

ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ

2018 թ. պետական ավարտական և միասնական քննությունների
թեստային առաջադրանքների շտեմարան

ՓԻՐԶ ԱՌԱՋԻՆ

Վեցերորդ՝ լրամշակված հրատարակություն

ՉԱՆԳԱԿ
ՀԱՍՏԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ԵՐԵՎԱՆ • 2017

Հաստատված է ՀՀ կրթության և գիտության նախարարության կողմից

ՀՏԴ 373.1:941(479.25)

ԳՄԴ 74.2+63.3(2Հ)

Հ 282

Հեղինակային խումբ՝

Աշոտ Մելքոնյան (ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս), Արամ Նազարյան (պատմ. գիտ. թեկն.), Էդիկ Գևորգյան (պատմ. գիտ. թեկն.), Էդիկ Մինասյան (պատմ. գիտ. դոկտ.), Արման Մալոյան (պատմ. գիտ. թեկն.), Արմինե Սարգսյան (պատմաբան, մանկավարժ), Թեհմինա Քոչարյան (պատմաբան, մանկավարժ), Սուսաննա Սերոբյան (ԵՊՀ ասիստենտ), Կարինե Եղիազարյան (պատմ. գիտ. թեկն.), Մարինե Գևորգյան (պատմ. գիտ. թեկն.), Հակոբ Մուրադյան (պատմ. գիտ. թեկն.), Վարդան Պարսամյան (մանկ. գիտ. թեկն.)

Խմբագրական կազմ՝

Աշոտ Մելքոնյան, Արամ Նազարյան, Էդիկ Գևորգյան, Էդիկ Մինասյան, Վարդան Պարսամյան

Հայոց պատմություն: 2018 թ. պետական ավարտական և միասնական քննությունների թեստային առաջադրանքների շտեմարան: Գիրք 1.— Եր.: «Զանգակ» հրատ., 2017.— 448 էջ:

Առաջադրանքների շտեմարանը նախատեսված է «Հայոց պատմություն» առարկայի 2018 թ. պետական ավարտական և միասնական քննությունների համար:

ՀՏԴ 373.1:941(479.25)

ԳՄԴ 74.2+63.3(2Հ)

Վեցերորդ՝ լրամշակված հրատարակություն

ISBN 978-9939-68-228-0

© Հեղինակային խումբ, 2017

© «Զանգակ-97» ՍՊԸ, 2017

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

«Հայոց պատմություն» առարկայի պետական ավարտական և միասնական քննությունների առաջադրանքների սույն շտեմարանը լրամշակվել է 2017 թ. հաստատված «Հայոց պատմություն. պետական ավարտական և միասնական քննության ուղեցույց»-ի պահանջների և մոտեցումների հիման վրա: Այն լիովին ընդգրկում է ուղեցույցում տրված «Բովանդակային դասիչ»-ով նախատեսված թեմաները: Առաջադրանքները ներառում են 2014–2016 թթ. լույս տեսած ավագ դպրոցի ընդհանուր և բնագիտամաթեմատիկական հոսքերի 10–12–րդ դասարանների «Հայոց պատմության» դասագրքերի (Ա. Մելքոնյանի, Ա. Սիմոնյանի և Ա. Նազարյանի խմբագրությամբ) ուսումնական նյութը:

Հաշվի է առնվել նաև ուղեցույցում տեղ գտած «Դասագրքերում առկա վրիպակներ» բաժինը, և առաջադրանքները կազմվել են արդեն ուղղված տարբերակների հիման վրա:

Շտեմարանի առաջին գիրքը կազմված է չորս մասից՝ Մաս Ա. Հայկական քաղաքակրթության ձևավորումն ու զարգացումը, Մաս Բ. Հայկական քաղաքակրթությունը Միջին դարերում, Մաս Գ. Հայկական քաղաքակրթությունը Նոր շրջանում և Մաս Դ. Հայկական քաղաքակրթությունը Նորագույն շրջանում:

Սույն գրքի յուրաքանչյուր մաս ներկայացված է առաջադրանքների 8 տիպերով: Դրանք ներառում են ուղեցույցի «Բովանդակային դասիչ»-ով նախատեսված բաժինների և թեմաների ամբողջ բովանդակությունը: Իրենց բարդության աստիճանով առաջադրանքները համապատասխանում են պետական ավարտական և միասնական քննությունների թեստերի համար ուղեցույցով որոշված Ա և Բ մակարդակներին:

Շտեմարանի երեք գրքերի առաջադրանքներից են կազմվելու 2018 թ. պետական ավարտական և միասնական քննությունների թեստերը:

Շտեմարանի նպատակն է օգնել պետական ավարտական և միասնական քննություններին նախապատրաստվող ՀՀ հանրակրթական դպրոցների շրջանավարտներին և դիմորդներին:

Հաջողություն ձեզ, սիրելի՛ շրջանավարտներ և դիմորդներ:

1. ՏԱՐԵԹՎԵՐ

---

1. ԵՐբ է հայերենն անջատվել հնդեվրոպական մայր լեզվից.

- 1) Ք. ա. VI հազարամյակի սկզբին
- 2) Ք. ա. VI հազարամյակի վերջին
- 3) Ք. ա. IV հազարամյակի վերջին
- 4) Ք. ա. V հազարամյակի սկզբին

2. Ո՞ր դարերից է հիշատակվում Թորգոմա տուն կամ Թեգարամա երկիրը.

- 1) Ք. ա. XXIII–XX դդ.
- 2) Ք. ա. XX–XVIII դդ.
- 3) Ք. ա. XIX–XV դդ.
- 4) Ք. ա. XVIII–XV դդ.

3. ԵՐբ է առաջացել առաջին համահայկական միասնական պետությունը.

- 1) Ք. ա. I հազարամյակի երկրորդ կեսին
- 2) Ք. ա. II հազարամյակի առաջին կեսին
- 3) Ք. ա. I հազարամյակի առաջին կեսին
- 4) Ք. ա. II հազարամյակի երկրորդ կեսին

4. Մինչև ԵՐբ է հիշատակվում Ուրարտուն պտուրա–բաբելական արձանագրություններում.

- 1) Ք. ա. VI դ. առաջին կեսը
- 2) Ք. ա. IV դ. առաջին կեսը
- 3) Ք. ա. IV դ. երկրորդ կեսը
- 4) Ք. ա. VI դ. երկրորդ կեսը

5. Արամ անունով երկիրը հիշատակվում էր դեռևս.

- 1) Ք. ա. XVIII դարում
- 2) Ք. ա. XXI դարում
- 3) Ք. ա. XXIII դարում
- 4) Ք. ա. XXIV դարում

6. ԵՐբ է գահակալել Սարգուրի I-ը.

- 1) Ք. ա. մոտ 835–825 թթ.
- 2) Ք. ա. մոտ 859–843 թթ.
- 3) Ք. ա. մոտ 825–810 թթ.
- 4) Ք. ա. մոտ 843–835 թթ.

7. ԵՐբ է գահակալել Իշպուհին.

- 1) Ք. ա. մոտ 835–825 թթ.
- 2) Ք. ա. մոտ 786–764 թթ.
- 3) Ք. ա. մոտ 810–786 թթ.
- 4) Ք. ա. մոտ 825–810 թթ.

8. ԵՐբ է գահակալել Մենուան.

- 1) Ք. ա. մոտ 764–735 թթ.
- 2) Ք. ա. մոտ 786–764 թթ.
- 3) Ք. ա. մոտ 825–810 թթ.
- 4) Ք. ա. մոտ 810–786 թթ.

9. ԵՐբ է գահակալել Արգիշտի I-ը.

- 1) Ք. ա. 764–735 թթ.
- 2) Ք. ա. 786–781 թթ.
- 3) Ք. ա. մոտ 810–786 թթ.
- 4) Ք. ա. 786–764 թթ.

10. Ո՞ր թվականին Թիգլաթպալասար III-ը կարողացավ կասեցնել Վանի թագավորության՝ դեպի Բաբելոն շարժվող զորքերը.

- 1) Բ. ա. 743 թ.
- 2) Բ. ա. 735 թ.

- 3) Բ. ա. 716 թ.
- 4) Բ. ա. 719 թ.

11. Ե՞րբ է գահակալել Ռուսա I-ը.

- 1) Բ. ա. 786–764 թթ.
- 2) Բ. ա. 735–մոտ 710–ական թթ. վերջ

- 3) Բ. ա. մոտ 685–645 թթ.
- 4) Բ. ա. 764–735 թթ.

12. Ո՞ր թվականին Ռուսա I-ի հետ բախման արդյունքում Սարգոն II-ը անհաջողությամբ կրեց.

- 1) Բ. ա. 719 թ.
- 2) Բ. ա. 716 թ.

- 3) Բ. ա. 735 թ.
- 4) Բ. ա. 714 թ.

13. Ե՞րբ է վերականգնվել Հայկագունների տոհմի իշխանությունը.

- 1) Բ. ա. IX դարում
- 2) Բ. ա. VII դարում

- 3) Բ. ա. VI դարում
- 4) Բ. ա. VIII դարում

14. Ե՞րբ է Պարույր Նահապետը թագադրվել և ճանաչվել Հայաստանի թագավոր.

- 1) Բ. ա. 681 թ.
- 2) Բ. ա. 621 թ.

- 3) Բ. ա. 612 թ.
- 4) Բ. ա. 618 թ.

15. Մարաստանի, Բաբելոնի և Հայաստանի դաշնակից զորքերը Ե՞րբ արշավեցին դեպի Ասորեստանի վերջին հենակետ Կարքեմիշ.

- 1) Բ. ա. 612 թ.
- 2) Բ. ա. 609 թ.

- 3) Բ. ա. 605 թ.
- 4) Բ. ա. 621 թ.

16. Ե՞րբ է սկսվել Մարաստանի դեմ Կյուրոս Մեծի գլխավորած ապստամբությունը.

- 1) Բ. ա. 555 թ.
- 2) Բ. ա. 535 թ.

- 3) Բ. ա. 550 թ.
- 4) Բ. ա. 553 թ.

17. Ե՞րբ է Տիգրան Երվանդյանը, դաշնակից զորքերի գլուխ անցած, գրավել Բաբելոնը.

- 1) Բ. ա. 553 թ.
- 2) Բ. ա. 524 թ.

- 3) Բ. ա. 529 թ.
- 4) Բ. ա. 539 թ.

18. Ե՞րբ են դաշնակից երկրների զորքերը կործանել Ասորեստանի մայրաքաղաք Նինվեն.

- 1) Բ. ա. 643 թ.
- 2) Բ. ա. 612 թ.

- 3) Բ. ա. 590 թ.
- 4) Բ. ա. 553 թ.

19. Ե՞րբ է գահակալել Դարեհ I-ը.

- 1) Բ. ա. 529–522 թթ.
- 2) Բ. ա. 522–486 թթ.

- 3) Բ. ա. 486–480 թթ.
- 4) Բ. ա. 336–331 թթ.

20. Ե՞րբ է Աքեմենյան տերությունը բաժանվել վարչական 20 մեծ շրջանների.

- 1) Բ. ա. 523 թ.
- 2) Բ. ա. 521 թ.

- 3) Բ. ա. 520 թ.
- 4) Բ. ա. 529 թ.

33. Երբ է գահակալել Արտավազդ I-ը.

- 1) Բ. ա. 180–160 թթ.
- 2) Բ. ա. 160–115 թթ.

- 3) Բ. ա. 115–95 թթ.
- 4) Բ. ա. 95–55 թթ.

34. Երբ է գահակալել Տիգրան I-ը.

- 1) Բ. ա. 160–115 թթ.
- 2) Բ. ա. 95–55 թթ.

- 3) Բ. ա. 115–95 թթ.
- 4) Բ. ա. 55–34 թթ.

35. Երբ է գահակալել Տիգրան II-ը.

- 1) Բ. ա. 115–95 թթ.
- 2) Բ. ա. 55–34 թթ.

- 3) Բ. ա. 160–115 թթ.
- 4) Բ. ա. 95–55 թթ.

36. Երբ է Տիգրան Մեծը Ծովքը միավորել իր թագավորությանը.

- 1) Բ. ա. 95 թ.
- 2) Բ. ա. 93 թ.

- 3) Բ. ա. 94 թ.
- 4) Բ. ա. 87 թ.

37. Երբ է կառուցվել մայրաքաղաք Տիգրանակերտը.

- 1) Բ. ա. 90–80–ական թթ.
- 2) Բ. ա. 60–50–ական թթ.

- 3) Բ. ա. 80–70–ական թթ.
- 4) Բ. ա. 70–60–ական թթ.

38. Երբ է Տիգրան Մեծը Կորդուքը միացրել Մեծ Հայքին.

- 1) Բ. ա. 84 թ.
- 2) Բ. ա. 93 թ.

- 3) Բ. ա. 88 թ.
- 4) Բ. ա. 94 թ.

39. Ո՞ր թվականին հայկական բանակը նվաճեց Պտղոմայիս քաղաքը.

- 1) Բ. ա. 84 թ.
- 2) Բ. ա. 71 թ.

- 3) Բ. ա. 69 թ.
- 4) Բ. ա. 66 թ.

40. Երբ է ընթացել հայ–հռոմեական պատերազմի առաջին փուլը.

- 1) Բ. ա. 69–67 թթ.
- 2) Բ. ա. 69–68 թթ.

- 3) Բ. ա. 68–67 թթ.
- 4) Բ. ա. 68–66 թթ.

41. Երբ է ընթացել հայ–հռոմեական պատերազմի երկրորդ փուլը.

- 1) Բ. ա. 68 թ.
- 2) Բ. ա. 66 թ.

- 3) Բ. ա. 65 թ.
- 4) Բ. ա. 64 թ.

42. Լուկուլոսի բանակը Երբ դուրս եկավ Կորդուքից և շարժվեց դեպի Արտաշատ.

- 1) Բ. ա. 68 թ. ձմռանը
- 2) Բ. ա. 68 թ. ամռանը

- 3) Բ. ա. 68 թ. աշնանը
- 4) Բ. ա. 68 թ. գարնանը

43. Երբ Հրահատ III-ը պաշարեց Արտաշատը.

- 1) Բ. ա. 68 թ.
- 2) Բ. ա. 66 թ.

- 3) Բ. ա. 67 թ.
- 4) Բ. ա. 65 թ.

44. Պոմպեոսի և Տիգրան Մեծի միջև Երբ սկսվեցին հաշտության բանակցությունները.

- 1) Բ. ա. 64 թ. օգոստոսին
- 2) Բ. ա. 67 թ. հոկտեմբերին

- 3) Բ. ա. 66 թ. սեպտեմբերին
- 4) Բ. ա. 65 թ. սեպտեմբերին

45. Հոռմեական բանակը Լուկուլլոսի գլխավորությամբ էր մտավ Հայաստան.

- 1) Բ. ա. 69 թ. ամռանը
2) Բ. ա. 69 թ. գարնանը
3) Բ. ա. 68 թ. սեպտեմբերին
4) Բ. ա. 66 թ. աշնանը

46. Երբ է կնքվել Արտաշատի պայմանագիրը.

- 1) Բ. ա. 69 թ.   2) Բ. ա. 68 թ.   3) Բ. ա. 66 թ.   4) Բ. ա. 65 թ.

47. Երբ է գահակալել Արտավազդ II-ը.

- 1) Բ. ա. 115–95 թթ.
2) Բ. ա. 95–55 թթ.
3) Բ. ա. 55–34 թթ.
4) Բ. ա. 30–20 թթ.

48. Երբ է Արտավազդ II-ի և Օրոդես II-ի միջև կնքվել հայ-պարթևական պայմանագիրը.

- 1) Բ. ա. 35 թ.   2) Բ. ա. 40 թ.   3) Բ. ա. 54 թ.   4) Բ. ա. 53 թ.

49. Երբ է տեղի ունեցել Խառանի ճակատամարտը.

- 1) Բ. ա. 53 թ. հոկտեմբերի 6-ին
2) Բ. ա. 54 թ. մայիսի 6-ին
3) Բ. ա. 54 թ. հոկտեմբերի 6-ին
4) Բ. ա. 53 թ. մայիսի 6-ին

50. Երբ է Անտոնիոսը Պարթևստանի դեմ արշավելու նպատակով ժամանել Արևելք.

- 1) Բ. ա. 34 թ.   2) Բ. ա. 43 թ.   3) Բ. ա. 53 թ.   4) Բ. ա. 36 թ.

51. Անտոնիոսը 60-հազարանոց զորքով էր արշավեց Հայաստան.

- 1) Բ. ա. 50 թ. ամռանը
2) Բ. ա. 43 թ. գարնանը
3) Բ. ա. 36 թ. գարնանը
4) Բ. ա. 34 թ. ամռանը

52. Երբ է գահակալել Արտաշես II-ը.

- 1) Բ. ա. 34–30 թթ.
2) Բ. ա. 30–20 թթ.
3) Բ. ա. 20–8 թթ.
4) Բ. ա. 55–34 թթ.

53. Երբ է գահակալել Տիգրան III-ը.

- 1) Բ. ա. 30–20 թթ.
2) Բ. ա. 8–5 թթ.
3) Բ. ա. 20–8 թթ.
4) Բ. ա. 5–2 թթ.

54. Երբ է առաջին անգամ գահակալել Տիգրան IV-ը.

- 1) Բ. ա. 5–2 թթ.
2) Բ. ա. 8–5 թթ.
3) Բ. ա. 2–1 թթ.
4) Բ. ա. 20–8 թթ.

55. Երբ է գահակալել Արտավազդ III-ը.

- 1) Բ. ա. 5–2 թթ.
2) Բ. ա. 20–8 թթ.
3) Բ. ա. 8–5 թթ.
4) Բ. ա. 2–1 թթ.

56. Երբ է Հայաստանում գահ բարձրացել Հռոմի դրածո Տիգրան VI-ը.

- 1) 58 թ.   2) 60 թ.   3) 59 թ.   4) 65 թ.

57. Երբ է Կորբուլոնը սկսել բանակցությունները Վաղարշի ու Տրդատի հետ՝ վերջինիս թագադրելու՝ Ներոնի առաջարկի շուրջ.

- 1) 64 թ.   2) 60 թ.   3) 62 թ.   4) 65 թ.

58. Երբ է Տրդատը մեկնում Հռոմ՝ թագը Ներոնից ստանալու նպատակով.

- 1) 64 թ.   2) 66 թ.   3) 65 թ.   4) 62 թ.

59. Երբ է Տրդատ I-ը ականներին վտարել Հայաստանից.

- 1) 70 թ.   2) 72 թ.   3) 76 թ.   4) 82 թ.

60. Երբ է գահակալել Սանատրուկը.

- 1) 117–140 թթ.   2) 110–117 թթ.   3) 88–110 թթ.   4) 66–88 թթ.

61. Ո՞ր թվականին է հայոց գահը հանձնվել Բակուր Արշակունուն.

- 1) 140 թ.   2) 160 թ.   3) 161 թ.   4) 164 թ.

62. Մինչև երբ է գահակալել Սոհեմոս–Տիգրանը.

- 1) 164 թվականը   3) 185 թվականը
2) 163 թվականը   4) 198 թվականը

63. Երբ է գահակալել հայոց Խոսրով I թագավորը.

- 1) 185–198 թթ.   3) 164–185 թթ.
2) 198–215 թթ.   4) 216–252 թթ.

64. Երբ է գահակալել Տրդատ II-ը.

- 1) 252–260 թթ.   3) 185–198 թթ.
2) 198–215 թթ.   4) 216–252 թթ.

65. Երբ է Տրդատ Արշակունին մենամարտում հաղթել գոթերի իշխանին.

- 1) 267 թ.   2) 296 թ.   3) 276 թ.   4) 279 թ.

66. Երբ է տեղի ունեցել Ոսխայի ճակատամարտը.

- 1) 297 թ.   2) 298 թ.   3) 287 թ.   4) 276 թ.

67. Երբ է կնքվել Մծբինի 40-ամյա խաղաղության պայմանագիրը.

- 1) 278 թ.   2) 297 թ.   3) 298 թ.   4) 287 թ.

68. Երբ է Տրդատ III-ը վերջնականապես հաստատվել հայոց գահին.

- 1) 287 թ.   2) 297 թ.   3) 276 թ.   4) 298 թ.

69. Երբ է Հայաստանում սկսվել հելլենիզմի դարաշրջանը.

- 1) Բ. ա. II դարից   3) Բ. ա. V դարից
2) Բ. ա. I դարից   4) Բ. ա. III դարից

70. Երբ է արգելվել հայկական մեհենագրության գործածությունը.

- 1) I դարում   2) V դարում   3) II դարում   4) IV դարում

71. Ո՞ր դարերով են թվագրվում Հայաստանում հայտնաբերված արամեատառ արձանագրությունները.

1) Ք. ա. VI – Ք. հ. IV դդ.

3) Ք. ա. IV – Ք. հ. IV դդ.

2) Ք. ա. III – Ք. հ. II դդ.

4) Ք. ա. II – Ք. հ. II դդ.

72. Ո՞ր թվականից հետո Արևելյան Հայաստանի արքունի գրագրության մեջ սկսեց կիրառվել պահլավերենը (միջին պարսկերեն).

1) 301 թ.

2) 234 թ.

3) 387 թ.

4) 451 թ.

73. Ե՞րբ է Տրդատ I-ը կառուցել Գառնիի ամրոցը.

1) 72 թ.

2) 86 թ.

3) 76 թ.

4) 75 թ.

74. Ե՞րբ է գրի առնվել հայերի ծագման մասին վրացական ավանդազրույցը.

1) V-VI դարերում

3) IX-XI դարերում

2) VII-VIII դարերում

4) XI-XIII դարերում

13. Որտեղ է գտնվում Սիփան լեռը.

1) Սևանա լճից հյուսիս	3) Ուրմիր լճից հյուսիս
2) Վանա լճից հյուսիս	4) Արարատյան դաշտում

14. Ինչ անունով է հայտնի Սևանա լիճը.

1) Բզնունյաց ծով	3) Կապուտան ծով
2) Գեղամա ծով	4) Ծովակ Հյուսիս

15. Քանի գետակ է թափվում Սևանա լիճը.

1) շուրջ 20	3) շուրջ 30
2) շուրջ 50	4) շուրջ 40

16. Որտեղից է սկիզբ առնում Արևմտյան Եփրատը.

1) Խաչափայտի լեռներից	3) Ծաղկավետ լեռներից
2) Բյուրակնյան լեռներից	4) Ծաղկանց լեռներից

17. Ո՞ր քաղաքի մոտ են միախառնվում Եփրատի արևելյան ու արևմտյան ճյուղերը.

1) Դվին	3) Ակն
2) Կարս	4) Արտաշատ

18. Որտեղից է սկիզբ առնում Արևելյան Տիգրիսը.

1) Հայկական պարից	3) Ծովք լճից
2) Հայկական Տավրոսից	4) Խաչափայտի լեռներից

19. Ո՞ւր է թափվում Կուրը.

1) Կասպից ծով	3) Սև ծով
2) Պարսից ծոց	4) Միջերկրական ծով

20. Ո՞ր գետն է իր ամբողջ երկարությամբ հոսում Հայկական լեռնաշխարհով.

1) Կուր	3) Եփրատ
2) Արաքս	4) Տիգրիս

21. Քանի գավառ ուներ Վասպուրական նահանգը.

1) 34	2) 37	3) 29	4) 20

22. Քանի գավառ ուներ Այրարատ նահանգը.

1) 37	2) 28	3) 20	4) 17

23. Ըստ հայոց ծագումնաբանական նոր տեսության՝ ումից է սերում Հայկ Նահապետի հայր Թորգոմը.

1) Սեմից	2) Հաբեթից	3) Քամից	4) Արմենիոսից

24. Ո՞վ էր Արատտայի հովանավոր աստվածը.

1) Հայկ	2) Արամ	3) Հայ(ա)	4) Հայոս

25. Ըստ հայկական ավանդության՝ ո՞ւմ անունից են առաջացել «արմեն» և «Արմենիա» անվանումները.

1) Արամի	3) Արամանյակի
2) Արմենոսի	4) Արամայիսի

26. Ո՞րն է Հայկական լեռնաշխարհի՝ այսօր հայտնի հնագույն պետությունը.

1) Արատտա	3) Էթիունի
2) Ուրարտու	4) Միտաննի

27. Ո՞ր գետերի ակունքների հետ է կապվում Հայա աստծո պաշտամունքը.

1) Կուր և Արաքս	3) Եփրատ և Կուր
2) Եփրատ և Տիգրիս	4) Ճորոխ և Տիգրիս

28. Ո՞ր պատմական իրադարձությունն է համարվում Բուն Հայոց տոմարի սկիզբը.

- 1) Արարատ լեռան վրա Նոյի հանգրվանելը
- 2) աշխարհի արարումը
- 3) Բելի նկատմամբ Հայկի տարած հաղթանակը
- 4) քրիստոնեության ընդունումը

29. Հայկական լեռնաշխարհում Ք. ա. IX դ. 80–70–ական թթ. հիշատակվող պետական կազմավորումներից են.

1) Ծուփանա և Արամ	3) Սուբարտու և Կուտի(ում)
2) Միտաննի և Հայասա	4) Ուրարտու և Նաիրի

30. Ո՞ր թագավորությունն է Ք. ա. 830–ական թվականներից աստիճանաբար իր իշխանության ներքո միավորել Հայկական լեռնաշխարհը.

1) Արմանի	3) Հայասա
2) Միտաննի	4) Նաիրի

31. Որտե՞ղ էր գտնվում Արամ երկիրը.

- 1) Հայկական լեռնաշխարհի հյուսիսում
- 2) Վանա և Ուրմիո լճերի միջև
- 3) Հայկական լեռնաշխարհի հյուսիս–արևմուտքում
- 4) Արարատյան դաշտում

32. Ք. ա. 830–ական թվականներին Հայկական լեռնաշխարհում հայտնի համադաշնություններից ո՞րն էր ամենամեծը.

1) Դիաուխի	3) Մելիտեա
2) Էթիունի	4) Զաբախա

33. Իշպուինիի օրոք ո՞ր երկիրը ներառվեց Վանի թագավորության մեջ.

1) Պարսուա	3) Դիաուխի
2) Արդինի–Մուսասիր	4) Ալզի

34. Որքան էր Մենուայի ջրանցքի երկարությունը.

- 1) 82 կմ   2) 25 կմ   3) 72 կմ   4) 52 կմ

35. Ո՞ր արքայի առաջնորդությամբ է ստեղծվել Վանի աշխարհակալությունը.

- 1) Ռուսա III-ի   3) Սարգուրի I-ի
2) Ռուսա II-ի   4) Արգիշտի I-ի

36. Վանի թագավորության ո՞ր արքան է արձանագրություններում իրեն կոչում «Նաիրի երկրի արքա, մեծ արքա, հզոր արքա, տիեզերքի արքա, արքաների արքա...».

- 1) Իշպուհինի   2) Ռուսա III   3) Արամու   4) Սարգուրի I

37. Ուրարտական ո՞ր արքայի օրոք է սկսվել դաշնային աշխարհագրի փոխարինումը արհեստավարժ կանոնավոր բանակով.

- 1) Արգիշտի I-ի   3) Ռուսա I-ի
2) Իշպուհինիի   4) Սարգուրի II-ի

38. Սարգուրի II-ի տերությունը հյուսիսից հարավ ձգվում էր՝

- 1) Սև ծովից մինչև Պարսից ծոց
2) Կասպից ծովից մինչև Փոքր Ասիայի կենտրոնական շրջան
3) Կասպից ծովից մինչև Պարսից ծոց
4) Սև ծովից մինչև Փոքր Ասիայի կենտրոնական շրջան

39. Ք. ա. 735 թ. Ասորեստանի ո՞ր արքան արշավեց դեպի Տուշպա.

- 1) Սալմանասար III   3) Սինաքերիբ
2) Թիգլաթպալասար III   4) Սարգոն II

40. Ի՞նչ բարեփոխումներ է կատարել Ռուսա I-ը.

- 1) պետական համակարգի և կրոնական
2) կրոնական և բանակի
3) պետական համակարգի և բանակի
4) դրամական և բանակի

41. Ո՞վ է Վանի թագավորության հստակ թվագրվող վերջին արքան.

- 1) Էրիմենա   3) Ռուսա III
2) Ռուսա II   4) Սարգուրի III

42. Ովքե՞ր էին հյուսիսից Ք. ա. 716 թ. արշավել Վանի թագավորության դեմ.

- 1) կոլխերը   2) կիմերները   3) սկյութները   4) մարերը

43. Ք. ա. VII դ. առաջին կեսին Հայկական լեռնաշխարհի ո՞ր մասում է ձևավորվել Հայկագունների նոր իշխանությունը.

- 1) հարավարևելյան   3) հյուսիսարևմտյան
2) հյուսիսարևելյան   4) հարավարևմտյան

44. Ո՞վ էր Արգիշտի II-ի որդին.

1) Սարգուրի III-ը	3) Ռուսա II-ը
2) Ռուսա III-ը	4) Էրիմենան

45. Ո՞ւմ որդին էր Ռուսա III-ը.

1) Իշպուինիի	3) Սարգուրի II-ի
2) Ռուսա II-ի	4) Էրիմենայի

46. Ո՞վ էր Վանի թագավորությունում զինված ուժերի գերագույն հրամանատարը.

1) սպարապետը	3) կուսակալը
2) թագավորը	4) առաջին սպարապետը

47. Ո՞ր թագավորի օրոք Վանի բանակում առանձնացվեց «արքայական գունդը».

1) Արգիշտի I-ի	3) Ռուսա I-ի
2) Սարգուրի II-ի	4) Ռուսա II-ի

48. Ի՞նչ դարակազմիկ փոփոխություն տեղի ունեցավ հայոց պետականության պատմության մեջ Վանի թագավորության ժամանակաշրջանում.

- 1) դաշնային կառավարման համակարգից անցում կենտրոնացված պետության
- 2) համադաշնային կառավարման համակարգից անցում կենտրոնացված պետության
- 3) դաշնային կառավարման համակարգից անցում գերկենտրոնացված պետության
- 4) համադաշնային կառավարման համակարգից անցում ժողովրդավարության

49. Քանի՞ զինվորից էր բաղկացած ուրարտական բանակի յուրաքանչյուր գունդ.

1) 1000	2) 3000	3) 2000	4) 5000

50. Որքան էր Վանի թագավորության զինված ուժերի ընդհանուր թիվն ըստ «Սարգուրյան տարեգրության».

1) 150 հազար	3) 450 հազար
2) 250 հազար	4) 350 հազար

51. Սեպագիր աղբյուրներում հիշատակվող դ՞ր պետական կազմավորմանն է համապատասխանում Հայկազունների իշխանությունը.

1) Ուրմե	3) Արդինի-Մուսասիր
2) Արմե-Շուբրիա	4) Ալզի

52. Ի՞նչ տարածք միավորեց Պարույրն իր իշխանության ներքո.

- 1) Վանա լճից մինչև Արաքս ընկած ողջ տարածքը
- 2) Ուրմիա լճից մինչև Եփրատ ընկած ողջ տարածքը
- 3) Ուրմիա լճից մինչև Տիգրիս ընկած ողջ տարածքը
- 4) Վանա լճից մինչև Եփրատ ընկած ողջ տարածքը

53. Որքան էր հայոց բանակի թիվը Երվանդ Սակավակյացի օրոք.

1) 48 հազար	3) 40 հազար
2) 50 հազար	4) 68 հազար

54. Ինչ էր անվանվում Հայաստանը Բեհիսթունյան արձանագրության պարսկերեն բաժնում.

1) Արատտա	3) Արմինա
2) Ուրարտու	4) Հարմինույա

55. Ինչ էր անվանվում Հայաստանը Բեհիսթունյան արձանագրության էլամերեն բաժնում.

1) Հարմինույա	3) Ուրարտու
2) Արմինա	4) Արատտա

56. Նշված երկրներից որի վրա չէր տարածվում Տիգրան Երվանդյանի իշխանությունը.

1) Կապադովկիայի	3) Բաբելոնի
2) Աղվանքի	4) Վրաստանի

57. Ո՞վ էր ղեկավարում Բաբելոնում Դարեհ I-ի դեմ բռնկված ապստամբությունը.

1) Արախան	3) Խալդիտան
2) Դադարշիշը	4) Վահուհիսան

58. Ո՞վ էր Հայաստանի սատրապը Ք. ա. 401 թ.

1) Երվանդ I-ը	3) Տիրիբազը
2) Երվանդ II-ը	4) Երվանդ III-ը

59. Պարոյր Նահապետը ո՞ր երկրների հետ դաշինք կնքեց.

1) Ասորեստանի և Մարաստանի	3) Մարաստանի և Աքեմենյան տերության
2) Մարաստանի և Բաբելոնի	4) Բաբելոնի և Ասորեստանի

60. Ո՞ւմ կիներ էր Տիգրան I Երվանդյանի քույրը.

1) Կյուրոս Մեծի	3) Աժդահակի
2) Կիաքսարի	4) Դարեհ I-ի

61. Պարսից ո՞ր արքայի դեմ էր ապստամբել Կյուրոս Կրտսերը.

1) Կյուրոս II-ի	3) Արտաքսերքսես II-ի
2) Դարեհ I-ի	4) Դարեհ III-ի

62. Ո՞վ էր Կյուրոս Կրտսերի կողմից վարձված հունական զորքի հրամանատարը.

1) Ստրաբոնը	3) Քսենոփոնը
2) Հերոդոտոսը	4) Օրոնտեսը

63. Ո՞վ էր Աքեմենյան վերջին տիրակալը.

1) Դարեհ III Կոդրմանոսը	3) Դարեհ II-ը
2) Արտաքսերքսես II-ը	4) Քսերքսեսը

64. Ո՞վ է եղել Կյուրոս Մեծի տերության արևմտյան կեսի փոխարքան.

1) Տիրիբազը	3) Տիմարքոսը
2) Տիգրան Երվանդյանը	4) Երվանդ II-ը

65. Ո՞վ է հատել մեզ հասած առաջին հայկական արքայական դրամները.

1) Երվանդ I	3) Արշամ
2) Երվանդ II	4) Շամ (Սամոս)

66. Ովքեր էին առաջնորդում արեմենյան զորքի աջ թևը Գավգամելայի ճակատամարտում.

1) Արտաշեսը և Զարեհը	3) Երվանդ II-ը և Միթրատատեսը
2) Երվանդ III-ը և Միթրատատեսը	4) Երվանդ IV-ը և Զարեհը

67. Որտեղ էր կառուցվել Սամոսատ քաղաքը.

1) Ծոփքում	3) Փոքր Հայքում
2) Կապադովկիայում	4) Կոմմագենեում

68. Ալեքսանդր Մակեդոնացին Մեծ Հայքի դր նահանգն ուղարկեց իր զորաբանակներից մեկը.

1) Աղծնիք	3) Սյունիք
2) Տուրուբերան	4) Բարձր Հայք

69. Անտիոքոս III-ի զորքերը դր զորավարների գլխավորությամբ արշավեցին Հայաստանի դեմ.

1) Երվանդի և Միթրատատեսի	3) Արտաշեսի ու Երվանդի
2) Արտաշեսի ու Զարեհի	4) Շամի և Արշամի

70. Ո՞րն էր Երվանդունյաց Հայաստանի հոգևոր կենտրոնը.

1) Երվանդաշատը	3) Արտաշատը
2) Բագարանը	4) Բագրևանդը

71. Ո՞րն էր Հայկազուն-Երվանդականների բանակի գլխավոր հարվածային ուժը.

1) աշխարհագորը	3) մարտակառքերը
2) հետևակը	4) հեծելազորը

72. Ովքեր էին առաջնորդում աշխարհագորային զորամասերը Երվանդունիների բանակում.

1) սպարապետները	3) գավառակալ իշխանները
2) բղեշխները	4) մաղխազները

73. Ո՞ր գետերի ջրկիցում է կառուցվել Արտաշատ մայրաքաղաքը.

1) Երասխ և Ախուրյան	3) Երասխ և Մեծամոր
2) Երասխ և Հրազդան	4) Երասխ և Արփա

74. Ո՞ր պատմիչն է հավաստում, թե Արտաշատի տեղանքն ընտրել է հռչակավոր գորավար Հաննիբալը.

- 1) Պոլիբիոս   2) Պլուտարքոս   3) Ստրաբոն   4) Խորենացի

75. Ի՞նչ լեզվով են գրված արտաշեսյան սահմանաքարերի արձանագրությունները.

- 1) լատիներեն   3) արամեերեն
2) հայերեն   4) պարսկերեն

76. Ո՞վ էր Ծոփքում նշանակված հայազգի սելևկյան կառավարիչը.

- 1) Արտաշեսը   3) Երվանդը
2) Զարեհը   4) Տիգրանը

77. Թագավոր հռչակվելուց հետո ո՞ր դինաստիայի շառավիղ է իրեն ներկայացրել Արտաշես I-ը.

- 1) Բագրատունի   3) Արտաշեսյան
2) Երվանդական   4) Արշակունի

78. Արևմուտքում Արտաշես I-ը ո՞ր երկրամասերն է միացրել Մեծ Հայքին.

- 1) Փայտակարանը և Կասպեից երկիրը
2) Կարնո երկիրը, Եկեղիք ու Դերջան գավառները
3) Գուգարքը
4) Տմորիքը

79. Հյուսիսում Արտաշես I-ը ո՞ր երկրամասն է միացրել Մեծ Հայքին.

- 1) Փայտակարանը և Կասպեից երկիրը
2) Կարնո երկիրը, Եկեղիք ու Դերջան գավառները
3) Գուգարքը
4) Տմորիքը

80. Որքան էր Տիգրան Մեծի տերության մեջ ընդգրկված բուն հայկական տարածքը.

- 1) շուրջ 400 հազ. քառ. կմ   3) շուրջ 1 մլն քառ. կմ
2) շուրջ 2 մլն քառ. կմ   4) շուրջ 360 հազ. քառ. կմ

81. Որքան էր Տիգրան Մեծի քաղաքական ազդեցության ոլորտում գտնվող երկրների տարածքը.

- 1) շուրջ 1 մլն քառ. կմ   3) շուրջ 2 մլն քառ. կմ
2) շուրջ 400 հազ. քառ. կմ   4) շուրջ 360 հազ. քառ. կմ

82. Ո՞րն էր Տիգրան Մեծի եղբայր Գուրասի նստավայրը.

- 1) Մծբին   2) Տարսոն   3) Անտիոք   4) Ադանա

83. Ո՞ւմ էր Ասորիքում փոխարքա նշանակել Տիգրան Մեծը.

- 1) Մեհրուսանին   3) Բագարատին
2) Միհրդատին   4) Գուրասին

84. Մեծ Հայքի իր նահանգում Տիգրան II-ը կառուցեց նոր մայրաքաղաք.

- 1) Ծոփք
- 2) Աղձնիք
- 3) Կորդուք
- 4) Տուրուբերան

85. Արտավազդ I-ի օրոք Հայաստանը իր պարթև արքայի հարձակումներին էր ենթարկվում.

- 1) Գողերձ II-ի
- 2) Միհրդատ II-ի
- 3) Միհրդատ I-ի
- 4) Օրոդեսի

86. Ո՞վ էր Տիգրան II-ի հետ ռազմական ընդհարման ժամանակ սպանված Ծոփքի թագավորը.

- 1) Զարեհը
- 2) Արտանեսը
- 3) Միհրդատը
- 4) Արշամը

87. Որտե՞ղ է կնքվել հայ-պոնտական պայմանագիրը.

- 1) Պոնտոսում
- 2) Տիգրանակերտում
- 3) Արտաշատում
- 4) Կապադովկիայում

88. Հայոց տերության տարածքը որքան էր կազմում Տիգրան Մեծի օրոք.

- 1) շուրջ 2 մլն քառ. կմ
- 2) շուրջ 3 մլն քառ. կմ
- 3) 700 հազար քառ. կմ
- 4) 600 հազար քառ. կմ

89. Քանի՞ կարգի տարածքներ կային Տիգրան II-ի տերությունում.

- 1) 2
- 2) 3
- 3) 4
- 4) 5

90. Ո՞րն էր Տիգրան II-ի տերության ամենազարգացած շրջանը.

- 1) Մեծ Հայքը
- 2) Կիլիկիան
- 3) Ասորիքը
- 4) Հյուսիսային Միջագետքը

91. Տիգրան II-ը որքան մարդ տեղափոխեց Կապադովկիայից Հայաստան.

- 1) 100 հազար
- 2) 120 հազար
- 3) 300 հազար
- 4) մոտ կես միլիոն

92. Տիգրան II-ը որքան մարդ էր Կիլիկիայից տեղափոխել Հայաստան.

- 1) 50 հազար
- 2) 70 հազար
- 3) 100 հազար
- 4) 120 հազար

93. Ո՞վ էր գլխավորում Տիգրանակերտի պաշտպանությունը Ք. ա. 69 թ.

- 1) Մանկայոսը
- 2) Բազարատը
- 3) Մեիրուժանը
- 4) Գուրասը

94. Որքան էր հայկական զինուժի թվաքանակը Տիգրանակերտի ճակատամարտում.

- 1) մոտ 60-70 հազար
- 2) մոտ 50-60 հազար
- 3) մոտ 70-80 հազար
- 4) մոտ 80-90 հազար

95. Ովքեր էին հայ-հռոմեական պատերազմի ժամանակ Հայաստան ուղարկված երկու հռոմեացի զորավարները.

- 1) Մարկոս Կրասոս, Գնեոս Պոմպեոս
- 2) Կորբուլոն, Կեսար
- 3) Օկտավիանոս, Մարկոս Անտոնիոս
- 4) Լուկիոս Լուկուլլոս, Գնեոս Պոմպեոս

96. Ո՞ր զորավարի հրամանատարությամբ Տիգրանակերտի կայազորը հետ մղեց հռոմեացիների գրոհները.

- 1) Ադդոնի
- 2) Մեհրուժանի
- 3) Մանկայոսի
- 4) Տերենտիոսի

97. Որքան էր Լուկուլլոսի դեմ ուղարկված Մեհրուժանի զորաջոկատի թվակազմը.

- 1) 2000
- 2) 3000
- 3) 6000
- 4) 8000

98. Որքան էր բուն հռոմեական բանակի թիվը Տիգրանակերտի ճակատամարտի նախօրյակին.

- 1) 50 հազար
- 2) 22 հազար
- 3) 35 հազար
- 4) 60 հազար

99. Որքան էր Միհրդատ VI-ին՝ Տիգրան Մեծի տրամադրած հայկական զորքի թիվը, որը պետք է Պոնտոսում մարտնչեր հռոմեացիների դեմ.

- 1) 3 հազար
- 2) 6 հազար
- 3) 8 հազար
- 4) 10 հազար

100. Որտե՞ղ ձմեռեցին հռոմեական լեգեոնները Տիգրանակերտի ճակատամարտից հետո.

- 1) Ադանիքում
- 2) Ծովքում
- 3) Կորդուքում
- 4) Բարձր Հայքում

101. Ո՞ր քաղաքի մոտ հայ-պոնտական ուժերը հաղթանակ տարան հռոմեացիների նկատմամբ.

- 1) Փրասպա
- 2) Մաժակ
- 3) Ջելա
- 4) Անտիոք

102. Ո՞ր պատմիչն է նկարագրում Տիգրան II-ի ու Պոմպեոսի հանդիպումը Արտաշատի մոտ.

- 1) Տակիտոս
- 2) Մովսես Խորենացի
- 3) Պլուտարքոս
- 4) Բուզանդ

103. Ո՞ւր ուղարկեց Պոմպեոսը գերեվարված Տիգրան Կրտսերին.

- 1) Պոնտոս
- 2) Կիպրոս
- 3) Հռոմ
- 4) Ղրիմ

104. Որտե՞ղ է կնքվել Արտավազդ II-ի և Օրոդես II-ի միջև հայ-պարթևական պայմանագիրը.

- 1) Փրասպայում
- 2) Էկբատանում
- 3) Արտաշատում
- 4) Տիգրանակերտում

105. Ո՞րն էր Ատրպատականի մայրաքաղաքը.

1) Տիգրն	3) Էկբատան
2) Փրասպա	4) Պերսեպոլիս

106. Որքան էր Անտոնիոսի տրամադրության տակ եղած բանակի թիվը Պարթևական արշավանքի սկզբին.

1) 80 հազար	3) 100 հազար
2) 50 հազար	4) 120 հազար

107. Որքան զինվոր կորցրեց Անտոնիոսը Փրասպայի պարիսպների տակ.

1) 10 հազար	3) 20 հազար
2) 30 հազար	4) 40 հազար

108. Ո՞ւմ միջև է մղվել Ալցիոնի ճակատամարտը.

1) Կրասոսի և Անտոնիոսի	3) Պոմպեոսի և Օկտավիանոսի
2) Անտոնիոսի և Օկտավիանոսի	4) Անտոնիոսի և Կեսարի

109. Առաջին եռապետության անդամներից ո՞վ ստացավ Արևելքը և Պարթևստանի դեմ արշավելու հրամանատարությունը.

1) Գնեոս Պոմպեոս	3) Հուլիոս Կեսար
2) Մարկոս Կրասոս	4) Մարկոս Անտոնիոս

110. Ինչքան զինվոր խոստացավ Կրասոսին տրամադրել Արտավազդ II-ը.

1) 50 հազար	3) 40 հազար
2) 16 հազար	4) 24 հազար

111. Որքան էր հռոմեական բանակի կորուստը Խառանի ճակատամարտում.

- 1) մոտ 30 հազար սպանված, 20 հազար գերի
- 2) մոտ 20 հազար սպանված, 10 հազար գերի
- 3) 40 հազար սպանված, 12 հազար գերի
- 4) 24 հազար սպանված, 16 հազար գերի

112. Ի՞նչ պատվանունով է հայտնի Արտավազդ II-ը.

1) Աշխարհակալ	3) Աստվածային
2) Բարեպաշտ	4) Մեծ

113. Ո՞ր երկրի թագավորին պարտության մատնեց Արտաշես II-ը և այդ երկիրը միացրեց Հայոց թագավորությանը.

1) Կապադոկիա	3) Կոմմագենե
2) Պոնտոս	4) Ատրպատական

114. Ո՞ր քոչվոր ցեղերի դեմ տեղի ունեցող ճակատամարտում է զոհվել Տիգրան IV-ը.

1) սկյութների	3) սարմատների
2) կիմերների	4) ալանների

115. Ինչ տիտղոս էր դրոշմված Արտաշես II-ի դրամների վրա.

1) «Մեծ թագավոր»	3) «Հայոց թագավոր»
2) «Արքայից արքա»	4) «Արևելքի թագավոր»

116. Որտեղ դավադրաբար սպանվեց Արտաշես II-ը.

1) Տիգրանակերտում	3) Հռոմում
2) Անտիոքում	4) Արտաշատում

117. Քանի տարի էր Արտավազդ III-ը ապրել Հռոմում.

1) 15	2) 20	3) 25	4) 30

118. Ո՞ր ամրոցում փակված հայկական ուժերն են դիմադրություն ցույց տվել հռոմեացիներին Կորբուլոնի արշավանքի ժամանակ.

1) Գառնի	3) Արտագերս
2) Ողական	4) Լեգարդա

119. Որտեղ է կնքվել Կորբուլոնի և Տրդատի միջև խաղաղության պայմանագիրը.

1) Տիգրանակերտում	3) Հռանդեայում
2) Արտաշատում	4) Հռոմում

120. Ո՞րն էր Սանատրուկ արքայի աթոռանիստը.

1) Դվին	3) Վաղարշապատ
2) Տիգրանակերտ	4) Մծուրք

121. Մեծ Հայքի զորքի գավառներից էր Դարանաղին.

1) Գուգարք	3) Տայք
2) Բարձր Հայք	4) Աղձնիք

122. Ո՞ր արքայից է Արշակունիների թագավորական իշխանությունը Մեծ Հայքում դարձել ժառանգական.

1) Խոսրով II	3) Վաղարշ I
2) Տրդատ II	4) Վաղարշ II

123. Ո՞ր կայսեր ուղարկած զորքն են հայերը Տրդատ II-ի գլխավորությամբ ջախջախել և վտարել Հայաստանից.

1) Սեպտիմիոս Սևերոս	3) Կարակալլա
2) Մակրինոս	4) Ներոն

124. Ո՞վ էր Սասանյան արքայատոհմի հիմնադիրը Պարսկաստանում.

1) Վաղարշ I-ը	3) Շապուհ I-ը
2) Արտաշիրը	4) Որմիզդ-Արտաշիրը

125. Ո՞րն էր Սասանյան Պարսկաստանի պետական կրոնը.

1) հեթանոսություն	3) քրիստոնեություն
2) մահմեդականություն	4) զրադաշտականություն

126. Դայակները դր քաղաքն էին տարել Պարթև Անակի որդուն՝ Գրիգորին.

1) Եդեսիա	3) Մաժակ-Կեսարիա
2) Մծբին	4) Բաբելոն

127. Գտնել բաց թողնված թիվը.

Հայաստանում ստեղծված իրավիճակը նկարագրելով՝ Մովսես Խորենացին նշում էր, որ «մեր երկիրը կառավարվեց պարսիկ գործակալների միջոցով ... տարի»:

1) 40	2) 30	3) 26	4) 16

128. Որքան է տևել հելլենիզմի դարաշրջանը Հայաստանում.

1) մոտ 400 տարի	3) մոտ 500 տարի
2) մոտ 300 տարի	4) մոտ 600 տարի

129. Որտեղ էր գտնվում Արամազդի պաշտամունքի գլխավոր կենտրոնը.

1) Թիլ ավանում	3) Աշտիշատում
2) Անի ամրոցում	4) Բագառիճ ավանում

130. Որտեղ էր գտնվում Վահագնի գլխավոր մեհյանը.

1) Արտաշատում	3) Երազամույնում
2) Աշտիշատում	4) Բագառիճ ավանում

131. Որտեղ էր գտնվում Արեգ-Միհրի պաշտամունքի գլխավոր կենտրոնը.

1) Անի ամրոցում	3) Աշտիշատում
2) Երազամույնում	4) Բագառիճ ավանում

132. Ո՞վ էր հեթանոս հայերի հյուրընկալության աստվածը.

1) Վահագնը	3) Տիրը
2) Վանատուրը	4) Արեգ-Միհրը

133. Քանի՞ փուլի է բաժանվում հայկական հելլենիզմի պատմությունը.

1) մեկ	2) երկու	3) երեք	4) չորս

134. Ովքեր էին հելլենիզմի դարաշրջանում Հայաստանում ավանդական մշակույթի հիմնական կրողները.

- 1) արհեստավորները
- 2) քաղաքային ազատ բնակչությունը
- 3) գյուղական բնակչությունը
- 4) քրմական դասը

135. Ովքեր էին Հայաստանում հելլենիստական մշակույթի գլխավոր կրողները.

- 1) արհեստավորները
- 2) վերին խավերը և քաղաքային ազատ բնակչությունը
- 3) գյուղական բնակչությունը
- 4) քրմական դասը

136. Ո՞ր աստվածուհուն են համարել «մեր ազգի փառքն ու կենսատուն».

- 1) Աստղիկ   2) Անահիտ   3) Նանե   4) Ծովինար

137. Ինչ տիտղոսով է մեծարվել Անահիտ դիցուհին.

- 1) «Ոսկեղենիկ»   3) «Ոսկեծոյլ»
2) «Ոսկեմայր»   4) «Տիրամայր»

138. Որտե՞ղ էր Անահիտի պաշտամունքի գլխավոր կենտրոնը.

- 1) Բարձր Հայքի Եկեղյաց գավառի Թիլ ավանում
2) Բարձր Հայքի Դարանաղյաց գավառի Անի ամրոցում
3) Բարձր Հայքի Եկեղյաց գավառի Երիզա (Երզնկա) ավանում
4) Արտաշատի մոտ՝ Երազամույն վայրում

139. Որտե՞ղ էր Աստղիկի մեհյանը.

- 1) Արտաշատի մոտ Երազամույն վայրում
2) Աշտիշատում
3) Բարձր Հայքի Եկեղյաց գավառի Թիլ ավանում
4) Բարձր Հայքի Դարանաղյաց գավառի Անի ամրոցում

140. Ո՞ւմ մեհյանն է կոչվել «Սենյակ Վահագնի».

- 1) Միհրի   3) Աստղիկի
2) Վահագնի   4) Նանեի

141. Որտե՞ղ էր գտնվում Նանեի պաշտամունքի գլխավոր կենտրոնը.

- 1) Բարձր Հայքի Եկեղյաց գավառի Թիլ ավանում
2) Բարձր Հայքի Դարանաղյաց գավառի Անի ամրոցում
3) Արտաշատի մոտ՝ Երազամույն վայրում
4) Տուրուբերան նահանգում՝ Աշտիշատում

142. Ո՞վ էր համարվում Արամազդի քարտուղարը.

- 1) Վահագնը   3) Միհրը
2) Վանատուրը   4) Տիրը

143. Քանի՞ մեհենանշանից էր բաղկացած հայկական մեհենագրային համակարգը.

- 1) շուրջ 500   3) շուրջ 200
2) շուրջ 400   4) շուրջ 300

144. Տրդատ I-ը ո՞ր տոհմին է պարգևել Նիգ գավառը.

- 1) Բագրատունի   3) Դիմաքսյան
2) Մամիկոնյան   4) Գնթունի

145. Ո՞ր թագավորության ժամանակաշրջանից են մեզ հասած՝ պատմագիտական արժեք ներկայացնող առաջին արձանագրությունները.

- 1) Հայկազուն-Երվանդականների   3) Վանի
2) Արշակունյաց   4) Արտաշեսյանների

146. Խորենացին ո՞ւմ է մեծարել «այր իմաստուն և բանաստեղծ» խոսքերով.

1) Արտավազդ II-ին	3) Վրոյրին
2) Օղյումայ քուրմին	4) Բարդաճանին

147. Ո՞ր պատմիչն էր վկայում, որ հայոց Արշակ I արքայի օրոք կիրառվել է հայալեզու և հայագիր դպրություն.

1) Բարդաճանը	3) Փիլոստրատոսը
2) Ամֆիկրատես Աթենացին	4) Մեթրոդորոս Սկեփսացին

148. Բերված հատվածում ո՞ր քաղաքի անունն է բաց թողնված.

«Ամենայն հավանականությամբ Տրդատ III-ի կառավարման մինչքրիստոնեական շրջանում՝ 287–301 թթ. է գրվել ...-ի հունարեն մեծ արձանագրությունը».

1) Արմավիր	3) Տիգրանակերտ
2) Վան	4) Արտաշատ

149. Ըստ Մովսես Խորենացու՝ Անի ամրոցի մեհենական արխիվի պատմություններն ի մի են բերել՝

- 1) Մեթրոդորոս Սկեփսացին և Բարդաճանը
- 2) Մար Աբաս Կատինան և Օղյումայ քուրմը
- 3) Ամֆիկրատես Աթենացին և Գևորգ Ասորին
- 4) Մար Աբաս Կատինան և Վրոյրը

150. Ո՞վ է «Մեծ մարդկանց մասին» աշխատության հեղինակը.

1) Արտավազդ II-ը	3) Ամֆիկրատես Աթենացին
2) Մեթրոդորոս Սկեփսացին	4) Օղյումայ քուրմը

151. Ո՞ր արքայի թողած արձանագրության մեջ է առաջին անգամ հիշատակվում Գառնին.

1) Սարգուրի II-ի	3) Արգիշտի II-ի
2) Արգիշտի I-ի	4) Ռուսա II-ի

152. Ո՞ր ժամանակաշրջանին են հատուկ մեծ թվով նոր քաղաքների կառուցումը.

1) ուրարտական	3) վաղմիջնադարյան
2) հելլենիստական	4) ուշմիջնադարյան

153. Ո՞րն էր Երվանդ IV-ի կառուցած քաղաք-սրբավայրը.

1) Երվանդաշատը	3) Բագարանը
2) Երվանդակերտը	4) Բագավանը

154. Ո՞ր կառույցն է Մովսես Խորենացին բնութագրել հետևյալ կերպ՝ «գեղեցիկ և շքեղ հորինվածքով».

1) Երվանդակերտ դաստակերտը	3) Արեգ-Միհրի տաճարը
2) Անահիտի տաճարը	4) Նեմրոս լեռան սրբավայրը

155. Որտեղ է Նեմրուֆ լեռան սրբավայրը.

1) Ծովքում	3) Փոքր Հայքում
2) Կոմմագենեում	4) Վանա լճի արևմուտքում

156. Ինչ բարձրության վրա է կառուցված Նեմրուֆ լեռան սրբավայրը.

1) 1800 մ	2) 1100 մ	3) 2100 մ	4) 2500 մ

157. Ո՞ւմ կողմից է թագադրվել Անտիոքոս I Երվանդունին.

1) Երվանդ I-ի	3) Տիգրան Մեծի
2) Արտաշես I-ի	4) Արտաշես II-ի

158. Ո՞վ է կառուցել Գառնիի հեթանոսական տաճարը.

1) Արգիշտի I-ը	3) Արտաշես I-ը
2) Տիգրան I-ը	4) Տրդատ I-ը

159. Ո՞ր տաճարն էր Գառնիի տաճարի նախորինակը.

- 1) Արտաշատում Անահիտի տաճարը
- 2) Թիլում Նանեի տաճարը
- 3) Արդինի-Մուսասիրում Խալդիի տաճարը
- 4) Աշտիշատում Աստղիկի տաճարը

160. Ո՞րն է Հայկական լեռնաշխարհի երկրորդ բարձր գագաթը.

1) Մասիս	2) Սիփան	3) Սիս	4) Արագած

161. Որտեղից է սկիզբ առնում Արևելյան Տիգրիսը.

1) Ծովք լճից	3) Ծաղկանց լեռներից
2) Հայկական Տավրոսից	4) Ծաղկավետ լեռներից

162. Որքան էր Փոքր Հայքի տարածքը.

1) 80 հազ. քառ. կմ	3) 50 հազ. քառ. կմ
2) 150 հազ. քառ. կմ	4) 100 հազ. քառ. կմ

163. Ինչպես է կոչվել Արևելյան Եփրատը.

1) Ախուրյան	3) Արփա
2) Արածանի	4) Ողջի

164. Ո՞ր արքայի օրոք է Վանի թագավորությունն ունեցել տարածքային ամենամեծ աճը.

1) Իշպուհինի	3) Արգիշտի I
2) Մենուա	4) Սարդուրի II

165. Երվանդունի ղր արքայի օրոք Հայաստանում վերացվեց Մարաստանի գերիշխանությունը.

1) Պարոյր	3) Երվանդ Սակավակյաց
2) Տիգրան Երվանդյան	4) Վահագն

166. Որքան էր ռազմադաշտ դուրս բերվող հայոց բանակի հետևակի թիվը Հայկազուն-Երվանդականների օրոք.

1) 40 հազար	3) 58 հազար
2) 48 հազար	4) 70 հազար

167. Որքան էր Տիգրան Մեծի տերությանը հպատակ թագավորությունների տարածքը.

1) շուրջ 2 մլն քառ. կմ	3) շուրջ 360 հազ. քառ. կմ
2) շուրջ 1 մլն քառ. կմ	4) շուրջ 400 հազ. քառ. կմ

168. Որքան էր Անտոնիոսի բանակի ընդհանուր կորուստը պարթևական արշավանքում.

1) 44 հազար զինվոր	3) 55 հազար զինվոր
2) 20 հազար զինվոր	4) 30 հազար զինվոր

169. Որտեղ էր կառուցվել Մծուրք քաղաքը.

1) Մշո դաշտում	3) Երզնկայի դաշտում
2) Ալաշկերտի դաշտում	4) Կարնո դաշտում

170. Ո՞ր գավառում էր գտնվում Ոսխա գյուղը.

1) Տարոն	3) Դարանաղի
2) Եկեղյաց	4) Բասեն

171. Ըստ Խորենացու՝ որտեղ է գտնվել մեհենական պատմագրության կարևորագույն արխիվը.

1) Աշտիշատում	3) Արտաշատում
2) Անի ամրոցում	4) Բագարանում

172. Տիգրան Մեծի կյանքի ու գործունեության մասին հայոց արքունիքում աշխատություն է գրել՝

1) Մար Աբաս Կատինան	3) Վրույրը
2) Օղյումալը	4) Մեթրոդորոս Սկեփսացին

173. Ըստ ավանդության՝ ո՞ր տարածքի անվանումն էր կապված Աստղիկ աստվածուհու հետ.

1) Մշո դաշտ	3) Եփրատի հովիտ
2) Արարատյան դաշտ	4) Աղստևի հովիտ

3. ԱՇԽԱՏԱՆՔ ՍԿԶԲՆԱԴԲՅՈՒՐՆԵՐԻ ՀԵՏ

1. Հայոց զոր արքան է ասել հետևյալ խոսքերը.

«Ես ազատության էի ձգտում, քանզի լավ էի համարում, որ ինքս ազատ լինեմ և որդիներին ազատություն թողնեմ»:

1) Տիգրան Երվանդյանը	3) Պարույրը
2) Երվանդ Սակավակյացը	4) Վահագնը

2. Ո՞ր արքայի մասին է պատմիչի ստորև բերվող վկայությունը.

«Սա մեր թագավորներից ամենահզորը և ամենախոհեմն էր և նրանց բոլորից քաջ ...և մեր բնակության սահմաններն ընդարձակելով՝ հասցրեց մինչև հին բնակության սահմանների ծայրերը»:

1) Երվանդ Սակավակյացի	3) Տրդատ III Արշակունու
2) Տիգրան I Երվանդյանի	4) Արտաշես I-ի

3. Ո՞ր արքային են վերագրվում հետևյալ խոսքերը.

«Նա Կյուրոսին աջակից եղավ Մարաց իշխանությունը տրամալելու... և մեր բնակության սահմաններն հասցրեց մինչև հին բնակության սահմանների ծայրերը»:

1) Տիգրան I Երվանդյանին	3) Երվանդ III-ին
2) Երվանդ Սակավակյացին	4) Արտավազդ II-ին

4. Ո՞ր արքայի մասին է հույն պատմագիր Պոլիբիոսի ստորև բերվող արտահայտությունը.

«Արմենիայի մեծագույն մասի տիրակալ»:

1) Պարույրի	3) Տիգրան II-ի
2) Տիգրան Երվանդյանի	4) Արտաշես I-ի

5. Ո՞վ է ստորև բերվող վկայության հեղինակը.

«Արտաշեսը գնում է այն տեղը, որտեղ [գեպերը] խառնվում են, և այնտեղ, բլուրը հավանելով, քաղաք է շինում և իր անունով կոչում է Արտաշատ»:

1) Պլուտարքոսը	3) Խորենացին
2) Պոլիբիոսը	4) Ստրաբոնը

6. Տիգրան Մեծը հռոմեացի զորավարի ուղարկած դեսպանին է տվել հետևյալ պատասխանը.

«Ես Միհրդատին չեմ հանձնի, իսկ եթե հռոմեացիները պատերազմ սկսեն, ապա... հակահարված կտամ նրանց»:

1) Սուլլայի	3) Լուկուլլոսի
2) Պոմպեոսի	4) Կրասոսի

7. Հայոց իր արքայի մասին են պատմիչի հետևյալ խոսքերը.

«Մեծագույն թագավոր, որ փրակալում էր մեծ փառքով»:

1) Տիգրան Երվանդյանի	3) Տիգրան II-ի
2) Արտաշես I-ի	4) Արտավազդ II-ի

8. Հայոց իր արքայի մահվանից հետո է Հայաստանում տիրող իրավիճակն այսպես պատկերավոր բնորոշել հռոմեացի պատմիչը.

«Հայերը մնացին առանց թագավորի, անփերունչ»:

1) Տիգրան Մեծի	3) Տիգրան IV-ի
2) Արտաշես I-ի	4) Արտավազդ II-ի

9. Հայոց իր արքայի մասին է հույն պատմիչի հետևյալ բնութագրումը.

«Հայոց թագավոր [.....-ը] ուներ միջակ հասակ, բայց հակված էր դեպի ամեն մի մեծ բան և մանավանդ դեպի պատերազմական գործերը: Նա հավատարիմ պահապան էր արդարադատության և իր կենցաղավարության մեջ զուսպ էր, նաև չափավոր ու ողջամիտ էր, ինչպես լավագույնները հույների և հռոմայեցիների մեջ»:

1) Տրդատ II-ի	3) Սանատրուկի
2) Վաղարշ I-ի	4) Տրդատ I-ի

10. Հայոց իր արքայի մասին են պատմիչի հետևյալ խոսքերը.

«Հայոց թագավորը վերադարձավ մեծ հաղթությամբ, շար ավարով ու ցնձալից ուրախությամբ. նա վերադարձավ Հայաստան՝ Այրարատ գավառը՝ Վաղարշապատ քաղաքը. եկավ մեծ ուրախությամբ, բարի անունով ու շար ավարով»:

1) Վաղարշ II-ի	3) Տրդատ III-ի
2) Տրդատ II-ի	4) Խոսրով II-ի

11. Ստորև բերված հատվածում իր քաղաքի անունն է բաց թողնված.

«Հայոց թագավորը վերադարձավ մեծ հաղթությամբ, շար ավարով ու ցնձալից ուրախությամբ. նա վերադարձավ Հայաստան՝ Այրարատ գավառը, ... քաղաքը. եկավ մեծ ուրախությամբ, բարի անունով ու շար ավարով»:

1) Արտաշատ	3) Դվին
2) Վաղարշապատ	4) Արմավիր

12. Ո՞վ է մեջբերված հատվածի հեղինակը.

«Նա քաղաքը շրջապատեց 50 կանգուն բարձրության պարիսպով, որի հասարության մեջ կային ձիերի բազմաթիվ ախոռներ: Քաղաքի արվարձանում նա կառուցեց պալատ՝ ընդարձակ զբոսայգիներով, որսափեղերով և լճերով: Մերձակայքում նա բարձրացրեց նաև հզոր մի բերդ»:

1) Պլուտարքոսը	3) Դիոն Կասիոսը
2) Ապպիանոսը	4) Ստրաբոնը

13. Հայոց ո՞ր արքայի կառուցած քաղաքի մասին է պատմիչի խոսքը.

«Նա քաղաքը շրջապատեց 50 կանգուն բարձրության պարիսպով, որի հաստության մեջ կային ձիերի բազմաթիվ ախոռներ: Քաղաքի արվարձանում նա կառուցեց պալատ՝ ընդարձակ զբոսայգիներով, որսատեղերով և լճերով: Մերձակայքում նա բարձրացրեց նաև հզոր մի բերդ»:

1) Վաղարշ I-ի	3) Երվանդ IV-ի
2) Արտաշես I-ի	4) Տիգրան Մեծ-ի

14. Ո՞ր քաղաքի մասին են հետևյալ խոսքերը.

«Նա քաղաքը շրջապատեց 50 կանգուն բարձրության պարիսպով, որի հաստության մեջ կային ձիերի բազմաթիվ ախոռներ: Քաղաքի արվարձանում նա կառուցեց պալատ՝ ընդարձակ զբոսայգիներով, որսատեղերով և լճերով: Մերձակայքում նա բարձրացրեց նաև հզոր մի բերդ»:

1) Արտաշատ	3) Մծուրք
2) Տիգրանակերտ	4) Դվին

15. Ո՞ւմ խոսքերն են. «Գրիգոր Լուսավորիչը «տղայության հասակում» Հայաստանում սովորել է հայոց գիրն ու լեզուն»:

1) Բարդաճանի	3) Գևորգ Ասորու
2) Ագաթանգեղոսի	4) Մար Աբաս Կատինայի

4. ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՏԵՐՄԻՆՆԵՐ ԵՎ ՀԱՍԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

1. Ինչ էր կոչվում Մեծ Հայքի 15 խոշոր վարչական միավորներից յուրաքանչյուրը.

1) նահանգ կամ մարզ	3) նահանգ կամ աշխարհ
2) մարզ կամ գավառ	4) գավառ կամ աշխարհ

2. Ուրարտուում թագավորին կից գործող Ավագների խորհրդի անդամները կոչվում էին՝

1) արքայի «խորհրդականներ»	3) արքայի «գործակալներ»
2) արքայի «փոխանորդներ»	4) արքայի «կառավարիչներ»

3. Ինչ էր կոչվում Աքեմենյան տերության 20 մեծ վարչական միավորներից յուրաքանչյուրը.

1) աշխարհ	3) ստրատեգիա
2) նահանգ	4) սատրապություն

4. Ինչ էր կոչվում Հայաստանի կառավարիչն Աքեմենյան տիրապետության օրոք.

1) սատրապ	3) ստրատեգոս
2) մարզպան	4) հյուպարքոս

5. Ինչ տիտղոս էին կրում Հայկազուն-Երվանդական արքաները Ք. ա. VII-VI դդ.

1) «Մեծ Հայքի թագավոր»	3) «Վանի թագավոր»
2) «Հայոց թագավոր»	4) «Թագավորների թագավոր»

6. Ընտրել ճիշտ պատասխանները.

Հայաստանի քրմապետը համարվում էր նաև.

- 1) մեծ դատավոր
- 2) արքայի գլխավոր խորհրդական
- 3) զորքերի գլխավոր հրամանատար
- 4) հոգևոր գերագույն առաջնորդ
- 5) թագաժառանգների դաստիարակ
- 6) թագավորական գանձարանի պատասխանատու
- 7) պետական-հասարակական աշխատանքների վերահսկիչ

7. Հունահռոմեական հեղինակներն ինչ էին անվանում Արտաշես I-ի ստեղծած վարչամիավորները.

1) գավառ	3) պրովինցիա
2) ստրատեգիա	4) սատրապություն

8. Ինչ էին կոչվում զրադաշտական կրոնի սպասավորները.

1) քահանա	3) քուրմ
2) մոզ	4) երեց

9. Ինչ է հելլենիզմը.

1) հունականացում	3) հունապաշտություն
2) հունականություն	4) հունասիրություն

10. Արևմտյան քաղաքակրթության հետ շփումների խորացման արդյունքում հայերին երբեմն կոչում էին.

1) Եվրոպայի ասիացիներ	3) Ասիայի եվրոպացիներ
2) Արևմուտքի ասիացիներ	4) Փոքր Ասիայի եվրոպացիներ

11. Ինչպե՞ս էր կոչվում հայկական հելլենիզմի առաջին փուլը.

- 1) վաղ հելլենիստական ժամանակաշրջան
- 2) նախնական հելլենիստական ժամանակաշրջան
- 3) բուն հելլենիստական ժամանակաշրջան
- 4) ուշ հելլենիստական ժամանակաշրջան

12. Անահիտ դիցամոր պաշտամունքի շնորհիվ ի՞նչ անունով էր հայտնի Եկեղյաց գավառը.

1) Դիցամոր գավառ	3) Անահտական
2) Ոսկեղենիկ գավառ	4) Պտղաբերության գավառ

13. Ք. ա. IX դ. 30–ական թվականներին Հայկական լեռնաշխարհում ստեղծված խոշոր պետական կազմավորումները կոչվում էին՝

1) համադաշնություններ	3) դաշնություններ
2) միասնական թագավորություններ	4) բղեշխություններ

14. Վանի թագավորության ամենաընդարձակ տարածքի մասին վկայող սկզբնաղբյուրը կոչվում է՝

1) Սարգուրյան տարեգրություն	3) Խալդյան դարպաս
2) Միերի դոտ	4) Բեհիսթունյան արձանագրություն

15. Ք. ա. I դարի սկզբին Հռոմն իր պետական կառուցվածքով ինչպիսի՞ պետություն էր.

1) միապետություն	3) հանրապետություն
2) եռապետություն	4) կայսրություն

16. Ո՞ր լեզուն էր կոչվում պահլավերեն.

1) պահլավունիների լեզուն	3) էլամերենը
2) հին պարսկերենը	4) միջին պարսկերենը

17. Նոր ժամանակների գիտության մեջ ժողովուրդների ու լեզուների առաջացման հարցերով զբաղվող բնագավառը կոչվում է՝

1) համեմատական փիլիսոփայություն	3) համեմատական լեզվաբանություն
2) լեզվաբանական պատմագրություն	4) համեմատական հնագիտություն

18. Մայր ժողովուրդների զբաղեցրած տարածքները կոչվել են՝

- 1) հայրենիք
- 2) նախահայրենիք
- 3) հայրենական
- 4) պարզականք

19. Ընտրել տերմինների կամ հասկացությունների սխալ բացատրությունները.

- 1) Հայկազուն–Երվանդականների օրոք հիշատակվող գործակալների անվանումներից են արքունի–հացարարները, զորավար–սպարապետները, դպիրները, մատովակները:
- 2) Աքեմենյան տերության տարածքում ստեղծված վարչական միավորները կոչվում էին սատրապություններ:
- 3) Արտաշես I արքան կրում էր «Բարեպաշտ», «Բարի», «Աշխարհակալ» տիտղոսներ:
- 4) Վանի թագավորությունում հայտնի էին «սահմանապահ կուսակալ», «տիեզերակալ», «գավառակալ» անունով գործակալություններ:
- 5) Անտիոքոս I Երվանդականի թագը հայտնի է «Արտաշեսյան» կամ «Հայկյան» անունով:

20. Ինչ տիպի պետություն էր Վանի թագավորությունը Ք. ա. VII դարում.

- 1) կախյալ կամ դաշնակից թագավորություններից կազմված համադաշնություն
- 2) կենտրոնացված պետություն
- 3) մի քանի հիմնական կենտրոններ ունեցող դաշնություն
- 4) մանր պետական կազմավորումներից բաղկացած միություն
- 5) հինարևելյան տիպի բացարձակ միապետություն

21. Ռուսա I–ի օրոք իրականացված բարեփոխումների շնորհիվ բանակում ստեղծված նոր կազմավորումները կոչվում էին՝

- 1) հետևազոր
- 2) արքայական գունդ
- 3) աշխարհազոր
- 4) մարզային զորքեր
- 5) մաղխազական այրուձի

22. Ընտրել տերմինների կամ հասկացությունների սխալ բացատրությունները.

- 1) Արշակունիները թագադրվել են «Տիգրանյան» կամ «Հայկյան» թագով:
- 2) Աքեմենյանների օրոք Հայաստանի արևմտյան մասի կառավարիչը կոչվում էր հյուպարքոս:
- 3) Տիգրան Մեծի կրտսեր եղբայր Գուրասի պաշտոնն էր Հյուսիսային Միջագետքի փոխարքա:
- 4) Արտաշատը, Տիգրանակերտը և Անտիոքը միմյանց հետ կապող ճանապարհը կոչվում էր «Արքունի պողոտա»:
- 5) Հայրենիքի սահմանների պաշտպանությունը կազմակերպելու համար Արտաշես I–ի ստեղծած չորս միավորները կոչվում էին մարզ:

23. Ընտրել տերմինների կամ հասկացությունների ճիշտ բացատրությունները.

- 1) Աքենենյան տերությունում ստեղծված վարչական մեծ միավորները կոչվում էին սատրապություն:
- 2) Հայկազուն-Երվանդունիների գահակալության սկզբնական ժամանակաշրջանում երկրի արքան հայտնի էր «Հայոց թագավոր» տիտղոսով:
- 3) Դարեհ I-ի թողած եռալեզու արձանագրությունը հայտնի է «Հարմինույա» անունով:
- 4) Ք. ա. IV–II դարերում Հայաստանի թագավորը կրում էր «Տիեզերակալ արքա» տիտղոսը:
- 5) Հայկազուն-Երվանդունիների թագավորության հոչակումով Հայաստանի տարածքում ստեղծվեցին երկու պետություններ, որոնք կոչվեցին Մեծ Հայք և Աղվանք:

դ. Հայ-հռոմեական ռազմական բախմանը նպաստեց նաև այն, որ Տիգրանը և Միհրդատ Եվպատորը այլևս դաշնակիցներ չէին:

ե. Հռոմի անմիջական ծրագրերի մեջ էր մտնում Փոքր Հայքի զավթումը, որտեղ գերիշխանություն էր հաստատել Հրահատ III-ը:

1) ա, գ

2) գ, դ

3) ա, դ

4) բ, ե

5. Թվարկվածներից ճիշտ գործոնները նպաստեցին Տիգրան II-ի կողմից նոր մայրաքաղաքի կառուցմանը.

1) Արտաշատի շուրջ ճահճուտներ էին գոյացել:

2) Արտաշատը մնացել էր երկրի ծայր հյուսիսում:

3) Նախորդ ժամանակաշրջանում կառուցված քաղաքներում այլևս բավականաչափ հայ բնակչություն չկար:

4) Անտիոքը բուն հայկական տարածքներից դուրս էր:

5) Արտաշատը նվաճվել էր պարթևների կողմից:

6. Գտնել ճիշտ պատասխանները.

Ի նշանավորումն հայ-հռոմեական դաշինքի վերականգնման՝ կայսր Մակրինոսը՝

ա. Տրդատին է վերադարձնում Կապադովկիայի կալվածքները, որոնք ստացել էր դեռևս Խոսրով I-ը:

բ. Խոշոր գումար է վճարում Տրդատին, որպեսզի հայոց այրուծին հյուսիսում իրականացնի Կովկասյան լեռնանցքների և հարակից տարածքների պաշտպանությունը:

գ. Տրդատին է վերադարձնում Հայաստանից գերեվարված նրա կնոջը՝ թագուհուն:

դ. Հայաստանից դուրս է բերում հռոմեական լեգեոնները, իսկ նրանց պարտակա-նությունները ստանձնում է հայոց այրուծին:

ե. Տրդատին է վերադարձնում Հայաստանից թալանված ավարը:

1) ա, բ

2) գ, ե

3) ա, ե

4) ա, դ

7. Ինչո՞ւ արգելվեց հայկական մեհենագրության կիրառումը.

1) քանի որ ստեղծվել էր հայոց այբուբենը

2) քանի որ քրիստոնեությունը պետական կրոն հռչակվելուց հետո արգելվեց նախորդ կրոնը

3) քանի որ այն դժվար էր կիրառել

4) քանի որ հունարենն ու ասորերենը ավելի լայն տարածում գտան ժողովրդի շրջանում

8. Ստորև տրված պատմական իրադարձությունների պատճառներից և հետևանքներից որո՞նք են ճիշտ:

1) Ռուսա II-ի օրոք Ասորեստանի և Վանի համահայկական թագավորության միջև մղված պատերազմն ավարտվեց խաղաղության և բարեկամության պայմանագրի կնքմամբ:

2) Ք. ա. 735 թ. դեպի Տուշպա արշավանքի արդյունքում Ասորեստանը չկարողացավ գրավել Տուշպան և դադարեց Առաջավոր Ասիայում Վանի թագավորության համար վտանգ ներկայացնելուց:

- 3) Ք. ա. 743–713 թթ. մղված երեսնամյա պայքարի արդյունքում Վանի թագավորությանը թեև հաջողվեց վերականգնել իր դիրքերը, սակայն նա այլևս Առաջավոր Ասիայի հզոր տերություններից չէր:
- 4) Ք. ա. 735 թ. դեպի Տուշպա արշավանքի արդյունքում Ասորեստանը կարողացավ գրավել Տուշպան և կրկին դարձավ Վանի թագավորության գլխավոր մրցակիցն Առաջավոր Ասիայում:
- 5) Ք. ա. 735 թ. դեպի Տուշպա արշավանքի արդյունքում Ասորեստանը չկարողացավ գրավել Տուշպան, սակայն վերականգնեց իր դիրքերը Առաջավոր Ասիայում:

9. Ո՞րն էր դրամական շրջանառության աշխուժացմանը նպաստող կարևոր գործոն Հին Հայաստանում.

- 1) բանակի թվաքանակի մեծացումը
- 2) Դվինի կառուցումը
- 3) գյուղական համայնքների արտոնությունների մեծացումը
- 4) առևտրի և արհեստների զարգացումը

10. Ի՞նչ հետևանք ունեցավ Սարգոն II-ի արշավանքը Ուրարտու.

- 1) Նա վերադարձին մտավ Արդինի–Մուսասիր, գահընկեց արեց իշխանությանը տիրացած ասուրամետ դրածոյին և գահին վերահաստատեց իր վստահելի կառավարչին:
- 2) Վերադարձին մտավ Ալզի և վերականգնեց Ասորեստանի դիրքերը:
- 3) Նա գրավեց մայրաքաղաք Տուշպան:
- 4) Թալանվեց Խալդիի գլխավոր տաճարը:

11. Տիգրանակերտը հանձնվեց Լուկուլլոսին, որովհետև՝

- 1) քաղաքը պաշտպանող օտարազգի վարձկանները հռոմեացիների առջև բացեցին դարպասները
- 2) քաղաքում սպառվել էին սննդամթերքի և զենքի պաշարները
- 3) քաղաքի հայազգի կառավարիչը դավաճանաբար անցավ թշնամու կողմը
- 4) քաղաքի հայ պաշտպանները թշնամու առաջ բացեցին քաղաքի դարպասները

12. Թվարկվածներից որո՞նք Գավգամելայի ճակատամարտի արդյունք չեն:

- 1) Դարեհ III–ը տիրացավ աքեմենյան գահին:
- 2) Միթրաուստեսը հռչակեց Փոքր Հայքի անկախությունը:
- 3) Սելևկյան պետությունը մասնատվեց ստրատեգիաների:
- 4) Օրոնտես Երվանդ III–ը դարձավ Մեծ Հայքի թագավոր:
- 5) Հայաստանը թոթափեց աքեմենյան գերիշխանությունը:

13. Արտաշեսյան թագավորության անկման հետևանքով՝

- 1) շարունակվեց Հայաստանին տիրելու հռոմեա–պարթևական մրցակցությունը
- 2) Արտաշեսյանները գահազրկվեցին նաև Վիրքում
- 3) Էրատոն սպանվեց Հռոմում
- 4) Հայաստանի համար ծառայեց նոր հարստություն հաստատելու խնդիր
- 5) պարթևները ճանաչեցին իրենց քաղաքականության ձախողումը

14. Տիգրանակերտի անկման պատճառով Տիգրան II-ը ընտրեց՝

- 1) հանկարծակի հարձակումներով թշնամու ուժերը ջլատելու մարտավարությունը
- 2) պարթևների հետ հակահռոմեական դաշինք ստեղծելու մարտավարությունը
- 3) մինչև հիմնական ուժերի ժամանումը ժամանակ շահելու մարտավարությունը
- 4) թշնամուն երկրի խորքերը քշելու, նրան թիկունքից և մատակարարումից կտրելու մարտավարությունը
- 5) Հռոմի հետ բանակցելու և հաշտություն կնքելու մարտավարությունը

15. Սեպտիմիոս Սևերոսի և Վաղարշ II-ի միջև կնքված պայմանագրի արդյունքում՝

- 1) հռոմեական կայսրը գումար վճարեց հայոց այրուձիին, որը հյուսիսում իրականացնում էր Կովկասյան լեռնանցքների և մերձակա տարածքների պաշտպանությունը լեռնային ցեղերի հարձակումներից
- 2) Հայաստանը դարձավ «Հռոմեական ժողովրդի դաշնակից և բարեկամ»
- 3) Հռոմը օժանդակեց Հայաստանին Սասանյանների դեմ պայքարում
- 4) կայսրը ճանաչեց Վաղարշի իրավունքները Հյուսիսային Միջագետքի վրա
- 5) հռոմեական լեգեոնները դուրս բերվեցին Հայաստանից

16. Ինչ նպատակներ էր հետապնդում պարթև արքա Վաղարշ I-ը՝ հարևան երկրներում գահ բարձրացնելով իր եղբայրներին.

- 1) ստեղծել նոր աշխարհակալ տերություն
- 2) ստեղծել դաշնակից երկրների զինակցություն ընդդեմ Հռոմի
- 3) չեզոքացնել Հայաստանից մշտապես եկող վտանգը
- 4) վերջ տալ իր թագավորությունում գահակալական կռիվներին
- 5) վերականգնել Աքեմենյան տերության սահմանները

17. Ինչո՞ւ ք. ա. 2 թ. հայերը Տիգրան IV-ի գլխավորությամբ ապստամբեցին և Հայաստանից վտարեցին Արտավազդ III-ին.

- 1) Արտավազդ III-ը երկիրը կառավարում էր պարթևական սովորույթներով:
- 2) Արտավազդ III-ը խրախուսում էր հակահռոմեական տրամադրությունները:
- 3) Արտավազդ III-ը գահին էր բազմել իր հորեղբորը սպանելու ճանապարհով:
- 4) Արտավազդ III-ը երկիրը կառավարում էր հռոմեական սովորույթներով:
- 5) Արտավազդ III-ը զբաղված էր անզուսպ թալանով:

18. Թվարկվածներից որո՞նք Արտաշես I-ի բարեփոխումների հետևանքներ չեն.

- 1) Գյուղական համայնքները հետ ստացան ագարակատերերի կողմից զավթված հողերը:
- 2) Օրինականացվեցին ագարակատերերի՝ մինչ այդ կատարած հողային զավթումները:
- 3) Պահպանվեց համայնքի հողային սեփականությունը:
- 4) Պահպանվեց նախկին վարչական բաժանումը:
- 5) Չորքը բաժանվեց 4 զորավարությունների:
- 6) Կարգավորվեցին արքունի գործակալությունները:

19. Ինչո՞վ էր պայմանավորված III դարի երկրորդ կեսին Հայաստանում ձևավորված քաղաքական և կրոնական իրադրությունը.

- 1) հռոմեա-պարսկական զինակցությամբ
- 2) Սասանյան Պարսկաստանի նվաճողական քաղաքականությամբ
- 3) Սասանյանների կողմից հայոց գահին իրենց գահաժառանգներին նշանակելու հանգամանքով
- 4) Սասանյանների ծրագրերին հայ ժողովրդի օժանդակությամբ
- 5) Հայաստանում պարսկասեր խմբավորման պարտությամբ

20. Թվարկվածներից որո՞նք են Գավգամելայի ճակատամարտի արդյունքներ.

- 1) Մեծ Հայքը մտավ Ալեքսանդր Մակեդոնացու տերության մեջ:
- 2) Միթրաուստեսը հռչակեց Փոքր Հայքի անկախությունը:
- 3) Սելևկյան պետությունը մասնատվեց ստրատեգիաների:
- 4) Օրոնտես Երվանդ III-ը դարձավ Մեծ Հայքի թագավոր:
- 5) Հայաստանը թոթափեց Սելևկյան գերիշխանությունը:
- 6) Դարեհ II-ը զրկվեց աքեմենյան գահից:

21. Ինչո՞ւ ձախողվեց Լուկուլլոսի կայծակնային պատերազմի ծրագիրը.

- 1) Մեիրուժան զորավարի գլխավորած հեծելազորի կողմից հռոմեական բանակի ռազմերթի կասեցման հետևանքով
- 2) հռոմեական բանակում առաջացած պարենի և հատկապես ռազմամթերքի պակասի հետևանքով
- 3) Հայաստանի հարավում սկսված անսովոր ցրտերի հետևանքով
- 4) հռոմեացիներին Տիգրանակերտ մայրաքաղաքի բնակչության ցույց տված համառ ու երկարատև դիմադրության հետևանքով

22. Ստորև թվարկված պատմական իրադարձությունների պատճառներից և հետևանքներից որո՞նք են ճիշտ.

- 1) Մծբինի պայմանագրի համաձայն՝ պարսից Ներսես թագավորը ճանաչեց Մեծ Հայքի անկախությունը:
- 2) Արտաշատի հայ-հռոմեական պայմանագրի համաձայն՝ Մեծ Հայքը կորցրեց իր բոլոր արտաքին նվաճումները:
- 3) Արտաշատում Ք. ա. 54 թ. կնքված հայ-պարթևական պայմանագրի համաձայն՝ Հայաստանը և Պարթևստանը ռազմակալեցին Հռոմի հպատակ Կապադովկիան:
- 4) Արտաշատում Ք. ա. 94 թ. կնքված հայ-պոնտական պայմանագրի համաձայն՝ Հայաստանը ձեռք բերեց Ծովքն ու Կորդուքը:
- 5) Ըստ Ապամեայի պայմանագրի՝ Հռոմը հօգուտ պարթևների հրաժարվեց Փոքր Ասիայից:
- 6) Մծբինի պայմանագրի արդյունքում Տրդատ III-ը վերջնականապես հաստատվեց հայոց գահին:

6. ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԻՐԱԴԱՐՁՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԵՐԵՎՈՒՅԹՆԵՐԻ ԺԱՄԱՆԱԿԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՋՈՐԴԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

6-1. Ընտրովի և կարճ (ժամանակագրական դասավորության խախտմամբ) պատասխանով առաջադրանքներ

1. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Վանի թագավորության միասնական դիցարանի ստեղծումը
- բ. Էրեբունի ամրոցի հիմնադրումը
- գ. Մենուախինիլի քաղաքի հիմնադրումը
- դ. Վանի թագավորության տեղական սեպագրի ստեղծումը

- 1) ա, դ, բ, գ   2) դ, գ, բ, ա   3) դ, ա, գ, բ   4) ա, գ, դ, բ

2. Արգիշտի I-ի նվաճողական ձեռնարկումները ներկայացնել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. հաղթարշավը դեպի Ալիշտու
- բ. արշավանքը դեպի Դիաուխի
- գ. արշավանքը Ջագրոսյան լեռներով մինչև Պարսուա
- դ. արշավանքը դեպի Փոքր Ասիայի տարածք

- 1) բ, դ, ա, գ   3) ա, բ, գ, դ
2) դ, բ, գ, ա   4) գ, ա, դ, բ

3. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Սարդուրի III-ի հիշատակումն ասորեստանյան արձանագրություններում
- բ. հայկական նոր թագավորության հռչակումը Պարոյր Հայկազունու գլխավորությամբ
- գ. Տուշպա մայրաքաղաքի հիմնադրումը
- դ. Թիգլաթպալասար III-ի արշավանքը դեպի Տուշպա

- 1) բ, գ, դ, ա   2) դ, գ, բ, ա   3) գ, ա, դ, բ   4) գ, դ, ա, բ

4. Վանի թագավորության արքաների անունները դասավորել ըստ նրանց գահակալման հաջորդականության.

- ա. Արգիշտի I
- բ. Սարդուրի II
- գ. Ռուսա II
- դ. Մենուա
- ե. Ռուսա I
- զ. Սարդուրի I

- 1) դ, գ, ա, ե, բ, գ   3) գ, ա, դ, բ, գ, ե
2) դ, գ, բ, ա, ե, գ   4) գ, դ, ա, բ, ե, գ

5. Վանի թագավորության արքաների անունները դասավորել ըստ նրանց գահակալման հաջորդականության.

- ա. Արգիշտի I
- բ. Սարգուրի III
- գ. Ռուսա III
- դ. Մենուա
- ե. Ռուսա I

- զ. Սարգուրի I
- է. Սարգուրի II
- ը. Իշպուլինի
- թ. Արգիշտի II
- ժ. Ռուսա II

- 1) ը, գ, դ, ա, ե, է, թ, ժ, գ, բ
- 2) գ, ը, դ, ա, է, ե, թ, ժ, բ, գ

- 3) ը, գ, է, դ, ա, ե, ժ, թ, գ, բ
- 4) գ, ը, դ, ա, է, ե, թ, բ, ժ, գ

6. Հայկազուն-Երվանդունի տիրակալների անունները դասավորել ըստ նրանց կառավարման հաջորդականության.

- ա. Պարույր
- բ. Երվանդ III
- գ. Սկայորդի
- դ. Երվանդ Սակավակյաց
- ե. Արշամ

- զ. Երվանդ II
- է. Տիգրան Երվանդյան
- ը. Երվանդ IV
- թ. Շամ (Սամոս)
- ժ. Վահագն

- 1) ա, գ, դ, ժ, է, գ, բ, ե, թ, ը
- 2) գ, ա, դ, է, ժ, գ, թ, բ, ը, ե

- 3) ա, գ, ժ, է, դ, գ, բ, թ, ը, ե
- 4) գ, ա, դ, է, ժ, գ, բ, թ, ե, ը

7. Հայկազուն-Երվանդունի արքաների անունները դասավորել ըստ նրանց գահակալման հաջորդականության.

- ա. Տիգրան I Երվանդյան
- բ. Արշամ
- գ. Պարույր

- դ. Երվանդ Սակավակյաց
- ե. Շամ (Սամոս)
- զ. Երվանդ IV

- 1) գ, դ, ա, ե, բ, գ
- 2) գ, ա, դ, բ, ե, գ

- 3) ա, գ, դ, ե, գ, բ
- 4) դ, գ, ա, բ, գ, ե

8. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Փոքր Հայքի անկախացումը Միթրաուստեսի գլխավորությամբ
- բ. մեզ հասած առաջին հայկական արքայական դրամների հատումը
- գ. Երվանդ III-ի դառնալը Հայաստանի սատրապ
- դ. զորավար Վահոմիսայի և հայերի ընդհարումը Հյուսիսային Միջագետքում
- ե. Ալեքսանդր Մակեդոնացու տերության տրոհումը
- զ. Երվանդ Սակավակյացի գահակալության սկիզբը
- է. Երվանդ II-ի գլխավորած ապստամբությունն Արեմենյան տերության դեմ
- ը. հունական 10-հազարանոց բանակի նահանջը Հայաստանի տարածքով
- թ. Տիգրան Երվանդյանի և Կյուրոս Մեծի միացյալ ապստամբությունը Մարաստանի դեմ
- ժ. Գավգամելայի ճակատամարտը

- 1) գ, թ, դ, բ, է, գ, ա, ժ, ե, ը
- 2) դ, գ, թ, է, ը, գ, ժ, ա, բ, ե

- 3) գ, թ, դ, ը, է, գ, ժ, ա, ե, բ
- 4) գ, թ, դ, է, ը, գ, ժ, ա, ե, բ

9. Նշված իրադարձություններից որն է խախտում դեպքերի ժամանակագրական հաջորդականությունը.

- 1) Պտղոմայիս քաղաքի գրավումը Տիգրանի կողմից
- 2) Խառանի ճակատամարտը
- 3) Արածանիի ճակատամարտը
- 4) Արտաշատի պայմանագրի կնքումը

10. Դեպքերը դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. հողային բարեփոխման վերաբերյալ Արտաշես I-ի հրամանագրի հրապարակումը
- բ. Մագնեսիայի ճակատամարտը
- գ. Գավգամելայի ճակատամարտը
- դ. հայազգի զորավարների գլխավորությամբ Անտիոքոս III-ի զորքերի արշավանքը Երվանդական Հայաստանի դեմ
- ե. Աքեմենյանների գերիշխանության հաստատումը Հայաստանում
- զ. Ապամելայի հաշտության պայմանագրի կնքումը
- է. Արտաշատ մայրաքաղաքի հիմնադրումը
- ը. Արտաշես I-ի մահը
- թ. Աքեմենյան տիրակալ Արտաքսերքսես II-ի դեմ Կյուրոս Կրտսերի ապստամբությունը
- ժ. Ալեքսանդր Մակեդոնացու զորքերի անցումը Հելլեսպոնտոսը

- 1) թ, ե, ժ, գ, բ, դ, զ, է, ա, ը
- 2) ե, թ, ժ, գ, բ, զ, դ, ա, է, ը
- 3) ե, թ, ժ, գ, դ, բ, զ, է, ա, ը
- 4) թ, ե, ժ, գ, բ, դ, է, ա, ը, զ

11. Տիգրան Մեծի նվաճումները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Օսրոյենեի, Ադիաբենեի և Միգդոնիայի միացումը Հայոց թագավորությանը
- բ. Կապադովկիայի առաջին գրավումը
- գ. պարթևների թագավորանիստ Էկբատանի գրավումը
- դ. Պտղոմայիս քաղաքի գրավումը
- ե. Կորդուքի միացումը Մեծ Հայքին
- զ. Ասորիքի գրավումը
- է. Վիրքի և Աղվանքի հպատակեցումը
- ը. Հրեաստանի և Նաբաթեա թագավորության կողմից Տիգրանի գերիշխանության ընդունումը
- թ. Ծոփքի միացումը Մեծ Հայքին
- ժ. Մարաստանի գրավումը

- 1) ե, թ, բ, է, գ, ժ, ա, զ, դ, ը
- 2) թ, ե, բ, ժ, է, գ, ա, զ, ը, դ
- 3) թ, ե, բ, է, ժ, գ, ա, զ, ը, դ
- 4) թ, ե, է, բ, ժ, գ, զ, ա, դ, ը

12. Ճակատամարտերը դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

ա. Խառանի
բ. Արաճանիի

գ. Պոնտոսի Ջելա քաղաքի
դ. Ակցիումի
ե. Տիգրանակերտի

1) ե, բ, գ, ա, դ
2) ե, գ, բ, դ, ա,

3) բ, ե, գ, ա, դ
4) գ, դ, ե, բ, ա

13. Արտաշեսյան տիրակալների անունները դասավորել ըստ նրանց գահակալման հաջորդականության.

ա. Արտավազդ II
բ. Տիգրան IV և Էրատո
գ. Արտաշես II
դ. Տիգրան I
ե. Արտաշես I

գ. Արտավազդ III
է. Տիգրան II
ը. Տիգրան IV
թ. Արտավազդ I
ժ. Տիգրան III

1) ե, դ, թ, է, ա, գ, ժ, ը, բ, գ
2) թ, ե, դ, է, ա, ժ, գ, ը, բ, գ

3) ե, թ, դ, է, ա, գ, ժ, ը, գ, բ
4) թ, ե, դ, է, գ, ա, ը, գ, ժ, բ

14. Արտաշեսյան տիրակալների անունները դասավորել ըստ նրանց գահակալման հաջորդականության.

ա. Տիգրան III
բ. Տիգրան I
ե. Արտավազդ I

գ. Արտաշես II
դ. Արտավազդ II

1) բ, ե, դ, գ, ա
2) ե, բ, դ, գ, ա

3) ե, բ, դ, ա, գ
4) բ, ե, գ, դ, ա

15. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

ա. հռոմեա-պարթևական տասնամյա պատերազմի սկիզբը
բ. Վաղարշ I Արշակունու՝ Պարթևստանում գահ բարձրանալը
գ. Արտաշատ քաղաքի ավերումը Կորբուլոնի կողմից
դ. Ներոն կայսեր գահ բարձրանալը
ե. Վաղարշի և Տրդատի գլխավորած պարթևական զորքի մուտքը Հայաստան և Հռադամիզդի վտարումը

1) բ, դ, ե, ա, գ
2) բ, ե, դ, ա, գ

3) դ, բ, ե, գ, ա
4) բ, դ, ա, ե, գ

16. Մեծ Հայքի թագավորների անունները դասավորել ըստ նրանց գահակալման հաջորդականության.

ա. Սանատրով
բ. Խոսրով II
գ. Որմիզդ-Արտաշիր

գ. Խոսրով I
է. Տրդատ III
ը. Վաղարշ I

դ. Տրդատ II
ե. Վաղարշ II

- 1) թ, ա, ը, ե, ժ, գ, դ, զ, է, ք
2) թ, գ, ա, ը, ժ, գ, ե, դ, ք, է

թ. Տրդատ I
ժ. Բակուր Արշակունի

- 3) գ, թ, ա, ը, ժ, ե, գ, ք, դ, է
4) թ, ա, ը, ժ, ե, գ, դ, ք, է

17. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

ա. Խոսրով I-ի մեկնումը Ասորիք և ձերբակալությունը
բ. Տրդատ II-ի հաղթական արշավանքը դեպի Տիգրան
գ. Պետոսի գլխավորած հռոմեական զորքի հասնելը Հռանդես
դ. Վաղարշ II-ի և Սևերոսի միջև հաշտության կնքումը

- 1) գ, ա, դ, ք
2) դ, գ, ք, ա
3) գ, դ, ա, ք
4) դ, գ, ա, ք

18. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

ա. Տրդատ Արշակունու հաղթական մենամարտը գոթերի իշխանի հետ
բ. հռոմեա-պարսկական 40-ամյա խաղաղության պայմանագրի կնքումը Մծբինում
գ. Ներսես Սասանյանի կողմից Հռոմի դեմ պատերազմի սկիզբը
դ. Տրդատ II-ի թագ ստանալը կայսր Մակրինոսից
ե. հայ-հռոմեական ուժերի հաղթանակը Ոսխայի ճակատամարտում
զ. Խոսրով II-ի գահակալության սկիզբը

- 1) դ, գ, գ, ա, ե, ք
2) դ, գ, ա, գ, ե, ք
3) դ, գ, ա, ե, գ, ք
4) գ, դ, ա, գ, ե, ք

19. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

ա. «Բաքոսուհիներ» ողբերգության բեմադրությունը Արտաշատում պարթև արքա Օրոդես II-ի ներկայությամբ
բ. Անտիոքոս I-ի թագադրումը «Տիգրանյան» կամ «Հայկական» թագով
գ. Արեգ-Միհրի տաճարի կառուցումը Գառնիում
դ. Արևելյան Հայաստանում արքունի գրագրության մեջ պահլավերենի գործածության սկիզբը
ե. Տիգրան Մեծի թագադրությունը
զ. Արշակ I-ի գահակալության սկիզբը

- 1) ե, դ, ա, ք, գ, գ,
2) գ, ե, ք, ա, գ, դ
3) ե, ք, ա, գ, գ, դ
4) գ, դ, ե, ա, ք, գ

20. Քաղաքները դասավորել ըստ դրանց հիմնադրման ժամանակագրական հաջորդականության.

ա. Տիգրանակերտ
բ. Էրեբունի
գ. Վաղարշապատ
դ. Մծուրք
է. Երվանդաշատ
ը. Մենուախինիլի

դ. Արշամաշատ
ե. Տուշպա

թ. Սամոսատ

- 1) ե, ը, բ, է, դ, թ, ա, գ, զ
- 2) ե, բ, ը, թ, դ, է, ա, գ, զ

- 3) ե, ը, բ, թ, դ, է, ա, գ, զ
- 4) ը, ե, բ, թ, է, դ, ա, գ, զ

21. Տրված իրադարձություններից ո՞րն է խախտում տրված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությունը.

- 1) Վանի թագավորության տեղական սեպագրի ստեղծումը
- 2) Էրեբունի ամրոցի հիմնադրումը
- 3) Վանի թագավորության միասնական դիցարանի ստեղծումը
- 4) Մենուախինիլի քաղաքի հիմնադրումը
- 5) Բաբելոնիայի նվաճումը Արգիշտի I-ի կողմից

22. Տրված իրադարձություններից որո՞նք են խախտում տրված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությունը.

- 1) Տուշպա մայրաքաղաքի հիմնադրումը
- 2) Վանի թագավորության տեղական սեպագրի ստեղծումը
- 3) Սարգոն II-ի արշավանքը Վանի թագավորության դեմ
- 4) Մենուախինիլի քաղաքի հիմնադրումը
- 5) Վանի թագավորության հաղթարշավը դեպի Ալիշտու
- 6) Էրեբունի ամրոցի հիմնադրումը
- 7) Սարգուրի III-ի հիշատակումն ասորեստանյան արձանագրություններում
- 8) Վանի թագավորության միասնական դիցարանի ստեղծումը
- 9) հայկական նոր թագավորության հռչակումը Պարոյր Հայկազունու գլխավորությամբ

23. Տրված իրադարձություններից ո՞րն է տեղի ունեցել չորրորդը՝ ըստ ժամանակագրական հաջորդականության.

- ա. Սարգուրի III-ի հիշատակումն ասորեստանյան արձանագրություններում
- բ. հայկական նոր թագավորության հռչակումը Պարոյր Հայկազունու գլխավորությամբ
- գ. Էրեբունի ամրոցի հիմնադրումը
- դ. Վանի թագավորության տեղական սեպագրի ստեղծումը
- ե. Արգիշտի I-ի արշավանքը դեպի Դիաուխի
- զ. Սկյութների ռազմական գործողությունների սկիզբը Ուրարտուի դեմ
- է. Մենուախինիլի քաղաքի հիմնադրումը
- ը. Տուշպա մայրաքաղաքի հիմնադրումը
- թ. Վանի թագավորության միասնական դիցարանի ստեղծումը

- 1) գ
- 2) դ
- 3) է
- 4) թ

24. Տրված իրադարձություններից ո՞րն է տեղի ունեցել վերջինը՝ ըստ ժամանակագրական հաջորդականության.

- ա. Երվանդ Սակավակյացի գահակալության սկիզբը
- բ. Տիգրան Երվանդյանի և Կյուրոս Մեծի միացյալ ապստամբությունը Մարաստանի դեմ
- գ. Գավգամելայի ճակատամարտը
- դ. հունական 10–հազարանոց բանակի նահանջը Հայաստանի տարածքով
- ե. Ալեքսանդր Մակեդոնացու տերության տրոհումը մի քանի մասերի
- զ. Փոքր Հայքի անկախացումը Միթրաուտեսի գլխավորությամբ
- է. Երվանդ II–ի գլխավորած ապստամբությունն Աքեմենյան տերության դեմ
- ը. զորավար Վահունիսայի և հայերի ընդհարումը Հյուսիսային Միջագետքում
- թ. մեզ հասած առաջին հայկական արքայական դրամների հատումը
- ժ. Երվանդ III–ի դառնալը Հայաստանի սատրապ

- 1) գ   2) ե   3) զ   4) թ

25. Տրված իրադարձություններից ո՞րն է խախտում տրված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությունը.

- 1) Տիգրան Երվանդյանի և Կյուրոս Մեծի միացյալ ապստամբությունը Մարաստանի դեմ
- 2) հունական 10–հազարանոց բանակի նահանջը Հայաստանի տարածքով
- 3) Փոքր Հայքի անկախացումը Միթրաուտեսի գլխավորությամբ
- 4) Երվանդ III–ի դառնալը Հայաստանի սատրապ
- 5) Գավգամելայի ճակատամարտը
- 6) Ալեքսանդր Մակեդոնացու տերության տրոհումը մի քանի մասերի

26. Տիգրան Մեծի նվաճումներից ո՞րն է տեղի ունեցել յոթերորդը՝ ըստ ժամանակագրական հաջորդականության.

- ա. Մարաստանի գրավումը
- բ. Կապադովկիայի գրավումը
- գ. Վիրքի և Աղվանքի հպատակեցումը
- դ. Օսրոյենեի, Ադիաբենեի և Միգդոնիայի միացումը Հայոց թագավորությանը
- ե. Հրեաստանի և Նաբաթեա թագավորության կողմից Տիգրանի գերիշխանության ընդունումը
- զ. Պտղոմայիս քաղաքի գրավումը
- է. Ծովքի միացումը Մեծ Հայքին
- ը. Ասորիքի գրավումը
- թ. Կորդուքի միացումը Մեծ Հայքին
- ժ. պարթևների թագավորանիստ Էկբատանի գրավումը

- 1) ա   2) դ   3) ը   4) ժ

27. Տրված իրադարձություններից ո՞րն է տեղի ունեցել հինգերորդը՝ ըստ ժամանակագրական հաջորդականության.

- ա. Հռոմի դրածո Արտավազդ III–ի վտարումը Հայաստանից
- բ. Արտավազդ II–ի եղերական մահը
- գ. հռոմեա–պոնտական պատերազմների սկիզբը

- 3) Վանի թագավորության վերածվելը գերտերության
- 4) Թիգլաթալասար III-ի արշավանքը Տուշպա (Վան)
- 5) Սարգոն II-ի արշավանքը Վանի թագավորության դեմ

2. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Կարթեմիշ քաղաքի գրավումը դաշնակից զորքերի կողմից
- 2) կիմերների թշնամական արշավանքները Վանի տերության դեմ
- 3) Տիգրան Երվանդյանի կողմից դաշնակից զորքերի հետ Բաբելոնի գրավումը
- 4) Կյուրոս II Մեծի զոհվելը
- 5) Կյուրոս Մեծի ապստամբությունը Մարաստանի դեմ

3. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Հայաստանի կողմից Աքեմենյանների գերիշխանության ճանաչումը
- 2) մեզ հասած առաջին հայկական արքայական դրամների հատումը
- 3) սատրապի կարգավիճակով Աքեմենյաններին ենթակա Հայկազուն-Երվանդյանների իշխելու ավարտը Հայաստանում
- 4) Արշամաշատ քաղաքի կառուցումը Ծոփքում
- 5) Ալեքսանդր Մակեդոնացու տերության տրոհումը

4. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Ալեքսանդր Մակեդոնացու տերության տրոհումը
- 2) Մարաստանի սելևկյան մատրապ Տիմարքոսի ապստամբությունը
- 3) Մեծ Հայքում Օրոնտես-Երվանդ III-ի գլխավորությամբ անկախության վերականգնումը
- 4) Ապամեայի հաշտության պայմանագրի կնքումը
- 5) կարճ ժամանակով Սելևկյանների գերիշխանության հաստատումը հայկական չորս թագավորությունների վրա

5. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Պարթևստանի Գոդերձ II-ի գահ բարձրանալը
- 2) Տիգրան II-ի բանակների մուտքը Ասորիք
- 3) Կորդուքի միացումը Մեծ Հայքին
- 4) հռոմեա-պոնտական պատերազմների սկիզբը
- 5) Սուլլայի բանակի մուտքը Կապադովկիա

6. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Արտաշատում հայ-պարթևական պայմանագրի կնքումը
- 2) Խառանի ճակատամարտը
- 3) Արտավազդ II-ի և Կրասոսի հանդիպումը Ասորիքում
- 4) Կրասոսի զորքերի անցնելը Եփրատ գետը
- 5) Զելա քաղաքի մոտ հռոմեացիների նկատմամբ հայ-պոնտական ուժերի հաղթանակը

7. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Տրդատ I-ի պայքարը ալանների դեմ
- 2) Սոհեմոսի նշանակվելը Հայաստանի թագավոր
- 3) Վաղարշ I-ի գահակալումը Մեծ Հայքում
- 4) հայ Արշակունիների թագավորական իշխանությունը ժառանգական դարձնելը
- 5) Տրդատ II-ի գահակալումը

8. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Սասանյան արքայատոհմի հիմնումը
- 2) հայոց Արշակ I արքայի գահակալումը
- 3) Գառնիի ամրոցի կառուցումը
- 4) Վաղարշ II-ի և հռոմեական կայսր Սևերոսի միջև հաշտության կնքումը
- 5) Տրդատ III-ի վերջնականապես հաստատվելը Մեծ Հայքի թագավորության գահին

9. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) հռոմեա-պոնտական պատերազմների ավարտը
- 2) Արտաշատի պաշարումը Հրահատ III-ի կողմից
- 3) հայ-հռոմեական պատերազմի ընթացքում հայկական բանակների կողմից Ծովքի ազատագրումը
- 4) հայ-հռոմեական պատերազմի երկրորդ փուլը
- 5) առաջին եռապետության ստեղծումը Հռոմում

10. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Փոքր Հայքի ռազմակալումը Պոնտոսի կողմից
- 2) Պտղոմայիս քաղաքի գրավումը Տիգրան Մեծի բանակի կողմից
- 3) Արտաշատ մայրաքաղաքի կառուցումը
- 4) Լուկուլլոսի բանակի դուրս գալը Կորդուքից
- 5) Սուլլայի բանակի մուտքը Կապադովկիա

11. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) «Յոթանասուն հովիտներ»-ի զիջումը Միհրդատ II-ին
- 2) հայկական զորքերի ներխուժումը Կապադովկիա՝ հայ-պոնտական դաշինքի համաձայն
- 3) Պոմպեոսի ժամանումը Արևելք
- 4) Պոնտոսի Ջելա քաղաքի մոտ հայ-պոնտական ուժերի հաղթանակը հռոմեացիների նկատմամբ
- 5) Արտավազդ II-ի և Կրասոսի հանդիպումը Ասորիքում

12. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Սելևկյան տերության առաջացումը
- 2) Արտաշեսի վճռական հակահարվածը Սելևկյան արքա Անտիոքոս IV-ին
- 3) մակեդոնա-հունական զորքերի անցնելը Հելլեսպոնտոսը Ալեքսանդրի գլխավորությամբ

- 4) Գավգամելայի ճակատամարտը
- 5) առաջին անգամ Հայաստանի տարածքում Մեծ և Փոքր Հայքերի հռչակումը որպես անկախ թագավորություններ

13. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Արդինի-Մուսասիրի տաճարի թալանումը ասորեստանցիների կողմից
- 2) Նաիրյան երկրների համադաշնության ստեղծումը
- 3) Վանի թագավորությունում կատարված գրային բարեփոխումը
- 4) սկյութների հարձակումների սկիզբը Վանի թագավորության դեմ
- 5) Վանի թագավորությունում կատարված կրոնական բարեփոխումը

14. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) հռոմեա-պոնտական պատերազմների սկիզբը
- 2) Արտաշատի պաշարումը Հրահատ III-ի կողմից
- 3) Գողերձ II-ի և Տիգրան II-ի միջև պայմանագրի կնքումը
- 4) Տիգրան II-ի բանակի կողմից Կոմմագենեի, Դաշտային Կիլիկիայի և Փյունիկիայի գրավումը
- 5) Արածանիի ճակատամարտը

15. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) հռոմեա-հայպարթևական տասնամյա պատերազմի սկիզբը
- 2) Նիգեթի սպանվելը Կիլիկիայում՝ Իսոսի մոտ տեղի ունեցած ճակատամարտում
- 3) Վաղարշ II-ի գահակալումը Մեծ Հայքում
- 4) Սոհենոս-Տիգրանի գահակալումը
- 5) Վաղարշ I Արշակունու գահ բարձրանալը Պարթևստանում

7. ՀԱՄԱՊԱՏԱՍԽԱՆԵՑՈՒՄ

7-1. Ընտրովի պատասխանով առաջադրանքներ

1. Անվանումները համապատասխանեցնել նահապետների անուններին.

- ա. Արամ
- բ. Արամանյակ
- գ. Արամայիս
- դ. Երաստ

- 1. Արմավիր
- 2. Արմենիա, արմեն
- 3. Երասխ (Արաքս)
- 4. Արարատ
- 5. Արագած, Արագածոտն

- 1) ա-4, բ-5, գ-2, դ-3
- 2) ա-4, բ-1, գ-5, դ-3

- 3) ա-2, բ-5, գ-1, դ-3
- 4) ա-5, բ-2, գ-1, դ-4

2. Գահակալման տարիները համապատասխանեցնել Վանի թագավորության արքայի անվանը.

- 1. Սարգուրի II
- 2. Ռուսա II
- 3. Արգիշտի I
- 4. Սարգուրի I
- 5. Մենուա
- 6. Իշպուլինի

- ա. Ք. ա. մոտ 835–825 թթ.
- բ. Ք. ա. մոտ 810–786 թթ.
- գ. Ք. ա. մոտ 685–645 թթ.
- դ. Ք. ա. մոտ 825–810 թթ.
- ե. Ք. ա. 764–735 թթ.
- զ. Ք. ա. 735–մոտ 710–ական թթ.
- է. Ք. ա. 786–764 թթ.

- 1) 1-ե, 2-գ, 3-է, 4-ա, 5-դ, 6-բ
- 2) 1-ե, 2-գ, 3-է, 4-ա, 5-բ, 6-դ

- 3) 1-ա, 2-գ, 3-է, 4-գ, 5-բ, 6-դ
- 4) 1-ե, 2-գ, 3-բ, 4-ա, 5-է, 6-դ

3. Համապատասխանեցնել իրադարձությունը և տարեթիվը.

- ա. Սենեքերիմ արքայի սպանությունը
- բ. Նինվեի կործանումը
- գ. Կյուրոս Մեծի գլխավորությամբ ապստամբության սկիզբը
- դ. Կյուրոս Մեծի մահը
- ե. Տիգրան Երվանդյանի մահը
- զ. Դարեհ I-ի արշավանքները՝ ապստամբությունները ճնշելու համար
- է. Հայաստանի՝ Աքեմենյանների գերիշխանությունը ճանաչելը
- ը. Աքեմենյան տերության բաժանումը սատրապությունների
- թ. Արշամի գահակալման սկիզբը
- ժ. Արտաշեսի և Զարեհի գլխավորությամբ Անտիոքոս III-ի զորքերի արշավանքը Հայաստանի դեմ

- 1. Ք. ա. 525 թ.
- 2. Ք. ա. 681 թ.
- 3. Ք. ա. 521 թ.

- 6. Ք. ա. 520 թ.
- 7. Ք. ա. 612 թ.
- 8. Ք. ա. 609 թ.

4. Ք. ա. 240 թ.

5. Ք. ա. 553 թ.

9. Ք. ա. 522-521 թթ.

10. Ք. ա. 201 թ.

11. Ք. ա. 529 թ.

1) ա-2, բ-7, գ-5, դ-11, ե-1, զ-9, է-3, ը-6, թ-4, ժ-10

2) ա-2, բ-7, գ-9, դ-5, ե-1, զ-6, է-3, ը-11, թ-4, ժ-10

3) ա-1, բ-8, գ-9, դ-5, ե-11, զ-6, է-10, ը-4, թ-3, ժ-2

4) ա-1, բ-8, գ-5, դ-11, ե-6, զ-9, է-10, ը-4, թ-3, ժ-2

4. Տարեթիվը համապատասխանեցնել Տիգրան Մեծի գրաված երկրանվանը.

1. Մարաստան

ա. Ք. ա. 84 թ.

2. Կորդուք

բ. Ք. ա. 93 թ.

3. Ասորիք

գ. Ք. ա. 94 թ.

4. Կապադովկիա

դ. Ք. ա. 88 թ.

ե. Ք. ա. 87 թ.

1) 1-դ, 2-գ, 3-ա, 4-բ

3) 1-ե, 2-գ, 3-ա, 4-բ

2) 1-ե, 2-դ, 3-ա, 4-բ

4) 1-ե, 2-գ, 3-դ, 4-բ

5. Գահակալման տարիները համապատասխանեցնել արքայի անվանը.

1. Արտաշես II

ա. Ք. ա. 20-8 թթ.

2. Տիգրան IV

բ. Ք. ա. 30-20 թթ.

3. Արտավազդ II

գ. Ք. ա. 5-2 թթ.

4. Տիգրան III

դ. Ք. ա. 95-55 թթ.

5. Տիգրան II

ե. Ք. ա. 8-5 թթ.

զ. Ք. ա. 55-34 թթ.

1) 1-ա, 2-ե, 3-գ, 4-բ, 5-դ

3) 1-բ, 2-ե, 3-գ, 4-ա, 5-դ

2) 1-բ, 2-ա, 3-գ, 4-ե, 5-դ

4) 1-բ, 2-ե, 3-գ, 4-ա, 5-գ

6. Կատարել համապատասխանեցում.

N	Դիցարանի աստվածը	N	Գործառույթները	N	Պաշտամունքի գլխավոր կենտրոնը
1	Տիր	1	Մայրության, պտղաբերության ու արգասավորության հովանավոր	1	Բագադիճ ավան
2	Նանե	2	Արևի, լուսի, կրակի և արդարության հովանավոր	2	Երազամույն
3	Անահիտ	3	Ընտանիքի հովանավոր	3	Աշտիշատ
4	Արեգ-Միհր	4	Ռազմի, քաջության և ամպրոպի հովանավոր	4	Երիզա ավան
		5	Դպրության, գրի ու գրականության, արվեստի ու գիտության հովանավոր	5	Թիլ ավան

1.	<table border="1" style="display: inline-table;"><tr><td>1</td><td>5</td><td>2</td></tr><tr><td>2</td><td>3</td><td>5</td></tr><tr><td>3</td><td>1</td><td>4</td></tr><tr><td>4</td><td>2</td><td>1</td></tr></table>	1	5	2	2	3	5	3	1	4	4	2	1
1	5	2											
2	3	5											
3	1	4											
4	2	1											

2.	<table border="1" style="display: inline-table;"><tr><td>1</td><td>4</td><td>2</td></tr><tr><td>2</td><td>3</td><td>5</td></tr><tr><td>3</td><td>2</td><td>3</td></tr><tr><td>4</td><td>5</td><td>1</td></tr></table>	1	4	2	2	3	5	3	2	3	4	5	1
1	4	2											
2	3	5											
3	2	3											
4	5	1											

3.	<table border="1" style="display: inline-table;"><tr><td>1</td><td>5</td><td>1</td></tr><tr><td>2</td><td>3</td><td>5</td></tr><tr><td>3</td><td>1</td><td>4</td></tr><tr><td>4</td><td>2</td><td>2</td></tr></table>	1	5	1	2	3	5	3	1	4	4	2	2
1	5	1											
2	3	5											
3	1	4											
4	2	2											

4.	<table border="1" style="display: inline-table;"><tr><td>1</td><td>5</td><td>2</td></tr><tr><td>2</td><td>3</td><td>3</td></tr><tr><td>3</td><td>1</td><td>4</td></tr><tr><td>4</td><td>2</td><td>1</td></tr></table>	1	5	2	2	3	3	3	1	4	4	2	1
1	5	2											
2	3	3											
3	1	4											
4	2	1											

7. Հեղինակի անունը համապատասխանեցնել աշխատությանը.

1. «Հայոց պատմություն» 2. «Հանրապետություն» 3. «Պատմություն» 4. «Բաքրսուտիներ» 5. «Մեծ մարդկանց մասին»	ա. Էվրիպիդես բ. Ամֆիկրատես Աթենացի գ. Ագաթանգեղոս դ. Փիլոստրատոս ե. Պլատոն զ. Սեբեոս 3) 1-գ, 2-ե, 3-գ, 4-ա, 5-դ 4) 1-գ, 2-բ, 3-գ, 4-դ, 5-ե

8. Կատարել համապատասխանեցում.

Ո՞ր վայրերից են սկզբնավորվում Հայկական լեռնաշխարհի նշանավոր գետերը.

1. Ճորոխ 2. Արևելյան Եփրատ 3. Արևելյան Տիգրիս 4. Արևմտյան Եփրատ 5. Արևմտյան Տիգրիս 6. Արաքս	ա. Բյուրակնյան լեռներից բ. Ծովք լճից գ. Ծաղկավետ լեռներից դ. Հայկական Տավրոսից ե. Խաչափայտի լեռներից զ. Ծաղկանց լեռներից է. Գուգարքի լեռներից 3) 1-ա, 2-գ, 3-բ, 4-գ, 5-դ, 6-ե 4) 1-ե, 2-է, 3-բ, 4-գ, 5-դ, 6-ա

9. Գահակալման տարիները համապատասխանեցնել արքայի անվանը.

1. Արտավազդ III 2. Տիգրան I 3. Արտավազդ I 4. Արտաշես I 5. Տիգրան IV և Էրատո	ա. Ք. ա. 160-115 թթ. բ. Ք. ա. 189-160 թթ. գ. Ք. ա. 2-Ք. հ. 1 թթ. դ. Ք. ա. 95-55 թթ. ե. Ք. ա. 5-2 թթ. զ. Ք. ա. 115-95 թթ. 3) 1-գ, 2-գ, 3-ա, 4-բ, 5-ե 4) 1-ե, 2-գ, 3-ա, 4-դ, 5-գ

10. Հայոց աստվածների անունները համապատասխանեցնել հունական աստվածների անուններին՝ հելլենիստական դարաշրջանում ընդունված համադրությամբ.

1. Ափրոդիտե
2. Արտեմիս
3. Հերակլես
4. Հելիոս
5. Զևս
6. Ապոլոն

- ա. Արեգ-Միհր
- բ. Արամազդ
- գ. Աստղիկ
- դ. Անահիտ
- ե. Նանե
- զ. Վահագն
- է. Տիր

- 1) 1-գ, 2-ե, 3-զ, 4-ա, 5-է, 6-բ
- 2) 1-գ, 2-դ, 3-է, 4-ա, 5-բ, 6-զ

- 3) 1-գ, 2-դ, 3-զ, 4-ա, 5-բ, 6-է
- 4) 1-դ, 2-ե, 3-ա, 4-զ, 5-բ, 6-է

11. Կատարել պատմական իրադարձությունների և տարեթվերի համապատասխանեցում.

- ա) Տիգրան VI-ի՝ հայոց գահին բարձրացվելը Ներոնի կողմից
- բ) Վաղարշ I Արշակունու գահակալումը Պարթևստանում
- գ) Կորբուլոնի ներխուժումը Մեծ Հայք
- դ) Հռանդեայի պայմանագրի կնքումը
- ե) Տրդատ I-ի գահակալումը
- զ) Սասանյանների հաստատումը պարսից գահին
- է) Խոսրով II-ի որդի Տրդատի մենամարտը գոթական իշխանի հետ
- ը) Ոսխայի ճակատամարտը
- թ) Մծբինի պայմանագրի կնքումը

- 1) 60 թ.
- 2) 298 թ.
- 3) 276 թ.
- 4) 66-88 թթ.
- 5) 226 թ.

- 6) 51-80 թթ.
- 7) 297 թ.
- 8) 64 թ.
- 9) 58 թ.
- 10) 88-110 թթ.

- 1) ա-8, բ-10, գ-1, դ-9, ե-4, զ-7, է-5, ը-2, թ-3
- 2) ա-1, բ-6, գ-9, դ-8, ե-10, զ-2, է-3, ը-5, թ-7
- 3) ա-9, բ-4, գ-1, դ-8, ե-10, զ-3, է-7, ը-5, թ-2
- 4) ա-1, բ-6, գ-9, դ-8, ե-4, զ-5, է-3, ը-7, թ-2

7-II. Կարճ (վանդակավոր) պատասխանով առաջադրանքներ

1. Հայկական լեռնաշխարհի լեռնագագաթների բարձրությունները համապատասխանեցնել լեռնագագաթների անվանումներին.

ա. Կապուտջուղ	1) 5165 մ
բ. Արագած	2) 3925 մ
գ. Մասիս	3) 3906 մ
դ. Սիփան	4) 3975 մ
ե. Սիս	5) 4434 մ
	6) 4096 մ

2. Կատարել համարժեք անունների համապատասխանեցում.

ա. Ծովք	1) Կորճայք
բ. Մոկք	2) Տարոն
գ. Տուրուբերան	3) Կարնո աշխարհ
դ. Բարձր Հայք	4) Մոկս
ե. Կորդուք	5) Չորրորդ Հայք
	6) Տայք

3. Հայկազուն-Երվանդական արքաների անունները համապատասխանեցնել նրանց հետ կապված փաստերին.

ա. Տիգրան Երվանդյան	դ. Շամ (Սամոս)
բ. Երվանդ (Օրոնտես) III	ե. Օրոնտես (Երվանդ II)
գ. Երվանդ I Սակավակյաց	

- 1) Գլխավորել է Աքեմենյանների դեմ բարձրացած մի քանի սատրապությունների ապստամբությունը:
- 2) Հատել է դրամներ, որոնք մեզ հասած առաջին հայկական արքայական դրամներն են:
- 3) Կյուրոս Մեծի հետ միացյալ ուժերով ապստամբել է Մարաստանի դեմ:
- 4) Ապաստան է տվել սելևկյան տիրակալի դեմ ապստամբած նրա եղբորը:
- 5) Գավգամելայի ճակատամարտում առաջնորդել է ակեմենյան զորքի աջ թևը:
- 6) Ապստամբել է Մարաստանի արքա Կիաքսարի դեմ:

4. Տարեթվերը համապատասխանեցնել ճակատամարտերին.

ա. Խառանի ճակատամարտը	դ. Տիգրանակերտի ճակատամարտը
բ. Ակցիումի ճակատամարտը	ե. Հռանդեայի ճակատամարտը
գ. Արաճանիի ճակատամարտը	

1) Ք. ա. 53 թ.	4) Ք. ա. 68 թ.
2) Ք. ա. 69 թ.	5) 62 թ.
3) Ք. ա. 31 թ.	6) 61 թ.

5. Կատարել համապատասխանեցում.

ա. Էրատո	1) Սելևկյան թագուհի
բ. Աստղիկ	2) Երկնային լուսի, սիրո, գեղեցկության դիցուհի
գ. Սելենե	3) ընտանիքի հովանավոր դիցուհի
դ. Նանե	4) Եգիպտոսի թագուհի
ե. Կլեոպատրա	5) մայրության, պտղաբերության, արգասավորության դիցուհի
	6) Արտաշեսյան արքայատոհմի վերջին թագուհի

6. Կատարել համապատասխանեցում.

ա. շուրջ 70 000–80 000	դ. 48 000
բ. 16 000 այրուծի, 24 000 հետևակ	ե. շուրջ 350 000
գ. 13 000	

- 1) հայոց զինված ուժերի թիվը Արտաշես I-ի օրոք
- 2) Արտավազդ II-ի՝ Մարկոս Անտոնինոսին տրամադրած զինված ուժերի թիվը
- 3) հայոց զինված ուժերի թիվը Վանի թագավորությունում՝ ըստ «Սարդուրյան տարեգրության»
- 4) հայոց զինված ուժերի թիվը Երվանդ Սակավակյացի օրոք
- 5) հայոց զինված ուժերի թիվը Տիգրանակերտի ճակատամարտում
- 6) Արտավազդ II-ի՝ Կրասոսին խոստացած զինված ուժերի թիվը

7. Հայոց արքաների անունները համապատասխանեցնել պատմիչների՝ նրանց վերաբերյալ կամ նրանց առնչվող խոսքերին.

- ա. «Հայերը մնացին առանց թագավորի, անտերունչ»:
- բ. Հայոց արքան ու նրա ընտանիքը... «ցույց են տալիս իրենց ոգու արիությունը»:
- գ. «Նա հավատարիմ պահապան էր արդարադատության և իր կենցաղավարության մեջ զուսպ էր, նաև չափավոր ու ողջամիտ էր, ինչպես լավագույնները՝ հույների և հռոմայեցիների մեջ»:
- դ. «Կառուցեց մեծ և շատ գեղեցիկ մի քաղաք, որին թագավորը տվեց իր անունը, և այն հռչակեց Հայաստանի քաղաքամայր»:
- ե. «Սա մեր թագավորներից ամենահզորը և ամենախոհեմն էր և նրանց բոլորից քաջ»:

1) Արտավազդ II	4) Տրդատ III
2) Տիգրան Երվանդյան	5) Տիգրան IV
3) Արտաշես I	6) Սանատրուկ

8. Պայմանագրերը համապատասխանեցնել դրանց հետ կապված իրադարձություններին.

- ա. Դաշինքն ամրապնդվեց հայոց թագավորի քրոջ և պարթևների թագաժառանգ Բակուրի ամուսնությամբ:
- բ. Պարսից արքա Ներսեհը ճանաչեց Մեծ Հայքի թագավորության անկախությունը, և Տրդատը վերջնականապես հաստատվեց հայոց գահին:

- գ. Ի նշան հաշտության՝ Տրդատը թագը հանեց և դրեց Ներոնի արձանի մոտ այն կայսեր ձեռքից Հռոմում ստանալու պայմանով:
- դ. Դաշինքն ամրապնդվեց Միհրդատ Եվպատորի դստեր և Տիգրան II-ի ամուսնությամբ:
- ե. Ըստ դաշինքի՝ «Հայաստանը հայտարարվեց հռոմեական ժողովրդի բարեկամ և դաշնակից»:

- 1) Ապամեայի պայմանագիր
- 2) Հռանդեայի պայմանագիր
- 3) Արտաշատի պայմանագիր
- 4) Մծբինի պայմանագիր
- 5) հայ-պարթևական պայմանագիր
- 6) հայ-պոնտական պայմանագիր

9. Տիգրան Մեծի կողմից գրավված երկրների կամ տարածքների անվանումները համապատասխանեցնել տարեթվերին.

- ա. Ք. ա. 87 թ.
- բ. Ք. ա. 93 թ.
- գ. Ք. ա. 94 թ.
- դ. Ք. ա. 71 թ.
- ե. Ք. ա. 84 թ.
- 1) Ասորիք
- 2) Ծովք
- 3) Կապադովկիա
- 4) Պոնտոս
- 5) Մարաստան
- 6) Պտղոմայիս

10. Գահակալման տարիները համապատասխանեցնել արքայի անվանը.

- ա. Վաղարշ II
- բ. Տրդատ II
- գ. Տրդատ I
- դ. Խոսրով I
- ե. Սանատրուկ
- 1) 88–110 թթ.
- 2) 66–88 թթ.
- 3) 198–215 թթ.
- 4) 164–185 թթ.
- 5) 185–198 թթ.
- 6) 216–252 թթ.

11. Տարեթվերը համապատասխանեցնել իրադարձություններին.

- ա. Տրդատ Արշակունու հաղթական մենամարտը գոթերի իշխանի դեմ
- բ. Ոսխայի ճակատամարտը
- գ. Մծբինի 40-ամյա խաղաղության պայմանագիրը
- դ. Հռանդեայի ճակատամարտը
- ե. Սասանյան հեղաշրջումը Պարսկաստանում
- 1) 298 թ.
- 2) 62 թ.
- 3) 252 թ.
- 4) 276 թ.
- 5) 226 թ.
- 6) 297 թ.

12. Պաշտամունքի կենտրոնները համապատասխանեցնել աստվածների անուններին.

- ա. Արամազդ
- բ. Անահիտ
- գ. Վահագն
- դ. Նանե
- ե. Արեգ–Միհր

- 1) Տուրուբերան նահանգ, Աշտիշատ ավան
- 2) Բարձր Հայք նահանգ, Բագառիճ ավան
- 3) Բարձր Հայք նահանգ, Թիլ ավան
- 4) Բարձր Հայք նահանգ, Անի ամրոց
- 5) Այրարատ նահանգ, Երազամույն վայր
- 6) Բարձր Հայք նահանգ, Երիզա ավան

13. Հեղինակի անունը համապատասխանեցնել աշխատությանը.

ա. «Անաբասիս»	դ. «Հայոց պատմություն»
բ. «Բաքոսուհիներ»	ե. «Մեծ մարդկանց մասին»
գ. «Հանրապետություն»	
1) Մեթրոդորոս Սկեփսացի	4) Ամֆիկրատես Աթենացի
2) Քսենոփոն	5) Էվրիպիդես
3) Պլատոն	6) Մովսես Խորենացի

14. Արտաշեսյան արքայատոհմի արքաների անունները համապատասխանեցնել նրանց հետ կապված իրադարձություններին.

ա. Տիգրան IV	դ. Արտավազդ II
բ. Արտաշես II	ե. Արտավազդ I
գ. Արտաշես I	
- 1) Հռոմի դաշնակից Ատրպատականի թագավորությունը միացրեց հայոց թագավորությանը:
  - 2) Ջոհվեց Հայաստան ներխուժած սարմատական քոչվոր ցեղերի դեմ մղված ճակատամարտում:
  - 3) Կառուցեց «Արքունի պողոտան», որ միմյանց էր կապում իր տերության երեք մայրաքաղաքները:
  - 4) Պարթևստանի դեմ պայքարում պահպանեց Հայաստանի անկախությունը, բայց իր եղբորորդուն ստիպված պատանդ տվեց պարթևներին:
  - 5) Մահապատժի ենթարկվեց Եգիպտոսի թագուհի Կլեոպատրայի կարգադրությամբ:
  - 6) Երկրի սահմանների պաշտպանությունը պատշաճ կազմակերպելու համար ստեղծեց չորս զորավարություններ:

15. Գահակալման տարիները համապատասխանեցնել Վանի թագավորության արքայի անվանը.

ա. Մենուա	1) Ք. ա. մոտ 685–645 թթ.
բ. Ռուսա II	2) Ք. ա. մոտ 825–810 թթ.
գ. Սարդուրի I	3) Ք. ա. 764–735 թթ.
դ. Իշպուհինի	4) Ք. ա. մոտ 835–825 թթ.
ե. Արգիշտի I	5) Ք. ա. 786–764 թթ.
	6) Ք. ա. մոտ 810–786 թթ.

8. ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՓԱՍՏԱՐԿՆԵՐԻ, ՊՆԴՈՒՄՆԵՐԻ ՀԱՄԱԴՐՈՒՄ ԵՎ ԽՄԲԱՎՈՐՈՒՄ

8-1. Պատմական փաստարկների, պնդումների համադրում և խմբավորում

1. ՀՀ-ի կազմում գավառներ են ընդգրկված Մեծ Հայքի հետևյալ նահանգներից.

- 1) Այրարատ, Գուգարք, Սյունիք, Արցախ
- 2) Գուգարք, Սյունիք, Այրարատ, Ուտիք
- 3) Ուտիք, Այրարատ, Սյունիք, Տայք
- 4) Սյունիք, Գուգարք, Տայք, Այրարատ

2. Ո՞ր շարքի բոլոր մայրաքաղաքներն են գտնվել Այրարատ նահանգում.

- 1) Երևան, Անի, Արտաշատ, Դվին, Արմավիր, Կարս, Վաղարշապատ, Երվանդաշատ, Վան, Բագարան
- 2) Արմավիր, Բագարան, Արտաշատ, Երվանդաշատ, Վաղարշապատ, Կարս, Տիգրանակերտ, Անի, Դվին, Երևան
- 3) Երևան, Անի, Արտաշատ, Դվին, Արմավիր, Վան, Երազգավորս, Վաղարշապատ, Երվանդաշատ, Բագարան
- 4) Արմավիր, Բագարան, Արտաշատ, Երվանդաշատ, Վաղարշապատ, Կարս, Երազգավորս, Անի, Դվին, Երևան

3. Հայկական լեռնաշխարհը արևելքից սահմանակից է՝

- 1) Կասպից ծովին, Իրանական բարձրավանդակին և Ուրմիո լճին
- 2) Փոքրասիական սարահարթին, Կասպից ծովին և Ուրմիո լճին
- 3) Իրանական բարձրավանդակին, Փոքրասիական սարահարթին, Կասպից ծովին
- 4) Փոքրասիական սարահարթին, Իրանական բարձրավանդակին և Պարսից ծոցին

4. Տրված պնդումներից ո՞ր երկուսն են սխալ.

- ա) Արաքսը (ինում՝ Երասխ) սկիզբ է առնում Բյուրակնյան (Սրմանց) լեռներից և խառնվելով Կուր գետին՝ թափվում է Կասպից ծով:
- բ) Ճորոխն ունի 345 կմ երկարություն, սկիզբ է առնում Ծովք լճից և միախառնվելով Տիգրիսին՝ թափվում է Պարսից ծոց:
- գ) Եփրատ գետն ունի երկու ճյուղ՝ Արևմտյան Եփրատ և Արևելյան Եփրատ (Արածանի), որոնք միախառնվում են Ակն քաղաքի մոտ:
- դ) Տիգրիսը, որ Հայկական լեռնաշխարհի հարավային մասում է, Հայաստանով անցնում է 400 կմ և նույնպես ունի երկու ճյուղ՝ Արևմտյան և Արևելյան:
- ե) Վանա լիճը ծովի մակերևույթից բարձր է 1916 մ և ունի 4 կղզի:

- 1) բ, ե
- 2) բ, դ

- 3) ա, գ
- 4) ա, ե

5. Ընտրել այն շարքը, որը կազմված է բացառապես Վանա լճի կղզիներից.

- 1) Լիմ, Կտուց, Արճակ, Նազիկ
- 2) Լիմ, Կտուց, Արտեր, Աղթամար
- 3) Արտեր, Աղթամար, Բերկրի, Նազիկ
- 4) Բերկրի, Նազիկ, Աղթամար, Կտուց

6. Ընտրել երեք ճիշտ պնդումները.

- ա. Քանի որ 1980–ական թթ. հաստատվեց, որ Հայկական լեռնաշխարհը կազմել է հնդեվրոպական նախահայրենիքի մի մասը, ուստի ինքնըստինքյան վերացավ նաև հայերի եկվոր լինելու վարկածի արժանահավատությունը:
- բ. Ներկայիս Հայաստանի Հանրապետությունն իր մեջ ամբողջությամբ ընդգրկում է միայն Մեծ Հայքի Այրարատ աշխարհը, իսկ ԼՂՀ–ն՝ Արցախ աշխարհը:
- գ. Իմաստության և տիեզերական ջրերի Հայ(ա) աստծո պաշտամունքը կապվում էր Հայկական լեռնաշխարհի Եփրատ և Տիգրիս գետերի ակունքների հետ:
- դ. Հայկական լեռնաշխարհում առաջին խոշոր երկրաշարժի մասին տվյալները վերաբերում են Ք. ա. 341 թ., ըստ որոնց՝ այդ երկրաշարժի պատճառը Թոնդուրեկ և Նեմրուք հրաբուխների ժայթքումն էր:
- ե. Ըստ վրացական ավանդության, որը գրի է առնվել XI–XIII դդ., Թարգամոսի ավագ որդի Հայոսից առաջացել են հայերը, իսկ մնացած վեց որդիներից՝ կովկասյան վեց ժողովուրդները:
- զ. Ծննդոց գրքի համաձայն՝ Համաշխարհային ջրհեղեղից փրկված Նոյ նահապետի տապանը հանգրվանել է «Արարատ լեռների վրա», և բոլոր ազգերն առաջացել են Նոյի երեք որդիներից:
- է. Հունական ավանդազրույցի համաձայն՝ Յասոնի հետ Կոլխիդա նավարկած թրակիացի Արմենոսը, որն աչքի էր ընկել իր քաջագործություններով, գրավում է Հայաստանը, դառնում առաջին թագավորը, և նրա պատվին էլ Հայաստանը կոչվում է «Արմենիա»:

- 1) բ, գ, է
- 2) գ, դ, ե

- 3) ա, գ, զ
- 4) ա, դ, զ

7. Տրված պնդումներից որո՞նք են ճիշտ.

- 1) Աստվածաշնչի առաջին՝ Ծննդոց գրքի համաձայն՝ Համաշխարհային ջրհեղեղից հետո վերացավ ողջ մարդկությունը, փրկվեց միայն Նոյ նահապետը՝ իր ընտանիքով, որի տապանը հանգրվանեց Հայկական լեռնաշխարհում՝ «Արարատ լեռների վրա»:
- 2) Բոլոր ազգերն առաջացել են Նոյ նահապետի երեք որդիներից՝ Հայկից, Բելից, Թորգոմից:
- 3) Վրացական ավանդությունը գրի է առնվել V–VII դարերում վրաց հեղինակների կողմից:
- 4) Բնիկ հայկական պատմական ավանդազրույցը մեզ է հասել Մովսես Խորենացու «Հայոց պատմության» շնորհիվ, ավանդազրույցի առանձին դրվագներ ի մի են բերվել XVIII դարում Միքայել Չամչյանի «Հայոց պատմության» էջերում:

5) Վրացական ավանդության համաձայն՝ Հայկ նահապետի անունով մեր ժողովուրդը կոչվեց հայ, երկիրը՝ Հայք, Հայաստան, իսկ նրա ժառանգներից Արամ նահապետի անունից առաջացան Հայաստանի «Արմենիա» և հայերի «արմեն» անունները:

**8. Ընտրել այն հնդեվրոպական լեզուները, որոնք ինքնուրույն և առանձին լեզվա-
ճյուղեր են.**

ա) գերմաներեն

դ) հայերեն

բ) հունարեն

ե) ռուսերեն

գ) իտալերեն

զ) այբաներեն

1) ա, գ, դ

2) բ, գ, դ

3) բ, դ, զ

4) դ, ե, զ

9. Ընտրել երկու ճիշտ պնդումները.

ա. Ք. ա. IX դ. 80–70–ական թթ. Հայկական լեռնաշխարհում հիշատակվող պետական կազմավորումներից նշանավոր էին հարավում՝ Միտանին, իսկ հյուսիսում՝ Հայասան:

բ. Ք. ա. 859–843 թթ. ասորեստանյան արշավանքներին դիմակայած Արամուն ասորեստանյան աղբյուրներում անվանապես հիշատակվող առաջին ուրարտական արքան էր:

գ. Արամ Ուրարտացին ոչ միայն ջախջախել է ասորեստանցի նվաճողներին, այլև գրավել Մարաստանն ու Փոքր Ասիայի զգալի մասը և հաղթական արշավանքներով հասել մինչև Պարսից ծոցի և Սև ծովի ափերը:

դ. Հայկական լեռնաշխարհում առաջացած պետական կազմավորումներից Նաիրի թագավորությանը հաջողվել է Ք. ա. 880–ական թվականներից սկսած՝ ամբողջ Հայկական լեռնաշխարհը միավորել իր իշխանության ներքո:

ե. Քանի որ «Ուրարտուն» դարձել էր Հայաստանի ընդհանրական անվանում, ուստի ասորեստանյան աղբյուրները շարունակում են այդ անունով հիշատակել նաև Նաիրի թագավորությունը:

1) ա, բ

2) բ, ե

3) դ, ե

4) գ, ե

10. Ք. ա. 830–ական թթ. Հայկական լեռնաշխարհի տարածքում որոնք էին երեք խոշոր համադաշնությունները.

ա) Արատտա

դ) Նաիրի

բ) Հայասա

ե) Դիաուխի

գ) Էթիունի

զ) Ծուփանի

1) ա, գ, զ

2) բ, ե, զ

3) գ, դ, ե

4) գ, դ, զ

11. Ընտրել երեք ճիշտ պնդումները.

ա. Ք. ա. 830–ական թթ. Հայկական լեռնաշխարհի հյուսիսարևմտյան շրջաններում կազմավորվել էր Էթիունի երկրի համադաշնությունը:

բ. Արգիշտի I–ի օրոք Վանի թագավորությունը (Բիայնիլի–Ուրարտու–Արարատ) հասավ աննախադեպ հաջողությունների՝ վերածվելով Առաջավոր Ասիայի հզորագույն ուժի:

- գ. Արգիշտի II-ը, թեև գահ բարձրացավ դժվարին ժամանակաշրջանում, սակայն կարողացավ զարկ տալ քաղաքաշինությանը, արիեստներին ու առևտրին, հիմնեց կամ վերակառուցեց բազմաթիվ ամրոցներ, անցկացրեց նոր ջրանցքներ:
- դ. Ռուսա III-ի իշխանության շրջանից մեզ հասած արձանագրությունները հայտնաբերվել են Արարատյան դաշտի և Վանա լճի արևելյան շրջանների հնավայրերից:
- ե. Վանի թագավորության գործի գերագույն հրամանատարը առաջին սպարապետն էր:
- զ. Մենուայի առաջին քայլերից մեկն էր Եփրատի աջափնյա հատվածում ամրապնդվելը, որի նվաճումից հետո էլ հիմնադրվում է ռազմավարական խոշոր հենակետ Մենուախինիլի քաղաքը:
- է. Վանի թագավորության հզորացման և տարածաշրջանում նշանակալի տերություն դառնալու գործում կարևոր դեր խաղացին Իշպուհնիի և Մենուայի կատարած բարեփոխումները:

- 1) ա, գ, զ   2) բ, դ, է   3) գ, դ, ե   4) բ, գ, է

12. Երվանդ Սակավակյացի օրոք հայոց թագավորության սահմանները հասնում էին՝

- 1) հյուսիս-արևելքում՝ Կուր գետին, հյուսիս-արևմուտքում՝ Եփրատ գետի ավազանին, արևելքում՝ Կասպից ծովին, իսկ հարավում՝ Հյուսիսային Միջագետքին
- 2) հյուսիս-արևելքում՝ Կուր գետին, հյուսիս-արևմուտքում՝ Սև ծովին, արևելքում՝ Կասպից ծովին, իսկ հարավում՝ Հարավային Միջագետքին
- 3) հյուսիս-արևելքում՝ Կուր գետին, հյուսիս-արևմուտքում՝ Սև ծովին, արևելքում՝ Մարաստանին, իսկ հարավում՝ Հյուսիսային Միջագետքին
- 4) հյուսիս-արևելքում՝ Կուր գետին, հյուսիս-արևմուտքում՝ Ճորոխ գետի ավազանին, արևելքում՝ Մարաստանին, իսկ հարավում՝ Հարավային Միջագետքին

13. Բեհիսթունյան արձանագրությունը ո՞ր լեզուներով է գրված.

- 1) էլամերեն, արամեերեն, պարսկերեն
- 2) հայերեն, բաբելոներեն, արամեերեն
- 3) հայերեն, էլամերեն, պարսկերեն
- 4) էլամերեն, բաբելոներեն, պարսկերեն

14. Արտաշես I-ի մասին Մովսես Խորենացին ինչ վիպերգեր է գրի առել.

- 1) «Արտաշես և Տիգրան», «Արտաշես և Արտավազդ»
- 2) «Արտաշես և Սաթենիկ», «Արտաշես և Արտավազդ»
- 3) «Տիգրան և Արտաշես», «Արտաշես և Սաթենիկ»
- 4) «Արտաշես և Երվանդ», «Տիգրան և Արտաշես»

15. Ո՞ր շարքի բոլոր երկրներն են Տիգրան Մեծի տերության հպատակ թագավորություններ.

- 1) Վիրք, Պալմիրա, Օսրոյենե, Ադիաբենե, Ասորիք, Աղվանք, Հրեաստան, Փյունիկիա, Կիլիկիա, Կոմմագենե, Մարաստան
- 2) Ասորիք, Աղվանք, Պարթևստան, Փյունիկիա, Կիլիկիա, Կոմմագենե, Վիրք, Պալմիրա, Օսրոյենե, Ադիաբենե

- 3) Փյունիկիա, Կիլիկիա, Ասորիք, Աղվանք, Պարթևստան, Վիրք, Պալմիրա, Օսրոյենե, Ադիաբենե
- 4) Փյունիկիա, Կիլիկիա, Ասորիք, Աղվանք, Մարաստան, Վիրք, Պալմիրա, Օսրոյենե, Ադիաբենե

16. Առանձնացնել այն երեք պայմանները, որոնք տեղ են գտել Տիգրան Մեծի և Գողերձ II-ի միջև կնքված հայ-պարթևական հաշտության պայմանագրում.

- ա. Կողմերը միացյալ ուժերով հարձակվելու էին Ասորպատականի վրա, որի տարածքը ստանալու էր Հայաստանը, իսկ շարժական գույքն ու բնակչությունը՝ Պարթևստանը:
- բ. Օսրոյենեն, Ադիաբենեն և Միգդոնիան հետ ստանալու դիմաց Պարթևստանը ճանաչում էր Տիգրան Մեծի գերիշխանությունը:
- գ. Պարթևստանը վերադարձնում էր Հայաստանից խլած Յոթանասուն հովիտները:
- դ. Պարթևների արքան կորցնում էր «արքայից արքա» տիտղոսը, որն այնուհետև կրելու էին Տիգրանն ու իր հաջորդները:
- ե. Հռոմի դեմ Պարթևստանի պատերազմելու դեպքում Տիգրան Մեծը խոստանում էր օգնական ուժեր տրամադրել Գողերձ II-ին:
- զ. Հօգուտ Հայաստանի՝ պարթևները հրաժարվում էին Հյուսիսային Միջագետքից և Մարաստանից:
- է. Հօգուտ Պարթևստանի՝ Հայաստանը հրաժարվում էր Մարաստանից և Ասորպատականից:

- 1) գ, դ, զ   2) գ, դ, ե   3) բ, ե, է   4) ա, գ, զ

17. Առանձնացնել այն երեք պայմանները, որոնք տեղ են գտել Տիգրան Մեծի և Միհրդատ Եվպատորի միջև կնքված հայ-պոնտական դաշինքում.

- 1) Հայաստանը գործողությունների ազատություն էր ստանում հյուսիսում, հարավում և արևելքում, իսկ Պոնտոսը՝ արևմուտքում:
- 2) Հռոմի դեմ Տիգրան Մեծի պատերազմելու ողջ ընթացքում Միհրդատ Եվպատորը խոստանում էր պահպանել չեզոքություն:
- 3) Կողմերը միացյալ ուժերով հարձակվելու էին Կապադովկիայի վրա, որի տարածքը պետք է ստանար Պոնտոսը, իսկ շարժական գույքն ու բնակչությունը՝ Հայաստանը:
- 4) Պոնտոսը գործողությունների ազատություն էր ստանում հյուսիսում, հարավում և արևելքում, իսկ Հայաստանը՝ արևմուտքում:
- 5) Կողմերը միացյալ ուժերով հարձակվելու էին Կապադովկիայի վրա, որի տարածքը պետք է ստանար Հայաստանը, իսկ շարժական գույքն ու բնակչությունը՝ Պոնտոսը:
- 6) Դաշինքն ամրապնդելու նպատակով Միհրդատ Եվպատորն իր դուստր Կլեոպատրային կնության էր տալիս Տիգրան Մեծին:
- 7) Պոնտոսը Հռոմի դեմ պատերազմում Տիգրան Մեծից զորք ստանալու դիմաց համաձայնում էր Փոքր Հայքը զիջել Հայոց թագավորությանը:

18. Գտնել իրադարձությունների այն շարքը, որոնք տեղի են ունեցել Ք. ա. 94 թ.

- 1) Սուլլայի արշավանքը Կապադովկիա, Ծովքի միացումը Մեծ Հայքին, հայ-պոնտական դաշինքի կնքումը
- 2) Վիրքի և Աղվանքի հպատակեցումը Տիգրան Մեծի օրոք, հայ-պոնտական դաշինքի կնքումը, Կորդուքի միացումը Մեծ Հայքին
- 3) Ծովքի միացումը Մեծ Հայքին, Կորդուքի վերամիավորումը Տիգրան Մեծի կողմից, հայ-պոնտական դաշինքի կնքումը
- 4) Պտղոմայիսի գրավումը հայկական զորքերի կողմից, Ասորիքի գրավումը Տիգրան Մեծի կողմից, Ծովքի միացումը Մեծ Հայքին

19. Տրված պայմաններից առանձնացնել երեքը, որոնք տեղ են գտել Տիգրան Մեծի և Պոմպեոսի միջև կնքված հայ-հռոմեական պայմանագրում.

- 1) Հայկական պետությունը պահպանում էր իր նվաճումները Հյուսիսային Միջագետքում:
- 2) Հօգուտ Հռոմեական Հանրապետության՝ Մեծ Հայքը հրաժարվում էր Ասորիքից, Պաղեստինից, Փյունիկիայից և Կիլիկիայից:
- 3) Հօգուտ Հռոմեական Հանրապետության՝ Մեծ Հայքը հրաժարվում էր Ասորպատականից, Ադիաբենեից, Միգդոնիայից և Օսրոյենեից:
- 4) Հօգուտ Պարթևստանի՝ Մեծ Հայքը հրաժարվում էր Մարաստանից, Ասորպատականից, Ադիաբենեից, Միգդոնիայից և Օսրոյենեից:
- 5) Մեծ Հայքը Հռոմին պետք է վճարեր մեծ ռազմատուգանք, որը վճարվելու էր Փոքր Հայքի արքայական գանձարանից:
- 6) Հայաստանից անջատվելու էին Փոքր Հայքն ու Կոմմագենեն, որտեղ թագավոր էր հաստատվելու Տիգրան Կրտսերը՝ պայմանով, որ Տիգրան Մեծի մահից հետո դրանք միավորվելու էին Մեծ Հայքի հետ որպես մեկ պետություն՝ Տիգրան Կրտսերի գահակալությամբ:
- 7) Հայաստանից անջատվելու էին Կորդուքն ու Ծովքը, որտեղ թագավոր էր հաստատվելու Տիգրան Կրտսերը՝ պայմանով, որ Տիգրան Մեծի մահից հետո դրանք միավորվելու էին Մեծ Հայքի հետ որպես մեկ պետություն՝ Տիգրան Կրտսերի գահակալությամբ:

20. Գտնել սխալ պնդումները.

- 1) Ք. ա. 68 թ. գարնանը Լուկուլլոսի բանակը դուրս եկավ Կորդուքից և անցնելով Հայկական պարը՝ Տիգրիս գետի ափերով շարժվեց դեպի Արտաշատ:
- 2) Ք. ա. 67 թ. հայկական բանակները ազատագրեցին Ծովքը, ներխուժեցին Կապադովկիա:
- 3) Պոմպեոսը Արևելք ժամանեց Ք. ա. 66 թ. գարնանը:
- 4) Պոմպեոսը պարթևներին խոստացել էր վերադարձնել Մարաստանը, Հյուսիսային Միջագետքը և Կորդուքը:
- 5) Թագաժառանգ Տիգրան Կրտսերը գնաց պարթևների թագավոր Օրոդես II-ի մոտ, որն ի դեմս նրա դաշնակից գտավ:
- 6) Պոմպեոսը ճանաչեց Տիգրան Մեծի «արքայից արքա» տիտղոսը:

21. Առանձնացնել այն կետերը, որոնք չեն վերաբերում Արտաշատի պայմանագրին.

- 1) Հօգուտ Հռոմեական Հանրապետության՝ Հայաստանը հրաժարվում էր Ասորիքից, Փյունիկիայից, Պաղեստինից և Կիլիկիայից, այսինքն՝ Միջերկրական ծովի առափնյա երկրներից:
- 2) Հայկական պետությունը պահպանում էր նվաճումները Հյուսիսային Միջագետքում:
- 3) Հայաստանը գործողությունների ազատություն էր ստանում հյուսիսում, հարավում և արևելքում:
- 4) Կողմերը միացյալ ուժերով պետք է գրավեին Միջագետքը:
- 5) Հայաստանից անջատվելու էին Ծովիքն ու Կորդուքը, որտեղ թագավոր էր հռչակվելու Տիգրան Կրտսերը:
- 6) Մեծ Հայքը Հռոմին պետք է վճարեր ռազմատուգանք, Հայաստանը հայտարարվում էր «հռոմեական ժողովրդի բարեկամ ու դաշնակից»:
- 7) Դաշինքն ամրապնդվում էր արքայի քրոջ և հռոմեական արքայազնի ամուսնությամբ:

22. Տրված փաստարկներից որոնք են սխալ.

- 1) Ք. ա. 54 թ. գարնանը հռոմեական 50-հազարանոց բանակը Կրասոսի գլխավորությամբ ժամանեց Ասորիք:
- 2) Ք. ա. 53 թ. մայիսի 6-ին Խառան քաղաքից ոչ հեռու տեղի ունեցած ճակատամարտում պարթև զորավար Օրոդեսը ջախջախեց հռոմեական բանակը:
- 3) Անտոնիոսը 60-հազարանոց բանակով Ք. ա. 34 թ. ամռանը արշավել է Հայաստան և շարժվել դեպի Արտաշատ:
- 4) Անտոնիոսի և Օկտավիանոսի միջև վճռական ճակատամարտը տեղի է ունեցել Ք. ա. 31 թ. Ալցիումի մոտ:
- 5) Օկտավիանոսը, որը Ք. ա. 31 թ. պաշտոնապես իրեն հայտարարեց Օգոստոս (Աշխարհակալ), հիմք դրեց հռոմեական կայսերական վարչակարգին:
- 6) Ք. ա. 20 թ. Արտաշատում դավադրաբար սպանվել է Արտաշես II-ը:

23. Ընտրել ճիշտ պնդումները.

- 1) Ք. ա. 36 թ. աշնանը՝ նահանջի 17-րդ օրը, հռոմեացիները հասան Արաքսին, և նրանց ընդհանուր կորուստը կազմում էր 20 հազար զինվոր:
- 2) Անտոնիոսը, չնայած ցանկանում էր վրեժխնդիր լինել Արտավազդից, Ք. ա. 36 թ. անհաջողությունից հետո շտապեց բանակը դուրս բերել Հայաստանից ու մեկնել Եգիպտոս՝ իր կնոջ՝ թագուհի Կլեոպատրայի մոտ:
- 3) Հռոմում Անտոնիոսը կազմակերպեց հաղթահանդես, որի ընթացքում հայոց արքան ու նրա ընտանիքն անցնում էին քաղաքի փողոցներով:
- 4) Անտոնիոսի ու Օկտավիանոսի միջև վճռական ճակատամարտը տեղի է ունեցել Ք. ա. 34 թ. Ալեքսանդրիայի մոտ:
- 5) Արտավազդ II-ը իր կենդանության օրոք հռչակվել է «Աստվածային» պատվանունով:

24. Ընտրել ճիշտ պնդումները.

- 1) Ք. ա. 5 թ. Օկտավիանոս Օգոստոսը մեծ բանակով Հայաստան է ուղարկել իր որդեգիր Հուլիոս Կեսարին, որը գահընկեց արեց Տիգրան IV-ին:

- 2) Տիգրան III-ի շեշտված հակահռոմեական դիրքորոշման պատճառով Հռոմը նրան գահընկեց արեց և գահ բարձրացրեց նրա կրտսեր եղբորը՝ Արտաշես III-ին:
- 3) Հայաստանը թուլացնելու նպատակով Հռոմը նրանից անջատեց Ատրպատականը և այնտեղ թագավոր կարգեց իր կամակատար Արիոբարզանեսին:
- 4) Արտավազդ II-ը Կրասսին առաջարկում էր պարթևների դեմ արշավել ոչ թե Հայաստանի հարավով, այլ Ասորիքի անապատներով՝ հուսալով երկիրը զերծ պահել հռոմեացիների ասպատակություններից:
- 5) Պարթևները ոչ միայն չստացան Պոմպեոսի խոստացած տարածքները, այլև Պոմպեոսը ճանաչեց Տիգրան Մեծի «արքայից արքա» տիտղոսը:
- 6) Ք. ա. I դարում ապրած հռոմեացի պատմիչ Տակիտոսը հավաստիացնում է, որ Արտաշատի տեղանքն ընտրել է Կարթագենի հռչակավոր զորավար Հաննիբալը:
- 7) Արտաշես I-ի հանձնարարությամբ Սմբատ Բագրատունի զորավարը ջախջախել է վրացական բանակը և Հայաստանին է վերադարձրել Գուգարք նահանգը:

25. Ստորև բերված ճիշտ շարքն է ընդգրկում բացառապես Մեծ Հայքի Արշակունի թագավորների.

- 1) Տիգրան Մեծ, Տրդատ I, Սանատրուկ, Վաղարշ I, Արշակ II
- 2) Տրդատ I, Սանատրուկ, Վաղարշ I, Խոսրով I, Արտավազդ II
- 3) Տրդատ I, Տիգրան I, Աշոտ I, Խոսրով I, Պապ
- 4) Տրդատ I, Սանատրուկ, Վաղարշ I, Վաղարշ II, Խոսրով I

26. Տրված փաստարկներից որոնք են սխալ.

- 1) Վաղարշ II-ը կառավարել է 185–201 թթ.:
- 2) Կիլիկիայում՝ Խոսի մոտ տեղի ունեցած ճակատամարտում, Սեպտիմոս Սևերոսը սպանվել է:
- 3) Կարակալլան 215 թ. Ասորիք է հրավիրել Խոսրով I-ին ու ձերբակալել:
- 4) Տրդատ II-ին Մակրինոս կայսրը թագ է ուղարկել:
- 5) Տրդատ II-ին հաջորդած Խոսրով II-ից հետո հայոց գահին անցել է Տրդատ III-ին:
- 6) Մծբինում կնքվեց հռոմեա-պարսկական 40-ամյա խաղաղության պայմանագիր:
- 7) Տրդատ II-ին հաջորդած Արտավազդից հետո հայոց գահին անցել է Խոսրով II-ին:

27. Տրված պնդումներից որոնք են սխալ.

- 1) Հելլենիստական մշակույթը և հունարենը Հայաստանում տարածում գտան գերագանցապես արքունիքում և ավագանու շրջանում:
- 2) Աստվածային գերագույն եռյակի պաշտամունքը բնիկ ուրարտական երևույթ է:
- 3) Զրադաշտականությունը դուալիստական կրոն էր, այսինքն՝ դրա հետևորդները հավատում էին, որ կան երկու գերագույն աստվածներ՝ չար և բարի:
- 4) Արևի պաշտամունքի գլխավոր կենտրոնը եղել է Բարձր Հայքի Դարանաղյաց գավառի Երագամույն վայրում:
- 5) Հայոց դիցարանին բնորոշ է եղել միակենտրոնությունը՝ Արարիչ աստծո գլխավորությամբ:
- 6) Արամեական այբուբենը կազմված էր 22 տառից, գրվել է աջից ձախ:

28. Թվարկվածներից որ այբուբեններն են կազմված 22 տառից.

ա) հունական	գ) պահլավական
բ) արամեական	դ) ասորական
	ե) հայկական
1) ա, բ, գ	3) բ, դ, ե
2) ա, գ, դ	4) բ, գ, դ

29. Ընտրել ճիշտ պնդումները.

- 1) Հունական աղբյուրները Երվանդ IV–ի մասին գրում են, որ նա այնքան հզոր էր, որ կարողացել էր ապաստան տալ սելևկյան տիրակալի դեմ ապստամբած նրա եղբորը:
- 2) Մինչև Ք. ա. III դարի վերջը Հայաստանին տիրելու Սելևկյան տերության փորձերն ապարդյուն են անցնում, քանի որ Մեծ և Փոքր Հայքերը գործում էին միասնաբար:
- 3) Կամբիզի մահվանից հետո Աքեմենյան տերության մեջ սկսվում են գահակալական կռիվներ, որոնք ավարտվում են Դարեհ I–ի հաղթանակով, սակայն նրա իշխանության իրավականությունը Հայաստանը չի ճանաչում:
- 4) Հայաստանի սատրապ Երվանդ III–ը ամուսնացած էր Աքեմենյան տիրակալ Արտաքսերքսես II–ի դստեր հետ, բարձր դիրք էր զբաղում տերության մեջ և նույնիսկ իր սեփական պատկերով ոսկեդրամ էր հատել:
- 5) Օգտվելով Աքեմենյան վերջին տիրակալ Դարեհ III–ի՝ Մակեդոնացուց կրած պարտություններից՝ հայերը դեռևս Գավգամելայի ճակատամարտից առաջ հռչակում են Մեծ և Փոքր Հայքերի անկախությունը:
- 6) Մենոն զորավարին հաջողվեց գրավել Բարձր Հայքի ոսկու հանքերը, որից հետո Ալեքսանդրն այլևս նոր զորք չուղարկեց Հայաստան:
- 7) Ալեքսանդր Մակեդոնացու հսկայածավալ պետությունը Ք. ա. 301 թ. բաժանվեց մի քանի մասերի, որոնցից ամենախոշորը Հայաստանին սահմանակից Սելևկյան պետությունն էր:

30. Ովքեր են կազմել Հռոմի Առաջին եռապետությունը.

ա) Մարկոս Անտոնիոս	դ) Օկտավիանոս
բ) Գնեոս Պոմպեոս	ե) Լուկուլլոս
գ) Հուլիոս Կեսար	զ) Մարկոս Կրասոս
1) բ, գ, ե	3) բ, գ, զ
2) ա, բ, դ	4) ա, գ, զ

8–II. Պնդումների փունջ

1. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Ըստ ավանդության՝ Բելի նկատմամբ Հայկի տարած հաղթանակի տարին (Ք. ա. 2492 թ.) համարվել է Հայոց մեծ թվականի սկիզբը:
- 2) Վան և Ուրմիա լճերի միջև Արամ անունով երկիր հիշատակվել է դեռևս Ք. ա. XXIII դարում:

- 3) Միջնադարում հայկական ուժեղ պետություն է ստեղծվել Միջերկրական ծովի հյուսիս-արևելքում ընկած Կիլիկիայում, որն ունեցել է մինչև 50 000 քառ. կմ տարածք:
- 4) Բնիկ հայկական ավանդության համաձայն՝ Հայ(ա) Աստծու անունով մեր ժողովուրդը կոչվել է հայ, իսկ երկիրը՝ Հայք, Հայաստան:
- 5) Հայկական ավանդության համաձայն՝ Արամայիսի անունով են կոչվել Արմավիր քաղաքը և Արագած լեռը:
- 6) Հայոց ծագումնաբանության մասին բնիկ հայկական ավանդազրույցում որոշակիորեն առանձնանում է ժամանակագրական երկու շերտ՝ նախաքրիստոնեական և քրիստոնեական:

2. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Հայոց պետականության պատմության մեջ դարակազմիկ փոփոխությունը՝ անցումը համադաշնությունների համակարգից կենտրոնացված պետության, ավարտվել է Ռուսա II-ի օրոք:
- 2) Հայաստանի տարածքում Ք. ա. 830-ական թթ. հայտնի էին երեք խոշոր համադաշնություններ՝ Դիաուխի, Վեդուրի և Նաիրի:
- 3) Ըստ ավանդության՝ Բելի նկատմամբ Հայկի տարած հաղթանակի տարին (Ք. ա. 2492 թ.) համարվել է Բուն Հայոց թվականի սկիզբը:
- 4) Վանի թագավորությունը գերտերության է վերածել Մենուա արքան:
- 5) Սարդուրի II-ի օրոք համահայկական առաջին թագավորությունն ունեցել է տարածքային ամենամեծ աճը:
- 6) «Սարդուրյան տարեգրության» համաձայն՝ Վանի թագավորության զինված ուժերի ընդհանուր թիվը շուրջ 350 հազար էր:

3. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Հայկազունների տոհմի իշխանությունը վերականգնվել է Ք. ա. VII դ. առաջին կեսին՝ Սկայորդու գլխավորությամբ:
- 2) Հայկազունների վերականգնված իշխանությունը Հայկական լեռնաշխարհի հարավ-արևմուտքում էր և համապատասխանում է սեպագիր աղբյուրներում հիշատակվող Արմե-Շուբրիա պետական կազմավորմանը:
- 3) Պարույր Նահապետը Ասորեստանի վերջին հենակետ Կարթեմիշ քաղաքը գրավելուց հետո թագադրվեց Մարաստանի արքայի կողմից և ճանաչվեց Հայաստանի թագավոր:
- 4) Երվանդ Սակավակյացի օրոք Հայոց թագավորության սահմանները հյուսիս-արևմուտքում հասնում էին Սև ծովին, հյուսիս-արևելքում՝ Կուր գետին, արևելքում՝ Մարաստանին, հարավում՝ Հյուսիսային Միջագետքին:
- 5) Տիգրան Երվանդյանը վճռական պայքարում սպանել է Մարաստանի արքա Աժդահակին:
- 6) Տիգրան Երվանդյանի դաշնակիցը մարերի դեմ պայքարում պարսից արքա Կյուրոս II Մեծն էր:

4. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Աքեմենյան տերության դեմ Ալեքսանդր Մակեդոնացին իր արշավանքն սկսել է Ք. ա. 336 թվականին:
- 2) Մակեդոնացու ստեղծած տերության մայրաքաղաքը Պերսեպոլիսն էր:
- 3) Օգտվելով Ալեքսանդր Մակեդոնացուց Գավգամելայի ճակատամարտում Դարեհ III-ի կրած պարտությունից՝ հայերը վերականգնեցին իրենց անկախ պետականությունը:
- 4) Ծովքի թագավոր հռչակվեց Գավգամելայի ճակատամարտի մասնակից Միթրատեսը:
- 5) Ալեքսանդր Մակեդոնացու հսկայածավալ պետությունը Ք. ա. 301 թ. բաժանվեց մի քանի մասերի, որոնցից ամենախոշորը Հայաստանին սահմանակից Պոնտոսի պետությունն էր:
- 6) Երվանդ III-ն այնքան հզոր էր, որ կարողացել էր ապաստան տալ սելևկյան տիրակալ Անտիոքոս III-ի դեմ ապստամբած նրա եղբորը:

5. Տիգրան Մեծի և Միհրդատ VI-ի միջև կնքված հայ-պոնտական դաշինքին վերաբերող ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Պոնտոսը գործողությունների ազատություն ստացավ արևմուտքում և արևելքում:
- 2) Հռոմի դեմ Տիգրան Մեծի պատերազմելու ողջ ընթացքում Միհրդատ Եվպատորը պահպանելու էր չեզոքություն:
- 3) Կողմերը միացյալ ուժերով հարձակվելու էին Ծովքի վրա, որի տարածքը պետք է ստանար Հայաստանը, իսկ շարժական գույքն ու բնակչությունը՝ Պոնտոսը:
- 4) Հայաստանը գործողությունների ազատություն ստացավ հյուսիսում, հարավում և արևելքում:
- 5) Հռոմի դեմ պատերազմում Տիգրան Մեծից զորք ստանալու դիմաց Պոնտոսը համաձայնեց Փոքր Հայքը զիջել Հայոց թագավորությանը:
- 6) Դաշինքն ամրապնդելու նպատակով Միհրդատն իր դուստր Կլեոպատրային կնության տվեց Տիգրան Մեծին:

6. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Հելլենիստական դարաշրջանում հայ մշակույթի երկրորդ՝ հելլենիստական շերտի կրողները գլխավորապես վերին խավերի և քաղաքային ազատ բնակչության ներկայացուցիչներն էին:
- 2) Հելլենիստական դարաշրջանի վերջերին Հայաստանում Սասանյանները փորձեցին տարածել զրադաշտականությունը, որը դուալիստական կրոն էր:
- 3) Հայաստանի աշխարհագրական դիրքով պայմանավորված՝ հայ մշակույթը մշտապես ազդվել է տարաշխարհիկ մշակույթներից և կորցրել է իր ինքնատիպությունն ու բնորոշ գծերը:
- 4) Հայաստանը, պայմանավորված իր աշխարհագրական դիրքով, խաչմերուկ և կապող օղակ է եղել Արևելքի ու Արևմուտքի միջև:

- 5) Հայկական հեղինակների պատմությունն ընդունված է բաժանել երեք փուլի՝ հին, միջին և նոր:
- 6) Հայկական կամ Արևելյան Տավրոսի լեռնաշղթայում գտնվող Նեմրուֆ լեռան սրբավայրը կառուցել է Անտիոքոս I Երվանդունին:

7. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Ըստ հույն պատմիչ Ստրաբոնի՝ Արտաշատի տեղանքն ընտրել էր կարթագենացի զորավար Հաննիբալը:
- 2) Հայաստանում ապաստան գտած Հաննիբալը գլխավորել է հայոց նոր մայրաքաղաքի շինարարական աշխատանքները:
- 3) Արտաշես I-ի կարևոր ձեռնարկումներից էր հողային բարեփոխումը, որի վերաբերյալ հրամանագիրը հրապարակվել է Ք. ա. 185 թվականին:
- 4) Արտաշես I-ի ռազմական բարեփոխման արդյունքում ստեղծվեցին չորս զորավարություններ:
- 5) Արտաշես I-ի վարչական բարեփոխմամբ երկիրը բաժանվեց 120 գավառների:
- 6) Արտաշես I-ը մեծարվել է բազմաթիվ տիտղոսներով, իսկ դեռ իր կենդանության ժամանակ նա աստվածացվել է:

8. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Ք. ա. 53 թ. Խառան քաղաքից ոչ հեռու տեղի ունեցած ճակատամարտում Կրասուրը սպանվեց իր որդու հետ միասին:
- 2) Հռոմի Երկրորդ եռապետության անդամներից էր նաև Օկտավիանոսը:
- 3) Օկտավիանոսը Ք. ա. 34 թ. Ալեքսանդրի ծովամարտում լիակատար պարտության մատնեց Անտոնիոսին:
- 4) Արտավազդ II-ը ընտանիքով մեկնել էր Ալեքսանդրիա՝ իր դստեր և Անտոնիոսի որդու ամուսնության հարցը քննարկելու, սակայն նենգաբար ձերբակալվեց եռապետի կողմից:
- 5) Արտաշես II-ի դրամների վրա նույնպես դրոշմվել է «Արքայից արքա» մակագրությունը:
- 6) Տիգրան III-ի ինքնուրույն և պարթևամետ քաղաքականությունը վարելու ապացույցը պահլավերեն մակագրությամբ դրամների թողարկումն էր:

9. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Պոմպեոսի կողմից Պոնտոսը ռազմակալելուց հետո Միհրդատ Եվպատորը նահանջեց իր տերության հյուսիսային երկրամասերը, որտեղ էլ Ք. ա. 63 թ. ինքնասպան եղավ:
- 2) Արտավազդ II-ը Կրասոսին առաջարկել էր պարթևների դեմ արշավել ոչ թե Հայաստանի հարավով, այլ Ասորիքի անապատներով՝ հուսալով երկիրը զերծ պահել հռոմեացիների ասպատակություններից:
- 3) Կրասոսի պարտությունից հետո Հռոմի դիրքերն Արևելքում սասանվեցին, որից օգտվելով՝ պարթևական զինված ուժերը՝ թագաժառանգ Բակուրի, և հայկական զորամասերը՝ Վասակ զորավարի գլխավորությամբ, հռոմեացիներին դուրս մղեցին Ասորիքից, Կիլիկիայից, Եգիպտոսից, Պաղեստինից և Հրեաստանից:

- 4) Պարթևների արքա Հրահատ IV-ը հիանալի գիտակցում էր, որ Հայաստանից հետո Պարթևստանն էլ լինելու Հռոմի հաջորդ թիրախը, ուստի փոխեց իր վերաբերմունքը և ռազմական զգալի օգնություն տրամադրեց Հայաստանին:
- 5) Հայաստանը թուլացնելու նպատակով Հռոմը նրանից անջատեց Ատրպատականը և այնտեղ թագավոր կարգեց իր կամակատար Արիոբարզանեսին:
- 6) Տիգրան III-ի մահից հետո գահ է բարձրացել նրա որդի Տիգրան IV-ը, որը թագավորեց որպես անկախ ու ինքնիշխան միապետ:

10. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Հռոմեական 100-հազարանոց բանակով Ատորիք ժամանած Կրասոսը ծրագրել էր ջախջախել Պարթևստանը և հասնել Հնդկաստան:
- 2) Կրասոսի ծրագիրը չիրագործվեց, որովհետև նա մահացավ ծանր հիվանդությունից:
- 3) Հռոմի Առաջին եռապետության անդամ Անտոնինոսին բաժին էր հասել Արևելքը:
- 4) Ք. ա. 36 թ. Անտոնինոսը 60-հազարանոց բանակով անձամբ ժամանեց Արևելք:
- 5) Անտոնինոսը Հայաստանի տարածքով մտավ Ատրպատական և շարժվեց դեպի նրա մայրաքաղաք Փրասպա:
- 6) Անտոնինոսի պարթևական արշավանքն ավարտվեց նրա ջախջախիչ պարտությամբ. զորքի ընդհանուր կորուստը կազմում էր 20 հազար զինվոր:

11. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Հռանդեսյի ճակատամարտում պարտված հռոմեացիներին հայերն ու պարթևները ստիպել են ծնկաչոք անցնել նիզակներով պատրաստված «լծի» տակով:
- 2) Հռոմեական կայսրությունում մղված գահակալական կռիվների ընթացքում չեզոքություն պահպանած հայոց Վաղարշ II թագավորը հաշտություն կնքեց հաղթանակած թեկնածուի և Հռոմի նոր կայսր Կարակալլայի հետ:
- 3) Կարակալլան 215 թ. խաբեությամբ իր մոտ՝ Ատորիք է հրավիրել Վաղարշ II-ի որդի Խոսրով I-ին ու ձերբակալել նրան:
- 4) Դրանից հետո Հայաստանում թագավոր է դարձել Տրդատ II-ը, որը երկրից վտարել է Կարակալլայի ուղարկած զորքը:
- 5) Տրդատ II-ը շուտով գլխավորեց պայքարը Սասանյանների դեմ, որի արդյունքում պարթև Արշակունիները վերականգնեցին Պարթևական թագավորությունը:
- 6) Տրդատ II-ին հաջորդած Խոսրով II-ից հետո հայոց գահն անցել է Տրդատ III-ին:

12. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Հայկական լեռնաշխարհի այսօր հայտնի հնագույն պետության՝ Արատտայի հովանավոր աստվածը Հայկն էր՝ Արամազդ աստծո որդին:
- 2) Աստվածաշնչի համաձայն՝ բոլոր ազգերն առաջացել են Ադամի երեք որդիներից՝ Հաբեթից, Քամից և Սեմից:
- 3) Հայ(ա) աստծո պաշտամունքը կապվում էր Հայկական լեռնաշխարհի Եփրատ և Տիգրիս գետերի ակունքների հետ:

- 4) Հայոց ծագումնաբանության մասին բնիկ հայկական ավանդազրույցում որոշակիորեն առանձնանում է ժամանակագրական երկու շերտ՝ նախաքրիստոնեական և քրիստոնեական:
- 5) Թորգոմա տունը եղել է Եփրատի միջին ավազանում և հիշատակվել է դեռևս Ք. ա. XX–XVIII դարերում:
- 6) Ըստ վրացական ավանդության՝ Թարգամոսի ավագ որդի Հայոսից առաջացել են հայերը, Քարթլոսից՝ վրացիները, իսկ մյուս չորս որդիներից՝ կովկասյան մի շարք ժողովուրդներ:

13. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Վանի թագավորության արքունի գործակալներից են զորավար–սպարապետները, բղեշխները, արքունի հացատարները, դպիրները և այլն:
- 2) Ք. ա. III դարում գոյություն են ունեցել հայկական չորս պետություններ:
- 3) Ալեքսանդր Մակեդոնացին և Դարեհ II–ը նույն թվականին են սկսել գահակալել իրենց երկրներում:
- 4) Երվանդ Վերջինի օրոք Մեծ Հայքի հոգևոր կենտրոնը Բագարանն էր:
- 5) Ալեքսանդր Մակեդոնացու արշավանքներով Հռոմում սկզբնավորվել է հելլենիզմի՝ հունականության դարաշրջանը:
- 6) Գավգամելայի և Ալցիումի ճակատամարտերը հայերի համար ունեցել են նույն քաղաքական նշանակությունը. Մեծ Հայքը և Փոքր Հայքը հռչակվել են անկախ պետություններ:

14. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Հայոց ծագումնաբանության մասին բնիկ հայկական ավանդազրույցում որոշակիորեն առանձնանում է ժամանակագրական երկու շերտ՝ նախաքրիստոնեական և հելլենիստական:
- 2) Հայոց մեծ թվականի սկիզբ է համարվում 552 թ. հուլիսի 11–ը:
- 3) Միջնադարում հայկական ուժեղ պետություն է ստեղծվել Միջերկրական ծովի հյուսիս–արևելքում ընկած Կիլիկիայում, որն ունեցել է մինչև 150 000 քառ. կմ տարածք:
- 4) Բնիկ հայկական ավանդության համաձայն՝ Հայ(ա) Աստծու անունով մեր ժողովուրդը կոչվել է հայ, իսկ երկիրը՝ Հայք, Հայաստան:
- 5) Հայկական ավանդության համաձայն՝ Արամայիսի անունով են կոչվել Արմավիր քաղաքը և Արագած լեռը:
- 6) Վան և Ուրմիա լճերի միջև Արամ անունով երկիր հիշատակվել է դեռևս Ք. ա. XXIII դարում:

15. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Պարույր նահապետը Ասորեստանի մայրաքաղաք Նինվեն գրավելուց հետո թագադրվեց Մարաստանի արքայի կողմից և ճանաչվեց Հայաստանի թագավոր:
- 2) Երվանդ Սակավակյացի օրոք Հայոց թագավորության սահմանները հյուսիս–արևմուտքում հասնում էին Սև ծով, հյուսիս–արևելքում՝ Կուր գետ, արևելքում՝ Մեդիա, հարավում՝ Հյուսիսային Միջագետք:

- 3) Տիգրան Երվանդյանը վճռական պայքարում սպանել է Մարաստանի արքա Աժդահակին:
- 4) Տիգրան Երվանդյանի դաշնակիցը մարերի դեմ պայքարում պարսից արքա Կյուրոս II Մեծն էր:
- 5) Հայկազունների տոհմի իշխանությունը Սկայորդու գլխավորությամբ վերականգնվել է Ք. ա. VII դ. վերջին:
- 6) Հայկազունների վերականգնված իշխանությունը Հայկական լեռնաշխարհի հարավ-արևելքում էր և համապատասխանում է սեպագիր աղբյուրներում հիշատակվող Արմե-Շուբրիա պետական կազմավորմանը:

16. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Սասանյանները 226 թ. տապալեցին պարթև Արշակունիներին և տիրացան գահին:
- 2) Մինչև VIII դարի կեսերը Սասանյանները տարածաշրջանում վարում էին ծավալապաշտական քաղաքականություն:
- 3) III դարի սկզբներին Հայաստանում ստեղծված խառնաշփոթ վիճակը Մովսես Խորենացին անվանել է «ժամանակ անիշխանության»:
- 4) Խոսրով II-ի որդի Տրդատը 286 թ. հաղթել էր գոթերի իշխանին՝ նրա դեմ մենամարտելով հռոմեական կայսեր փոխարեն:
- 5) Առաջին անգամ հայոց գահին Տրդատ II-ը հաստատվել է 287 թվականին:
- 6) Սասանյան արքա Ներսեհը միայն Ոսխայի ճակատամարտում կրած պարտությունից հետո՝ նույն թվականին կնքված հաշտությամբ ճանաչեց Մեծ Հայքի թագավորության անկախությունը:

17. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Հայաստանի տարածքում Ք. ա. 830-ական թթ. ձևավորվել էին մի քանի համադաշնություններ, որոնցից ամենամեծը Էթիունի երկրի համադաշնությունն էր:
- 2) Մենուան Վանի թագավորության հյուսիսարևելյան սահմաններն ամրապնդելու նպատակով արշավել է Դիաուխի երկրի վրա:
- 3) Ռազմական ոլորտի բարեփոխումների շնորհիվ Իշպուհինին Ք. ա. 820-ական թթ. ընդլայնեց թագավորության սահմանները Ուրմիա լճի ավազանի հարավում՝ ներառելով Արդինի-Մուսասիր երկիրը:
- 4) Իշպուհինիի գահակալության երկրորդ շրջանում իրականացված կրոնական բարեփոխման արդյունքում ստեղծվեց թագավորության համար միասնական դիցարան, որն արձանագրվել է «Խալդյան դարպասի» վրա:
- 5) «Խալդյան դարպասի», որը հետագայում մեր ժողովրդի կողմից կոչվել է «Միերի դուռ», արձանագրությունը կատարվել է Իշպուհինիի և նրա որդու անունով:
- 6) Սարգստի II-ը ասորեստանյան աղբյուրներում հիշատակվել է Ք. ա. 733 թ.՝ Սարգստի II-ի զորքերին դիմակայելու առնչությամբ:

18. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Արտաշատում կնքված հայ-պարթևական պայմանագրի համաձայն՝ Տիգրան Մեծը սկսեց ծավալվել արևելյան ուղղությամբ:

- 2) Նվաճված Մարաստանի Գողերձ II թագավորը հպատակվեց հայոց թագավորին, հետ ստացավ իր թագը, ավելին՝ ամուսնացավ Տիգրան II-ի դստեր հետ:
- 3) Ք. ա. 84 թ. սկսված հռոմեա-պարթևական բանակցություններն ավարտվեցին նույն տարում Հայաստանի դեմ ուղղված պայմանագրի կնքմամբ:
- 4) Արտաշատում կնքված հայ-հռոմեական հաշտության պայմանագրի համաձայն՝ Տիգրան Մեծը Հռոմին զիջեց Հյուսիսային Միջագետքը:
- 5) Թագաժառանգ Տիգրան Կրտսերը Պոմպեոսի օգնությամբ հասավ իր նպատակին՝ դարձավ Մեծ Հայքի թագավոր:
- 6) Պարթևների արքա Հրահատ III-ի հետ կնքած պայմանագրի համաձայն՝ Տիգրան Մեծը գրավեց Հյուսիսային Միջագետքը:

19. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Հռանդեայում խայտառակ ձևով պարտված Պետոսը լուր ուղարկեց Հռոմ, թե իբր Արևելքում իրավիճակը չի փոխվել, սակայն Ներոնը տեղեկացել էր, որ հռոմեական լեգեոնները հեռացել էին Հայաստանից:
- 2) Վաղարշ II-ից հետո Մեծ Հայքի թագավոր դարձավ նրա որդին, որով Հայաստանում հաստատվեց Արշակունիների ժառանգական դինաստիան:
- 3) Տրդատ II-ը, ի պաշտպանություն պարթև Արշակունիների, արշավանքներ ձեռնարկեց Սասանյանների դեմ և նույնիսկ հասավ մինչև Տիգրոն:
- 4) Տրդատ II-ի գլխավորած պայքարը Սասանյանների դեմ հաջողությամբ չավարտվեց:
- 5) Սասանյան Շապուհ I արքան հարձակվեց Հայաստանի վրա, և Տրդատ II-ը ստիպված հեռացավ Հռոմեական կայսրության սահմաններ:
- 6) Մծբինում կնքված հռոմեա-պարսկական 40-ամյա խաղաղության պայմանագրով Սասանյան Ներսեհ թագավորը ճանաչեց Մեծ Հայքի թագավորության անկախությունը:

ՄԱՍ Բ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿՐԹՈՒԹՅՈՒՆԸ ՄԻՋԻՆ ԴԱՐԵՐՈՒՄ

1. ՏԱՐԵԹՎԵՐ

---

1. Երբ է կառուցվել Վաղարշապատի Ս. Էջմիածին Մայր տաճարը.
1) 305 թ.   2) 303 թ.   3) 313 թ.   4) 301 թ.
2. Երբ է քրիստոնեությունը Հայաստանում հռչակվել պետական կրոն.
1) 305 թ.   2) 303 թ.   3) 300 թ.   4) 301 թ.
3. Մինչև որ թվականն է գահակալել Տրդատ III Մեծը.
1) 298   2) 320   3) 338   4) 330
4. Երբ է գահակալել Տիրան Արշակունին.
1) 338–350 թթ.   3) 330–338 թթ.
2) 350–368 թթ.   4) 309–379 թթ.
5. Երբ է գումարվել առաջին տիեզերական ժողովը Նիկեայում.
1) 313 թ.   2) 335 թ.   3) 354 թ.   4) 325 թ.
6. Երբ է գումարվել Աշտիշատի եկեղեցական ժողովը.
1) 350 թ.   2) 355 թ.   3) 345 թ.   4) 354 թ.
7. Երբ է կնքվել հռոմեա-պարսկական պայմանագիրը («ամոթալի»)
1) 336 թ.   2) 363 թ.   3) 360 թ.   4) 365 թ.
8. Երբ է տեղի ունեցել Ձիրավի ճակատամարտը.
1) 373 թ.   2) 371 թ.   3) 372 թ.   4) 370 թ.
9. Արշակ II-ի կառավարման շրջանում երբ պատերազմ սկսվեց Հռոմի ու Պարսկաստանի միջև.
1) 354 թ.   2) 359 թ.   3) 364 թ.   4) 367 թ.
10. Երբ է Մուշեղ սպարապետը զորքով շարժվել Գանձակ.
1) 368 թ.   2) 372 թ.   3) 379 թ.   4) 378 թ.
11. Երբ է գահակալել Վարազդատ թագավորը.
1) 370–374 թթ.   3) 350–368 թթ.
2) 374–378 թթ.   4) 378–387 թթ.
12. Երբ է գահակալել Արշակ III-ը.
1) 388–414 թթ.   3) 370–374 թթ.
2) 374–378 թթ.   4) 378–387 թթ.

13. Երբ է գահակալել Վոանշապուհը.

1) 378–387 թթ.	3) 388–414 թթ.
2) 422–428 թթ.	4) 415–419 թթ.

14. Երբ է գահակալել Արտաշես Արշակունին.

1) 388–414 թթ.	3) 415–428 թթ.
2) 415–419 թթ.	4) 422–428 թթ.

15. Երբ է վախճանվել Սահակ Պարթևը.

1) 440 թ. սեպտեմբերի 7–ին	3) 439 թ. սեպտեմբերի 7–ին
2) 440 թ. փետրվարի 17–ին	4) 439 թ. փետրվարի 17–ին

16. Երբ է վախճանվել Մեսրոպ Մաշտոցը.

1) 439 թ. փետրվարի 17–ին	3) 440 թ. փետրվարի 17–ին
2) 439 թ. սեպտեմբերի 7–ին	4) 440 թ. սեպտեմբերի 7–ին

17. Երբ է գումարվել Շահապիվանի եկեղեցական ժողովը.

1) 440 թ.	2) 443 թ.	3) 434 թ.	4) 449 թ.

18. Երբ է տեղի ունեցել Խաղխաղի ճակատամարտը.

1) 451 թ.	2) 447 թ.	3) 449 թ.	4) 450 թ.

19. Երբ է տեղի ունեցել Ավարայրի ճակատամարտը.

1) 451 թ. մայիսի 6–ին	3) 451 թ. մայիսի 26–ին
2) 451 թ. մայիսի 28–ին	4) 450 թ. մայիսի 26–ին

20. Երբ են հայ նախարարները ժամանել Տիզբոն.

1) 449 թ. աշնանը	3) 450 թ. հոկտեմբերին
2) 450 թ. ապրիլին	4) 451 թ. ձմռանը

21. Երբ պարսից գերությունից հայրենիք վերադարձան ողջ մնացած հայ նախարարները.

1) 459 թ.	2) 460 թ.	3) 462 թ.	4) 464 թ.

22. Երբ է տեղի ունեցել Ակոռիի ճակատամարտը.

1) 483 թ.	2) 482 թ.	3) 484 թ.	4) 481 թ.

23. Երբ է տեղի ունեցել Ճարմանայի ճակատամարտը.

1) 483 թ.	2) 482 թ.	3) 481 թ.	4) 484 թ.

24. Երբ է կնքվել Նվարսակի պայմանագիրը.

1) 485 թ.	2) 483 թ.	3) 484 թ.	4) 486 թ.

25. Ո՞ր թվականից է գահակալել Վաչագան Բարեպաշտը.

1) 481	2) 480	3) 485	4) 484

- 26. Երբ է Բաբգեն Ա-ն գումարել Դվինի եկեղեցական ժողովը.**
1) 554 թ.   2) 545 թ.   3) 504 թ.   4) 506 թ.
- 27. Հովհաննես և Արտավան Արշակունիների գլխավորած հակաբյուզանդական ապստամբությունը սկսվել է՝**
1) 536 թ.   2) 540 թ.   3) 539 թ.   4) 548 թ.
- 28. Երբ է տեղի ունեցել Հայաստանի բաժանումը Բյուզանդիայի և Պարսկաստանի միջև.**
1) 590 թ.   2) 532 թ.   3) 571 թ.   4) 591 թ.
- 29. Երբ է Խոսրով II-ը գումարել Տիգրանի ժողովը.**
1) 618 թ.   2) 615 թ.   3) 614 թ.   4) 607 թ.
- 30. Երբ է Կոմիտաս Մամիկոնյանը օծվել հայոց կաթողիկոս.**
1) 615 թ.   2) 618 թ.   3) 614 թ.   4) 631 թ.
- 31. Երբ է կառավարել մարզպան Վարազտիրոց Բագրատունին.**
1) 615–628 թթ.   3) 628–632 թթ.
2) 610–641 թթ.   4) 641–668 թթ.
- 32. Երբ է տեղի ունեցել Քաղիսիայի ճակատամարտը.**
1) 637 թ.   2) 639 թ.   3) 636 թ.   4) 640 թ.
- 33. Երբ է Թեոդորոս Ռշտունին վերամիավորել Հայաստանը.**
1) 652 թ.   2) 642 թ.   3) 650 թ.   4) 639 թ.
- 34. Երբ է կնքվել հայ-արաբական դաշնագիրը.**
1) 639 թ.   2) 643 թ.   3) 647 թ.   4) 652 թ.
- 35. Երբ Խաչատրյանը վերադարձվեց Երուսաղեմ.**
1) 631 թ. սեպտեմբերի 14–ին   3) 632 թ. սեպտեմբերի 14–ին
2) 635 թ. սեպտեմբերի 14–ին   4) 630 թ. սեպտեմբերի 14–ին
- 36. Երբ է կազմվել Արմինիա փոխարքայությունը.**
1) 699 թ.   2) 701 թ.   3) 700 թ.   4) 703 թ.
- 37. Երբ է Արմինիայի կենտրոն դարձել Պարտավը.**
1) VII դ. վերջին   3) VIII դ. վերջին
2) VIII դ. սկզբին   4) IX դ. սկզբին
- 38. Երբ է տեղի ունեցել հայերի հակաարաբական առաջին ապստամբությունը.**
1) 701 թ.   2) 705 թ.   3) 725 թ.   4) 703 թ.
- 39. Երբ է անցկացվել Հերթի աշխարհագիրը.**
1) 705 թ.   2) 715 թ.   3) 725 թ.   4) 748 թ.

- 40. Երբ է տեղի ունեցել Արձնիի ճակատամարտը.**
 1) 774 թ. ապրիլի 15–ին
 2) 774 թ. ապրիլի 24–ին
 3) 775 թ. ապրիլի 15–ին
 4) 775 թ. ապրիլի 24–ին
- 41. Երբ է Աշոտ Բագրատունին (Մսակեր) ճանաչվել հայոց իշխան.**
 1) 855 թ.   2) 826 թ.   3) 804 թ.   4) 814 թ.
- 42. Երբ է Սմբատ սպարապետի որդի Աշոտ Բագրատունին ճանաչվել հայոց իշխան ու սպարապետ.**
 1) 862 թ.   2) 850 թ.   3) 855 թ.   4) 804 թ.
- 43. Երբ է տեղի ունեցել Արյան լճի ճակատամարտը.**
 1) 850 թ.   2) 855 թ.   3) 853 թ.   4) 852 թ.
- 44. Բուղան Երբ ուղարկվեց Հայաստան.**
 1) 851 թ.   2) 854 թ.   3) 853 թ.   4) 852 թ.
- 45. Երբ է հայոց իշխան և սպարապետ Աշոտ Բագրատունին ճանաչվել հայոց իշխանաց իշխան.**
 1) 869 թ.   2) 885 թ.   3) 862 թ.   4) 855 թ.
- 46. Երբ է գումարվել Շիրակականի եկեղեցական ժողովը.**
 1) 885 թ.   2) 869 թ.   3) 865 թ.   4) 876 թ.
- 47. Երբ է Ջաքարիա Ձագեցու նախաձեռնությամբ հրավիրվել հայ իշխանների հատուկ ժողովը.**
 1) 876 թ.   2) 885 թ.   3) 867 թ.   4) 869 թ.
- 48. Երբ է Աշոտ I Բագրատունին օժվել հայոց թագավոր.**
 1) 885 թ. հունվարի 6–ին
 2) 885 թ. օգոստոսի 26–ին
 3) 885 թ. հունվարի 28–ին
 4) 885 թ. ապրիլի 25–ին
- 49. Երբ է գահակալել Սմբատ I Բագրատունին.**
 1) 885–890 թթ.
 2) 914–928 թթ.
 3) 928–953 թթ.
 4) 890–914 թթ.
- 50. Երբ է գահակալել Աշոտ II Բագրատունին.**
 1) 885–890 թթ.
 2) 928–953 թթ.
 3) 890–914 թթ.
 4) 914–928 թթ.
- 51. Երբ է խալիֆը Աշոտ II–ին ճանաչել Հայաստանի շահնշահ.**
 1) 921 թ.   2) 915 թ.   3) 922 թ.   4) 925 թ.
- 52. Երբ է գահակալել Աբաս Բագրատունին.**
 1) 953–977 թթ.
 2) 928–953 թթ.
 3) 914–928 թթ.
 4) 890–914 թթ.

53. Երբ է գահակալել Աշոտ III Բագրատունին.

1) 953–977 թթ.	3) 928–953 թթ.
2) 914–928 թթ.	4) 977–990 թթ.

54. Երբ է գահակալել Սմբատ II Բագրատունին.

1) 990–1020 թթ.	3) 928–953 թթ.
2) 977–990 թթ.	4) 953–977 թթ.

55. Երբ է Դվինի ամիրայությունը միացվել Բագրատունյաց թագավորությանը.

1) 987 թ.	2) 977 թ.	3) 978 թ.	4) 989 թ.

56. Երբ է գահակալել Գագիկ I Բագրատունին.

1) 977–990 թթ.	3) 989–1048 թթ.
2) 1020–1041 թթ.	4) 990–1020 թթ.

57. Երբ է գահակալել Դավիթ Անհողինը.

1) 1029–1065 թթ.	3) 1042–1045 թթ.
2) 989–1048 թթ.	4) 990–1020 թթ.

58. Երբ է ավարտվել Անիի Կաթողիկե եկեղեցու կառուցումը.

1) 1001 թ.	2) 1010 թ.	3) 1000 թ.	4) 1011 թ.

59. Տայքը Բյուզանդական կայսրությանը միացվեց՝

1) 998 թ.	2) 1000 թ.	3) 1001 թ.	4) 1021 թ.

60. Կաթողիկոսական աթոռը Աղթամար կղզուց երբ Արգինայի վանք տեղափոխվեց.

1) 922 թ.	2) 948 թ.	3) 921 թ.	4) 928 թ.

61. Երբ է հիմնադրվել Վասպուրականի թագավորությունը.

1) 921 թ.	2) 915 թ.	3) 908 թ.	4) 963 թ.

62. Երբ է հիմնադրվել Տաշիր–Ձորագետի թագավորությունը.

1) 987 թ.	2) 978 թ.	3) 908 թ.	4) 963 թ.

63. Երբ է հիմնադրվել Վանանդի թագավորությունը.

1) 978 թ.	2) 987 թ.	3) 961 թ.	4) 963 թ.

64. Երբ է հիմնադրվել Սյունիքի թագավորությունը.

1) 987 թ.	2) 963 թ.	3) 978 թ.	4) 966 թ.

65. Երբ է Տարոնի Բագրատունիների իշխանությունը բռնակցվել Բյուզանդիային.

1) 1001 թ.	2) 966 թ.	3) 1021 թ.	4) 1065 թ.

66. Երբ է գահակալել Գագիկ II Բագրատունին.

1) 1020–1041 թթ.	3) 1042–1045 թթ.
2) 989–1048 թթ.	4) 1029–1065 թթ.

67. Վասպուրականի թագավորությունը դադարեց գոյություն ունենալուց՝
 1) 1113 թ.   2) 1022 թ.   3) 1021 թ.   4) 1065 թ.
68. Ո՞ր թվականներին է գոյություն ունեցել Վանանդի (Կարսի) թագավորությունը.
 1) 964–1065 թթ.   3) 963–1065 թթ.
 2) 967–1064 թթ.   4) 968–1067 թթ.
69. Ե՞րբ է սելջուկյան բանակն առաջին անգամ արշավել Հայաստան.
 1) 1047 թ.   2) 1045 թ.   3) 1048 թ.   4) 1054 թ.
70. Ե՞րբ է սելջուկյան բանակը երկրորդ անգամ արշավել Հայաստան.
 1) 1045 թ.   2) 1047 թ.   3) 1048 թ.   4) 1054 թ.
71. Ե՞րբ է սելջուկյան բանակը երրորդ անգամ արշավել Հայաստան.
 1) 1047 թ.   2) 1054 թ.   3) 1048 թ.   4) 1045 թ.
72. Ե՞րբ է Ալի Արսլանի գլխավորած սելջուկյան բանակը ներխուժել Հայաստան.
 1) 1054 թ.   2) 1071 թ.   3) 1065 թ.   4) 1064 թ.
73. Ե՞րբ է տեղի ունեցել Մանազկերտի ճակատամարտը.
 1) 1071 թ.   2) 1065 թ.   3) 1064 թ.   4) 1080 թ.
74. Ե՞րբ է Սարգիս Զաքարյանը ստացել ամիրսպասալարի պաշտոնը.
 1) 1174 թ.   2) 1184 թ.   3) 1185 թ.   4) 1125 թ.
75. Ե՞րբ են հայ-վրացական ուժերն ազատագրել Ամբերդը.
 1) 1203 թ.   2) 1206 թ.   3) 1199 թ.   4) 1196 թ.
76. Ե՞րբ են հայ-վրացական ուժերը Զաքարյանների հրամանատարությամբ ազատագրել Անին.
 1) 1199 թ.   2) 1209 թ.   3) 1203 թ.   4) 1206 թ.
77. Ե՞րբ են հայ-վրացական ուժերն ազատագրել Կարսը.
 1) 1203 թ.   2) 1209 թ.   3) 1206 թ.   4) 1199 թ.
78. Ե՞րբ են հայ-վրացական ուժերն ազատագրել Դվինը.
 1) 1209 թ.   2) 1203 թ.   3) 1199 թ.   4) 1206 թ.
79. Ե՞րբ է մոնղոլական բանակը Չարմաղանի գլխավորությամբ ներխուժել Հայաստան.
 1) 1236 թ.   2) 1232 թ.   3) 1231 թ.   4) 1220 թ.
80. Մոնղոլները Ե՞րբ գրավեցին Հարավային Հայաստանի շրջանները՝ Տարոնը, Վասպուրականը և Աղձնիքը.
 1) 1244 թ.   2) 1245 թ.   3) 1249 թ.   4) 1236 թ.

81. Ցեղապետ Թեմուշինը ընտրվեց խան՝

- 1) 1220 թ.   2) 1206 թ.   3) 1209 թ.   4) 1249 թ.

82. Անեցիները Երբ պատվիրակություն ուղարկեցին վրաց թագավոր Դավիթ Շինարարի մոտ և հայտնեցին քաղաքը նրան հանձնելու իրենց մտադրության մասին.

- 1) 1125 թ.   2) 1124 թ.   3) 1126 թ.   4) 1113 թ.

83. Երբ է գահակալել Դավիթ Շինարարը.

- 1) 1089–1125 թթ.   3) 1184–1207 թթ.
2) 1090–1125 թթ.   4) 1156–1184 թթ.

84. Երբ է Ապլղարիպ Արծրունին նշանակվել Կիլիկիայի կառավարիչ.

- 1) 1082 թ.   2) 1042 թ.   3) 1072 թ.   4) 1065 թ.

85. Ո՞ր թվականներին է գոյություն ունեցել Փիլարտոս Վարաժնունու իշխանությունը.

- 1) 1082–1117 թթ.   3) 1072–1117 թթ.
2) 1082–1090 թթ.   4) 1072–1090 թթ.

86. Ո՞ր թվականներին է գոյություն ունեցել Գող Վասիլի իշխանությունը.

- 1) 1082–1117 թթ.   3) 1082–1090 թթ.
2) 1072–1090 թթ.   4) 1072–1117 թթ.

87. Երբ է հիմնադրվել Ռուբինյան իշխանությունը Կիլիկիայում.

- 1) 1065 թ.   2) 1072 թ.   3) 1080 թ.   4) 1082 թ.

88. Երբ խաչակիրները գրավեցին Եդեսիան.

- 1) 1097 թ.   2) 1098 թ.   3) 1099 թ.   4) 1100 թ.

89. Երբ է ստեղծվել Անտիոքի իշխանությունը.

- 1) 1096 թ.   3) 1100 թ.
2) 1098 թ.   4) 1097 թ.

90. Երբ է իշխել Թորոս I-ը.

- 1) 1095–1100 թթ.   3) 1129–1137 թթ.
2) 1145–1169 թթ.   4) 1100–1129 թթ.

91. Երբ է գահակալել Լևոն I իշխանը.

- 1) 1137–1145 թթ.   3) 1129–1137 թթ.
2) 1145–1169 թթ.   4) 1145–1169 թթ.

92. Երբ է գահակալել Թորոս II-ը.

- 1) 1100–1129 թթ.   3) 1145–1169 թթ.
2) 1169–1175 թթ.   4) 1129–1137 թթ.

93. Երբ է գահակալել Մլեհը.

1) 1169–1175 թթ.	3) 1175–1187 թթ.
2) 1145–1169 թթ.	4) 1187–1198 թթ.

94. Երբ է գահակալել Ռուբեն III իշխանը.

1) 1169–1175 թթ.	3) 1187–1198 թթ.
2) 1145–1169 թթ.	4) 1175–1187 թթ.

95. Երբ է Լևոն II-ը օծվել հայոց թագավոր.

1) 1187 թ. հունվարի 6-ին	3) 1198 թ. հունվարի 6-ին
2) 1189 թ. հունվարի 6-ին	4) 1194 թ. հունվարի 6-ին

96. Երբ է Լևոն Մեծագործը գրավել Լամբրոնը.

1) 1198 թ.	2) 1202 թ.	3) 1216 թ.	4) 1219 թ.

97. Երբ է Լևոն Մեծագործը գրավել Անտիոքը և իշխանությունը հանձնել Ռայմոնդ-Ռուբենին.

1) 1219 թ.	2) 1202 թ.	3) 1198 թ.	4) 1216 թ.

98. Միրիոկեֆալոնի ճակատամարտը տեղի է ունեցել՝

1) 1176 թ.	3) 1184 թ.
2) 1178 թ.	4) 1185 թ.

99. Որո՞նք են սուլթան Սալահ ադ Դինի կառավարման տարիները.

1) 1169–1190 թթ.	3) 1174–1198 թթ.
2) 1169–1193 թթ.	4) 1178–1192 թթ.

100. Հայոց կաթողիկոսությունը Հռոմկլա փոխադրվեց՝

1) 1151 թ.	2) 1153 թ.	3) 1154 թ.	4) 1155 թ.

101. Երբ է Ջաբելը հռչակվել Կիլիկիայի թագաժառանգ.

1) 1216 թ.	2) 1219 թ.	3) 1222 թ.	4) 1217 թ.

102. Երբ է գահակալել Հեթում I-ը.

1) 1222–1270 թթ.	3) 1226–1270 թթ.
3) 1219–1226 թթ.	4) 1270–1289 թթ.

103. Երբ է տեղի ունեցել Մառիի ճակատամարտը.

1) 1266 թ. ապրիլի 16-ին	3) 1266 թ. հունվարի 6-ին
2) 1266 թ. օգոստոսի 23-ին	4) 1266 թ. մայիսի 31-ին

104. Երբ է գահակալել Լևոն III-ը.

1) 1226–1270 թթ.	3) 1198–1219 թթ.
2) 1289–1306 թթ.	4) 1270–1289 թթ.

105. Երբ է գահակալել (ընդհատումներով) Հեթում II-ը.

1) 1270–1289 թթ.	3) 1289–1306 թթ.
2) 1308–1320 թթ.	4) 1290–1293 թթ.

106. Ե՞րբ է գահակալել Լևոն V-ը.

1) 1344–1362 թթ.	3) 1320–1342 թթ.
2) 1308–1320 թթ.	4) 1359–1372 թթ.

107. Մինչև երբ է գահակալել Գվիդոն Լուսինյանը.

1) 1362 թվականը	3) 1343 թվականը
2) 1342 թվականը	4) 1344 թվականը

108. Երբ է գահակալել Կոստանդին Նդրեցին.

1) 1344–1362 թթ.	3) 1373–1375 թթ.
2) 1320–1342 թթ.	4) 1359–1372 թթ.

109. Երբ է կործանվել Կիլիկիայի հայոց թագավորությունը.

1) 1374 թ.	2) 1373 թ.	3) 1375 թ.	4) 1385 թ.

110. Երբ է մահացել Կիլիկիայի հայոց վերջին թագավորը.

1) 1373 թ.	2) 1393 թ.	3) 1375 թ.	4) 1391 թ.

111. Երբ է Ստում հրավիրվել եկեղեցական ժողով, որը չեղյալ է հայտարարել Սսի և Ադանայի նախորդ ժողովների որոշումները.

1) 1360 թ.	2) 1361 թ.	3) 1365 թ.	4) 1369 թ.

112. Մամուլքները Տարսոն և Ադանա քաղաքները վերջնականապես գրավեցին՝

1) 1358 թ.	2) 1368 թ.	3) 1360 թ.	4) 1370 թ.

113. Մամուլքները երբ արշավեցին Կիլիկիա և գրավեցին Այաս նավահանգիստը.

1) 1322 թ.	2) 1317 թ.	3) 1307 թ.	4) 1285 թ.

114. Հայոց թագավոր Լևոն IV-ը, նախկին թագավոր Հեթում II-ը և 40 հայ իշխաններ Անավարզա հրավիրվեցին ու սպանվեցին՝

1) 1305 թ.	2) 1306 թ.	3) 1307 թ.	4) 1315 թ.

115. Երբ եգիպտացիների կողմից գերեվարվեց Ստեփանոս Հռոմկլայեցի կաթողիկոսը.

1) 1293 թ.	2) 1295 թ.	3) 1296 թ.	4) 1292 թ.

116. Հայ-մոնղոլական դաշինքը հաստատելու համար Հեթում I-ը երբ մեկնեց Կարակորում.

1) 1252 թ. ամռանը	3) 1254 թ. գարնանը
2) 1253 թ. գարնանը	4) 1254 թ. աշնանը

117. Երբ է տեղի ունեցել Չմանկատուկի ճակատամարտը.

1) 1239 թ.	2) 1241 թ.	3) 1243 թ.	4) 1245 թ.

118. Երբ Չաբելին ամուսնացրին Անտիոքի դքսի որդի Ֆիլիպի հետ.

- 1) 1215 թ.   2) 1220 թ.   3) 1222 թ.   4) 1246 թ.

119. Վահրամ Բաբունի վարդապետը որ թվականներին է զբաղեցրել կանցլերի պաշտոնը.

- 1) 1260–1285 թթ.   3) 1262–1289 թթ.
2) 1250–1285 թթ.   4) 1260–1289 թթ.

120. Երբ է կործանվել Բյուզանդական կայսրությունը.

- 1) 1461 թ.   2) 1453 թ.   3) 1435 թ.   4) 1441 թ.

121. Երբ է Ամենայն հայոց կաթողիկոսությունը վերահաստատվել Ս. Էջմիածնում.

- 1) 1453 թ.   2) 1375 թ.   3) 1461 թ.   4) 1441 թ.

122. Երբ է հիմնադրվել Կ.Պոլսի հայոց պատրիարքությունը.

- 1) 1461 թ.   2) 1441 թ.   3) 1453 թ.   4) 1471 թ.

123. Երբ է կնքվել Ամասիայի հաշտության պայմանագիրը.

- 1) 1639 թ.   2) 1550 թ.   3) 1555 թ.   4) 1590 թ.

124. Շահ Աբասը երբ է սկսել հայերի բռնագաղթը.

- 1) 1605 թ. օգոստոսին   3) 1603 թ. օգոստոսին
2) 1604 թ. օգոստոսին   4) 1606 թ. օգոստոսին

125. Երբ է կնքվել Կասրե-Շիրինի պայմանագիրը.

- 1) 1606 թ.   2) 1638 թ.   3) 1590 թ.   4) 1639 թ.

126. Որո՞նք են շահ Աբասի կառավարման տարիները.

- 1) 1587–1638 թթ.   3) 1587–1629 թթ.
2) 1587–1618 թթ.   4) 1547–1599 թթ.

127. Օսմանյան սուլթան Սելիմ Ահեղը երբ արշավեց դեպի արևելք՝ կասեցնելու Սեֆյանների առաջընթացը.

- 1) 1512 թ.   2) 1502 թ.   3) 1518 թ.   4) 1522 թ.

128. Երբ է հիմնադրվել Օսմանյան պետությունը.

- 1) 1290 թ.   2) 1298 թ.   3) 1299 թ.   4) 1301 թ.

129. Երբ է Սմբատ Արծրունին օծվել հայոց թագավոր.

- 1) 1465 թ.   2) 1456 թ.   3) 1467 թ.   4) 1461 թ.

130. Երբ է Ստեփանոս Սալմաստեցին հրավիրել Էջմիածնի գաղտնի խորհրդակցությունը.

- 1) 1551 թ.   2) 1549 թ.   3) 1547 թ.   4) 1562 թ.

131. Երբ է ծնվել Մեսրոպ Մաշտոցը.

- 1) 371 թ.   2) 387 թ.   3) 354 թ.   4) 361 թ.

132. Երբ է Մաշտոցն Արևմտյան Հայաստանում դպրոցներ հիմնել.

- 1) 405–414 թթ.   3) 415–419 թթ.
2) 419–422 թթ.   4) 422–428 թթ.

133. Ո՞ր դարի իմաստասերներ են Եզնիկ Կողբացին ու Դավիթ Անհաղթը.

- 1) IV   2) V   3) VII   4) VIII

134. Մինչև ո՞ր ժամանակներն է ընդգրկում Պատմահոր «Պատմութիւն Հայոց» աշխատության երրորդ գիրքը.

- 1) 440 թ.   2) 480 թ.   3) 450 թ.   4) 451 թ.

135. Ո՞րն է Հայոց մեծ թվականի սկիզբը.

- 1) 554 թ. օգոստոսի 11   3) Բ. ա. 2492 թ. օգոստոսի 11
2) 552 թ. հուլիսի 11   4) 506 թ. հուլիսի 11

136. Երբ է գրվել «Էջմիածնի Ավետարանը».

- 1) 998 թ.   2) 898 թ.   3) 889 թ.   4) 989 թ.

137. Երբ է վերակառուցվել Ս. Էջմիածնի Մայր տաճարը.

- 1) V դ. 50–ական թթ.   3) V դ. 80–ական թթ.
2) V դ. 60–ական թթ.   4) VI դ. 60–ական թթ.

138. Երբ է հիմնադրվել Աղբերց վանքի դպրոցը.

- 1) 1280–ական թթ.   3) 1180–ական թթ.
2) 1480–ական թթ.   4) 1380–ական թթ.

139. Երբ է ստեղծվել հայկական առաջին դատաստանագիրքը.

- 1) 1184 թ.   2) մոտ 1130 թ.   3) 1265 թ.   4) մոտ 1180 թ.

140. Երբ է կազմվել Գոշի «Դատաստանագիրքը».

- 1) մոտ 1180 թ.   2) 1198 թ.   3) մոտ 1150 թ.   4) 1184 թ.

141. Երբ է կազմվել Սմբատ Գունդստաբլի «Դատաստանագիրքը».

- 1) 1265 թ.   2) 1262 թ.   3) 1184 թ.   4) 1280 թ.

142. Երբ է ապրել և գործել Վահրամ Բաբունին.

- 1) XIII դ.   2) XI դ.   3) XIV դ.   4) XV դ.

143. Երբ է ստեղծվել մանրանկարներով զարդարված և մեզ հասած առաջին ամբողջական ձեռագիրը.

- 1) 1001 թ.   2) 851 թ.   3) 989 թ.   4) 961 թ.

144. Երբ է տպագրվել առաջին հայերեն գիրքը.

- 1) 1566 թ.   2) 1547 թ.   3) 1521 թ.   4) 1512 թ.

145. Երբ է ստեղծվել Նոր Զուղայի հայկական տպարանը.

- 1) 1568 թ.   2) 1618 թ.   3) 1638 թ.   4) 1616 թ.

146. Երբ է վերացել Արշակունյաց թագավորությունը.

- 1) 387 թ.   2) 428 թ.   3) 438 թ.   4) 422 թ.

147. Երբ է Հազկերտ II-ի հանձնարարականով Արևելյան Հայաստանում աշխարհագիր անցկացվել.

- 1) 448 թ.   2) 449 թ.   3) 450 թ.   4) 447 թ.

148. Երբ է Արշակ Արշակունին կազմակերպել դավադրություն Հուստինիանոս I-ի դեմ.

- 1) 539 թ.   2) 536 թ.   3) 540 թ.   4) 548 թ.

149. Երբ է կառավարել հայոց իշխան Աշոտ Բագրատունին.

- 1) 661–685 թթ.   3) 686–689 թթ.
2) 628–632 թթ.   4) 656–661 թթ.

150. Երբ է կառուցվել Անիի աշտարակավոր պարիսպների առաջին գիծը.

- 1) 961–963 թթ.   3) 963–964 թթ.
2) 987–989 թթ.   4) 977–989 թթ.

151. Երբ է գահակալել Թամար թագուհին.

- 1) 1089–1125 թթ.   3) 1184–1207 թթ.
2) 1156–1184 թթ.   4) 1154–1207 թթ.

152. Երբ է գահակալել Ռուբեն I-ը.

- 1) 1082–1117 թթ.   3) 1095–1100 թթ.
2) 1080–1095 թթ.   4) 1072–1090 թթ.

153. Ո՞ր թվականից է իշխել Լևոն II-ը.

- 1) 1187   2) 1175   3) 1197   4) 1189

154. Երբ մամլուքները գրավեցին Անտիոք քաղաքը.

- 1) 1266 թ.   2) 1267 թ.   3) 1268 թ.   4) 1271 թ.

155. Երբ է Մեսրոպ Մաշտոցը ստեղծել հայոց գրերը.

- 1) 393 թ.   2) 401 թ.   3) 405 թ.   4) 406 թ.

156. Ո՞րն է Բուն Հայոց թվականի սկիզբը.

- 1) Ք. ա. 331 թ.   3) Ք. ա. 552 թ.
2) Ք. ա. 2492 թ.   4) Ք. հ. 1 թ.

2. ՓԱՍՏԵՐ ԵՎ ԵՐԵՎՈՒՅԹՆԵՐ

---

1. Ովքեր են Հայ առաքելական եկեղեցու հիմնադիրները.

- 1) Ս. Թադեոս և Ս. Բարդուղիմեոս
- 2) Ս. Գրիգոր Լուսավորիչ և Ս. Բարդուղիմեոս
- 3) Ս. Պետրոս և Ս. Պողոս
- 4) Ս. Թադեոս և Ս. Պետրոս

2. Որտեղ է Գրիգոր Լուսավորիչը ձեռնադրվել հայոց եպիսկոպոսապետ.

- 1) Երուսաղեմում
- 2) Մաժակում
- 3) Անտիոքում
- 4) Հռոմում

3. Ո՞ր եկեղեցին է Գրիգոր Լուսավորիչը հիմնադրել Աշտիշատում.

- 1) Ս. Ամենափրկիչ
- 2) Իննակնյան Ս. Կարապետ
- 3) Ս. Փրկիչ
- 4) Ս. Երրորդություն

4. Ո՞ր կարևոր փաստաթղթով էր սահմանվում յուրաքանչյուր նախարարի տեղն Արշակունյաց արքունիքում.

- 1) Զորանամակ
- 2) Գահնամակ
- 3) Հրովարտակ
- 4) Գահացուցակ

5. Ո՞ւմ որդին էր Գրիգոր Լուսավորիչը.

- 1) Որմիզդի
- 2) Շապուհի
- 3) Արտաշիրի
- 4) Անակի

6. Գրիգորը քանի՞ տարի է անցկացրել Խոր Վիրապի բանտում.

- 1) 17
- 2) 13
- 3) 21
- 4) 10

7. Ո՞ւմ տեսիլքի համաձայն էր, որ Տրդատ արքային միայն Գրիգորը կարող էր բուժել.

- 1) Աշխեն թագուհու
- 2) Խոսրովիդուխտի
- 3) Վարազդուխտի
- 4) Հռիփսիմեի

8. Ո՞ւմ գլխավորած ժողովն է Գրիգորին ձեռնադրել եպիսկոպոս.

- 1) Արիանոսի
- 2) Շահակի
- 3) Փառենի
- 4) Ղևոնդիոսի

9. Թվարկվածներից ո՞րն է բաց թողնված ստորև բերված հատվածում. «Տրդատ Մեծը, Աշխեն թագուհին, Խոսրովիդուխտը և հայոց զորքը գնում են նրան ընդառաջ, հասնում են... և մեծ պատիվներով դիմավորում կաթողիկոսին».

- 1) Զիրավ՝ Նպատ լեռան ստորոտը
- 2) Տուրուբերան՝ Նեմրուք լեռան ստորոտը
- 3) Բագավան՝ Նպատ լեռան ստորոտը
- 4) Վաղարշապատ՝ Արարատի ստորոտը

10. Որտեղ է կառուցվել Իննակնյան Ա. Կարապետ եկեղեցին.

1) Վաղարշապատում	3) Նպատ լեռան լանջին
2) Դվինում	4) Քարքե լեռան լանջին

11. Որքան էր նախարարական հեծելազորի ընդհանուր թիվն ըստ Ջորանամակի.

1) 55000	2) 150000	3) 100000	4) 120000

12. Թվարկված նախարարական տներից որը հազարավորներից չէր.

1) Բզնունի	3) Բագրատունի
2) Սյունի	4) Խորխոռունի

13. Մեծ Հայքի որ նահանգում էր Ոստան Հայոց գավառը.

1) Վասպուրական	3) Գուգարք
2) Սյունիք	4) Այրարատ

14. Հայ հասարակությունը ինչ դասերից էր կազմված ավատատիրության ժամանակաշրջանում.

1) իշխաններ և ստրուկներ	3) նախարարներ և ճորտեր
2) ազատներ և անազատներ	4) հոգևորականներ և ասպետներ

15. Ո՞վ է Հայաստանից մասնակցել Նիկեայի տիեզերական ժողովին.

1) Գրիգոր Լուսավորիչը	3) Գրիգորիսը
2) Վրթանես Ա Պարթևը	4) Արիստակեսը

16. Տրդատ III-ը ո՞ւմ էր նշանակել հազարապետ.

1) Արտավազդ Մանդակունուն	3) Սմբատ Բագրատունուն
2) Օտա Ամատունուն	4) Դատաբեն Բզնունուն

17. Ովքեր էին Գրիգոր Լուսավորչի որդիները.

1) Գրիգորիսն ու Վրթանեսը	3) Հուսիկն ու Արիստակեսը
2) Վրթանեսն ու Արիստակեսը	4) Գրիգորիսն ու Արիստակեսը

18. Ինչ է հաստատվել Նիկեայի տիեզերական ժողովում.

- 1) «Միլանի հրովարտակը»
- 2) «Հայոց եկեղեցու աստիճանակարգությունը»
- 3) «Հավատո հանգանակը»
- 4) «Հավատի հրովարտակը»

19. Որտեղ է թաղվել Գրիգորիսը.

1) Ս. Էջմիածնում	3) Արցախի Ամարաս գյուղում
2) Ս. Հռիփսիմեի բակում	4) Տարոն գավառի Աշտիշատ գյուղում

20. Ո՞վ է կառուցել Ամարասի եկեղեցին.

1) Վրթանեսը	2) Ներսես Մեծը
3) Արիստակեսը	4) Գրիգոր Լուսավորիչը

- 21. Ո՞վ էր Ծովքի վերակացուն, որ սպանեց Արիստակես կաթողիկոսին.**
- 1) Արիոբարզանը
2) Արքեղայոսը
3) Զարեհը
4) Մանկայոսը
- 22. Ո՞ր կաթողիկոսի սահմանած օրենքով Վաչե Մամիկոնյանը, հետագայում նաև Վարդան Մամիկոնյանը դասվեցին հայոց սրբերի շարքին.**
- 1) Արիստակեսի
2) Վրթանեսի
3) Ներսես Մեծի
4) Հուսիկի
- 23. Ո՞վ է դավադրաբար ձերբակալել հայոց Տիրան արքային.**
- 1) Ատրվշնասպ մարզպանը
2) Վարազ մարզպանը
3) Կոստանդինոս կայսրը
4) Սանեսան արքան
- 24. Պետական գործերից հեռանալուց հետո որտեղ բնակություն հաստատեց Տիրան արքան.**
- 1) Օշականում
2) Բագառիճում
3) Կուաշում
4) Արտաշատում
- 25. Ո՞վ է հաջորդել Տիրան արքային.**
- 1) Վարազդատը
2) Պապը
3) Արշակ II-ը
4) Վուամշապուհը
- 26. Ո՞ւմ միջնորդությամբ են Հայաստան վերադարձել Գնեկն ու Տիրիթը.**
- 1) Հուսիկ Ա Պարթևի
2) Արշակ II-ի
3) Տիրանի
4) Ներսես Ա Պարթևի
- 27. Ո՞ր կաթողիկոսն է հրավիրել Հայոց եկեղեցու առաջին ժողովը.**
- 1) Գրիգոր Լուսավորիչը
2) Սահակ Ա Պարթևը
3) Հուսիկ Ա Պարթևը
4) Ներսես Ա Պարթևը
- 28. Ո՞ր գավառում է կառուցվել Արշակավան քաղաքը.**
- 1) Կոզովիտ
2) Ոստան Հայոց
3) Բագրևանդ
4) Նիգ
- 29. Վասակ սպարապետը որտեղ է վերաթաղել պարսիկներից ազատած հայ Արշակունի թագավորների աճյունները.**
- 1) Անիում
2) Աղձքում
3) Անգեղում
4) Կուաշում
- 30. Ո՞ր բերդում էր ամրացել և պարսիկներին հերոսաբար դիմադրել Փառանձեմ թագուհին.**
- 1) Արտագերս
2) Անգեղ
3) Դարույնք
4) Բնաբեղ

31. Ո՞ր գավառում էր գտնվում Դարույնք բերդը.

1) Ոստան Հայոց	3) Բագրևանդ
2) Կոզովիտ	4) Ծաղկոտն

32. Ո՞ր գավառում էր գտնվում Ձիրավի դաշտը.

1) Արտազ	3) Բագրևանդ
2) Ոստան Հայոց	4) Կոզովիտ

33. Որքան էր հայոց զորքի թիվը Ձիրավի ճակատամարտում.

1) ավելի քան 60 հազար	3) ավելի քան 90 հազար
2) մոտ 80 հազար	4) մոտ 150 հազար

34. Հայոց ի՞ր կաթողիկոսի ձեռնադրմամբ է հաստատվում Հայոց կաթողիկոսական աթոռի սկզբնական ինքնուրույնությունը.

1) Հուսիկ Ա Պարթևի	3) Սահակ Ա Պարթևի
2) Ներսես Ա Պարթևի	4) Հուսիկ-Շահակ Աղբիանոսյանի

35. Ի՞նչ կարևոր օրենք է սահմանել Վրթանես կաթողիկոսը.

- 1) Սահմանված օրենքով Նիկեայի տիեզերական ժողովում ընդունված «Հավատո հանգանակը» ավելացվել է Ս. Գրիգորիսի կանոնախմբին:
- 2) Օրենք է սահմանել անձնագրի հայրենասերներին սուրբ նահատակների շարքը դասելու մասին:
- 3) Օրենքով սահմանել է տասանորդը:
- 4) Օրենք է սահմանել, որով Գրիգորիսն արտաքսվել է Կասպից ծովի արևմտյան ափին գտնվող Մազքթաց երկիր:

36. Ո՞ր քաղաքում են հանդիպել Արշակ II-ն ու Կոստանդինոս II-ը և ամրապնդել հայ-հռոմեական դաշինքը.

1) Տարսն	3) Մծբին
2) Մաժակ	4) Արշակավան

37. Ո՞վ էր հայոց սպարապետը քառամյա հայ-պարսկական պատերազմի ժամանակ.

1) Մուշեղ Մամիկոնյանը	3) Վարդան Մամիկոնյանը
2) Վասակ Մամիկոնյանը	4) Արտավազդ Մամիկոնյանը

38. Ո՞ր զորավարի գլխավորած զորաջոկատով Պապը վերադարձավ Հայաստան.

1) Տրայանոսի	3) Սմբատի
2) Տերենտիոսի	4) Մուշեղի

39. Ո՞ր անուններն են բաց թողնված ստորև. «Պապը տեր կանգնեց ..... գավառի ..... բերդում պահվող Արշակունյաց գանձերին».

1) Դարանաղյաց, Անի	3) Շիրակ, Անգեղ
2) Կոզովիտ, Դարույնք	4) Ծոփք, Բնաբեղ

40. Ո՞ր լեռը բարձրացան Պապը և Ներսես կաթողիկոսը Ձիրավի ճակատամարտից առաջ.

- 1) Մասիս
- 2) Նպաստ
- 3) Կապուտջուղ
- 4) Սիփան

41. Ո՞ր կայսեր հրամանով Պապին դավադրորեն սպանեցին.

- 1) Կոստանդինոս II-ի
- 2) Հովհաննոսի
- 3) Վաղեսի
- 4) Հովհաննոսի

42. Ո՞վ էր մտադրվել Մուշեղ Մամիկոնյանից խլել հայոց սպարապետի պաշտոնը.

- 1) Մերուժան Արծրունին
- 2) Դատաբեն Բզնունին
- 3) Բատ Սահառունին
- 4) Մանվել Մամիկոնյանը

43. Ո՞ր նախարարական ընտանիքներն են վերականգնում իրենց տոհմական տիրույթները Վռամշապուհի օրոք.

- 1) Արծրունիներն ու Ռշտունիները
- 2) Կամսարականներն ու Ամատունիները
- 3) Մամիկոնյաններն ու Արծրունիները
- 4) Ռշտունիներն ու Բագրատունիները

44. Որտեղ է հուղարկավորված Մեսրոպ Մաշտոցը.

- 1) Վաղարշապատում
- 2) Հացեկացում
- 3) Աշտիշատում
- 4) Օշականում

45. Ո՞վ է Հազկերտ II-ի հանձնարարականով Արևելյան Հայաստանում անցկացրել աշխարհագիր.

- 1) Վռամշապուհը
- 2) Դենշապուհը
- 3) Վեհմիհրշապուհը
- 4) Ատրվշնասպը

46. Ո՞վ է գլխավորել Արտաշատի եկեղեցական ժողովը.

- 1) Հովհաննես Ա Մանդակունին
- 2) Հովսեփ Ա Վայոցձորցին
- 3) Գյուտ կաթողիկոսը
- 4) Հովհաննես Բ Գաբեղենացին

47. Ո՞ր գավառում էր գտնվում Անգղ ավանը.

- 1) Արտազ
- 2) Կոգովխ
- 3) Բագրևանդ
- 4) Ոստան Հայոց

48. Ո՞վ էր Վարդանանց ապստամբության ժամանակ Հայոց աշխարհն Ատրպատականի կողմից պաշտպանելու նպատակով հարավ շարժված գնդի հրամանատարը.

- 1) Վարդան Մամիկոնյանը
- 2) Ներշապուհ Արծրունին
- 3) Վասակ Սյունին
- 4) Խորեն Խորխոռունին

49. Ո՞ւմ հետ էր դաշինք կնքել Ճորա պահակից Վարդան Մամիկոնյանի ուղարկած դեսպանը.

1) ալանների	3) քուշանների
2) հոների	4) աղվանների

50. Որքան էր հայոց զորքի թիվը Ավարայրի ճակատամարտում.

1) 166 հազար	3) 66 հազար
2) 85 հազար	4) 56 հազար

51. Ո՞ր գավառում էր գտնվում Ավարայրի դաշտը.

1) Ծաղկոտն	3) Բագրևանդ
2) Կոզովիտ	4) Արտազ

52. Որքան էր Սուրբ Վարդանանց նահատակների թիվը.

1) 1136	2) 1036	3) 1306	4) 3544

53. Ինչ որոշում կայացվեց Արտաշատի եկեղեցական ժողովում.

- 1) համաձայնել Բյուզանդիայի՝ քաղկեդոնականություն ընդունելու պահանջին
- 2) համաձայնել Սասանյան Պարսկաստանի՝ զրադաշտականություն ընդունելու պահանջին
- 3) մերժել Բյուզանդիայի՝ քաղկեդոնականություն ընդունելու պահանջը
- 4) մերժել Սասանյան Պարսկաստանի՝ զրադաշտականություն ընդունելու պահանջը

54. Շահապիվանի ժողովը Հայաստանի ներքին կյանքի վերաբերյալ քանի՞ կանոն էր ընդունել.

1) 12	2) 15	3) 20	4) 25

55. Հայոց գունդը, հայ նախարարներն ու նրանց ուղեկցող մոզերը, գալով Հայաստան, որտե՞ղ են բանակել.

- 1) Տարոն գավառի Աշտիշատ ավանում
- 2) Բագրևանդ գավառի Անգղ ավանում
- 3) Արտազ գավառի Ավարայրի դաշտում
- 4) Կարնո գավառի Արծաթի գյուղում

56. Ո՞վ էր պարսից զորքերի հրամանատարը Ավարայրի ճակատամարտում.

1) Ատրվշնասպը	3) Մուշկան Նյուսալավուրտը
2) Պերոզը	4) Հազարավուխտը

57. Որքան էր պարսիկների կորուստը Ավարայրի ճակատամարտում.

1) 1036	3) 3400
2) 3454	4) 3544

58. Որտե՞ղ էր ընդունվել Վահանանց ապստամբությունը սկսելու մասին որոշումը.

1) Վանանդում	3) Տարոնում
2) Ծաղկոտնում	4) Շիրակում

59. Ո՞վ էր Վահանանց ապստամբության սկզբում մարզպան նշանակվել.

1) Սմբատ Բագրատունին	3) Վահան Մամիկոնյանը
2) Սահակ Բագրատունին	4) Վասակ Մամիկոնյանը

60. Ո՞ր գավառում էր գտնվում Բողբերդ ամրոցը.

1) Արշարունիք	3) Արագածոտն
2) Բասեն	4) Մասյացոտն

61. Ո՞ր գավառում էր գտնվում Ակոռի գյուղը.

1) Մասյացոտն	3) Արագածոտն
2) Բասեն	4) Արշարունիք

62. Ո՞վ էր հայոց կաթողիկոսը 461–478 թթ.

1) Հովսեփ Ա Վայոցձորցի	3) Հովհաննես Ա Մանդակունի
2) Գյուտ	4) Հովհաննես Բ Գաբելեռացի

63. Արևելյան Վրաստանում ո՞վ էր ապստամբել պարսիկների դեմ.

1) Վազգեն Բղեշխը	3) Գեորգի III-ը
2) Վախթանգ Գորգասալը	4) Դավիթ Շինարարը

64. Ո՞ւմ կիսն էր սուրբ Շուշանիկը.

1) Վարդան Մամիկոնյանի	3) Վախթանգ Գորգասալի
2) Աշուշա բղեշխի	4) Վազգեն բղեշխի

65. Ո՞վ էր պարսից արքունիքում պատանդ մնացած Վահան Մամիկոնյանի եղբայրը.

1) Վասակը	3) Վարդը
2) Համազասպը	4) Մանվելը

66. Ո՞ր ճակատամարտում է զոհվել մարզպան Ատրվշնասպը.

1) Ակոռիի	3) Ճարմանայի
2) Ներսեհապատի	4) Ավարայրի

67. Պարսկաստանից վերադառնալով՝ որտեղ հաստատվեց Վահան Մամիկոնյանը.

1) Արտաշատում	3) Տայքում
2) Դվինում	4) Վաղարշապատում

68. Ո՞ր ժողովում է ընդունվել «Սահմանադրութիւն կանոնական»-ը.

1) Աղուենի	3) Աշտիշատի
2) Շահապիվանի	4) Դվինի II

69. Ո՞ր ժողովն էր ընդունել Քրիստոսի՝ «մի անձ, երկու բնություն» բացատրությունը.

1) Նիկեայի	3) Տիգրանի
2) Դվինի I	4) Քաղկեդոնի

70. Ո՞վ է գումարել Դվինի I ժողովը.

1) Հովհաննես Ա Մանդակունին	3) Ներսես Բ Բագրևանդացին
2) Հովհաննես Բ Գաբեղենացին	4) Բաբգեն Ա-ն

71. Ո՞վ էր Արևելյան Հայաստանի մարզպանը VI դ. սկզբին.

1) Դավիթ Սահառունին	3) Վասակ Մամիկոնյանը
2) Վարդ Պատրիկը	4) Վարդան Մամիկոնյանը

72. Բյուզանդական իր զորավարին է ճակատամարտում սպանել Արտավան Արշակունին.

1) Ակակիոս	3) Սիտտաս
2) Բուզես	4) Մավրիկիոս

73. Ո՞վ է գլխավորել Դվինի II ժողովը.

1) Հովհաննես Բ Գաբեղենացին	3) Բաբգեն Ա-ն
2) Հովհաննես Ա Մանդակունին	4) Ներսես Բ Բագրևանդացին

74. Ինչ էր խոստացել Վահրամ Չուբինը Մուշեղ Մամիկոնյանին ռազմական օգնության դիմաց.

- 1) նրան հանձնել սպարապետի պաշտոնը
- 2) նրան հանձնել մարզպանի պաշտոնը
- 3) վերականգնել Հայոց թագավորությունը
- 4) միավորել երկու մասի բաժանված Հայաստանը

75. Հայոց արևելից կողմերում վերականգնված թագավորությունում իր տոհմից սերող ներկայացուցիչն էր իշխում.

1) Մամիկոնյան	3) Հայկազուն-Սիսակյան
2) Հայկազուն-Երվանդական	4) Հասան-Ջալալյաններ

76. Ո՞վ էր գլխավորում Հայաստանի վերամիավորման գործը մինչև 630-ական թվականների վերջը.

1) Դավիթ Սահառունին	3) Վարազդիրոց Բագրատունին
2) Սմբատ Բագրատունին	4) Կոմիտաս Մամիկոնյանը

77. Ո՞ր գավառում էր գտնվում Արծափ ամրոցը.

1) Ծաղկոտն	3) Բասեն
2) Կոգովիտ	4) Ռշտունիք

78. Ո՞ւմ դեմ մղված պայքարում է զոհվել հայոց իշխան Գրիգոր Մամիկոնյանը.

1) հոների	3) արաբների
2) խազարների	4) ալանների

79. Ո՞վ էր գլխավորում Սասանյան Պարսկաստանի դեմ մղվող հայ ժողովրդի պայքարը Տարոնում VII դ. սկզբին.

1) Վահան իշխանը	3) Գրիգոր Մամիկոնյանը
2) Վասակ Մամիկոնյանը	4) Աշոտ Արծրունին

80. Ո՞վ փոխարինեց իշխան Դավիթ Սահառունուն.

1) Սմբատ Բագրատունին	3) Սահակ Բագրատունին
2) Թեոդորոս Ռշտունին	4) Վարդ Պատրիկը

81. 636 թ. բյուզանդական զորքերը որտեղ պարտություն կրեցին արաբներից.

1) Միջագետքում	3) Յարմուք գետի ափին
2) Քաղիսիայի մոտ	4) Աղթամարի մոտ

82. Որքան էր կազմում արաբների առաջին արշավանքի ժամանակ Դվինից գերեվարված հայերի թիվը.

1) 35 հազար	3) 80 հազար
2) 45 հազար	4) 25 հազար

83. Հայոց իշխանի պաշտոնում ո՞վ հաջորդեց Թեոդորոս Ռշտունուն.

1) Դավիթ Սահառունին	3) Սմբատ Բագրատունին
2) Գրիգոր Մամիկոնյանը	4) Համազասպ Մամիկոնյանը

84. Հայոց ո՞ր պատմիչն է Համազասպ Մամիկոնյանին բնութագրում որպես առաջինի, ընթերցասեր, ուսումնասեր այր.

1) Ղևոնդը	3) Մովսես Կաղանկատվացին
2) Սեբեոսը	4) Թովմա Արծրունին

85. Ո՞վ է հաջորդել հայոց իշխան Գրիգոր Մամիկոնյանին.

1) Սմբատ Բագրատունին	3) Մանվել Մամիկոնյանը
2) Աշոտ Բագրատունին	4) Ներսեհ Կամսարականը

86. Ներսեհ Կամսարականի օրոք կառուցվել է.

1) Զվարթնոցի տաճարը	3) Մրենի եկեղեցին
2) Թալինի եկեղեցին	4) Արուճի եկեղեցին

87. Ո՞ր տոհմի ներկայացուցիչներն էին հիմնականում զբաղեցնում հայոց իշխանի և հայոց սպարապետի պաշտոններն արաբական տիրապետության շրջանում.

1) Կամսարական	3) Արծրունի
2) Մամիկոնյան	4) Բագրատունի

88. Ո՞ր գավառում էր գտնվում Գուկանք գյուղը.

1) Ռշտունիք	3) Շիրակ
2) Վանանդ	4) Բագրևանդ

89. Ովքեր են գլխավորել 748–750 թթ. հակաարաբական ապստամբությունը.

- 1) Արտավազդ և Մուշեղ Մամիկոնյաններ
- 2) Աշոտ և Դավիթ Բագրատունիներ
- 3) Աշոտ և Գուրգեն Արծրունիներ
- 4) Գրիգոր և Դավիթ Մամիկոնյաններ

90. Ո՞ր ամրոցում էին ամրացել և Աշոտ Արծրունու գլխավորությամբ արաբներին հերոսաբար դիմադրել վասպուրականցիները.

1) Արտագերս	3) Քթիշ
2) Նկան	4) Դարույնք

91. Հայաստանում Բուղայի հետ կանչվելուց հետո ո՞վ նշանակվեց հայոց իշխան և սպարապետ.

1) Սմբատ Բագրատունին	3) Աշոտ Բագրատունին
2) Աբաս Բագրատունին	4) Աշոտ Մսակերը

92. Թվարկվածներից ո՞վ է ստացել «պատրիկ-կյուրապաղատի» աստիճան.

1) Դավիթ Սահառունին	3) Գագիկ Արծրունին
2) Սմբատ Բագրատունին	4) Վարդ Պատրիկը

93. Ո՞վ էր գլխավորում արաբների դեմ ուղղված 703 թ. ապստամբությունը.

1) Աշոտ Բագրատունին	3) Մուշեղ Մամիկոնյանը
2) Սմբատ Բագրատունին	4) Արտավազդ Մամիկոնյանը

94. Արճեշի ճակատամարտում զոհվել են.

1) 4 իշխաններ և 1500 ռամիկներ	3) 5 իշխաններ և 2300 ռամիկներ
2) 4 իշխաններ և 3000 ռամիկներ	4) 3 իշխաններ և 2500 ռամիկներ

95. Աշոտ Մսակերի մահից հետո իշխանաց իշխանի պաշտոնն անցավ.

1) Բագարատ Բագրատունուն	3) Սմբատ Բագրատունուն
2) Աշոտ Բագրատունուն	4) Դավիթ Բագրատունուն

96. Որքան էր հայոց բանակի թվաքանակը հայոց իշխանաց իշխան Աշոտ Բագրատունու օրոք.

1) 20 հազար	2) 80 հազար	3) 60 հազար	4) 40 հազար

97. Հայոց ո՞ր կաթողիկոսն է Աշոտ I Բագրատունուն օծել հայոց թագավոր.

1) Գևորգ Գառնեցին	3) Զաքարիա Ձագեցին
2) Անանիա Մոկացին	4) Հովհաննես Դրասխանակերտցին

98. Ո՞ր բերդում էր ամրացել և Յուսուֆին մոտ մեկ տարի դիմադրել Սմբատ I-ը.

1) Երնջակ	3) Կապույտ
2) Արտագերս	4) Դարույնք

99. Ինչ որոշեց Շիրակավանի եկեղեցական ժողովը.

- 1) մերժեց հայկական եկեղեցին բյուզանդականի հետ միավորելու առաջարկը
- 2) ընդունեց հայկական եկեղեցին բյուզանդականի հետ միավորելու առաջարկը
- 3) ընդունեց բյուզանդական եկեղեցուց Հայոց եկեղեցու բաժանման փաստը
- 4) ճանաչեց Հայոց եկեղեցուց վրաց եկեղեցու բաժանման փաստը

100. 869 թ. ղվ է հրավիրել նշանավոր հայ իշխանների հատուկ ժողով.

1) Անանիա Մոկացին	3) Զաքարիա Զագեցին
2) Սահակ Զորավորցին	4) Գևորգ Գառնեցին

101. Նշված կայսրերից ղվ է համարվում Մակեդոնական (Հայկական) հարստության հիմնադիրը Բյուզանդիայում.

1) Կոստանդին Մոնոմախը	3) Հուստինիանոսը
2) Վասիլ I-ը	4) Մորիկը

102. Ատրպատականի ղր ամիրայի հետ համագործակցեց Գագիկ Արծրունին.

1) Ավշինի	3) Բուղայի
2) Յուսուֆի	4) Աբուսեթի

103. Յուսուֆը հայոց թագավոր Սմբատին կալանավորելուց հետո ուղարկեց՝

1) Անիի բանտ	3) Անհուշ բերդ
2) Կապույտ բերդ	4) Դվինի բանտ

104. Հայոց երկրի ուժերն ավելի պառակտելու նպատակով Սմբատ I-ի մահից հետո արաբները ղմ հռչակեցին Հայաստանի թագավոր.

- 1) Աշոտ Երկաթի հորեղբորորդուն՝ Աշոտ սպարապետին
- 2) Աշոտ Երկաթի եղբորորդուն՝ Աշոտ սպարապետին
- 3) Աշոտ I-ի հորեղբորորդուն՝ Սմբատ սպարապետին
- 4) Աշոտ Երկաթի եղբորը՝ Աբասին

105. Սևանի ճակատամարտից հետո նահանջող արաբներին ղմ ջոկատը նոր ջարդ տվեց.

1) Գևորգ իշխանի	3) Գագիկ Արծրունու
2) Աշոտ իշխանի	4) Աբասի

106. Բագրատունի ղր արքան է Կարսը դարձրել մայրաքաղաք.

1) Աշոտ I-ը	2) Աբասը	3) Աշոտ II-ը	4) Սմբատ I-ը

107. Հայոց ղր թագուհին է հիմնել Հաղպատի և Սանահինի նշանավոր վանքերը.

1) Խոսրովանույշ	3) Կատրամիդե
2) Խոսրովիդուխտ	4) Վարազդուխտ

108. Հայոց ղր կաթողիկոսն է Աշոտ III-ին օժել հայոց թագավոր.

1) Պետրոս Գետադարձը	3) Խաչիկ Ա-ն
2) Հովհաննես Դրասխանակերտցին	4) Անանիա Մոկացին

109. Հայոց ղր թագուհին է կառուցել Անիի Կաթողիկե եկեղեցին.

1) Փառանձեմը	3) Կատրամիդեն
2) Վարազդուխտը	4) Խոսրովանույշը

110. Ո՞վ էր Անիի Կաթողիկե եկեղեցու ճարտարապետը.

- 1) Մոմիկը
- 2) Տրդատը
- 3) Մանվելը
- 4) Պողոսը

111. Ո՞ր գավառներն էր Վասպուրականից անջատել և իր թագավորությանը միացրել Գագիկ I-ը.

- 1) Կոզովիտ և Նախճավան
- 2) Կոզովիտ և Բագրևանդ
- 3) Արտազ և Ծաղկոտն
- 4) Կոզովիտ և Ծաղկոտն

112. Ինչպե՞ս է կոչվում Անի քաղաքի պարիսպների երկրորդ գիծը.

- 1) Աշոտաշեն
- 2) Բարձրաշեն
- 3) Սմբատաշեն
- 4) Մարմարաշեն

113. Դվինը ո՞ր թագավորի օրոք միացվեց Բագրատունյաց թագավորությանը.

- 1) Սմբատ I-ի
- 2) Աշոտ II-ի
- 3) Գագիկ I-ի
- 4) Սմբատ II-ի

114. Ո՞ր տոհմի ներկայացուցիչներն էին վարում հայոց սպարապետի պաշտոնը Անիի թագավորությունում X դ. վերջերից.

- 1) Բագրատունի
- 2) Մարզպետունի
- 3) Պահլավունի
- 4) Արծրունի

115. Ո՞ր իշխանական տոհմի ներկայացուցիչներն են կառուցել Մարմաշենը.

- 1) Զաքարյան
- 2) Պողոշյան
- 3) Պահլավունի
- 4) Վաչուտյան

116. Քանի՞ գյուղ էր պատկանում Տաթևի վանքին X դարի սկզբներին.

- 1) 20
- 2) 25
- 3) 19
- 4) 22

117. Ո՞ւմ էր անմիջականորեն ենթարկվում արքունական գունդը.

- 1) թագավորին
- 2) իշխանաց իշխանին
- 3) սպարապետին
- 4) հազարապետին

118. Բագրատունյաց Հայաստանում ո՞ր գործակալություններն էին հատկապես կարևոր.

- 1) իշխանաց իշխանի և հայոց սպարապետի
- 2) թագադիր ասպետի ու իշխանաց իշխանի
- 3) սպարապետի և գլխավոր դատավորի
- 4) հայոց իշխանի և սպարապետի

119. Ո՞վ էր Վանանդի թագավորության հիմնադիրը.

- 1) Աբաս Բագրատունին
- 2) Գուրգեն Բագրատունին
- 3) Գագիկ Բագրատունին
- 4) Մուշեղ Բագրատունին

120. Ո՞վ էր Տաշիր-Ձորագետի թագավորության հիմնադիրը.

1) Գուրգեն Բագրատունին	3) Դավիթ Անհողինը
2) Սմբատը	4) Մուշեղ Բագրատունին

121. Այժմյան դր քաղաքի մոտ են պատմական Լոռի բերդաքաղաքի ավերակները.

1) Վանաձոր	3) Տաշիր
2) Ստեփանավան	4) Թբիլիսի

122. Ո՞ր թագավորի օրոք է Վասպուրականը հասել տնտեսական ու մշակութային վերելքի.

1) Գագիկ Արծրունու	3) Գուրգեն Արծրունու
2) Աբուսահլ Արծրունու	4) Սենեքերիմ Արծրունու

123. Հայաստանից ո՞վ էր մասնակցում Տրապիզոնի բյուզանդա-վրացական բանակցություններին.

1) Սենեքերիմ Արծրունին	3) Վահրամ Պահլավունին
2) Պետրոս Գետադարձը	4) Գագիկ II-ը

124. Ո՞վ էր Վասպուրականի վերջին թագավորը.

1) Գուրգեն Արծրունին	3) Աբուսահլ Արծրունին
2) Աշոտ Արծրունին	4) Սենեքերիմ Արծրունին

125. Բագրատունի դր արքայի օրոք է առաջացել Սյունիքի թագավորությունը.

1) Գագիկ I-ի	3) Աշոտ III-ի
2) Սմբատ II-ի	4) Աբասի

126. Տայք նահանգի պատկանելության խնդրի շուրջ Բյուզանդիայի և Վրաստանի միջև բանակցությունները սկսվեցին՝

1) Անիում	3) Կ. Պոլսում
2) Տրապիզոնում	4) Թիֆլիսում

127. Ո՞ր տարածքները բաժին հասան հոր գահը ժառանգած Հովհաննես-Սմբատին.

- 1) Գուգարքն ու Կղարջքը
- 2) Անի քաղաքն ու Գուգարքը
- 3) Անի քաղաքն ու Շիրակը
- 4) Սևանի ավազանը, Գուգարքը և որոշ այլ գավառներ

128. Ո՞ւմ միջնորդությամբ հարթվեց Գագիկ I-ի որդիների միջև ծագած գահակալական պայքարը.

- 1) Վահրամ Պահլավունու և Գուգարքի բղեշխի
- 2) Վահրամ Պահլավունու և վրաց թագավորի
- 3) Վահրամ Պահլավունու և Պետրոս կաթողիկոսի
- 4) վրաց թագավորի և Վեստ Սարգսի

129. Կյուրիկյան թագավորությունը ո՞ւմ օրոք հասավ իր առավելագույն հզորությանը.

1) Աբասի	3) Դավիթ Անհողինի
2) Վասակի	4) Սմբատի

130. Դավիթ Անհողինը ո՞ր տարածքների հաշվին ընդարձակեց իր թագավորության սահմանները.

- 1) Գանձակի և Արցախի գավառների
- 2) Գանձակի և Թիֆլիսի ամիրայությունների
- 3) Աղվանքի և Թիֆլիսի ամիրայությունների
- 4) Գուգարքի և Թիֆլիսի ամիրայությունների

131. Որքան էր Վասպուրականի թագավորության բնակչությունը.

1) կես միլիոն	3) երկու միլիոն
2) մեկ միլիոն	4) երեք միլիոն

132. Ո՞վ էր գլխավորում թյուրք-սելջուկների III արշավանքը.

1) Ալի Արսլան սուլթանը	3) Գթմուշը
2) Տուղրիլ բեկը	4) Իբրահիմը

133. Ո՞վ էր գլխավորում թյուրք-սելջուկների չորրորդ արշավանքը Հայաստան.

1) Գթմուշը	3) Իբրահիմը
2) Ալի Արսլանը	4) Տուղրիլը

134. Վրաց ո՞ր գահակալի օրոք է Սարգիս Զաքարյանը ստացել ամիրսպասալարի պաշտոնը.

1) Դավիթ Շինարար	3) Թամար թագուհի
2) Գեորգի III	4) Գեորգի Լաշա

135. Քանի՞ ամիս Կարինը հերոսաբար դիմադրեց մոնղոլներին.

1) շուրջ ինը	3) շուրջ տասը
2) շուրջ երկու	4) շուրջ վեց

136. Որքան էր մոնղոլական բանակի թիվը 1236 թ. արշավանքի ժամանակ.

1) 60 հազար	3) 30 հազար
2) 40 հազար	4) 20 հազար

137. Զաքարյանների երրորդ ճյուղի հիմնադիրն էր՝

- 1) Սարգիս Զաքարյանի եղբայր Վաչեն
- 2) Սարգիս Զաքարյանի եղբայր Վահրամը
- 3) Իվանե Զաքարյանը
- 4) Իվանե Զաքարյանի եղբորորդի Վահրամը

138. Զաքարե Զաքարյանի կրտսեր եղբայր Իվանեն ինչ պաշտոն ստանձնեց.

1) աթաբեկի	3) հազարապետի
2) ամիրսպասալարի	4) իշխանաց իշխանի

139. Ստորև նշված տարածքներից որը չի մտել Վահրամյանների իշխանության մեջ.

1) Զավախք	3) Գարդման
2) Փառիսոս	4) Տավուշ

140. Որտեղ էր գտնվում Կիլիկիան.

- 1) Փոքր Ասիայի հարավ-արևմուտքում
- 2) Փոքր Ասիայի հյուսիս-արևմուտքում
- 3) Փոքր Ասիայի հյուսիս-արևելքում
- 4) Փոքր Ասիայի հարավ-արևելքում

141. Կիլիկիայի որ մասն էր զբաղեցնում Դաշտային Կիլիկիան.

1) հարավարևմտյան	3) հարավարևելյան
2) հյուսիսարևելյան	4) հյուսիսարևմտյան

142. Իր թագավորության դիմաց որ բերդաքաղաքն էր Բյուզանդիայից ստացել Կարսի թագավոր Գագիկ Աբասյանը.

1) Պիզու	3) Ծամնդավ
2) Վահկա	4) Հոռմկլա

143. Ո՞րն էր Ռուբեն I-ի նստավայրը.

1) Կոռոմոզուլը	3) Անավարզան
2) Վահկան	4) Տարսունը

144. Խաչակիրների կողմից Եդեսիան գրավելու ժամանակ սպանվեց քաղաքի հայազգի կառավարիչ՝

1) Գագիկ II-ը	3) Փիլարտոս Վարաժնունին
2) Թորոս Կյուրապաղատը	4) Դավիթ Կյուրապաղատը

145. Ո՞վ է հաջորդել Ռուբեն I-ին.

1) Կոստանդին I-ը	3) Թորոս I-ը
2) Լևոն I-ը	4) Թորոս II-ը

146. Լեռնային Կիլիկիայի որ բերդը գրավեցին հայերը 1098 թ.

1) Լամբրոն	3) Հոռմկլա
2) Լևոնկլա	4) Վահկա

147. Կիլիկիայի որ բերդաքաղաքում էր հաստատվել Գագիկ II-ը.

1) Պիզու	3) Կոռիկոս
2) Ծամնդավ	4) Կոռոմոզուլ

148. Ապլղարիպ Արծրունին Լամբրոն ամրոցը և նրա շրջակա գյուղերը ո՞ւմ նվիրեց.

1) Օշին իշխանին	3) Կոստանդինին
2) Փիլարտոս Վարաժնունուն	4) Ռուբեն իշխանին

149. Ո՞ր քաղաքն է իշխանանիստ դարձրել Թորոս I-ը.

1) Վահկա	3) Տարսն
2) Անավարգա	4) Կոռոմոզոլ

150. Կիլիկյան իմ գահակալն է վերականգնել Կիլիկիայի հայկական պետությունը.

1) Թորոս II-ը	2) Լևոն I-ը	3) Մլեհը	4) Թորոս I-ը

151. Թորոս II-ի ջանքերով որտեղ հաստատվեց Հայոց կաթողիկոսական աթոռը.

1) Ծովքում	2) Հոռոմկայում	3) Սիսում	4) Ծամնդավում

152. Մլեհը Կիլիկիայի հայոց պետության նոր մայրաքաղաք դարձրեց՝

1) Անավարգան	2) Տարսոնը	3) Մսիսը	4) Սիսը

153. Ո՞ր քաղաքում է թագավոր օծվել Լևոն II-ը.

1) Ադանա	2) Սիս	3) Տարսոն	4) Մարաշ

154. Կիլիկյան իմ արքան է հայտնի որպես Մեծագործ.

1) Լևոն II-ը	3) Հեթում I-ը
2) Հեթում II-ը	4) Լևոն III-ը

155. Անտիոքը գրավելուց հետո Լևոն II-ը ո՞ւմ հանձնեց տեղի իշխանությունը.

1) Ֆիլիպին	3) Բոհեմունդ III-ին
2) Ռայմոնդ-Ռուբենին	4) Հեթումին

156. Լևոն I իշխանի որդիներից ո՞ւմ մահապատժի ենթարկեցին.

1) Մլեհին	3) Ռուբենին
2) Թորոսին	4) Ստեփանեին

157. Թորոսի և Գող Վասիլի միացյալ զորքերը իմ ճակատամարտում ծանր պարտության մատնեցին Իկոնիայի սելջուկյան զորքերին.

1) Մամեստիայի	3) Բերդուսի
2) Միրիոկեֆալոնի	4) Մաոփի

158. Թորոս I-ը ո՞ւմ որդիներից լուծեց Գագիկ II թագավորի սպանության վրեժը.

1) Կոստանդին Մոնոմախի	3) Մանդալեի
2) Վասիլ II-ի	4) Բոհեմունդի

159. Թվարկվածներից ո՞վ չէր նշանակվել գահաժառանգ Ջաբելի խնամակալ.

1) Կոստանդին Գունդստաբլը	3) Հովհաննես Սսեցին
2) Գրիգոր Զ Ապիրատը	4) Ատան պայլը

160. Կիլիկյան ռոմ գահակալն է Հայոց կաթողիկոսական աթոռը տեղափոխել Սիս.

1) Հեթում I-ը	3) Լևոն III-ը
2) Լևոն II-ը	4) Հեթում II-ը

161. Լևոն V-ից հետո ով ժառանգեց կիլիկյան գահը.

1) Գվիդոն Լուսինյանը	3) Լևոն V-ը
2) Հեթում III-ը	4) Օշինը

162. Հայ-եգիպտական զորքերի միջև վճռական ճակատամարտը տեղի ունեցավ՝

- 1) Սև լեռների մոտ՝ Մառի կոչված վայրում
- 2) Սև լեռների մոտ՝ Մռավ կոչված վայրում
- 3) Տավրոսյան լեռներում՝ Չմանկատուկ վայրում
- 4) Տավրոսյան լեռներում՝ Մառի կոչված վայրում

163. Չմանկատուկի ճակատամարտում մոնղոլական հորդաները ծանր պարտության մատնեցին՝

1) Իկոնիայի սուլթանությանը	3) Տրիպոլիի կոմսությանը
2) Եգիպտոսի մամլուքներիին	4) Անտիոքի դքսությանը

164. Ո՞վ էր Կիլիկյան Հայաստանի արքունիքում զբաղեցնում կանցլերի պաշտոնը 1260-1289 թթ.

1) Վահրամ Բաբունին	3) Ներսես Լամբրոնացին
2) Սմբատ Գունդատաբլը	4) Ատան պայլը

165. Կիլիկյան Հայաստանը ռազմադաշտ կարող էր դուրս բերել մինչև՝

1) 50-60 հազար զինվոր	3) 80-100 հազար զինվոր
2) 120-140 հազար զինվոր	4) 20-40 հազար զինվոր

166. Ովքեր էին գլխավորում Հայոց կաթողիկոսական աթոռը Ս. Էջմիածնում վերահաստատելու գործը.

- 1) Թովմա Մեծոփեցին և Կիրակոս Վիրապեցին
- 2) Հովհաննես Հերմոնացին և Թովմա Մեծոփեցին
- 3) Հովհաննես Հերմոնացին և Կիրակոս Վիրապեցին
- 4) Թովմա Մեծոփեցին և Գրիգոր կաթողիկոսը

167. Մերձավոր Արևելքի հայության կրոնական ու աշխարհիկ կյանքը կարգավորում էր՝

1) Սսի կաթողիկոսությունը	3) Գանձասարի կաթողիկոսությունը
2) Երուսաղեմի հայոց պատրիարքությունը	4) Աղվանից եկեղեցին

168. Որքան հայ է գաղթեցվել շահ Աբասի հրամանով.

1) մոտ 400 հազար	3) մոտ 600 հազար
2) մոտ 300 հազար	4) մոտ 200 հազար

169. Որտեղ է հիմնադրվել Օսմանյան պետությունը.

1) Փոքր Ասիայի հարավում	3) Փոքր Ասիայի հյուսիսում
2) Փոքր Ասիայի արևմտյան մասում	4) Միջին Ասիայի հարավում

170. Ո՞ւմ օրոք է հայոց թագավոր օծվել Սմբատ Արծրունին.

1) Իսքանդար Կարա-կոյունլուի	3) Կարա-Յուսուֆի
2) Ջհանշահի	4) Լենկ Թեմուրի

171. Ո՞վ է հրավիրել 1547 թ. Էջմիածնի գաղտնի խորհրդակցությունը.

1) Միքայել Սեբաստացին	3) Չաքարիա Աղթամարցին
2) Ստեփանոս Սալմաստեցին	4) Ստեփանոս Աղթամարցին

172. Ո՞վ էր գլխավորում 1562 թ. Վենետիկ մեկնած պատվիրակությունը.

1) Ստեփանոս Աղթամարցին	3) Աբգար Թոխաթեցին
2) Միքայել Սեբաստացին	4) Ստեփանոս Սալմաստեցին

173. Ո՞ր գավառում քրիստոնեություն քարոզելիս Մաշտոցը մտադրվեց գտնելու կամ ստեղծելու հայերենի նշանագրերը.

1) Տարոն	3) Նախիջևան
2) Խաչեն	4) Գողթն

174. Ո՞վ է հղկել, գեղագրել Մաշտոցի ստեղծած նշանագրերը.

1) Հռոփանոսը	3) Կորյունը
2) Փիլոստրատոսը	4) Դանիել Եպիսկոպոսը

175. Ո՞րն է Սուրբ Գրքից հայերեն թարգմանված և գրված առաջին նախադասությունը.

- 1) «Լաւ է կոյր աչօք, քան կոյր մտօք»:
- 2) «Մահ ոչ իմացեալ մահ է, մահ իմացեալ՝ անմահութիւն»:
- 3) «Ո՞ւր հասանէ գիտութիւն, ուր ոչ հասանէ բնութիւն»:
- 4) «Ճանաչել զիմաստութիւն եւ զխրատ, իմանալ զբանս հանճարոյ»:

176. Հայաստանի որ քաղաքում է հիմնադրվել առաջին բարձրագույն դպրոցը.

1) Արտաշատում	3) Ամարասում
2) Վաղարշապատում	4) Ուռհայում

177. Ո՞ր կայսրն է Մաշտոցին թույլատրել Արևմտյան Հայաստանում դպրոցներ բացել.

1) Թեոդոսիոս I-ը	3) Թեոդոսիոս II-ը
2) Վաղեսը	4) Հուստինիանոս I-ը

178. Մեսրոպ Մաշտոցը որ քաղաքում հանդիպեց հունարեն գրչության արվեստի խորագիտակ Հռոփանոսին.

1) Սամոսատ	3) Տարսոն
2) Եղեսիա	4) Ամիդ

179. Ո՞ր պատմիչի աշխատությունն է նվիրված Հայաստանում քրիստոնեության տարածմանն ու պետականորեն ընդունմանը.

1) Կորյուն	3) Փավստոս Բուզանդ
2) Ագաթանգեղոս	4) Ղազար Փարպեցի

180. Ո՞ր պատմիչն է առաջին անգամ շարադրել հայոց ամբողջական պատմությունը.

1) Մովսես Խորենացին	3) Եղիշեն
2) Փավստոս Բուզանդը	4) Ղազար Փարպեցին

181. Ո՞ր պատմիչի աշխատությունն է նվիրված Վարդանանց ապստամբությանը.

1) Բուզանդ	2) Ագաթանգեղոս	3) Եղիշեն	4) Կորյուն

182. Ո՞ւմ մեկենասությամբ է գրվել Խորենացու կոթողային աշխատությունը.

1) Սմբատ Բագրատունու	3) Վահան Մամիկոնյանի
2) Սահակ Պարթևի	4) Սահակ Բագրատունու

183. Ո՞ր պատմիչին է շարունակել Ղազար Փարպեցին.

1) Մովսես Խորենացուն	3) Փավստոս Բուզանդին
2) Եղիշեին	4) Ագաթանգեղոսին

184. Քանի՞ գրքերից է բաղկացած Պատմահոր երկը.

1) 2	2) 4	3) 3	4) 5

185. Ո՞ր պատմիչի աշխատությունն է VI-VII դդ. իրադարձությունների մասին կարևոր սկզբնաղբյուր.

1) Մովսես Խորենացի	3) Ղազար Փարպեցի
2) Սեբեոս	4) Մովսես Կաղանկատվացի

186. Ո՞ր եկեղեցական ժողովն է սահմանել Հայոց մեծ թվականը.

1) Աշտիշատի	3) Դվինի երկրորդ
3) Աղունի	4) Դվինի առաջին

187. Առաջին հայկական մանրանկարներից քանիսն են պահպանվել.

1) 6	2) 2	3) 4	4) 7

188. Որքան էր տևում ուսումնառությունը վարդապետարանում.

1) 4-5 տարի	3) 8-10 տարի
2) 7-8 տարի	4) 10-12 տարի

189. Թվարկված գործիչներից ո՞վ գիտամանկավարժական գործունեություն չի ծավալել Սանահինի և Հաղպատի վարդապետարաններում.

1) Հովհաննես Երզնկացին	3) Վարդան Արևելցին
2) Դավիթ Ավավատորդին	4) Գրիգոր Տաթևացին

190. Ո՞վ էր Անիի վարդապետարանի ուսուցչապետը, որ մշակել էր վարդապետական կրթության նոր ծրագիր.

1) Սամուել Անեցին	3) Մխիթար Գոշը
2) Հովհաննես Իմաստասերը	4) Գրիգոր Մագիստրոսը

191. Ո՞ւմ ուսուցչապետության օրոք է ծաղկում ապրել Նոր Գետիկի վարդապետարանը.

1) Անանիա Նարեկացու	3) Հովհաննես Իմաստասերի
2) Եսայի Նչեցու	4) Մխիթար Գոշի

192. Ո՞ւմ ռաբունապետության օրոք է հայտնի դառնում Գլաձորի համալսարանը.

1) Ներսես Մշեցու	3) Եսայի Նչեցու
2) Վահրամ Բաբունու	4) Գրիգոր Տաթևացու

193. Թվարկված դպրոցներից որը չէր գտնվում Կիլիկիայում.

1) Ծործոր	3) Ակներ
2) Դրազարկ	4) Սկևռա

194. Շուրջ քանի տարի է գոյատևել Սկևռայի դպրոցը.

1) 50 տարի	3) 100 տարի
2) 300 տարի	4) 200 տարի

195. Ո՞ւմ ռաբունապետության տարիներին Աղբերց վանքի դպրոցը հայտնի դարձավ Գլաձորի համալսարան անունով.

1) Եսայի Նչեցու	3) Մխիթար Գոշի
2) Ներսես Մշեցու	4) Հովհան Որոտնեցու

196. Ո՞վ է հայկական առաջին դատաստանագրքի ստեղծողը.

1) Սմբատ Գունդստաբլը	3) Մխիթար Գոշը
2) Դավիթ Ալավկատորդին	4) Ներսես Շնորհալին

197. Մխիթար Գոշի «Դատաստանագիրքը» հասարակության կյանքը կարգավորելուն ծառայեց շուրջ՝

1) 200 տարի	3) 700 տարի
2) 500 տարի	4) 3 դար

198. Ո՞ւմ նախագծով է կառուցվել Աղթամարի Ս. Խաչ եկեղեցին.

1) Տրդատի	2) Պողոսի	3) Մանուելի	4) Մոմիկի

199. Անիի Տիգրան Հոնենցի եկեղեցու որմնանկարներում ովքեր են պատկերված.

- 1) Տրդատ III-ը և Ս. Գրիգոր Լուսավորիչը
- 2) Աշոտ III Ողորմածը և Խոսրովանույշ թագուհին
- 3) Գագիկ I-ը և Կատրամիդե թագուհին
- 4) Գագիկ II-ը և Ս. Գրիգոր Լուսավորիչը

200. Աղթամարի Ս. Խաչ եկեղեցու որմնանկարներում ո՞վ է պատկերված.

1) Աշոտ Ողորմածը	3) Գագիկ II-ը
2) Գագիկ Արծրունին	4) Աշոտ Երկաթը

201. Ո՞վ է հայ առաջին տպագրիչը.

1) Աբգար դպիր Թոխատեցին	3) Խաչատուր Կեսարացին
2) Հովհաննես Քարմատանենցը	4) Հակոբ Մեղապարտը

202. Ո՞րն է հայերեն առաջին տպագիր գիրքը.

1) «Ուրբաթագիրք»	3) «Տօնացոյց»
2) «Տաղարան»	4) «Սաղմոսարան»

203. Որտե՞ղ է տպագրվել «Խառնայինթուր տումարի. գեղեցիկ ու պիտանի» տոմարացույցը.

1) Վիեննայում	3) Վենետիկում
2) Ֆլորենցիայում	4) Լվովում

204. Նոր Ջուղայի արվեստագետներից ո՞վ է հաստատվել Մոսկվայում և մեծ դեր կատարել ռուսական արվեստի զարգացման գործում.

1) Հովհաննես Միրաքը	3) Բոգդան Սալթանովը
2) Հովհաննես Մրբուզը	4) Թորոս Ռոսլինը

205. Ո՞ր հայ պատմիչն է վաստակել «Մեծն Քերթոզ», «Քերթոզահայր» պատվանունները.

1) Մովսես Խորենացի	3) Եղիշե
2) Ագաթանգեղոս	4) Փավստոս Բուզանդ

206. Թվարկված ո՞ր երկու հանճարեղ այրերի գրչին է պատկանում «Աշխարհացույց» երկը.

- 1) Մովսես Խորենացի, Դավիթ Անհաղթ
- 2) Մովսես Խորենացի, Անանիա Շիրակացի
- 3) Անանիա Շիրակացի, Եզնիկ Կողբացի
- 4) Անանիա Շիրակացի, Դավիթ Անհաղթ

207. Ինչպե՞ս է կոչվում Պատմահոր «Պատմութիւն Հայոց» աշխատության առաջին գիրքը.

- 1) «Հայոց մեծերի ծննդաբանությունը»
- 2) «Հայոց նախնիների նախապատմությունը»
- 3) «Հայոց մեծերի ծագումնաբանությունը»
- 4) «Բան միջակ պատմութեան մերոցն նախնեաց»

208. Ո՞ր վարդապետարանում է կրթություն ստացել Կիրակոս Գանձակեցին.

1) Նոր Գետիկ	3) Գլաձոր
2) Հաղպատ	4) Սանահին

3. ԱՇԽԱՏԱՆՔ ՍԿԶԲՆԱԴԲՅՈՒՐՆԵՐԻ ՀԵՏ

---

1. Ո՞ր պատմիչի աշխատությունից են մեջբերված խոսքերը.

«...եթե կարողանաս հաղթել նրանց և պարտադրես ծառայելու, ես նրանց թիկունքը չեմ պաշտպանի»:

1) Ամմիանոս	3) Բուզանդ
2) Խորենացի	4) Ապպիանոս

2. Ո՞ր պատմիչի աշխատությունից են մեջբերված խոսքերը.

«Հեռու ինձանից, չարագործ ծառա, որ տրեբրիդ վրա տեր ես դարձել, և ես չեմ ների քեզ և քո որդոց իմ նախնիների վրեժը... »:

1) Ապպիանոս	3) Խորենացի
2) Բուզանդ	4) Ամմիանոս

3. Ո՞ր պատմիչի աշխատությունից են մեջբերված խոսքերը

«Այժմ, երբ ինձ տեսնում ես կարճահասակ, մեծությանս չափը չես հասկանում, որովհետև մինչև այժմ ես քեզ համար առյուծ էի, իսկ այժմ՝ աղվես»:

1) Բուզանդ	3) Սեբեոս
2) Խորենացի	4) Փարպեցի

4. Ո՞վ է ասել հետևյալ խոսքերը.

«Այժմ, երբ ինձ տեսնում ես կարճահասակ, մեծությանս չափը չես հասկանում, որովհետև մինչև այժմ ես քեզ համար առյուծ էի, իսկ այժմ՝ աղվես»:

1) Արշակ II	3) Մուշեղ Մամիկոնյան
2) Խոսրով III	4) Վասակ Մամիկոնյան

5. Ո՞ր պատմիչի աշխատությունից են մեջբերված խոսքերը.

«... [վերականգնում է] հին սահմանը, որ առաջ գոյություն ուներ Հայոց երկրի և Վրաց երկրի միջև, որպիսին էր մեծ գետ Կուրը»:

1) Սեբեոս	3) Բուզանդ
2) Փարպեցի	4) Խորենացի

6. Ո՞վ է ասել հետևյալ խոսքերը.

«Քեզ պսակում եմ, Մերուժան, որովհետև դու ձգտում էիր հայոց վրա թագավորելու, և իմ՝ ասպետիս պարտքն է քեզ պսակել իմ հայրերի իշխանության կարգով»:

1) Աշոտ Բագրատունին	3) Բագարատ Բագրատունին
2) Սահակ Բագրատունին	4) Սմբատ Բագրատունին

7. Հայոց դր արքան է ներկայացրել հետևյալ տարածքային պահանջները.

«... հնում Կեսարիայի ուրիշ փասը քաղաք մերն են եղել, Եփ փուր, Ուռհա (Եդեսիա) քաղաքն էլ մեր նախնիքն են շինել, ուսփի, եթե չես ուզում, որ խոռվություն ծագի մեր մեջ, Եփ փուր»:

- 1) Արշակ II   2) Տիրան   3) Խոսրով III   4) Պապ

8. Հայոց արքան ում է ներկայացրել հետևյալ տարածքային պահանջները.

«... հնում Կեսարիայի ուրիշ փասը քաղաք մերն են եղել, Եփ փուր, Ուռհա (Եդեսիա) քաղաքն էլ մեր նախնիքն են շինել, ուսփի, եթե չես ուզում, որ խոռվություն ծագի մեր մեջ, Եփ փուր»:

- 1) Շապուհ II   3) Թեոդոսիոս I
2) Շապուհ III   4) Վաղես

9. Լրացնել բաց թողնված անձնանունը.

«... Բայց մինչև ես . . . էի՝ հսկա էի, մի ուրս հենում էի մի լեռան վրա, իսկ մյուսն էլ՝ մյուս լեռան ... Այդ երկու լեռներից մեկը դու էիր, իսկ մյուսն էլ՝ հունաց թագավորը»:

- 1) Մուշեղ   2) Վասակ   3) Վաչե   4) Վարդան

10. Հայոց դր սպարապետն է ասել հետևյալ խոսքերը.

«Իմ այնքան ծառայությունների, արյուն ու քրփինք թափելու... հատուցումն այն եղավ: Բայց այս մահը երանի՜ թե ձիու վրա ինձ հասներ»:

- 1) Վասակ Մամիկոնյան   3) Մանվել Մամիկոնյան
2) Մուշեղ Մամիկոնյան   4) Վահան Մամիկոնյան

11. Հայոց դր թագավորի գահընկեցությանը դեմ լինելու առիթով է կաթողիկոսն ասել հետևյալ խոսքերը.

«Քավ լիցի՜ իմ մոլորված ոչխարը մատնեմ գայլերին»:

- 1) Խոսրով IV   3) Պապ
2) Վարազդաստ   4) Արտաշես Արշակունի

12. Ո՞ր իրադարձությունից հետո ստեղծված իրադրությունն է բնութագրել պատմիչը.

«Հայոց նախարարներին անցավ թագավորությունը, որովհետև թեպետև հարկը պարսից արքունիքն էր գնում, սակայն հայոց այրուծին ամբողջապես նախարարներն էին առաջնորդում պատերազմի ժամանակ»:

- 1) Պապ թագավորի դավադիր սպանությունը
2) Մուշեղ Մամիկոնյանի դավադիր սպանությունը
3) Հայաստանի առաջին բաժանումը
4) Արտաշես Արշակունու գահազրկումը և արգելափակումը

13. Ո՞վ է թևավոր դարձած այս խոսքերի հեղինակը.

«Մահ ոչ իմացեալ մահ է, մահ իմացեալ՝ անմահութիւն»:

- 1) Կորյուն   3) Եղիշե
2) Փարպեցի   4) Խորենացի

14. Ո՞ր թվականին է կայացվել այս վճիռը.

«Լավ ենք համարում մի անգամ մեռնել, քան թե ամեն օր եկեղեցու ու քրիստոնեության արհամարհանքը և քակտումը տեսնել»:

1) 354 թ.	3) 449 թ.
2) 444 թ.	4) 481 թ.

15. Ո՞ր ապստամբության մասնակիցներն են ընդունել հետևյալ վճիռը.

«Լավ ենք համարում մի անգամ մեռնել, քան թե ամեն օր եկեղեցու և քրիստոնեության արհամարհանքը և քակտումը տեսնել»:

1) 774–775 թթ.	2) 481–484 թթ.	3) 450–451 թթ.	4) 572 թ.

16. Պարսից իր արքան է ասել հետևյալ խոսքերը Վահան Մամիկոնյանին.

«Դուք բնավ ոչինչ համարեցիք այս աշխարհը, քաջաբար մեռան նրանք, որ մեռան, և առավել քաջաբար ապրում եք դուք»:

1) Հազկերտ II	3) Վռամ IV
2) Վաղարշ Սասանյան	4) Պերոզ Սասանյան

17. Ո՞վ է մեջբերված խոսքի հեղինակը.

«... եղավ աստվածագիրության լույսի դուռ և բազմազան բարիքների երջանիկ օրինակ»:

1) Կորյուն	3) Մովսես Խորենացի
2) Մովսես Կաղանկատվացի	4) Եղիշե

18. Բյուզանդական իր կայսեր նամակից է մեջբերված հատվածը.

«Անհնազանդ մի ազգ են... մեր միջև...: Քայց եկ... ես իմս (այսինքն՝ Արևմտյան Հայաստանի հայ զորականներին) ժողովեմ և Թրակիա ուղարկեմ, և դու քոնը (այսինքն՝ Արևելյան Հայաստանի հայ զորականներին) ժողովիր և հրամայիր Արևելք տանել: Քանզի, եթե մեռնեն, մեր թշնամիները կմեռնեն, և եթե սպանեն, մեր թշնամիները կսպանվեն, և մենք կապրենք խաղաղությամբ: Քանզի, եթե նրանք իրենց երկրում մնան, մեզ հանգիստ չի լինի»:

1) Կոստանդին II	3) Հուստինիանոս I
2) Թեոդոսիոս I	4) Մորիկ

19. Ըստ պատմիչի՝ իր ճակատամարտի մասնակիցներն են միմյանց քաջալերել հետևյալ խոսքերով..

«Քաջությամբ մեռնենք մեր աշխարհի և մեր ազգի համար»:

1) Արճեշի	3) Արյան լճի
2) Վարդանակերտի	4) Արձնիի

20. Ո՞ւմ է պատկանում ստորև բերված վկայությունը. «Քաջությամբ մեռնենք մեր աշխարհի ու մեր ազգի համար»:

1) Սեբեոսին	3) Կիրակոս Գանձակեցուն
2) Ղևոնդին	4) Մատթեոս Ուռհայեցուն

21. Ո՞ր պատմիչի աշխատությունից են մեջբերված խոսքերը.

«Եվ փրիապետերեց նա բազմաթիվ բերդերի և գավառների Վայոց ձորի, Խաչենի և Փառիսոսի սահմաններում՝ ավելի, քան իր եղբայրը, և չկար մեկը, որ սարսափ պատճառներ Հայաստանին»:

1) Թովմա Արծրունի	3) Ասողիկ
2) Հովհաննես Դրասխանակերտցի	4) Վարդան Արևելցի

22. Հայոց ո՞ր արքան էր մեջբերման մեջ հիշատակված արքայի եղբայրը.

«Եվ փրիապետերեց նա բազմաթիվ բերդերի և գավառների Վայոց ձորի, Խաչենի և Փառիսոսի սահմաններում՝ ավելի, քան իր եղբայրը, և չկար մեկը, որ սարսափ պատճառներ Հայաստանին»:

1) Կյուրիկե I	3) Աշոտ III
2) Սմբատ II	4) Դավիթ Անհողին

23. Հայոց գահակալն ո՞ւմ է ասել ստորև բերված խոսքերը.

«Հայոց տան տերն ու թագավորը ես եմ, և ես քեզ չեմ փախիս հայոց երկիրը, որովհետև դու ինձ խաբեությամբ ես բերել Կոստանդնուպոլիս»:

1) Վասիլ II	3) Հովհաննես Կոմնենոս
2) Ալեքսիոս III Անգելոս	4) Կոստանդին Մոնոմախ

24. Ո՞ր պատմիչի աշխատությունից են մեջբերված խոսքերը.

«...գոյություն ունեն հայոց լեզվի նշանագրեր, որոնցով հնարավոր է սեփական ծայնով և ոչ թե մուրացած լեզվով եկեղեցիներում շահել տղամարդկանց ու կանանց և առհասարակ ամբողջ բազմության սրտերը»:

1) Կորյուն	3) Ղազար Փարպեցի
2) Մովսես Խորենացի	4) Վարդան Արևելցի

25. Ո՞ր պատմիչն է մեջբերված վկայության հեղինակը.

«...հնուց հայերեն գիր է եղել», ինչը «վկայվեց Լևոն արքայի ժամանակ, քանզի դրամ գրավ Կիլիկիայում՝ դրոշմված հայերեն գրով... Հայկազուն թագավորների՝ անուններով»:

1) Ասողիկ	3) Սմբատ Գունդստաբլ
2) Կիրակոս Գանձակեցի	4) Վարդան Արևելցի

26. Ո՞վ է մեջբերված խոսքերի հեղինակը.

«Ո՞ր հասան է գիրություն, ուր ոչ հասան է բնություն»:

1) Պարույր Հայկազն	3) Դավիթ Անհաղթ
2) Եզնիկ Կողբացի	4) Եղիշե

4. ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՏԵՐՄԻՆՆԵՐ ԵՎ ՀԱՍԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

1. Ինչ հարկատեսակ էր տասանորդը.

- 1) պետությանը կամ թագավորին վճարվող բերքի մեկ տասներորդ մասը
- 2) նախարարներին վճարվող բերքի մեկ տասներորդ մասը
- 3) հողատիրոջը վճարվող բերքի մեկ տասներորդ մասը
- 4) եկեղեցուն վճարվող բերքի մեկ տասներորդ մասը

2. Ինչ էր կոչվում Արշակունյաց շառավիղներից ձևավորված առանձին ազնվական խավը.

- 1) սեպուհներ
- 2) անազատներ
- 3) ոստանիկներ
- 4) ազատներ

3. Արշակունյաց արքունի գործակալին համապատասխանեցնել իր գործառույթներին.

- 1) արքունիքի և թագավորական պահակազորի հրամանատարը
- 2) Մեծ Հայքի զինված ուժերի գլխավոր հրամանատարը
- 3) արքունի կալվածքների ու գանձարանի հսկողությունը և Արշակունի սեպուհների դաստիարակությունը իրականացնողը
- 4) հանրային աշխատանքները, պետական պարիսկներն ու հարկահանության գործը տնօրինողը
- 5) պալատական արարողությունները և օտար երկրների դեսպանների ընդունելության համար պատասխանատուն
- 6) ընդունված օրենքների գործադրումը հատկապես ընտանեկան և եկեղեցու իրավունքի բնագավառում վերահսկողը

ա. մաղխազ

բ. սենեկապետ

գ. հայր մարդպետ

դ. հազարապետ

ե. թագադիր և թագակապ ասպետ

զ. սպարապետ

է. մեծ դատավոր

1) 1-բ, 2-գ, 3-ա, 4-դ, 5-է, 6-ե

2) 1-ա, 2-գ, 3-զ, 4-բ, 5-ե, 6-է

3) 1-է, 2-գ, 3-զ, 4-դ, 5-բ, 6-ա

4) 1-ա, 2-գ, 3-զ, 4-դ, 5-ե, 6-է

4. Ինչ էր «Մաղխազական այրուձին».

- 1) նախարարական տան հեծելազոր
- 2) արքունիքին կից հատուկ հեծելազոր, որն իրականացնում էր թագավորական ոստանի պաշտպանությունը
- 3) ընտրյալ նետաձիգներից բաղկացած և մշտապես արքունիքում գտնվող, թագավորի անձի պաշտպանությունն ապահովող ընտիր հեծելազոր
- 4) մաղխազի անվտանգությունն ապահովող հեծելազոր

5. Ինչպէս էին կոչվում ազնվականության՝ մասնատիրական տնտեսությունները.

- 1) բերդեր ու ամրոցներ
- 2) տաճարներ ու ամրոցներ
- 3) ազարակներ ու դաստակերտներ
- 4) տաճարներ ու շէներ

6. Ինչպէս էին կոչվում 387 թ. բաժանումից հետո Հռոմին անցած Մեծ Հայքի արևմտյան մասի կուսակալները.

- 1) սատրապ
- 2) ստրատեգոս
- 3) կոմես
- 4) հյուպարքոս

7. Ինչ էր կոչվում Սասանյան Պարսկաստանի վարչաքաղաքական խոշոր միավորը.

- 1) սատրապություն
- 2) մարզպետություն
- 3) բդեշխություն
- 4) մարզպանություն

8. Ինչպէս էր կոչվում Վարդանանց երդումը.

- 1) «Հավատո հանգանակ»
- 2) «Հավատո ուխտ»
- 3) «Վասն հայրենիքի»
- 4) «Վարդանանց ուխտ»

9. Վաղ միջնադարյան Հայաստանում ինչ էր կոչվում իշխանական տան կրտսեր ներկայացուցիչը.

- 1) սեպուհ
- 2) դրանիկ
- 3) ոստանիկ
- 4) ասպետ

10. Ինչ կոչվեցին հետագայում Քրիստոսի՝ «մի անձ, երկու բնություն» բանաձևի հետևորդները.

- 1) հակաքաղկեդոնական կամ միաբնակ
- 2) քաղկեդոնական կամ երկաբնակ
- 3) քաղկեդոնական կամ միաբնակ
- 4) հակաքաղկեդոնական կամ երկաբնակ

11. Ինչ տիտղոս ուներ Գագիկ I-ը.

- 1) տիեզերակալ
- 2) շահնշահ հայոց
- 3) աշխարհակալ
- 4) արքայից արքա

12. Ո՞րն էր մարզպանական գունդը.

- 1) հայկական բանակում Բագրատունիների օրոք թագավորական տիրույթներում ապրող ռամիկներից հավաքագրված զորամիավորումը
- 2) հայկական բանակում Բագրատունիների օրոք լեզգիներից և այլ ցեղերից հավաքագրված զորամիավորումը
- 3) հայկական բանակում Բագրատունիների օրոք արաբական ամիրայությունների տրամադրած զորամասերից կազմված զորամիավորումը
- 4) հայկական բանակում Բագրատունիների օրոք իշխաններին ենթակա զորամասերից կազմված զորամիավորումը

13. Ինչ էր կոչվում քաղաքի կառավարիչը Բագրատունյաց Հայաստանում.

1) ստրատեգոս	3) շահապ
2) քալանթար	4) մուխթասիբ

14. Ինչ էր կոչվում միջնադարյան Հայաստանի քաղաքների՝ արտաքին պարսպով շրջապատված հիմնական մասը՝ բուն քաղաքը.

1) ոստան	3) մայրաքաղաք
2) արվարձան	4) շահաստան

15. Ինչ էր կոչվում քաղաքներում առանձին պարսպով շրջապատված կենտրոնական կամ բարձրադիր մասը, որտեղ գտնվում էր արքունիքը կամ իշխանի դղյակը.

1) արքայանիստ	3) միջնաբերդ
2) քաղաքամեջ	4) իշխանանիստ

16. Ինչ էր կոչվում որոշ խոշոր քաղաքների կառավարող մարմինը միջնադարյան Հայաստանում.

1) քաղաքապետարան	3) քաղաքային ժողով
2) ավագների խորհուրդ	4) քաղաքային դումա

17. Հասկացությունը համապատասխանեցնել իր բացատրությանը.

- 1) քաղաքի կառավարիչ Բագրատունյաց Հայաստանում
- 2) Բագրատունյաց Հայաստանի քաղաքների՝ արտաքին պարսպով շրջապատված հիմնական մասը՝ բուն քաղաքը
- 3) քաղաքներում առանձին պարսպով շրջապատված կենտրոնական կամ բարձրադիր մաս, որտեղ գտնվում էր արքունիքը, իշխանի կամ կառավարչի ապարանքը
- 4) Բագրատունյաց Հայաստանի քաղաքներում առևտրին, արհեստներին, հարկահանությանն ու շուկաներին հետևող հատուկ պաշտոնյա
- 5) միջնադարյան Հայաստանում արտաքին պարսպով շրջապատված բուն քաղաքից դուրս գտնվող և ընչազուրկներով բնակեցված քաղաքամաս

ա. միջնաբերդ

դ. արվարձան

բ. շահապ

ե. շահաստան

գ. մելիք

զ. մուխթասիբ

1) 1-գ, 2-ե, 3-ա, 4-զ, 5-դ

3) 1-բ, 2-ե, 3-ա, 4-զ, 5-զ

2) 1-բ, 2-ե, 3-ա, 4-զ, 5-դ

4) 1-բ, 2-ա, 3-ե, 4-զ, 5-զ

18. Մուխթասիբի գործառույթներից էր՝

- 1) հարկահանությանը, շուկաներին, առևտրին ու արհեստներին հետևելը
- 2) քաղաքի մաքրությանը հետևելը
- 3) պարիսպների, պալատների, տաճարների, ճանապարհների կառուցման աշխատանքներին հետևելը
- 4) իջևանատների կառուցմանը հետևելը

19. Վրացական արքունիքում ինչ էր կոչվում զորքերի գլխավոր հրամանատարը.

- 1) գունդստարլ
- 2) աթաբեկ
- 3) սպարապետ
- 4) ամիրսպասալար

20. Ինչ էր կոչվում մոնղոլական ցեղերի ժողովը.

- 1) մեջլիս
- 2) ծերակույտ
- 3) մեծ խուրալ
- 4) ռադա

21. Խաչակիր մատենագիրներն ինչպե՞ս են անվանել Կիլիկիայի հայկական պետությունը.

- 1) «Հայաստան», «Փոքր Հայք»
- 2) «Հայաստան», «Ներքին Հայք»
- 3) «Միջերկրականի Հայք»
- 4) «Փոքր Ասիայի Հայք»

22. Ինչ էր կոչվում գնված ստրուկը, որը ծառայում էր եգիպտական սուլթանի անձնական գվարդիայում.

- 1) ենիչերի
- 2) նոյն
- 3) ղզլբաշ
- 4) մամլուք

23. Ինչ անուն ստացան Հայոց եկեղեցին քրիստոնեական մյուս եկեղեցիների հետ միավորման կողմնակիցները Կիլիկիայում.

- 1) ունիթորներ կամ միարարներ
- 2) բողոքականներ կամ հակամիարարներ
- 3) հակաունիթորներ կամ միարարներ
- 4) հակաունիթորներ կամ հակամիարարներ

24. Հասկացությունը համապատասխանեցնել իր բացատրությանը.

- ա. աթաբեկ
- բ. մամլուք
- գ. նոյն
- դ. ամիրսպասալար

- 1) մոնղոլական բանակում զորաջոկատի հրամանատար
- 2) վրացական արքունիքում զորքերի հրամանատար
- 3) Կիլիկյան Հայաստանում բանակի ընդհանուր հրամանատար
- 4) վրացական արքունիքում թագաժառանգի խնամակալ
- 5) գնված ստրուկ, որը ծառայում էր եգիպտական սուլթանի անձնական գվարդիայում

- 1) ա-4, բ-3, գ-1, դ-2
- 2) ա-1, բ-5, գ-3, դ-4
- 3) ա-4, բ-5, գ-1, դ-2
- 4) ա-2, բ-5, գ-1, դ-4

25. Ինչ էր կոչվում Կիլիկյան Հայաստանի բանակի ընդհանուր հրամանատարը.

- 1) սպասալար
- 2) ամիրսպասալար
- 3) մարաջախտ
- 4) գունդստարլ

26. Ինչ էր կոչվում կիլիկյան բանակի սպարապետի անմիջական տեղակալը, որը գլխավորում էր բանակի սպառազինության և պարենի մատակարարման գործը.

- 1) սպասալար
- 2) երկրորդ սպարապետ
- 3) մարաջախտ
- 4) գունդստարլ

27. Ինչ էր կոչվում թագավորի առաջին խորհրդականը և թագավորին փոխարինողը Կիլիկիայում.

- 1) պայլ   2) սենեսկալ   3) կանցլեր   4) մարաջախտ

28. Հասկացությունը համապատասխանեցնել իր բացատրությանը.

- 1) Կիլիկյան Հայաստանի բանակի ընդհանուր հրամանատարը
2) զինվորական աստիճան Կիլիկիայում, որը ստանալու համար անհրաժեշտ էր քննություն հանձնել ձիավարությունից, նետաձգությունից, նիզակի և սրի գործածությունից և այլ անհրաժեշտ գիտելիքներից և հմտություններից
3) արքունական հեծելազորի հրամանատարը Կիլիկիայում
4) կիլիկյան բանակի սպառազինության և պարենի մատակարարման ղեկավարը
5) պատերազմի ժամանակ գյուղացիներից և քաղաքացիներից հավաքագրվող զորք

- ա. մարաջախտ   դ. կապիտան
բ. սպասալար   ե. սապետ (ձիավոր)
գ. աշխարհազոր   զ. գունդստարլ

- 1) 1-գ, 2-ե, 3-դ, 4-բ, 5-զ   3) 1-գ, 2-ե, 3-բ, 4-ա, 5-զ
2) 1-ա, 2-դ, 3-բ, 4-գ, 5-զ   4) 1-գ, 2-դ, 3-ա, 4-բ, 5-զ

29. Թվարկված գործառույթներից առանձնացնել երկուսը, որոնք Կիլիկյան Հայաստանում չէր տնօրինում պայլը.

- 1) արքունի պալատի կառավարիչը
2) թագավորի բացակայության դեպքում փոխարինում էր նրան
3) թագավորի խորհրդականն էր և ղեկավարում էր բանակցություններն օտար երկրների ներկայացուցիչների հետ
4) թագավորի անչափահասության դեպքում իրականացնում էր ամբողջ երկրի և գահակալի խնամակալությունը
5) թագավորի առաջին խորհրդականն էր

30. Կիլիկյան Հայաստանի արքունի քարտուղարություն գործակալության գլխավոր պաշտոնյան կոչվում էր՝

- 1) պայլ   2) կանցլեր   3) մարաջախտ   4) գունդստարլ

31. Ուշ միջնադարում ինչ էին կոչվում հայ կալվածատերերը, որոնք իրենց սեփական տիրույթները հանձնել էին եկեղեցուն և, հոգևոր կոչումներ ընդունելով, շարունակում էին տիրել իրենց կալվածքներին.

- 1) մելիք   2) բեկ   3) պարոնտեր   4) յուզբաշի

32. Տերմինները համապատասխանեցնել իրենց բովանդակությանը.

- 1) պարոնտեր   2) շահապ   3) մելիք   4) մուխթասիբ
- ա) որոշ գավառներում իրենց իշխանությունն ու կառավարումը վերականգնած հայ իշխանական տների ժառանգ
բ) սեփական կալվածքները կամովին եկեղեցուն հանձնած և հոգևոր կոչում ընդունած հայ կալվածատեր

- գ) քաղաքներում առևտրին ու արհեստներին, շուկաներին ու հարկահանությանը հետևող հատուկ պաշտոնյա
- դ) քաղաքի կառավարիչ, քաղաքապետ
- ե) զորահրամանատար, հարյուրապետ

- 1) 1-բ, 2-գ, 3-ա, 4-դ
- 2) 1-ա, 2-դ, 3-բ, 4-գ

- 3) 1-ա, 2-դ, 3-ե, 4-գ
- 4) 1-բ, 2-դ, 3-ա, 4-գ

33. Միջնադարյան Հայաստանում ինչ էր կոչվում բարձրագույն դպրոցը.

- 1) ակադեմիա
- 2) ուսումնարան

- 3) վարդապետարան
- 4) մատենադարան

34. Ինչ է կոչվում պատվանդանի վրա կանգնեցված սալաձև կոթող-հուշարձանը.

- 1) մենհիր
- 2) խաչքար

- 3) վիշապաքար
- 4) սահմանաքար

35. Թվարկվածներից որը Կիլիկիայի հայկական պետության կառավարման գլխավոր մարմնի՝ արքունիքի կառուցվածքային բաղադրատարրերից չէր.

- 1) գործակալություններ
- 2) պետական խորհուրդ

- 3) արքունի խորհուրդ
- 4) բարձրագույն դատական ատյան

36. Կիլիկյան Հայաստանում ինչպես էր կոչվում խնամակալության գործակալը.

- 1) սենեսկալ
- 2) թագադիր ասպետ

- 3) մարաջախտ
- 4) պայլ

37. Ինչ էր նշանակում «ոստանիկ այրուձի» Արշակունյաց Հայաստանում.

- 1) արքունիքին կից հատուկ հեծյալ ջոկատներից կազմված հեծելազոր
- 2) թագավորական ոստանում տեղակայված աշխարհազոր
- 3) նախարարներին ենթակա հեծելազոր
- 4) թագադիր ասպետին ենթակա հեծելազոր

38. Ինչ էր նշանակում «աշխարհաժողով» վաղ ավատատիրական Հայաստանում.

- 1) համաժողովրդական հավաք, որտեղ քննարկվում էին երկրի համար առավել կարևոր հարցերը
- 2) արքունիքում գումարվող հավաք, որին մասնակցում էին աշխարհատեր նախարարները՝ նահանգների կառավարիչները
- 3) համաժողովրդային հավաք, որին մասնակցում էին միայն աշխարհիկ մարդիկ
- 4) համաժողով, որին մասնակցում էին միայն աշխարհիկ ավատատերերը

39. Միջնադարում հայրենիք էին կոչվում՝

- 1) հայրենիքի համար ծառայության դիմաց թագավորի շնորհած հողերը
- 2) թշնամիներից ազատագրված հայրենական հողերը
- 3) ծառայության համար հոր կողմից որդուն տրված հողերը
- 4) հորից որդուն ժառանգաբար անցնող խոշոր մասնավոր հողերը

40. Վաղ միջնադարում գանձարանի միջոցներից կատարվող դրամական և բնամթերք նպաստը կոչվում էր.

- 1) վարկ   2) ոռճիկ   3) հարկ   4) տասանորդ

41. Ընտրել բացառապես ազատների դասին պատկանողների շարքը.

- 1) գավառակալ իշխաններ, հետևակը համալրող ռամիկներ, հոգևորականներ
2) աշխարհատեր նախարարներ, հոգևորականներ, գավառատեր իշխաններ
3) գավառատեր իշխաններ, առևտրականներ, հեծելազորում ծառայող աշխարհիկ իշխաններ
4) հոգևորականներ, գավառակալ շինականներ, քաղաքային արհեստավորներ

42. Ընտրել բացառապես անազատների դասին պատկանողների շարքը.

- 1) հետևակը համալրող ռամիկներ, առևտրականներ, գավառատեր իշխաններ
2) աշխարհատեր նախարարներ, հոգևորականներ, գավառատեր իշխաններ
3) շինականներ, հոգևորականներ, հեծելազորում ծառայող աշխարհիկ իշխաններ
4) առևտրականներ, արհեստավորներ, շինականներ, ռամիկներ

43. Բզնունյաց, Խորխոռունի, Գուգարաց, Բագրատունի, Աղծնյաց նախարարները համարվել են՝

- 1) բյուրավորներ   3) հազարավորներ
2) հարյուրավորներ   4) հիսնավորներ

44. Կաղմեա, Սյունի նախարարները համարվել են՝

- 1) բյուրավորներ   3) հազարավորներ
2) հարյուրավորներ   4) հիսնավորներ

45. Գահնամակով սահմանվում էր.

- 1) բոլոր ավատատերերի տեղն արքունիքում
2) գահաժառանգության կարգը
3) յուրաքանչյուր նախարարի տեղն արքունիքում
4) անմիջապես թագավորի կողքին յուրաքանչյուր ազդեցիկ նախարարի հատուկ բարձի տեղը
5) ազատների և տանուտերերի կարգը՝ ըստ զբաղեցրած պաշտոնական դիրքի և զորաքանակի

46. Ընտրել այն տերմիններն ու հասկացությունները, որոնք բնորոշ չեն քրիստոնեությանը.

- 1) առաքյալ   4) քահանայապետություն
2) դիցարան   5) մեհենագրություն
3) նվիրապետություն   6) առաջնորդական աթոռ

47. Հին հայոց հավատքի և քրիստոնեական սկզբնական շրջանի առումով «հեթանոս» նշանակել է՝

- 1) այլակրոն   4) ոչ քրիստոնյա
2) ցեղ   5) մահմեդական
3) ազգ

48. Միջնադարում ինչ են հասկացել՝ «հեթանոս» ասելով.

- 1) այլակրոն
- 2) ցեղ
- 3) ազգ
- 4) ոչ քրիստոնյա
- 5) ժողովուրդ

49. Ծառայող ազնվականության մասնատիրական տնտեսությունները կոչվում էին՝

- 1) պետական տնտեսություններ
- 2) ագարակներ
- 3) համայնական հողեր
- 4) դաստակերտներ
- 5) արքունական կալվածքներ

50. Ընտրել «ավատ» տերմինի ճիշտ բացատրությունները.

- 1) ի հավատ
- 2) ավետել՝ բարի լուր հաղորդել
- 3) հավատարմությամբ ծառայել
- 4) ավանդ ունենալ
- 5) ավանդաբար ծառայել

51. Ինչ գործառույթներ էին վերապահված թագադիր և թագակապ ասպետին.

- 1) օտար երկրների դեսպանների ընդունելությունների կազմակերպումը
- 2) թագավորական պահակազորի հրամանատարությունը
- 3) պալատական արարողությունների կազմակերպումը
- 4) օտար երկրների թագավորների թագադրումը
- 5) թագավորական կալվածքների հսկողությունը

52. Հայ եկեղեցուն տնտեսապես ապահովելու նպատակով Տրդատ Մեծի քայլերին բնորոշ էր՝

- 1) գյուղերում համայնական հողերի բաժանումը չորսական, իսկ ավաններում՝ յոթական ծխերի
- 2) արքունիքին վճարվող տասանորդ տուրքի փոխանցումը եկեղեցուն
- 3) բերքի մեկ տասներորդ մասը կազմող տուրքի՝ տասանորդի վճարումը եկեղեցուն
- 4) բոլոր մասնավոր հողերի մեկ տասներորդական մասերի շնորհումը եկեղեցուն
- 5) գյուղական եկեղեցիների քահանաներին բոլոր ագարակ տեղերում «հող երդոյ» հողաբաժինների տրամադրումը

53. Ընտրել առաջին տիեզերական ժողովի հետ կապված հասկացությունները.

- 1) Միլանի հրովարտակ
- 2) Հավատո հանգանակ
- 3) Աշտիշատի եկեղեցական կանոններ
- 4) Նիկեական կանոններ
- 5) Հավատո ուխտ

54. Ինչ անուններ էր կրում 867 թ. Բյուզանդիայում գահ բարձրացած արքայատոհմը.

1) Արշակունյաց	4) Բագրատունյաց
2) Հայկական	5) Հայկյան
3) Մակեդոնական	

55. Կիլիկյան Հայաստանում պայլի գործառույթներից չէին՝

- 1) արքայի բացակայության դեպքում նրան փոխարինելը
- 2) արքունի եկամուտների և ծախսերի տնօրինումը
- 3) հանդիսությունների ժամանակ թագավորի գլխին թագ դնելը, արքունի կարգ ու կանոնի պահպանումը
- 4) արքայի անչափահասության դեպքում ամբողջ երկրի խնամակալության իրականացումը
- 5) անչափահաս թագավորի խնամակալությունը

56. Ընտրել տերմինների կամ հասկացությունների ճիշտ բացատրությունները.

- 1) Արդեն XI դարում վանական և աշխարհիկ դպրոցների հիման վրա ձևավորված նոր տիպի դպրոցները կոչվեցին վարդապետարաններ:
- 2) Եկեղեցիների պատերի վրայի մանր որմնանկարները կոչվում են խճանկարներ:
- 3) Շարականներ էին կոչվում միջնադարյան աշուղների երգած երգերը:
- 4) Վաղ քրիստոնեական պաշտամունքային շինությունները հայտնի են բազիլիկ տաճարներ անունով:
- 5) Պատվանդանի վրա կանգնեցված սալաձև կոթող–խաչարձանը կոչվում է խաչքար:

57. Կիլիկիայի հայկական պետության ժամանակաշրջանում խաչակիր մատենագիրներն այս երկիրն անվանել են՝

1) Մեծ Հայք	4) Հայոց աշխարհ
2) Փոքր Հայք	5) Հայաստան
3) Կիլիկյան Հայաստան	

5. ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԻՐԱԴԱՐՁՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԵՐԵՎՈՒՅԹՆԵՐԻ ՊԱՏՃԱՌՆԵՐ ՈՒ ՀԵՏԵՎԱՆՔՆԵՐ

---

1. Խոսքով Կոտակը Դվին բնակավայրը կառուցապատեց և այն դարձրեց մայրաքաղաք, որովհետև՝

- 1) Երասխի վտակ Մեծամորի հունը փոխվել էր, և Վաղարշապատի մոտակայքում ճահիճներ էին առաջացել:
- 2) Երասխի վտակ Ախուրյանի հունը փոխվել էր, և Արտաշատի մոտակայքում ճահիճներ էին առաջացել:
- 3) Երասխի վտակ Մեծամորի հունը փոխվել էր, և Արտաշատի մոտակայքում ճահիճներ էին առաջացել:
- 4) Երասխի վտակ Ախուրյանի հունը փոխվել էր, և Վաղարշապատի մոտակայքում ճահիճներ էին առաջացել:

2. Պապի բարեփոխումների արդյունքում որքան էր դարձել հայոց բանակի թիվը.

- 1) մոտ 80 հազար
- 2) մոտ 100 հազար
- 3) մոտ 120 հազար
- 4) մոտ 180 հազար

3. Ո՞րն էր Արշակավանի կործանման պատճառը.

- 1) Քաղաքում բնակություն էին հաստատել օրինազանցները, արքայական կալվածքներից փախած դժգոհ շինականներն ու ծառաները:
- 2) Քաղաքում բնակություն էին հաստատել նախարարների կալվածքներից փախած ավանդառուներն ու պարտապանները և նրանցից դժգոհ ծառաներն ու շինականները:
- 3) Քաղաքը կառուցվել էր ոչ թե արքայական տիրույթներում, այլ նախարարներից խլված հողատարածքներում, ինչն էլ հարուցել էր նախարարների դժգոհությունը:
- 4) Քաղաքում բնակություն հաստատած օրինազանցներն ու հարստահարված անազատները խռովություն էին բարձրացրել և սպառնում էին պետության անվտանգությանը:

4. Ինչո՞ւ է Արշակ արքան Գնելին մահապատժի ենթարկում.

- 1) քանի որ Գնելը հանցավոր համաձայնության էր եկել կենտրոնախույս նախարարների հետ
- 2) քանի որ Գնելն աչք էր դրել թագուհի Փառանձեմի վրա
- 3) քանի որ Տիրիթը հավաստիացրել էր նրան, թե Գնելը ցանկանում է դավադրորեն հայոց արքա դառնալ
- 4) քանի որ Գնելը գաղտնի կապեր էր հաստատել Շապուհ III-ի հետ

5. Թվարկվածներից որո՞նք պատճառ հանդիսացան պարսից արքայի կողմից Հայոց Խոսրով IV–ի գերեվարման համար.

- 1) Համազասպ Մամիկոնյանին հայոց սպարապետ նշանակելը
- 2) Սահակ Պարթևին հայոց կաթողիկոս նշանակելը
- 3) Մեծ Հայքի երկու մասերի միավորումը
- 4) թագավորի ինքնուրույն հարաբերությունները հռոմեական կայսեր հետ
- 5) Խոսրով IV–ի ամուսնությունը Մանվել Մամիկոնյանի դստեր հետ

6. Ինչո՞ւ պարսից թագավոր Վռամը համաձայնեց ազատ արձակել և հայրենիք վերադարձնել Սահակ Պարթևին.

- 1) Բյուզանդիայի կայսեր պահանջով
- 2) հայ նախարարների խնդրանքով
- 3) հայերի ընդվզումից վախենալով
- 4) հայ նախարարների պահանջով

7. Հազկերտ II–ի հանձնարարականով Արևելյան Հայաստանում անցկացված աշխարհագրի նպատակներից էին.

- 1) հարկերի ծանրացումը և նախարարական համակարգի զորեղացումը
- 2) հարկերի թեթևացումը և նախարարական համակարգի զորեղացումը
- 3) հարկերի ծանրացումը և եկեղեցու ազատության սահմանափակումը
- 4) հարկերի թեթևացումը և եկեղեցու ազատության ընդլայնումը

8. Ավարայրի ճակատամարտի շնորհիվ՝

- 1) Հայաստանը վերականգնեց անկախ թագավորությունը և չիրաժարվեց քրիստոնեական հավատքից
- 2) Հայաստանը միավորվեց, իսկ հայ ժողովուրդը պահպանեց քրիստոնեական հավատքը
- 3) Հայաստանը կորցրեց իր ներքին ինքնուրույնությունը, սակայն պահպանեց քրիստոնեական հավատքը
- 4) Հայաստանը պահպանեց իր ներքին ինքնուրույնությունը, իսկ հայ ժողովուրդը՝ քրիստոնեական հավատքը

9. Ո՞րն էր 449 թ. Արտաշատում ժողովի հրավիրման պատճառը.

- 1) աշխարհագրի անցկացումը
- 2) քրիստոնեությունից հրաժարվելու և մազդեզականությունն ընդունելու պարսից արքայի հրամանը
- 3) հայոց այրուծին երկրից հեռացնելու հրամանը
- 4) հայ նախարարներին ժառանգական հողատիրության իրավունքից զրկելը

10. Ինչո՞վ է ավարտվել Խաղխաղի ճակատամարտը.

- 1) հոների պարտությամբ
- 2) հայկական ուժերի հաղթանակով
- 3) պարսիկների հաղթանակով
- 4) հայկական ուժերի պարտությամբ

11. Հայաստանում խոշոր հողային տիրույթները մասնատելու և դրանով երկիրը թուլացնելու նպատակով ինչ ձեռնարկեց Սասանյան Պերոզ թագավորը.

- 1) Հողեր ժառանգելու իրավունք շնորհեց նաև իշխանական տների իգական սեռի ներկայացուցիչներին:
- 2) Հողեր ժառանգելու իրավունք շնորհեց իշխանական տների կրտսեր ներկայացուցիչներին:
- 3) Հողեր ժառանգելու և գնելու իրավունք շնորհեց բարձրաստիճան հոգևորականներին:
- 4) Անժառանգ մահացած իշխանական տների ներկայացուցիչների թողած հողային տիրույթների ժառանգորդ հռչակեց Պարսից տերությանը:

12. Արևմտյան Հայաստանում նախարարական հողային տիրույթները մասնատելու և դրանով երկիրը թուլացնելու նպատակով ինչ ձեռնարկեց Հուստինիանոս I-ը.

- 1) Հողեր ժառանգելու իրավունք շնորհեց իշխանական տների ավագ ներկայացուցիչներին:
- 2) Տոհմական կալվածքներ ժառանգելու իրավունք շնորհեց նաև կանանց ու աղջիկներին:
- 3) Հողեր ժառանգելու և գնելու իրավունք շնորհեց բարձրաստիճան հոգևորականներին:
- 4) Անժառանգ մահացած իշխանական տների ներկայացուցիչների թողած հողային տիրույթների ժառանգորդ հռչակեց Բյուզանդական կայսրությանը:

13. Ինչ կարևոր հետևանք ունեցավ Դվինի II ժողովի գումարումը.

- 1) Հայ առաքելական եկեղեցին վերջնականապես ազատվեց կաթոլիկ եկեղեցու հոգևոր ենթակայությունից:
- 2) Վերջնականապես հաստատվեց Հայ առաքելական եկեղեցու ազգային ինքնուրույնությունը:
- 3) Հայ առաքելական եկեղեցին դարձավ ուղղափառ եկեղեցու առաջնորդը:
- 4) Հայ առաքելական եկեղեցին համաձայնեց ընդունել Քաղկեդոնի ժողովի որոշումները:

14. Թվարկվածներից որո՞նք Բագրատունիների գլխավորությամբ Հայաստանի անկախության վերականգնման համար արտաքին նախադրյալ չեն հանդիսացել.

- 1) Խալիֆայության ներքաղաքական իրավիճակը կայուն չէր, մեծ ծավալ էին ստացել ժողովրդական ազատագրական ընդվզումները և գահակալական կռիվները:
- 2) Առանձին երկրների արաբ ամիրաները տեղերում բավականին ամրապնդել էին իրենց իշխանությունը և ձգտում էին անջատվելու խալիֆայությունից:
- 3) Խալիֆայության ծանր դրությունից օգտվում էր նրա դարավոր հակառակորդ Պարսկաստանը, որն ամեն կերպ աջակցում էր խալիֆայությունից առանձնանալ ձգտող կենտրոնախույս ուժերին:
- 4) Գերազանցապես վարձկաններից կազմված արաբական բանակը միշտ չէ, որ ենթարկվում էր խալիֆներին և երբեմն անհնազանդություն էր ցուցաբերում:
- 5) Արևելքում խալիֆայությունը կործանիչ պարտություն էր կրել Ատրպատականից, և կազմալուծվող խալիֆայությունը հարկադրված էր դիմելու զիջումների քաղաքականության:

15. Բերված փաստարկներից առանձնացնել հայկական անկախ պետականության վերականգնման ներքին նախադրյալները.

- ա) Առանձին երկրների արաբ ամիրաները տեղերում ամրապնդել էին իրենց իշխանությունը և ձգտում էին անջատվելու խալիֆայությունից:
- բ) Լայն ծավալ ստացած ժողովրդական ազատագրական ընդվզումները, մասնավորապես Ատրպատականում Բաբելի գլխավորած ապստամբությունը և գահակալական կռիվները խարխլել էին խալիֆայության կենտրոնական իշխանության դիրքերը:
- գ) Հայոց եկեղեցին ջանում էր ազատվել կրոնական հալածանքներից, իսկ աշխատավորական զանգվածները՝ օտարերկրյա ծանր լծից:
- դ) Առաջադիմում ու խորանում էին ավատատիրական հարաբերությունները, աստիճանաբար ամրապնդվում էր հայ իշխանների ժառանգական հողատիրությունը, ընդարձակվում էին նրանց կալվածքները:
- ե) Բյուզանդիան ամեն կերպ աջակցում էր խալիֆայության կենտրոնախույս ուժերին:
  - 1) գ, ե
  - 2) ա, դ
  - 3) բ, ե
  - 4) գ, դ

16. Ինչն առիթ հանդիսացավ Սաջյան ամիրայի՝ Հայաստան ներխուժելու համար.

- 1) 893 թ. Բյուզանդիայի հետ Բագրատունյաց Հայաստանի կնքած պայմանագիրը
- 2) Աշոտ I-ի՝ խալիֆի հետ կնքած դաշինքը
- 3) Օրբելյանների և Արծրունիների միջև Նախճավան քաղաքի պատճառով ծագած վեճը
- 4) Գագիկ Արծրունու՝ Վասպուրականի թագավոր թագադրվելը

17. Ստորև թվարկվածներից որոնք միջնադարում քաղաքային կյանքի վերելքի պայմաններ չեն.

- 1) արհեստների զարգացումը
- 2) առևտրի զարգացումը
- 3) աշխատանքի հասարակական բաժանումը
- 4) պատերազմները
- 5) տնտեսական-շուկայական թույլ կապերը երկրի տարբեր մասերի միջև

18. Սյունիքի թագավորության կենտրոնը Սյունի ավանից տեղափոխվեց Կապան, որովհետև՝

- 1) Սյունի ավանը առևտրական և ռազմական առումով անհարմար վայրում էր գտնվում
- 2) Սյունին երկրաշարժի հետևանքով լքվել էր
- 3) թագավորության գոյատևման համար վտանգ էր առաջացել
- 4) Սյունին պարսկական զորքերի հարձակումների հետևանքով ավերվել էր

19. Թվարկվածներից որոնք Մանազկերտի ճակատամարտի հետևանքներ չեն.

- 1) Բյուզանդացիները հսկայական կորուստներ կրեցին, իսկ Դիոգենես կայսրը գերի ընկավ:
- 2) Բյուզանդացիները ստիպված ընդունեցին իրենց պարտությունը և հաշտություն կնքեցին թյուրք-սելջուկների հետ:

- 3) Հաստատվեց սելջուկյան պետության իշխանությունը Փոքր Ասիայում:
- 4) Հայաստանի միայն հարավային շրջաններն ու Արարատյան դաշտն ընկան թյուրք-սելջուկների տիրապետության տակ:
- 5) Տաշիր-Ձորագետի, Կարսի (Վանանդի), Վասպուրականի և Սյունիքի թագավորները շտապեցին հպատակություն հայտնել սելջուկներին:

20. Թվարկվածներից որն է թյուրք-սելջուկների կողմից Անի քաղաքի գրավման գլխավոր պատճառը.

- 1) Անիի հույն վարձկանները բացեցին քաղաքի դարպասները:
- 2) Անին անպարհսպ քաղաք էր:
- 3) Թյուրք-սելջուկները տեր կանգնեցին Անիի թագավորությունն իրենց կտակած Հովհաննես-Սմբատի կտակին:
- 4) Անիի բյուզանդական կայազորը քաշվեց քաղաքի միջնաբերդ և անպաշտպան թողեց բնակչությանը:

21. Ինչո՞ւ Արևմտյան Եվրոպայից խաչակիրները շարժվեցին դեպի Արևելք.

- 1) Պաղեստինը և Ասորիքը մահմեդականներից ազատագրելու համար
- 2) Միջերկրական ծովի հյուսիսային առափնյա շրջաններին տիրելու համար
- 3) Բյուզանդիային սելջուկներից պաշտպանելու համար
- 4) Երուսաղեմի թագավորությանը տիրելու համար

22. Տրված պնդումներից առանձնացնել երկուսը, որոնք Սսից Էջմիածին կաթողիկոսական աթոռի փոխադրման հետևանքներից են.

- ա) Ավելի բարձրացավ Այրարատյան աշխարհի ազգային քաղաքական դերը:
- բ) Կաթողիկոսությունը պաշտպանվեց խաչակիրների հալածանքներից:
- գ) Կարևոր նշանակություն ունեցավ հայ ժողովրդի հետագա համախմբման համար:
- դ) Այն միջնորդի դեր ստանձնեց մահմեդական ամիրայությունների միջև:

- 1) ա, բ   2) բ, գ   3) բ, դ   4) ա, գ

23. Գտնել սխալ պատասխանը.

Ինչ նպատակով շահ Աբասը թուրքական բանակի շարժման ճանապարհին ընկած հայկական բնակավայրերի բնակչությանը գաղթեցրեց Պարսկաստանի խորքերը:

- 1) Դրանով թուրքական բանակը կզրկվեր պարենից ու օթևանի հնարավորությունից և ի վիճակի չէր լինի շարունակելու արշավանքը:
- 2) Հայ որակյալ երկրագործներին ու արհեստավորներին բնակեցնելով երկրի ներքին գավառներում՝ շահը հույս ուներ զարգացնելու Պարսկաստանի տնտեսությունը:
- 3) Տեղափոխելով Պարսկաստանի արևելյան սահմանամերձ շրջանները՝ կկասեցնե՞ր թուրքական զորքերի առաջխաղացումը:
- 4) Հայ առևտրականներին փոխադրելով երկրի հարավ՝ նա ձգտում էր հյուսիսում զարգացած մետաքսի առևտուրը տեղափոխելու Պարսից ծոցի շրջան, ինչը տնտեսական մեծ վնաս կհասցներ Օսմանյան պետությանը:

24. Ինչ նպատակով էր Վենետիկ մեկնել Աբգար Թոխաթեցու գլխավորած պատվիրակությունը.

- 1) Եվրոպական երկրներին համոզելու ռազմական օգնություն ցույց տալ հայերին պարսկական լծի դեմ պայքարելու համար:
- 2) Եվրոպական երկրներին համոզելու ստանձնել Հայաստանի մանդատը:
- 3) Եվրոպական երկրների հետ ազատ առևտրի իրավունք ձեռք բերելու համար:
- 4) Եվրոպական երկրներին համոզելու, որ օգնեն հայերին ազատագրվելու օսմանյան տիրապետությունից:

25. Թվարկված պայմաններից առանձնացնել երեքը, որոնք նպաստեցին ուշ միջնադարում քրջվորական ցեղերի ներթափանցմանը Հայաստան.

- ա) XIII–XIV դարերում մոնղոլ–թաթարական պետության թուլացումը
- բ) ավատատիրության զարգացումը
- գ) XIV դարի վերջին Լենկ Թեմուրի արշավանքները
- դ) արաբա–պարսկական պատերազմները
- ե) հայոց թագավորության անկումը
- զ) մելիքությունների առաջացումը
- է) խաչակրաց պետությունների անկումը

- 1) ա, գ, ե   2) ա, դ, ե   3) բ, գ, է   4) բ, դ, գ

26. Ինչն էր կարևորվում կաթողիկոսական աթոռի՝ Կիլիկիայից Հայաստան տեղափոխելը.

- ա. Հայաստանում նախադրյալներ էին ստեղծվել պետականության վերականգնման համար, և կաթողիկոսական աթոռի տեղափոխությունը կնպաստեր կենտրոնական պետական իշխանության ամրապնդմանը:
- բ. Կիլիկիայում հայկական թագավորության կործանումից հետո այնտեղ գտնվող ամենայն հայոց կաթողիկոսության աթոռը մնացել էր անպաշտպան:
- գ. Կիլիկիայում կաթողիկոսական աթոռը կտրվել էր բուն Հայաստանից և այլևս չէր կարող համահայկական դեր կատարել:
- դ. Դրանով Ամենայն հայոց Գրիգոր կաթողիկոսը ձգտում էր ապահովելու իր անձնական անվտանգությունը:
- ե. Դրան էր ձգտում ամբողջ հայ հոգևորականությունը:

- 1) ա, բ   2) ա, գ   3) բ, գ   4) դ, ե

27. Հազկերտ II–ի հանձնարարականով Արևելյան Հայաստանում անցկացված աշխարհագրի նպատակներից էին.

- 1) նախարարական համակարգի զորեղացումը
- 2) հարկերի ծանրացումը
- 3) եկեղեցու ազատության սահմանափակումը
- 4) վանքապատկան հողերի կրճատումը
- 5) մազդեզականության տարածումը
- 6) Հայաստանը մարզպանության վերածելը

28. Թվարկվածներից որո՞նք մոնղոլական տիրապետության հաստատման անմիջական հետևանքներից չեն.

- 1) մոնղոլների կողմից քաղաքների ամայացումը
- 2) բոլոր հպատակ ժողովուրդներին սկզբից ևեթ մահմեդականությունը պարտադրելը
- 3) բնակչության արտագաղթը
- 4) նվաճված երկրների բնակչությանը ծանր հարկման ենթարկելը
- 5) ողջ միջերկրածովյան առևտրի հանդեպ մոնղոլական վերահսկողություն սահմանելը

29. Թվարկվածներից որո՞նք են 1259 թ. հայ-վրացական հակամոնղոլական ապստամբության պատճառ.

- ա) հարկերի բարձրացումը
- բ) հայ-վրացական ջոկատները Եգիպտոս՝ մամլուքների դեմ պատերազմի ուղարկելու մոնղոլների որոշումը
- գ) հայ-վրացական ջոկատները Բյուզանդիա՝ խաչակիրների դեմ պատերազմի ուղարկելու մոնղոլների որոշումը
- դ) ամրիսպասալար Զաքարեի թռուսն՝ Զաքարե Զաքարյանին մահապատժի ենթարկելը
- ե) Հուլավու խանի կողմից Խաչենի տիրակալ Հասան-Ջալալի սպանությունը

- 1) բ, գ   2) ա, բ   3) ա, դ   4) գ, ե

30. Ինչպիսի՞ տնտեսական և մշակութային հետևանքներ ունեցավ Արշակունիների գահակալության շրջանը Մեծ Հայքում.

- 1) Հայաստանում սկսվեց ավատատիրության ժամանակաշրջանը:
- 2) Հայոց մայրաքաղաքներ հռչակվեցին Բագարանը, Վաղարշապատը, Դվինը:
- 3) Կառուցվեց Արուճի Ս. Գրիգոր եկեղեցին:
- 4) Լայն տարածում գտան վանական համալիրները:
- 5) Ստեղծվեցին Մաշտոցյան գրերը:

31. Ինչո՞վ էր պայմանավորված VII դարում հայոց իշխան Գրիգոր Մամիկոնյանի կառավարման խաղաղ ընթացքը.

- 1) Մուսվիան դարձել էր Արաբական պետության խալիֆ:
- 2) Գրիգոր Մամիկոնյանը պարտության էր մատնել Կարինը պաշարած բյուզանդացիներին:
- 3) Ուժի մեջ էր մտել Թեոդոսիոս II-ի հետ կնքած հայ-բյուզանդական պայմանագիրը:
- 4) Ուժի մեջ էր մտել Թեոդորոս Ռշտունու հետ կնքած հայ-արաբական պայմանագիրը:
- 5) Գրիգոր Մամիկոնյանը պարտության էր մատնել արաբական զորքերին:

32. Ինչ հետևանքներ ունեցավ Հուլավու խանի կողմից 1259 թ. հակամոնղոլական ապստամբության ճնշումը.

- 1) Հայ ղեկավարներից մահապատժի ենթարկվեց Խաչենի տիրակալ Հասան-Ջալալը:
- 2) Մահապատժի ենթարկվեց ամիրսպասալար Ջաքարեի թոռը՝ Ջաքարե Ջաքարյանը:
- 3) Հայ ղեկավարներից մահապատժի ենթարկվեց Դիզակի մելիք Հասան-Ջալալը:
- 4) Մահապատժի ենթարկվեց ամիրսպասալար Իվանեի թոռը՝ Ջաքարե Ջաքարյանը:
- 5) Մահապատժի ենթարկվեց ամիրսպասալար Սարգիս Ջաքարյանի թոռը՝ Ջաքարե Ջաքարյանը:

33. Թվարկվածներից որո՞նք են պատմական իրադարձությունների իրական արդյունքներ:

- ա) Հալեպի ամիրայի հետ Ալեքի համագործակցության արդյունքում խաչակիրներից հետ խլվեցին Դաշտային Կիլիկիայի արևելյան շրջաններում գտնվող բերդերը:
- բ) Տիրանի վարած անկախ քաղաքականության արդյունքում հաստատվեց հայոց կաթողիկոսական աթոռի ինքնուրույնությունը:
- գ) Պապի բարեփոխումների արդյունքում բանակի թիվը հասավ մոտ հարյուր հազարի:
- դ) Սահակ Պարթև կաթողիկոսի ջանքերի արդյունքում Շապուհ III-ը Կամսարականներին ու Ամատունիներին վերադարձրեց իրենց տոհմական տիրույթները:
- ե) Մի խումբ հայ նախարարների և փառամոլ երեց Բրքիշոյի չարախոսության ու ամբաստանության արդյունքում Հազկերտ արքան զրկում է Արտաշեսին գահից և արգելափակում Տիգրանում:

- 1) ա, դ   2) բ, ե   3) բ, դ   4) ա, գ

34. Թվարկվածներից որո՞նք են ճիշտ արտահայտում պատմական իրադարձությունների պատճառահետևանքային կապերը.

- ա. Երվանդ Սակավակյացը Մարաստանի արքա Աժդահակի դեմ պատերազմի արդյունքում պահպանել էր իր թագավորությունը, սակայն ստիպված ճանաչել էր մարական գերիշխանությունը:
- բ. XVI դ. թուրք-պարսկական պատերազմների հետևանքով մեծ թվով թուրքական ու քրդական ցեղեր ներթափանցեցին Հայաստան:
- գ. Թյուրք-մելչոնների ավերիչ արշավանքների և Բյուզանդիայի վարած քաղաքականության հետևանքով հայ բնակչության մի մասը, արտագաղթելով Հայաստանից, հաստատվեց Կիլիկիայում:
- դ. Առաջին խաչակրաց արշավանքի արդյունքում ստեղծվեց Եդեսիայի թագավորությունը:

ե. Վարազտիրոց Բագրատունու հեռատես քաղաքականության արդյունքում Հայաստանը պահպանեց իր տարածքային ամբողջականությունն ու վերականգնեց անկախությունը:

- 1) ա, դ   2) ա, գ   3) բ, գ   4) դ, ե

35. Ո՞րն էր 703 թ. հակաարաբական ապստամբության պատճառը.

- 1) Նախիջևանի և Խրամի եկեղեցիներում հայ նախարարների ողջակիզումը
- 2) Արմինիայի առաջին արաբ ոստիկանի դաժան հարկահանությունը և կրոնական հալածանքները
- 3) Հերթ ոստիկանի «աշխարհագիրը»
- 4) հայ հոգևորականությանը հարկատու դարձնելը

36. Գտնել սխալ պատասխանը.

Ի՞նչ հետևանք ունեցան խաչակրաց արշավանքները Կիլիկյան Հայաստանի համար:

- 1) Դրանք սկզբնապես շեղեցին Կիլիկյան Հայաստանից նրա թշնամիների ուշադրությունը:
- 2) Խաչակիրները բռնազավթեցին հայ իշխանների տիրույթները Հյուսիսային Ասորիքում և Եփրատի ափերին:
- 3) Արևելքում խաչակիրների ստեղծած պետությունները Դաշտային Կիլիկիայի համար ռազմական բախումների մեջ մտան հայկական իշխանությունների հետ:
- 4) Ստեղծվեց մոնղոլա–հայ–խաչակրաց ռազմաքաղաքական դաշինք ընդդեմ մամլուքների:

6. ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԻՐԱԴԱՐՁՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԵՐԵՎՈՒՅԹՆԵՐԻ ԺԱՄԱՆԱԿԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՋՈՐԴԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

6-1. Ընտրովի և կարճ (ժամանակագրական դասավորության խախտմամբ) պատասխանով առաջադրանքներ

1. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Լուսավորչի եպիսկոպոսական ձեռնադրությունը Կեսարիայում
- բ. Հայաստանում քրիստոնեության պետական կրոն հռչակումը
- գ. Բագավանում Գրիգոր Լուսավորչին դիմավորելը
- դ. Խոր Վիրապում Լուսավորչին բանտարկելը
- ե. Հռիփսիմյան կույսերի նահատակությունը

- 1) ե, դ, ա, գ, բ
- 2) դ, ա, ե, գ, բ
- 3) դ, ե, ա, գ, բ
- 4) դ, ե, գ, ա, բ

2. Ստորև տրած իրադարձություններից ո՞րն է խախտում Հայոց Մեծ դարձի ժամանակ տեղի ունեցած դեպքերի ժամանակագրությունը.

- 1) Սուրբ Գրիգորի բանտարկությունը Խոր Վիրապում
- 2) Վաղարշապատում Գրիգոր Լուսավորչին եպիսկոպոսապետ կարգելը
- 3) Մաժակում Սուրբ Գրիգորի եպիսկոպոս ձեռնադրվելը
- 4) Հայոց արքայի և բազմության մկրտությունը
- 5) Սուրբ կույսերի վկայարանների կառուցումը

3. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. դավաճաններ Դատաբեն Բզնունու և Բակուր բղեշխի մահապատիժը
- բ. Հուսիկ կաթողիկոսի ձեռնադրությունը
- գ. քրիստոնեական եկեղեցու «Հավատո հանգանակի» ընդունումը
- դ. Տիրան թագավորի բնակություն հաստատելը Կուաշում
- ե. Վաչե Մամիկոնյան սպարապետի և իր զինակիցների նահատակությունը
- զ. մագքութների կողմից Վաղարշապատի գրավումը

- 1) գ, գ, ա, ե, բ, դ
- 2) գ, գ, ե, ա, դ, բ
- 3) ա, գ, գ, ե, դ, բ
- 4) գ, գ, ա, բ, ե, դ

4. Տրված իրադարձություններից որո՞նք են խախտում տրված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությունը.

- 1) Տիրանի օրոք Հուսիկ կաթողիկոսի նահատակվելը
- 2) Տիրանի թոռների վերադարձը Հայաստան
- 3) Դատաբեն Բզնունու և Բակուր բղեշխի մահապատիժը
- 4) սպարապետ Վաչե Մամիկոնյանի նահատակվելը
- 5) Հայ եկեղեցու առաջին ժողովի գումարումը
- 6) Արշակավանի հիմնումը
- 7) «Ամոթալի» պայմանագրի կնքումը

5. Գտնել այն իրադարձությունը, որը խախտում է տրված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությունը.

- 1) Միլանի կայսերական հրովարտակի ընդունումը
- 2) Մծբինի 40–ամյա պայմանագրի խախտումը Շապուի II–ի կողմից
- 3) Առաջին տիեզերական ժողովի գումարումը
- 4) մագքութների թագավոր Սանեսանի զորքի ներխուժումը Հայաստան
- 5) Վաչե Մամիկոնյանի և նրա զինակիցների նահատակվելը

6. Արշակունյաց Հայաստանի թագավորների անունները դասավորել ըստ նրանց գահակալման հաջորդականության.

ա. Արշակ II	զ. Արտաշես
բ. Արշակ III	է. Վռամշապուհ
գ. Շապուհ	ը. Խոսրով III Կոտակ
դ. Վարազդատ	թ. Պապ
ե. Տրդատ III Մեծ	ժ. Տիրան
- 1) գ, է, ը, ա, ժ, թ, դ, բ, է, գ
2) ե, ժ, ը, ա, թ, դ, բ, գ, է, գ
- 3) ե, ը, ժ, ա, թ, դ, բ, է, գ, գ
4) ե, ը, ժ, ա, բ, թ, դ, է, գ, գ

7. Արշակունյաց Հայաստանի սպարապետների անունները դասավորել ըստ նրանց գործունեության ժամանակագրական հաջորդականության.

ա. Վասակ Մամիկոնյան	դ. Արտավազդ Մամիկոնյան
բ. Մանվել Մամիկոնյան	ե. Մուշեղ Մամիկոնյան
գ. Արտավազդ Մանդակունի	զ. Վաչե Մամիկոնյան
- 1) գ, գ, դ, ա, ե, բ
2) գ, գ, ա, դ, ե, բ
- 3) գ, գ, դ, ա, ե, բ
4) գ, գ, դ, ե, բ, ա

8. Հայոց կաթողիկոսների անունները դասավորել ըստ նրանց գահակալման հաջորդականության.

ա. Սահակ Պարթև	զ. Ներսես Ա Պարթև
բ. Հուսիկ	է. Արիստակես
գ. Հուսիկ–Շահակ Աղբիանոսյան	ը. Հովսեփ Ա Վայոցձորցի
դ. Գրիգոր Լուսավորիչ	թ. Վրթանես Ա Պարթև
ե. Գյուտ	
- 1) է, դ, թ, բ, գ, գ, ա, ը, ե
2) դ, է, թ, բ, գ, ե, գ, ա, ը
- 3) դ, է, թ, բ, գ, գ, ա, ը, ե
4) թ, դ, է, բ, գ, ը, ա, ե, գ

9. Վարդանանց պատերազմի հետ կապված իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. գերի վերցված պարսից մոզերի մահապատիժը Ջարեհավանում
- բ. հայ նախարարների՝ քրիստոնեության առերես ուրացումը Տիգրանում
- գ. Անգղի եկեղեցին քանդելու փորձը պարսից զորքի և մոզերի կողմից

դ. հայ նախարարների ժամանումը Տիգրան՝ Հազկերտ II-ի արքունիք
ե. Աշուշա բդեշխին և Վասակ Սյունու զավակներին պատանդ թողնելը Տիգրանում

1) դ, բ, ե, գ, ա

3) դ, բ, ե, ա, գ

2) բ, դ, գ, ե, ա

4) բ, դ, ե, գ, ա

10. Վարդանանց պատերազմի շրջանի իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

ա. ապստամբ ուժերի կողմից Արտաշատ, Գառնի, Արտագերս ամրոցների ազատագրումը պարսից կայսրներից

բ. Վարդան Մամիկոնյանի և հոների միջև Սասանյանների դեմ ուղղված դաշինքի կնքումը

գ. Ավարայրի ճակատամարտը

դ. Աղվանքի հազարապետի և եպիսկոպոսների ժամանումը Հայաստան

ե. պարսից զորքի՝ Հայաստանից հանելը Հազկերտի կողմից

զ. ապստամբական կառավարության կազմումը

է. «Հավատո ուխտի» ընդունումը

ը. Աղվանքից Վարդան Մամիկոնյանի շուտափույթ վերադարձը Հայաստան

թ. Հովսեփ Վայցոճորցու և Ղևոնդ Երեցի նահատակությունը

ժ. Խաղխաղի ճակատամարտը

1) է, ա, դ, գ, բ, ժ, ը, գ, թ, ե

3) է, ա, գ, դ, ժ, բ, ը, գ, ե, թ

2) ա, է, գ, դ, ե, բ, ը, ժ, գ, թ

4) է, ա, գ, դ, բ, ժ, գ, ը, թ, ե

11. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

ա. Վախթանգ Գորգասալի գահակալության սկիզբը

բ. Գյուտ կաթողիկոսի մեկնումը Տիգրան

գ. մարզպան Ատրվշնասալի փախուստը Ատրպատական

դ. Գյուտ կաթողիկոսի հաստատվելը Վանանդում

ե. Ուրացյալ Վազգեն բդեշխի սպանությունը

1) ա, բ, դ, ե, գ

3) բ, ա, դ, գ, ե

2) դ, բ, ա, գ, ե

4) ա, բ, ե, գ, դ

12. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

ա. պարսից զորավար Միհրանի 20-հազարանոց զորքի ջախջախումը հայերի կողմից

բ. Վահրամ Զուբինի ապստամբության սկիզբը

գ. Մավրիկիոս կայսեր գահակալության ավարտը

դ. Վասակ Մամիկոնյանի որդու՝ Մանվելի սպանությունը

ե. «Մեծ Հայք», «Խորագոյն Հայք», «Ներքսագոյն Հայք» և այլ նահանգների կազմավորումը

զ. Խոսրով Անուշիրվանի ներխուժումը Հայաստան և պարտվելը Վարդան Կրտսերի կողմից

է. Դվինի II ժողովի գումարումը

ը. Պարսիկ Սուրենի նշանակվելը Հայաստանի մարզպան

թ. Մավրիկիոս կայսեր գահակալության սկիզբը

ժ. Սուրեն մարզպանի սպանությունը Դվինում

1) ա, ը, ժ, դ, է, գ, թ, բ, Ե, գ

3) է, ը, դ, ա, ժ, թ, բ, գ, Ե, գ

2) է, ը, դ, ժ, ա, գ, թ, բ, Ե, գ

4) ը, դ, է, ժ, ա, գ, թ, բ, գ, Ե

13. VI դարի իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

ա. Վահրամ Չուբինի ապստամբությունը

բ. Վարդ Պատրիկի՝ հայոց մարզպան դառնալը

գ. Հուստինիանոսի դեմ խռովության կազմակերպումը

դ. Մանվել Մամիկոնյանի սպանությունը

ե. Հայաստանի բաժանումը Բյուզանդիայի և Պարսկաստանի միջև

զ. Հովհաննես Արշակունու գլխավորած ապստամբությունը

է. Դվինի II եկեղեցական ժողովի գումարումը

1) բ, գ, գ, է, դ, ա, Ե

3) գ, է, դ, ա, Ե, գ, բ

2) գ, գ, է, դ, ա, Ե, բ

4) ա, Ե, գ, բ, է, դ, գ

14. Ո՞ր իրադարձությունն է խախտել տրված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությունը.

1) վրաց եկեղեցու անջատվելը Հայ առաքելական եկեղեցուց

2) Կոմիտաս Մամիկոնյանի օծվելը հայոց կաթողիկոս

3) Երուսաղեմի գրավումը պարսիկների կողմից և Քրիստոսի Խաչափայտի գերեվարումը

4) Խոսրով II-ի կողմից Տիգրանի ժողովի գումարումը

5) գերեվարված Խաչափայտի վերադարձվելը Երուսաղեմ

15. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

ա. Զվարթնոցի տաճարի կառուցումը

բ. Թալինի եկեղեցու կառուցումը

գ. Ս. Հռիփսիմե տաճարի կառուցումը

դ. Արուճի Ս. Գրիգոր եկեղեցու կառուցումը

1) ա, դ, գ, բ

2) գ, ա, բ, դ

3) ա, գ, բ, դ

4) գ, ա, դ, բ

16. Դեպքերը դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

ա) Ակոռիի ճակատամարտը

բ) Վարազտիրոցի նշանակվելը հայոց իշխան

գ) Գյուտ կաթողիկոսի մեկնումը Տիգրան

դ) Տիգրանակերտի գրավումն ու ավերումը հռոմեացիների կողմից

ե) Ճարմանայի ճակատամարտը

զ) Խաղխաղի ճակատամարտը

1) դ, Ե, ա, բ, գ, գ

3) գ, գ, բ, դ, Ե, ա

2) դ, գ, գ, ա, Ե, բ

4) դ, Ե, գ, գ, բ, ա

17. Պատմական գործիչների անունները դասավորել ըստ նրանց գործունեության ժամանակագրական հաջորդականության.

ա) Տրդատ II	զ) Երվանդ IV Վերջին
բ) Թեոդորոս Ռշտունի	է) Արշակ II
գ) Տիգրան Մեծ	ը) Արտաշես I
դ) Վահրամ Պաղպատունի	թ) Արտավազդ I
ե) Արտավազդ II	ժ) Հովհաննես Ա Մանդակունի
- 1) գ, ը, թ, գ, ա, ե, է, ժ, դ, բ
2) ը, թ, դ, ե, գ, է, ա, ժ, բ, գ
- 3) գ, ը, թ, գ, ե, ա, է, ժ, բ, դ
4) գ, թ, ը, գ, դ, ա, է, բ, ե, ժ

18. Ճակատամարտերը դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

ա) Ներսեհապատի	զ) Մագնեսիայի
բ) Ձիրավի	է) Հռանդեայի
գ) Ակոռիի	ը) Տիգրանակերտի
դ) Խաղխաղի	թ) Գավգամելայի
ե) Արածանիի	ժ) Խառանի
- 1) թ, գ, ը, ե, է, ժ, դ, գ, բ, ա
2) թ, է, ը, գ, ժ, ե, գ, բ, ա, դ
- 3) է, ը, թ, գ, ե, ժ, դ, գ, ա, բ
4) թ, գ, ը, ե, ժ, է, բ, դ, գ, ա

19. Պատմական գործիչների անունները դասավորել ըստ գործունեության հաջորդականության.

ա) Թեոդորոս Ռշտունի	դ) Հովհաննես Բ Գաբելենացի
բ) Վարազտիրոց Բագրատունի	ե) Աշոտ Մսակեր
գ) Կոմիտաս կաթողիկոս	զ) Վաչագան Բարեպաշտ
- 1) դ, գ, գ, ե, ա, բ
2) բ, գ, գ, ա, ե, դ
- 3) գ, գ, դ, ա, ե, բ
4) գ, դ, գ, բ, ա, ե

20. Հայոց կաթողիկոսների անունները դասավորել ըստ նրանց գահակալման հաջորդականության.

ա. Հովհաննես Ա Մանդակունի	զ. Բաբգեն Ա
բ. Սահակ Ձորովորցի	է. Կոմիտաս Մամիկոնյան
գ. Ներսես Գ Տայեցի	ը. Հովսեփ Ա Վայոցձորցի
դ. Ներսես Բ Բագրևանդացի	թ. Հովհաննես Բ Գաբելենացի
ե. Սահակ Պարթև	ժ. Գյուլ
- 1) ե, ը, ժ, ա, գ, դ, թ, է, գ, բ
2) ե, ժ, ը, ա, դ, գ, թ, է, գ, բ
- 3) ե, ը, ժ, ա, գ, թ, դ, է, բ, գ
4) ը, ժ, գ, ե, ա, դ, թ, գ, է, բ

21. Թվարկված ճակատամարտերից ո՞րն է տեղի ունեցել յոթերորդը ըստ ժամանակագրական հաջորդականության.

ա. Ներսեհապատի	զ. Ձիրավի
բ. Քաղխիսիայի	է. Ավարայրի
գ. Ճարմանայի	ը. Խաղամախյայի

դ. Խաղխաղի
ե. Վարդանակերտի

թ. Ակոռիի
ժ. Յարմուքի

1) բ

2) ե

3) ը

4) թ

22. Թվարկվածներից ո՞ր երկուսն են խախտել ճակատամարտերի տրված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությունը.

1) Ավարայրի

6) Գուկանք գյուղի

2) Ճարմանայի

7) Արճեշի

3) Ակոռիի

8) Խաղամախյայի

4) Ներսեհապատի

9) Արյան լճի

5) Վարդանակերտի

23. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

ա. Քթիշ ամրոցի հերոսական դիմադրությունն արաբներին

բ. Բագարատ Բագրատունու և Աշոտ Արծրունու գլխավորությամբ արաբների վտարումը Տարոնից

գ. Հովնան Խութեցու և Աշոտ ու Դավիթ Բագրատունիների գերեվարությունը

դ. պարտված Բուղայի հեռանալը Հայաստանից

ե. Բուղայի գլխավորած արաբական զորաբանակի ներխուժումը Հայաստան

զ. Բուղայի պարտությունը Գուրգեն Արծրունուց և փախուստը Վասպուրականից

1) բ, ե, գ, դ, ա, դ

3) ե, բ, գ, դ, ա

2) բ, ե, գ, դ, ա, գ

4) ե, բ, գ, դ, ա, գ

24. VIII–IX դդ. Հայաստանում հակաարաբական ապստամբությունների ժամանակ տեղի ունեցած իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

ա. արաբների ջախջախումը «Արյան լիճ» կոչվող վայրում

բ. հայոց այրուձիի բանակելը Վարդանակերտում

գ. Սասուն գավառի միանալը Արմինիային

դ. Մուշեղ Մամիկոնյանի ամրանալը Արտագերսում

ե. Գուկանք գյուղի մոտ արաբների ջախջախումը

զ. արաբ զորավար Յուսուֆին մահապատժի ենթարկելը սասունցիների կողմից

է. Սահակ Ձորոփորցի կաթողիկոսի նամակը արաբ հրամանատարին

ը. Քթիշ ամրոցի պաշտպանությունը

թ. Արճեշի ճակատամարտը

ժ. Վանանդ գավառում Կամսարական իշխանի հեծյալ գնդի կողմից արաբների մեծ զորամասի ջախջախումը

1) բ, ե, ժ, է, գ, դ, թ, գ, ա, ը

3) գ, բ, ժ, է, ե, դ, թ, գ, ը, ա

2) բ, ժ, է, ե, գ, դ, գ, թ, ը, ա

4) գ, բ, ե, ժ, է, դ, գ, թ, ա, ը

25. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

ա. հայոց իշխանաց իշխան Աշոտ Բագրատունու եղբայր Աբասի նշանակվելը սպարապետ

բ. բյուզանդական պատրիարքի՝ նամակով դիմելը հայոց իշխանաց իշխան Աշոտ Բագրատունուն

գ. Շիրակավանի եկեղեցական ժողովի գումարումը

դ. Աշոտ Բագրատունու հաստատվելը հայոց իշխան և սպարապետ

ե. Աշոտ Բագրատունու ճանաչվելը հայոց իշխանաց իշխան

1) դ, ե, ա, գ, բ

3) դ, ե, ա, բ, գ

2) ե, դ, ա, բ, գ

4) դ, ե, բ, գ, ա

26. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

ա. Սմբատ I-ի դիմադրությունը Կապույտ բերդում

բ. Խալիֆի կողմից Գագիկ Արծրունու ճանաչվելը Հայաստանի թագավոր

գ. Բագրատունյաց թագավորության հիմնադրումը

դ. Սմբատ I-ի և Բյուզանդիայի միջև պայմանագրի կնքումը

ե. Սաջյան ամիրայի զորքերի ջախջախումը Դոդսի ճակատամարտում

զ. Յուսուֆ ամիրայի հարձակումը Հայաստանի վրա

1) գ, ե, դ, բ, ա, զ

3) դ, գ, բ, ե, գ, ա

2) դ, գ, ե, բ, ա, զ

4) գ, դ, ե, բ, գ, ա

27. Գտնել այն երկու իրադարձությունները, որոնք խախտում են ստորև տրված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությունը.

1) Վարդանակերտի ճակատամարտը

2) «Արյան լճի» մոտ տեղի ունեցած ճակատամարտը

3) Արճեշի ճակատամարտը

4) Արձնիի ճակատամարտը

5) Բագարատ Բագրատունու՝ Հայոց իշխանի կոչմանն արժանանալը

6) Աշոտ Բագրատունու թագադրումը

7) Սևանի ճակատամարտը

8) Դոդս գյուղի մոտ տեղի ունեցած ճակատամարտը

9) Սմբատ I-ի ամրանալը Կապույտ բերդում

28. Գտնել այն երկու իրադարձությունները, որոնք խախտում են տրված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությունը.

1) Վարդանակերտի ճակատամարտը

2) Արճեշի ճակատամարտը

3) Արձնիի ճակատամարտը

4) Վասպուրականի թագավորության ստեղծումը

5) Բագարատ Բագրատունու իշխանաց իշխան կոչմանն արժանանալը

6) Աշոտ Բագրատունու թագադրումը

7) Աշոտ II-ի մեկնումը Կոստանդնուպոլիս

- 8) Երնջակ բերդի դիմադրությունը
- 9) Սևանի ճակատամարտը

29. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Ծումբի ճակատամարտը
- բ. Տայքի միացումը Բյուզանդիային
- գ. Անիի Սմբատաշեն պարիսպների կառուցումը
- դ. Աշոտ III-ին թագադրելու հանդիսությունները
- ե. Տայքի Դավիթ Կյուրապաղատի մահը
- զ. Անիի Աշոտաշեն պարիսպների կառուցումը

- 1) դ, գ, գ, ա, բ, ե
- 2) դ, գ, գ, ա, ե, բ
- 3) գ, դ, գ, ա, բ, ե
- 4) դ, գ, գ, ե, ա, բ

30. Ո՞ր իրադարձությունն է խախտում տրված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությանը.

- 1) Աշոտ Բագրատունու օձվելը հայոց թագավոր
- 2) Սմբատ I-ի և Բյուզանդիայի միջև պայմանագրի կնքումը
- 3) Զաքարիա Ձագեցի կաթողիկոսի գլխավորությամբ հայ նախարարների հատուկ ժողովի գումարումը
- 4) Սևանի ճակատամարտը
- 5) Խալիֆի կողմից Աշոտ II-ին շահնշահ ճանաչելը

31. Հայոց արքաների անունները դասավորել ըստ նրանց գահակալման ժամանակագրական հաջորդականության.

- ա. Աշոտ III
  - բ. Գագիկ I
  - գ. Հովհաննես-Սմբատ
  - դ. Աբաս
  - ե. Գագիկ II
  - զ. Սմբատ II
- 1) դ, ա, գ, բ, գ, ե
  - 2) ա, դ, բ, գ, ե, գ
  - 3) դ, ա, գ, բ, ե, գ
  - 4) դ, ա, գ, գ, բ, ե

32. Անիի Բագրատունիներին ենթակա թագավորությունները դասավորել ըստ անկման ժամանակագրական հաջորդականության.

- ա) Վանանդի (Կարսի) թագավորություն
  - բ) Տաշիր-Ձորագետի կամ Լոռու թագավորություն
  - գ) Վասպուրականի թագավորություն
  - դ) Սյունիքի թագավորություն
- 1) գ, ա, բ, դ
  - 2) գ, ա, դ, բ
  - 3) ա, գ, բ, դ
  - 4) ա, գ, դ, բ

33. Գտնել այն իրադարձությունը, որը խախտում է ստորև տրված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությունը.

- 1) Տաշիր-Ձորագետի թագավորության հիմնադրումը
- 2) Սյունիքի թագավորության հիմնադրումը

- 3) Տարոնի իշխանության միացումը Բյուզանդիային
- 4) Տրապիզոնի բանակցությունները Տայքի պատկանելության շուրջ
- 5) Աշոտ IV-ի մահը

34. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Դիոգենես կայսեր գերվելը սելջուկների կողմից
- բ. Լոռիի ասպատակումը Ալի Արսլանի գլխավորած հրոսակների կողմից
- գ. սելջուկյան պետության իշխանության հաստատումը Փոքր Ասիայում
- դ. հայ խաղաղ բնակչության կոտորածը Մանանադիի Սմբատաբերդ լեռան մոտ
- ե. Անիի պաշարումը Ալի Արսլանի կողմից

- 1) դ, բ, ա, ե, գ
- 2) դ, բ, ե, ա, գ
- 3) ա, դ, բ, ե, գ
- 4) բ, գ, դ, ա, ե,

35. Ըստ ժամանակագրական հաջորդականության՝ թվարկված իրադարձություններից որն է տեղի ունեցել վեցերորդը.

- ա. թյուրք-սելջուկների առաջին արշավանքը Հայաստան
- բ. Անիի հռչակումը մայրաքաղաք
- գ. Սմբատաբերդ լեռան մոտ հայ բնակչության կոտորածը
- դ. Տաշիր-Ձորագետի թագավորության հիմնադրումը
- ե. թյուրք-սելջուկների երրորդ արշավանքը Հայաստան
- զ. Սյունիքի թագավորության հռչակումը
- է. Վարդանակերտի ճակատամարտը
- ը. Դավիթ Կյուրապաղատի մահը
- թ. Մանազկերտի ճակատամարտը
- ժ. Անիի գրավումը թյուրք-սելջուկների կողմից

- 1) գ
- 2) գ
- 3) թ
- 4) ա

36. Գտնել այն երկու իրադարձությունները, որոնք խախտում են ստորև տրված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությունը.

- 1) Բագրատունիների հայկական պետության կործանումը
- 2) թյուրք-սելջուկների առաջին արշավանքը Հայաստան
- 3) թյուրք-սելջուկների երկրորդ արշավանքը Հայաստան
- 4) Ծումբի ճակատամարտը
- 5) Շահապիվանի եկեղեցական ժողովը
- 6) Անիի գրավումը Ալի Արսլանի կողմից
- 7) Մանազկերտի ճակատամարտը
- 8) Դվինի ազատագրումը Ջաքարյանների կողմից

37. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Կարսի թագավոր Գագիկ Աբասյանի տեղափոխվելը Փոքր Ասիա
- բ. Թամար թագուհու գահակալության վերջը

գ. Դավիթ Շինարարի գլխավորած զորքերի կողմից Շադդադյանների վտարումն Անիից

դ. Ալի Արսլանի կողմից գրավված Անիի հանձնումը Շադդադյաններին

ե. Տաշիր-Ձորագետի թագավորության վերացումը

1) դ, գ, ա, ե, բ

3) դ, ա, ե, գ, բ

2) ա, դ, բ, ե, գ

4) բ, դ, ա, գ, ե

38. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

ա. Հեթում I-ի և մոնղոլների միջև դաշնակցային պայմանագրի կնքումը

բ. հայ-վրացական ջրկատները մամուլքների դեմ պատերազմի ուղարկելու մոնղոլների որոշման և հարկերի բարձրացման պատճառով բռնկված հակամոնղոլական ապստամբության սկիզբը

գ. Խաչենի տիրակալ Հասան-Ջալալի և Ջաքարե Ջաքարյանի մահապատիժը

դ. մոնղոլների կողմից Երզնկայի, Տւրիկի, Սեբաստիայի ու Կեսարիայի գրավումը

ե. մոնղոլների դեմ վրաց թագավորի մասնակցությամբ հայ և վրաց իշխանների կազմակերպած ապստամբության բացահայտումը և ճնշումը

1) ե, դ, ա, գ, բ

3) դ, ե, ա, բ, գ

2) ե, դ, ա, բ, գ

4) դ, ե, բ, գ, ա

39. Պատմական իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

ա. Հայաստանի հարավային շրջանների նվաճումը մոնղոլների կողմից

բ. Անիի գրավումը Դավիթ Շինարարի կողմից

գ. Տաշիր-Ձորագետի թագավորության անկումը

դ. սելջուկյան տիրապետության հաստատումը Փոքր Ասիայում

ե. Թամար թագուհու կողմից Սարգիս Ջաքարյանին սպարապետի պաշտոն շնորհելը

զ. մոնղոլների կողմից Գանձակի ավերումը

է. Սմբատաբերդ լեռան մոտ հայ բնակչության կոտորածը

ը. հայկական թագավորությունների՝ սելջուկներին հպատակություն հայտնելը

թ. Բագրևանդի ազատագրումը սելջուկյան տիրապետությունից

ժ. Փիլարտոսի իշխանության ստեղծումը

1) ը, է, ժ, գ, դ, ե, թ, բ, գ, ա

3) է, ժ, դ, ը, բ, գ, թ, ե, գ, ա

2) է, ժ, դ, ը, գ, բ, ե, գ, թ, ա

4) է, ը, ժ, դ, գ, բ, ե, թ, գ, ա

40. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

ա. Գող Վասիլի իշխանության վերացումը

բ. Փիլարտոս Վարաժնունու իշխանության վերացումը

գ. Գող Վասիլի իշխանության հիմնադրումը

դ. Փիլարտոս Վարաժնունու իշխանության հիմնադրումը

ե. Ռուբինյան իշխանության ստեղծումը

1) գ, դ, ե, ա, բ

3) դ, ե, գ, բ, ա

2) դ, գ, ե, բ, ա

4) դ, գ, բ, ե, ա

41. Կիլիկյան Հայաստանի աթոռանիստները դասավորել ըստ մայրաքաղաք դառնալու ժամանակագրական հաջորդականության.

- ա. Անավարզա   բ. Կոռոմոզոլ   գ. Սիս   դ. Վահկա
- 1) բ, դ, գ, ա   3) բ, ա, դ, գ
2) դ, բ, ա, գ   4) բ, դ, ա, գ

42. Կիլիկյան Հայաստանի հայոց իշխանների անունները դասավորել ըստ գահակալման ժամանակագրական հաջորդականության.

- ա. Մլեհ   դ. Ռուբեն III
բ. Լևոն II   ե. Թորոս II
գ. Լևոն I
- 1) ա, ե, գ, բ, դ   3) գ, ե, ա, դ, բ
2) գ, ա, ե, բ, դ   4) դ, ա, գ, ե, բ

43. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Անավարզայի դառնալը Կիլիկիայի հայկական իշխանության մայրաքաղաք
բ. Թորոս II-ի կողմից Անավարզա, Մսիս, Տարսոն քաղաքների գրավումը բյուզանդացիներից
գ. Հովհաննես Կոմնենոս կայսեր կողմից Անավարզայի գրավումը
դ. Լևոն I իշխանի գերեվարությունը
ե. Վահկա բերդի հերոսական դիմադրությունը Հովհաննես Կոմնենոսի բանակին
զ. Լևոն I իշխանի կողմից Տարսոն, Մսիս և Ադանա քաղաքների գրավումը
է. Թորոս I-ի կողմից Սիս և Անավարզա քաղաքների գրավումը
ը. Հովհաննես Կոմնենոս կայսեր գլխավորած բյուզանդական բանակի ներխուժումը Դաշտային Կիլիկիա
թ. Լևոն I-ի որդի Թորոսի փախուստը բյուզանդական գերությունից
ժ. Բերդուաի ճակատամարտը

- 1) է, ա, ժ, գ, ը, գ, ե, դ, թ, բ   3) գ, ա, ժ, ը, է, ե, գ, դ, բ, թ
2) ժ, գ, ը, ե, գ, է, ա, դ, բ, թ   4) է, ժ, ա, գ, գ, ե, ը, թ, բ, դ

44. Ո՞ր երկու իրադարձություններն են խախտում տրված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությունը.

- 1) Հայոց կաթողիկոսական աթոռի փոխադրումը Հռոմկլա
2) Մլեհի կողմից Մսիս, Տարսոն և Ադանա քաղաքների ազատագրումը բյուզանդացիներից
3) Միրիոկեֆալոնի ճակատամարտը
4) Թորոս II-ի կողմից բյուզանդական զորքերի ջախջախումը Մսիս քաղաքի մոտ
5) Խաչակրաց երրորդ արշավանքի սկիզբը
6) Լևոն II-ի և Բոհեմունդի միջև հաշտության պայմանագրի կնքումը Սսում
7) Երուսաղեմի գրավումը Սալահ ադ Դինի կողմից
8) Լևոն II-ի հանդիսավոր թագադրությունը
9) Լևոն Մեծագործի կողմից Լամբրոն ամրոցի գրավումը

45. Տրված իրադարձություններից որ երկուսն են խախտում տրված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությունը.

- 1) Բերդուսի ճակատամարտը
- 2) Սարգիս Զաքարյանի՝ ամիրսպասալարի պաշտոն ստանալը
- 3) Մանազկերտի ճակատամարտը
- 4) Չարմաղանի գլխավորած մոնղոլական բանակի ներխուժումը Հայաստան
- 5) հայ-մոնղոլական պայմանագրի կնքումը Հեթում I-ի կողմից
- 6) Միրիոկեֆալոնի ճակատամարտը
- 7) Մառիի ճակատամարտը

46. Հայոց կաթողիկոսների անունները դասավորել ըստ գահակալման ժամանակագրական հաջորդականության.

ա. Մեսրոպ Արտազեցի	դ. Պողոս Սսեցի
բ. Ստեփանոս Հոռմկլայեցի	ե. Հովհաննես Սսեցի
գ. Կոստանդին Լամբրոնացի	զ. Կոստանդին Կեսարացի

1) ե, բ, գ, գ, ա, դ	3) ե, գ, բ, գ, ա, դ
2) գ, բ, ե, գ, դ, ա	4) բ, ա, դ, ե, գ, գ

47. Ճակատամարտերը դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

ա. Միրիոկեֆալոնի	գ. Մանազկերտի
բ. Ծումբի	է. Սևանի
գ. Կոտմանի	ը. Չմանկատուկի
դ. Մառիի	թ. Բերդուսի
ե. Դոդսի	ժ. Բասենի

1) բ, է, ե, ժ, գ, թ, դ, ա, ը, գ	3) ե, ժ, է, բ, գ, գ, ա, դ, ը, թ
2) է, ժ, ե, բ, գ, գ, դ, թ, ը, ա	4) ե, է, բ, ժ, գ, թ, ա, գ, ը, դ

48. Կիլիկյան Հայաստանի արքաների անունները դասավորել ըստ գահակալման ժամանակագրական հաջորդականության.

ա. Լևոն III	գ. Լևոն IV
բ. Հեթում II	դ. Լևոն II
ե. Հեթում I	

1) ե, դ, գ, ա, բ	3) դ, ե, ա, գ, բ
2) դ, ե, ա, բ, գ	4) բ, ե, դ, ա, գ

49. Կիլիկյան Հայաստանի թագավորների անունները դասավորել ըստ գահակալման ժամանակագրական հաջորդականության.

ա. Հեթում II	գ. Հեթում I
բ. Գվիդոն Լուսինյան	է. Լևոն II
գ. Լևոն VI	ը. Լևոն III
դ. Լևոն IV	թ. Կոստանդին Նորեցի
ե. Օշին	ժ. Լևոն V

- 1) է, գ, ը, ա, դ, ե, ժ, բ, թ, գ
- 2) գ, ը, դ, է, ա, ե, ժ, բ, թ, գ

- 3) ը, գ, ա, է, դ, ե, ժ, գ, բ, թ
- 4) է, գ, ը, ա, դ, ժ, ե, բ, թ, գ

50. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Լևոն VI Լուսինյանի օծումը հայոց թագավոր
- բ. Պողոս Սսեցի կաթողիկոսի վերադարձը գերությունից
- գ. Կիլիկիայի հայոց թագավորության անկումը
- դ. Հայոց գահի անցնելը Նորեցիներին
- ե. Մեսրոպ Արտազեցու գլխավորությամբ Սսի եկեղեցական ժողովի գումարումը

- 1) ե, բ, գ, դ, ա, 3) դ, ե, ա, գ, բ
- 2) ե, բ, դ, գ, ա 4) դ, ե, ա, բ, գ

51. Դեպքերը դասավորել ըստ ժամանակագրական հաջորդականության.

- ա. Չմանկատուկի ճակատամարտը
- բ. Գագիկ Արծրունու թագադրումը
- գ. Տարոնի իշխան Աշոտ Բագրատունու մահը
- դ. Գագիկ II-ի մեկնումը Կոստանդնուպոլիս
- ե. Դավիթ Անհողինի չինազանդվելը Գագիկ I-ին
- զ. Մառիի ճակատամարտը
- է. Հայոց պատրիարքության հիմնադրումը Կոստանդնուպոլսում

- 1) բ, գ, ե, դ, ա, գ, է 3) ա, գ, դ, ե, է, բ, գ
- 2) բ, գ, ա, ե, դ, գ, է 4) բ, ա, գ, է, դ, գ, ե

52. Ո՞ր իրադարձությունն է տեղի ունեցել երրորդը՝ ըստ ժամանակագրական հաջորդականության.

- ա. Երևանի գրավումը շահ Աբասի կողմից
- բ. Բաղդադի գրավումը թուրքերի կողմից և թուրք-պարսկական պատերազմների ավարտը
- գ. շահ Աբասի հարձակումը և Թավրիզի գրավումը
- դ. շահ Աբասի հրամանով հայ բնակչության տեղահանության սկիզբը
- ե. շահ Աբասի գահակալության սկիզբը
- զ. Նախիջևանի գրավումը շահ Աբասի կողմից
- է. Կասրե Շիրինի պայմանագրի կնքումը
- ը. շահ Աբասի կողմից Այսրկովկասի ու Ատրպատականի զիջումը օսմանցիներին
- թ. շահ Աբասի մուտքը Ջուղա

- 1) թ 2) ա 3) գ 4) դ

53. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Սմբատ Արծրունու օծումը հայոց թագավոր
- բ. Աբգար Թոխաթեցու գլխավորած պատվիրակության մեկնումը Վենետիկ
- գ. Էջմիածնի գաղտնի խորհրդակցության հրավիրումը Ստեփանոս Սալմաստեցու կողմից
- դ. Ամենայն հայոց կաթողիկոսության վերահաստատումը Ս. Էջմիածնում

ե. Ստեփանոս Սալմաստեցու գլխավորած պատվիրակության մեկնումը Եվրոպա
զ. Ջհանշահի գահակալման ավարտը

1) դ, գ, ա, գ, ե, բ

3) դ, ա, գ, գ, բ, ե

2) դ, ա, գ, գ, ե, բ

4) ա, դ, գ, գ, բ, ե

54. Պատմական իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

ա. Մանազկերտի ճակատամարտը

բ. հակաարաբական ապստամբությունը Գրիգոր և Դավիթ Մամիկոնյանների գլխավորությամբ

գ. Զվարթնոց տաճարի կառուցման ավարտը

դ. Արձնիի ճակատամարտը

ե. Մայր Աթոռի վերահաստատումը Ս. Էջմիածնում

զ. Վասպուրականի թագավորության կործանումը

է. Քաղիսիայի ճակատամարտը

ը. Թեոդորոս Ռշտունու մահը

1) է, ը, բ, դ, գ, ե, ա, գ

3) է, ը, գ, դ, գ, բ, ա, ե

2) ը, է, բ, գ, դ, գ, ե, ա

4) է, ը, գ, բ, դ, գ, ա, ե

55. Հայ միջնադարյան մշակույթի կարևոր իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

ա. հայկական առաջին դատաստանագրքի ստեղծումը

բ. Աղբերց վանքի դպրոցի հիմնադրումը

գ. Սմբատ Գունդստաբլի կողմից «Դատաստանագրքի» կազմումը

դ. մեզ հասած մանրանկարներով զարդարված առաջին ամբողջական ձեռագրի ստեղծումը

ե. Անիի Կաթողիկե մայր տաճարի կառուցման ավարտը

զ. Մխիթար Գոշի կողմից դատաստանագրքի կազմումը

1) ե, դ, ա, գ, բ, գ

3) դ, ա, բ, գ, գ, ե

2) դ, ե, ա, գ, գ, բ

4) դ, ե, ա, գ, գ, բ

56. Հայկական մշակութային կյանքին վերաբերող իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

ա. «Ուրբաթագրքի» լույսընծայումը Հակոբ Մեղապարտի կողմից

բ. Գլաձորի համալսարանի հիմնադրումը

գ. Զվարթնոցի տաճարի կառուցումը

դ. Գայանե տաճարի հիմնադրումը

ե. Լվրվում տպարանի հիմնումը Հովհաննես Քարմատանենցի կողմից

զ. Աբգար Թոխաթեցու տեղափոխվելը Վենետիկից Կ. Պոլիս

1) դ, գ, բ, ա, գ, ե

3) ե, գ, ա, բ, գ, դ

2) գ, դ, բ, գ, ա, ե

4) դ, գ, ա, բ, ե, գ

57. Թվարկվածներից որն է խախտում ստորև տրված պատմամշակութային իրադարձությունների ժամանակագրական հաջորդականությունը.

- 1) Մխիթար Գոշի «Դատաստանագրքի» կազմումը
- 2) Գլաձորի համալսարանի հիմնումը
- 3) Անիի մայր տաճարի շինարարության ավարտը
- 4) Աբգար Թոխաթեցու կողմից «Տօնացոյց»-ի տպագրումը
- 5) Նոր Զուղայում հայկական տպարանի հիմնումը

58. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Սահակ Պարթևի նշանակումը հայոց կաթողիկոս
- բ. Արշակ III-ի և Վարազդուխտի ամուսնությունը
- գ. Բատ Սահառունու մահապատիժը
- դ. Սահակ Պարթևի զրկվելը կաթողիկոսությունից Վռամ արքայի կողմից
- ե. Մուշեղ Մամիկոնյանի դավադիր սպանությունը
- զ. Համազասպ Մամիկոնյանի նշանակումը հայոց սպարապետ
- է. Մամիկոնյան տոհմի տանուտերության և սպարապետության գործի ստանձնումը Մանվել Մամիկոնյանի կողմից
- ը. Վարազդատ Արշակունու դառնալը օլիմպիական խաղերի հաղթող
- թ. Վարազդատ Արշակունու գահընկեց լինելը
- ժ. Վարդան Մամիկոնյանի դառնալը սպարապետ

- 1) ը, ե, է, թ, գ, բ, ա, զ, դ, ժ
- 2) ը, է, թ, ե, գ, բ, ա, ժ, զ, դ
- 3) ե, ը, է, թ, գ, բ, ժ, ա, զ, դ
- 4) ե, է, ը, թ, բ, գ, դ, ա, զ, ժ

59. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Խոսրով Անուշիրվանի պատերազմ հայտարարելը Հուստինիանոս I-ին
- բ. I-IV Հայքերի ստեղծումը
- գ. Ակակիոսի սպանությունը և հակաբյուզանդական ապստամբության սկիզբը
- դ. Արտավան Արշակունու պաշտոնանկությունը և արգելափակումը պալատում
- ե. Հովհաննես Արշակունու դավադիր սպանությունը

- 1) բ, գ, ե, ա, դ
- 2) գ, բ, ե, դ, ա
- 3) ա, բ, գ, ե, դ
- 4) բ, ե, գ, դ, ա

60. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Պարսից տերության կործանումը արաբների կողմից
- բ. արաբական ցեղերի քաղաքական միավորումը Մուհամմեդի գլխավորությամբ
- գ. Վարազտիրոց Բագրատունու մասնակցությունը Հերակլ կայսեր դեմ կազմակերպված դավադրությանը
- դ. Ս. Հռիփսիմե տաճարի կառուցումը

- 1) դ, ա, գ, բ
- 2) բ, դ, ա, գ
- 3) բ, դ, գ, ա
- 4) դ, բ, գ, ա

61. Թվարկվածներից որն է խախտում 774–775 թթ. հակաարաբական մեծ ապստամբության դեպքերի տրված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությունը.

- 1) Արտավազդ Մամիկոնյանի կողմից Կումայրի գյուղում արաբ հարկահանների վրա հարձակվելը
- 2) Մուշեղ Մամիկոնյանի Արտագերս ամրոցում ամրանալը
- 3) Արճեշի ճակատամարտը
- 4) Կարինի պաշարման սկիզբը հայ ապստամբների կողմից
- 5) արաբական զորքերի մուտքը Հայաստան և բանակելը Խլաթում

62. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Ջալալեդդինի ջախջախիչ պարտությունը մոնղոլներից
- բ. Չարմաղանի գլխավորած մոնղոլական զորքերի ներխուժումը Հայաստան
- գ. հայ-վրացական միացյալ ուժերի պարտությունը Կոտմանի դաշտում
- դ. Լոռե և Շամքոր քաղաքների գրավումը մոնղոլների կողմից
- ե. մոնղոլ ցեղապետ Թեմուչինի ընտրվելը խան՝ Չինգիզ խան անունով

- 1) գ, ա, ե, դ, բ
- 2) ե, ա, գ, բ, դ
- 3) ա, գ, դ, ե, բ
- 4) ե, գ, ա, բ, դ

63. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա) Դվինի ազատագրումը Ջաքարյանների կողմից
- բ) Անիի գրավումը Դավիթ Շինարարի կողմից
- գ) Լևոն II-ի թագադրությունը
- դ) Երուսաղեմի գրավումը Սալահ ադ. Դինի զորքերի կողմից
- ե) Ջաքարյանների կրած անհաջողությունը Խլաթի մոտ

- 1) ա, ե, գ, բ, դ
- 2) բ, գ, ա, դ, ե
- 3) բ, դ, գ, ա, ե
- 4) ա, գ, ե, դ, բ

64. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Արգար Թոխաթեցու գլխավորած պատվիրակության մեկնումը Վենետիկ
- բ. Նոր Ջուղա բնակավայրի հիմնումը
- գ. Չալդրանի ճակատամարտը
- դ. Օսմանյան պետության հիմնադրումը Փոքր Ասիայում
- ե. եկեղեցական գաղտնի ժողովի գումարումը Սեբաստիայում
- զ. շահ Աբասի կազմակերպած հայ բնակչության բռնագաղթը
- է. Սմբատ Արծրունու օժումը հայոց թագավոր
- ը. կաթողիկոսական աթոռի վերահաստատումը Ս. Էջմիածնում
- թ. Էջմիածնի գաղտնի խորհրդակցության հրավիրումը Ստեփանոս Սալմաստեցու կողմից
- ժ. օսմանների կողմից Կոստանդնուպոլսի գրավումը

- 1) ը, դ, ժ, գ, թ, է, ե, ա, բ, գ
- 2) դ, ը, ժ, է, թ, գ, ա, ե, գ, բ
- 3) ժ, ը, դ, է, գ, բ, ե, գ, ա, թ
- 4) դ, ը, ժ, է, գ, թ, ե, ա, գ, բ

65. Տրված իրադարձություններից որն է խախտում տրված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությունը.

- 1) Խոր Վիրապում Լուսավորչին բանտարկելը
- 2) Լուսավորչի եպիսկոպոսական ձեռնադրությունը Կեսարիայում
- 3) Բագավանում Գրիգոր Լուսավորչին դիմավորելը
- 4) Մայր տաճար Ս. Էջմիածնի կառուցման ավարտը
- 5) Հայ առաքելական եկեղեցու հիմնադրումը

66. Վահանանց պատերազմի շրջանի թվարկված իրադարձություններից որն է խախտում տրված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությունը.

- 1) մարզպան Ատրվշնասպի սպանվելը
- 2) հայ զորականների հասնելը Վարազկերտ գյուղ
- 3) հայ զորականների 400-հոգանոց գնդի բանակումը Ակոռիի մոտ
- 4) Ներսեհապատի ճակատամարտը
- 5) Սահակ Բագրատունու և Վասակ Մամիկոնյանի զոհվելը

6-II. Կարճ (վանդակավոր) պատասխանով առաջադրանքներ

1. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Բագավանի մոտ արքայի և հայոց զորքի կողմից Գրիգոր Լուսավորչին դիմավորելը
- 2) հայոց Աբգար թագավորի գահակալումը
- 3) Ղևոնդիոսի գլխավորած եպիսկոպոսների ժողովում Գրիգորին եպիսկոպոս ձեռնադրելը
- 4) «Հավատո հանգանակ»-ի սահմանումը առաջին տիեզերական ժողովի կողմից
- 5) Մայր տաճար Ս. Էջմիածնի կառուցումը

2. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Սահակ Պարթևին հայոց կաթողիկոս նշանակելը
- 2) Խոսրով IV-ի մահը
- 3) Ներսես Ա Պարթևի կաթողիկոսական աթոռին բարձրանալը
- 4) հայոց թագավորների ոսկորների վերաթաղումը Աղձք գյուղում
- 5) Մուշեղի հրամանատարությամբ հայոց զորքի հաղթանակը Ատրպատականում

3. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Շահապիվանի եկեղեցական ժողովը
- 2) Մուշեղ Մամիկոնյան սպարապետի զորքով դեպի Գանձակ շարժվելը պարսից զորքի դեմ
- 3) Պերոզի գահակալության սկիզբը
- 4) Վախթանգ Գորգասալ թագավորի գահակալության սկիզբը
- 5) Հովսեփ Վայոցձորցի կաթողիկոսի նահատակվելը

- 4. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.**
- 1) Հովհաննես Ա Մանդակունի կաթողիկոսի նշանակվելը մեծ դատավոր
  - 2) Քաղկեդոնի IV ժողովը
  - 3) Հովսեփ Ա Վայոցձորցու կաթողիկոսական աթոռին բազմելը
  - 4) Ճարմանայի ճակատամարտը
  - 5) Հայոց Արևելից կողմում Վաչագան Բարեպաշտի գահ բարձրանալը
- 5. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.**
- 1) հայ ապստամբների դիմումը պարսից Խոսրով Անուշիրվան արքային և նրա կողմից Բյուզանդիային պատերազմ հայտարարելը
  - 2) Վարդան Կրտսերի գլխավորած ապստամբության սկիզբը
  - 3) Հուստինիանոս I-ի գահակալության սկիզբը
  - 4) Պարսկաստանի և Բյուզանդիայի միջև «հավիտենական» հաշտության կնքումը
  - 5) Դվինի երկրորդ եկեղեցական ժողովի գումարումը
- 6. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.**
- 1) Գրիգոր Մամիկոնյանի զոհվելը խազարների դեմ պայքարում
  - 2) Քաղիսիայի ճակատամարտը
  - 3) Կոմիտաս Մամիկոնյանի օծվելը հայոց կաթողիկոս
  - 4) Վարազտիրոց իշխանի՝ գերությունից հայրենիք վերադառնալը
  - 5) Բյուզանդական կայսեր կողմից Ներսեհ Կամսարականին հայոց իշխան ճանաչելը
- 7. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.**
- 1) Աշոտ Արժրունու գլխավորությամբ վասալականցիների ամրանալը Նկան ամրոցում
  - 2) «Արյան լճի» մոտ տեղի ունեցած ճակատամարտը
  - 3) Արձնիի ճակատամարտը
  - 4) Գրիգոր և Դավիթ Մամիկոնյան եղբայրների գլխավորած ապստամբությունը
  - 5) Բագրատունիների նստավայրի տեղափոխումը Բագարան
- 8. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.**
- 1) Տայքի միացվելը Բյուզանդիային
  - 2) Եդեսիայի կոմսության հիմնումը
  - 3) բանակցությունները Տրապիզոնում Բյուզանդիայի և Վրաստանի միջև
  - 4) Բերդուսի ճակատամարտը
  - 5) Ապլարիպ Արժրունու նշանակվելը Կիլիկիայի կառավարիչ
- 9. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.**
- 1) Դվինի ամիրայության միացումը Բագրատունյաց թագավորությանը
  - 2) Դվինի ավերիչ երկրաշարժը
  - 3) Կոստանդնուպոլսում Աշոտ II-ի կողմից հակաարաբական դաշինքի կնքումը
  - 4) Դավիթ Անհողիի հրաժարվելը հայոց թագավորի գերիշխանությունը ճանաչելուց
  - 5) Անիի Աշոտաշեն պարիսպների կառուցումը

10. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Վասպուրականի թագավորության անկումը
- 2) Լոռու թագավորության անկումը
- 3) Աշոտ IV-ի մահը
- 4) Տարոնի իշխանության միացումը Բյուզանդական կայսրությանը
- 5) Գագիկ I-ի գահակալության ավարտը

11. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Սարգիս Զաքարյանի՝ ամիրսպասալարի պաշտոն ստանալը
- 2) Ապլղարիպ Արծրունու նշանակվելը Կիլիկիայի ստրատեգոս
- 3) Մանանադիի Սմբատաբերդ լեռան մոտ կազմակերպված հայ խաղաղ բնակչության կոտորածը
- 4) Փոքր Ասիայում սելջուկյան պետության իշխանության հաստատումը
- 5) Կարսի թագավորության անկումը

12. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Սեբաստիայի գրավումը մոնղոլների կողմից
- 2) Գող Վասիլի իշխանության հիմնումը
- 3) Անիի հանձնումը Շադդադյաններին
- 4) Երուսաղեմի թագավորության հիմնումը
- 5) Ծամնդավ բերդաքաղաքի հանձնումը Գագիկ Կարսեցուն

13. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Փիլարտոս Վարաժնունու իշխանության հիմնումը
- 2) Չմանկատուկի ճակատամարտը
- 3) Անտիոքի իշխանի և Լևոն II իշխանի միջև հաշտության պայմանագրի կնքումը Սիս քաղաքում
- 4) Հայ իշխան Ռուբենի ամրանալը Կոռոմզոլ բերդում
- 5) Լևոն Մեծագործի կողմից Անտիոքի իշխանության հանձնումը Ռայմոնդ-Ռուբենին

14. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Հենրիխ VI-ի կողմից թագ ուղարկելը Լևոն II-ին
- 2) Մեսրոպ Արտագեցի կաթողիկոսի կողմից Սսում եկեղեցական ժողովի հրավիրումը
- 3) Կիլիկիայի հայոց թագավոր Օշինի գահակալման ավարտը
- 4) Գրիգոր Զ Ապիրատի բազմելը հայոց կաթողիկոսական աթոռին
- 5) Մամլուքների կողմից հայոց կաթողիկոսանիստ Հռոմկլա բերդաքաղաքի գրավումը

15. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Մոնղոլների կողմից ապստամբության ղեկավարներից Խաչենի տիրակալ Հասան Ջալալին և Զաքարե Զաքարյանին մահապատժի ենթարկելը
- 2) Մառիի ճակատամարտը

- 3) Ստեփանոս Հոռմկլայեցու բազմելը հայոց կաթողիկոսական աթոռին
- 4) Հայաստանի հարավային շրջանների նվաճումը մոնղոլների կողմից
- 5) Պաղտին մարաջախտի որդի Կոստանդինի գահակալման սկիզբը

16. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Կոստանդնուպոլսի հայոց պատրիարքության հիմնումը
- 2) Չալդրանի ճակատամարտը
- 3) Բյուզանդական կայսրության կործանումը
- 4) Ստեփանոս Սալմաստեցի կաթողիկոսի հրավիրած գաղտնի խորհրդակցությունը
- 5) Կիրակոս Վիրապեցու ընտրվելը հայոց կաթողիկոս

17. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Սմբատ Արծրունու օձվելը հայոց թագավոր
- 2) Գանձասարի վանքի՝ Աղվանից եկեղեցու կաթողիկոսանիստ կենտրոն դառնալը
- 3) Հայոց կաթողիկոսության փոխադրվելը Սիս
- 4) Կասրե-Շիրինի պայմանագրի կնքումը
- 5) Զհանշահի՝ որպես «Շահ-ի Արման» գահակալման սկիզբը

18. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Կասրե-Շիրինի պայմանագրի կնքումը
- 2) Աբգար դպիրի կողմից «Տաղարան»-ի տպագրումը Կ. Պոլսում
- 3) Խաչատուր Կեսարացու ջանքերով Նոր Զուղայում հայկական տպարանի հիմնումը
- 4) Լվովում հայկական տպարանի հիմնումը
- 5) Աբգար դպիր Թոխաթեցու գլխավորած պատվիրակության մեկնումը Վենետիկ

7. ՀԱՄԱՊԱՏԱՍԽԱՆԵՑՈՒՄ

7-1. Ընտրովի պատասխանով առաջադրանքներ

1. Կատարել համապատասխանեցում.

- 1) Խոսքով III Կոտակ
- 2) Պապ
- 3) Վրթանես Ա Պարթև
- 4) Շապուհ II
- 5) Ներսես Ա կաթողիկոս
- 6) Արշակ II
- 7) Տիրան

- ա) 339–350 թթ.
- բ) 333–341 թթ.
- գ) 330–338 թթ.
- դ) 370–374 թթ.
- ե) 309–379 թթ.
- զ) 353–373 թթ.
- է) 350–368 թթ.
- ը) 298–330 թթ.

- 1) 1–գ, 2–դ, 3–ե, 4–բ, 5–է, 6–զ, 7–ա
- 2) 1–է, 2–ա, 3–զ, 4–բ, 5–զ, 6–ը, 7–դ

- 3) 1–գ, 2–դ, 3–բ, 4–ե, 5–զ, 6–է, 7–ա
- 4) 1–գ, 2–բ, 3–ա, 4–ը, 5–դ, 6–զ, 7–ե

2. Գահակալման տարիները համապատասխանեցնել արքայի անվանը.

- 1) Խոսքով III Կոտակ
- 2) Պապ
- 3) Տիրան
- 4) Տրդատ III Մեծ
- 5) Արշակ II

- ա. 339–350 թթ.
- բ. 287–330 թթ.
- գ. 350–368 թթ.
- դ. 374–378 թթ.
- ե. 330–338 թթ.
- զ. 370–374 թթ.

- 1) 1–բ, 2–զ, 3–ա, 4–ե, 5–զ
- 2) 1–ե, 2–զ, 3–ա, 4–բ, 5–զ

- 3) 1–ե, 2–զ, 3–զ, 4–բ, 5–ա
- 4) 1–ե, 2–դ, 3–ա, 4–բ, 5–զ

3. Համապատասխանեցնել.

Պատմական Հայաստանի ղր գավառներում են տեղի ունեցել ներքոհիշյալ իրադարձությունները.

- ա. Արիստակես կաթողիկոսի հուղարկավորությունը
- բ. Հայ եկեղեցու առաջին ժողովը
- գ. Արշակունի թագավորների դամբարանների թալանը պարսից զորքի կողմից
- դ. Զիրավի ճակատամարտը
- ե. Արշակալանի հիմնումը

- 1) Նիգ
- 2) Քազրևանդ
- 3) Եկեղյաց

- 4) Տարոն
- 5) Կոգովիտ
- 6) Դարանաղյաց

- 1) ա–1, բ–4, գ–3, դ–5, ե–2
- 2) ա–3, բ–4, գ–6, դ–5, ե–2

- 3) ա–3, բ–4, գ–6, դ–2, ե–5
- 4) ա–1, բ–6, գ–3, դ–2, ե–5

4. Համապատասխանեցնել պատմական իրադարձությունը, տարեթիվը, վայրը.

N	Պատմական իրադարձություն	N	Տարեթիվ	N	Վայր
1	Կոստանդինոս Մեծի կայսերական հրովարտակի ընդունումը	1	325 թ.	1	Գանձակ
2	Մազքութների Սանեսան թագավորի կողմից Հայաստանի մայրաքաղաքի գրավումը	2	371 թ.	2	Միլան
3	Վճռական ճակատամարտ, որն ամրապնդեց Պապի իշխանությունը	3	372 թ.	3	Վաղարշապատ
4	Ճակատամարտ, ուր հայերը կռվի նետովեցին «Քաջ Արշակի համար» բացականչություններով	4	335 թ.	4	Հռոմ
		5	313 թ.	5	Ձիրավ

1.

1	5	2
2	4	3
3	2	5
4	3	1

      2.

1	5	2
2	4	3
3	3	1
4	2	5

      3.

1	1	2
2	4	3
3	2	5
4	3	1

      4.

1	1	4
2	2	1
3	3	3
4	4	5

5. Կատարել համապատասխանեցում.

- ա. Ծոփքի վերակացու, որը սպանեց Արիստակես կաթողիկոսին
- բ. Փառանձեմ թագուհու հայրը
- գ. Տիրանի օրոք բյուզանդական կայսրը, որին հայ ավագանին առաջարկեց ռազմական դաշինք ընդդեմ պարսիկների
- դ. Տիրան թագավորին կուրացրած Ատրպատականի մարզպան
- ե. կաթողիկոս, որը հաջորդել է Վրթանեսին
- զ. Խոսրով III-ի օրոք զոհված հայոց սպարապետ
- է. Ուրացյալ Վահան Մամիկոնյանի հայրենասեր որդին
- ը. Հայոց կաթողիկոս, որը հաջորդել է Ներսես Մեծին
- թ. հռոմեական զորավար, որի գլխավորած զորաջոկատով Պապը վերադարձավ Հայաստան
- ժ. Հայոց սպարապետ, որը Արշակունյաց թագավորների ոսկորները վերաթաղեց Արագածի լանջին

- 1. Վաչե Մամիկոնյան
- 2. Վարազ
- 3. Արտանես
- 4. Հուսիկ
- 7. Վասակ Մամիկոնյան
- 8. Հուսիկ-Շահակ
- 9. Կոստանդինոս
- 10. Տերենտիոս

5. Սամվել Մամիկոնյան
6. Անդրովկ Սյունի

11. Արքեղայոս

- 1) ա-11, բ-6, գ-9, դ-2, ե-4, զ-1, է-5, ը-8, թ-10, ժ-7
- 2) ա-11, բ-3, գ-9, դ-1, ե-4, զ-6, է-5, ը-8, թ-10, ժ-7
- 3) ա-3, բ-6, գ-10, դ-2, ե-4, զ-8, է-7, ը-1, թ-9, ժ-5
- 4) ա-3, բ-4, գ-10, դ-11, ե-6, զ-8, է-7, ը-1, թ-9, ժ-5

6. Գահակալման տարիները համապատասխանեցնել արքայի անվանը.

1. Վռամշապուհ	ա. 422-428 թթ.
2. Վարազդատ	բ. 415-419 թթ.
3. Արտաշես Արշակունի	գ. 388-414 թթ.
4. Շապուհ	դ. 378-387 թթ.
5. Արշակ III	ե. 387-415 թթ.
	զ. 374-378 թթ.

1) 1-ե, 2-զ, 3-ա, 4-բ, 5-գ	3) 1-զ, 2-գ, 3-ա, 4-բ, 5-դ
2) 1-զ, 2-գ, 3-ե, 4-բ, 5-դ	4) 1-ե, 2-դ, 3-ա, 4-զ, 5-գ

7. Կատարել համապատասխանեցում.

Գործիչ

- 1) Վռամշապուհ
- 2) Շապուհ
- 3) Արտաշես Արշակունի
- 4) Հազկերտ II
- 5) Հովսեփ Ա Վայոցձորցի
- 6) Գյուտ կաթողիկոս
- 7) Վախթանգ Գորգասալ

Կառավարման ժամանակաշրջան

- ա) 456-502 թթ.
- բ) 388-414 թթ.
- գ) 415-419 թթ.
- դ) 439-452 թթ.
- ե) 439-457 թթ.
- զ) 461-478 թթ.
- է) 414-415 թթ.
- ը) 422-428 թթ.

1) 1-բ, 2-զ, 3-ը, 4-ե, 5-դ, 6-զ, 7- ա	3) 1-զ, 2-ը, 3-բ, 4-ե, 5-դ, 6-է, 7-զ
2) 1-բ, 2-դ, 3-ե, 4-զ, 5-ը, 6-զ, 7-ա	4) 1-ե, 2-բ, 3-ա, 4-դ, 5-է, 6-զ, 7-զ

8. Վարդանանց ապստամբական կառավարության պաշտոնը համապատասխանեցնել գործի անվանը.

1) Վարդան Մամիկոնյան	ա. մեծ դատավոր
2) Խորեն Խորխոռունի	բ. հազարապետ
3) Հովսեփ Վայոցձորցի	գ. մարզպան
4) Վասակ Սյունի	դ. սպարապետ
	ե. մաղխազ

1) 1-դ, 2-բ, 3-ա, 4-զ	3) 1-դ, 2-ե, 3-ա, 4-բ
2) 1-դ, 2-ե, 3-ա, 4-զ	4) 1-բ, 2-ե, 3-ա, 4-դ

9. Կատարել համապատասխանեցում.

1) Դենշապուհի կողմից աշխարհագրի անցկացումը	ա) 449 թ.
2) Արտաշատի ժողովի գումարումը Հովսեփ կաթողիկոսի գլխավորությամբ	բ) 454 թ.
3) հայ նախարարների ժամանումը Տիզբոն	գ) 482 թ.
4) Հովսեփ Վայոցձորցու մահը	դ) 484 թ.
5) Ճարմանայի ճակատամարտը	ե) 481 թ.
6) Հազարավուխտի գլխավորությամբ պարսից զորքերի ներխուժումը Հայաստան	զ) 447 թ.
	է) 450 թ.

- 1) 1-ա, 2-է, 3-գ, 4-գ, 5-ե, 6-բ
- 2) 1-ա, 2-է, 3-գ, 4-բ, 5-ե, 6-գ
- 3) 1-գ, 2-ա, 3-է, 4-բ, 5-գ, 6-դ
- 4) 1-գ, 2-ա, 3-գ, 4-ե, 5-բ, 6-դ

10. Հայ հոգևոր գործիչների անունները համապատասխանեցնել նրանց հետ կապված իրադարձությունների հետ.

1) Հովսեփ Ա Վայոցձորցի	ա) 571-572 թթ. ապստամբությունը
2) Հովհաննես Բ Գաբեղենացի	բ) Վարդանանց պատերազմը
3) Ներսես Ա Պարթև	գ) Աշտիշատի ժողովը
4) Հովհաննես Ա Մանդակունի	դ) Վահանանց պատերազմը
5) Ներսես Գ Տայեցի	ե) Զվարթնոցի տաճարի կառուցումը
	զ) Դվինի 506 թ. եկեղեցական ժողովի գումարումը

1) 1-ա, 2-բ, 3-դ, 4-գ, 5-զ	3) 1-բ, 2-ա, 3-գ, 4-դ, 5-ե
2) 1-բ, 2-ա, 3-ե, 4-դ, 5-զ	4) 1-բ, 2-ա, 3-գ, 4-դ, 5-ե

11. Կատարել համապատասխանեցում (Վահանանց պատերազմի շրջանից).

- ա. Նվարսակի հաշտությունը կնքած պարսիկ պաշտոնյա
- բ. Վարդան Մամիկոնյանի դուստրը՝ բղեշխ Վազգենի կինը
- գ. Վահան Մամիկոնյանի՝ պարսից արքունիքում պատանդ մնացած եղբայրը
- դ. Հայաստանի՝ Ատրպատական փախած մարզպանը
- ե. Կամսարականների կանանց բանտարկած Հայաստանի նոր մարզպանը
- զ. Հայաստան ներխուժած պարսից զորքի հրամանատարը
- է. սեպուհ, որի հետ Կամսարական եղբայրներն իրենց ջոկատով փորձում էին միանալ Վահան Մամիկոնյանի զորքին

1) Շապուհ	5) Վարդանդուխտ
2) Մուշեղ Մամիկոնյան	6) Նիխոր
3) Հազարավուխտ	7) Վարդ Պատրիկ
4) Շուշանիկ	8) Ատրվշնասպ

- 1) ա-6, բ-4, գ-7, դ-8, ե- 1, զ- 3, է-2
- 2) ա-6, բ-5, գ-2, դ-3, ե-8, զ-1, է-7
- 3) ա-8, բ-5, գ-7, դ-6, ե-1, զ-3, է-2
- 4) ա-8, բ-4, գ-2, դ-3, ե-6, զ-1, է-7

12. Համապատասխանեցնել Վարդանանց և Վահանանց պատերազմների գործիչների անունները զբաղեցրած պաշտոններին.

- ա. մարզպանը Վարդանանց պատերազմում
- բ. մարզպանը Վահանանց պատերազմում
- գ. սպարապետը Վարդանանց պատերազմում
- դ. սպարապետը Վահանանց պատերազմում
- ե. մեծ դատավորը Վարդանանց պատերազմում
- զ. մեծ դատավորը Վահանանց պատերազմում
- է. մաղխազը Վարդանանց պատերազմում

1. Վահան Մամիկոնյան	5. Հովհաննես Ա Մանդակունի
2. Խորեն Խորխոռունի	6. Վասակ Սյունի
3. Սահակ Բագրատունի	7. Հովսեփ Ա Վայոցձորցի
4. Վարդան Մամիկոնյան	8. Ներշապուհ Արծրունի

- 1) ա-6, բ-1, գ-4, դ-3, ե-7, զ-5, է-2
- 2) ա-6, բ-5, գ-2, դ-1, ե-7, զ-3, է-8
- 3) ա-6, բ- 3, գ-4, դ-1, ե-7, զ-5, է-2
- 4) ա-3, բ- 1, գ-2, դ-6, ե-4, զ-5, է-8

13. Հուստինիանոս I-ի հրապարակած օրենքով Արևմտյան Հայաստանում ստեղծված վարչամիավորի կենտրոնը համապատասխանեցնել վարչամիավորին.

1) Առաջին Հայք	ա. Մելիտինե
2) Երկրորդ Հայք	բ. Մարտիրոսապոլիս
3) Երրորդ Հայք	գ. Հուստինիանոսապոլիս
4) Չորրորդ Հայք	դ. Կեսարիա
	ե. Սեբաստիա

1) 1-գ, 2-ե, 3-ա, 4-բ	3) 1-բ, 2-ե, 3-դ, 4-գ
2) 1-դ, 2-ա, 3-ե, 4-բ	4) 1-գ, 2-դ, 3-ե, 4-ա

14. Կատարել համապատասխանեցում.

- ա) արաբների առաջին արշավանքը Հայաստան
- բ) Իսաչափայտի վերադարձնելը Երուսաղեմ
- գ) Ակակիոսի սպանությունը
- դ) Նվարսակի հաշտության պայմանագրի կնքումը
- ե) «Ամոթալի» պայմանագրի կնքումը
- զ) Աշտիշատի ժողովի հրավիրումը

է) Մծբինի պայմանագրի կնքումը

ը) առաջին տիեզերական ժողովի հրավիրումը Նիկեայում

1) 325 թ.	6) 354 թ.
2) 484 թ.	7) 298 թ.
3) 640 թ.	8) 539 թ.
4) 631 թ.	9) 614 թ.
5) 363 թ.	

1) ա-3, բ-9, գ-7, դ-4, ե-5, զ-6, է-1, ը-8

2) ա-7, բ-4, գ-9, դ-2, ե-3, զ-5, է-6, ը-1

3) ա-7, բ-8, գ-3, դ-4, ե-6, զ-5, է-1, ը-9

4) ա-3, բ-4, գ-8, դ-2, ե-5, զ-6, է-7, ը-1

15. Գործիչների անունները համապատասխանեցնել պատմական իրադարձություններին.

- 1) Սահակ Բագրատունի
- 2) Աշոտ Բագրատունի
- 3) Կոմիտաս կաթողիկոս
- 4) Մուշեղ Մամիկոնյան
- 5) Վասակ Սյունի
- 6) Ներսես Մեծ

ա) Ձիրավի ճակատամարտը

բ) Արտաշատի 449 թ. ժողովը

գ) Աշտիշատի եկեղեցաժողովի հրավիրումը

դ) Հռիփսիմեի տաճարի կառուցումը

ե) 571-572 թթ. ապստամբությունը

զ) Վահանանց ապստամբության ժամանակ մարզպան նշանակվելը

է) միանալը 748 թ. սկսված ապստամբությանը

1) 1-ե, 2-ա, 3-դ, 4-գ, 5-բ, 6-զ

3) 1-ե, 2-է, 3-գ, 4-ա, 5-բ, 6-դ

2) 1-գ, 2-ա, 3-բ, 4-է, 5-ե, 6-զ

4) 1-գ, 2-է, 3-դ, 4-ա, 5-բ, 6-զ

16. Կատարել համապատասխանեցում.

ա) Աշոտ III

բ) Խոսրով III

գ) Աշոտ II

դ) Արտաշես I

է) Տաշիր-Ձորագետի Դավիթ թագավոր

1) Բարեպաշտ

2) Ողորմած

3) Կոտակ

4) Երկաթ

5) Տիեզերակալ

6) Անհողին

1) ա-2, բ-4, գ-5, դ-3, ե-1

3) ա-2, բ-3, գ-4, դ-1, ե-6

2) ա-4, բ-3, գ-5, դ-1, ե-6

4) ա-1, բ-5, գ-4, դ-2, ե-3

17. Կատարել համապատասխանեցում.

N	Իրադարձություն	N	Տարեթիվը	N	Կաթողիկոսը
1	Արաբ կառավարիչ Մուավիայի հետ հայ-արաբական պայմանագրի կնքումը	1	948 թ.	1	Գևորգ Գառնեցի
2	Վահանանց պատերազմը	2	652 թ.	2	Անանիա Մոկացի
3	Աշոտ Բագրատունու օծվելը հայոց թագավոր	3	481-484 թթ.	3	Ներսես Տայեցի
4	Կաթողիկոսական աթոռը Աղթամար կղզուց Կարս տեղափոխելը	4	885 թ.	4	Հովհաննես Ա

1.

1	2	3
2	4	4
3	3	1
4	1	2

 2.

1	4	2
2	1	3
3	2	4
4	3	1

 3.

1	2	3
2	3	4
3	4	1
4	1	2

 4.

1	2	3
2	1	4
3	3	1
4	4	2

18. Կատարել համապատասխանեցում.

ա) Աշոտ II բ) Սմբատ I գ) Աշոտ I 1) 953-977 թթ. 2) 885-890 թթ. 3) 914-928 թթ. 1) ա-5, բ-4, գ-3, դ-2, ե-1 2) ա-3, բ-1, գ-5, դ-4, զ-2	դ) Աշոտ III ե) Աբաս զ) Գագիկ I 4) 890-914 թթ. 5) 928-953 թթ. 3) ա-3, բ-4, գ-2, դ-1, ե-5 4) ա-3, բ-4, գ-1, դ-2, զ-5

19. Կատարել համապատասխանեցում.

ա. Սարգստի II-ի օրոք Վանի թագավորության զինված ուժերի թիվը բ. Երվանդ Սակավակյացի օրոք հայոց զորքի թիվը գ. Արշակունիների օրոք հայոց զորքի թիվը դ. Բագրատունիների օրոք պատերազմների ժամանակ համալրված հայոց զորքի թիվը 1) 100-120 հազար 2) 90-100 հազար 3) 48 հազար 1) ա-4, բ-3, գ- 2, դ-1 2) ա-3, բ-5, գ- 1, դ-2	4) 350 հազար 5) 40 հազար 3) ա-4, բ-3, գ-1, դ-2 4) ա-1, բ-5, գ-2, դ-3

20. Գահակալման տարիները համապատասխանեցնել Բագրատունի արքաների անուններին.

1. Աշոտ III	ա. 1020–1041 թթ.
2. Գագիկ II	բ. 928–953 թթ.
3. Հովհաննես–Սմբատ	գ. 990–1020 թթ.
4. Սմբատ II	դ. 914–928 թթ.
5. Աբաս	ե. 953–977 թթ.
6. Գագիկ I	զ. 1042–1045 թթ.
	է. 977–990 թթ.

1) 1–ե, 2–ա, 3–զ, 4–գ, 5–դ, 6–բ	3) 1–է, 2–զ, 3–ա, 4–ե, 5–բ, 6–դ
2) 1–ե, 2–զ, 3–ա, 4–է, 5–բ, 6–զ	4) 1–բ, 2–զ, 3–ա, 4–է, 5–ե, 6–զ

21. Կատարել համապատասխանեցում.

- ա) Սյունիքի թագավորության հիմնադրումը
բ) Անիի թագավորության անկումը
գ) Գագիկ II–ի մեկնումը Կոստանդնուպոլիս
դ) Հովհաննես–Սմբատի և Աշոտի մահը
ե) Տարոնի իշխանության միացումը Բյուզանդիային
զ) Տրապիզոնի բյուզանդա–վրացական բանակցությունները
է) Տայքի միացվելը Բյուզանդիային
ը) Տաշիր–Ձորագետի թագավորության հիմնադրումը

1) 987 թ.	6) 1044 թ.
2) 978 թ.	7) 1041 թ.
3) 1001 թ.	8) 966 թ.
4) 1045 թ.	9) 963 թ.
5) 1022 թ.	

1) ա–1, բ–3, գ–7, դ–6, ե–4, զ–5, է–2, ը–9	3) ա–1, բ–4, գ–6, դ–7, ե–8, զ–5, է–3, ը–2
2) ա–4, բ–9, գ–8, դ–7, ե–6, զ–1, է–2, ը–3	4) ա–9, բ–8, գ–1, դ–2, ե–6, զ–4, է–7, ը–5

22. Հայոց կաթողիկոսների անունները համապատասխանեցնել նրանց ժամանակ գահակալած հայոց արքաների անունների հետ.

1) Սահակ Պարթև	4) Անանիա Մոկացի
2) Ներսես Մեծ	5) Պետրոս Գետադարձ
3) Գևորգ Գառնեցի	

ա. Արշակ II	դ. Վոսմշապուհ
բ. Գագիկ II	ե. Աշոտ I
գ. Աբաս	զ. Աշոտ II

1) 1–ա, 2–զ, 3–ե, 4–դ, 5–զ	3) 1–բ, 2–դ, 3–ե, 4–զ, 5–զ
2) 1–դ, 2–ա, 3–զ, 4–բ, 5–զ	4) 1–դ, 2–ա, 3–ե, 4–զ, 5–բ

23. Զաքարյանների վասալ իշխանությունների տիրույթները համապատասխանեցնել դրանց տիրող իշխանական տոհմի անվանը.

- 1) Հասան–Ջալալյաններ
- 2) Վահրամյաններ
- 3) Օրբեյաններ
- 4) Վաչուտյաններ
- 5) Պոռոջյաններ

- ա. Արագածոտն
- բ. Սյունիք
- գ. Վայոց ձոր
- դ. Արցախ (Խաչեն)
- ե. Կոտայք, Սևանի ավազան
- զ. Փառիսոս, Տավուշ, Գարդման

- 1) 1–ե, 2–զ, 3–գ, 4–ա, 5–բ
- 2) 1–դ, 2–զ, 3–բ, 4–ա, 5–ե

- 3) 1–գ, 2–ա, 3–բ, 4–զ, 5–ե
- 4) 1–դ, 2–զ, 3–բ, 4–ա, 5–գ

24. Կատարել համապատասխանեցում.

- 1) 1082–1117 թթ.
- 2) 1151–1292 թթ.

- 3) 1187–1219 թթ.
- 4) 826–851 թթ.

- ա. Գող Վասիլի իշխանությունը
- բ. Բագարատ Բագրատունին հայոց իշխան
- գ. Լևոն II Ռուբինյան
- դ. Հռոմկլան՝ Ամենայն հայոց կաթողիկոսության նստավայր
- ե. Փիլարտոս Վարաժնունու իշխանությունը

- 1) 1–ա, 2–դ, 3–գ, 4–բ
- 2) 1–ա, 2–դ, 3–բ, 4–ե

- 3) 1–ե, 2–ա, 3–գ, 4–բ
- 4) 1–ե, 2–դ, 3–գ, 4–ա

25. Գահակալման տարիները համապատասխանեցնել Կիլիկյան Հայաստանի թագավորի անվանը.

- 1) Լևոն V
- 2) Լևոն VI
- 3) Հեթում II
- 4) Օշին
- 5) Կոստանդին Ներսեցի

- ա. 1308–1320 թթ.
- բ. 1270–1289 թթ.
- գ. 1320–1342 թթ.
- դ. 1344–1362 թթ.
- ե. 1373–1375 թթ.
- զ. 1289–1306 թթ.

- 1) 1–գ, 2–ե, 3–զ, 4–ա, 5–դ
- 2) 1–ա, 2–ե, 3–զ, 4–գ, 5–բ

- 3) 1–գ, 2–ե, 3–բ, 4–ա, 5–դ
- 4) 1–դ, 2–ե, 3–զ, 4–բ, 5–գ

26. Համապատասխանեցնել զբաղեցրած պաշտոնը գործչի անվանը.

- 1) Կոստանդին Գունդստաբլ
- 2) Վահրամ Պահլավունի

- 3) Վասակ թագավոր
- 4) Աշոտ Մսակեր

- ա. հայոց իշխան
- բ. պայլ

- գ. Տաշիր–Ձորագետի թագավոր
- դ. սպարապետ
- ե. Սյունիքի թագավոր

- 1) 1–բ, 2–գ, 3–ե, 4–ա
- 2) 1–ա, 2–գ, 3–բ, 4–ե

- 3) 1–ա, 2–դ, 3–բ, 4–գ
- 4) 1–բ, 2–դ, 3–ե, 4–ա

27. Կատարել տարբերվերի և պատմական իրադարձությունների համապատասխանեցում.

ա. 1266 թ.

բ. 1375 թ.

գ. 1045 թ.

դ. 1243 թ.

ե. 1361 թ.

զ. 1254 թ.

է. 1320 թ.

- 1) Արշակունյաց թագավորության անկումը
- 2) Կիլիկյան թագավորության անկումը
- 3) Լևոն V-ի գահակալման սկիզբը
- 4) Մառիի ճակատամարտը
- 5) Հայ-մոնղոլական դաշինքի կնքումը
- 6) Սսի եկեղեցաժողովի հրավիրումը
- 7) Անիի Բագրատունյաց թագավորության անկումը
- 8) Չմանկատուկի ճակատամարտը

1) ա-4, բ-2, գ-8, դ-7, ե-1, զ-5, է-3

2) ա-3, բ-2, գ-7, դ-8, ե-1, զ-5, է-6

3) ա-4, բ-2, գ-7, դ-8, ե-6, զ-5, է-3

4) ա-5, բ-8, գ-7, դ-2, ե-6, զ-4, է-1

28. Կատարել կաթողիկոսների և նրանց հայրապետական տարիների համապատասխանեցում.

1) Ստեփանոս Հռոմկլայեցի

2) Գրիգոր Զ Ապիրատ

ա. 1359-1372 թթ.

բ. 1290-1293 թթ.

3) Գյուտ կաթողիկոս

4) Մեսրոպ Արտազեցի

գ. 461-478 թթ.

դ. 1194-1203 թթ.

ե. 1289-1306 թթ.

1) 1-գ, 2-դ, 3-ե, 4-ա

2) 1-բ, 2-ե, 3-դ, 4-ա

3) 1-բ, 2-դ, 3-գ, 4-ա

4) 1-բ, 2-ե, 3-ա, 4-գ

29. Կատարել պատմական իրադարձությունների և տարբերվերի համապատասխանեցում.

ա. Ռուբինյան իշխանության հիմնադրումը

բ. Լևոն V-ի գահակալման ավարտը

գ. Սիս և Անարզաբա քաղաքների գրավումը Թորոս I իշխանի կողմից

դ. Մլեհի մահը

ե. Սալահ ադ Դինի կողմից Երուսաղեմի գրավումը

զ. Լևոն II-ի թագադրումը

է. Վահկա բերդի գրավումը

1) 1080 թ.

2) 1187 թ.

3) 1198 թ.

4) 1098 թ.

5) 1342 թ.

6) 1219 թ.

7) 1104 թ.

8) 1175 թ.

- 1) ա-4, բ-6, գ-1, դ-8, ե-5, զ-2, է-3
- 2) ա-1, բ-5, գ-4, դ-6, ե-3, զ-8, է-2
- 3) ա-4, բ-1, գ-7, դ-2, ե-8, զ-3, է-6
- 4) ա-1, բ-5, գ-7, դ-8, ե-2, զ-3, է-4

30. Աշխատության վերնագիրը համապատասխանեցնել հեղինակի անվանը.

- 1) Եղիշե
- 2) Դավիթ Անհաղթ
- 3) Ղազար Փարպեցի

- 4) Եզնիկ Կողբացի
- 5) Կորյուն

- 1) 1-գ, 2-զ, 3-բ, 4-ա, 5-ե
- 2) 1-բ, 2-զ, 3-դ, 4-ա, 5-գ

- ա. «Եղծ աղանդոց»
- բ. «Պատմութիւն Հայոց»
- գ. «Վասն Վարդանայ եւ Հայոց պատերազմին»
- դ. «Պատմութիւն»
- ե. «Վարք Մաշտոցի»
- զ. «Սահմանք իմաստասիրութեան»

- 3) 1-գ, 2-ա, 3-բ, 4-զ, 5-դ
- 4) 1-գ, 2-զ, 3-դ, 4-ա, 5-ե

31. Կառուցման ժամանակը համապատասխանեցնել եկեղեցու անվանը.

- 1) Զվարթնոց
- 2) Ս. Գայանե
- 3) Ավանի եկեղեցի
- 4) Ս. Հռիփսիմե
- 5) Մրենի եկեղեցի

- 1) 1-գ, 2-զ, 3-դ, 4-բ, 5-ե
- 2) 1-ա, 2-զ, 3-դ, 4-ե, 5-գ

- ա. 613 թ.
- բ. 681 թ.
- գ. 641-661 թթ.
- դ. 590-ական թթ.
- ե. 618 թ.
- զ. 631 թ.

- 3) 1-գ, 2-զ, 3-դ, 4-ե, 5-ա
- 4) 1-գ, 2-զ, 3-բ, 4-ա, 5-ե

32. Կատարել համապատասխանեցում.

- ա. Սեբեոս
- բ. Հովհան Մամիկոնյան

- 1) «Վարք Մաշտոցի»
- 2) «Պատմութիւն Աղուանից աշխարհի»

- 1) ա-4, բ-2, գ-5, դ-1
- 2) ա-3, բ-5, գ-2, դ-1

- գ. Մովսես Կաղանկատվացի
- դ. Կորյուն

- 3) «Պատմութիւն Տարոնոյ»
- 4) «Պատմութիւն»
- 5) «Պատմութիւն տիեզերական»

- 3) ա-4, բ-3, գ-2, դ-1
- 4) ա-1, բ-5, գ-2, դ-4

33. Բարոյնների անունները համապատասխանեցնել ուսումնագիտական կենտրոններին.

- 1) Նարեկավանք
- 2) Անիի վարդապետարան
- 3) Նոր Գետիկ

- ա. Հովհան Որոտնեցի
- բ. Ներսես Լամբրոնացի
- գ. Մխիթար Գոշ

- 4) Գլաձոր
- 5) Տաթև

- դ. Անանիա Նարեկացի
- ե. Եսայի Նչեցի
- զ. Հովհաննես Իմաստասեր

- 1) 1-դ, 2-զ, 3-գ, 4-ե, 5- ա
- 2) 1-դ, 2-ե, 3-բ, 4-գ, 5-ա

- 3) 1-բ, 2-ե, 3-դ, 4-գ, 5-զ
- 4) 1-դ, 2-գ, 3-ա, 4-ե, 5-զ

34. Համապատասխանեցնել հայ մանրանկարչին և նրա գործունեության վայրը.

- ա. Թորոս Ռոսլին
- բ. Թորոս Տարոնացի

- գ. Սարգիս Պիծակ
- դ. Գրիգոր Մլիճեցի

- 1) Գլաձոր
- 2) Սկևռա
- 3) Հռոմկլա

- 4) Սիս
- 5) Դրազարկ

- 1) ա – 3, բ – 1, գ – 4, դ – 2
- 2) ա – 1, բ – 3, գ – 2, դ – 4

- 3) ա – 1, բ – 5, գ – 4, դ – 2
- 4) ա – 3, բ – 5, գ – 2, դ – 1

35. Համապատասխանեցնել հայոց արքաների և նրանց սպարապետների անունները.

- ա. Վռամշապուհ
- բ. Տրդատ III
- գ. Արշակ II

- դ. Խոսրով Կոտակ
- ե. Պապ
- զ. Արշակ III

- 1) Մանվել Մամիկոնյան
- 2) Վաչե Մամիկոնյան
- 3) Մուշեղ Մամիկոնյան
- 4) Արտավազդ Մանդակունի

- 5) Համազասպ Մամիկոնյան
- 6) Վասակ Մամիկոնյան
- 7) Վահան Մամիկոնյան

- 1) ա-5, բ-4, գ-7, դ-3, ե-2, զ-6
- 2) ա-5, բ-4, գ-6, դ-2, ե-3, զ-1

- 3) ա-4, բ-5, գ-7, դ-3, ե-2, զ-6
- 4) ա-4, բ-5, գ-6, դ-2, ե-3, զ-1

36. Գահակալման տարիները համապատասխանեցնել արքայի անվանը.

- 1) Պապ
- 2) Արշակ III
- 3) Վռամշապուհ
- 4) Վարազդատ

- ա. 388–414 թթ.
- բ. 388–422 թթ.
- գ. 370–374 թթ.
- դ. 378–387 թթ.
- ե. 374–378 թթ.

- 1) 1-գ, 2-դ, 3-ա, 4-ե
- 2) 1-բ, 2-ե, 3-ա, 4-դ

- 3) 1-գ, 2-դ, 3-բ, 4-ե
- 4) 1-ե, 2-դ, 3-բ, 4-գ

37. Արևմտյան Հայաստանում բյուզանդացիների ստեղծած վարչամիավորը համապատասխանեցնել դրանում ընդգրկված Մեծ Հայքի նահանգին.

- 1. Այրարատի մեծ մասը
- 2. Տայք
- 3. Տուրուբերան

- ա. «Մասն Մեծ Հայոց»
- բ. «Մեծ մասն Մեծ Հայոց»
- գ. «Ներքսագոյն Հայք»

4. Բարձր Հայք

դ. «Խորագոյն Հայք»

ե. «Մեծ Հայք»

1) 1-բ, 2-դ, 3-ե, 4-գ

3) 1-գ, 2-դ, 3-ե, 4-ա

2) 1-գ, 2-բ, 3-ե, 4-ա

4) 1-ա, 2-դ, 3-բ, 4-գ

38. Համապատասխանեցնել Արաբական խալիֆայության գերիշխանության շրջանում Հայաստանում տեղի ունեցած դեպքերն ու տարեթվերը.

ա. Հերթի «աշխարհագիրը»

բ. VIII դարի վերջին քառորդում տեղի ունեցած հակաարաբական ապստամբության ավարտը

գ. VIII դարի կեսերին տեղի ունեցած հակաարաբական ապստամբության սկիզբը

դ. «Կրակի տարին»

ե. Արմինիա փոխարքայության կազմավորումը

զ. ճակատամարտը «Արյան լիճ» կոչվող վայրում

է. Բագարատ Բագրատունու՝ հայոց իշխան հռչակվելը

ը. Արտավազդ Մամիկոնյանի հարձակումը արաբ հարկահանների վրա

1) 701 թ.

6) 775 թ.

2) 705 թ.

7) 826 թ.

3) 725 թ.

8) 852 թ.

4) 748 թ.

9) 862 թ.

5) 774 թ.

1) ա-3, բ-6, գ-4, դ-2, ե-1, զ-8, է-7, ը-5

3) ա-2, բ-5, գ-6, դ-1, ե-4, զ-9, է-8, ը-3

2) ա-2, բ-6, գ-4, դ-1, ե-3, զ-8, է-7, ը-5

4) ա-3, բ-5, գ-6, դ-2, ե-1, զ-9, է-8, ը-7

39. Գահակալման տարիները համապատասխանեցնել Բագրատունի արքայի անվանը.

1) Սմբատ I

ա. 928-953 թթ.

2) Աշոտ III

բ. 977-990 թթ.

3) Աշոտ II

գ. 953-977 թթ.

4) Աշոտ I

դ. 914-928 թթ.

5) Աբաս

ե. 890-914 թթ.

զ. 885-890 թթ.

1) 1-ե, 2-բ, 3-դ, 4-գ, 5-ա

3) 1-ե, 2-գ, 3-դ, 4-գ, 5-ա

2) 1-ե, 2-գ, 3-ա, 4-գ, 5-դ

4) 1-գ, 2-գ, 3-դ, 4-ե, 5-բ

40. Համապատասխանեցնել անձնանունները.

ա. մոնղոլական խան, որը ճնշեց հայ-վրացական ապստամբությունը

բ. մոնղոլական զորահրամանատար, որը առաջնորդում էր մոնղոլական բանակի գլխավոր արշավանքն Այսրկովկաս

գ. Վահրամյանների իշխանության հիմնադրի եղբայրը

դ. Խաչենի տիրակալը, որը մահապատժի ենթարկվեց մոնղոլների դեմ ապստամբելու համար

ե. Զաքարե Զաքարյանի թոռը, որը մահապատժի ենթարկվեց մոնղոլների դեմ ապստամբելու համար

- 1) Սարգիս Զաքարյան
- 2) Չարմաղան
- 3) Զաքարե Զաքարյան

- 4) Հասան-Ջալալ
- 5) Հուլավու
- 6) Ստեփանոս

- 1) ա-5, բ-2, գ-3, դ-4, ե-1
- 2) ա-5, բ-2, գ-1, դ-4, ե-3

- 3) ա-2, բ-5, գ-3, դ-6, ե-1
- 4) ա-2, բ-5, գ-1, դ-6, ե-3

41. Կատարել իշխանությունների և նրանց կենտրոնների համապատասխանեցում.

- 1) Փիլարտոս Վարաժնունու
- 2) Գող Վասիլի

- 3) Ռուբինյան
- 4) Հեթումյան

- ա) Լամբրոն
- բ) Մարաշ

- գ) Քեսուն
- դ) Վահկա
- ե) Մսիս

- 1) 1-բ, 2-գ, 3-դ, 4-ե
- 2) 1-բ, 2-ե, 3-դ, 4-ա

- 3) 1-գ, 2-ա, 3-դ, 4-ե
- 4) 1-բ, 2-գ, 3-դ, 4-ա

42. Գահակալման տարիները համապատասխանեցնել Կիլիկյան Հայաստանի տիրակալի անվանը.

- 1) Լևոն III
- 2) Մլեհ
- 3) Թորոս II
- 4) Հեթում I
- 5) Լևոն Մեծագործ

- ա. 1145-1169 թթ.
- բ. 1226-1270 թթ.
- գ. 1187-1219 թթ.
- դ. 1270-1289 թթ.
- ե. 1289-1306 թթ.
- զ. 1169-1175 թթ.

- 1) 1-բ, 2-գ, 3-ա, 4-դ, 5-ե
- 2) 1-ե, 2-գ, 3-ա, 4-բ, 5-զ

- 3) 1-գ, 2-ա, 3-զ, 4-բ, 5-դ
- 4) 1-դ, 2-գ, 3-ա, 4-բ, 5-զ

43. Կատարել համապատասխանեցում.

- 1) 1197 թ.
- 2) 1202 թ.

- 3) 1222 թ.
- 4) 1243 թ.

- ա) Չմանկատուկի ճակատամարտը
- բ) Ֆիլիպի ամուսնությունը Զաբելի հետ
- գ) Հենրիխ VI-ի պատվիրակության միջոցով Լևոնին թագ ուղարկելը
- դ) հայ-մոնղոլական պայմանագրի կնքումը
- ե) Լամբրոնի բերդի գրավումը Լևոն II-ի կողմից

- 1) 1-գ, 2-ա, 3-բ, 4-ե
- 2) 1-դ, 2-ե, 3-բ, 4-ա

- 3) 1-գ, 2-ե, 3-բ, 4-դ
- 4) 1-գ, 2-ե, 3-բ, 4-ա

7-Ու. Կարճ (վանդակավոր) պատասխանով առաջադրանքներ

1. Համապատասխանեցնել հայոց արքաների և նրանց գահակալման շրջանի կաթողիկոսների անունները.

ա. Արշակ II	1) Գրիգոր Լուսավորիչ
բ. Տիրան	2) Սահակ Պարթև
գ. Տրդատ III	3) Գևորգ Գառնեցի
դ. Վռամշապուհ	4) Զաքարիա Զագեցի
ե. Աշոտ I	5) Հուսիկ
	6) Ներսես Մեծ

2. Տարեթվերը համապատասխանեցնել իրադարձություններին.

- ա. Միլանի հրովարտակի ընդունումը
բ. առաջին տիեզերական ժողովի գումարումը Նիկեայում
գ. հայ-պարսկական զորքերի բախումը Ատրպատականում և Շապուհի փախուստը
դ. Պապի սպանությունը
ե. Ձիրավի ճակատամարտը
1) 370 թ.	3) 373 թ.	5) 371 թ.
2) 374 թ.	4) 313 թ.	6) 325 թ.

3. Գործակալության անունը համապատասխանեցնել գործառույթին.

- ա. արքունիքի և թագավորական պահակազորի հրամանատարություն
բ. երկրի զինված ուժերի հրամանատարություն
գ. երկրի տնտեսական-հարկային վարչություն, հանրային աշխատանքների, պետական պարիսպների տնօրինություն
դ. պալատական արարողությունների և օտար երկրների դեսպանների ընդունելության կազմակերպում
ե. արքունի կալվածքների և գանձարանի հսկողություն

1) մեծ դատավարություն	4) մարդպետություն
2) ասպետություն	5) սպարապետություն
3) մադխագություն	6) հազարապետություն

4. Արշակունիների արքայատոհմի արքաների անունները համապատասխանեցնել իրենց գահակալման շրջանի սպարապետների անուններին.

ա. Վաչե Մամիկոնյան	դ. Վասակ Մամիկոնյան
բ. Արտավազդ Մանդակունի	ե. Մուշեղ Մամիկոնյան
գ. Մանվել Մամիկոնյան	
1) Արշակ III	4) Խոսրով III Կոտակ
2) Պապ	5) Արշակ II
3) Վռամշապուհ	6) Տրդատ III

5. Արշակունիների թագավորության շրջանի գործիչների անունները համապատասխանեցնել նրանց վերաբերող մեջբերումներին.

ա. «Հեռու ինձանից, չարագործ ծառա, որ տերերիդ վրա տեր ես դարձել, և ես չեմ ների քեզ և քո որդոց իմ նախնիների վրեժը...»:

բ. «Քավ լիցի՝ իմ մոլորված ոչխարը մատնեմ գայլերին»:

գ. «Քեզ պսակում եմ ..., որովհետև դու ձգտում էիր հայոց վրա թագավորելու, և իմ ասպետիս պարտքն է քեզ պսակել իմ հայրերի իշխանության կարգով»:

դ. «Իմ այնքան ծառայությունների, արյուն ու քրտինք թափելու... հատուցումն այս եղավ: Բայց այս մահը երանի՜ թե ձիու վրա ինձ հասներ»:

ե. «Այժմ, երբ տեսնում ես ինձ կարճահասակ, մեծությանս չափը չես հասկանում, որովհետև մինչ այժմ ես քեզ համար առյուծ էի, իսկ այժմ՝ աղվես...»:

1) Սահակ Պարթև

4) Արշակ II

2) Պապ

5) Վասակ Մամիկոնյան

3) Մուշեղ Մամիկոնյան

6) Սմբատ Բագրատունի

6. V դարի իրադարձությունները համապատասխանեցնել ճակատամարտերին.

ա. Խաղխաղի ճակատամարտ

դ. Ակոռիի ճակատամարտ

բ. Ավարայրի ճակատամարտ

ե. Ճարմանայի ճակատամարտ

գ. Ներսեհապատի ճակատամարտ

1) հայկական զորքերի անցումը Կուրի ձախ ափը և բուն Աղվանքի բերդերի և քաղաքների ազատագրումը

2) պարսկական հիմնական ուժերի ջախջախումը և Ատրվշնասպի սպանությունը

3) Սուրբ պատարագի սեղանի կանգնեցումը և չմկրտված զինվորների մկրտությունը

4) Հովհաննես Ա Մանդակունու ոգևորիչ ճառը

5) արաբների ջախջախումը, փախուստը և Երասխի ջրերում նրանցից շատերի խեղդամահ լինելը

6) Հայոց տանուտեր Սահակ Բագրատունու, Վահանի եղբոր՝ Վասակ Մամիկոնյանի զոհվելը

7. Տարեթվերը համապատասխանեցնել պատմական իրադարձություններին.

ա. հայ-արաբական դաշնագրի կնքումը

բ. Արմինիա փոխարքայության կազմավորումը

գ. Հայաստանի վերամիավորումը Թեոդորոս Ռշտունու կողմից

դ. Խաչափայտի վերադարձը Երուսաղեմ

ե. Հայաստանի բաժանումը Բյուզանդիայի և Պարսկաստանի միջև

1) 639 թ.

4) 652 թ.

2) 631 թ.

5) 701 թ.

3) 703 թ.

6) 591 թ.

8. Ճակատամարտերը համապատասխանեցնել մարտը ղեկավարող զորահրամանատարների անուններին.

- ա. Գուրգեն Արծրունի
- բ. Սմբատ Բագրատունի
- գ. Վարդան Մամիկոնյան

- դ. Վահան Մամիկոնյան
- ե. Մուշեղ Մամիկոնյան

- 1) «Արյան լճի» ճակատամարտը
- 2) Ավարայրի ճակատամարտը
- 3) Ներսեհապատի ճակատամարտը
- 4) Վարդանակերտի ճակատամարտը
- 5) Օշականի Ջլու գլուխ լեռան ճակատամարտը
- 6) Արծնիի ճակատամարտը

9. Պատմական իրադարձությունները համապատասխանեցնել տարեթվերին.

- ա. 775 թ.
- բ. 804 թ.
- գ. 607–608 թթ.

- դ. 618 թ.
- ե. 725 թ.

- 1) Ս. Հռիփսիմե եկեղեցու կառուցումը
- 2) Հերթ ոստիկանի կողմից «աշխարհագրի» անցկացումը
- 3) Արճեշի ճակատամարտը
- 4) Խաչապիպտի վերադարձը Երուսաղեմ
- 5) Վրաց եկեղեցու անջատումը Հայոց եկեղեցուց
- 6) Աշոտ Բագրատունու (Մնակեր) ճանաչումը հայոց իշխան

10. Կատարել համապատասխանեցում.

- ա. 1036
- բ. մոտ 55 000
- գ. 400

- դ. 900
- ե. ավելի քան 90 000

- 1) հայոց զինված ուժերի թիվը Ձիրավի ճակատամարտում
- 2) հայոց զինված ուժերի թիվը Ակոռիի ճակատամարտում
- 3) Ավարայրի ճակատամարտում զոհված պարսիկների թիվը
- 4) հայոց զինված ուժերի թիվը «Արյան լճի» ճակատամարտում
- 5) հայ նահատակների թիվը Ավարայրի ճակատամարտում
- 6) նախարարական տների հեծելազորի թիվն ըստ Ջորանամակի

11. Եկեղեցական ժողովները համապատասխանեցնել դրանք հրավիրած կաթողիկոսների անուններին.

- ա. Զաքարիա Չագեցի
- բ. Հովսեփ Ա Վայոցձորցի
- գ. Ներսես Բ Բագրևանդացի

- դ. Բաբգեն Ա
- ե. Ներսես Մեծ

- 1) Աշտիշատի ժողովը
- 2) Դվինի I եկեղեցական ժողովը
- 3) Դվինի II եկեղեցական ժողովը
- 4) Շահապիվանի եկեղեցական ժողովը
- 5) Քաղկեդոնի ժողովը
- 6) Շիրակավանի ժողովը

12. Գործիչների անունները համապատասխանեցնել պատմական իրադարձություններին.

ա. Սմբատ I Բագրատունի	դ. Վահրամ Պահլավունի
բ. Զաքարիա Զագեցի կաթողիկոս	ե. Խոսրովանույշ թագուհի
գ. Կատրամիդե թագուհի	

- 1) Սանահինի և Հաղպատի վանքերի հիմնումը
- 2) Ծումբ գյուղի մոտ տարած հաղթանակը Մամլան ամիրայի դեմ
- 3) կաթողիկոսական աթոռի հաստատումը Արգինայում
- 4) Անիի Կաթողիկե եկեղեցու կառուցումը
- 5) Շիրակավանի ժողովի հրավիրումը
- 6) Դոդս գյուղի ճակատամարտը

13. Տարեթվերը համապատասխանեցնել պատմական իրադարձություններին.

ա. կաթողիկոսական աթոռի տեղափոխումը Աղթամարից Արգինա
բ. Մանազկերտի ճակատամարտը
գ. Անիի Կաթողիկե եկեղեցու կառուցման ավարտը
դ. Վասպուրականի ենթակա թագավորության անկումը
ե. Տարոնի Բագրատունիների իշխանության բռնակցումը Բյուզանդական կայսրությանը

1) 1001 թ.	3) 961 թ.	5) 1071 թ.
2) 1021 թ.	4) 948 թ.	6) 966 թ.

14. Հայոց սպարապետների անունները համապատասխանեցնել իրենց գործունեության ժամանակաշրջանին.

ա. IV դ.	դ. VII դ.
բ. X-XI դդ.	ե. IX դ.
գ. V դ.	

1) Թեոդորոս Ռշտունի	4) Վահան Մամիկոնյան
2) Վահրամ Պահլավունի	5) Կոստանդին Հեթումյան
3) Մուշեղ Մամիկոնյան	6) Սմբատ Բագրատունի

15. Արքայատոհմերի անունները համապատասխանեցնել արքաների անուններին.

ա. Լևոն Մեծագործ	դ. Աշոտ Երկաթ
բ. Պապ	ե. Արտավազդ II
գ. Լևոն V	

1) Արշակունիներ	4) Հայկազուն Երվանդունիներ
2) Բագրատունիներ	5) Հեթումյաններ
3) Արտաշեսյաններ	6) Ռուբինյաններ

16. Տարեթվերը համապատասխանեցնել պատմական իրադարձություններին.

- ա. Միրիոկեֆալոնի ճակատամարտը
- բ. Չմանկատուկի ճակատամարտը
- գ. Մառիի ճակատամարտը
- դ. Լևոն II իշխանի թագադրումը
- ե. Լամբրոն անառիկ բերդի գրավումը Լևոն II-ի կողմից

- 1) 1266 թ.
- 2) 1198 թ.
- 3) 1243 թ.
- 4) 1176 թ.
- 5) 1194 թ.
- 6) 1202 թ.

17. Պատմիչների անունները համապատասխանեցնել աշխատությունների վերնագրերին.

- ա. «Վարք Մաշտոցի»
- բ. «Վասն Վարդանայ եւ Հայոց պատերազմին»
- գ. «Պատմութիւն Հայոց»
- դ. «Պատմութիւն Աղուանից աշխարհի»
- ե. «Պատմութիւն Տարոնոյ»

- 1) Թովմա Արծրունի
- 2) Հովհան Մամիկոնյան
- 3) Մովսես Կաղանկատվացի
- 4) Կորյուն
- 5) Ագաթանգեղոս
- 6) Եղիշե

18. Աշխատությունների վերնագրերը համապատասխանեցնել հեղինակների անուններին.

- ա. Մխիթար Գոշ
- բ. Դավիթ Անհաղթ
- գ. Ներսես Շնորհալի
- դ. Եզնիկ Կողբացի
- ե. Սեբեոս

- 1) «Եղծ աղանդոց»
- 2) «Սահմանք իմաստասիրութեան»
- 3) «Պատմութիւն»
- 4) «Վարք Մաշտոցի»
- 5) «Դատաստանագիրք»
- 6) «Թուղթ ընդհանրական»

19. Կատարել համապատասխանեցում.

- ա. «Հայոց մեծ թվականի» սահմանվելը
- բ. Աղբերց վանքի դպրոցի հիմնադրումը
- գ. հայկական առաջին դատաստանագրքի ստեղծումը
- դ. մեզ հասած մանրանկարներով զարդարված առաջին ամբողջական ձեռագրի ստեղծումը
- ե. Նոր Զուղայի տպարանի ստեղծումը

- 1) 1638 թ.
- 2) 851 թ.
- 3) մոտ 1408 թ.
- 4) մոտ 1130 թ.
- 5) 554 թ.
- 6) 1280-ական թթ.

8. ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՓԱՍՏԱՐԿՆԵՐԻ, ՊՆԴՈՒՄՆԵՐԻ ՀԱՄԱԴՐՈՒՄ ԵՎ ԽՄԲԱՎՈՐՈՒՄ

8-1. Պատմական փաստարկների, պնդումների համադրում և խմբավորում

1. Թվարկված իրավունքներից առանձնացնել երկուսը, որոնց տնօրինման գերագույն իրավունքը պատկանում էր անմիջականորեն Արշակունի թագավորներին.

- ա. պալատական արարողությունները վարելու իրավունք
- բ. պետական պարիակների տնօրինման իրավունք
- գ. արքունի կալվածքները հսկելու իրավունք
- դ. պատերազմ հայտարարելու իրավունք
- ե. հաշտություն կնքելու իրավունք

- 1) ա, բ   2) բ, ե   3) գ, դ   4) դ, ե

2. Ստորև տրված պնդումներից որոնք են սխալ.

- 1) Ավատական տնտեսությունների առաջացումը պետական (թագավորական) հողատիրության մասնատման հետևանք չէ:
- 2) Միջնադարյան Հայաստանում առավել տարածված էին համայնքային և եկեղեցական հողատիրության ձևերը:
- 3) Արշակունիների շրջանում Մեծ Հայքի գերագույն տերը թագավորն էր:
- 4) Հայաստանում ավատատիրական հարաբերությունների ձևավորումը պայմանավորվել է նահապետական արմատներ ունեցող նախարարական համակարգի գոյությամբ:
- 5) Հայոց նախարարական համակարգում գործել է «Իմ վասալի վասալը իմ վասալը չէ» ենթակայության ավատատիրական սկզբունքը:
- 6) Միջնադարում հայոց պետականությունը պահպանվել է նախարարական համակարգի միջոցով:
- 7) Օտար տերությունների նվաճողական քաղաքականությունը չի փոխել հայ հասարակության բնականոն զարգացման ընթացքը:

3. Որոնք էին ավատատիրական հողատիրության ձևերը Հայաստանում.

- 1) վասալական, ճորտատիրական, գանձագին
- 2) պետական, նվիրատվական, եկեղեցական
- 3) հայրենիք, պարզևականք, գանձագին
- 4) գյուղացիական, ավանդական, պարզևականք

4. Գտնել ճիշտ պատասխանը.

Խոսքով Կոտակի սահմանած օրենքով՝

- 1) աշխարհատեր նախարարները չպետք է մնային թագավորի մոտ, այլ պետք է մարտի գնային արքունի զորքի հետ
- 2) աշխարհատեր նախարարները պետք է մնային թագավորի մոտ և մարտի գնային արքունի զորքի հետ

- 3) գավառատեր նախարարները պետք է մնային թագավորի մոտ, և նրանցից ոչ մեկը չպետք է մարտի գնար արքունի զորքի հետ
- 4) աշխարհատեր նախարարները պետք է մնային թագավորի մոտ, և նրանցից ոչ մեկը չպետք է մարտի գնար արքունի զորքի հետ

5. Թվարկված որոշումներից առանձնացնել երեքը, որոնք ընդունվել են Աշտիշատի ժողովում.

- ա. Թագավորն ու մեծամեծները թող գթասիրտ լինեն իրենց ծառաների և ստորադրյալների նկատմամբ, սիրեն նրանց՝ որպես իրենց ընտանիքի անդամների:
- բ. Կաթողիկոսը թեմակալ եպիսկոպոսներ նշանակելիս պետք է հաշվի առնի միայն աշխարհատեր և աշխարհակալ նախարարների առաջարկները:
- գ. Կաթողիկոսը թեմակալ եպիսկոպոսներ նշանակելիս պետք է հաշվի առնի ոչ միայն աշխարհատեր և աշխարհակալ, այլև գավառատեր և գավառակալ նախարարների առաջարկները:
- դ. Թագավորն ու մեծամեծները անօրեն կերպով և չափազանց մեծ հարկերով չնեղեն հասարակ ժողովրդին:
- ե. Թագավորն ու մեծամեծները թող գյուղական եկեղեցիների քահանաներին բոլոր ազարակ տեղերում տան երկուական, իսկ ավաններում՝ չորսական ծխի հողաբաժին:
- զ. Թագավորն ու մեծամեծները թող զանազան գավառներից հավաքված մանուկներ ուղարկեն կաթողիկոսարան՝ Ավետարանի խոսքը ժողովրդին մատչելի դարձնելու համար հայերենի հմուտ թարգմանիչներ պատրաստելու նպատակով:
- է. Ծառաները թող հնազանդ և հավատարիմ մնան իրենց տերերին:

- 1) ա, գ, ե   2) բ, գ, է   3) ա, դ, է   4) ա, ե, է

6. Թվարկված բարեփոխումներից առանձնացնել երեքը, որոնք իրականացրել է Պապ թագավորը.

- 1) Ի կատարումն Աշտիշատի ժողովի որոշման՝ Պապի հրամանով կառուցվել են վանքեր, դպրոցներ, հիվանդանոցներ, իջևանատներ և աղքատանոցներ:
- 2) Պապը մտցնում է եկեղեցուն վճարվող պտղի և տասանորդների կարգ և հոգևորականների եղբայրներին, զավակներին ու ազգականներին ազատում է պետական ծառայություն կատարելուց:
- 3) Պապի հրամանով փակվում են կուսանոցներն ու այրիների ապաստանները, կույսերին ու այրի կանանց թույլատրվում է ամուսնանալ:
- 4) Հօգուտ արքունիքի՝ Պապը բռնագրավում է եկեղեցապատկան հողերի մեծ մասը, սակայն ավելացնում է եկեղեցուն վճարվող պտղի և տասանորդ հարկերի չափաբաժինը:
- 5) Պապը հոգևորականների եղբայրներին, զավակներին ու ազգականներին պարտադրում է պետական ծառայություն կատարել, վերացնում եկեղեցուն վճարվող «պտղի և տասանորդների կարգը»:
- 6) Հայոց կաթողիկոսի թեկնածու Ներսես Մեծին Պապը թույլ չի տալիս մեկնել Կեսարիա, այլ նա կաթողիկոս է ձեռնադրվում և օծվում Հայաստանում, որով էլ հաստատվում էր Հայոց կաթողիկոսական աթոռի սկզբնական ինքնազվխությունը:
- 7) Հօգուտ արքունիքի՝ Պապը բռնագրավում է դեռևս Տրդատ Մեծի կողմից եկեղեցուն տրված հողերի մեծ մասը:

7. Ինչ տարածքային պահանջներ էր ներկայացրել Պապը Հռոմի կայսրին.

- 1) Կիլիկիայի 12 քաղաքներ ու Կապադովկիան
- 2) Կեսարիայի 10 քաղաքներ և Ուռհան
- 3) Կապադովկիայի 8 քաղաքներ ու Մծբինը
- 4) Միջագետքի 6 քաղաքներ և Մաժակը

8. Ինչ էր նախատեսում Մուշեղ Մամիկոնյանի ծրագիրը.

- 1) հռոմեացիների հարձակումներից Հայաստանը պաշտպանելու նպատակով Վրաստանի և Աղվանքի հետ ռազմական սերտ համագործակցություն
- 2) հռոմեացիների հարձակումներից Հայաստանը պաշտպանելու նպատակով Սասանյան Պարսկաստանի հետ ռազմական սերտ համագործակցություն
- 3) Սասանյան Պարսկաստանի հարձակումներից Հայաստանը պաշտպանելու նպատակով Հռոմեական կայսրության հետ ռազմական սերտ համագործակցություն
- 4) Սասանյան Պարսկաստանի հարձակումներից Հայաստանը պաշտպանելու նպատակով Վրաստանի և Աղվանքի հետ ռազմական սերտ համագործակցություն

9. Ընտրել երկու ճիշտ պնդումները.

- ա. Վոամշապուհ արքան առանց Սասանյանների հետ համաձայնեցնելու հայոց կաթողիկոս է նշանակում Սահակ Պարթևին՝ փորձելով միավորել Մեծ Հայքի երկու մասերը:
- բ. Վոամշապուհ արքայի և Սահակ Պարթև կաթողիկոսի հովանավորությամբ Մեսրոպ Մաշտոցն իրագործում է մշակութային դարակազմիկ իրադարձություն՝ ստեղծում է հայերենի այբուբենը:
- գ. Վոամշապուհ արքայի հետ խորհրդակցելով՝ Սահակ Պարթևը մեկնում է պարսից արքունիք ու ստանում Վոամ IV-ի համաձայնությունը իր փեսա Համազասպ Մամիկոնյանին հայոց սպարապետ նշանակելու մասին:
- դ. Հայ նախարարների խնդրանքով պարսից թագավոր Հազկերտ I-ը Վոամշապուհի մահից հետո հայոց թագավոր է հաստատում Վոամշապուհի որդի Շապուհին:
- ե. Վոամշապուհ արքային չի հաջողվում օգտվել ստեղծված բարենպաստ իրավիճակից և միավորել Մեծ Հայքի երկու մասերը:

- 1) ա, բ   2) բ, գ   3) գ, դ   4) դ, ե

10. Թվարկված հայ արքաներից որի կառավարման շրջանում գահակալ չի եղել Շապուհ II-ը.

ա. Խոսրով Կոտակի	դ. Պապի		
բ. Տիրանի	ե. Վարազդատի		
գ. Արշակ II-ի	զ. Վոամշապուհի		
1) բ	2) դ	3) ե	4) գ

11. Ո՞ր շարքի բոլոր նախարարներն են Ավարայրի ճակատամարտում եղել զորագնդերի հրամանատարներ.

- 1) Վարդան Մամիկոնյան, Թաթուլ Վանանդեցի, Խորեն Խորխոռունի, Ներշապուհ Արծրունի
- 2) Վարդան Մամիկոնյան, Գաղիշո Խորխոռունի, Ներշապուհ Արծրունի, Արշավիր Արշարունի
- 3) Վարդան Մամիկոնյան, Մերուժան Արծրունի, Թաթուլ Վանանդեցի, Խորեն Խորխոռունի
- 4) Վարդան Մամիկոնյան, Խորեն Խորխոռունի, Մերուժան Արծրունի, Համազասպ Մամիկոնյան

12. Ընտրել երեք ճիշտ պնդումները.

Շահապիվանի ժողովը՝

- ա. խիստ պատիժներ սահմանեց իրենց տերերին դավաճանած, տերերից փախած, անհնազանդ ու ըմբոստ ծառաների նկատմամբ
- բ. խիստ պատիժներ սահմանեց եկեղեցու կարգերը խախտողների դեմ
- գ. դատապարտեց նեստորականների գործողությունները և դավանաբանական նոր գրություն կազմեց
- դ. խիստ պատիժներ սահմանեց ընտանիքի կարգերը խախտողների դեմ
- ե. կանոնակարգեց և ամրագրեց Հայ առաքելական եկեղեցու դավանաբանական ինքնուրույնությունը
- զ. վերջնականապես ամրագրեց Հայ առաքելական եկեղեցու ազգային և ծիսակարգային ինքնուրույնությունը
- է. խիստ կանոններ սահմանեց եկեղեցական կանոնադրությունն ու պաշտամունքն ավելորդ համարող և տարատեսակ անկարգություններ ու անօրինություններ գործող բորբորիտների դեմ

1) բ, դ, է

2) դ, գ, է

3) ա, գ, է

4) ա, բ, գ

13. Ընտրել ճիշտ պնդումները.

- 1) Ավարայրի ճակատամարտից հետո Հազկերտ II-ը կրկնապատկեց Հայաստանում եղած պարսից զորքերի և մոզերի թիվը:
- 2) Վարդանանց պատերազմից հետո բռնությամբ զրադաշտականություն ընդունած հայերին իրավունք տրվեց վերստին վերադառնալու քրիստոնեական դավանանքին:
- 3) Պարսից գերությունից ողջ մնացած հայ նախարարներին երկար տառապանքներից հետո՝ 454 թ., Հազկերտ II-ը թույլատրեց վերադառնալ հայրենիք և տիրանալ իրենց կալվածքներին:
- 4) Վարդանանց պատերազմից հետո Հայաստանում մնացած հոգևորականներին թույլատրվեց վերադառնալ իրենց ծառայությանը:
- 5) Վարդանանց պատերազմից հետո հայ շինականներին թույլատրվեց տեր կանգնել իրենց ունեցվածքին և անցնել խաղաղ ստեղծագործ աշխատանքի:

- 6) Վարդանանց պատերազմից հետո պարսից արքունիքը հրահանգում է Հայաստանում բանտարկված հոգևորականների նկատմամբ սաստկացնել հալածանքներն ու բռնությունները:
- 7) Վարդանանց պատերազմից հետո Տիգրան կանչված Վասակ Սյունին Հազկերտ II-ի կողմից մեծ պատիվների է արժանանում և վերահաստատվում Հայաստանի մարզպանի պաշտոնում:

14. Տրված պահանջներից առանձնացնել երեքը, որոնք Վահան Մամիկոնյանը ներկայացրել է Վաղարշ արքային, և բավարարվել են վերջինիս կողմից.

- ա. Հայաստանի մարզպան նշանակել միայն հայ նախարարներից
- բ. չմիջամտել հայ նախարարների ներքին գործերին և պաշտոններ չտալ հավատուրացներին
- գ. վերականգնել հողեր ժառանգելու՝ իշխանների որդիների և դուստրերի իրավունքը
- դ. հարգել հայ հողատեր-նախարարների ժառանգական իրավունքները
- ե. դադարեցնել կրոնափոխության քաղաքականությունը, կրկին թույլատրել քրիստոնեական կրոնի դավանումը
- զ. մահապատժի ենթարկել հայ ուրացյալ նախարարների պարագլուխ Գաղիշո մաղխագին
- է. վերադարձնել Հայաստանի վանքերից ու եկեղեցիներից բռնագրավված հոգևոր և նյութական գանձերը

- 1) ա, դ, է   2) ա, գ, է   3) բ, դ, է   4) բ, գ, է

15. Ընտրել ճիշտ պնդումները.

- 1) Զբաղված լինելով Միջին Ասիայում հոների դեմ պատերազմով՝ Պերոզ արքան միառժամանակ խուսափում էր հայ հայրենասիրական ուժերին բացահայտորեն հալածելու քաղաքականությունից:
- 2) Իրեն ուղղված մեղադրանքներին աննկուն կերպով պատասխանելով՝ Գյուտ կաթողիկոսը, սակայն, ստիպված էր համաձայնել Պերոզ արքայի՝ իրեն արված դավանափոխության առաջարկին:
- 3) Հայաստանում հակապարսկական ապստամբության բռնկվելու ազդանշան էր հանդիսացել ուրացյալ Աշուշա բղեշխի սպանությունը վրաց թագավոր Վախթանգ Գորգասալի կողմից:
- 4) Խոսրովակերտ անտառից մինչև Զրվեժի լեռները ռազմական կարգով դասավորված Հազարավուխտի գլխավորած պարսից զորքերի վրա հարձակվում է հայոց հեծելազունը և ճեղքում պարսից գնդի մի թևը, շատերին կոտորում:
- 5) Ներսեհապատի ճակատամարտից առաջ հայոց զորքերին ոգևորիչ ճառ է արտասանում Գյուտ կաթողիկոսը, և ճակատամարտն ավարտվում է հայերի հաղթանակով:
- 6) Երբ Վահան Մամիկոնյանը հայ նախարարների հետ գտնվում էր Վանում, Հայաստանի նոր մարզպան Շապուհը պատանդ է վերցնում Արծրունի եղբայրների կանանց:
- 7) Կամսարական եղբայրները Մուշեղ Մամիկոնյանի հետ իրենց ջոկատով Կարնո գավառի Արծաթի գյուղի մոտ ջախջախում են պարսից զունդը:

16. Մեծ Հայքի ո՞ր նահանգներն էր ընդգրկում Վաչագան Բարեպաշտի թագավորությունը.

1) Այրարատ	4) Բարձր Հայք
2) Ծոփք	5) Ուտիք
3) Արցախ	

17. Գտնել ճիշտ պատասխանը.

Պարսից արքա Խոսրով II-ի գումարած Տիգրանի ժողովր՝

- 1) ընդունել է տիեզերական առաջին երեք ժողովների և Քաղկեդոնի ժողովի որոշումները
- 2) մերժել է տիեզերական առաջին երեք ժողովների և Քաղկեդոնի ժողովի որոշումները
- 3) մերժել է տիեզերական առաջին երեք ժողովների վճիռները և ընդունել Քաղկեդոնի ժողովի որոշումները
- 4) ընդունել է տիեզերական առաջին երեք ժողովների վճիռները և մերժել Քաղկեդոնի ժողովի որոշումները

18. Տրված պայմաններից առանձնացնել երեքը, որոնք տեղ են գտել Դամասկոսում կնքված հայ-արաբական դաշնագրում.

- 1) Բյուզանդացիների ներխուժման դեպքում խալիֆայությունն այնքան զորք էր ուղարկելու, որքան կամենային հայերը:
- 2) Բյուզանդիայի և Պարսկաստանի հետ Հայաստանի սահմանային բոլոր խոշոր ամրոցներում արաբները տեղակայելու էին լավ մարզված և զինված կայազորներ, որոնց մատակարարման ծախսերը հոգալու էին հայերը:
- 3) Արաբական խալիֆայությունն առնվազն երեք տարի Հայաստանից հարկ չէր գանձելու, իսկ դրանից հետո վճարվող խորհրդանշական հարկի քանակը որոշելու էին արաբները:
- 4) Հայաստանում գանձվող հարկի հաշվին հայերը պահելու էին 15-հազարանոց այրուձի, որը արաբների պահանջով պետք է պատրաստ լիներ գործելու նաև այլ տեղերում՝ բացառությամբ Բյուզանդական կայսրության դեմ արաբների մղած կռիվների:
- 5) Արաբական խալիֆայությունն առնվազն երեք տարի Հայաստանից հարկ չէր գանձելու, իսկ դրանից հետո վճարվող հարկի քանակը որոշելու էին հայերը:
- 6) Պարսիկների ներխուժման դեպքում խալիֆայությունն այնքան զորք էր ուղարկելու, որքան պահանջեին հայերը:
- 7) Հայաստանում գանձվող հարկի հաշվին հայերը պահելու էին 15-հազարանոց այրուձի, որը պետք է պատրաստ լիներ գործելու նաև այլ տեղերում:

19. Ո՞ր շարքն է ներկայացնում բացառապես հայոց կաթողիկոսների.

- 1) Կոմիտաս, Սահակ Պարթև, Անանիա Մոկացի, Վարազտիրոց Բագրատունի
- 2) Դավիթ Սահառունի, Զաքարիա Քանաքեռցի, Ներսես Մեծ, Հուսիկ
- 3) Հովսեփ Վայոցձորցի, Գրիգոր Զ Ապիրատ, Զաքարիա Ձագեցի, Մժեժ Գնունի
- 4) Մեսրոպ Արտազեցի, Անանիա Մոկացի, Կոմիտաս, Պետրոս Գետադարձ

20. Ստորև բերված պնդումներից որոնք են սխալ.

- 1) Արևմտյան Հայաստանում սկսվել էր անկախացման գործընթաց՝ մարզպան Վարազտիրոց Բագրատունու (628–632 թթ.) գլխավորությամբ:
- 2) Բյուզանդական և պարսկական իշխանությունները, մոռանալով իրենց միջև առկա թշնամությունը, հայերի դեմ գործեցին միասնաբար:
- 3) Կայսրը Վարազտիրոցին ուղարկել է Հռոմ:
- 4) Հերակլ կայսրը Դավիթ Սահառունուն տվել է «պատրիկ-կյուրապաղատի» աստիճան և ճանաչել հայոց իշխան:
- 5) Դավիթ Սահառունին մինչև VII դարի 30-ական թթ. վերջը գլխավորում էր երկրի վերամիավորման գործը:
- 6) Դավիթ Սահառունուն փոխարինել է Սմբատ Բագրատունին:
- 7) 641 թ. արաբները հարձակվել են Դվինի վրա:

21. Ստորև բերված պնդումներից որոնք են ճիշտ.

- 1) Հայոց իշխան և սպարապետ Թեոդորոս Ռշտունին, օգտվելով Բյուզանդիայի և Պարսկաստանի՝ արաբներից կրած պարտությունից, 639 թ. վերամիավորեց Հայաստանի արևմտյան և արևելյան մասերը:
- 2) Հայոց իշխան Թեոդորոս Ռշտունու նստավայրը Դվինն էր:
- 3) Չնայած Դվինի բնակչության համառ դիմադրությանը՝ արաբները գրավում, ավերում, թալանում են քաղաքը, բնակիչներից շատերին կոտորում և 45 հազար մարդ գերեվարում ու տանում խալիֆայության խորքերը:
- 4) Արաբական արշավանքները դեպի Հայաստան 640-ական թթ. դադարեցին:
- 5) Կոստանդին (Կոստաս) II կայսրը, չհաշտվելով Թեոդորոս Ռշտունու ինքնուրույն քաղաքականության հետ, նրան մեղադրում է Հայաստանում գտնվող բյուզանդական մի ջոկատի՝ արաբներից 658 թ. կրած պարտության մեջ և ձերբակալում:
- 6) Բյուզանդական կայսրությունն արաբների դեմ հայերի աջակցությունը ստանալու համար Վարազտիրոցին շնորհել է կյուրապաղատի կոչում և նրան հանձնել հայոց իշխանի պաշտոնը:
- 7) Կոգովիտ գավառի Արծափ ամրոցին օգնության հասած հայոց զորքը Թ. Ռշտունու գլխավորությամբ ջախջախել է արաբներին:

22. Ստորև բերված պնդումներից որոնք են սխալ.

- 1) Թեոդորոս Ռշտունու գլխավորությամբ Արծափ ամրոցին օգնության հասած հայոց զորքը ջախջախել է արաբներին՝ իրենց երկու զորավարներով:
- 2) Բյուզանդական կայսրությունը, չսթափվելով խալիֆայությունից կրած պարտություններից, կրկին շարունակում էր իր նվաճողական քաղաքականությունը Հայաստանի նկատմամբ:
- 3) Հոգևոր և աշխարհիկ իշխանների մի խմբավորում՝ Ներսես Ա կաթողիկոսի գլխավորությամբ, շարունակում էր հույսեր կապել քրիստոնյա Բյուզանդիայի օգնության հետ:
- 4) Թեոդորոս Ռշտունին փորձում էր քաղաքական հարաբերություններ հաստատել Արաբական խալիֆայության հետ:

- 5) Ռշտունին Հայաստանի անվտանգությունն ապահովելու նպատակով 652 թ. մեծ ընծաներով ուղևորվել է Ասորիքի (Սիրիա) և Վերին Միջագետքի այն ժամանակվա կառավարիչ Մուավիայի մոտ:
- 6) Հայոց իշխան Թեոդորոս Ռշտունին Հայաստանի հետ միաժամանակ իշխանություն է ստացել հարևան Վիրքի ու Ասորիքի վրա՝ մինչև Ճորա պահակի ամրություններ:
- 7) 655 թ. Կոստանդին II-ը 50-հազարանոց բանակով ներխուժել է Հայաստան:
- 8) Հայ ժողովուրդը դիմակայեց խալիֆայությանը, իսկ Հայաստանի նկատմամբ նվաճողական քաղաքականություն վարած Սասանյան Պարսկաստանը մի քանի տարվա ընթացքում լրիվ ջախջախվեց ու կործանվեց:

23. Ո՞ր շարքի բոլոր գործիչներն են 850-855 թթ. հակաարաբական հուժկու ապստամբության մասնակիցներ.

- 1) Եսայի Աբու-Մուսե, Աշոտ Արծրունի, Հովնան Խուրեցի, Արտավազդ Մամիկոնյան, Սմբատ Բագրատունի, Աշոտ և Դավիթ Բագրատունիներ
- 2) Գուրգեն Արծրունի, Աշոտ և Դավիթ Բագրատունիներ, Արտավազդ և Մուշեղ Մամիկոնյաններ, Եսայի Աբու-Մուսե, Հովնան Խուրեցի, Աշոտ Արծրունի
- 3) Հովնան Խուրեցի, Աշոտ Արծրունի, Գուրգեն Արծրունի, Բագարատ Բագրատունի, Եսայի Աբու-Մուսե, Աշոտ և Դավիթ Բագրատունիներ
- 4) Բագարատ Բագրատունի, Շապուհ և Սմբատ Բագրատունիներ, Գագիկ Արծրունի, Հովհան Խուրեցի, Աշոտ Արծրունի, Եսայի Աբու-Մուսե

24. Ստորև բերված պնդումներից որո՞նք են սխալ.

- ա) 704 թ. Հայաստանում այրուձիի հաշվառում կատարելու և ոռոգիկ վճարելու պատրվակով Նախիջևանը բռնազավթած արաբ կառավարիչը իր մոտ եկած բազմաթիվ հայ նախարարների զինաթափում, թալանում ու փակում է Երնջակ բերդում և Խրամի եկեղեցիներում ու ողջակիզում:
- բ) Ըստ Հերթի «աշխարհագրի»՝ ոչ մահմեդականներից գանձվող ծխահարկը փոխարինվում է գլխահարկով:
- գ) Արաբական տիրապետության շրջանում հարկատու դարձավ նաև հոգևորականությունը:
- դ) Հայ նախարարների տիրույթների մի մասը բռնազավթում էին արաբները՝ ստեղծելով ամիրայություններ կոչվող վարչաքաղաքական միավորներ:
- ե) 748 թ. հայերը ապստամբում են Մուշեղ և Հովհան Մամիկոնյան եղբայրների գլխավորությամբ:

1) ա, գ	2) բ, դ	3) ա, ե	4) դ, ե

25. Թվարկվածներից ո՞ր երկուսն են եղել հայոց իշխան Աշոտ Մսակերի նստավայրերը.

ա) Կարին	դ) Բագարան
բ) Դարույնք	ե) Դվին
գ) Բագավան	

1) ա, գ	2) բ, դ	3) բ, ե	4) գ, ե

26. Բերված պնդումներից ո՞րն է սխալ.

- 1) Յուսուֆը թաքնվում է Ս. Փրկիչ եկեղեցու գմբեթում, բայց սասունցիները գտնելով ոճրագործին, մահապատժի են ենթարկում:
- 2) Խալիֆը 852 թ. հայ ապստամբների դեմ ուղարկեց իր նենգությամբ ու դաժանությամբ հայտնի թուրք վարձկան զորական Բուղային:
- 3) Բուղան կոտորում է բնակչության մի մասին, մյուսներին՝ գերեվարում, այդ թվում՝ Հովհան Խութեցուն և Բագարատի որդիներին:
- 4) Բուղայի զորքը ասպատակում է Բաղեշը, Տայքը, Ջեյթունը և Վասպուրականը:

27. Ընտրել սխալ պնդումները.

- 1) Հայ իշխանները, համոզվելով, որ երկրի փրկությունը միասնության մեջ է, համախմբվեցին Աշոտ II-ի շուրջը և միացան երկրի ազատագրման նվիրական գործին:
- 2) Հայաստանը պառակտելու և ռազմականապես թուլացնելու նպատակով խալիֆը Հայաստանի նոր թագավոր ճանաչեց Սմբատ I-ի հորեղբորորդուն՝ հայոց սպարապետ Աշոտին:
- 3) Համոզվելով, որ զենքի ուժով դժվար է Հայաստանի դեմ պայքարում հաջողության հասնել՝ Սաջյան ամիրաները փոխեցին իրենց քաղաքականությունը և որդեգրեցին հայ իշխանների միջև երկպառակություններ սերմանելու քաղաքականություն:
- 4) Գագիկ Արծրունու խնդրանքով Սմբատ I-ը վերանայեց իր վճիռը և Նախճավան քաղաքը վերադարձրեց նրան, ինչի հետևանքով սրվեցին արքայի և Սյունյաց իշխանների հարաբերությունները:
- 5) Հայոց եկեղեցին, որը լիակատար աջակցություն էր ցուցաբերում Բագրատունիներին, մեծապես շահագրգռված էր և կողմնակից Հայաստանի պետական անկախությունը վերականգնելուն:

28. Բերված պնդումներից որո՞նք են սխալ.

- 1) Հայոց իշխանաց իշխան Աշոտ Բագրատունուն հանձնվեց երկրի հարկահանությունը, իսկ հարկերը կրճատվեցին մոտ հինգ անգամ:
- 2) Աշոտ Բագրատունին վերակազմեց բանակը, զինվորների թիվը հասավ 40 հազարի:
- 3) Հայ նախարարների միջև երկպառակությունները վերացնելու և իր ազդեցությունը նրանց վրա ամրապնդելու նպատակով Աշոտ Բագրատունին խնամիական կապեր հաստատեց Վասպուրականի և Սյունիքի գահերեց իշխանների հետ:
- 4) Շիրակավանում 864 թ. հրավիրված եկեղեցական ժողովը մերժեց հայկական եկեղեցու՝ բյուզանդականի հետ դավանական միավորման առաջարկը:
- 5) Հայոց եկեղեցին մեծապես շահագրգռված էր Հայաստանի անկախության վերականգնման հարցով և լիակատար աջակցություն էր ցույց տալիս Բագրատունիներին:

29. Ստորև բերված պնդումներից որո՞նք են սխալ.

- ա) Աշոտ երկաթը իր եղբայր Աբասի հետ հանկարծակի և սրընթաց հարձակումներով լուրջ հարվածներ հասցրին թշնամու ուժերին և քայլ առ քայլ ազատագրեցին երկիրը:
- բ) Աշոտ II-ը հարձակվեց նաև Խլաթի ամիրայության վրա, ջախջախեց Յուսուֆի կայագորը:

- զ) Սյունյաց իշխանները, գործակցելով Աշոտ Երկաթի հետ, միացան երկրի ազատագրման նվիրական գործին:
- դ) Աշոտ II-ը նավակներում տեղավորեց իր 70 ռազմիկներին և մի մառախլապատ օր, դեռևս ափ չհասած, հանկարծակի սկսեց նետահարել արաբներին:
- ե) Աշոտ II-ը 923 թ. մեկնեց Կոստանդնուպոլիս, որտեղ հակաարաբական դաշինք կնքեց:

- 1) ա, գ   2) բ, դ   3) բ, ե   4) ա, դ

30. Ընտրել այն իրադարձությունները, որոնք տեղի են ունեցել 921 թվականին.

- ա. Աշոտ II-ի ճակատամարտը Սևանա կղզում
- բ. Գևորգ իշխանի մարտը Գառնիում
- գ. Աշոտ II-ին Հայաստանի շահնշահ ճանաչելը
- դ. Աշոտ II-ի կողմից հակաարաբական դաշինքի կնքումը Բյուզանդիայի մայրաքաղաքում
- ե. Գագիկ Արծրունուն հայոց թագավոր ճանաչելը

- 1) ա, բ, գ   2) ա, բ, դ   3) գ, դ, ե   4) ա, դ, ե

31. Ընտրել երկու սխալ պնդումները.

- ա. Գագիկ I-ը վերացրեց Վայոց ձորի Պռոշյանների իշխանությունը և նրա տարածքը նվիրեց Պահլավունիներին, որոնք այնտեղ իրականացրին լայնածավալ շինարարական աշխատանքներ:
- բ. Դավիթ Անհողինը Գագիկ I-ից պարտություն կրեց և փախավ երկրից՝ զրկվելով իր տիրույթներից, սակայն հետագայում զղջաց և ներում խնդրեց ու միայն դրանից հետո հետ ստացավ իր տիրույթները:
- գ. Աշոտ III թագավորը հատուկ հոգատարություն էր ցուցաբերում անդամալույծների, աղքատների, հիվանդների ու կույրերի նկատմամբ, նրանց համար բացում էր հիվանդանոցներ և այլ բարեգործական հաստատություններ:
- դ. Աշոտ II-ի մահվանից հետո գահ բարձրացավ նրա ավագ որդին՝ Կարսի կառավարիչ և հայոց սպարապետ Աբասը:
- ե. Հայաստանի տարբեր մասերում առաջացած մանր թագավորությունները ենթարկվում էին «Շահնշահ հայոց» տիտղոսը կրող Անիի Բագրատունիներին ու չէին կարող գահակալել առանց շահնշահի հավանության և իրավասու չէին ինքնուրույն հարաբերությունների մեջ մտնելու հարևան պետությունների հետ:

- 1) բ, դ   2) ա, ե   3) ա, դ   4) բ, գ

32. Տրված պնդումներից որոնք են սխալ.

- 1) Գագիկ I-ի օրոք մեծացավ, ամրապնդվեց և հզոր ուժ դարձավ հայկական բանակը, որի վրա հենվելով՝ Գագիկն ընդլայնեց իր պետության սահմանները:
- 2) Գագիկ I-ը Տայքի կյուրապաղատության և վրաց թագավորության հետ շարունակում էր վարել խաղաղ, բարեկամական հարաբերություններ:
- 3) 998 թ. Օշականի Յլու գլուխ լեռան մոտ հայ-վրացական ուժերը պարտության մատնեցին Ատրպատականի ամիրա Մամլանին:

- 4) Գագիկ I-ը կրում էր «Շահնշահ հայոց» տիտղոսը:
- 5) Ծումբ գյուղի մոտ տեղի ունեցած ճակատամարտում աչքի ընկավ հայկական զորքերի հրամանատար Վահրամ Պահլավունին:
- 6) Գագիկ I-ի կինը՝ Կատրամիդե թագուհին, 1001 թ. ավարտեց Անիի Ս. Խաչ եկեղեցու շինարարությունը:

33. Ստորև բերված պնդումներից որոնք են սխալ.

- ա) Բագրատունիները նպատակահարմար գտան Կամսարականներից իրենց անցած Շիրակի նշանավոր Անի ամրոցը դարձնել մայրաքաղաք:
  - բ) Աշոտ III-ը և նրա հաջորդները միջոցներ չէին խնայում նոր մայրաքաղաքը բարեկարգելու, շքեղ պալատներով, եկեղեցիներով, բնակելի և այլ շինություններով կառուցապատելու համար:
  - գ) Անին մայրաքաղաք դարձնելու տոնակատարությունը միացվեց Աշոտ III-ի թագադրության հանդիսության հետ:
  - դ) Մեսրոպ Արտազեսի կաթողիկոսը բլուրի ներկայությամբ մեծ շուքով օձեց Աշոտ III թագավորին և նրան հռչակեց շահնշահ՝ արքայից արքա:
  - ե) Աշոտ III-ի թագադրության հանդիսություններին Անի էին հրավիրվել «ամենայն իշխանքն տանն Հայոց», զորքը, Աղվանքի թագավորը՝ իր շքախմբով, բարձրաստիճան հոգևորականներ և այլ նշանավոր դեմքեր:
  - զ) Աշոտ III-ի թագավորությունը օրինական ճանաչվեց Բյուզանդական կայսրության, օսերի թագավոր Չարմաղանի, հարևան Վիրքի ու Աղվանքի թագավորությունների կողմից:
- 1) ա, ե   2) բ, գ   3) դ, զ   4) գ, դ

34. Ստորև բերված պնդումներից որոնք են սխալ.

- 1) Բագրատունյաց Հայաստանի վերելքի շրջանում ավատատիրությունը վաղ միջնադարյան փուլից թևակոխեց զարգացած ավատատիրության դարաշրջան:
- 2) Բագրատունիները Մամիկոնյաններից իրենց անցած Շիրակի Անի ամրոցը դարձրին երկրի մայրաքաղաք:
- 3) Սմբատաշեն պարիսպները կառուցվել են 977–989 թթ.:
- 4) Գագիկ I-ի օրոք հայկական տարածքների մեծ մասը միավորվել էր կենտրոնական թագավորության գերիշխանության ներքո:

35. Ընտրել երկու սխալ պնդումները.

- ա. Բագրատունյաց թագավորության մեջ արքայական կալվածքները տնօրինողները ենթարկվում էին իշխանաց իշխանին:
- բ. Բագրատունյաց արքունիքում իշխանաց իշխանը թագավորին հաշվետու էր ենթակա իշխանների գործունեության համար, և նրան էին ենթարկվում երկրի մեծ ու փոքր պաշտոնյաները:
- գ. Բագրատունյաց պետության մեջ իշխանաց իշխանն էր տնօրինում պետական գանձարանը և բանակը, և այդ պաշտոնը սովորաբար տրվում էր արքեպիսկոպոսին:

- դ. Բագրատունյաց թագավորության մեջ իշխանաց իշխանին էին ենթարկվում ենթակա թագավորությունների զորքերի հրամանատարները:
- ե. Բագրատունյաց պետության մեջ իշխանաց իշխանն էր տնօրինում պետական գանձարանը, և այդ պաշտոնը սովորաբար տրվում էր արքաեղբորը կամ գահաժառանգին:

1) ա, գ

2) գ, դ

3) բ, ե

4) դ, ե

36. Ընտրել սխալ պնդումը.

- 1) Դվինի միջնաբերդը կառուցված էր Ախուրյան գետի ափին՝ մի ժայռաբլրի վրա, և շրջապատված էր պարիսպներով, իսկ դրա շուրջը տարածված էր ընդարձակ քաղաքը, որը նույնպես պարսպապատ էր:
- 2) Բագրատունյաց Հայաստանում հայոց թագավորները կաթողիկոսի ընտրության ժամանակ վճռական դիրքորոշումը վերապահել էին իրենց:
- 3) Բագրատունի թագավորները պետությունը կառավարում էին բարձրաստիճան հատուկ պաշտոնյաների կամ գործակալությունների միջոցով, և այդ պաշտոններում նշանակվում էին արքայական տան ներկայացուցիչներ կամ արքային հավատարիմ խոշոր ավատատերեր:
- 4) Բագրատունիների օրոք չկար Արշակունյաց ժամանակաշրջանին այնքան բնորոշ հակասությունը թագավորի և եկեղեցու միջև:

37. Ստորև բերված պնդումներից որոնք են սխալ.

- 1) Բագրատունյաց Հայաստանում պետության գլուխ կանգնած էր թագավորը:
- 2) Երկրի ներքին և արտաքին բոլոր հիմնական հարցերը վճռում էր իշխանաց իշխանը:
- 3) Բագրատունյաց թագավորն ինքնակալ միապետ էր և անձամբ էր լուծում պետության գործերը:
- 4) Թագավորը կարող էր խորհրդակցել սպարապետի, կաթողիկոսի, իշխանաց իշխանի կամ այլ մեծամեծ պաշտոնյաների հետ:
- 5) Բագրատունի թագավորների գահը ժառանգում էր ավագ որդին, հաճախ նաև եղբայրը:
- 6) Բագրատունյաց բանակը կազմված էր արքունական և սակրավորների գնդերից:
- 7) Բագրատունյաց մշտական բանակը պատերազմի ժամանակ համալրվում էր, և թվակազմը հասնում էր 60 հազարի:
- 8) Փոքր գործերի դատավարությունը կատարվում էր եկեղեցական ժողովների մշակած կանոններով ու սովորության իրավունքներով:

38. XII դարում Սյունիքի թագավորությունն ուներ՝

- 1) 43 ամրոց ու բերդ, 40 վանք և 1000-ից ավելի գյուղ ու ավան
- 2) 40 ամրոց ու բերդ, 43 վանք և 1000-ից ավելի գյուղ ու ավան
- 3) 40 ամրոց ու բերդ, 72 վանք և 1000-ից ավելի գյուղ ու ավան
- 4) 72 ամրոց ու բերդ, 43 վանք և 1200-ից ավելի գյուղ ու ավան

39. Ո՞ր քաղաքներն էին գտնվում Վասպուրականով անցնող միջազգային առևտրի հարավային ուղու վրա.

- 1) Վանը, Բերկրին, Արճեշը, Մանազկերտը
- 2) Բերկրին, Արճեշը, Մանազկերտը, Կարինը
- 3) Վանը, Արճեշը, Մամեստիան, Խլաթը
- 4) Արծնը, Բերկրին, Արճեշը, Անին

40. Ստորև բերված պնդումներից որո՞նք են սխալ.

- 1) 896 թ. երկրաշարժի հետևանքով Դվինում շատ շենքեր ավերվել էին, և երկրի մայրաքաղաքի դերը Դվինը զիջեց Վանին:
- 2) Միջնադարյան Հայաստանի ամենանշանավոր քաղաքն Անին էր:
- 3) Անի քաղաքի բնակչությունը կավե խողովակներով 12 կմ հեռավորությունից խմելու ջուր էր ստանում:
- 4) Բագրատունյաց Հայաստանում պետության գլուխ կանգնած էր թագավորը:
- 5) Անին ուներ քաղաքային ինքնավարություն, որի գլուխ կանգնած էր իշխանաց իշխանը:
- 6) Թագավորը պետությունը կառավարում էր բարձրաստիճան հատուկ պաշտոնյաների կամ գործակալությունների միջոցով:
- 7) Բագրատունյաց ենթակա թագավորությունների մեջ Սյունիքի թագավորությունն ամենաընդարձակն էր, սակայն գոյատևեց ամենակարճը:
- 8) Արծրունիներն ընդունում էին Բագրատունիների գերիշխանությունը, որը հաճախ ձևական բնույթ էր կրում:

41. Ընտրել ճիշտ պնդումները.

- 1) Հայաստանում կենտրոնացված պետության ստեղծման գլխավոր խոչընդոտ հանդիսացավ Բյուզանդական կայսրությունը, որը, տիրելով երկրի մեծ մասին, վերջ տվեց նաև Անիի Բագրատունյաց թագավորությանը:
- 2) Պատմական աղբյուրների համաձայն՝ XI դ. սկզբին Սյունիքն ուներ 8 քաղաք, 72 ամրոց ու բերդ, 40 վանք և 1000-ից ավելի գյուղ ու ավան, իսկ բնակչության թիվը հասնում էր մոտ 1 միլիոնի:
- 3) Տաշիր-Ձորագետի թագավորությունն իր հզորության գագաթնակետին հասավ Կյուրիկե I-ի՝ մոտ 60 տարի տևած կառավարման շրջանում:
- 4) Բագրատունյաց թագավորության կործանումը ծանր հետևանքներ ունեցավ Հայաստանի համար, և հայ ժողովուրդը դարեր շարունակ բուն երկրում կորցրեց իր միասնական անկախ պետականությունը:
- 5) Վրաց թագավորի և Վահրամ Պահլավունու միջնորդությամբ կայացած հաշտության համաձայն՝ Աշոտ IV-ը ստացավ Անի քաղաքը և Շիրակը, իսկ Հովհաննես-Սմբատը ժառանգեց հոր գահը և ստացավ Սևանի ավազանը, Գուգարքը և մի շարք այլ գավառներ:
- 6) Բյուզանդական Կոստանդին Մոնոմախ կայսրը Սենեքերիմ Արծրունուն հարկադրեց կայսրությանը հանձնել Վասպուրականը, որի փոխարեն ստացավ Փոքր Հայքի Սեբաստիա քաղաքն իր շրջակայքով:

- 7) Անիի Բագրատունիներին ենթակա Սյունիքի թագավորությունը համեմատաբար երկար կյանք ունեցավ և մեծ վերելք ապրեց Վասակ թագավորի օրոք ու իր գոյությունը պահպանեց մոտ երկու հարյուր տարի:

42. Ստորև բերված փաստարկներից որոնք են սխալ.

- 1) Կոտմանի ճակատամարտում հայ-վրացական միացյալ զորքերը պարտություն կրեցին մոնղոլներից:
- 2) 1231 թ. մոնղոլները պարտության մատնեցին Զալալեդդինին:
- 3) Ծանոթ լինելով Այսրկովկասի իրավիճակին՝ մոնղոլները զորքը բաժանեցին ջուկատների, որոնք իրենց հրամանատարների՝ նոյոնների գլխավորությամբ սկսեցին հպատակեցնել երկրամասը:
- 4) Պաշարված անեցիներն անձնատուր չեղան մոնղոլներին, հարձակվեցին մոնղոլ պատվիրակների վրա և սպանեցին նրանց:
- 5) Անիի բախտին արժանացան նաև Դվին, Կարին, Բայազետ քաղաքները:
- 6) 1242–1243 թթ. մոնղոլական զորքերը շարժվեցին դեպի երկրի արևելյան շրջանները, որոնք այդ ժամանակ Իկոնիայի սուլթանության հսկողության տակ էին:

43. Ստորև բերված պնդումներից որոնք են սխալ.

- 1) Զաքարյանների իշխանապետությունն իր մեջ ընդգրկում էր Շիրակը՝ Անի մայրաքաղաքով, Արարատյան դաշտը, Արաքս գետի միջին հոսանքը, Սևանի շրջակայքը:
- 2) Հայաստանի հյուսիս-արևելքում՝ Լոռի-Փամբակում, Գարդմանում և Փառիստում, Զաքարյաններից կախյալ ստեղծվել էր Վահրամյանների իշխանությունը:
- 3) Զաքարյանների մի ճյուղ էլ նստում էր Լոռու իշխանության կենտրոն Թմուկ (Թմկա) բերդում:
- 4) 1126 թ., երբ քաղաքում սով սկսվեց, անեցիները քաղաքը հանձնեցին Շադրադյաններին:
- 5) Զաքարեի կրտսեր եղբայր Իվանեն (Հովհաննես, Հովհաննես) դարձավ աթաբեկ:

44. Ընտրել սխալ պնդումները.

- 1) Փիլարտոս Վարաժունին, հենվելով հիմնականում հայերից կազմված զինուժի վրա, կարողացավ որոշ ժամանակ դիմագրավել սելջուկների առաջխաղացմանը դեպի հայկական իշխանության սահմանները:
- 2) 1189 թ. խաչակիրների երկու բանակներ էին մտել Կիլիկիա և ձեռնամուխ եղել Դաշտային Կիլիկիայի քաղաքների նվաճմանը, սակայն քանի որ Կոստանդին I-ը վերահսկում էր Տավրոսի լեռնանցքները, ուստի խաչակիրները հարկադրված էին համագործակցելու նրա հետ:
- 3) Կիլիկիայի հայկական իշխանությունը հիմնադրման սկզբնական շրջանում ընդգրկում էր Կիլիկիայի միայն մի մասը, իսկ հետագայում զորեղանալով՝ իր մեջ ներառեց նաև Կիլիկիայից դուրս գտնվող մի շարք շրջաններ:
- 4) 1042 թ. Կիլիկիայի կառավարիչ նշանակված Սենեքերիմ Արծրունուն էին հանձնվել Մսիս, Ադանա, Տարսոն քաղաքները և Լամբրոն ու Պապեռոն ամրոցները:

5) Փոքր Ասիայում ստեղծված Իկոնիայի սուլթանության և Կիլիկյան Հայաստանի փոխհարաբերություններին բնորոշ էին թշնամանքը և մշտական ռազմական առճակատումները:

45. Ո՞ր քաղաքներն ու բերդերն էր ստացել Ապլլարիա Արծրունին.

- 1) Ադանա, Սիս, Մամեստիա քաղաքները, Լամբրոն ու Պապետոն բերդերը
- 2) Ադանա, Սիս, Տարսոն քաղաքները, Ծամնդավ ու Կոռոմոզուլ բերդերը
- 3) Ադանա, Մսիս, Տարսոն քաղաքները, Լամբրոն ու Պապետոն բերդերը
- 4) Ադանա, Մսիս, Տարսոն քաղաքները, Կոռոմոզուլ ու Կոռիկոս բերդերը

46. Ստորև բերված պնդումներից որոնք են ճիշտ.

- 1) Ապլլարիա Արծրունին Կապադովկիայից Սեբաստիա էր տեղափոխվել Սենեքերիմ Արծրունու հետ:
- 2) 1044 թ. Ապլլարիա Արծրունին նշանակվեց Կիլիկիայի կառավարիչ (ստրատեգոս):
- 3) Ապլլարիա Արծրունուն էին հանձնվել Ադանա, Տարսոն, Սիս քաղաքները և Կոռիկոս ու Պապետոն բերդերը:
- 4) Անիի Բագրատունյաց վերջին թագավոր Գագիկ II-ը հաստատվել էր Կիլիկիայի սահմանագլխին գտնվող Պիզու քաղաքում:
- 5) 1067 թ. Կարսի թագավոր Գագիկ Կարսեցին իր թագավորության դիմաց կայսրից ստացավ Կիլիկյան Տավրոսում գտնվող Պիզու քաղաքը:
- 6) Կիլիկիայում և սահմանամերձ շրջաններում հաստատված հայ իշխանները փորձեցին օգտվել Մանազկերտի ճակատամարտից հետո Բյուզանդիայի թուլացումից և վերականգնել հայոց պետությունը:
- 7) Փիլարտոս Վարաժնունին Հյուսիսային Ասորիքում և Կիլիկիայի արևելյան շրջաններում հիմնադրեց ուժեղ և ընդարձակ հայկական իշխանություն:

47. Տրված պնդումներից առանձնացնել երկուսը, որոնց շուրջ համաձայնություն ձեռք չի բերվել Լևոն II-ի և Անտիոքի դուքս Բոհեմունդ III-ի միջև.

- ա. Լևոնը համաձայնեց առանց փրկագնի ազատ արձակելու Բոհեմունդին:
- բ. Լևոնը համաձայնեց Բոհեմունդին վերադարձնելու Անտիոքից խլված տարածքները:
- գ. Բոհեմունդի ավագ որդի և ժառանգորդ Ռայմոնդն ամուսնանալու էր Լևոնի եղբոր ավագ դուստր Ալիսի հետ, իսկ նրանցից ծնված արու զավակը ժառանգելու էր Կիլիկիան և Անտիոքը:
- դ. Բոհեմունդը պարտավորվեց խոշոր փրկագին վճարել Անտիոք վերադառնալու դիմաց:
- ե. Բոհեմունդը պարտավորվում էր Լևոն II-ին վերադարձնել Կիլիկիայից խլված տարածքները:

- 1) ա, դ
- 2) բ, դ
- 3) գ, ե
- 4) բ, գ

48. Ընտրել սխալ պնդումները.

- 1) Կիլիկյան Հայաստանի գահակալ Լևոն I իշխանը, հույն Մանդալեի երեք որդիներին ձերբակալելով և մահապատժի ենթարկելով, լուծեց հայոց թագավոր Գագիկ II Բագրատունու սպանության վրեժը:

- 2) Թեև Լևոն Մեծագործը Ռայմոնդ–Ռուբենին էր հանձնել Անտիոքի իշխանությունը և նրան հռչակել Կիլիկիայի թագաժառանգ, սակայն հետագայում նրա գործունեությունից հիասթափվեց և, փոխելով իր որոշումը, թագաժառանգ նշանակեց իր դուստր Զաբելին:
- 3) Ստեփանեի որդի Ռուբեն իշխանն օգտվեց Բյուզանդիայի և Իկոնիայի սուլթանության միջև եղած առճակատումից և գրավեց Կիլիկիայի արևմտյան շրջանները, որով վերացվեցին բյուզանդական տիրապետության վերջին հենակետերը Կիլիկիայում:
- 4) 1216 թ. Լևոն Մեծագործը Լամբրոնի տեր Օշին Հեթումյան իշխանին հրավիրեց Տարսոն և բանտարկեց, որից հետո առանց կռվի գրավեց և արքունիքին միացրեց այդ բերդը:
- 5) Լևոն II իշխանը կապեր հաստատեց խաչակիրների առաջնորդներից Ֆրիդրիխ Շիկամորուս կայսեր հետ, խոստացավ օգնել խաչակիրներին, իսկ դրա դիմաց կայսրը համաձայնեց Լևոնին ճանաչելու Կիլիկիայի թագավոր:
- 6) Կիլիկյան Հայաստանի նշանավոր տիրակալ Մլեիը դաշնակցեց Հալեպի ամիրայության հետ և խաչակիրներից հետ գրավեց Դաշտային Կիլիկիայի արևելյան շրջաններում գտնվող բերդերը:
- 7) 1197 թ. Սրբազան հռոմեական կայսրության կայսր Ֆրիդրիխ Շիկամորուսը պատվիրակության միջոցով թագ ուղարկեց Լևոն Մեծագործին, այնուհետև Լևոնին թագ ուղարկեց նաև Բյուզանդիայի կայսր Հովհաննես III Կոմնենոսը:

49. Ստորև բերված պնդումներից դր երկուսն են սխալ.

- ա) XII դարի վերջին Կիլիկյան Հայաստանը Մերձավոր Արևելքի ամենաուժեղ քրիստոնյա պետությունն էր:
- բ) Եգիպտոսի հզորացումից ու Տրիպոլիի կոմսության անկումից հետո պարսիկների վիճակը խիստ ծանրացել էր:
- գ) Խաչակիրներին օգնելու գործում Արևմտյան Եվրոպան հույսեր էր կապում նաև Կիլիկյան Հայաստանի հետ:
- դ) Արքայական թագ ձեռք բերելու գործում Լևոնը բանակցություններ սկսեց Հռոմի պապի և Սրբազան հռոմեական կայսրության կայսր Բոհեմունդ IV-ի հետ:
- ե) Լևոնի թագադրության հարցով շահագրգռված էր նաև պապականությունը, որը փորձում էր Հայոց եկեղեցին ենթարկել հռոմեական կաթոլիկ եկեղեցուն:

- 1) ա, գ   2) բ, դ   3) բ, ե   4) գ, ե

50. Բերված պայմաններից առանձնացնել երեքը, որոնք վերաբերում են 1194 թ. Սիս քաղաքում Լևոն II-ի և Բոհեմունդ III-ի միջև կնքված հաշտության պայմանագրի պայմաններին.

- 1) Բոհեմունդը Կիլիկիային վերադարձրեց նրանից խլված տարածքները. սրա դիմաց Լևոնն առանց փրկագնի ազատ արձակեց Անտիոքի իշխանին:
- 2) Անտիոքի և Կիլիկիայի միավորմամբ Լևոնը փորձում էր ստեղծել հայ-խաչակրաց միացյալ պետություն:
- 3) Հենրիխ VI-ը պետք է պատվիրակության միջոցով թագ ուղարկեր Լևոն II-ին՝ փոխադարձը ստանալու պայմանով:

- 4) Լևոնի թագադրումը ճանաչում էին Սրբազան հռոմեական կայսրությունը և պապականությունը՝ Հայոց եկեղեցին հռոմեական կաթոլիկ եկեղեցուն ենթարկելու պայմանով:
- 5) Լևոն II-ը արտոնություններ պետք է շնորհեր Ջենովայի, Վենետիկի ու մի շարք այլ քաղաքների վաճառականներին:
- 6) Երկու երկրների միջև բարեկամություն հաստատելու համար կողմերը որոշեցին Բոհեմունդի ավագ որդի և ժառանգորդ Ռայմոնդին ամուսնացնել Լևոնի եղբայր Ռուբենի ավագ դուստր Ալիսի հետ:
- 7) Ռայմոնդի և Ալիսի ամուսնությունից ծնված արու ժառանգը պետք է ժառանգեր Երուսաղեմը և Հայաստանը:

51. Ստորև բերված պնդումներից որոնք են սխալ.

- 1) Մլեհի իշխանության սկզբում Դաշտային Կիլիկիան կրկին Բյուզանդիայի տիրապետության տակ էր. միայն նրա արևելյան մի քանի շրջաններ պատկանում էին խաչակիրներին:
- 2) Մլեհը դաշնակցեց Տրիպոլիի ամիրայի հետ:
- 3) Մլեհը խաչակիրներից հետ վերցրեց Դաշտային Կիլիկիայի արևելյան շրջաններում գտնվող բերդերը:
- 4) Մլեհը խաչակիրներից ազատագրեց Ադանա, Մսիս և Անարզաբա քաղաքները:
- 5) Մլեհը բարեկարգեց Սիս քաղաքը և դարձրեց Կիլիկյան Հայաստանի մայրաքաղաք:
- 6) Մլեհի վարած քաղաքականությունը և իրագործած բարեփոխումները նպաստեցին հայոց պետության ամրապնդմանը և հզորացմանը:
- 7) Հարևան Եգիպտոսի և Իրանի հետ գործակցելու քայլերից դժգոհ բարձրաստիճան հոգևորականները և իշխանները դավադրություն կազմակերպեցին և սպանեցին Մլեհին:

52. Ստորև բերված պնդումներից որոնք են ճիշտ.

- 1) Լեոնային Կիլիկիայում ձևավորված Ռուբինյան պետության հետագա գոյատևման համար կարևոր էր Դաշտային Կիլիկիայի նվաճումը:
- 2) Անհրաժեշտ էր նվաճել Միջերկրական ծովի ափերի նավահանգիստները, հակառակ դեպքում՝ լեռներում ծվարած հայկական փոքրիկ պետությունը չէր կարող երկար գոյություն ունենալ:
- 3) Թորոս I-ի օրոք Կիլիկյան Հայաստանի սահմաններն ընդարձակվեցին դեպի հյուսիս:
- 4) 1107 թ. Թորոս I-ը գրավեց Սիս և Անավարզա (Անարզաբա, Անաբարզա) քաղաքները:
- 5) Լևոն I-ի ժամանակ Անավարզան դարձավ մայրաքաղաք:
- 6) Լևոն I-ի և Փիլարտոսի միացյալ զորքերը Բերդուսի մոտ տեղի ունեցած ճակատամարտում ծանր պարտության մատնեցին Իկոնիայի սելջուկյան զորքերին և դուրս քշեցին երկրից:
- 7) Լևոն I իշխանը կնոջ և երկու որդիների՝ Ռուբենի և Թորոսի հետ շղթայակապ տարվեց Կոստանդնուպոլիս:
- 8) Օգտվելով իր կիսազատ վիճակից՝ Լևոն II-ը փախուստի է դիմում, վերադառնում Կիլիկիա և գլխավորում հայ ժողովրդի ազատագրական պայքարը, նրան են միանում իր երկու եղբայրները՝ Մլեհն ու Ռուբենը:

53. Տրված պայմաններից առանձնացնել երկուսը, որոնք տեղ չեն գտել Հեթում I-ի և Մանգու խանի միջև կնքված հայ-մոնղոլական դաշինքում.

- 1) Մոնղոլական տերությանը հարկատու լինելու պայմանով մոնղոլները համաձայնեցին պահպանելու Կիլիկիայի անկախությունը և տարածքային ամբողջականությունը:
- 2) Մոնղոլական տերությունը և Կիլիկիան պարտավորվում էին միմյանց օգնել պատերազմների ժամանակ:
- 3) Մոնղոլները համաձայնեցին պահպանելու Կիլիկիայի անկախությունը և տարածքային ամբողջականությունը:
- 4) Իկոնիայի սելջուկների հարձակումներից պաշտպանվելու նպատակով Կիլիկիայի սահմանամերձ բերդերում պետք է տեղակայվեին մոնղոլական կայազորներ, որոնց ծախսերը հոգալու էին հայերը:
- 5) Մոնղոլները խոստանում էին վերադարձնել այն տարածքները, որոնք մահմեդականները խլել էին Կիլիկիայից, իսկ հայոց եկեղեցիներն ու վանքերն ազատել հարկերից:

54. Ընտրել սխալ պնդումները.

- 1) Թեև Մեսրոպ Արտազեցի կաթողիկոսի հրավիրած Սսի եկեղեցական ժողովը վերահաստատեց Սսի և Ադանայի նախորդ ժողովների որոշումները, սակայն Եվրոպայի քրիստոնեական պետություններն այդպես էլ օգնական զորքեր չուղարկեցին մահմեդականների շրջափակման մեջ հայտնված Կիլիկիային:
- 2) Կիլիկյան ավագանու՝ Տարսոն քաղաքում հրավիրած ժողովը որոշեց Զաբեյին ամուսնացնել Կոստանդին Գունդստաբլի որդի Հեթումի հետ, որով էլ վերջապես լուծում ստացավ գահակալության խնդիրը:
- 3) Հայ-մոնղոլական դաշինքի ստորագրումը նախապատրաստելու նպատակով Հեթում I-ի հայր Կոստանդին Գունդստաբլը մեկնեց Կարակորում և բանակցություններ վարեց Մանգու մեծ խանի հետ:
- 4) 1259 թ. մոնղոլները ձեռնամուխ եղան Ասորիքի նվաճմանը, որին մասնակցում էին նաև հայկական զորքերը, սակայն 1260 թ. տեղի ունեցած ճակատամարտում հայ-մոնղոլական զորքերը ծանր պարտություն կրեցին մամլուքներից:
- 5) Կիպրոսի և քրիստոնյա Արևմուտքի ռազմաքաղաքական օժանդակությունն ապահովելու նպատակով Կիլիկյան Հայաստանի արքունի խորհուրդը 1342 թ. որոշեց կիլիկյան գահը հանձնել Գվիդոն Լուսինյանին:

55. Գտնել ճիշտ պնդումները.

- 1) Լևոն VI-ը Գվիդոն Լուսինյանի եղբորորդին էր, որը մեծ դժվարությամբ Կիպրոսից հասավ Սիս և օժվեց հայոց թագավոր:
- 2) Լևոն VI-ի ժամանակ Կիլիկյան հայկական թագավորությունը, բացի մայրաքաղաքից, ընդգրկում էր Անավարզա քաղաքը և մի քանի բերդեր Լեռնային Կիլիկիայում:
- 3) Ասորիները և կարամանները (մոնղոլական ցեղ) 1375 թ. կրկին պաշարեցին մայրաքաղաք Սիսը:

- 4) Ռազմամթերքի և սննդամթերքի պակասը ստիպեց հայերին 1372 թ. ապրիլի 6-ին հանձնել Սսի միջնաբերդը:
- 5) Սսի գերյալների թվում էին Լևոն VI Լուսինյանը և իր ընտանիքը, Մեսրոպ Արտազեցի կաթողիկոսը, որոնց հատուկ հսկողությամբ տարան Կահիրե:
- 6) Եգիպտոսի սուլթանը Պողոս Սսեցի կաթողիկոսին թույլատրեց վերադառնալ Կիլիկիա:
- 7) Լևոն VI թագավորը մնաց Կահիրեում, իսկ հետագայում գերությունից ազատվեց և տեղափոխվեց Անտիոք:

56. Կիլիկյան Հայաստանին վերաբերող ստորև տրված պնդումներից որոնք են սխալ.

- 1) Պատերազմի ժամանակ գյուղացիներից և քաղաքացիներից հավաքագրվում էր աշխարհազոր:
- 2) Սահմանվել էր ասպետի աստիճան:
- 3) Մշտական բանակ պահելու համար մտցվեց ռազմական հարկ:
- 4) Մեծ տեղ ունեին ռազմաօդային ուժերը:
- 5) Ռազմական նավատորմի համար հատկապես կարևորվում էր Վահկա և Կոռիկոս ծովային բերդերի նշանակությունը:
- 6) Ռազմական նավատորմն անհրաժեշտ էր նաև ծովային առևտրի անվտանգությունն ապահովելու համար:

57. Գտնել սխալ պնդումները.

- 1) Կիլիկյան Հայաստանում կանցլերի պաշտոնը սովորաբար տրվում էր Սսի արքեպիսկոպոսին կամ կրթված և լեզուներ իմացող այլ հոգևորականի:
- 2) Սպարապետությունը Կիլիկյան Հայաստանում Հեթումյանների ժառանգական պաշտոնն էր:
- 3) Կիլիկյան Հայաստանի բանակում մեծ էր արքունական հեծելազորի հրամանատարի՝ սպասալարի դերը:
- 4) Սպարապետի անմիջական տեղակալը ամիրսպասալարն էր:
- 5) Կիլիկյան Հայաստանի մշտական բանակի կազմակերպումը սկսվեց Հեթումյանների օրոք:
- 6) Հայոց թագավորների և իշխանների հետ Հայաստանից Կապադովկիա, Կիլիկիա և Հյուսիսային Միջագետք էր տեղափոխվել նաև նրանց ռազմական ուժերի մի մասը:
- 7) Կիլիկյան Հայաստանի բանակում հատուկ տեղ էին զբաղեցնում հոգևորասպետական միաբանությունների զորքերը:

58. Բերված պնդումներից որոնք են սխալ.

- 1) Սսի անկումից հետո Կիլիկիայում իր գոյությունը շարունակում էր հայոց կաթողիկոսությունը:
- 2) Հայոց պետականության անկումից հետո Կիլիկիայում դեռ երկար ժամանակ իրենց գոյությունը պահպանում էին մեծ թվով հայ իշխանական տներ:
- 3) Նեղվելով կարամանների ու մոնղոլների հարձակումներից, նաև ծանր հարկերից՝ Կիլիկիայի հայ բնակչության և իշխանների մի մասը թագավորության անկումից հետո ստիպված հեռացավ հայրենիքից:

- 4) Կիլիկյան Հայաստանում պետության կառավարման գլխավոր մարմինն արքունիքն էր:
- 5) Կիլիկյան Հայաստանում արքունիքի գլուխ սկզբում կանգնած էր իշխանաց իշխանը, իսկ այնուհետև՝ թագավորը:
- 6) Կիլիկյան Հայաստանի կենտրոնական կառավարման համակարգում մեծ էր արքունի պալատի կառավարչի՝ սպասալարի դերը:
- 7) Կիլիկյան Հայաստանի բանակում հատուկ տեղ էին զբաղեցնում արևաբ վարձկաններից կազմված զորքերը:
- 8) Պատերազմի ժամանակ Կիլիկյան Հայաստանը կարող էր ռազմադաշտ դուրս բերել մինչև 80–100–հազարանոց բանակ:

59. Ստորև բերված պնդումներից որոնք են սխալ.

- 1) Շահ Աբասն առևտրական ու դիվանագիտական հարաբերություններ հաստատեց Ռուսաստանի և արևմտաեվրոպական երկրների հետ, ֆրանսիական սպաների ու վարպետների օգնությամբ վերակազմեց ու վերազինեց պարսկական բանակը, ձուլվեցին թնդանոթներ:
- 2) XVII դարի սկզբին օսմանյան արքունիքում սկսվել էին երկպառակություններ, գահակալական պայքար, երկրում ծավալվում էին գյուղացիական ու զինվորական ապստամբություններ:
- 3) Շահ Աբասը 1603 թ. սկսեց կորցրած տարածքների վերագրավումը:
- 4) Շահ Աբասը մեծ բանակով հարձակվեց ու գրավեց Թեհրանը, անցնելով Ախուրյանը՝ գրավեց Ջուղան ու Նախիջևանը և պաշարեց Երևանի բերդը:
- 5) 1604 թ. թուրքական սուլթանը շահ Աբասի դեմ նոր բանակ ուղարկեց:

60. Ստորև բերված պնդումներից որ երկուսն են սխալ.

- ա) Աղվանից կաթողիկոսությունը անվանվում է նաև Գանձասարի կաթողիկոսություն:
- բ) XV դարից սկսած՝ Աղվանից եկեղեցու կաթողիկոսանիստ կենտրոն դարձավ Ամարասի վանքը:
- գ) XVI դարի սկզբին թուրքմենական ցեղախմբերի տիրապետությանը Հայաստանում փոխարինելու եկան օսմանյան և սեֆյան հակամարտող պետությունների ծանր ու ավերիչ նոր ժամանակները:
- դ) Սև ծովից հարավ–արևմուտք՝ Իրանի Արդեբիլ քաղաքում էր շեյխ Սեֆիի հիմնադրած կրոնական համայնքը:
- ե) Ակ–կոյունլուներին պարտության մատնելուց և նրանց մայրաքաղաք Թավրիզը գրավելուց հետո Սեֆյանները հիմնադրեցին իրենց պետությունը:

- 1) բ, գ   2) բ, դ   3) ա, ե   4) գ, դ

61. Ընտրել բացառապես Արևելյան Հայաստանում գտնվող ինքնավար հայկական իշխանություններից կազմված շարքը.

- 1) Խաչեն, Շատախ, Ջրաբերդ, Վարանդա
- 2) Դիզակ, Վարանդա, Խաչեն, Ջրաբերդ
- 3) Ջրաբերդ, Սասուն, Դիզակ, Խաչեն
- 4) Վարանդա, Խաչեն, Մոկս, Դիզակ

62. Ընտրել ճիշտ պնդումները.

- 1) XVIII դ. առաջին կեսից միայն զեյթունցիները պարտավորվեցին օսմանյան իշխանություններին վճարել տարեկան որոշակի հարկ և պահպանեցին իրենց ներքին ինքնուրույնությունը:
- 2) Մելիքները պարտավոր էին իրենց տիրապետության սահմաններում ճնշել խռովարարներին, պատերազմների ժամանակ իրենց զորքերով ներկայանալ շահին և պաշտպանել երկրի սահմաններն օտար հարձակումներից:
- 3) Միքայել Սեբաստացի կաթողիկոսի կողմից 1562 թ. Վենետիկ ուղարկված մատենի Շահնուրատի գլխավորած պատվիրակության նպատակն էր եվրոպական տերություններին համոզել, որպեսզի օգնեն հայերին ազատագրվելու թուրք-պարսկական տիրապետությունից:
- 4) Կարա-Յուսուֆի կառավարման վերջին շրջանում Արցախում, Սյունիքում, Գուգարքում, Վայոց ձորում, Գեղարքունիքում և այլ վայրերում հայ իշխանական տների ներկայացուցիչները վերականգնեցին իրենց իշխանությունն ու վարչական կառավարումը:
- 5) 1605 թ. Արարատյան դաշտ ներխուժած և Վասպուրականում ծմեռած օսմանյան բանակը 1606 թ. տեղի ունեցած վճռական ճակատամարտում պարտություն կրեց և համաձայնեց հաշտության պայմանագիր կնքելու պարսիկների հետ:
- 6) Օսմանյան թուրքերը 1453 թ.՝ Կ.Պոլիսը գրավելուց երկու տարի հետո, թույլատրեցին հիմնադրել հայոց պատրիարքություն, որը պետք է տնօրիներ Մերձավոր Արևելքի և Օսմանյան պետության հայ համայնքների հոգևոր կյանքը:
- 7) Հայերի բռնագաղթի միջոցով որակյալ արհեստավորներ ու երկրագործներ փոխադրելով ու բնակեցնելով Իրանի ներքին շրջաններում՝ շահ Աբասը նպատակ ուներ զարկ տալու իր երկրի տնտեսության զարգացմանը:

63. Բերված պնդումներից ո՞ր երկուսն են սխալ.

- ա) Հայաստան մուտք գործած թյուրքական և քրդական ցեղախմբերն անզիջում պայքար էին ծավալել միմյանց դեմ՝ փորձելով ամրապնդել իրենց տիրապետությունը երկրում:
- բ) Քոչվոր ցեղախմբերը ստիպված էին լինում համագործակցել հայ իշխանական տների հետ, ճանաչել նրանց հողային սեփականատիրական իրավունքները և իրենց ներկայացնել որպես «Հայաստանի թագավոր» (Շահ-ի Արման):
- գ) Ջհանշահը շարունակում է զգալի չափով ապավինել հայ բնակչության օժանդակությանը, ուստի և նպաստում է հայոց կաթողիկոսարանի վերահաստատմանը Էջմիածնում:
- դ) Կարա-Յուսուֆի կառավարման ժամանակաշրջանում Գեղարքունիքի, Վայոց ձորի, Արցախի, Սյունիքի, Գուգարքի և մի շարք այլ գավառների հայ իշխանական տների ներկայացուցիչները վերականգնեցին իրենց իշխանություններն ու վարչական կառավարումը և սկսեցին կոչվել մելիքներ:

ե) Աղթամարի կաթողիկոսական գահին տիրած և իրենց Արծրունյաց թագավորական տոհմից սերած համարվող Սմբատ և Գագիկ Աղթամարցի կաթողիկոսները հավակնում էին ոչ միայն Ամենայն հայոց կաթողիկոսի գահին, այլև փորձում էին վերականգնել հայոց թագավորությունը:

- 1) ա, դ   2) բ, դ   3) դ, ե   4) բ, ե

64. Ստորև բերված պնդումներից որոնք են սխալ.

- 1) Սուրբ Գրքի հայերեն թարգմանությունը անվանվել է Աստվածաշունչ:
- 2) Հայրենիք վերադարձող Մեսրոպ Մաշտոցին Արաքսի ափին մեծ հանդիսավորությամբ դիմավորել են Վռամշապուհ արքան, Սահակ Պարթև կաթողիկոսը, նախարարագունդ ավագանին՝ ժողովրդի բազմության հետ:
- 3) Մեսրոպ Մաշտոցը՝ հայ դպրության հիմնադիրը, գրել է հոգևոր ճառեր, երգեր, հատկապես շարականներ:
- 4) Մեսրոպ Մաշտոցը տառեր է ստեղծել նաև վրաց և Արաքսի ձախափնյա բուն Ավանքի ցեղերից մագքութների համար:
- 5) Սահակ Պարթևի նամակով Մաշտոցը Վարդանի հետ ներկայանում է բյուզանդական կայսր Թեոդոսիոս III-ին, ստանում է նրա համաձայնությունը Արևմտյան Հայաստանում ևս դպրոցներ բացելու համար:
- 6) Հայկական դպրոցներ բացելու առաքելությունը երկրի արևմտյան մասում Մաշտոցն իրականացնում է 415–419 թթ.:
- 7) Առաջին բարձրագույն դպրոցը՝ վարդապետարանը, հիմնադրվել է Վաղարշապատում:

65. Գտնել սխալ պնդումները.

- 1) Անանիա Շիրակացու կազմած թվաբանության դասագիրքը աշխարհում հնագույնների շարքին է պատկանում:
- 2) VI դարում փիլիսոփայությամբ կամ իմաստասիրությամբ զբաղվել է նշանավոր ճարտասան և մանկավարժ Պարույր Հայկազնը:
- 3) Դավիթ Անհաղթն իր «Եղծ աղանդոց» երկում քրիստոնեական հավատքը պաշտպանել է հակադիր ուսմունքներից:
- 4) «Սահմանք իմաստասիրութեան» երկում մեծ տեղ է հատկացված բնության ճանաչմանը:
- 5) Դավիթ Անհաղթը կատարել է գիտությունների դասակարգում՝ ըստ բնագիտության, թվաբանության և աստվածաբանության:

66. Թվարկված եկեղեցիներից որոնք են կառուցվել VII դարում.

ա) Մրենի	ե) Ավանի
բ) Գայանե	զ) Ծիծեռնավանքի
գ) Զվարթնոց	է) Հռիփսիմե
դ) Ս. Էջմիածին	
- 1) ա, գ, դ, ե   3) ա, գ, ե, զ
2) ա, բ, գ, է   4) բ, դ, գ, է

67. Ստորև բերված պնդումներից որոնք են սխալ.

- ա) Սեբեոս պատմիչը մանրամասն տեղեկություններ է հաղորդում հայ-հռոմեական և հայ-պարսկական հարաբերությունների, պարսկա-բյուզանդական հակամարտության, Արցախ և Ուտիք աշխարհների մասին, ինչպես նաև նկարագրում է հայ ժողովրդի հերոսական պայքարը Սասանյան տիրապետության դեմ:
- բ) Սեբեոս պատմիչի երկն ընդհանուր առմամբ արժեքավոր սկզբնաղբյուր է Հայաստանի և հարևան երկրների պատմության մասին:
- գ) Մովսես Կաղանկատվացու «Պատմութիւն Աղուանից աշխարհի» երկում մանրամասն տեղեկություններ են հաղորդվում Հռոմեական կայսրության նվաճումների ժամանակաշրջանի, ինչպես նաև օտար նվաճողների դեմ հայ ժողովրդի մղած հերոսական պայքարի մասին:
- դ) Վաղմիջնադարյան Հայաստանի աշխարհագրության և քարտեզագրության անգուգական հուշարձան է Մովսես Խորենացու և նրա գործը շարունակողի՝ Անանիա Շիրակացու «Աշխարհացոյց»-ը:

- 1) ա, գ   2) ա, դ   3) բ, գ   4) բ, դ

68. Ստորև բերված պնդումներից որոնք են սխալ.

- ա) Գլաձորի համալսարանը համահայկական ճանաչում ուներ. այստեղ բարձրագույն կրթություն ստանալու էին գալիս ինչպես Հայաստանի տարբեր շրջաններից, այնպես էլ հայկական գաղթավայրերից:
- բ) Հայ մշակույթի զարգացման մեջ մեծ դեր է խաղացել նաև XIV դարի խոշոր մշակութային կենտրոն Գևորգյան ճեմարանը:
- գ) Տաթևի համալսարանը բեղմնավոր գործունեություն է ծավալել XIV դարի երկրորդ կեսին և XV դարի սկզբին:
- դ) Կիլիկիայում գործող բարձրագույն դպրոցների շարքում մեծ հռչակ էր վայելում Սսի համալսարանը:
- ե) Հայկական մշակույթի, մասնավորապես մանրանկարչության, գրչության արվեստի և երաժշտության զարգացման գործում մեծ դեր խաղաց Կիլիկիայում գործող Ծործորի դպրոցը:
- զ) Ակևոայի դպրոցում է աշխատել նշանավոր մանրանկարիչ Գրիգոր Միճեցին:

- 1) ա, դ   2) բ, ե   3) բ, գ   4) գ, դ

69. Ստորև բերված պնդումներից որոնք են ճիշտ.

- 1) X–XI դարերը համարվում են բարձրագույն դպրոցի կազմակերպման ժամանակաշրջան, իսկ XII դարից սկսվում է նրանց վերելքի ժամանակաշրջանը:
- 2) Հայկական մշակույթի զարգացման գործում նշանակալից դեր խաղաց Նոր Գետիկի (Գոշավանքի) վարդապետարանը:
- 3) 1280–ական թվականներին նշանավոր մատենագիր Ներսես Մշեցին հիմնադրում է Աղբերց վանքի դպրոցը, որը Մխիթար Գոշի ուսուցչապետության տարիներին հայտնի է դառնում Գլաձորի համալսարան անունով:

- 4) Գլաձորի համալսարանի ղեկավարը կոչվում էր րաբունապետ, իսկ դասախոսները՝ րաբունիներ:
- 5) Գլաձորի համալսարանում է կրթություն ստացել նշանավոր պատմագիր Հովհաննես Դրասխանակերտցին:
- 6) Գլաձորի համալսարանում Հովհաննես Իմաստասերը մշակեց վարդապետական կրթության նոր ծրագիր՝ հումանիտար և բնագիտական բաժիններով:
- 7) Կաթոլիկների հիմնած հոգևոր-մշակութային կենտրոններից հայտնի էր նաև Վանանդ գավառում գտնվող Ծործորի դպրոցը:

70. Ո՞ր դպրոցներն են հիմնվել կաթոլիկ քարոզիչների և նրանց հայ գործընկերների ջանքերով.

1) Աղբերց վանքի դպրոցը	4) Ծործորի դպրոցը
2) Մեծքարի դպրոցը	5) Սկևռայի դպրոցը
3) Ակների դպրոցը	6) Քոնայի դպրոցը

71. Ընտրել երկու սխալ պնդումները.

- ա. Անանիա Շիրակացին կատարել է գիտությունների դասակարգում ըստ բնագիտության, թվաբանության ու աստվածաբանության և իր փիլիսոփայական երկերում լայնորեն համադրել է գիտությունների տարբեր բնագավառներից հայտնի մի շարք դրույթներ:
- բ. Ղևոնդ պատմիչը նկարագրել է հայ ժողովրդի հերոսական պայքարը Արաբական խալիֆայության դեմ:
- գ. Ստեփանոս Տարոնեցու «Պատմութիւն Տարոնոյ» աշխատությունում նկարագրված է օտար նվաճողների դեմ հայ ժողովրդի հերոսական պայքարը:
- դ. Հայ եկեղեցաշինության մեջ առաջացած նշանակալի երևույթ էր կենտրոնագմբեթ կառույցների ի հայտ գալը, որոնք ավելի դիմացկուն էին երկրաշարժերի ժամանակ:
- ե. Պահպանված և մեզ հասած հայկական առաջին մանրանկարները, որոնք վերաբերում են VI-VII դդ., չորսն են և ունեն ավետարանական բովանդակություն, կերպարներն արտահայտիչ են, տպավորիչ ու գունագեղ և ազգային ինքնատիպություն են կրում:

1) բ, գ	2) ա, գ	3) գ, ե	4) ա, դ

72. Գտնել սխալ պնդումները.

- 1) Դավիթ Ալավկատորդին հայ իրականության մեջ առաջին անգամ փորձ արեց իրավական մեկ համակարգի մեջ ներառելու եկեղեցական և աշխարհիկ իրավունքը և ստեղծելու միասնական օրենսդրություն:
- 2) Ներսես Շնորհալի կաթողիկոսի հեղինակած «Հայոց կանոնագիրքը» անդրադառնում է ամուսնա-ընտանեկան իրավունքի որոշ նորմերի:
- 3) Միջնադարի հայ իրավական մտքի գլուխգործոցը Մխիթար Գոշի «Դատաստանագիրքն» է, որը կազմվել է 1130 թվականին:

- 4) Հյուսիսարևելյան Հայաստանում և Կիլիկյան Հայաստանում տնտեսական, քաղաքական և մշակութային կյանքը վերելք էր ապրում, ուստի հասարակական-քաղաքական հարաբերությունները վերափոխվում ու բարդանում էին, և անհրաժեշտ էր ստեղծել նոր դատաստանագիրք, որն արեց Մխիթար Գոշը:
- 5) Սմբատ Գունդստաբլի «Դատաստանագիրքը» ներառել է նաև օտարերկրյա ծագում ունեցող մի շարք իրավանորմեր:
- 6) Մխիթար Գոշի «Դատաստանագիրքը» ծառայեց հասարակական կյանքի բոլոր բնագավառները կարգավորելուն շուրջ 200 տարի:
- 7) Գեղարդավանքը կոչվում է նաև Այրիվանք, որովհետև եկեղեցական կառույցների մի մասը փորված է ահռելի ժայռի մեջ:

73. Ստորև բերված պնդումներից որոնք են ճիշտ.

- 1) 852 թվականին խալիֆը Հայաստան ուղարկեց թուրք վարձկան զորավար Բուդային:
- 2) Բագարան քաղաքում Աշոտ Բագրատունին կաթողիկոս Զաքարիա Զագեցու կողմից օձվեց հայոց թագավոր:
- 3) Գագիկ II-ի կինը՝ Կատրամիդե թագուհին, 1001 թ. ավարտեց Անիի Կաթողիկե եկեղեցու շինարարությունը:
- 4) 1054 թ. թյուրք-սելջուկներին համառ դիմադրություն ցույց տվեցին Կարս քաղաքի պաշտպանները:
- 5) Զաքարյանների երրորդ ճյուղի հիմնադիրը Սարգիս Զաքարյանի թոռ Վահրամն էր:
- 6) Գլաձորի համալսարանը 1280-ական թվականներին հիմնադրել է Ներսես Լամբրոնացին:
- 7) Հայկական առաջին դատաստանագիրքը ստեղծել է Դավիթ Ալավկատրոդին մոտավորապես 1130 թ.:

74. Թվարկված շինություններից ո՞ր երկուսի հեղինակն է Մանվել ճարտարապետը.

ա. Աղթամարի Ս. Խաչ եկեղեցու	դ. Սանահինի վանքի
բ. Անիի Մայր տաճարի	ե. Հաղպատի վանքի
գ. Արծրունիների թագավորական պալատի	զ. Նորավանքի

1) ա, բ	2) ա, գ	3) դ, ե	4) գ, զ

75. Ստորև բերված պնդումներից որոնք են սխալ.

- ա) Աշոտ Մսակերի եղբայր Շապուհը ստանձնեց սպարապետի պաշտոնը:
- բ) Աշոտ Մսակերին հայոց իշխանաց իշխանի պաշտոնում հաջորդեց որդին՝ Տարոնի տեր Սմբատ Բագրատունին:
- գ) Հայոց իշխան Բագարատ Բագրատունին Արմինիայում մեծ հեղինակություն ուներ:
- դ) 850 թ. հայ նախարարները հայոց իշխանաց իշխան Բագարատ Բագրատունու գլխավորությամբ արաբ հարկահավաքին թույլ չտվեցին երկրի սահմանն անցնել և հենց այդտեղ էլ նրան հանձնեցին հարկերը:

- ե) 850 թ. Բագարատ Բագրատունին Աշոտ Արծրունու հետ արաբ նվաճողներին դուրս քշեց Տայքից և արաբական մի ուրիշ զորախումբ ջախջախեց Վասպուրականում:
- զ) Յուսուֆը խլաթում ձերբակալում է Բագարատին և ուղարկում խալիֆայություն:
- է) Վանում Յուսուֆը փախչում է խութեցիների հետապնդումից և ապավինում Սուրբ Խաչ եկեղեցու բարձրությանը:
- ը) «Արյան լիճ» կոչվող լեռնային բարձրադիր լճի ափին արաբների դեմ տեղի ունեցած ճակատամարտն ավարտվում է հայերի հաղթանակով:
- 1) ա, գ, ե   2) բ, դ, զ   3) գ, զ, ը   4) բ, ե, է

76. Գտնել ճիշտ պնդումները.

- 1) Երբ Օշին թագավորը և Կոստանդին Կեսարացի կաթողիկոսը փորձեցին իրագործել Սսի ժողովի որոշումները, հանդիպեցին հայ բնակչության համառ դիմադրությանը:
- 2) Ադանայում տեղի ունեցան բողոքի ցույցեր, որոնց մասնակիցները պահանջում էին հրաժարվել Սսի ժողովի որոշումները կենսագործելուց:
- 3) Եկեղեցիների միավորման հակառակորդների մի մասին ձերբակալում և աքսորում են Կահիրե, իսկ մյուսներին բանտարկում են:
- 4) Բուն Հայաստանում նույնպես հրաժարվեցին Սսի և Ադանայի ժողովների որոշումները կատարելուց:
- 5) Հայ հասարակության մեջ առաջացավ մի խմբավորում, որը փորձում էր Հայոց եկեղեցին միավորել քրիստոնեական մյուս եկեղեցիների հետ. այն ստացավ հակաունիթորներ անվանումը:

8-II. Պնդումների փունջ

1. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Միջնադարում օտար տերությունների նվաճողական քաղաքականությունը չի փոխել հայ հասարակության բնականոն զարգացման ընթացքը:
- 2) Հայաստանում ավատատիրական հարաբերությունների ձևավորումը պայմանավորված էր նահապետական արմատներ ունեցող նախարարական համակարգի գոյությամբ:
- 3) Միջնադարյան Հայաստանում առավել տարածված էին համայնքային և եկեղեցական հողատիրության ձևերը:
- 4) Միջնադարում հայոց պետականությունը պահպանվել է նախարարական համակարգի միջոցով:
- 5) Հայոց իշխանական համակարգում գործել է «Իմ վասալի վասալը իմ վասալը չէ» ենթակայության ավատատիրական սկզբունքը:
- 6) Ավատատիրության խորացումը հանգեցրեց պետական (թագավորական) հողատիրության մասնատմանը:

2. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Տրդատ Մեծի հրովարտակով և հայոց նախարարների ուղեկցությամբ Գրիգորը մեկնել է Կապադովկիայի Մաժակ քաղաքը, որտեղ Ղևոնդիոսի գլխավորած եպիսկոպոսների ժողովը նրան քահանա է ձեռնադրել:
- 2) Տրդատ III Մեծի հրամանով Հայաստանի բոլոր կողմերից Վաղարշապատ եկած հայոց զորքը, մեծամեծները, կուսակալները, գավառապետերը, նախարարները և այլք Գրիգոր Լուսավորչին կարգեցին քահանայապետ:
- 3) Տրդատ III-ը յոթնօրյա ճանապարհ է գնացել ազատ Մասիսն ի վեր, որի գլխից հայկաբար վերցրել է 8 անտաշ մեծամեծ քարեր, բերել ու տեղադրել կոյսերի վկայարանների հիմքում:
- 4) IV դարից մինչև V դարի առաջին կեսը կաթողիկոսական աթոռին նստել են միայն Ս. Գրիգոր Լուսավորչի տան ներկայացուցիչները:
- 5) Տարոնում՝ Քարքե լեռան լանջին, Գրիգոր Լուսավորիչը դրել է Իննակնյան Ս. Կարապետ, Աշտիշատում՝ Ս. Երրորդություն եկեղեցիների հիմքերը:
- 6) Հայաստանում քրիստոնեության ընդունումից հետո հնուց եկող բոլոր տոներն ու ծեսերը պահպանվել են:

3. Աշտիշատի եկեղեցաժողովի որոշումներին վերաբերող ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Թագավորն ու մեծամեծները գյուղական եկեղեցիների քահանաներին բոլոր ազարակ տեղերում պետք է՝ տան երկուական, իսկ ավաններում՝ չորսական ծխի հողաբաժին:
- 2) Կաթողիկոսը թեմակալ եպիսկոպոսներ նշանակելիս պետք է հաշվի առնի միայն աշխարհատեր և աշխարհակալ նախարարների առաջարկները:
- 3) Ծառաները հնազանդ և հավատարիմ պիտի մնան իրենց տերերին:
- 4) Թագավորն ու մեծամեծները պիտի գթասիրտ լինեն իրենց ծառաների և ստորադրյալների նկատմամբ, սիրեն նրանց՝ որպես իրենց ընտանիքի անդամների:
- 5) Միայն Պարթև Արշակունիներից պետք է ընտրել կաթողիկոսին:
- 6) Թագավորն ու մեծամեծները չպիտի անօրեն կերպով և չափազանց մեծ հարկերով նեղեն հասարակ ժողովրդին:

4. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Պապը հոգևորականների եղբայրներին, զավակներին ու ազգականներին ազատեց պետական ծառայություն կատարելուց:
- 2) Հօգուտ արքունիքի՝ Պապը բռնագրավեց եկեղեցապատկան հողերի մեծ մասը, վերացրեց եկեղեցուն բերքից վճարվող տուրքը:
- 3) Հայոց կաթողիկոսի թեկնածու Սահակ Պարթևին Պապը թույլ չտվեց մեկնել Կեսարիա, այլ նա կաթողիկոս ձեռնադրվեց և օծվեց Հայաստանում, որով էլ հաստատվեց Հայոց կաթողիկոսական աթոռի սկզբնական ինքնուրույնությունը:
- 4) Պապի հրամանով կոյսերին ու այրի կանանց թույլատրվեց ամուսնանալ:

- 5) Հօգուտ արքունիքի՝ Պապը բռնագրավեց դեռևս Տրդատ II-ի կողմից եկեղեցուն տրված հողերի մեծ մասը:
- 6) Պապի վարած անկախ քաղաքականության արդյունքում Հայաստանից վտարվեցին բյուզանդական զորքերը:

5. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Արիստակես կաթողիկոսին սպանել է Ծովքի վերակացու Արքեղայոսը:
- 2) Սպարապետ Մանվել Մամիկոնյանի խնամակալությամբ հայոց գահին են հաստատվել Պապի որդիներ Արշակն ու Վաղարշակը:
- 3) Արշակ III-ն ամուսնացել էր Մուշեղ Մամիկոնյանի դուստր Վարազդուխտի հետ:
- 4) Շապուհ II-ի հրամանով պարսից պաշտոնյաները ձերբակալեցին Խոսրովի IV-ին:
- 5) Սահակ Պարթևը, Վռամշապուհ արքայի հետ խորհրդակցելով, մեկնել է պարսից արքունիք ու ստացել պարսից արքայի համաձայնությունը՝ Վարդան Մամիկոնյանին սպարապետ նշանակելու մասին:
- 6) Հայ նախարարների խնդրանքով պարսից արքա Հազկերտ I-ը թագավոր հաստատեց Խոսրով IV-ին, որը, երկրորդ անգամ դառնալով հայոց արքա, գահակալեց ընդամենը ութ ամիս:

6. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Մեսրոպ Մաշտոցն արքունիքի միջազգային գրագրություններում կիրառել է հունարենի, պարսկերենի և ասորերենի իր իմացությունը:
- 2) Մաշտոցը քարոզչական գործունեության նպատակով գնացել է Նախիջևան գավառից հարավ գտնվող Գողթան գավառը:
- 3) Պարսից արքունիքը, հունարենը դիտելով որպես թշնամի երկրի՝ Հռոմեական կայսրության լեզու, Հայաստանում արգելել էր դրա կիրառումը՝ փոխարենը պարտադրելով ասորերենը:
- 4) Մաշտոցյան այբուբենի ստեղծումից հետո առաջին վարդապետարանը հիմնադրվեց Ամարասում:
- 5) Բուն Հայոց թվականի սկիզբ է համարվում Ք. ա. 2492 թվականը:
- 6) Հայոց մեծ թվականի սկիզբ է համարվում 554 թ. հուլիսի 11-ը:

7. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Վարազտիրոց Բագրատունին Հերակլ կայսրից ստացել է «պատրիկ-կյուրապաղատի» աստիճան և ճանաչվել հայոց իշխան:
- 2) Հայ հոգևոր և աշխարհիկ տերերի մի խմբավորում Ներսես Ա կաթողիկոսի գլխավորությամբ շարունակում էր հույսեր կապել քրիստոնյա Բյուզանդիայի օգնության հետ:
- 3) Թեոդորոս Ռշտունին Բաղդադի կառավարիչ Մուավիայից Հայաստանի հետ միաժամանակ ստացել էր նաև իշխանություն Վիրքի և Աղվանքի՝ մինչև Ճորա պահակն ընկած տարածքների վրա:
- 4) Հայոց իշխան Գրիգոր Մամիկոնյանի կառավարման տարիները նույնպես խաղաղ են անցել, և հայ պատմիչները նրան անվանել են կարգ ու կանոնի բարեպաշտ առաջնորդ:

- 5) Հայոց իշխան Աշոտ Բագրատունուց հետո կառավարել է Ներսեհ Կամսարականը, որի օրոք էլ կառուցվել է Թալինի նշանավոր եկեղեցին:
- 6) 701 թ. կազմված Արմինիա վարչաքաղաքական միավորի կենտրոնը սկզբում Պարտավն էր, հետո՝ Դվինը:

8. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Սմբատ II-ի մահվանից հետո Բագրատունյաց գահին նստեց նրա որդին՝ Գագիկը:
- 2) Աշոտ III թագավորը 963 թվականին Անին դարձրեց մայրաքաղաք:
- 3) Գագիկ I-ը վերացրեց Վայոց ձորի իշխանությունը և նրա տարածքը միացրեց իր թագավորությանը:
- 4) Հայաստանում առաջացած մանր թագավորությունները ենթարկվում էին «Շահնշահ հայոց» տիտղոսը կրող Տարոնի Բագրատունիներին:
- 5) Ենթակա թագավորները չէին կարող գահակալել առանց Բագրատունի շահնշահի հավանության և իրավասու չէին ինքնուրույն հարաբերությունների մեջ մտնելու հարևան պետությունների հետ:
- 6) Դավիթ Կյուրապաղատը ապստամբեց Գագիկ I-ի դեմ, սակայն պարտություն կրեց և փախավ երկրից, սակայն հետագայում ներում խնդրեց և հետ ստացավ իր տիրույթները:

9. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Հայ նախարարները Հազկերտ II-ի պահանջով Տիզբոն ժամանեցին 450 թ. ապրիլին:
- 2) Պարսից արքան իր մոտ պատանդ պահեց բդեշխ Վազգենին և Վասակ Սյունու երկու որդիներին՝ Բաբկին ու Ատրներսեհին:
- 3) Հռոմից օգնություն չստանալով՝ Վասակ Սյունին ծրագրել էր հաշտվել պարսից արքունիքի հետ:
- 4) Ղևոնդ երեցը Ավարայրի ճակատամարտի նախօրեին մկրտեց մինչ այդ չմկրտվածներին:
- 5) Ավարայրի ճակատամարտում Վարդան Մամիկոնյանը վերցրել էր երրորդ գնդի հրամանատարությունը:
- 6) Ավարայրի ճակատամարտում հայերի և պարսիկների ուժերը գրեթե հավասար էին:

10. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) VI դ. սկզբի հայոց ապստամբական շարժման արդյունքներից էր Մեծ Հայքի Ուտիք և Արցախ նահանգներում և հարակից տարածքներում հայկական թագավորության հիմնադրումը՝ Վաչագան Բարեպաշտի գլխավորությամբ:
- 2) Հայ առաքելական եկեղեցին պահպանեց Քրիստոսի մի բնության մասին դավանաբանությունը՝ հենվելով տիեզերական առաջին երեք ժողովների որոշումների վրա:
- 3) Պարսից արքա Խոսրով I-ը իր երկրում սկսված ապստամբությունը ճնշելու նպատակով ռազմական օգնություն էր խնդրել բյուզանդական կայսր Մավրիկիոսից:

- 4) Ապստամբ պարսից զորավար Վահրամ Չուբինը հայոց զորավար Վարդան Մամիկոնյանից էր օգնություն խնդրել՝ փոխարենը խոստանալով վերականգնել Հայոց թագավորությունը:
- 5) Դվինի 554 թ. ժողովում ուղենշվեց Հայոց եկեղեցու դավանաբանական ինքնուրույնությունը:
- 6) Հայաստանի 591 թ. բաժանումով երկրի մեծ մասն անցավ Բյուզանդիային:

11. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Հայոց իշխան և սպարապետ Թեոդորոս Ռշտունին, օգտվելով Բյուզանդիայի և Պարսկաստանի՝ արաբներից կրած պարտությունից, 637 թ. վերամիավորեց Հայաստանի արևմտյան և արևելյան մասերը:
- 2) Արաբական արշավանքները դեպի Հայաստան սկսվել են 630-ական թթ. վերջին:
- 3) Հայոց իշխան Թեոդորոս Ռշտունու նստավայրը Աղթամար կղզին էր:
- 4) Կոստանդին II կայսրը, չհաշտվելով Թեոդորոս Ռշտունու ինքնուրույն քաղաքականության հետ, նրան մեղադրեց Հայաստանում գտնվող բյուզանդական մի ջոկատի՝ արաբներից 643 թ. կրած պարտության մեջ և ձերբակալեց:
- 5) Վարազտիրոցը փախավ գերությունից, վերադարձավ Հայաստան և բյուզանդական կայսեր կողմից ստացավ հայոց իշխանի պաշտոնը:
- 6) Բյուզանդական կայսր Կոստանդին II-ը, պարտություններ կրելով արաբներից, հրաժարվեց Հայաստանի հանդեպ իր նվաճողական քաղաքականությունից:

12. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Սասանյան զորքերը 363 թ. Հայաստան ներխուժեցին երեք ուղղություններով:
- 2) Պարսիկների մեծաքանակ զորքերը հասան մինչև Դարանաղիի Անի բերդը, որտեղ Արշակունի արքաների գերեզմաններն ու գանձերն էին:
- 3) Վասակ Մամիկոնյանի գլխավորությամբ հայոց 25 000-անոց զորքը ջախջախեց թշնամուն, ազատեց հայոց թագավորների գերեվարված ոսկորները և վերաթաղեց նույն տեղում:
- 4) Մերութան Արծրունուն պարսից արքան խոստացել էր օգնել՝ հաստատվելու հայոց գահին:
- 5) Արշակ II թագավորը 368 թ. Վասակ սպարապետի ուղեկցությամբ մեկնեց Տիգրոս:
- 6) Փառանձեմ թագուհին, 11 հազար ընտիր զորականներով ամրանալով Արտագերս ամրոցում, հերոսական դիմադրություն ցույց տվեց պարսիկներին:

13. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Արաբական զորքերի ներխուժումները դեպի Հայաստան սկսվել են 640 թվականին:
- 2) Առաջին ներխուժման ժամանակ արաբները գրավեցին և թալանեցին Դվինը, բնակիչներից շատերին կոտորեցին, իսկ 30 հազար մարդ էլ գերեվարեցին:
- 3) Թեոդորոս Ռշտունին խուսափեց քաղաքական հարաբերություններ հաստատել Արաբական խալիֆայության հետ:
- 4) Հոգևոր և աշխարհիկ իշխանների մի խմբավորում՝ Ներսես Գ կաթողիկոսի գլխավորությամբ, շարունակում էր հույսեր կապել քրիստոնյա Բյուզանդիայի օգնության հետ:

- 5) Թեոդորոս Ռշտունու մահվանից հետո հայոց իշխանի պաշտոնում նրան հաջորդել է Համազասպ Մամիկոնյանը:
- 6) Հայ ժողովուրդը դիմակայեց խալիֆայությանը, իսկ Հայաստանի նկատմամբ նվաճողական քաղաքականություն վարած Բյուզանդիան պարտություններ կրեց արաբներից և մեկ դար անց կործանվեց:

14. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) XI դ. վերջին Հայաստանի հարավում՝ Մոկքում, պահպանվել էր Թոռնիկյանների իշխանությունը:
- 2) Շահ-Արմենների ամիրայության կենտրոնը Ելլաթն էր:
- 3) Պատմական Ուտիքում ձևավորվել էր Գանձակի աթաբեկությունը:
- 4) Հայաստանի հյուսիս-արևելքում՝ Տավուշում, Գարդմանում և Փաղիստում, Զաքարյաններից կախյալ ստեղծվել էր Վահրամյանների իշխանությունը:
- 5) Զաքարյանների իշխանապետությունն իր մեջ ընդգրկում էր Շիրակը՝ Անի մայրաքաղաքով, Արարատյան դաշտը, Արաքս գետի միջին հոսանքը, Սևանի շրջակայքը:
- 6) Զաքարյանների մյուս ճյուղն ընդգրկում էր Զավախքի իշխանությունը՝ կենտրոն ունենալով Թմուկ բերդը:

15. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Արծնիի ճակատամարտում հայերը կարողացան ջախջախել արաբական երկու զորաջոկատներին և թույլ չտվեցին, որ դրանք միավորվեն:
- 2) Արցախում, Վասպուրականում և այլ վայրերում խայտառակ պարտություններ կրած Բուղային խալիֆը 855 թ. հետ է կանչել Հայաստանից:
- 3) Գագիկ Արծրունին Սմբատ I-ին խնդրեց վերանայել իր վճիռը և Նախճավան քաղաքը վերադարձնել իրեն, սակայն հայոց արքան չփոխեց իր որոշումը:
- 4) Համոզվելով, որ զենքի ուժով դժվար է հաջողության հասնել՝ Սաջյան ամիրաները փոխեցին իրենց քաղաքականությունը Հայաստանի հանդեպ և որդեգրեցին հայ իշխանների միջև երկպառակություններ առաջացնելու քաղաքականություն:
- 5) Սմբատ I-ին օգնության եկած բյուզանդական կայսրը ծանր պարտություն կրեց և գերի ընկավ:
- 6) Հայաստանը պառակտելու և ռազմականապես թուլացնելու նպատակով խալիֆը Հայաստանի թագավոր հռչակեց Սմբատ I-ի եղբորորդուն՝ սպարապետ Աշոտին:

16. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Հայ ժողովուրդը VII-X դարերում բազմիցս ապստամբել է արաբական տիրապետության դեմ:
- 2) Արմինիա փոխարքայության մեջ են մտել Հայաստանը, Վիրքը, բուն Աղվանքն ու Հյուսիսային Միջագետքը:
- 3) Արմինիայի առաջին արաբ ոստիկանի դաժան հարկահանությանը և կրոնական հալածանքներին հայերը պատասխանեցին ապստամբությամբ, որը գլխավորեց Աշոտ իշխանի որդին՝ Սմբատ Բագրատունին:

- 4) Արաբների տիրապետության շրջանում քրիստոնյաներին արգելված էր խաչերով ու սրբապատկերներով երթեր անել փողոցներում:
- 5) Կարինը պաշարող ապստամբները, տեղեկանալով Արծնիի ճակատամարտի տխուր վախճանի մասին, Մուշեղ Մամիկոնյանի գլխավորությամբ շարժվեցին դեպի Բագրևանդ գավառ:
- 6) Հայ նախարարական համակարգը, չնայած խալիֆայության դաժան բռնություններին, պահպանվել էր, որի հողատիրական հիմքը կազմում էին Բագրատունյաց, Սյունյաց, Մամիկոնյանների և Արծրունիների իշխանական տիրույթները:

17. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Աշոտ Մսակերին հայոց իշխանաց իշխանի պաշտոնում հաջորդել է որդին՝ Տարոնի տեր Սմբատ Բագրատունին:
- 2) «Արյան լիճ» կոչվող լեռնային բարձրադիր լճի ափին արաբների դեմ տեղի ունեցած ճակատամարտն ավարտվել է հայերի հաղթանակով:
- 3) Հայ նախարարները հայոց իշխանաց իշխան Բագարատ Բագրատունու գլխավորությամբ 848 թ. արաբ հարկահավաքին թույլ չտվեցին երկրի սահմանն անցնել և հենց այդտեղ էլ նրան հանձնեցին հարկերը:
- 4) Յուսուֆը Վանում խաբեությամբ ձերբակալեց Բագարատին և ուղարկեց խալիֆայություն:
- 5) Հայոց իշխան Եսայի Աբու-Մուսեի քաջարի զինվորները մոտ մեկ տարի անառիկ պահեցին Քթիշ ամրոցը (Տող գյուղի մոտ):
- 6) Աշոտ Բագրատունին՝ Բագարատ Բագրատունու որդին, 855 թ. ճանաչվեց հայոց իշխան ու սպարապետ:

18. Պատմահոր «Պատմութիւն Հայոց» աշխատությանը վերաբերող ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Աշխատությունը բաղկացած է երեք գրքից. առաջին գիրքը կոչվում է «Հայոց նահապետների ծննդաբանությունը»:
- 2) Առաջին գրքում ներկայացված են Հայկ նահապետը և նրան հաջորդած Հայկազուն սերունդները՝ մինչև Տիգրան Երվանդյանի և նրա զարմերի ժամանակները:
- 3) Երկրորդ գիրքը կոչվում է «Բան միջակ պատմութեան մերոցն նախնեաց»:
- 4) Երկրորդ գրքի հիմնական դեմքերն են հայոց Արամ, Պարույր, Արտաշես, Արտավազդ և Տրդատ Մեծ թագավորները, Ս. Գրիգոր Լուսավորիչը և մյուս հոգևոր այրերը:
- 5) Պատմահոր աշխատության երրորդ գիրքը կոչվում է «Ողբ»:
- 6) Երրորդ գրքի պատմական դեմքերն են IV դարի և V դարի սկզբի ազգային գործիչները:

19. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Բագրատունիների օրոք Հայաստանը թևակոխել է զարգացման նոր աստիճան. վաղմիջնադարյան փուլից անցել է զարգացած ավատատիրության դարաշրջան:
- 2) Աբասի օրոք երկրի հիմնական նահանգներում՝ Այրարատում, Ծոփքում, Տայքում, Վասպուրականում, կառուցվել են ջրամբարներ, ջրանցքներ:

- 3) Աշոտ III-ի օրոք կառուցվել է Անին ընդգրկող պարիսպների առաջին գիծը, իսկ Սմբատ II-ի օրոք՝ երկրորդ գիծը:
- 4) Անանիա Մոկացին կաթողիկոսական նստավայրը Աղթամար կղզուց տեղափոխել է Անի:
- 5) Բագրատունյաց Հայաստանն իր հզորության ու ծաղկման գագաթնակետին է հասել Սմբատ II-ի օրոք:
- 6) Գագիկ II-ի օրոք են կառուցվել Անիի Կաթողիկե եկեղեցին և Գագկաշեն տաճարը:

20. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Թյուրք-սելջուկների երրորդ արշավանքը դեպի Հայաստան գլխավորել է Տուղրիլը:
- 2) Սյունիքի թագավորը հպատակություն հայտնեց սելջուկներին:
- 3) Անիի Բագրատունիներին ենթակա հայկական թագավորություններից ամենաերկարը գոյություն է ունեցել Սյունիքի թագավորությունը:
- 4) Քոչվոր անասնապահ թյուրք-սելջուկները Հայաստանում ու Փոքր Ասիայում առաջին անգամ հայտնվել են դեռևս X դարում՝ իբրև վարձկաններ արաբական բանակում:
- 5) Մանազկերտի ճակատամարտում բյուզանդացիները ծանր պարտություն են կրել, բազմաթիվ գերիների հետ թյուրք-սելջուկների ձեռքն է ընկել նաև կայսր Մոնոմախը:
- 6) Մանազկերտի ճակատամարտից երեք տարի անց Փոքր Ասիայում հաստատվել է սելջուկների պետության իշխանությունը:

21. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Սելջուկյան ավերիչ արշավանքներին Տաշիր-Ձորագետի և Սյունիքի թագավորությունները դիմակայեցին և, օգտվելով սելջուկների թուլացումից, վերականգնեցին իրենց տիրույթները:
- 2) Պատահական դիպվածի հետևանքով գերված Իվանեին վերադարձնելու դիմաց նրա եղբայր Զաքարե Զաքարյանը դադարեցրեց Խլաթի պաշարումը և նահանջեց:
- 3) Մառիի ճակատամարտում մոնղոլները կիրառեցին պայքարի խորամանկ ձև. կազմակերպեցին կեղծ նահանջ, իսկ երբ հայկական ուժերն անցան հակազոր-հի, թաքստոցում գտնվող ուժերով հարվածեցին թիկունքից:
- 4) Նվաճումների սկզբնական շրջանում մոնղոլները Հայոց եկեղեցու նկատմամբ մեղմ քաղաքականություն էին վարում, սակայն XIV դ. վերջին, երբ մոնղոլներն ընդունեցին իսլամը, սկսեցին խիստ ճնշումներ գործադրել:
- 5) Ծանոթ լինելով Այսրկովկասի իրավիճակին՝ մոնղոլներն իրենց զորքը բաժանեցին ջոկատների, որոնք դրանց հրամանատարների՝ մամլուքների գլխավորությամբ սկսեցին հպատակեցնել երկրամասը:
- 6) Մոնղոլները 1236 թ. պաշարեցին Անին, և անեցին երը, ընդունելով մոնղոլ պատ-վիրակների պահանջը, անձնատուր եղան:

22. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Կիլիկյան Հայաստանը, որպես պետություն, ունեցել է մինչև 50 հազ. քառ. կմ տարածք:
- 2) Խաչակիր մատենագիրները Կիլիկիան անվանել են «Հայաստան», «Ներքսագոյն Հայք»:
- 3) Կիլիկիայի հայկական պետության ժամանակաշրջանում հայկական աղբյուրներում երկիրն անվանվել է «Հայոց աշխարհ», «Կիլիկյան Հայաստան»:
- 4) Կարսի թագավոր Գագիկ Կարսեցին իր թագավորության դիմաց բյուզանդական կայսրից ստացել էր Կիլիկյան Տավրոսում գտնվող Հռոմկլա բերդը:
- 5) Անիի Բագրատունյաց վերջին թագավոր Գագիկ II-ը հաստատվել էր Կիլիկիայի սահմանագլխին գտնվող Պիր բերդաքաղաքում:
- 6) Խաչակիրներն առաջին անգամ հայտնվել են Կիլիկիայում Թորոս I իշխանի հոր՝ Կոստանդինի կառավարման շրջանում:

23. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Բագրատունի թագավորների հենարանն էր ասպետական գունդը, որը կազմված էր թագավորական տիրույթներից հավաքագրված ռազմիկներից:
- 2) Բագրատունիների ժամանակաշրջանում, ինչպես Արշակունյաց շրջանում, լուրջ հակասություններ ծագեցին թագավորի և եկեղեցու միջև:
- 3) Բագրատունյաց հարստության օրոք Հայաստանի կենտրոնախույս ուժերը խրախուսվում էին սահմանակից երկու հզոր պետությունների՝ Արաբական խալիֆայության և Պարսկաստանի կողմից:
- 4) Բյուզանդիան իր հերթին հայոց պետությունը թուլացնելու, երկրի արևելյան երկրամասերը կայսրությանը միացնելու հետևողական քաղաքականություն էր վարում:
- 5) Բյուզանդիան X դարի երկրորդ կեսից Հայաստանի նկատմամբ գործադրեց նվաճողական քաղաքականություն:
- 6) Հայաստանի, հատկապես ծայրագավառների նշանավոր իշխանությունները Բագրատունիների օրոք տնտեսական և ռազմական բավարար հզորություն ունեին և ինքնաբավ կյանք էին վարում՝ հաճախ ձգտելով անկախության:

24. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Իկոնիայի սուլթանությունը, որ ստեղծվել էր Պարսկաստանում, ընդարձակում էր իր տարածքները Բյուզանդիայի հաշվին:
- 2) Իկոնիայի սուլթանությունը և Եգիպտոսը թշնամաբար էին տրամադրված Կիլիկյան Հայաստանի նկատմամբ:
- 3) Երուսաղեմը գրավելուց հետո Եգիպտոսի Այուբյան սուլթանությունը որոշ ժամանակ զբաղված էր խաչակրաց տիրույթների նվաճումով և չէր անհանգստացնում Ռուբինյան իշխանությանը:
- 4) Երուսաղեմը մահմեդականներից հետ գրավելու համար 1189 թ. սկսվեց խաչակրաց երրորդ արշավանքը:

- 5) Միրիոկեֆալոնի ճակատամարտից հետո Իկոնիայի սուլթանությունը մեկընդմիջտ հրաժարվել էր Կիլիկիայից:
- 6) Սրբազան հռոմեական կայսրության կայսր Ֆրիդրիխ Շիկամորուսը Լևոն II–ին Կիլիկիայի թագավոր ճանաչելու համաձայնություն տվեց:

25. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Կիլիկյան Հայաստանում երկրի կառավարումը թագավորն իրականացնում էր գործակալությունների միջոցով, որոնք քսանից ավելի էին:
- 2) Կիլիկյան հայոց թագավորության հռչակումից հետո վերականգնվեց նաև թագադիր ասպետություն գործակալությունը, որը կրկին հանձնվեց Բագրատունիներին:
- 3) Կիլիկիայի հայոց պետության գործակալությունների մեջ բավական ազդեցիկ տեղ էր զբաղեցնում արքունի քարտուղարությունը, որի գլխավոր պաշտոնյան կոչվում էր կանցլեր:
- 4) Կիլիկիայի հայոց պետության բանակում կարևոր տեղ ուներ նաև ռազմական նավատորմը:
- 5) Խնամակալության (պալլության) գործակալությունը ստեղծվել էր Կիլիկիայի հայոց թագավորության հռչակումից հետո:
- 6) Կիլիկյան արքունի պալատի կառավարիչը՝ սենեսկալը, հետևում էր արքունի կարգ ու կանոնի պահպանմանը:

26. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Էջմիածինը XIV դ. կեսերից դարձել է Ամենայն հայոց կաթողիկոսի նստավայրը:
- 2) Հայոց եկեղեցու նվիրապետական կառույցներից էր Աղվանից եկեղեցին, որի կաթողիկոսանիստ կենտրոնը XIV դարի վերջերից Գանձասարի վանքն էր:
- 3) «Շահ–ի Արման» Կարա–Յուսուֆի մահից հետո գահն անցել է Ջհանշահին:
- 4) Ջհանշահը և Այրարատյան նահանգի կառավարիչ Յաղուբ բեկը ոչ միայն չեն խոչընդոտել Էջմիածնում մեծ ժողովի գումարումը, այլև նպաստավոր պայմաններ են ստեղծել հայ ժողովականների համար:
- 5) Ստեփանոս Սալմաստեցի կաթողիկոսի կողմից Սալմաստում հրավիրված գաղտնի խորհրդակցությունը որոշել է նրա գլխավորությամբ պատվիրակություն ուղարկել Եվրոպա:
- 6) Միքայել Սեբաստացի կաթողիկոսը Սեբաստիայում գումարած գաղտնի ժողովի անունից Աբգար Թոխաթեցու ղեկավարությամբ պատվիրակություն է ուղարկել Վենետիկ:

27. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Վանի համահայկական տերությունը արևելյան տիպի դաշնային պետություն էր:
- 2) Ըստ «Աշխարհացոյց»–ի՝ Մեծ Հայքը բաժանված էր 191 աշխարհների:
- 3) Հայ Արշակունիների թագավորության անկումից հետո պահպանված հայ նախարարական համակարգը միջնադարում եղել է հայոց պետականության կրողն ու պահապանը:
- 4) Վաղմիջնադարյան Հայաստանում հողատիրության ձևերից էր գանձագին կոչվածը. այդ կարգի հողերը պետական էին և տրվում էին ծառայության դիմաց:

- 5) Հորից որդուն ժառանգաբար անցնող խոշոր մասնավոր հողերը կոչվել են հայրենիք:
- 6) Բագրատունիների օրոք պահպանվել է Արշակունյաց ժամանակաշրջանին այնքան բնորոշ հակասությունը թագավորի և եկեղեցու միջև, սակայն հայոց կաթողիկոսը ճանաչում էր թագավորի գերիշխանությունը:

28. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Հայկազուն-Երվանդականների թագավորությունում արքայից հետո երկրի կարևորագույն դեմքը քրմապետն էր:
- 2) Հայր մարդպետն իրականացնում էր արքունի կալվածքների ու գանձարանի հսկողությունը և Արտաշեսյան սեպուհների դաստիարակությունը:
- 3) Կիլիկյան Հայաստանում մարաշխախտը զբաղվում էր բանակի սպառազինության և պարենի մատակարարմամբ:
- 4) Կիլիկյան Հայաստանում արքունական հեծելազորի հրամանատարը կոչվում էր սպասալար, որը գունդստարի անմիջական տեղակալն էր:
- 5) Հիվանդախնամների միաբանությունը պարտավոր էր Կիլիկյան Հայաստանի բանակին տարեկան տրամադրել 2400 հեծյալ ռազմիկ:
- 6) Կիլիկյան Հայաստանում սպարապետությունը Հեթումյանների հարստության ժառանգական պաշտոնն էր:

29. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Կիլիկիայի կառավարիչ նշանակված Ապլղարիպ Արծրունուն էին հանձնվել Մսիս, Ադանա, Տարսոն քաղաքները և Լամբրոն ու Պապեռոն ամրոցները:
- 2) Փիլարտոս Վարաժնունին, հենվելով հիմնականում խաչակիրներից կազմված զինուժի վրա, կարողացավ որոշ ժամանակ դիմագրավել սելջուկների առաջխաղացմանը դեպի հայկական իշխանության սահմանները:
- 3) Ռուբինյան իշխանության գոյությանը սպառնում էին ոչ միայն Բյուզանդիան, այլև սելջուկները, ուստի Կոստանդին իշխանը հարկադրված էր պայքարել երկու թշնամիների դեմ:
- 4) Խաչակիրների երկու բանակներ 1096 թ. մտել էին Կիլիկիա և ձեռնամուխ եղել Դաշտային Կիլիկիայի քաղաքների նվաճմանը:
- 5) Խաչակիրները համագործակցել են Կիլիկիայում ստեղծված հայկական իշխանության հիմնադիր Ռուբեն իշխանի հետ:
- 6) Մանազկերտի ճակատամարտից հետո սելջուկների մի մասը հաստատվել էր Փոքր Ասիայում և այստեղ ստեղծել իրենց պետությունը՝ Իկոնիայի սուլթանությունը:

30. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Մլեհին հաջորդել է նրա հորեղբայր Ստեփանեի որդի Ռուբենը:
- 2) Օգտվելով Բյուզանդիայի և Իկոնիայի սուլթանության միջև առաջացած թշնամանքից՝ Ստեփանեն գրավել է Կիլիկիայի արևմտյան շրջանները, որի շնորհիվ Կիլիկիայում վերացան բյուզանդական տիրապետության վերջին հենակետերը:
- 3) Հալեպի սուլթան Սալահ ադ Դինը իր պետությանն է միացրել Ասորիքի և Պաղեստինի մի մասը ու պայքար սկսել խաչակիրների դեմ:

- 4) XII դարի վերջին Կիլիկյան Հայաստանը Մերձավոր Արևելքի ամենաուժեղ քրիստոնյա պետությունն էր:
- 5) Արքայական թագ ձեռք բերելու նպատակով Լևոն II-ը բանակցություններ է սկսել Հռոմի պապի և Սրբազան հռոմեական կայսրության կայսր Հենրիխ IV-ի հետ:
- 6) Լևոն II իշխանի թագադրության հարցով շահագրգռված էր նաև Բյուզանդիան, որը փորձում էր Հայոց եկեղեցին ենթարկել կաթոլիկ եկեղեցուն:

31. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Կիլիկյան Հայաստանի մշտական բանակի կազմակերպումը սկսվել է Լևոն II-ի օրոք:
- 2) Կիլիկյան Հայաստանի բանակում մեծ էր արքունական հեծելազորի հրամանատարի՝ սպասալարի դերը:
- 3) Սպարապետությունը Կիլիկյան Հայաստանում Ռուբինյանների ժառանգական պաշտոնն էր:
- 4) Պատերազմի ժամանակ Կիլիկյան Հայաստանը կարող էր ռազմադաշտ հանել 80–100 հազար զորք:
- 5) Կիլիկյան Հայաստանում կանցլերի պաշտոնը սովորաբար տրվում էր Սսի արքեպիսկոպոսին կամ կրթված և լեզուներ իմացող այլ հոգևորականի:
- 6) Կիլիկյան Հայաստանի կանոնավոր բանակի հիմնական կորիզը հեծելազորն էր:

32. Կիլիկյան Հայաստանի պետական կարգի բնութագրական կողմերի վերաբերյալ ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Կիլիկյան Հայաստանում թագադիր գործակալությունը ստեղծվել էր դեռևս Ռուբինյան առաջին իշխանների օրոք:
- 2) Կիլիկյան Հայաստանում կանցլերը ղեկավարում էր օտար երկրների ներկայացուցիչների հետ բանակցությունները:
- 3) Պայլը Կիլիկյան Հայաստանի թագավորի մանկահասակության դեպքում իրականացնում էր ոչ միայն նրա, այլև ամբողջ երկրի խնամակալությունը:
- 4) Կիլիկյան Հայաստանում թագադիրը հետևում էր նաև արքունի կարգ ու կանոնի պահպանմանը:
- 5) Կիլիկյան Հայաստանում արքունիքի մեջ մտնում էին արքունի խորհուրդը, բարձրագույն դատական ատյանը և գործակալությունները:
- 6) Կիլիկյան Հայաստանում պայլը թագավորի առաջին խորհրդականն էր:

33. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Բագրատունիներին ենթակա հայկական թագավորություններից ամենից ընդարձակը Սյունիքինն էր:
- 2) Սյունիքի թագավորության կենտրոնը սկզբում Կապանն էր, հետո՝ Սյունի ավանը:
- 3) Կարսի թագավորությունը գոյություն է ունեցել մեկուկես դար:
- 4) Տարոնում հաստատվել էր Բագրատունիների ինքնուրույն մի իշխանություն, որը գոյություն ունեցավ մինչև 986 թվականը:

- 5) Արաբական խալիֆայությունը ամեն կերպ խրախուսում էր Հայաստանի կենտրոնախույս ուժերին:
- 6) Բագրատունի թագավորներին հաջողվեց կենտրոնախույս ուժերի դեմ պայքարում լիակատար հաղթանակ տանել:

34. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Ղազար Փարպեցին վկայել է նախամեսրոպյան շրջանում հայերեն գրերի գոյության մասին, սակայն նախաքրիստոնեական հայ գրերի մասին մատենագրական այլ տեղեկություններ չեն պահպանվել:
- 2) IV դ. սկզբին մայրենի լեզվով գիր և գրականություն ունենալն ազգապահպանության խնդիր էր դարձել, քանի որ հայոց գրավոր լեզուն կենսական անհրաժեշտություն էր թե՛ պետության, թե՛ եկեղեցու և թե՛ ներկա ու ապագա սերունդներին կրթելու և դաստիարակելու համար:
- 3) Սահակ Պարթևի նախաձեռնությամբ V դ. սկզբին Արտաշատում եկեղեցական ժողով է գումարվել, որտեղ, ըստ Կորյունի, որոշվել է «հայ ազգի համար նշանագրեր գտնել»:
- 4) Մաշտոցը տառեր է ստեղծել նաև վրաց և Կուրի ձախափնյա մատում գտնվող բուն Աղվանքի ցեղերից մեկի՝ զարգարացիների լեզուների համար:
- 5) Կայսր Թեոդոսիոս II-ի թույլտվությամբ քրիստոնեական ուսմունքն Արևմտյան Հայաստանում վարդապետելիս Մաշտոցը հայերեն բանավոր թարգմանել էր Սուրբ Գիրքը:
- 6) Մաշտոցը Արցախում հիմնել է Գանձասարի դպրոցը:

35. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Անիի Բագրատունյաց թագավորության, Կիլիկյան Հայաստանի և Զաքարյանների իշխանության ժամանակաշրջանում նպաստավոր պայմաններ էին ստեղծվել կրթական համակարգի զարգացման համար:
- 2) «Յոթ ազատ արվեստների» Եռյակ ենթահամակարգը ներառում էր քերականությունը, ճարտասանությունը, տրամաբանությունը:
- 3) X–XIV դարերում Հայաստանում կրթական համակարգը բաղկացած էր տարրական և բարձրագույն տիպի դպրոցներից:
- 4) Վարդապետարաններում ուսման տևողությունը 7–8 տարի էր:
- 5) Միջնադարյան Հայաստանի նշանավոր ուսումնագիտական կենտրոններից էր Գլաձորի համալսարանը, որտեղ իրենց գիտամանկավարժական գործունեությունն են անցկացրել Ներսես Մշեցին, Դավիթ Ալավկաորդին, Հովհան Որոտնեցին:
- 6) Սկևռայի դպրոցը հիմնադրել էր Ներսես Լամբրոնացին:

ՄԱՍ Գ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿՐԹՈՒԹՅՈՒՆԸ ՆՈՐ ՇՐՋԱՆՈՒՄ

1. ՏԱՐԵԹՎԵՐ

---

1. Ո՞ր թվականին է պատերազմ սկսվել օսմանյան պետության և Վենետիկի հանրապետության միջև.
1) 1666 թ.   2) 1643 թ.   3) 1645 թ.   4) 1663 թ.
2. Երբ է հայոց կաթողիկոս Խաչատուր Գաղատացին նամակ գրել Ֆրանսիայի Լյուդովիկոս XIV թագավորին.
1) 1663 թ.   2) 1679 թ.   3) 1683 թ.   4) 1666 թ.
3. Մահտեսի Շահմուրատը հայկական պատվիրակության կազմում Փարիզ է ժամանել բանակցությունները շարունակելու համար.
1) 1663 թ.   2) 1666 թ.   3) 1683 թ.   4) 1689 թ.
4. Երբ է գումարվել Էջմիածնի գաղտնի ժողովը.
1) 1666 թ.   2) 1677 թ.   3) 1678 թ.   4) 1547 թ.
5. Երբ է Հակոբ Զուղայեցին բանակցություններ սկսել Ռեչ Պոսպոլիտայի թագավորի հետ.
1) 1677 թ.   2) 1678 թ.   3) 1679 թ.   4) 1689 թ.
6. Երբ է հրավիրվել Անգեղակոթի գաղտնի խորհրդակցությունը.
1) 1677 թ.   2) 1679 թ.   3) 1689 թ.   4) 1699 թ.
7. Երբ է Իսրայել Օրին ժամանել Ռուսաստան՝ Պետրոս I-ին հանդիպելու նպատակով.
1) 1699 թ.   2) 1701 թ.   3) 1700 թ.   4) 1702 թ.
8. Երբ է Իսրայել Օրին ժամանել Շամախի.
1) 1706 թ.   2) 1701 թ.   3) 1708 թ.   4) 1709 թ.
9. Երբ է Ռուսաստանի և Թուրքիայի միջև կնքվել պայմանագիր.
1) 1724 թ. հունիսի 7-ին   3) 1724 թ. սեպտեմբերի 12-ին
2) 1724 թ. հունիսի 12-ին   4) 1724 թ. սեպտեմբերի 26-ին
10. Երբ են թուրքերը պաշարել Երևան քաղաքը.
1) 1724 թ. հունիսի 7-ին   3) 1724 թ. սեպտեմբերի 12-ին
2) 1724 թ. հունիսի 12-ին   4) 1724 թ. սեպտեմբերի 26-ին

- 24. Երբ է Հովսեփ Էմինը, հակառակ հոր կամքի, ուղևորվել Անգլիա.**
 1) 1751 թ.   2) 1759 թ.   3) 1762 թ.   4) 1761 թ.
- 25. Երբ է Հովսեփ Էմինը մեկնել Հայաստան՝ տիրող իրավիճակին ծանոթանալու նպատակով.**
 1) 1751 թ.   2) 1759 թ.   3) 1762 թ.   4) 1761 թ.
- 26. Երբ է Հովսեփ Էմինը Վորոնցովին ներկայացրել Հայաստանի ազատագրության իր ծրագիրը.**
 1) 1770 թ.   2) 1761 թ.   3) 1764 թ.   4) 1766 թ.
- 27. Երբ են Էմինը և Հերակլ II-ը խրախուսական նամակներ ուղարկել Հովնանին.**
 1) 1759 թ.   2) 1761 թ.   3) 1764 թ.   4) 1770 թ.
- 28. Երբ է Հովսեփ Էմինը վերադարձել Հնդկաստան.**
 1) 1751 թ.   2) 1761 թ.   3) 1764 թ.   4) 1770 թ.
- 29. Երբ է սկսվել ռուս-թուրքական պատերազմը.**
 1) 1764 թ.   2) 1768 թ.   3) 1769 թ.   4) 1770 թ.
- 30. Երբ է Մովսես Սարաֆյանը Հայաստանի ազատագրության իր ծրագիրը ներկայացրել Ռուսաստանի արտաքին գործերի կոլեգիային.**
 1) 1783 թ.   2) 1768 թ.   3) 1769 թ.   4) 1771 թ.
- 31. Երբ է կնքվել Գեորգիևսկի դաշնագիրը.**
 1) 1769 թ.   2) 1768 թ.   3) 1783 թ.   4) 1786 թ.
- 32. Երբ է հիմնադրվել Մադրասի հայկական տպարանը.**
 1) 1771 թ.   2) 1772 թ.   3) 1786 թ.   4) 1770 թ.
- 33. Երբ է լույս տեսել «Նոր տետրակ, որ կոչի յորդորակ» գիրքը.**
 1) 1771 թ.   2) 1772 թ.   3) 1781 թ.   4) 1792 թ.
- 34. Երբ է «Նոր տետրակը» թարգմանվել ռուսերեն.**
 1) 1790 թ.   2) 1772 թ.   3) 1786 թ.   4) 1792 թ.
- 35. Երբ են ռուսական զորքերը գրավել Գանձակը.**
 1) 1801 թ.   2) 1804 թ.   3) 1805 թ.   4) 1808 թ.
- 36. Երբ է կնքվել Գյուլիստանի հաշտության պայմանագիրը.**
 1) 1812 թ. մայիսի 16-ին   3) 1813 թ. հունիսի 12-ին
 2) 1812 թ. սեպտեմբերի 4-ին   4) 1813 թ. հոկտեմբերի 12-ին
- 37. Երբ է սկսվել XIX դարի ռուս-թուրքական առաջին պատերազմը.**
 1) 1805 թ. մայիսին   3) 1806 թ. դեկտեմբերին
 2) 1804 թ. սեպտեմբերին   4) 1808 թ. հոկտեմբերին

38. Երբ է տեղի ունեցել Փոքր Ղարաքիլիսայի ճակատամարտը.

1) 1807 թ. սեպտեմբերի 2-ին	3) 1806 թ. մայիսին 18-ին
2) 1808 թ. դեկտեմբերի 28-ին	4) 1807 թ. հունիսի 18-ին

39. Երբ են ռուսները գրավել Ախալքալաքի բերդը.

1) 1806 թ.	2) 1807 թ.	3) 1810 թ.	4) 1811 թ.

40. Երբ է կնքվել Բուխարեստի հաշտության պայմանագիրը.

1) 1812 թ. մայիսի 16-ին	3) 1813 թ. հունիսի 12-ին
2) 1812 թ. սեպտեմբերի 4-ին	4) 1813 թ. հոկտեմբերի 12-ին

41. Երբ է Աբաս-Միրզայի բանակը պաշարել Շուշիի բերդը.

1) 1826 թ. հունիսին	3) 1826 թ. հուլիսին
2) 1826 թ. մայիսին	4) 1827 թ. սեպտեմբերին

42. Երբ են Երևանի խանի զինված ուժերը ներխուժել Շիրակ և Փամբակ.

1) 1828 թ. նոյեմբերին	3) 1826 թ. հուլիսին
2) 1826 թ. մայիսին	4) 1827 թ. սեպտեմբերին

43. Երբ է տեղի ունեցել Շամքորի ճակատամարտը.

1) 1826 թ. հուլիսի 30-ին	3) 1826 թ. սեպտեմբերի 13-ին
2) 1826 թ. սեպտեմբերի 3-ին	4) 1826 թ. սեպտեմբերի 30-ին

44. Երբ է տեղի ունեցել Գանձակի ճակատամարտը.

1) 1826 թ. հուլիսի 30-ին	3) 1826 թ. սեպտեմբերի 13-ին
2) 1826 թ. սեպտեմբերի 3-ին	4) 1826 թ. սեպտեմբերի 30-ին

45. Երբ են կազմավորվել հայ կամավորական գումարտակներ.

1) 1828 թ. գարնանը	3) 1826 թ. գարնանը
2) 1825 թ. գարնանը	4) 1827 թ. գարնանը

46. Երբ է տեղի ունեցել Օշականի ճակատամարտը.

1) 1827 թ. օգոստոսի 17-ին	3) 1827 թ. հոկտեմբերի 1-ին
2) 1827 թ. սեպտեմբերի 30-ին	4) 1827 թ. հոկտեմբերի 13-ին

47. Երբ են ռուսները գրավել Սարդարապատը.

1) 1826 թ. հուլիսին	3) 1827 թ. սեպտեմբերին
2) 1827 թ. մարտին	4) 1828 թ. փետրվարին

48. Երբ են ռուսական զորքերը գրավել Երևանի բերդը.

1) 1827 թ. օգոստոսի 17-ին	3) 1827 թ. հոկտեմբերի 1-ին
2) 1827 թ. սեպտեմբերի 30-ին	4) 1827 թ. հոկտեմբերի 13-ին

49. Երբ են ռուսական զորքերը մտել Թավրիզ.

1) 1827 թ. օգոստոսի 17-ին	3) 1827 թ. հոկտեմբերի 1-ին
2) 1827 թ. սեպտեմբերի 30-ին	4) 1827 թ. հոկտեմբերի 13-ին

50. Երբ է կնքվել Թուրքմենչայի հաշտության պայմանագիրը.

1) 1827 թ. օգոստոսի 17-ին	3) 1828 թ. հոկտեմբերի 12-ին
2) 1827 թ. սեպտեմբերի 30-ին	4) 1828 թ. փետրվարի 10-ին

51. Երբ են ռուսական զորքերը գրավել Կարսը.

1) 1828 թ. ապրիլի 17-ին	3) 1828 թ. հուլիսի 23-ին
2) 1828 թ. հունիսի 23-ին	4) 1828 թ. օգոստոսի 15-ին

52. Երբ են ռուսական զորքերը պաշարել Ախալքալաքի բերդը.

1) 1828 թ. ապրիլի 17-ին	3) 1828 թ. հուլիսի 23-ին
2) 1828 թ. հունիսի 23-ին	4) 1828 թ. օգոստոսի 15-ին

53. Երբ են ռուսական զորքերը գրավել Ախալցխայի բերդը.

1) 1828 թ. ապրիլի 17-ին	3) 1828 թ. հուլիսի 23-ին
2) 1828 թ. հունիսի 23-ին	4) 1828 թ. օգոստոսի 15-ին

54. Երբ է Բայազետի բերդը տեղի փաշան հանձնել ռուսներին.

1) 1828 թ. հունիսի 23-ին	3) 1828 թ. օգոստոսի 15-ին
2) 1828 թ. հուլիսի 23-ին	4) 1828 թ. օգոստոսի 28-ին

55. Երբ են ռուսական զորքերը գրավել Հասան Կալան.

1) 1829 թ. մայիսի 28-ին	3) 1829 թ. հունիսի 27-ին
2) 1829 թ. հունիսի 24-ին	4) 1829 թ. սեպտեմբերի 2-ին

56. Երբ է ռուսական բանակը մտել Էրզրում.

1) 1829 թ. մայիսի 28-ին	3) 1829 թ. հունիսի 27-ին
2) 1829 թ. հունիսի 24-ին	4) 1829 թ. սեպտեմբերի 2-ին

57. Երբ է կազմվել Հայկական մարզը.

1) 1828 թ. մարտի 21-ին	3) 1827 թ. մարտի 21-ին
2) 1840 թ. մարտի 21-ին	4) 1849 թ. ապրիլի 9-ին

58. Երբ է Վ. Բեհբութովը նշանակվել Հայկական մարզի կառավարիչ.

1) 1830 թ.	2) 1838 թ.	3) 1846 թ.	4) 1849 թ.

59. Երբ է հրապարակվել թանգիմաթը.

1) 1836 թ.	2) 1839 թ.	3) 1844 թ.	4) 1849 թ.

60. Երբ է լուծարվել Հայկական մարզը.

1) 1836 թ.	2) 1840 թ.	3) 1846 թ.	4) 1828 թ.

61. Երբ է հիմնադրվել Կովկասի փոխարքայությունը.

- 1) 1840 թ.   2) 1844 թ.   3) 1846 թ.   4) 1849 թ.

62. Երբ է հիմնադրվել Երևանի նահանգը.

- 1) 1840 թ.   2) 1844 թ.   3) 1846 թ.   4) 1849 թ.

63. Երբ է հրապարակվել Հայոց եկեղեցու կանոնադրությունը.

- 1) 1828 թ. մարտի 21–ին   3) 1846 թ. մարտի 21–ին
2) 1836 թ. մարտի 11–ին   4) 1849 թ. մարտի 11–ին

64. Երբ է սկսվել Ղրիմի պատերազմը.

- 1) 1853 թ. աշնանը   3) 1853 թ. սկզբին
2) 1853 թ. ամռանը   4) 1854 թ. գարնանը

65. Երբ է ավարտվել Արևելյան պատերազմը.

- 1) 1856 թ.   2) 1829 թ.   3) 1877 թ.   4) 1878 թ.

66. Երբ է կնքվել Փարիզի հաշտության պայմանագիրը.

- 1) 1855 թ. հունվարին   3) 1854 թ. նոյեմբերին
2) 1855 թ. մայիսին   4) 1856 թ. մարտին

67. Երբ է Ռուսաստանը պատերազմ սկսել օսմանյան Թուրքիայի դեմ.

- 1) 1877 թ. ապրիլի 12–ին   3) 1877 թ. հոկտեմբերի 15–ին
2) 1877 թ. ապրիլի 30–ին   4) 1877 թ. նոյեմբերի 6–ին

68. Երբ է Երևանյան ջոկատը գրավել Բայազետը.

- 1) 1877 թ. ապրիլի 12–ին   3) 1877 թ. հոկտեմբերի 15–ին
2) 1877 թ. ապրիլի 30–ին   4) 1877 թ. նոյեմբերի 6–ին

69. Երբ է Հ. Լազարևի զորամասը գրավել Կարսը.

- 1) 1877 թ. ապրիլի 12–ին   3) 1877 թ. հոկտեմբերի 15–ին
2) 1877 թ. ապրիլի 30–ին   4) 1877 թ. նոյեմբերի 6–ին

70. Երբ է կնքվել Սան Ստեֆանոյի հաշտության պայմանագիրը.

- 1) 1877 թ. ապրիլի 12–ին   3) 1878 թ. մայիսի 25–ին
2) 1878 թ. փետրվարի 19–ին   4) 1878 թ. հուլիսի 1–ին

71. Երբ է կնքվել ռուս–անգլիական համաձայնագիրը.

- 1) 1878 թ. փետրվարի 19–ին   3) 1878 թ. մայիսի 25–ին
2) 1878 թ. մայիսի 18–ին   4) 1878 թ. հունիսի 1–ին

72. Երբ է կնքվել անգլո–թուրքական գաղտնի համաձայնագիրը.

- 1) 1878 թ. փետրվարի 19–ին   3) 1878 թ. մայիսի 25–ին
2) 1878 թ. մայիսի 18–ին   4) 1878 թ. հունիսի 1–ին

73. Երբ է սկսվել Բեռլինի վեհաժողովը.

1) 1878 թ. փետրվարի 19–ին	3) 1878 թ. հունիսի 1–ին
2) 1878 թ. մայիսի 25–ին	4) 1878 թ. հուլիսի 1–ին

74. Երբ է վարտվել Բեռլինի վեհաժողովը.

1) 1878 թ. փետրվարի 19–ին	3) 1878 թ. հունիսի 1–ին
2) 1878 թ. մայիսի 25–ին	4) 1878 թ. հուլիսի 1–ին

75. Երբ է Կ. Պոլսի Ազգային ընդհանուր ժողովը հաստատել արևմտահայերի ազգային կանոնադրությունը.

1) 1860 թ. մարտի 17–ին	3) 1863 թ. մարտի 17–ին
2) 1860 թ. մայիսի 24–ին	4) 1859 թ. դեկտեմբերին

76. Երբ է սուլթանը վավերացրել արևմտահայերի ազգային սահմանադրությունը.

1) 1860 թ. մարտի 17–ին	3) 1863 թ. մարտի 17–ին
2) 1860 թ. մայիսի 24–ին	4) 1863 թ. մայիսի 24–ին

77. Երբ են Ջեյթունի ինքնապաշտպանության ղեկավարները խորհրդակցություն հրավիրել Ս. Աստվածածնի վանքում.

1) 1862 թ. հունիսի 2–ին	3) 1862 թ. օգոստոսի 2–ին
2) 1862 թ. հուլիսի 29–ին	4) 1862 թ. օգոստոսի 29–ին

78. Երբ են Ազիզ փաշայի զորքերը լայնածավալ գրոհ ձեռնարկել Ջեյթունի վրա.

1) 1862 թ. հունիսի 2–ին	3) 1862 թ. օգոստոսի 2–ին
2) 1862 թ. հուլիսի 29–ին	4) 1862 թ. օգոստոսի 29–ին

79. Երբ է ստեղծվել «Բարենպատակ ընկերություն» խմբակը.

1) 1869 թ.	2) 1874 թ.	3) 1881 թ.	4) 1872 թ.

80. Երբ է ստեղծվել «Հայրենիքի սիրո գրասենյակ» խմբակը.

1) 1869 թ.	2) 1874 թ.	3) 1872 թ.	4) 1882 թ.

81. Երբ է ստեղծվել «Պաշտպան հայրենյաց» կազմակերպությունը.

1) 1879 թ.	2) 1874 թ.	3) 1881 թ.	4) 1882 թ.

82. Երբ է ստեղծվել «Հայրենասերների միություն» կազմակերպությունը.

1) 1883 թ.	2) 1879 թ.	3) 1881 թ.	4) 1882 թ.

83. Երբ է դադարել գործելուց «Հայրենասերների միություն» կազմակերպությունը.

1) 1874 թ.	2) 1881 թ.	3) 1882 թ.	4) 1884 թ.

84. Երբ է ստեղծվել Արմենական կուսակցությունը.

1) 1888 թ.	2) 1885 թ.	3) 1887 թ.	4) 1890 թ.

85. Երբ է ստեղծվել Հնչակյան կուսակցությունը.

- 1) 1883 թ.   2) 1885 թ.   3) 1887 թ.   4) 1890 թ.

86. Երբ է հրատարակվել Հնչակյան կուսակցության ծրագիրը.

- 1) 1889 թ.   2) 1887 թ.   3) 1888 թ.   4) 1890 թ.

87. Երբ են ստեղծվել Կարինի ու Տրապիզոնի հնչակյան մասնաճյուղերը.

- 1) 1890 թ.   2) 1887 թ.   3) 1888 թ.   4) 1889 թ.

88. Երբ է հնչակյանների ազգային թևը հանդես եկել «Վերակազմյալ հնչակյաններ» անունով.

- 1) 1896 թ.   2) 1895 թ.   3) 1890 թ.   4) 1898 թ.

89. Երբ է ստեղծվել «Հայ հեղափոխականների դաշնակցություն» կուսակցությունը.

- 1) 1894 թ.   2) 1892 թ.   3) 1895 թ.   4) 1890 թ.

90. Երբ է լույս տեսել «Դրոշակ» թերթի անդրանիկ համարը.

- 1) 1892 թ.   2) 1894 թ.   3) 1890 թ.   4) 1898 թ.

91. Երբ է տեղի ունեցել ՀՅԴ առաջին ընդհանուր ժողովը (համագումարը).

- 1) 1890 թ.   2) 1891 թ.   3) 1892 թ.   4) 1894 թ.

92. Երբ է «Դրոշակում» տպագրվել ՀՅԴ ծրագիրը.

- 1) 1890 թ.   2) 1891 թ.   3) 1894 թ.   4) 1896 թ.

93. Երբվանից է Արաբոն՝ «որպես քուրդ», զինված հարձակումներ գործել թուրքական հարկահավաքների վրա.

- 1) 1885 թ.   2) 1887 թ.   3) 1890 թ.   4) 1893 թ.

94. Երբ է Արաբոն մտել դաշնակցության շարքերը.

- 1) 1885 թ.   2) 1892 թ.   3) 1893 թ.   4) 1890 թ.

95. Երբ է ծնվել Աղբյուր Սերոբը.

- 1) 1860 թ.   2) 1862 թ.   3) 1864 թ.   4) 1865 թ.

96. Երբ է տեղի ունեցել Բաբշենի կոիվը.

- 1) 1895 թ. հոկտեմբերի 16-ին   3) 1896 թ. փետրվարի 25-ին
2) 1895 թ. հոկտեմբերի 20-ին   4) 1898 թ. հոկտեմբերի 20-ին

97. Երբ է սպանվել Աղբյուր Սերոբը.

- 1) 1896 թ.   2) 1895 թ.   3) 1899 թ.   4) 1904 թ.

98. Երբ է ծնվել Հրայր Դժոխքը.

- 1) 1862 թ.   2) 1864 թ.   3) 1870 թ.   4) 1875 թ.

99. Երբ է ծնվել Գևորգ Չավուշը.

- 1) 1862 թ.   2) 1864 թ.   3) 1870 թ.   4) 1875 թ.

100. Երբ է ծնվել Անդրանիկ Օզանյանը.

- 1) 1870 թ. հոկտեմբերի 16–ին   3) 1865 թ. փետրվարի 25–ին
2) 1864 թ. փետրվարի 25–ին   4) 1870 թ. հոկտեմբերի 25–ին

101. Երբ է տեղի ունեցել Ա. Կուկունյանի արշավանքը.

- 1) 1890 թ. սեպտեմբերի 22–ին   3) 1892 թ. հունվարի 30–ին
2) 1890 թ. հոկտեմբերի 16–ին   4) 1895 թ. հունիսի 3–ին

102. Երբ է հիմնադրվել «Խարիսխ» զինագործարանը Թավրիզում.

- 1) 1890 թ.   2) 1891 թ.   3) 1892 թ.   4) 1895 թ.

103. Երբ է տեղի ունեցել Գում Գափուի ցույցը.

- 1) 1890 թ.   2) 1892 թ.   3) 1895 թ.   4) 1898 թ.

104. Երբ է տեղի ունեցել Բաբը Ալիի ցույցը.

- 1) 1890 թ. սեպտեմբերի 22–ին   3) 1892 թ. հունվարի 30–ին
2) 1890 թ. հոկտեմբերի 16–ին   4) 1895 թ. սեպտեմբերի 18–ին

105. Երբ է Ջեքի փաշայի զորքը շարժվել դեպի Սասուն.

- 1) 1890 թ. գարնանը   3) 1894 թ. ամռանը
2) 1892 թ. գարնանը   4) 1895 թ. ամռանը

106. Երբ է Գրգոյի տանը հրավիրվել ինքնապաշտպանական ժողով.

- 1) 1895 թ.   2) 1897 թ.   3) 1894 թ.   4) 1896 թ.

107. Երբ են Ջեյթուն տեղափոխվել Գարուն Աղասին, Մխո Շահենը և ուրիշներ.

- 1) 1895 թ. աշնանը   3) 1894 թ. ամռանը
2) 1892 թ. գարնանը   4) 1895 թ. ամռանը

108. Երբ է մեծ տերությունների միջամտությամբ հաշտություն կնքվել զեյթունցիների և թուրքական կառավարության միջև.

- 1) 1895 թ. հոկտեմբերի 1–ին   3) 1896 թ. հունվարի 30–ին
2) 1895 թ. հոկտեմբերի 16–ին   4) 1896 թ. հունիսի 3–ին

109. Երբ են թուրքական իշխանությունները համիդիեական գնդերին հրահանգել ներխուժել Վանի հայկական թաղամաս.

- 1) 1895 թ. հոկտեմբերի 1–ին   3) 1896 թ. հունվարի 30–ին
2) 1895 թ. հոկտեմբերի 16–ին   4) 1896 թ. հունիսի 3–ին

110. Երբ է տեղի ունեցել Խանասորի արշավանքը.

- 1) 1896 թ. հունիսի 8–ին   3) 1898 թ. մայիսի 11–ին
2) 1897 թ. հուլիսի 25–ին   4) 1898 թ. հունիսի 12–ին

111. Երբ է սուլթանին հանձնվել Մայիսյան բարենորոգումների ծրագիրը.

1) 1895 թ. մայիսի 21-ին	3) 1895 թ. մայիսի 11-ին
2) 1896 թ. մայիսի 11-ին	4) 1894 թ. մայիսի 11-ին

112. Երբ է ընդունվել Հայոց եկեղեցու ունեցվածքի բռնագրավման մասին ցարական օրենքը.

1) 1903 թ. հունիսի 12-ին	3) 1905 թ. հունվարի 9-ին
2) 1903 թ. հուլիսի 29-ին	4) 1905 թ. օգոստոսի 1-ին

113. Երբ է տեղի ունեցել Ալեքսանդրապոլի հակացարական ցույցը.

1) 1903 թ. հունիսի 12-ին	3) 1903 թ. հունվարի 9-ին
2) 1903 թ. հուլիսի 29-ին	4) 1903 թ. օգոստոսի 1-ին

114. Երբ է մահափորձ կազմակերպվել Գոլիցինի դեմ.

1) 1903 թ. հունիսին	3) 1903 թ. հոկտեմբերին
2) 1903 թ. հուլիսին	4) 1903 թ. դեկտեմբերին

115. Երբ է Ռուսաստանի կայսրը չեղյալ հայտարարել իր իսկ հաստատած հակահայ օրենքը.

1) 1905 թ. փետրվարի 6-ին	3) 1905 թ. հունվարի 9-ին
2) 1904 թ. հուլիսի 29-ին	4) 1905 թ. օգոստոսի 1-ին

116. Երբ է Պետերբուրգում գնդակոծվել բանվորների խաղաղ ցույցը.

1) 1905 թ. հունիսի 29-ին	3) 1905 թ. հունվարի 9-ին
2) 1905 թ. հուլիսի 12-ին	4) 1905 թ. օգոստոսի 1-ին

117. Երբ են սկսվել հայ-թաթարական ընդհարումները.

1) 1905 թ. հունիսի 12-ին	3) 1905 թ. հունվարի 9-ին
2) 1905 թ. հուլիսի 29-ին	4) 1905 թ. փետրվարի 6-ին

118. Երբ են ավարտվել հայ-թաթարական ընդհարումները.

1) 1906 թ. հունիսին	3) 1906 թ. հոկտեմբերին
2) 1906 թ. սեպտեմբերին	4) 1907 թ. սեպտեմբերին

119. Երբ է սկսվել Ռուսաստանում ապրող հայերի պատգամավորական կենտրոնական ժողովը.

1) 1905 թ. հունիսի 12-ին	3) 1906 թ. օգոստոսի 17-ին
2) 1905 թ. հուլիսի 29-ին	4) 1907 թ. փետրվարի 6-ին

120. Երբ է սկսվել Ս. Առաքելոց վանքի ինքնապաշտպանական կռիվը.

1) 1901 թ. նոյեմբերի 3-ին	3) 1901 թ. նոյեմբերի 27-ին
2) 1901 թ. նոյեմբերի 6-ին	4) 1901 թ. նոյեմբերի 11-ին

121. Երբ է Անդրանիկն իր զինակիցներով մտել Ս. Առաքելոց վանք.

1) 1901 թ. նոյեմբերի 3-ին	3) 1903 թ. նոյեմբերի 27-ին
2) 1901 թ. նոյեմբերի 6-ին	4) 1903 թ. ապրիլի 1-ին

122. Երբ է ավարտվել Ս. Առաքելոց վանքի կոիվը.

1) 1901 թ. նոյեմբերի 3–ին	3) 1902 թ. ապրիլի 1–ին
2) 1901 թ. նոյեմբերի 27–ին	4) 1901 թ. մայիսի 27–ին

123. Երբ է Գելիեգուզան գյուղում ստեղծվել ինքնապաշտպանության զինվորական մարմին.

1) 1904 թ. աշնանը	3) 1904 թ. գարնանը
2) 1903 թ. աշնանը	4) 1903 թ. գարնանը

124. Երբ են թուրքական զորքերը գրավել Սասունի ճանապարհները՝ կտրելով այն Մուշից.

1) 1901 թ. մարտին	3) 1904 թ. հունվարին
2) 1903 թ. մարտին	4) 1905 թ. հունվարին

125. Երբ է զոհվել Հրայրը.

1) 1904 թ. նոյեմբերի 3–ին	3) 1904 թ. ապրիլի 13–ին
2) 1904 թ. նոյեմբերի 27–ին	4) 1905 թ. մայիսի 27–ին

126. Երբ է տեղի ունեցել Ադանայի հայերի կոտորածը.

1) 1911 թ.	2) 1908 թ.	3) 1909 թ.	4) 1912 թ.

127. Երբ է ստեղծվել Հայոց ազգային կենտրոնական բյուրոն.

1) 1913 թ. նոյեմբերին	3) 1913 թ. հոկտեմբերին
2) 1912 թ. մայիսին	4) 1912 թ. հոկտեմբերին

128. Երբ է Գևորգ Ե–ն հայերին պաշտպանելու խնդրանքով դիմել Վորոնսով–Դաշկովին.

1) 1912 թ. հոկտեմբերի 2–ին	3) 1913 թ. մայիսի 24–ին
2) 1912 թ. նոյեմբերի 10–ին	4) 1913 թ. հունիսի 4–ին

129. Երբ է Պողոս Նուբար փաշան նշանակվել Եվրոպայում հայոց կաթողիկոսի լիազոր ներկայացուցիչ.

1) 1912 թ. սեպտեմբերի 10–ին	3) 1913 թ. մայիսի 24–ին
2) 1912 թ. նոյեմբերի 10–ին	4) 1913 թ. հունիսի 30–ին

130. Երբ է կնքվել Արևմտյան Հայաստանում բարենորոգումներ անցկացնելու վերաբերյալ ռուս–թուրքական համաձայնագիրը.

1) 1913 թ. հունիսի 4–ին	3) 1913 թ. սեպտեմբերի 10–ին
2) 1913 թ. հոկտեմբերի 10–ին	4) 1914 թ. հունվարի 26–ին

131. Վեց տերությունների մասնակցությամբ խորհրդաժողովն սկսվեց՝

1) 1912 թ. սեպտեմբերի 10–ին	3) 1913 թ. մայիսի 24–ին
2) 1912 թ. հոկտեմբերի 10–ին	4) 1913 թ. հունիսի 30–ին

132. Երբ են Մ. Գիրսը և Հ. Վանզենհայմը կազմել Արևմտյան Հայաստանի բարենորոգումների ծրագիրը.

1) 1912 թ. սեպտեմբերի 10-ին	3) 1913 թ. սեպտեմբերի 10-ին
2) 1913 թ. հոկտեմբերի 10-ին	4) 1914 թ. հունվարի 26-ին

133. Երբ են Արևմտյան Հայաստանի համար տեսուչներ ընտրվել Հ. Վեստենենկը և Ն. Հոֆը.

1) 1914 թ. մայիսին	3) 1914 թ. հունվարին
2) 1914 թ. հունիսին	4) 1914 թ. ապրիլին

134. Երբ է սկսվել Սարիղամիշի ճակատամարտը.

1) 1914 թ. հոկտեմբերի 16-ին	3) 1914 թ. դեկտեմբերի 9-ին
2) 1914 թ. հուլիսի 19-ին	4) 1915 թ. հունվարի 5-ին

135. Երբ է ավարտվել Սարիղամիշի ճակատամարտը.

1) 1915 թ. դեկտեմբերի 9-ին	3) 1915 թ. հուլիսի 22-ին
2) 1915 թ. հունվարի 5-ին	4) 1916 թ. փետրվարի 16-ին

136. Երբ է Վանի ռուսական զորախումբը սկսել նահանջել դեպի ռուսական պետության սահմանները.

1) 1914 թ. դեկտեմբերի 9-ին	3) 1915 թ. հուլիսի 9-ին
2) 1915 թ. հունվարի 5-ին	4) 1916 թ. փետրվարի 16-ին

137. Երբ են ռուսական զորքերը գրավել Էրզրումը.

1) 1914 թ. հոկտեմբերի 17-ին	3) 1916 թ. փետրվարի 3-ին
2) 1915 թ. հունվարի 5-ին	4) 1916 թ. մայիսի 3-ին

138. Երբ են Սայքսը և Պիկոն Սազոնովին հանձնել Օսմանյան կայսրության տիրույթների բաժանման վերաբերյալ համաձայնության նախնական տարբերակը.

1) 1916 թ. փետրվարի 16-ին	3) 1916 թ. մայիսի 16-ին
2) 1916 թ. մարտի 9-ին	4) 1916 թ. հունիսի 16-ին

139. Երբ է կնքվել Սայքս-Պիկոյի համաձայնագիրը.

1) 1916 թ. փետրվարի 16-ին	3) 1916 թ. մայիսի 16-ին
2) 1916 թ. մարտի 9-ին	4) 1916 թ. հունիսի 16-ին

140. Երբ է հայ կամավորական առաջին ջոկատը մեկնել ռազմի դաշտ.

1) 1914 թ. նոյեմբերի 5-ին	3) 1916 թ. փետրվարի 16-ին
2) 1915 թ. հունվարի 5-ին	4) 1916 թ. մայիսի 16-ին

141. Երբ է կազմավորվել Արարատյան գունդը.

1) 1915 թ. ապրիլին	3) 1916 թ. փետրվարին
2) 1915 թ. հունիսին	4) 1916 թ. մայիսին

142. Երբ է սկսվել Վանի հայերի հերոսական պայքարը թուրք-քրդական ուժերի դեմ.

1) 1915 թ. ապրիլի 7-ին	3) 1916 թ. մայիսի 5-ին
2) 1915 թ. հունիսի 24-ին	4) 1916 թ. մայիսի 15-ին

143. Երբ է Խեչոն իր հեծյալներով մտել Վան.

1) 1915 թ. ապրիլի 7-ին	3) 1915 թ. մայիսի 5-ին
2) 1915 թ. հունիսի 24-ին	4) 1916 թ. մայիսի 15-ին

144. Երբ է սկսվել Դիլմանի ճակատամարտը.

1) 1915 թ. ապրիլի 7-ին	3) 1916 թ. փետրվարի 7-ին
2) 1915 թ. ապրիլի 16-ին	4) 1916 թ. մայիսի 15-ին

145. Երբ է ավարտվել Դիլմանի ճակատամարտը.

1) 1915 թ. ապրիլի 16-ին	3) 1916 թ. փետրվարի 7-ին
2) 1915 թ. ապրիլի 18-ին	4) 1916 թ. մայիսի 15-ին

146. Երբ է Անդրանիկի ջոկատը գրավել Բիթլիսը.

1) 1916 թ. ապրիլի 7-ին	3) 1916 թ. փետրվարի 7-ին
2) 1916 թ. ապրիլի 16-ին	4) 1916 թ. մայիսի 15-ին

147. Երբ է Դրոյի ջոկատը գրավել Խնուսը.

1) 1916 թ. հունվարի 13-ին	3) 1916 թ. մարտի 11-ին
2) 1916 թ. փետրվարի 2-ին	4) 1916 թ. մայիսի 15-ին

148. Երբ է Դրոյի ջոկատը գրավել Մուշը.

1) 1916 թ. հունվարի 13-ին	3) 1916 թ. մարտի 11-ին
2) 1916 թ. փետրվարի 2-ին	4) 1916 թ. մայիսի 15-ին

149. Երբ է Համազասպի ջոկատը գրավել Խիզանը.

1) 1916 թ. հունվարի 13-ին	3) 1916 թ. մարտի 11-ին
2) 1916 թ. փետրվարի 2-ին	4) 1916 թ. մայիսի 15-ին

150. Երբ է ընդունվել օսմանյան բանակում հայ զինծառայողներին հրամանատարական պաշտոններում նշանակելն արգելելու հրամանը.

1) 1915 թ. փետրվարի 25-ին	3) 1915 թ. հունիսի 15-ին
2) 1915 թ. ապրիլի 11-ին	4) 1915 թ. հունիսի 25-ին

151. Երբ է օսմանյան կառավարությունը հատուկ օրենքով արգելել տերության քաղաքացիների մուտքն ու ելքը կայսրությունից.

1) 1915 թ. փետրվարի 25-ին	3) 1915 թ. հունիսի 15-ին
2) 1915 թ. ապրիլի 5-ին	4) 1915 թ. հունիսի 25-ին

152. Երբ են կալանավորվել Գրիգոր Չոհրապը, Վարդգեսը, Սիամանթոն և այլք.

1) 1915 թ. փետրվարի 25-ին	3) 1915 թ. հունիսի 24-ին
2) 1915 թ. ապրիլի 24-ին	4) 1915 թ. հունիսի 25-ին

153. Երբ է կազմվել Անդրկովկասյան հատուկ կոմիտեն.

1) 1917 թ. փետրվարի 27-ին	3) 1917 թ. ապրիլի 26-ին
2) 1917 թ. մարտի 9-ին	4) 1917 թ. մայիսի 2-ին

154. Երբ է ստեղծվել Անդրկովկասյան կոմիսարիատը.

1) 1917 թ. մարտի 9-ին	3) 1917 թ. դեկտեմբերի 5-ին
2) 1917 թ. նոյեմբերի 15-ին	4) 1917 թ. նոյեմբերի 21-ին

155. Երբ է կազմավորվել Հայկական կորպուսը.

1) 1917 թ. մարտի 17-ին	3) 1918 թ. հունվարի 28-ին
2) 1917 թ. նոյեմբերի 16-ին	4) 1918 թ. մարտի 1-ին

156. Երբ է կազմավորվել Առանձին Հայկական կորպուսը.

1) 1917 թ. մարտի 17-ին	3) 1918 թ. հունվարի 28-ին
2) 1917 թ. նոյեմբերի 16-ին	4) 1918 թ. մարտի 1-ին

157. Երբ է ստեղծվել Անդրկովկասի Ժողովրդավարական Դաշնային Հանրապետությունը.

1) 1918 թ. մարտի 1-ին	3) 1918 թ. ապրիլի 9-ին
2) 1918 թ. ապրիլի 6-ին	4) 1918 թ. ապրիլի 28-ին

158. Երբ է սկսել հրատարակվել «Տարեգրություն» պարբերականը.

1) 1798 թ.	2) 1796 թ.	3) 1794 թ.	4) 1799 թ.

159. Երբ է հիմնադրվել Աղաբաբյան դպրոցը.

1) 1810 թ.	2) 1815 թ.	3) 1824 թ.	4) 1837 թ.

160. Երբ է հիմնադրվել Լազարյան ճեմարանը.

1) 1810 թ.	2) 1815 թ.	3) 1824 թ.	4) 1837 թ.

161. Երբ է հիմնադրվել Ներսիսյան դպրոցը.

1) 1810 թ.	2) 1815 թ.	3) 1824 թ.	4) 1837 թ.

162. Երբ է հիմնադրվել Երևանի թեմական դպրոցը.

1) 1824 թ.	2) 1837 թ.	3) 1838 թ.	4) 1846 թ.

163. Երբ է հիմնադրվել Շուշիի թեմական դպրոցը.

1) 1824 թ.	2) 1837 թ.	3) 1838 թ.	4) 1846 թ.

164. Ո՞ր թվականին է Պետերբուրգում ռուսերենով լույս տեսել Խորենացու «Հայոց պատմությունը».

1) 1809 թ.	2) 1815 թ.	3) 1827 թ.	4) 1836 թ.

165. Երբվանից է հրատարակվում «Բազմավեպը».

1) 1836 թ.	2) 1837 թ.	3) 1843 թ.	4) 1846 թ.

166. Երբ է առաջին անգամ Երևանում բեմադրվել «Խելքից պատուհաս» պիեսը.

- 1) 1809 թ.   2) 1815 թ.   3) 1827 թ.   4) 1836 թ.

167. Երբ է Գալուստ Շերմազանյանը բեմադրել հայ և օտար դրամատուրգների պիեսներ.

- 1) 1809 թ.   2) 1815 թ.   3) 1827 թ.   4) 1836 թ.

168. Երբ է ստեղծվել հայկական նոր ծայնագրությունը.

- 1) 1809 թ.   2) 1815 թ.   3) 1827 թ.   4) 1836 թ.

169. Երբ է ստեղծվել «Արևելյան թատրոնը».

- 1) 1861 թ.   2) 1863 թ.   3) 1868 թ.   4) 1869 թ.

170. Երբ է հայկական թատրոն բացվել Թիֆլիսում.

- 1) 1861 թ.   2) 1863 թ.   3) 1869 թ.   4) 1853 թ.

171. Երբ է Կ. Պոլսում ստեղծվել թատրոն Հակոբ Վարդուկյանի գլխավորությամբ.

- 1) 1861 թ.   2) 1863 թ.   3) 1868 թ.   4) 1880 թ.

172. Երբ է Ալեքսանդրապոլում բեմադրվել «Անուշ» օպերան.

- 1) 1856 թ.   2) 1888 թ.   3) 1896 թ.   4) 1912 թ.

173. Երբ է Կարսն առանց կռվի հանձնվել թուրքերին.

- 1) 1918 թ. ապրիլի 12 (25)-ին   3) 1918 թ. մայիսի 15-ին
2) 1918 թ. մայիսի 11-ին   4) 1918 թ. ապրիլի 10 (23)-ին

174. Երբ են ընթացել Բաթումի հաշտության բանակցությունները.

- 1) 1918 թ. մայիսի 27-ից հունիսի 4-ը
2) 1918 թ. մայիսի 7-ից հունիսի 15-ը
3) 1918 թ. մայիսի 11-ից հունիսի 4-ը
4) 1918 թ. մայիսի 14-ից հունիսի 6-ը

175. Երբ են տեղի ունեցել ջապախահայության դիմադրական կռիվները թուրքական զորքերի դեմ.

- 1) 1918 թ. մայիսի 16-ից հունիսի 27-ը
2) 1918 թ. մայիսի 7-ից հունիսի 15-ը
3) 1918 թ. մայիսի 4-ից հունիսի 11-ը
4) 1918 թ. մայիսի 7-ից հունիսի 6-ը

176. Երբ են Տարոնի կամավորները գրավել Ներքին Թալինի բերդը.

- 1) 1918 թ. հունիսի 4-ին   3) 1918 թ. մայիսի 5-ին
2) 1918 թ. մայիսի 7-ին   4) 1918 թ. ապրիլի 10-ին

177. Երբ են հայկական ուժերը հաղթական կռիվներ մղել թուրքերի դեմ Շիրակում՝ Սոգյութլուի ճակատում.

1) 1918 թ. մայիսի 22–28–ը	3) 1918 թ. մայիսի 16–27–ը
2) 1918 թ. մայիսի 23–29–ը	4) 1918 թ. մայիսի 25–30–ը

178. Երբ է տեղի ունեցել Սարդարապատի հերոսամարտը.

1) 1918 թ. մայիսի 22–28–ը	3) 1918 թ. մայիսի 16–27–ը
2) 1918 թ. մայիսի 23–29–ը	4) 1918 թ. մայիսի 25–30–ը

179. Երբ է տեղի ունեցել Բաշ Ապարանի հերոսամարտը.

1) 1918 թ. մայիսի 22–28–ը	3) 1918 թ. մայիսի 16–27–ը
2) 1918 թ. մայիսի 23–29–ը	4) 1918 թ. մայիսի 25–30–ը

180. Երբ է տեղի ունեցել Ղարաքիլիսայի հերոսամարտը.

1) 1918 թ. մայիսի 22–28–ը	3) 1918 թ. մայիսի 16–27–ը
2) 1918 թ. մայիսի 23–29–ը	4) 1918 թ. մայիսի 25–30–ը

181. Երբ է կնքվել Բաթումի հաշտության պայմանագիրը.

1) 1918 թ. հունիսի 4–ին	3) 1918 թ. հունիսի 8–ին
2) 1918 թ. մայիսի 28–ին	4) 1918 թ. մայիսի 4–ին

2. ՓԱՍՏԵՐ ԵՎ ԵՐԵՎՈՒՅԹՆԵՐ

---

1. **Թվարկվածներից ո՞վ է բաղիշեցի հայազգի վաճառական.**
  - 1) մահտեսի Շահմուրատը
  - 2) Հակոբ Բաղիշեցին
  - 3) Խաչատուր Գաղատացին
  - 4) Իսրայել Օրին
2. **Ո՞ւմ ղեկավարությամբ է տեղի ունեցել Էջմիածնի 1677 թ. գաղտնի ժողովը.**
  - 1) Հովհաննես Թուրունջիի
  - 2) Խաչատուր Գաղատացու
  - 3) Հակոբ Ջուղայեցու
  - 4) Իսրայել Օրու
3. **Սյունիքի մելիքները Իսրայել Օրուն ուղեկցող կարգեցին.**
  - 1) Մելիք Սաֆրագին
  - 2) Մինաս վարդապետ Տիգրանյանին
  - 3) մահտեսի Շահմուրատին
  - 4) Սյունիքի մելիք Իսրայելին
4. **Որտե՞ղ է Իսրայել Օրին անցել զինվորական ծառայության և ստացել սպայի աստիճան.**
  - 1) Ֆրանսիայում
  - 2) Իտալիայում
  - 3) Գերմանիայում
  - 4) Ռուսաստանում
5. **Ի՞նչ անունով է հայտնի Հովհան Վիլիելմին ներկայացրած Իսրայել Օրու ծրագիրը.**
  - 1) Հարավային
  - 2) Հյուսիսային
  - 3) Պֆալցյան
  - 4) Մոսկովյան
6. **Էջմիածնի 1677 թ. գաղտնի ժողովին քանի՞ հոգևոր և աշխարհիկ գործիչներ են մասնակցել.**
  - 1) 12
  - 2) 11
  - 3) 6
  - 4) 14
7. **Ովքե՞ր են Շիրվանի հայկական բնակավայրերից ժամանել Արցախ՝ զինված պայքարին օժանդակելու նպատակով.**
  - 1) Եսայի Հասան-Ջալալյանը և Դավիթ բեկը
  - 2) Դավիթ բեկը և մահտեսի Շահմուրատը
  - 3) Ավան և Թարխան հարյուրապետերը
  - 4) Մխիթար սպարապետը և տեր Ավետիսը
8. **1729-1731 թթ. թուրքական նվաճման դեմ դ՞ր սղնախն է շարունակել պայքարը.**
  - 1) Քարագլխի
  - 2) Շոշի
  - 3) Գյուլիստանի
  - 4) Վարանդայի
9. **Ո՞վ էր Գյուլիստանի սղնախի հրամանատարը 1729-1731 թթ.**
  - 1) Թարխան հարյուրապետը
  - 2) Մխիթար սպարապետը
  - 3) Աբրահամ սպարապետը
  - 4) Ավան հարյուրապետը

10. Ո՞վ է Վրաստանից հայ զինվորականների ջոկատով ժամանել Սյունիք 1722 թ.
- 1) Եսայի Հասան–Ջալալյանը
2) Դավիթ բեկը
3) մահտեսի Շահմուրատը
4) Իսրայել Օրին
11. Ո՞ր քաղաքն են պաշարել թուրքերը 1724 թ. հունիսի 7–ին.
- 1) Հալիձոր
2) Երևան
3) Շուշի
4) Մեղրի
12. Որքան զորք է հավաքվել Արցախի մելիքների կողմից 1722 թ.
- 1) 22 000
2) 6 000
3) 15 000
4) 12 000
13. Որքան է եղել Գանձակի մոտակա Ջուլակ վայր Արցախից ժամանած հայկական զորքի թիվը.
- 1) 6 000
2) 10 000
3) 12 000
4) 15 000
14. Որքան զինվոր է կորցրել թուրքական բանակը 1724 թ. Երևանի պաշտպանության ժամանակ.
- 1) 5 հազար
2) 10 հազար
3) 15 հազար
4) 20 հազար
15. Ո՞վ է գլխավորել Սյունիքի ազատագրական պայքարը 1728–1730 թթ.
- 1) Եսայի Հասան–Ջալալյանը
2) տեր Ավետիսը
3) Մխիթար սպարապետը
4) Ստեփանոս Շահումյանը
16. Ո՞ւմ է Դավիթ բեկը նշանակել զորքերի սպարապետ.
- 1) տեր Ավետիսին
2) Մխիթարին
3) Փարսադանին
4) Թորոսին
17. Ո՞րն է դարձել Դավիթ բեկի ստեղծած հայկական իշխանության կենտրոնատեղին.
- 1) Տաթևի ամրոցը
2) Հալիձորի բերդը
3) Զևայի բերդը
4) Որոտանի բերդը
18. Ո՞վ է նշանակվել Խամսայի մելիքությունների առաջին կառավարիչ.
- 1) Շահնազարը
2) Հակոբջանը
3) Եգանը
4) Մելիքջանը
19. Մելիքներից ո՞վ է մասնակցել Նադիրի՝ Հնդկաստան կատարած արշավանքին.
- 1) Եսային
2) Մանուչարը
3) Եգանը
4) Մելիքջանը
20. Ո՞ր զորքերի միջև է տեղի ունեցել Եղվարդի ճակատամարտը.
- 1) օսմանյան և ռուսական
2) պարսկական և օսմանյան
3) հայկական և պարսկական
4) պարսկական և ռուսական
21. Ո՞ր երկրների միջև է կնքվել Էրզրումի պայմանագիրը.
- 1) Թուրքիայի և Ռուսաստանի
2) Հայաստանի և Թուրքիայի
3) Հայաստանի և Պարսկաստանի
4) Պարսկաստանի և Թուրքիայի

22. Թվարկվածներից որը չի մտել Արցախի (Խամսայի) մելիքությունների կազմի մեջ.

1) Գանձակի	3) Զրաբերդի
2) Գյուլիստանի	4) Վարանդայի

23. Ո՞վ է Մադրասի հայկական տպարանի հիմնադիրը.

1) Մովսես Սարաֆյանը	3) Շահամիր Շահամիրյանը
2) Գրիգոր Խոջաջանյանը	4) Մովսես Բաղրամյանը

24. Ո՞վ է «Նոր տետրակ, որ կոչի յորդորակ» գրքի հեղինակը.

1) Մովսես Սարաֆյանը	3) Շահամիր Շահամիրյանը
2) Գրիգոր Խոջաջանյանը	4) Մովսես Բաղրամյանը

25. Ո՞ր զինվորական ակադեմիայում է սովորել Հովսեփ Էմինը.

1) Փարիզի	2) Մոսկվայի	3) Մադրասի	4) Վուլվիչի

26. Քանի հոդվածից էր բաղկացած Հովսեփ Արղությանի և Հովհաննես Լազարյանի կազմած հայ-ռուսական դաշնագրի նախագիծը.

1) 18	2) 20	3) 36	4) 16

27. Քանի հոդվածից էր բաղկացած Շահամիր Շահամիրյանի կազմած հայկական պետականության վերականգնման մասին նախագիծը.

1) 18	2) 20	3) 36	4) 16

28. Ո՞ւմ միջնորդությամբ է կնքվել Բուխարեստի հաշտության պայմանագիրը.

1) Ալեքսանդր Գրիբոյեդովի	3) Խաչատուր Լազարյանի
2) Մանուկ բեյ Միրզայանի	4) Ներսես Աշտարակեցու

29. Ո՞ր գեներալին է Պասկևիչը հանձնարարել պաշարված պահել Երևանի բերդը.

1) Ա. Տորմասովին	3) Ա. Գրիբոյեդովին
2) Ա. Կրասովսկուն	4) Վ. Մադաթովին

30. Ո՞րն է եղել ռուսական զորքերի ամենամեծ հաղթանակը 1826–1828 թթ. ռուս-պարսկական պատերազմում.

1) Օշականի գրավումը	3) Երևանի գրավումը
2) Սարդարապատի գրավումը	4) Թավրիզի գրավումը

31. Ո՞ւմ զորաջոկատն է XIX դ. առաջին կեսի ռուս-թուրքական II պատերազմի ընթացքում կռվել Երևան-Քայազետ ուղղությամբ.

1) Ա. Ճավճավաձեի	3) Ի. Պասկևիչի
2) Գուդովիչի	4) Վ. Մադաթովի

32. Ո՞վ էր Քայազետի 500-հոգանոց կամավորական ջոկատի հրամանատարը.

1) Սումբատովը	3) Մելիք-Մարտիրոսյանը
2) Մ. Վեքիլյանը	4) Գ. Մանուչարյանը

33. Ո՞վ է փոխարինել Ա. Ճավճավաձեին Հայկական մարզի կառավարչի պաշտոնում.

1) Ի. Պասկևիչը	3) Հ. Արղությանը
2) Վ. Բեհբույթովը	4) Ա. Կրասովսկին

34. Ո՞ր վարչական միավորի մեջ են մտել Երևանի, Ալեքսանդրապոլի, Նախիջևանի, Նոր Բայազետի և Օրդուբադի գավառները.

1) Կովկասի փոխարքայության	3) Երևանի նահանգի
2) Կասպիական մարզի	4) Հայկական մարզի

35. Ո՞վ էր 1877–1878 թթ. ռուս–թուրքական պատերազմում Կովկասյան կորպուսի հրամանատարը.

1) Վ. Բեհբույթովը	3) Ա. Տեր–Ղուկասովը
2) Մ. Լոռիս–Մելիքովը	4) Հ. Լազարևը

36. Ո՞վ էր 1877–1878 թթ. ռուս–թուրքական պատերազմում Երևանյան ջոկատի հրամանատարը.

1) Վ. Բեհբույթովը	3) Ա. Տեր–Ղուկասովը
2) Մ. Լոռիս–Մելիքովը	4) Վ. Մադաթովը

37. Ո՞ր երկրների միջև ռազմական բախումով սկսվեց Ղրիմի պատերազմը.

1) Հայաստանի և Թուրքիայի	3) Պարսկաստանի և Թուրքիայի
2) Ռուսաստանի և Թուրքիայի	4) Հայաստանի և Պարսկաստանի

38. Ո՞ր պայմանագրով է ավարտվել Արևելյան պատերազմը.

1) Փարիզի	3) Բեռլինի
2) Սան Ստեֆանոյի	4) Լոնդոնի

39. Ո՞վ էր 1878 թ. Եվրոպա մեկնած հայկական պատվիրակության ղեկավարը.

1) Ն. Վարժապետյանը	3) Մ. Չերազը
2) Գր. Օտյանը	4) Մ. Խրիմյանը

40. Բեռլինի վեհաժողովից առաջ ո՞ւմ է հանձնարարվել մեկնել Սանկտ Պետերբուրգ՝ ռուսական արքունիքի հետ հայերի պահանջները համաձայնեցնելու համար.

1) Մկրտիչ Խրիմյանին	3) Մինաս Չերազին
2) Գրիգոր Օտյանին	4) Խորեն Նարբեյին

41. Ո՞ր պայմանագրով է ավարտվել 1877–1878 թթ. ռուս–թուրքական պատերազմը.

1) Փարիզի	3) Բեռլինի
2) Սան Ստեֆանոյի	4) Լոնդոնի

42. Ո՞վ էր Չեյթունի 1862 թ. ապստամբության ընդհանուր ղեկավարը.

1) Ենի–Տունյանը	3) մահտեսի Գրիգորը
2) Մկրտիչ Յաղուբյանը	4) Մարկոս Թաշճյանը

43. Որքան է եղել հայ մարտիկների թիվը Զեյթունի 1862 թ. ապստամբության ժամանակ.

- 1) 1500   2) 2250   3) 2500   4) 5000

44. Ո՞ր ապստամբությունն է Ս. Շահազիզը համարել «հայկական քաջասրտության փառավոր ապացույց».

- 1) Զեյթունի   2) Սասունի   3) Վանի   4) Առաքելոց վանքի

45. Ո՞վ է հիմնադրել «Պաշտպան հայրենյաց» կազմակերպությունը.

- 1) Արսեն Կրիտյանը   3) Խաչատուր Կերեքցյանը
2) Հակոբ Կալոյանը   4) Ներսես Աբելյանը

46. Ո՞վ է հայ ազատագրական զինված պայքարի մտածողության առաջին ազդարարը.

- 1) Ռաֆֆին   3) Գր. Արծրունին
2) Գր. Օտյանը   4) Մ. Խրիմյանը

47. Ո՞ր կազմակերպությունն է հրատարակել «Ազատության ավետարեր» թերթը.

- 1) «Պաշտպան հայրենյաց»   3) «Զինակիր»
2) «Հայասեր-ազգասեր»   4) «Հայրենասերների միություն»

48. Որտե՞ղ է ստեղծվել «Հայրենիքի սիրո գրասենյակ» խմբակը.

- 1) Վանում   3) Ալեքսանդրապոլում
2) Մեծ Ղարաքիլիսայում   4) Թիֆլիսում

49. Որտե՞ղ է ստեղծվել «Միություն ի փրկություն» գաղտնի ընկերությունը.

- 1) Վանում   3) Կարինում
2) Մեծ Ղարաքիլիսայում   4) Մոսկվայում

50. Որտե՞ղ է ստեղծվել «Հայասեր-ազգասեր» խմբակը.

- 1) Վանում   3) Մոսկվայում
2) Երևանում   4) Թիֆլիսում

51. Որտե՞ղ է հրատարակվել «Հնչակ» թերթը.

- 1) Փարիզում   3) Մարսելում
2) Ժնևում   4) Վանում

52. Որտե՞ղ է հրատարակվել «Արմենիա» թերթը.

- 1) Թիֆլիսում   3) Մարսելում
2) Ժնևում   4) Վանում

53. Ո՞վ էր Կեսարիայի շրջանում հայտնի «Մեծ չելլոյի» առաջնորդը.

- 1) Թ. Ծառուկյանը   3) Ս. Վարդանյանը
2) Ա. Աչըզբաշյանը   4) Ա. Մխիթարյանը

54. Ո՞վ է եղել «Ազատության ավետարեր» թերթի փաստական խմբագիրը.

1) Արսեն Կրիտյանը	3) Խաչատուր Կերեքցյանը
2) Հակոբ Կալոյանը	4) Ներսես Աբելյանը

55. Ո՞վ է «Մարտական հրահանգներ» կանոնագրքի հեղինակը.

1) Գևորգ Չավուշը	3) Հրայր Դժոխքը
2) Աղբյուր Սերոբը	4) Անդրանիկ Օզանյանը

56. Որտեղ է գտնվել հայդուկապետ Արաբոն.

1) Բաքշենում	3) Գյալիսորում
2) Գելիեգուզանում	4) Սուլուխում

57. Որտեղ է սպանվել Աղբյուր Սերոբը.

1) Բաքշենում	3) Գյալիսորում
2) Գելիեգուզանում	4) Ահարոնքում

58. Որքան հայ է կոտորվել 1894–1896 թթ. զանգվածային կոտորածների արդյունքում օսմանյան Թուրքիայում.

1) 150000	2) 100000	3) 300000	4) 200000

59. Ո՞վ էր Ջեյթունի 1895–1896 թթ. ապստամբության փաստական ղեկավարը.

1) Գարուն Աղասին	3) Նազարեթ Չավուշը
2) Մխո Շահենը	4) Ղազար Շովրոյանը

60. Ո՞վ է մտահղացել Խանասորի արշավանքը.

1) Անդրանիկը	3) Արաբոն
2) Նիկոլ Դումանը	4) Գևորգ Չավուշը

61. Ո՞վ է սպանել Մ. Նակաշիձեին.

1) Սմբատը	3) Դրոն
2) Համազասպը	4) Մուրադը

62. Ո՞ւմ խումբն է մարտնչել Ջանգեզուրում 1906 թվականին.

1) Վարդանի	2) Մարտիկի	3) Փարամազի	4) Գարոյի

63. Ո՞վ է 1905 թ. Բաքվի ինքնապաշտպանությունից հետո ղեկավարել Երևանի նահանգի ինքնապաշտպանությունը.

1) Վարդանը	3) Նիկոլ Դումանը
2) Արմեն Գարոն	4) Քեռին

64. Որտեղից են սկիզբ առել 1905–1906 թթ. հայ-թաթարական ընդհարումները.

1) Նախիջևանից	3) Թիֆլիսից
2) Բաքվից	4) Երևանից

65. Ո՞վ է ղեկավարել 1903 թ. Սասունում ստեղծված ինքնապաշտպանության մարմինը.

1) Սեբաստացի Մուրադը	3) Գևորգ Չավուշը
2) Նիկոլ Դումանը	4) Անդրանիկը

66. Ո՞ւմ գլխավորած հայդուկային խումբն է 1903 թ. առաջինը հասել Սասուն.

1) Վարդգեսի	3) Չավուշի
2) Հրայրի	4) Թորգոմի

67. Որտեղ է 1903 թ. ստեղծվել ինքնապաշտպանության ղեկավար մարմին՝ Անդրանիկի գլխավորությամբ.

1) Բաբշենում	3) Գյալխորում
2) Գեղիեգուզանում	4) Ահարոնքում

68. Որքան հայդուկ է դիմագրավել Սասունի դեմ 1904 թ. դուրս բերված թուրքական կանոնավոր բանակին և զինված քրդերին.

1) 1000	2) 37	3) 150	4) 200

69. Ո՞վ է 1912 թ. նշանակվել Եվրոպայում հայոց կաթողիկոսի լիազոր ներկայացուցիչ.

1) Արամ Մանուկյանը	3) Պողոս Նուբարը
2) Մինաս Չերազը	4) Հովհաննես Արշարունին

70. Քանի կետից բաղկացած ծրագիր են կազմել Գիրսը և Վանգենհայմը Արևմտյան Հայաստանի համար.

1) 4	2) 6	3) 10	4) 12

71. Ո՞ր երկրների միջև է կնքվել Սայքս-Պիկոյի համաձայնագիրը.

1) Անգլիայի և Ռուսաստանի	3) Ռուսաստանի և Ֆրանսիայի
2) Թուրքիայի և Անգլիայի	4) Անգլիայի և Ֆրանսիայի

72. Ո՞վ էր 1915 թ. Արարատյան գնդի հրամանատարը.

1) Անդրանիկը	3) Վարդանը
2) Դրոն	4) Համազասպը

73. Որքան է եղել հայ կամավորների թիվը 1915 թ. վերջերին և 1916 թ. սկզբին.

1) 10000	2) 12000	3) 6000	4) 5000

74. Մոտ քանի մարտիկ է եղել հայկական 6 գումարտակներում 1917 թ. սկզբին.

1) 6000	2) 5000	3) 7000	4) 7500

75. Ո՞վ է 1915 թ. ղեկավարել Վանի քաղաքամեջ թաղամասի ինքնապաշտպանության զինվորական խորհուրդը.

1) Ղուկաս Տեովլեթյանը	3) Տիգրան Անդրեասյանը
2) Մկրտիչ Յոթնեղբայրյանը	4) Հայկակ Կոստյանը

76. Ո՞վ է ղեկավարել Ուրֆայի 1915 թ. ինքնապաշտպանության զինվորական խորհուրդը.

1) Հայկակ Կոստյանը	3) Ղուկաս Տեովլեթյանը
2) Մկրտիչ Յոթնեղբայրյանը	4) Տիգրան Անդրեասյանը

77. Որքան հայկական եկեղեցի և վանք է ավերվել կամ կողոպտվել Մեծ եղեռնի ժամանակ.

1) 1500	2) 2500	3) 1350	4) 2350

78. Որքան հայկական դպրոց ու վարժարան է վերացվել Մեծ եղեռնի ժամանակ.

1) 1500	2) 2050	3) 2350	4) 2500

79. Ո՞վ է ընտրվել Արևմտահայ ազգային խորհրդի նախագահ.

1) Հ. Զավրյանը	3) Անդրանիկը
2) Վ. Փափագյանը	4) Ա. Մանուկյանը

80. Որտեղ է 1917 թ. ստորագրվել ռուս-թուրքական զինադադարի համաձայնագիր.

1) Երզնկայում	3) Բաթումում
2) Տրապիզոնում	4) Թիֆլիսում

81. Որտեղ է ստորագրվել հաշտության պայմանագիր Խորհրդային Ռուսաստանի և Քառյակ միության երկրների միջև.

1) Պետրոգրադում	3) Բաթումում
2) Բրեստ-Լիտովսկում	4) Երզնկայում

82. Ո՞վ է եղել Հայկական կորպուսի կոմիսար.

1) Դրոն	3) Մ. Արեշյանը
2) Մ. Սիլիկյանը	4) Ա. Մանուկյանը

83. Ո՞վ էր Հայկական կորպուսի հրամանատարը.

1) Ա. Օզանյանը	3) Մ. Սիլիկյանը
2) Թ. Նազարբեկյանը	4) Մ. Արեշյանը

84. Ո՞վ էր Բաշ Ապարանի ջոկատի հրամանատարը.

1) Դանիել Բեկ-Փիրումյանը	3) Անդրանիկը
2) Գ. Նժդեհը	4) Դրոն

85. Ո՞վ է հայ առաջին պարբերականի հիմնադիրը.

1) Հարություն Շմավոնյանը	3) Հակոբ Մեղապարտը
2) Մխիթար Սեբաստացին	4) Գրիգոր Արծրունին

86. Ո՞ւմ խմբագրությամբ է հրատարակվել «Տարեգրությունը».

1) Հարություն Շմավոնյանի	3) Ղուկաս Ինճիճյանի
2) Մխիթար Սեբաստացու	4) Հովսեփ Գաթրոնյանի

87. Որտեղ է լույս ընծայվել «Ազդարարը».

1) Մադրասում	3) Մոսկվայում
2) Վենետիկում	4) Փարիզում

88. Որտեղ է լույս ընծայվել «Տարեգրություն» պարբերականը.

1) Մադրասում	3) Վենետիկում
2) Մոսկվայում	4) Վիեննայում

89. Թվարկվածներից ո՞րն է հայոց առաջին պարբերականը.

1) «Բազմավեպը»	3) «Ազդարարը»
2) «Ազատության ավետաբերը»	4) «Ուրբաթագիրքը»

90. Թվարկվածներից ո՞վ է ընտրվել Թիֆլիսի քաղաքագլուխ.

1) Ստեփանոս Ներսիսյանը	3) Պողոս Արապյանը
2) Ալ. Ճավճավաձեն	4) Գալուստ Շերմազանյանը

91. Ո՞վ է ստեղծել հայկական նոր ծայնագրությունը.

1) Մկրտում Հովնաթանյանը	3) Կոմիտասը
2) Համբարձում Լիմոնճյանը	4) Գալուստ Շերմազանյանը

92. Որտեղ է 1809 թ. ռուսերենով լույս տեսել Խորենացու «Հայոց պատմությունը».

1) Մոսկվայում	3) Թիֆլիսում
2) Աստրախանում	4) Պետերբուրգում

93. Ի՞նչ անունով է հայտնի Շերմազանյանի թատրոնը.

1) «Շերմազանյան ամրոց»	3) «Շերմազանյան դարպաս»
2) «Շերմազանյան թատրոն»	4) «Շերմազանյան դպրոց»

94. Հայ մամուլի թվարկված պարբերականներից ո՞րն է հրատարակվում մինչ այսօր.

1) «Ազգասերը»	3) «Բազմավեպը»
2) «Արարատը»	4) «Կովկասը»

95. Ո՞վ է ժամանակակից երկրաքիմիա գիտաճյուղի հիմնադիրը.

1) Անդրեաս Արծրունին	3) Հովհաննես Ադամյանը
2) Հակոբ Չամչյանը	4) Խորեն Սինանյանը

96. Ո՞վ է ժամանակակից լուսաքիմիայի հայրը.

1) Անդրեաս Արծրունին	3) Հովհաննես Ադամյանը
2) Հակոբ Չամչյանը	4) Խորեն Սինանյանը

97. Ո՞վ է գունավոր հեռուստատեսության հիմնադիրը.

1) Անդրեաս Արծրունին	3) Հովհաննես Ադամյանը
2) Հակոբ Չամչյանը	4) Խորեն Սինանյանը

98. Ո՞վ է առաջինը հայտնաբերել Յուպիտերի վեցերորդ արբանյակը.

1) Անդրեաս Արծրունին	3) Հովհաննես Ադամյանը
2) Հակոբ Չամչյանը	4) Խորեն Սինանյանը

99. Ո՞վ է «Անի» աշխատության հեղինակը.

1) Մ. Աբեղյանը	3) Գ. Ղափանցյանը
2) Հ. Աճառյանը	4) Ն. Մառը

100. Ո՞վ է հրատարակել «Գիտական շարժում» պարբերականը.

1) Զակոմո Չամչյանը	3) Նազարեթ Տաղավարյանը
2) Խորեն Սինանյանը	4) Լևոն Տիգրանյանը

101. Ո՞վ է էվոլյուցիոն ֆիզիոլոգիայի հիմնադիրը.

1) Լևոն Օրբելին	3) Միհրան Ղասաբյանը
2) Մարգար Առուստամովը	4) Խորեն Սինանյանը

102. Տրվածներից ո՞րն է առաջին հայ գիտական պարբերականը.

1) «Գիտական շարժումը»	3) «Տարեգրությունը»
2) «Ազդարարը»	4) «Բազմավեպը»

103. Ավելի քան քանի հատոր է Ղ. Ալիշանի գիտական ժառանգությունը.

1) 23	2) 35	3) 45	4) 40

104. Ո՞վ է հայ ազգային բնանկարի հիմնադիրը.

1) Գևորգ Բաշինջաղյանը	3) Մարտիրոս Սարյանը
2) Եղիշե Թադևոսյանը	4) Հովհաննես Այվազովսկին

105. Հայ նկարիչներից ո՞վ է հարել իմպրեսիոնիզմին.

1) Գևորգ Բաշինջաղյանը	3) Մարտիրոս Սարյանը
2) Եղիշե Թադևոսյանը	4) Հովհաննես Այվազովսկին

106. Ո՞վ է «Շամիրամն Արա Գեղեցիկի դիակի մոտ» ու «Սալոմե» մեծադիր կտավների հեղինակը.

1) Երվանդ Ոսկանը	3) Գևորգ Բաշինջաղյանը
2) Վարդգես Սուրենյանցը	4) Հովհաննես Այվազովսկին

107. Ո՞վ է նոր շրջանի հայ քանդակագործության հիմնադիրներից.

1) Երվանդ Ոսկանը	3) Հարություն Սինանյանը
2) Եղիշե Թադևոսյանը	4) Գևորգ Բաշինջաղյանը

108. Ո՞վ է կերտել Խաչատուր Աբովյանի հուշարձանը.

1) Երվանդ Ոսկանը	3) Անդրեաս Տեր-Մարությանը
2) Գևորգ Բաշինջադյանը	4) Եղիշե Թադևոսյանը

109. Ո՞վ է եղել «Արևելյան թատրոնի» ղեկավարը.

1) Պետրոս Մաղաքյանը	3) Հովհաննես Աբելյանը
2) Պետրոս Ադամյանը	4) Լևոն Քալանթարը

110. Ո՞վ է հայ օպերային արվեստի հիմնադիրը.

1) Գ. Սինանյանը	3) Մ. Եկմալյանը
2) Տ. Չուխաճյանը	4) Ա. Տիգրանյանը

ZANGAK

3. ԱՇԽԱՏԱՆՔ ՍԿԶԲՆԱԴՐՅՈՒՐՆԵՐԻ ՀԵՏ

---

1. Ո՞վ է մեջբերված խոսքերի հեղինակը.

«Բարձրյալն Աստված թող ... ձեր սրտի մեջ ներշնչի հավատի զգացումները՝ ազատելու համար բոլոր քրիստոնյաներին և հատկապես մեր ազգին»:

- 1) Հակոբ Զուղայեցին
- 2) Շահամիր Շահամիրյանը
- 3) Խաչատուր Գաղատացին
- 4) Մովսես Բաղրամյանը

2. Ո՞ւմ են ուղղված հետևյալ խոսքերը.

«Բարձրյալն Աստված թող ... ձեր սրտի մեջ ներշնչի հավատի զգացումները՝ ազատելու համար բոլոր քրիստոնյաներին և հատկապես մեր ազգին»:

1) Լյուդովիկոս XIV–ին	3) Պյոտր I–ին
2) Հովհան Վիլիելմին	4) Վախթանգ VI–ին

3. Ո՞ր բերդի պաշարման ժամանակ են Մխիթար սպարապետն ու տեր Ավետիսը հետևյալ խոսքերով դիմել հայ զինվորներին.

«Արիացե՛ք, մի՛ երկնչե՛ք, հեղևեցե՛ք մեզ: Եթե հասել է մեր վախճանը, քաջաբար մեռնենք, որովհետև մեզ համար ավելի լավ է արիությամբ պարիսպներից դուրս մեռնել, քան այստեղ՝ մեր աչքերի առաջ, տեսնել մեր ընտանիքների ու բարեկամների մահը»:

1) Զևայի	3) Հալիձորի
2) Որոտանի	4) Տաթևի

4. Ո՞ր աշխատությունում են զետեղված հետևյալ խոսքերը.

«Խիզախությամբ եղեք, եղե՛ք նմանվողներ մեր նախահոր՝ քաջ Արամի որդիներին, որ միգուցե թե այդպիսով կարողանանք վերագտնել մեր հայրենիքն Արարապոյան»:

- 1) «Որոգայթ փառաց»–ում
- 2) «Նոր տետրակ»–ում
- 3) Մ. Խորենացու «Հայոց պատմություն»–ում
- 4) «Հովսեփ Էմինի կյանքը և արկածները» գործում

5. Ովքեր են երգվել հետևյալ խոսքերով.

«Այսուհետև իմ բարձր լինելու են Հայաստանի լեռները, իսկ բաղձալի երազանքը՝ հայրենիքի համար մեռնելը»:

- 1) «Զինակիր» խմբի անդամները
- 2) ՀՅԴ անդամները
- 3) Ֆիդայիները
- 4) Ս. Աստվածածնի վանքում խորհրդակցության մասնակիցները

6. Ո՞վ է հետևյալ խոսքերի հեղինակը.

«Ամեն ոք իր մասին է մտածում: Իր երկրի սահմաններից այն կողմ եթե նայող կա, նայում է միայն հանուն իր շահերի: Ոչ ոք ոչ մի մարդ չի ուղարկի փաճկական ճակատ՝ փուն գնացող ռուսներին փոխարինելու համար...մենակ ենք և պեղք է ապավինենք միայն մեր ուժերին՝ թե՛ ճակատը պաշտպանելու և թե՛ երկրի ներսում կարգ հաստատելու համար»:

- 1) Մովսես Սիլիկյանը
- 2) Ռուբեն Տեր-Մինասյանը
- 3) Արամ Մանուկյանը
- 4) Թովմաս Նազարբեկյանը

4. ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՏԵՐՄԻՆՆԵՐ ԵՎ ՀԱՍԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

1. Սղնախներ են կոչվել Արցախում կազմակերպված՝

- 1) ռազմական խորհուրդները
- 2) պաշտպանական հենակետային ամրությունները
- 3) զինված վաշտերը
- 4) կիսանկախ հայկական իշխանապետությունները

2. Ո՞ւմ են անվանել «Նեմրոթի հսկա».

- 1) Գևորգ Չավուշին
- 2) Աղբյուր Սերոբին
- 3) Հրայր Դժոխքին
- 4) Անդրանիկ Օզանյանին

3. Չեղլուներ կոչվել են՝

- 1) քրդական հակակառավարական ջոկատները
- 2) Արևմտյան Հայաստանի ժողովրդական վրիժառուները
- 3) համիդիե ջոկատների զինյալները
- 4) Բալկաններից Արևմտյան Հայաստան ներթափանցած մահմեդականները

4. Հասկացությունները համապատասխանեցնել բովանդակությանը.

1) պանիսլամիզմ	ա) համաթուրքականություն
2) պանթուրքիզմ	բ) ինքնագոհ
3) ջիհադ	գ) սրբազան պատերազմ
4) համիդիե	դ) քրդական ջոկատ
	ե) համախլամականություն

1) 1-ե, 2-ա, 3-բ, 4-գ

3) 1-ե, 2-ա, 3-գ, 4-դ

2) 1-գ, 2-ա, 3-բ, 4-ե

4) 1-դ, 2-գ, 3-ա, 4-բ

5. 1917 թ. մարտի 2-ին Ռուսաստանում ձևավորված բարձրագույն գործադիր իշխանությունը կոչվել է՝

1) Պետական դումա	3) Ժամանակավոր կառավարություն
2) Պետրոգրադի խորհուրդ	4) Ժողովրդական կոմիսարների խորհուրդ

6. 1917 թ. մարտի 9-ին Կովկասի նախկին փոխարքայության սահմաններում կազմված նոր մարմինը կոչվել է՝

1) Անդրկովկասյան հատուկ կոմիտե	3) Ժամանակավոր կառավարություն
2) Անդրկովկասյան կոմիսարիատ	4) Սահմանադիր ժողով

7. 1917 թ. ապրիլի 26-ին առաջին անգամ պաշտոնապես ճանաչվել և «Թուրքա-հայաստան» անվանումն է ստացել՝

- 1) Վանի, Բիթլիսի, Խարբերդի և Դիարբեքիրի նահանգներից կազմված հայկական մասը

- 2) Ռուսաստանից Օսմանյան կայսրության կողմից նվաճված տարածքի հայկական մասը
- 3) Օսմանյան կայսրությունից Ռուսաստանի կողմից նվաճված տարածքի հայկական մասը
- 4) Էրզրումի, Տրապիզոնի, Սեբաստիայի, Բիթլիսի, Խարբերդի նահանգների հայկական մասը

8. Ռուսաստանում 1917 թ. հոկտեմբերի 25-ին ստեղծված նոր կառավարությունը կոչվել է՝

1) Ռազմահեղափոխական կոմիտե	3) Ժամանակավոր կառավարություն
2) Սահմանադիր կոմիտե	4) Ժողովրդական կոմիսարների խորհուրդ

9. Անդրկովկասում 1917 թ. նոյեմբերի 15-ին կազմավորված գործադիր նոր մարմինը կոչվել է՝

1) ԱՀԿ	3) Ժամանակավոր կառավարություն
2) Անդրկովկասյան կոմիսարիատ	4) ԺԿԽ

10. Տրված բացատրություններից որոնք են ճիշտ.

- 1) Նադիր շահի օրոք Սյունիքի (Զրաբերդի, Գյուլիստանի, Խաչենի, Վարանդայի և Դիզակի) մելիքությունները սկսեցին անվանվել Խամսայի (հինգ) մելիքություններ:
- 2) Ռուսաստանի համեմատությամբ Կովկասի լեռնաշղթայից այն կողմ՝ հարավ գտնվող երկրամասը ռուսերեն անվանել են Անդրկովկաս:
- 3) Ռուսաստանում 1917 թ. հոկտեմբերի 25-ին ստեղծված նոր կառավարությունը կոչվել է Ժամանակավոր:
- 4) Երևանի խանության կառավարիչ սարդարը (զորագլուխ, զորահրամանատար) օժտված էր ռազմավարչական մեծ իշխանությամբ:
- 5) Արցախում կազմակերպված կիսանկախ հայկական թագավորություններն անվանվել են սղնախներ:

11. Տրված բացատրություններից որոնք են ճիշտ.

- 1) 1840 թ. ապրիլի 10-ին վերացվել է Կասպիական մարզը և ստեղծվել երկու վարչամիավոր՝ Վրացա-իմերեթական նահանգ և Հայկական մարզ:
- 2) 1839 թ. սուլթանական կառավարությունը հրապարակել է թանգիմաթը՝ բարենորոգումների հրովարտակը՝ հռչակելով սահմանադրության ընդունումը և ազգերի իրավահավասարություն:
- 3) 1844 թ. Կ. Պոլսում ստեղծված մարմինը կոչվում էր Ազգային ժողով, որի անդամների մեծ մասը հայ արիեստավորներն էին:
- 4) 1828 թ. մարտի 21-ին Նիկոլայ I-ի հրամանագրով Երևանի և Նախիջևանի նախկին խանություններից կազմված վարչական միավորը կոչվում էր Հայկական մարզ:
- 5) 1836 թ-ի մարտի 11-ին հրապարակված եկեղեցական կանոնադրությամբ (պոլոժենիե) սահմանվեցին Հայոց եկեղեցու վարչական իրավունքներն ու պարտականությունները, եկեղեցու ու կառավարության փոխհարաբերությունները:

12. Տրված բացատրություններից որոնք են սխալ.

- 1) Ազատագրական պայքարի այն ձևը, երբ հայերը տարերայնորեն, անկազմակերպ դուրս են եկել կենաց ու մահու կռվի՝ իրենց ապրելու իրավունքն ու արժանապատվությունը պաշտպանելու համար, հայտնի է հայդուկային կամ ֆիդայական շարժում անունով:
- 2) Հայդուկները (արաբերեն՝ տասնապետ) Արևելյան Հայաստանում կռվող ժողովրդական վրիժառուներն էին:
- 3) 1891 թ. սուլթան Աբդուլ Համիդ II-ը քրդական անհնազանդ ջոկատներից ստեղծել է մոտ 30 հեծելազնդեր, որոնք իր անունով կոչվել են համիդիե:
- 4) Առաջին հայդուկները հայերի նկատմամբ թուրքական իշխանությունների կողմից նոր բռնությունների առիթ չտալու նպատակով հաճախ ներկայացել են որպես քրդեր և հանդես եկել «չեյլոներ» կոչվող քրդական հակակառավարական ջոկատների կազմում:
- 5) Պանթյուրքիզմը (հակաթյուրքականություն) ենթադրում էր իսլամադավան բոլոր ազգերի միավորում օսմանյան Թուրքիայի դրոշի ներքո և սրբազան պատերազմ (ջիհադ) բոլոր անհավատների՝ գյավուրների դեմ:
- 6) Ֆիդայիները կամ ֆեդայիները (արաբերեն՝ զոհ, ջան ֆեդա՝ ինքնազոհ) երդվում էին ամբողջովին նվիրվել իրենց ժողովրդի պաշտպանությանն ու ազատագրությանը:
- 7) Ֆիդայիները, զենքը ձեռքին, հեռանում էին լեռներն ու անտառները և համիդիե գնդերի կազմում իրականացնում պատժիչ գործողություններ ատելի թուրք և հայ պաշտոնյաների նկատմամբ:

13. Կ. Պոլսի հայ համայնքի գործերի կառավարման նպատակով 1844 թ. ստեղծված մարմինը կոչվում էր՝

- 1) Սինոդ
- 2) Ազգային ժողով
- 3) Ազգային խորհուրդ
- 4) Պատրիարքարան

14. Ընտրել տերմինների կամ հասկացությունների ճիշտ բացատրությունները.

- 1) Հայ հեղափոխական դաշնակցություն կուսակցությունն իր տարբեր կառույցների գործունեությունը համակարգելու համար ստեղծեց հատուկ մարմիններ, որոնք կոչվում էին բյուրո:
- 2) Բալկաններում օսմանյան բռնապետության դեմ պայքարի ելած վրիժառուները կոչվում էին չեյլոներ:
- 3) Հայդուկ հունգարերեն նշանակում է «հետևակ»:
- 4) Առաջին հայդուկները հայերի նկատմամբ թուրքական իշխանությունների կողմից նոր բռնությունների առիթ չտալու նպատակով հաճախ ներկայացել են որպես քրդեր և հանդես եկել «չետնիկներ» կոչվող քրդական հակակառավարական ջոկատների կազմում:
- 5) Ֆիդայի կամ ֆեդայի արաբերեն նշանակում է «ահաբեկիչ»:

15. Թուրքական կառավարության կողմից 1839 թ. հրապարակված բարենորոգումների հրովարտական անվանվել է՝

1) պոլիժենիե	3) դեկրետ
2) թանզիմաթ	4) կանոնադրություն

16. 1839 թ. թուրքական կառավարությունը հրապարակեց թանզիմաթ, որը նշանակում է՝

1) ազգային կանոնադրություն	3) սահմանադրություն
2) բարենորոգումների հրովարտակ	4) օրենքների ժողովածու

17. Ըստ ժամանակավոր կառավարության որոշման՝ ինչ անունով է հայտնի Օսմանյան կայսրությունից նվաճված հայկական մասը՝ որպես վարչական առանձին միավոր.

1) Թուրքահայաստան	3) Հայկական մարզ
2) Տաճկահայաստան	4) Հայկական նահանգ

18. Ինչպե՞ս էր կոչվում Արևելահայոց ազգային համախորհրդակցությունից քիչ անց ձևավորված, օրենսդրական իրավասություն ունեցող մարմինը.

1) Հայոց ազգային խորհուրդ	3) Վարիչների մարմին
2) Ազգային ժողով	4) Հատուկ կոմիտե

19. Ընտրել տերմինների կամ հասկացությունների սխալ բացատրությունները.

- 1) Ստորին Բասենի վարչական կենտրոն Հասան կալան ռուս մեծ գրող Ա. Պուշկինն անվանել է «Արզրումի (Էրզրում) բանալի»:
- 2) 1826–1828 թթ. ռուս–պարսկական պատերազմի օրերին մի խումբ հայ մտավորականների մշակած ազատագրական նախագծի համաձայն՝ ռուսական կայսր Նիկոլայ I-ը կրելու էր նաև «Հայոց թագավոր» տիտղոսը:
- 3) Արևելյան Հայաստանի տարածքում ռուսական իշխանությունների ստեղծած և 12 տարի գոյություն ունեցած վարչական միավորը կոչվում էր Հայկական մարզ:
- 4) Արցախում կազմավորված կիսանկախ իշխանությունները կոչվել են սղնախներ:
- 5) Ռուսաստանի կազմում Շամախի կենտրոնով 1840 թ. ստեղծված վարչական միավորը կոչվում էր Կասպիական մարզ:

20. Ընտրել սխալ բացատրությունները.

- 1) Հայ եկեղեցու վարչական իրավունքներն ու պարտականությունները, եկեղեցու և կառավարության փոխհարաբերությունները սահմանող փաստաթուղթը հայտնի է «պոլիժենիե» անունով:
- 2) Ըստ «պոլիժենիե»-ի՝ Հայ եկեղեցու հոգևոր գերագույն մարմինը կոչվելու էր սեյմ:
- 3) «Պոլիժենիե»-ով Հայ եկեղեցին դուրս էր մնում ռուսական կառավարության վերահսկողությունից:

- 4) 1840 թ. ստեղծված վարչական միավորը, որի կենտրոնը Թիֆլիսն էր, կոչվում էր Վրացա-իմերեթական նահանգ:
- 5) Ռուսաստանի կազմում 1844 թ. հիմնված վարչական մեծ միավորը կոչվում էր Կովկասի փոխարքայություն:

21. Ընտրել այն հարկատեսակները, որոնք կազմել են բերքի 1/10 մասը.

- 1) գլխահարկ
- 2) աշար
- 3) տասանորդ
- 4) անասնահարկ
- 5) ճանապարհների ու արոտների հարկ

22. Ընտրել այն մարմինները, որ նախատեսվում էր ստեղծել արևմտահայերի «Ազգային սահմանադրությամբ».

- 1) Ազգային կենտրոնական վարչություն
- 2) Կենտրոնական կոմիտե
- 3) Հայոց ազգային կենտրոնական բյուրո
- 4) Հատուկ կոմիտե
- 5) Երեսփոխանական ժողով

23. Երիտթուրքերի ծրագրով Բոսֆորից մինչև Չինաստան և Սառուցյալ օվկիանոս ընդգրկող թյուրքալեզու ժողովուրդների մեկ միասնական պետությունը լինելու էր.

- 1) Մեծ Թուրքեստանը
- 2) Մեծ Թուրանը
- 3) Մեծ Կովկասը
- 4) Մեծ Ասիան

24. 1917 թ. դեկտեմբերին Արևմտահայերի ազգային խորհրդի կայացրած որոշմամբ ստեղծված զորամիավորումը ինչ անուններով էր հայտնի.

- 1) Հայկական առանձին հարվածային զորամաս
- 2) Հայկական կորպուս
- 3) Արևմտահայ զորաբաժին
- 4) Մահապարտների գունդ
- 5) Արևմտահայ դիվիզիա

25. Ինչ անուններով էր նաև հայտնի Աղբյուր Սերոբը.

- 1) Նեմրութի հսկա
- 2) Նեմրութի աղբյուր
- 3) Նեմրութի ասլան
- 4) Բաբշենի ասլան
- 5) Սոխորդի հսկա

5. ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԻՐԱԴԱՐՁՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԵՐԵՎՈՒՅԹՆԵՐԻ ՊԱՏՃԱՌՆԵՐ ՈՒ ՀԵՏԵՎԱՆՔՆԵՐ

1. Ինչ նպատակով է անգլիական «Արևելահնդկական» ընկերությունը պայմանագիր կնքել հայ վաճառականների հետ.

- 1) գերշահույթ ստանալու և գործն ընդլայնելու
- 2) Հայոց պետականության վերականգնմանը խանգարելու
- 3) հնդիկ առևտրականներին մրցակցությունից դուրս մղելու
- 4) Հնդկաստան մուտք գործելը դյուրացնելու և հայ վաճառականության մրցակցությունից խուսափելու

2. Ինչո՞վ է պայմանավորված եղել հայ ազատագրական պայքարի նոր գաղափարախոսության ձևավորումը XIX դարի երկրորդ կեսին.

- ա) անգլիական դիվանագիտության ցուցաբերած խարդավանքներով
- բ) Եվրոպայում ընթացող հեղափոխություններով
- գ) Սևծովյան տարածաշրջանում և Բալկանյան թերակղզում Ռուսաստանի դիրքերի թուլացմամբ
- դ) արևմտահայերի ազգային սահմանադրության գործադրմամբ
- ե) հունգար, սլավոնական ժողովուրդների ազատագրական շարժումներով
- զ) հայոց ազգային-հասարակական կյանքի զարթոնքով

1) բ , գ, ե

2) բ, դ, ե

3) ա, բ, ե

4) բ, ե, գ

3. Ինչ նպատակով են ձևավորվել ազատագրական խմբակներն ու կազմակերպությունները.

- 1) հայ հասարակության հոգևոր կյանքի ղեկավարությունն իրենց ձեռքը վերցնելու
- 2) հայ հասարակության մեջ խմորվող օտարամոլությունը վերացնելու
- 3) հայ հասարակության մեջ եղած ներքին երկպառակությունները վերացնելու
- 4) հայ հասարակության մեջ զինված պայքարի գաղափարախոսությունը տարածելու և գործնականում կիրառելու

4. Ո՞րն է եղել նորակազմ ՀՅԴ կուսակցության հիմնական նպատակը.

- 1) Արևելյան և Արևմտյան Հայաստանի միացումը
- 2) Արևելյան Հայաստանի քաղաքական և տնտեսական ազատագրումը
- 3) Արևմտյան Հայաստանի քաղաքական և տնտեսական ազատագրումը
- 4) Արևելյան և Արևմտյան Հայաստանում տնտեսական բարեփոխումների անցկացումը

5. Ինչ պատրվակով է Թուրքիան չեղյալ հայտարարել Արևմտյան Հայաստանում բարենորոգումներ անցկացնելու վերաբերյալ ռուս-թուրքական 1914 թ. համաձայնագիրը.

- 1) Գերմանիան, Ավստրո-Հունգարիան և Իտալիան հրաժարվել են այդ համաձայնագրի առանցքային դրույթներն ընդունելուց:
- 2) Գերմանական կառավարությունը որոշում է կայացրել ռուսական կողմի հետ առանձին քննարկելու բարենորոգումների հարցը:
- 3) Սկսվել էր Առաջին համաշխարհային պատերազմը:
- 4) Թուրքիայում սկսվել էին ներքաղաքական կռիվներ:

6. Ինչ նպատակով է լույս ընծայվել «Ազդարարը».

- 1) Արևմտյան և Արևելյան Հայաստանների միջև աշխույժ քաղաքական, տնտեսական և մշակութային կապը պահպանելու
- 2) հայ մշակույթի բնագավառում տեղի ունեցող իրադարձություններն ու ձեռքբերումները վերլուծելու
- 3) Հնդկաստանի հայության աշխույժ հասարակական կյանքը կազմակերպելու և ուղղորդելու
- 4) հայ ժողովրդի ազատագրական պայքարը կազմակերպելու և ղեկավարելու

7. Ինչ նպատակով է լույս ընծայվել «Տարեգրություն» պարբերականը.

- 1) հայ ժողովրդին աշխարհում տեղի ունեցող իրադարձությունների մասին տեղեկություններ հաղորդելու
- 2) հնդկական հասարակությանը բուն Հայաստանում տեղի ունեցող իրադարձություններին իրազեկ դարձնելու
- 3) հայ ժողովրդին ռուս հասարակական կյանքին, նրա առաջադիմական մշակույթին ու գիտությանը հաղորդակից դարձնելու
- 4) Հնդկաստանի հայության աշխույժ հասարակական կյանքը կազմակերպելու և ուղղորդելու

8. Ինչ արդյունք ունեցավ XVIII դարի առաջին երեսնամյակի ազատագրական պայքարը Սյունիքում.

- 1) Կանխվեց վրաց բանակի կողմից Արարատյան դաշտի հայկական գյուղերի բնակչության կողոպուտն ու հնարավոր արյունահեղությունը:
- 2) Հասարակության տարբեր խավեր համախմբվեցին, և մարտական շունչ հաղորդվեց քաղաքական կուսակցություններին:
- 3) Սյունիքում որոշակի ժամանակով վերականգնվեց հայկական իշխանությունը:
- 4) Ստեղծվեցին նախադրյալներ Հայաստանի ազատագրության գործում Արևմուտքի օժանդակությունը ստանալու համար:

9. Ինչ հետևանքներ է ունեցել 1828 թ. պարսկահպատակ հայերի վերաբնակեցումը.

- 1) Ռուսահպատակ դարձած հայերը ձեռք բերեցին անձի ու գույքի ապահովության, ազգային կյանքի կազմակերպման ավելի նպաստավոր պայմաններ:
- 2) Ախալքալաքի գավառում պարսկահայերը վերաշինեցին կամ հիմնադրեցին 50 գյուղ:

- 3) Արևելյան Հայաստանի տարածքի մեծ մասի վրա կրկին սկսվեց ազգահավաք գործընթաց:
- 4) Համախմբվեցին հայ հասարակության տարբեր խավեր, և ժողովրդական պայքարը նոր թափ ստացավ:
- 5) Մի խումբ հայ մտավորականներ, հետևելով իրենց նախորդ գործիչների օրինակին, Հայաստանի ազատագրության նախագիծ մշակեցին և ներկայացրին ռուսական արքունիքին:

10. Ո՞րն էր ռուսական իշխանությունների կողմից Հայոց եկեղեցու բարեփոխման նպատակը.

- 1) Հայոց եկեղեցին ռուսական իշխանության հսկողության տակ պահելը
- 2) Հայոց եկեղեցուն հարկերից ու տուրքերից ազատելը
- 3) Հայոց եկեղեցու և ռուսական կառավարության փոխհարաբերությունները կարգավորելը
- 4) Հայոց եկեղեցու նվիրապետական նոր կառույցի հաստատումը
- 5) հայ ժողովրդին կրոնական ինքնուրույն համայնքի կարգավիճակից զրկելը

11. Արևմտյան Հայաստանում ֆիդայական շարժումը հետևանք էր՝

- 1) հայ ժողովրդի քաղաքական և տնտեսական ծանր վիճակի
- 2) արևմտահայության մեջ անջատողական ձգտումների ուժեղացման
- 3) Կ. Պոլսի հայոց պատրիարքության գործունեության արգելման
- 4) կուսակցությունների, մասնավորապես դաշնակցության, ֆինանսական ու կազմակերպչական աջակցության
- 5) արևմտահայությանը հողազրկելու և հայրենիքից դուրս մղելու պետական քաղաքականության

12. Որո՞նք էին 1826–1828 թթ. ռուս–պարսկական պատերազմի հետևանքները ռուսահպատակ դարձած հայերի համար.

- 1) Նրանք ստացան կյանքի և գույքի ապահովություն:
- 2) Հռչակեցին անկախ պետականություն Ռուսաստանի հովանու ներքո:
- 3) Կրկին բնակեցրին նկատելիորեն հայաթափված Արևելյան Հայաստանի տարածքը:
- 4) Ազատվեցին ազգային–գաղութային ճնշումներից ու հալածանքներից:
- 5) Ազատվեցին սոցիալական հալածանքներից:

13. Որո՞նք էին 1877–1878 թթ. ռուս–թուրքական պատերազմին մեծ թվով հայերի մասնակցության պատճառները.

- 1) գրավված տարածքներում հայկական ինքնավարություն ստեղծելու Ալեքսանդր II կայսեր խոստումները
- 2) Արևմտյան Հայաստանի ազատագրման հույսերը
- 3) թուրքական տիրապետության դեմ հույների ազատագրական պայքարի վերելքը
- 4) ռուսական բանակի հրամանատարության կազմում զգալի թվով հայ զորավարների առկայությունը
- 5) Ռուսաստանի կողմից արևմտահայերին տրված արտոնությունները

14. Թվարկվածներից որոնք են 1862 թ. Զեյթունի ապստամբության հետևանքներ.

- 1) գեյթունցիների հարկատվության վերացումը
- 2) կրոնափոխության արգելումը
- 3) Զեյթունի նախկին կիսանկախ վիճակի վերացումը
- 4) Զեյթունի շրջափակման վերացումը
- 5) Բարձր դռան պարտավորվելը ներում շնորհելու հայերին, ապահովելու նրանց կյանքն ու գույքը

15. Գտնել սխալ պատասխանները:

Ժամանակավոր կառավարության 1917 թ. ապրիլի 26–ի որոշման հետևանքով՝

- 1) Օսմանյան կայսրությունից նվաճված տարածքի հայկական մասը՝ որպես առանձին վարչական միավոր, ստացավ «Թուրքահայաստան» անվանումը
- 2) Արևմտյան Հայաստանի տարածքում մինչև նրա կարգավիճակը վերջնականապես որոշելը, ստեղծվեցին երեք հայկական մարզեր՝ Էրզրումի, Խնուսի, Վանի
- 3) Ռուսաստանը պաշտոնապես ճանաչեց հայ ժողովրդի ազատ ինքնորոշման և ազգային անկախ պետություն ունենալու իրավունքը
- 4) Հանձնարարվեց ամեն տեսակի օգնություն ցույց տալ գրավված մարզերի հայ բնակչությանը
- 5) Հայկական մարզերը կառավարվեցին գեներալ կոմիսարի և նրա երկու օգնականների միջոցով
- 6) Արևմտահայության ինքնորոշման իրավունքի իրականացման նպատակով ռուսական զորքերը դուրս բերվեցին Արևմտյան Հայաստանից

6. ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԻՐԱԴԱՐՁՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԵՐԵՎՈՒՅԹՆԵՐԻ ԺԱՄԱՆԱԿԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՋՈՐԴԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

6-1. Ընտրովի և կարճ (ժամանակագրական դասավորության խախտմամբ) պատասխանով առաջադրանքներ

1. Իսրայել Օրու գործունեության հետ կապված դեպքերը դասավորել ըստ ժամանակագրական հաջորդականության.

- ա. Հ. Զուլայեցու պատվիրակության ժամանումը Կ. Պոլիս
- բ. Ֆրանսիայում զինվորական ծառայության մտնելը
- գ. ժամանումը Ռուսաստան
- ե. հանդիպումը Ֆլորենցիայում դուքսի հետ
- դ. հաստատվելը Դյուսելդորֆ քաղաքում
- զ. ժամանումը Վիեննա

1) ա, բ, դ, ե, գ, զ

3) գ, բ, գ, դ, ե, ա

2) ա, ե, դ, գ, գ, բ

4) բ, գ, գ, դ, ա, ե

2. Սյունիքի ազատագրական պայքարի հետ կապված իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Չավնդուրի ճակատամարտը
- բ. Զևանշիր քոչվոր ցեղի դեմ տարած հաղթանակը
- գ. Տաթև գյուղի մերձակա ամրոցի գրավումը
- դ. Զևայի և Որոտանի բերդերի ազատագրումը
- ե. Մեղրիի ազատագրումը
- զ. Հալիձորի ճակատամարտը

1) բ, գ, ա, դ, ե, գ

3) բ, գ, ա, դ, գ, ե

2) ե, բ, դ, գ, ա, գ

4) գ, ա, գ, դ, բ, ե

3. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Հակոբ Զուլայեցու գլխավորությամբ Էջմիածնի գաղտնի ժողովի գումարումը
- բ. Դավիթ բեկի գլխավորությամբ հայկական իշխանության ստեղծումը
- գ. Անգեղակոթի ժողովի գումարումը
- դ. Խամսայի մելիքությունների ինքնավարության ստեղծումը
- ե. Իսրայել Օրու ուղևորությունը Պարսկաստան

1) ե, գ, ա, դ, բ

3) բ, ե, դ, գ, ա

2) ա, գ, ե, բ, դ

4) ա, գ, ե, դ, բ

4. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Հայոց եկեղեցու կանոնադրության հրապարակումը
- բ. Բուխարեստի հաշտության պայմանագրի կնքումը
- գ. Ադրիանուպոլսի հաշտության պայմանագրի կնքումը
- դ. Թուրքմենչայի հաշտության պայմանագրի կնքումը
- ե. Գյուլիստանի հաշտության պայմանագրի կնքումը
- զ. Կ. Պոլսի ռուս-թուրքական պայմանագրի կնքումը

1) գ, բ, ա, ե, դ, գ

3) գ, բ, ե, դ, գ, ա

2) բ, դ, գ, գ, ե, ա

4) ե, գ, դ, ա, գ, բ

5. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Ադրիանուպոլսի պայմանագրի կնքումը
- բ. Գեորգիևսկում ռուս-վրացական դաշնագրի կնքումը
- գ. Հայկական մարզի ստեղծումը
- դ. Թուրքմենչայի պայմանագրի կնքումը
- ե. Արևելյան Վրաստանի բռնակցումը Ռուսաստանին
- զ. Հայոց եկեղեցու կանոնադրության հրապարակումը
- է. Գյուլիստանի պայմանագրի կնքումը
- ը. Երևանի նահանգի հիմնումը
- թ. Բուխարեստի պայմանագրի կնքումը
- ժ. Իսրայել Օրու ժամանումը Ռուսաստան

1) թ, է, ե, գ, ա, ժ, ը, գ, դ, բ

3) ժ, բ, ե, թ, է, դ, գ, ա, գ, ը

2) բ, դ, գ, ը, ժ, ա, գ, ե, է, թ

4) ժ, ե, գ, դ, ա, գ, բ, թ, ը, է

6. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Կովկասի փոխարքայության հիմնումը
- բ. «Պոլոժենիե»-ի հրապարակումը
- գ. Երևանի նահանգի հիմնումը
- դ. «Թանգիմաթ»-ի հրատարակումը
- ե. Հայկական մարզի վերացումը

1) ե, ա, բ, դ, գ

3) բ, գ, ա, դ, ե

2) բ, դ, ե, ա, գ

4) գ, ա, դ, բ, ե

7. 1877-1878 թթ. ռուս-թուրքական պատերազմի հետ կապված իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Սան Ստեֆանոյի հաշտության կնքումը
- բ. Լոնդոնում ռուս-անգլիական համաձայնագրի կնքումը
- գ. Դիադինի գրավումը Երևանյան ջոկատի կողմից
- դ. Բեռլինի վեհաժողովի սկիզբը
- ե. Կարսի գրավումը Հ. Լազարևի զորամասի կողմից

1) ա, բ, դ, ե, գ

3) ա, գ, բ, դ, ե

2) գ, ե, ա, բ, դ

4) բ, գ, դ, ա, ե

8. Գտնել այն երկու իրադարձությունները, որոնք խախտում են ստորև տրված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությունը.

- ա. Ղրիմի պատերազմը
- բ. Սան Ստեֆանոյի հաշտության պայմանագրի կնքումը
- գ. Փարիզի պայմանագրի կնքումը
- դ. Հայոց ցեղասպանության առաջին փուլը
- ե. Բեռլինի վեհաժողովը
- զ. Ս. Կուկունյանի արշավանքը

- 1) դ, ե   2) ա, գ   3) բ, դ   4) բ, գ

9. XIX դ. երկրորդ կեսի հայ քաղաքական կյանքի հետ կապված իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. «Պաշտպան հայրենյաց» կազմակերպության ստեղծումը
- բ. «Բարենպաստակ ընկերություն» խմբակի ստեղծումը
- գ. Կ. Պոլսի ուսումնական խորհրդի անդամների կողմից «Ազգային սահմանադրության» ստեղծումը
- դ. ՀՅԴ կուսակցության ստեղծումը
- ե. Արմենական կուսակցության ստեղծումը

- 1) ա, գ, բ, դ, ե   3) գ, բ, ա, ե, դ
2) ե, բ, դ, ա, գ   4) գ, ա, դ, բ, ե

10. XIX դ. երկրորդ կեսի հայ քաղաքական կյանքի հետ կապված իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. ՀՅԴ կուսակցության ստեղծումը
- բ. «Պաշտպան հայրենյաց» կազմակերպության ստեղծումը
- գ. Արմենական կուսակցության ստեղծումը
- դ. «Հայրենասերների միություն» կազմակերպության ստեղծումը
- ե. Հնչակյան կուսակցության ստեղծումը

- 1) բ, դ, ա, ե, գ   3) բ, դ, գ, ե, ա
2) բ, դ, ա, գ, ե   4) ե, բ, դ, ա, գ

11. 1890–ական թթ. հայ ազատագրական պայքարի իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Ջեքի փաշայի զորքի շարժվելը Սասունի վրա
- բ. Բաբշենի հաղթական կռիվը
- գ. Գում Գափուի ցույցը
- դ. Մ. Ավետիսյանի գլխավորությամբ Վանի ինքնապաշտպանությունը
- ե. Կուկունյանի արշավանքը
- զ. Խանասորի արշավանքը

- 1) գ, ե, դ, գ, ա, բ   3) գ, բ, գ, ա, դ, ե
2) գ, ե, ա, դ, գ, բ   4) գ, ա, գ, դ, բ, ե

12. XIX դարի երկրորդ կեսի իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Բեռլինի վեհաժողովը
- բ. Արևելյան պատերազմի սկիզբը
- գ. Գոմ Գափուի ցույցը
- դ. Կ. Պոլսի Ազգային ընդհանուր ժողովի կողմից Ազգային կանոնադրության հաստատումը
- ե. Ս. Կուկունյանի արշավանքը
- զ. Մկրտիչ Յաղուբյանի ղեկավարությամբ Ջեյթունի ապստամբությունը
- է. Փարիզի հաշտության պայմանագրի կնքումը
- ը. ռուս-թուրքական երկրորդ պատերազմի սկիզբը
- թ. Անգլիայի, Ֆրանսիայի և Ռուսաստանի կողմից Բարենորոգումների մայիսյան ծրագրի հանձնումը սուլթանին
- ժ. Սան Ստեֆանոյի հաշտության պայմանագրի կնքումը

- 1) գ, ա, ժ, ը, գ, դ, բ, թ, է, ե
- 2) բ, է, դ, գ, ը, ժ, ա, գ, ե, թ
- 3) բ, է, ը, գ, ա, դ, գ, ե, ժ, թ
- 4) ժ, ե, գ, դ, ա, գ, բ, թ, ը, է

13. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Խանասորի արշավանքը
- բ. հայերի կոտորածն Ադանայում
- գ. Պետոյի և Մարտիկի զոհվելը
- դ. Ռուսաստանում ապրող հայերի պատգամավորական ժողովը էջմիածնում
- ե. Վանի հերոսամարտը՝ Մկրտիչ Ավետիսյանի ղեկավարությամբ
- զ. հայ-թաթարական ընդհարումների ավարտը
- է. Ջեյթունի ապստամբությունը՝ Նազարեթ Չավուշի ղեկավարությամբ
- ը. Սասունի ինքնապաշտպանությունը՝ Անդրանիկի գլխավորությամբ
- թ. Սասունի հերոսամարտը՝ Մեծն Մուրադի ղեկավարությամբ
- ժ. Մշո Ս. Առաքելոց վանքի կռիվը

- 1) թ, է, ե, գ, ա, ժ, ը, դ, գ, բ
- 2) բ, դ, գ, ը, ժ, ա, գ, ե, է, թ
- 3) թ, է, բ, գ, ա, դ, ը, ե, ժ, գ
- 4) ժ, ե, գ, դ, ա, գ, բ, թ, ը, է

14. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Անդրկովկասյան հատուկ կոմիտեի կազմավորումը
- բ. Արևմտահայերի ազգային խորհրդի ստեղծումը
- գ. Արարատյան գնդի կազմավորումը
- դ. Ժամանակավոր կառավարության ձևավորումը
- ե. Արևելահայ ազգային խորհրդի ստեղծումը

- 1) բ, դ, ա, ե, գ
- 2) գ, դ, ա, բ, ե
- 3) գ, բ, ա, դ, ե
- 4) դ, ա, գ, ե, բ

15. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Երզնկայի զինադադարի կնքումը
- բ. Անդրկովկասյան կոմիսարիատի ստեղծումը
- գ. Բոլշևիկյան հեղաշրջումը Ռուսաստանում
- դ. արևելահայերի համաժողովի գումարումը Թիֆլիսում
- ե. արևմտահայերի առաջին համագումարը

- 1) ե, բ, գ, դ, ա
- 2) ե, դ, գ, բ, ա
- 3) դ, ե, բ, գ, ա
- 4) բ, ե, գ, ա, դ

16. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Հայկական կորպուսի կազմավորման սկիզբը
- բ. Անդրկովկասյան կոմիսարիատի կազմավորումը
- գ. Անդրկովկասի ժողովրդավարական Դաշնային Հանրապետության ստեղծումը
- դ. Առանձին հայկական կորպուսի ստեղծումը
- ե. Անդրկովկասյան հատուկ կոմիտեի կազմավորումը

- 1) բ, դ, ա, ե, գ
- 2) գ, դ, ա, բ, ե
- 3) ե, բ, ա, դ, գ
- 4) ե, բ, դ, ա, գ

17. 1918 թ. տեղի ունեցած իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Դրոյի առաջին հաղթական մարտը Բաշ Ապարանում
- բ. Սարդարապատի գրավումը թուրքական զորքի կողմից
- գ. Ալեքսանդրապոլի գրավումը թուրքական զորքի կողմից
- դ. Ղարաքիլիսայի ճակատի կազմակերպումը
- ե. Սարիղամիշի գրավումը թուրքական զորքի կողմից

- 1) ե, գ, բ, ա, դ
- 2) գ, ե, բ, դ, ա
- 3) դ, ե, բ, գ, ա
- 4) գ, ե, դ, բ, ա

18. 1918 թ. հետ կապված իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Ներքին Թալինի բերդի գրավումը հայ կամավորների կողմից
- բ. Սարդարապատի կայարանի հետգրավումը հայկական զորքի կողմից
- գ. Բաշ Ապարանի ճակատամարտի ավարտը
- դ. Կարսի հանձնումը թուրքերին
- ե. Ղարաքիլիսայի գրավումը թուրքերի կողմից

- 1) դ, բ, ա, ե, գ
- 2) դ, ա, բ, գ, ե
- 3) բ, գ, ա, դ, ե
- 4) բ, դ, ա, ե, գ

19. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Բաշ Ապարանի ճակատամարտի հաղթական ավարտը
- բ. Թուրք-անդրկովկասյան պատերազմի սկիզբը

- գ. Բրեստ–Լիտովսկի հաշտության պայմանագրի կնքումը
- դ. Առանձին հայկական կորպուսի ստեղծումը
- ե. Շիրակի գոյամարտի սկիզբը
- զ. Պրժևալսկու հրամանով չորս հայկական հրաձգային գնդերի կազմավորումը

- 1) դ, գ, գ, ե, ա, ք
- 2) գ, ե, ա, գ, դ, ք
- 3) գ, դ, գ, ք, ե, ա
- 4) գ, գ, դ, ք, ե, ա

20. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Արևմտահայերի առաջին համագումարը
- բ. Անդրկովկասյան հատուկ կոմիտեի ստեղծումը
- գ. Երզնկայի զինադադարի կնքումը
- դ. Արևելահայերի համաժողովի գումարումը Թիֆլիսում
- ե. Սարդարապատի հերոսամարտը
- զ. Թուրք–անդրկովկասյան պատերազմի սկիզբը

- 1) գ, ե, դ, գ, ա, ք
- 2) ք, ե, ա, գ, դ, գ
- 3) ք, ա, դ, գ, գ, ե
- 4) ք, գ, ա, գ, դ, ե

21. Առաջին աշխարհամարտի տարիներին տեղի ունեցած իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Արևմտահայերի առաջին համագումարը
- բ. «Արևելյան լեգեոնի» ստեղծումը
- գ. ԱՀԿ–ի ստեղծումը
- դ. Սարդարապատի հերոսամարտի սկիզբը
- ե. Երզնկայում զինադադարի ստորագրումը
- զ. ԱԺԴՀ–ի ստեղծումը
- է. Ուրֆայի հերոսամարտը
- ը. Էրզրումի գրավումը
- թ. Սայքս–Պիկոյի համաձայնագրի կնքումը
- ժ. Բրեստ–Լիտովսկի հաշտության պայմանագրի ստորագրումը

- 1) է, թ, ե, գ, ա, ժ, ը, գ, դ, ք
- 2) ը, է, ք, դ, գ, ժ, ա, գ, ե, թ
- 3) է, ը, թ, ք, գ, ա, ե, ժ, գ, դ
- 4) է, ժ, ե, գ, դ, ա, գ, ք, թ, ը

22. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Խորենացու «Հայոց պատմության» լույսընծայումը ռուսերենով Պետերբուրգում
- բ. «Խելքից պատուհաս» պիեսի բեմադրումը Երևանում հեղինակի ներկայությամբ
- գ. «Տարեգրություն» պարբերականի հրատարակումը
- դ. «Ազդարարի» լույսընծայումը
- ե. «Նոր բառգիրք Հայկազեան լեզուի» բառարանի հրատարակումը
- զ. «Բազմավեպի» լույսընծայումը

- 1) դ, գ, ե, ք, ա, գ
- 2) գ, դ, ա, ք, ե, գ
- 3) գ, դ, ե, ա, ք, գ
- 4) դ, գ, ա, ք, ե, գ

23. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Աղաբաբյան դպրոցի հիմնադրումը
- բ. Լազարյան ճեմարանի բացումը
- գ. Ներսիսյան դպրոցի հիմնադրումը
- դ. Շուշիի թեմական դպրոցի բացումը
- ե. Երևանի թեմական դպրոցի բացումը

- 1) ա, բ, գ, ե, դ
- 2) ա, գ, բ, ե, դ

- 3) ա, գ, դ, ե, բ
- 4) դ, գ, ա, բ, ե

24. Գտնել այն իրադարձությունը, որը խախտում է ստորև տրված շարքի ժամանակագրական դասավորությունը.

- 1) «Արևելյան թատրոնի» կազմավորումը Կ. Պոլսում
- 2) Հ. Վարդույանի երկլեզու թատրոնի ստեղծումը
- 3) «Անուշ» օպերայի բեմադրումը Ալեքսանդրապոլում
- 4) «Գիտական շարժում» պարբերականի հրատարակումը
- 5) Յուպիտերի վեցերորդ արբանյակի հայտնաբերումը
- 6) գունավոր հեռուստատեսության հիմնադրումը

25. 1894–1896 թթ. ազատագրական պայքարի իրադարձություններից ո՞րն է տեղի ունեցել յոթերորդը՝ ըստ ժամանակագրական հաջորդականության.

- ա. Շենիկի գյուղապետ Գրգոյի տանը ինքնապաշտպանական ժողովի գումարումը
- բ. Զեյթունի ապստամբների՝ «Զեյթունի անկախ իշխանություն» վերտառությամբ կարմիր դրոշ բարձրացնելը թուրքական զորանոցի վրա
- գ. Զեքի փաշայի գլխավորած զորքի շարժվելը դեպի Սասուն
- դ. մեծ տերությունների միջամտությամբ Հալեպի հաշտության կնքումը
- ե. Կարապետ Բասիլոսյանի կոչը Զեյթունի լեռնականներին
- զ. թուրքական կանոնավոր զորքի ու քրդական մագրիկ ցեղի հրոսակների հարձակումը 1500 վանեցիների վրա՝ Ս. Բարդուղիմեոս վանքից ոչ հեռու
- է. Բաբը Ալիի ցույցը
- ը. Վանում բոլոր ուժերի միասնական ճակատի կազմումը՝ Մ. Ավետիսյանի գլխավորությամբ

- 1) ը
- 2) գ
- 3) ա
- 4) դ

26. 1918 թ. տեղի ունեցած իրադարձությունների տրված շարքում ո՞րն է չորրորդը՝ ըստ ժամանակագրական հաջորդականության.

- ա. Կարսի հանձնումը թուրքերին
- բ. Ղարաքիլիսայի գրավումը թուրքերի կողմից
- գ. Ներքին Թալինի բերդի գրավումը հայ կամավորների կողմից
- դ. Սարդարապատի կայարանի հետգրավումը հայկական զորքի կողմից
- ե. Բաշ Ապարանի ճակատամարտի ավարտը
- զ. Ալեքսանդրապոլի գրավումը թուրքական զորքերի կողմից

է. Սարդարապատի գրավումը թուրքական զորքի կողմից
ը. Սարիղամիշի գրավումը թուրքական զորքերի կողմից
թ. Ղարաքիլիսայի ճակատի կազմակերպումը

1) դ

2) գ

3) ա

4) ե

27. Տրված իրադարձություններից ո՞րն է տեղի ունեցել չորրորդը՝ ըստ ժամանակագրական հաջորդականության.

ա. Խանասորի արշավանքը

բ. հայերի կոտորածն Ադանայում

գ. Ռուսաստանում ապրող հայերի պատգամավորական ժողովը Էջմիածնում

դ. Վանի հերոսամարտը՝ Մկրտիչ Ավետիսյանի ղեկավարությամբ

ե. հայ-թաթարական ընդհարումների ավարտը

զ. Ջեյթունի ապստամբությունը՝ Նազարեթ Չավուշի ղեկավարությամբ

է. Սասունի ինքնապաշտպանությունը՝ Անդրանիկի գլխավորությամբ

ը. Սասունի հերոսամարտը՝ Մեծն Մուրադի ղեկավարությամբ

թ. Մշո Ա. Առաքելոց վանքի կռիվը

1) ա

2) գ

3) գ

4) է

28. Գտնել այն երկու իրադարձությունները, որոնք խախտում են տրված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությունը.

1) Կ. Պոլսի ռուս-թուրքական պայմանագրի կնքումը

2) Հակոբ Ջուղայեցու գլխավորությամբ Էջմիածնի գաղտնի ժողովի գումարումը

3) Անգեղակոթի ժողովի գումարումը

4) Իսրայել Օրու ուղևորությունը Պարսկաստան

5) Խամսայի մելիքությունների ինքնավարության ստեղծումը

6) Թուրքմենչայի հաշտության պայմանագրի կնքումը

7) Բուխարեստի հաշտության պայմանագրի կնքումը

8) Գյուլիստանի հաշտության պայմանագրի կնքումը

9) Հայոց եկեղեցու կանոնադրության հրապարակումը

29. Գտնել այն երկու իրադարձությունները, որոնք խախտում են տրված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությունը.

1) Անդրկովկասյան հատուկ կոմիտեի ստեղծումը

2) Բոլշևիկյան հեղաշրջումը Ռուսաստանում

3) Երզնկայի զինադադարի կնքումը

4) Արևմտահայ զորաբաժնի ստեղծումը

5) Անդրկովկասյան կոմիսարիատի ստեղծումը

6) Պատերազմի վերսկսումը Կովկասյան ճակատում

7) Բաշ Ապարանի ճակատամարտի հաղթական ավարտը

8) Առանձին հայկական կորպուսի ստեղծումը

9) Շիրակի գոյամարտի սկիզբը

30. Գտնել այն երկու իրադարձությունները, որոնք խախտում են տրված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությունը.

- 1) Արևելյան պատերազմի սկիզբը
- 2) XIX դարի երկրորդ կեսի ռուս-թուրքական երկրորդ պատերազմի սկիզբը
- 3) Փարիզի հաշտության պայմանագրի կնքումը
- 4) Ազգային կանոնադրության հաստատումը Կ. Պոլսի Ազգային ընդհանուր ժողովի կողմից
- 5) Չեյթունի ապստամբությունը՝ Մկրտիչ Յաղուբյանի ղեկավարությամբ
- 6) Ս. Կուկունյանի արշավանքը
- 7) Սան Ստեֆանոյի հաշտության պայմանագրի կնքումը
- 8) Բեռլինի վեհաժողովի գումարումը
- 9) Գում Գափուի ցույցը

31. Գտնել այն երկու իրադարձությունները, որոնք խախտում են տրված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությունը.

- 1) Խորենացու «Հայոց պատմության» լույսընծայումը ռուսերենով Պետերբուրգում
- 2) «Խելքից պատուհաս» պիեսի բեմադրումը Երևանում հեղինակի ներկայությամբ
- 3) «Տարեգրություն» պարբերականի հրատարակումը
- 4) «Նոր բառգիրք Հայկազեան լեզուի» բառարանի հրատարակումը
- 5) Յուպիտերի վեցերորդ արբանյակի հայտնաբերումը
- 6) «Բազմավեպի» լույսընծայման սկիզբը
- 7) «Արևելյան թատրոնի» կազմավորումը Կ. Պոլսում
- 8) «Գիտական շարժում» պարբերականի հրատարակումը
- 9) «Անուշ» օպերայի բեմադրումն Ալեքսանդրապոլում

6-II. Կարճ (վանդակավոր) պատասխանով առաջադրանքներ

1. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) հայկական պատվիրակության կազմում մահտեսի Շահմուրատի ժամանումը Փարիզ՝ բանակցությունները շարունակելու համար
- 2) հայազգի Իվան Կարապետի ժամանումը Արցախ
- 3) Էրզրումում Պարսկաստանի և Թուրքիայի միջև պայմանագրի կնքումը
- 4) Իսրայել Օրու «Պֆայցյան ծրագրի» կազմումը
- 5) Ֆրանսիայի Լյուդովիկոս XIV թագավորին Խաչատուր Գաղատացի կաթողիկոսի կողմից նամակ ուղարկելը

2. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Հակոբ Զուղայեցի կաթողիկոսի մահը Կ. Պոլսում
- 2) Պետրոս I-ի անակնկալ վերադարձը Դերբենտից Աստրախան
- 3) Ռուսաստանի օգնությամբ Հայաստանն ազատագրելու Իսրայել Օրու ծրագրի մշակումը
- 4) ռուս-թուրքական պայմանագրի կնքումը Կ. Պոլսում
- 5) Պետրոս I-ի Կասպիական արշավանքի սկիզբը

3. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Հայ-վրացական ուժերի հանդիպումը Գանձակի մոտակա Չոլակ վայրում
- 2) Երևանի հերոսական պաշտպանության ավարտը և քաղաքի գրավումը թուրքերի կողմից
- 3) Կ. Պոլսում ռուս-թուրքական պայմանագրի կնքումը
- 4) թուրքական զորքերի ութօրյա մարտերը Շուշին գրավելու համար
- 5) Ավան և Թարխան հարյուրապետերի գլխավորությամբ հայ զինվորականության մի մասի փոխադրվելը ռուսական բանակ

4. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Հալիձորի ճակատամարտը
- 2) Հովսեփ Էմինի ծնունդը
- 3) թուրքական զորքերի ներխուժումը Արցախի Վարանդա գավառ
- 4) Գյուլիստանի սղնախի պայքարի շարունակումը թուրքերի դեմ Աբրահամ սպարապետի գլխավորությամբ
- 5) Խամսայի մելիքությունների ստեղծումը

5. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Եսայի Հասան-Ջալալյանի բազմելը Գանձասարի կաթողիկոսական գահին
- 2) Պետրոս I-ի Կասախական արշավանքը
- 3) պարսկական և օսմանյան զորքերի միջև Եղվարդի ճակատամարտը
- 4) Իսրայել Օրու մահը
- 5) Հալիձորի ճակատամարտը

6. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Լոռու գավառի նվիրաբերումը Շ. Շահամիրյանին
- 2) «Նոր տետրակ, որ կոչի յորդորակ» գրքի լույսընծայումը Մադրասի տպարանում
- 3) Մովսես Սարաֆյանի՝ Հայաստանի ազատագրության ծրագրի ներկայացնելը Ռուսաստանի արտաքին գործերի կոլեգիային
- 4) Նադիրի հռչակվելը Պարսկաստանի շահ
- 5) Հովսեփ Էմինի վերջնական վերադարձը Հնդկաստան

7. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Ղարաբաղի խանության անցնելը Ռուսական կայսրությանը
- 2) ռուս-թուրքական ճակատամարտը Ախուրյանի ափին՝ Փոքր Ղարաքիլիսա գյուղի մոտ
- 3) «Նոր տետրակ»-ի ռուսերենով թարգմանվելը և լույսընծայումը Պետերբուրգում
- 4) XIX դարի առաջին ռուս-պարսկական պատերազմի սկիզբը
- 5) Արևելյան Վրաստանի բռնակցումը Ռուսաստանին

8. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Օջականի ռուս-պարսկական ճակատամարտը
- 2) գեներալ Ի. Պասկևիչի զորքերի կողմից Ախալցխայի գրավումը
- 3) Գյուլիստանի պայմանագրի կնքումը
- 4) Երևանի գրավումը ռուսական զորքերի կողմից
- 5) Բուխարեստի ռուս-թուրքական պայմանագրի կնքումը

9. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Հայկական մարզի ստեղծումը
- 2) Կովկասի փոխարքայության ստեղծումը
- 3) գեներալ Ա. Ճավճավաձեի զորաջոկատի կողմից Բայազետի բերդի գրավումը
- 4) Երևանի նահանգի հիմնումը
- 5) Ի. Պասկևիչի գլխավորած ռուսական ուժերի կողմից Հասան կալայի գրավումը

10. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Երևանի նահանգի հիմնումը
- 2) Ղրիմի պատերազմի ավարտը և Փարիզում հաշտության պայմանագրի կնքումը
- 3) Երևանյան ջոկատում ընդգրկված սարդարապատցի հեծյալների և տեղացիների ջոկատի կողմից Դիադինի, ապա՝ Ալաշկերտի գրավումը
- 4) Հայկական մարզի վերացումը
- 5) Կ. Պոլսում արևմտահայերի Ազգային ժողովի ստեղծումը

11. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Լոնդոնում ռուս-անգլիական համաձայնագրի կնքումը
- 2) Մկրտիչ Խրիմյանի՝ Կ. Պոլսի հայոց պատրիարք դառնալը
- 3) Ազիզ փաշայի զորքի հարձակումը Ջեյթունի վրա
- 4) Արևելյան պատերազմի սկիզբը
- 5) Կ. Պոլսի Ազգային ընդհանուր ժողովի կողմից Ազգային սահմանադրության (կանոնադրության) հաստատումը

12. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Բեռլինի վեհաժողովի նախօրեին անգլո-թուրքական գաղտնի համաձայնագրի կնքումը
- 2) սուլթանի կողմից արևմտահայերի Ազգային սահմանադրության (կանոնադրության) վավերացումը
- 3) Աշիր փաշայի արշավանքը Ջեյթունի վրա
- 4) Արևելյան պատերազմի ավարտը
- 5) Հ. Լազարևի հրամանատարությամբ Կարսի գրավումը

13. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Պապիկ Նորաշխարհյանի ղեկավարությամբ զեյթունցիների պայքարը թուրքերի դեմ
- 2) «Վերակազմյալ հնչակյաններ» կուսակցության առաջացումը
- 3) «Բարենպատակ ընկերության» ստեղծումը
- 4) Սարգիս Կուկունյանի ջոկատի անցումը ռուս-թուրքական սահմանը
- 5) Մոսկվայում «Հայրենասերների միության» ստեղծումը

14. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Կարինի «Պաշտպան հայրենյաց» կազմակերպության հիմնումը
- 2) Բարձր դոան հատուկ հրամանով «Հայաստան» անվան գործածության արգելումը
- 3) Մոսկվայի «Հայրենասերների միության» գործունեության դադարեցումը
- 4) Հնչակյանների կուսակցության ծրագրի հրատարակումը «Հնչակ» թերթում
- 5) Գ. Արծրունու գլխավորած գաղտնի խմբակի գործունեության ավարտը

15. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) «Դրոշակ»-ի անդրանիկ համարում ՀՅԴ հռչակագրի հրապարակումը
- 2) Արաբոյի անդամակցելը «Դաշնակցություն» կուսակցությանը
- 3) Թավրիզում դաշնակցության կողմից «Խարիսխ» զինագործարանի հիմնումը
- 4) Գում Գափուի ցույցը
- 5) Կարինի և Տրապիզոնի հնչակյան մասնաճյուղերի ստեղծումը

16. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Բաբշենի կոիվը
- 2) հնչակյանների՝ Լոնդոնի առաջին համագումարը
- 3) Անդրանիկի՝ «Մարտական հրահանգներ» կանոնագիրը հեղինակելը
- 4) ՀՅԴ առաջին ընդհանուր ժողովը՝ համագումարը
- 5) համիդիե գնդերի ստեղծումը

17. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Շենիկի գյուղապետ Գրգոյի տանը հրավիրված ինքնապաշտպանական ժողովը
- 2) հնչակյան Գարուն Աղասու և մշեցի հայդուկ Մխո Շահենի տեղափոխվելը Ջեյթուն
- 3) Ս. Առաքելոց վանքի կոիվը
- 4) հնչակյանների կազմակերպած մահափորձը Գ. Գուլիցիինի դեմ
- 5) Մայիսյան բարենորոգումների ծրագրի հանձնումը սուլթանին

18. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Ռուսաստանյան առաջին հեղափոխության սկիզբը
- 2) Ս. Առաքելոց վանքի կոիվը
- 3) Հայ առաքելական եկեղեցու ունեցվածքի բռնագրավման ծրագրի հաստատումը ռուսական կայսեր կողմից
- 4) նշանավոր հայդուկ Հրայրի զոհվելը
- 5) հայ-թաթարական արյունալի ընդհարումների ավարտը

19. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Գելիեգուզան գյուղում ինքնապաշտպանության ղեկավար մարմնի ստեղծումը
- 2) երիտթուրքերի հեղաշրջումը
- 3) Թուրքիայում միդիատյան սահմանադրության ընդունումը
- 4) Մկրտիչ Խրիմյանի նախաձեռնությամբ Ռուսաստանում ապրող հայերի պատգամավորական Կենտրոնական ժողովի հրավիրումը
- 5) դաշնակցության սոցիալիստական (ընկերվարական) գաղափարախոսության ընդգծմամբ նոր ծրագրի ընդունումը

20. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Բալկանյան երկրորդ պատերազմի սկիզբը
- 2) Մ. Գիրսի և Հ. Վանգենհայմի՝ Արևմտյան Հայաստանի համար 6 կետից բաղկացած բարենորոգումների ծրագրի կազմումը
- 3) Սարիղամիշի ճակատամարտը
- 4) Պողոս Նուբար փաշային Եվրոպայում կաթողիկոսի լիազոր ներկայացուցիչ նշանակելը
- 5) Նիկոլայ II-ի կողմից պաշտոնապես պատերազմի հայտարարումը Օսմանյան կայսրությանը

7. ՀԱՄԱՊԱՏԱՍԽԱՆԵՑՈՒՄ

7-Ի. Ընտրովի պատասխանով առաջադրանքներ

1. Կատարել համապատասխանեցում.

Տարեթիվ

1) 1699 թ.

2) 1701 թ.

3) 1708 թ.

4) 1709 թ.

Իրադարձություն

ա. Օրու դեսպանական խմբի ժամանելը Շամախի

բ. Օրու ժամանելը Պարսկաստանի մայրաքաղաք Սպահան

գ. Օրու՝ Ռուսաստանի օգնությամբ Հայաստանի ազատագրության ծրագրի ներկայացնելը Պետրոս I-ին

դ. Օրու՝ Հայաստանի ազատագրության ծրագրի ներկայացնելը Հովհան Վիլիելմին

ե. Անգեղակոթի գաղտնի խորհրդակցությունում Օրուն լիազորելը՝ շարունակելու բանակցությունները եվրոպական երկրների և ռուսական իշխանությունների հետ

1) 1-ա, 2-բ, 3-ե, 4-գ

3) 1-ե, 2-ա, 3-գ, 4-դ

2) 1-ե, 2-գ, 3-ա, 4-բ

4) 1-դ, 2-գ, 3-ա, 4-բ

2. Կատարել համապատասխանեցում.

Իրադարձություն

1) Էմինի ճանապարհվելը Պետերբուրգ

2) Էմինի ժամանելը Հայաստան և տիրող իրավիճակին մոտիկից ծանոթանալը

3) Էմինի ծառայության անցնելը բրիտանական մի նավում և ուղևորվելը Անգլիա

4) Էմինի և Հերակլի խրախուսական նամակներ ուղարկելը Հովնանին

5) Էմինի վերադարձը Հնդկաստան

6) Էմինի վերադարձը Հայաստան

Տարեթիվ

ա. 1726 թ.

դ. 1761 թ.

բ. 1751 թ.

ե. 1764 թ.

գ. 1759 թ.

զ. 1766 թ.

է. 1770 թ.

1) 1-ա, 2-բ, 3-ե, 4-գ, 5-դ, 6-է

3) 1-դ, 2-ա, 3-գ, 4-ե, 5-զ, 6-է

2) 1-գ, 2-ա, 3-բ, 4-ե, 5-է, 6-զ

4) 1-դ, 2-գ, 3-բ, 4-ե, 5-է, 6-զ

3. Տարեթվերը համապատասխանեցնել իրադարձություններին.

1) 1699 թ.

3) 1663 թ.

2) 1724 թ.

4) 1727 թ.

5) 1771 թ.

- ա. հայկական տպարանի հիմնումը Մադրասում
- բ. Իսրայել Օրու ժամանումը Պարսկաստան
- գ. Երևանի հերոսական պաշտպանությունը
- դ. Անգեղակոթի գաղտնի խորհրդակցությունը
- ե. Խաչատուր Գաղատացի կաթողիկոսի նամակը Լյուդովիկոս XIV-ին
- զ. Հալիճորի ճակատամարտը

- 1) 1-ա, 2-բ, 3-ե, 4-գ, 5-դ
- 2) 1-բ, 2-գ, 3-ե, 4-դ, 5-ա
- 3) 1-դ, 2-ա, 3-գ, 4-գ, 5-բ
- 4) 1-դ, 2-գ, 3-ե, 4-գ, 5-ա

4. Կատարել համապատասխանեցում.

N	Իրադարձությունը	N	Տարեթիվը	N	Գործիչը	N	Վայրը
1	Հայկական տպարանի հիմնումը	1	1722 թ.	1	Շահամիր Շահամիրյան	1	Բուխարեստ
2	Հայ զորականների ժամանումը Սյունիք	2	1827 թ.	2	Դավիթ բեկ	2	Շինուհայր
3	Ռուս-թուրքական հաշտության պայմանագրի կնքումը	3	1771 թ.	3	Ներսես Աշտարակեցի	3	Թիֆլիս, Արցախ
4	Հայ կամավորական զույգ-տակների (դրուժինաների) կազմակերպումը	4	1812 թ.	4	Մանուկ բեյ Միրզայան	4	Մադրաս

- 1.

1	4	4	3
2	3	2	4
3	1	3	2
4	2	1	1
- 2.

1	3	2	2
2	4	3	1
3	2	4	3
4	1	1	4
- 3.

1	3	1	2
2	1	2	3
3	4	4	1
4	2	3	4
- 4.

1	3	1	4
2	1	2	2
3	4	4	1
4	2	3	3

5. Հայկական աշխարհագրային ջոկատների հրամանատարների անունները համապատասխանեցնել իրադարձություններին.

- 1) Ռոստոմ
- 2) Գրիգոր Մանուչարյան
- 3) Մարտիրոս Վեքիլյան
- 4) Մելիք-Մարտիրոսյան

- ա. Նրա գլխավորած 500-հոգանոց հեծյալ ջոկատը հերոսաբար մարտնչել է Բորչալուում, Ղազախում և Շամշադինում:
- բ. Նա ղեկավարել է Բայազետում կազմավորված 500-հոգանոց կամավորական ջոկատը:
- գ. Նրա գլխավորած աշխարհագրայինները գործել են Լոռի-Փամբակում:
- դ. Նրա գլխավորած ջոկատը Շամքոր գետի ափին ջախջախել է պարսկական 10-հազարանոց բանակը և հետ գրավել Գանձակը:
- ե. Նա գլխավորել է հեծյալ ջոկատ, Գյուլիստանի մելիք Աբովի որդին է:

- 1) 1-բ, 2-ա, 3-ե, 4-դ
- 2) 1-գ, 2-ա, 3-բ, 4-ե
- 3) 1-ե, 2-ա, 3-գ, 4-բ
- 4) 1-ե, 2-գ, 3-ա, 4-բ

6. Իրադարձությունները համապատասխանեցնել գործիչների անուններին.

- 1) Նախիջևանի գրավումը
- 2) Օշականի ճակատամարտը
- 3) Էջմիածնի պաշտպանության կազմակերպումը
- 4) Մադրասի խմբակի ստեղծումը

- ա. Ն. Աշտարակեցի
բ. Հ. Էմին
գ. Շ. Շահամիրյան

- դ. Հ. Հարությունյան
ե. Ի. Պասկևիչ

- 1) 1-բ, 2-ե, 3-ա, 4-գ
- 2) 1-բ, 2-ա, 3-ե, 4-դ

- 3) 1-ե, 2-դ, 3-ա, 4-գ
- 4) 1-ե, 2-գ, 3-ա, 4-դ

7. Կատարել համապատասխանեցում.

N	Գործիչ	N	Իրադարձություն	N	Ձորքի թվաքանակ
1	Վ. Մադաթով	1	Հայկական և վրացական զորքերի հանդիպումը Չոլակում	1	8 հազար
2	Ի. Պասկևիչ	2	Շուշիի բերդի պաշարումը	2	25 հազար
3	Եսայի Հասան-Ջալալյան	3	Օշականի ճակատամարտը	3	2 հազար
4	Աբաս-Միրզա	4	Գանձակի ճակատամարտը	4	10 հազար
		5	Շամքորի ճակատամարտը	5	60 հազար

1.

1	4	3
2	2	1
3	1	4
4	5	5

2.

1	5	3
2	4	1
3	3	5
4	2	2

3.

1	5	3
2	4	1
3	1	4
4	2	5

4.

1	3	5
2	4	2
3	5	4
4	2	1

8. Կատարել համապատասխանեցում.

Պաշտոն

- 1) Վիրահայոց թեմի առաջնորդ
- 2) Հայկական մարզի կառավարիչ
- 3) Երևան-Բայազետ ուղղությամբ ռուսական 2-հազարանոց զորաջոկատի հրամանատար
- 4) Խամսայի մելիքությունների կառավարիչ

Անուն

- ա. Վ. Բեհբութով
բ. գեներալ Ա. Ճավճավաճե
գ. Ներսես Աշտարակեցի

- դ. մելիք Եգան
ե. Հովսեփ Էմին

- 1) 1-ա, 2-բ, 3-ե, 4-գ
- 2) 1-գ, 2-ա, 3-բ, 4-դ

- 3) 1-գ, 2-ա, 3-ե, 4-դ
- 4) 1-դ, 2-գ, 3-ա, 4-բ

9. Կատարել համապատասխանեցում.

N	Իրադարձություն	N	Տարեթիվը	N	Գործիչը
1	Հայկական մարզի ստեղծումը	1	1829 թ. սեպտեմբերի 2	1	Ի. Պասկևիչ
2	Հասան կալայի գրավումը ռուսների կողմից	2	1812 թ. մայիսի 16	2	Մանուկ բեյ Միրզայան
3	Շամքորի ճակատամարտը	3	1828 թ. մարտի 21	3	Ի. Գուրովիչ
4	Բուխարեստի հաշտության կնքումը	4	1829 թ. հունիսի 24	4	Վ. Մադաթով
		5	1826 թ. սեպտեմբերի 3	5	Նիկոլայ I

1.

1	4	3
2	2	1
3	1	4
4	5	5

2.

1	3	5
2	4	1
3	5	4
4	2	2

3.

1	3	5
2	4	1
3	1	4
4	2	5

4.

1	3	4
2	4	2
3	5	3
4	2	1

10. 1877-1878 թթ. ռուս-թուրքական պատերազմին մասնակից գործիչների անունները համապատասխանեցնել նրանց հետ կապված իրադարձություններին.

1) Ս. Տեր-Պողոսյան	3) Ա. Տեր-Ղուկասով
2) Մ. Լոռիս-Մելիքով	4) Հ. Լազարև
	5) Ֆ. Շտոկվիչ

- ա. Նրա գլխավորությամբ ռուսական զորքերը գրավել են Ախալցխան:
- բ. Նրա գլխավորած կայազորը 23 օր հերոսաբար պաշտպանել է Բայազետի բերդը:
- գ. Բայազետի պաշարման ժամանակ նա քրդական տարազով ծպտյալ անցել է թշնամու օղակով և լուրը հասցրել Ա. Տեր-Ղուկասովին:
- դ. Նրա գլխավորած Կովկասյան կորպուսը իրականացնում էր գլխավոր հարձակումը Ալեքսանդրապոլ-Կարս ուղղությամբ:
- ե. Նրա գլխավորած զորամասը 1877 թ. նոյեմբերի 6-ին գրավել է Կարսը:
- զ. Նրա գլխավորած զորքերը 1877 թ. ապրիլի 30-ին գրավել են Բայազետը:

1) 1-ա, 2-դ, 3-ե, 4-զ, 5-բ	3) 1-զ, 2-դ, 3-գ, 4-ե, 5-բ
2) 1-գ, 2-ա, 3-բ, 4-ե, 5-դ	4) 1-դ, 2-ե, 3-ա, 4-բ, 5-զ

11. Սան Ստեֆանոյի և Բեռլինի պայմանագրերում տեղ գտած՝ Հայաստանին վերաբերող հոդվածները համապատասխանեցնել բովանդակությանը.

1) 16-րդ	3) 27-րդ
2) 25-րդ	4) 61-րդ

- ա. Ռուսական զորքերին իրավունք էր տրվում 6 ամիս ժամկետով մնալու Հայաստանում:
- բ. Թուրքական կառավարությունը պարտավորվում է չհալածել պատերազմում ռուսներին աջակցած քրիստոնյաներին:

- գ. Բարձր դուռը պարտավորվում է Արևմտյան Հայաստանում ռուսների գրաված և կրկին Թուրքիային վերադարձվելիք գավառներում անհապաղ բարեփոխումներ անցկացնել և ապահովել հայերի անվտանգությունը քրդերից ու չերքեզներից:
- դ. Ղրիմը վերադարձնելու նպատակով Ռուսաստանը կրկին անգամ հրաժարվում է Արևմտյան Հայաստանում գրաված հողերից:
- ե. Բարեփոխումների իրագործման հսկողությունը, բացի Ռուսաստանից, դրվում էր նաև վեհաժողովին մասնակից 5 պետությունների վրա:

- 1) 1-ա, 2-բ, 3-ե, 4-գ
2) 1-գ, 2-ա, 3-բ, 4-ե
- 3) 1-գ, 2-ա, 3-բ, 4-դ
4) 1-գ, 2-դ, 3-ա, 4-ե

12. Գործիչների անունները համապատասխանեցնել զբաղեցրած պաշտոններին.

1) Միխայիլ Լոռիս-Մելիքով	3) Արշակ Տեր-Ղուկասով
2) Ֆյոդոր Շտոկվիչ	4) Հովհաննես Լազարև
	5) Վասիլ Բեիրուֆով
- ա. Երևանյան ջոկատի հրամանատար
բ. Կարսի ուղղությամբ ռուսական զորամասի հրամանատար
գ. Բայազետի կայազորի պետ
- դ. Ազգային ժողովի ատենապետ
ե. Կովկասյան կորպուսի հրամանատար
զ. Հայկական մարզի կառավարիչ
- 1) 1-գ, 2-ա, 3-գ, 4-բ, 5-դ
2) 1-գ, 2-ա, 3-բ, 4-ե, 5-դ
- 3) 1-ե, 2-գ, 3-ա, 4-բ, 5-գ
4) 1-ե, 2-դ, 3-ա, 4-բ, 5-գ

13. Կատարել համապատասխանեցում.

<i>Հիմնադրման վայր</i>	<i>Կազմակերպություն</i>
1) Ալեքսանդրապոլ	ա. «Հայրենիքի սիրո գրասենյակ»
2) Մեծ Ղարաքիլիսա	բ. «Պաշտպան հայրենյաց»
3) Վան	գ. «Բարենպատակ ընկերություն»
4) Կարին	դ. «Հայրենասերների միություն»
5) Մոսկվա	ե. «Հայասեր-ազգասեր»
	զ. «Միություն ի փրկություն»
- 1) 1-գ, 2-ա, 3-գ, 4-բ, 5-դ
2) 1-գ, 2-ա, 3-բ, 4-ե, 5-դ
- 3) 1-ա, 2-գ, 3-դ, 4-գ, 5-ե
4) 1-դ, 2-ե, 3-ա, 4-բ, 5-գ

14. Կատարել համապատասխանեցում.

<i>Կազմակերպություն</i>	<i>Հիմնադրման վայր</i>
1) «Պաշտպան հայրենյաց»	ա. Թիֆլիս
2) «Հայասեր-ազգասեր»	բ. Կարին
3) Արմենական	գ. Մոսկվա
4) Հնչակյան	դ. Երևան
5) ՀՅԴ	ե. Ժնև
	զ. Վան

- 1) 1-բ, 2-դ, 3-գ, 4-ե, 5-ա
 2) 1-գ, 2-ա, 3-բ, 4-ե, 5-դ

- 3) 1-բ, 2-դ, 3-գ, 4-ա, 5-ե
 4) 1-դ, 2-գ, 3-ա, 4-բ, 5-ե

15. Կատարել համապատասխանեցում.

N	Իրադարձությունը	N	Տարեթիվը	N	Գործիչը	N	Վայրը
1	«Բարենպատակ ընկերության» ստեղծումը	1	1881 թ. մայիս	1	Արսեն Կրիտյան, Պետրոս Հայկազունի	1	Վան
2	«Պաշտպան հայրենյաց» կազմակերպության հիմնադրումը	2	1890 թ. հուլիս-օգոստոս	2	Խաչատուր Կերեքցյան	2	Կարին
3	Արմենական կուսակցության հիմնադրումը	3	1869 թ.	3	Քրիստափոր Միքայելյան	3	Թիֆլիս
4	Հայ հեղափոխականների դաշնակցության ստեղծումը	4	1885 թ. աշուն	4	Մկրտիչ Ավետիսյան	4	Ալեքսանդրապոլ

1.

1	4	4	3
2	3	2	4
3	1	3	2
4	2	1	1

2.

1	2	2	2
2	4	3	1
3	1	4	3
4	3	1	4

3.

1	3	4	3
2	1	1	4
3	4	2	1
4	2	3	2

4.

1	3	1	4
2	1	2	2
3	4	4	1
4	2	3	3

16. Հայդուկապետերի անունները համապատասխանեցնել ծննդավայրերին.

- 1) Արաբո
 2) Աղբյուր Սերոբ
 3) Հրայր Դժոխք
 4) Գևորգ Չավուշ
 5) Անդրանիկ Օզանյան

- ա. Կողթեր գյուղ
 բ. Ջեյթուն
 գ. Սոխորդ գյուղ
 դ. Ահարոնք գյուղ
 ե. Շապին Կարահիսար
 զ. Մկրենք գյուղ

- 1) 1-ա, 2-դ, 3-գ, 4-գ, 5-ե
 2) 1-գ, 2-ա, 3-բ, 4-ե, 5-դ

- 3) 1-ա, 2-գ, 3-դ, 4-գ, 5-ե
 4) 1-դ, 2-ե, 3-ա, 4-բ, 5-գ

17. Հայդուկապետերին տրված անունները համապատասխանեցնել նրանց անուն-ազգանուններին.

- 1) Արաբո
 2) Աղբյուր Սերոբ
 3) Հրայր Դժոխք
 4) Վարդան
 5) Նիկոլ Դուման

- ա. Սերոբ Վարդանյան
 բ. Հովսեփ Արղության
 գ. Նիկողայոս Տեր-Հովհաննիսյան
 դ. Արմենակ Ղազարյան
 ե. Սարգիս Մեիրաբյան
 զ. Առաքել Մխիթարյան

- 1) 1-ա, 2-դ, 3-ե, 4-գ, 5-բ
 2) 1-գ, 2-ա, 3-դ, 4-բ, 5-գ

- 3) 1-ա, 2-գ, 3-դ, 4-գ, 5-ե
 4) 1-գ, 2-ա, 3-դ, 4-ե, 5-գ

18. Իրադարձությունները համապատասխանեցնել դրանց հետ կապված գործիչների անուններին.

1) Զեյթունի 1862 թ. ապստամբությունը	ա. Գ. Մոսեյան
2) «Պաշտպան հայրենյաց»-ի հիմնադրումը	բ. Եղիշե քահանա
3) Սասունի 1894 թ. հերոսամարտը	գ. Խ. Կերեքցյան
4) 1895 թ. Մալաթիայի հերոսամարտը	դ. Մ. Լոռիս-Մելիքով
5) Խանասորի արշավանքը	ե. Մ. Յաղուբյան
	զ. Սևբարեցի Սաքո
1) 1-գ, 2-ա, 3-գ, 4-բ, 5-դ	3) 1-ե, 2-գ, 3-ա, 4-բ, 5-գ
2) 1-ե, 2-ա, 3-բ, 4-գ, 5-դ	4) 1-դ, 2-ե, 3-ա, 4-բ, 5-գ

19. Նշանավոր ազգային-քաղաքական գործիչների և հայդուկների անուն-ազգանունները համապատասխանեցնել մականուններին.

1) Հովսեփ Արղության	ա. Իշխան
2) Համբարձում Պոյաճյան	բ. Քեռի
3) Ստեփան Զորյան	գ. Մեծն Մուրադ
4) Սարգիս Մեհրաբյան	դ. Վարդան
	ե. Ռոստոմ
1) 1-ա, 2-դ, 3-գ, 4-բ	3) 1-ա, 2-գ, 3-ե, 4-դ
2) 1-ե, 2-ա, 3-դ, 4-գ	4) 1-ե, 2-ա, 3-բ, 4-գ

20. Տեղանունները համապատասխանեցնել իրադարձություններին.

1) Զեյթուն	2) Թիֆլիս	3) Բաքու	4) Էջմիածին
ա. 1895 թ. ապստամբության փաստացի ղեկավար է դարձել Ն. Չավուշը:			
բ. 1903 թ. ստեղծվել է «Ինքնապաշտպանության կենտրոնական կոմիտե»:			
գ. 1905 թ. սկսվել է հեղափոխություն:			
դ. 1906 թ. Մ. Խրիմյանի նախաձեռնությամբ հրավիրվել է պատգամավորական կենտրոնական ժողով:			
ե. 1905 թ. սկիզբ է առել ազգամիջյան ընդհարում:			
1) 1-ա, 2-բ, 3-ե, 4-դ	3) 1-ա, 2-ե, 3-գ, 4-դ		
2) 1-գ, 2-ա, 3-բ, 4-ե	4) 1-դ, 2-գ, 3-ա, 4-բ		

21. Տարեթվերը համապատասխանեցնել իրադարձություններին.

1) 1913 թ. մայիսի 24	3) 1913 թ. հունիսի 30
2) 1913 թ. մայիսի 30	4) 1913 թ. սեպտեմբերի 10
ա. Ավարտվել է Բալկանյան առաջին պատերազմը:	
բ. Սկսվել է վեց տերությունների դեսպանների խորհրդաժողովը Կ. Պոլսում:	
գ. Ռուսաստանի արտգործնախարարությունը մեծ տերությունների ուշադրությունը հրավիրել է Արևմտյան Հայաստանում խոստացված բարենորոգումների անհրաժեշտության վրա:	

դ. Ստորագրվել է Արևմտյան Հայաստանում բարենորոգումներ անցկացնելու վերաբերյալ ռուս-թուրքական համաձայնագիր:

ե. Մ. Գիրսի և Հ. Վանգենհայմի կողմից կազմվել է Արևմտյան Հայաստանի համար բարենորոգումների ծրագիր:

1) 1-ա, 2-բ, 3-ե, 4-գ

3) 1-գ, 2-ա, 3-դ, 4-ե

2) 1-գ, 2-ա, 3-բ, 4-ե

4) 1-դ, 2-գ, 3-ա, 4-բ

22. 1914–1915 թթ. ձևավորված հայ կամավորական ջոկատները համապատասխանեցնել հրամանատարների անուններին.

1) I ջոկատ

ա. Վարդան

2) III ջոկատ

բ. Ն. Աղբալյան

3) V ջոկատ

գ. Անդրանիկ

4) VI ջոկատ

դ. Համազասպ

5) VII ջոկատ

ե. Հ. Արղության

6) VIII ջոկատ

զ. Դրո

է. Ա. Զանփոլադյան

1) 1-գ, 2-դ, 3-ա, 4-է, 5-ե, 6-բ

3) 1-ա, 2-գ, 3-դ, 4-գ, 5-ե, 6-է

2) 1-գ, 2-ա, 3-բ, 4-ե, 5-դ, 6-գ

4) 1-գ, 2-ա, 3-դ, 4-ե, 5-գ, 6-բ

23. Կատարել համապատասխանեցում.

Սրբեղծման վայր

Կամավորական ջոկատ

1) Կարս

ա. II

2) Կաղզվան

բ. VI

3) Սարիղամիշ

գ. III

4) Սալմաստ

դ. I

5) Իգդիր

ե. IV

զ. V

1) 1-ա, 2-բ, 3-ե, 4-գ, 5-դ

3) 1-գ, 2-ա, 3-գ, 4-դ, 5-բ

2) 1-բ, 2-գ, 3-ե, 4-դ, 5-ա

4) 1-բ, 2-գ, 3-դ, 4-ե, 5-ա

24. Կատարել համապատասխանեցում.

N	Ջոկատ	N	Կազմավորման վայրը	N	Հրամանատար
1	I	1	Կաղզվան	1	Զանփոլադյան
2	II	2	Կարս	2	Դրո
3	IV	3	Սալմաստ	3	Անդրանիկ
4	VI	4	Իգդիր	4	Քեռի
		5	Սարիղամիշ	5	Արղության

1.

1	4	3
2	2	1
3	1	4
4	5	5

2.

1	3	3
2	4	1
3	5	4
4	2	2

3.

1	5	3
2	4	1
3	1	5
4	2	4

4.

1	3	3
2	4	2
3	5	4
4	2	1

25. 1915 թ. տեղի ունեցած ինքնապաշտպանական մարտերի ղեկավար գործիչների անունները համապատասխանեցնել տեղանուններին.

1) Շատախ գավառ	ա. Հայկակ Կոստյան
2) Վանի Քաղաքամեջ թաղամաս	բ. Մկրտիչ Յոթնեղբայրյան
3) Շապին Կարահիսար քաղաք	գ. Բաղդիկ Սիմոնյան
4) Մուսա լեռ	դ. Տիգրան Անդրեասյան
5) Ուրֆա	ե. Հակոբ Կոտոյան
	զ. Ղուկաս Տեովլեթյան
1) 1-ա, 2-բ, 3-ե, 4-գ, 5-դ	3) 1-գ, 2-ա, 3-գ, 4-դ, 5-բ
2) 1-գ, 2-ա, 3-գ, 4-ե, 5-բ	4) 1-դ, 2-գ, 3-բ, 4-ե, 5-գ

26. Տարեթվերը համապատասխանեցնել իրադարձություններին.

1) 1896 թ. հունիս	4) 1915 թ. ապրիլ 1-մայիսի 14
2) 1904 թ. ապրիլ-մայիս	5) 1915 թ. ապրիլի 16-18
3) 1909 թ. ապրիլ	6) 1915 թ. հուլիսի վերջ-սեպտեմբերի 10
ա. Սասունի ինքնապաշտպանությունը	
բ. Դիլմանի ճակատամարտը	
գ. Վանի ինքնապաշտպանությունը	
դ. Շատախի կենտրոն Թաղի ինքնապաշտպանությունը	
ե. Մուշի ինքնապաշտպանության սկիզբը	
զ. Մուսա լեռան հերոսամարտը	
է. հայերի կոտորածն Ադանայում	
1) 1-գ, 2-ե, 3-բ, 4-ա, 5-է, 6-դ	3) 1-գ, 2-ա, 3-է, 4-դ, 5-բ, 6-գ
2) 1-է, 2-գ, 3-ե, 4-դ, 5-ա, 6-բ	4) 1-գ, 2-ա, 3-դ, 4-բ, 5-ե, 6-գ

27. Զորամիավորումների անունները համապատասխանեցնել իրամանատարների անուններին.

1) Հայկական կորպուս	
2) Առանձին հայկական կորպուսի Երևանյան զորախումբ	
3) Հայկական առանձին հարվածային զորամաս	
4) Սարդարապատի ջոկատ	
5) Կովկասյան ռազմաճակատ	
6) Ղարաքիլիսայի ճակատամարտում Առանձին հայկական կորպուսի առաջին դիվիզիա	
ա. Դանիել Բեկ-Փիրումյան	դ. Ալեքսանդր Բեյ-Մամիկոնյան
բ. Անդրանիկ	ե. Մովսես Սիլիկյան

գ. Ա. Չխենկելի

- 1) 1-գ, 2-ե, 3-բ, 4-ա, 5-է, 6-դ
- 2) 1-ե, 2-գ, 3-գ, 4-ա, 5-է, 6-դ

գ. Թովմաս Նազարբեկյան
է. գեներալ Պրժևալսկի

- 3) 1-գ, 2-ա, 3-է, 4-դ, 5-բ, 6-գ
- 4) 1-գ, 2-ե, 3-դ, 4-ա, 5-գ, 6-բ

28. Ժամանակաշրջանը համապատասխանեցնել իրադարձությանը.

- 1) 1918 թ. մայիսի 16-27
- 2) 1918 թ. մայիսի 22-28

ա. Սարդարապատի հերոսամարտը
բ. Դիլմանի ճակատամարտը

- 1) 1-ե, 2-բ, 3-ա, 4-դ
- 2) 1-գ, 2-ա, 3-բ, 4-ե

- 3) 1918 թ. մայիսի 23-29
- 4) 1918 թ. մայիսի 25-30

գ. Բաշ Ապարանի հերոսամարտը
դ. Ղարաքիլիսայի հերոսամարտը
ե. Շիրակի գոյամարտը

- 3) 1-ե, 2-ա, 3-գ, 4-դ
- 4) 1-դ, 2-գ, 3-ա, 4-ե

29. Կատարել համապատասխանեցում.

Հեղինակ

- 1) Առաքել Դավրիժեցի
- 2) Եսայի Հասան-Ջալալյան

Աշխատություն

ա. «Համառոտ պատմություն Աղուանից»
բ. «Պատմություն պատերազմաց»
գ. «Գիրք պատմութեանց»

- 1) 1-ա, 2-բ, 3-ե, 4-գ, 5-դ
- 2) 1-գ, 2-ա, 3-բ, 4-ե, 5-գ

- 3) Աբրահամ Երևանցի
- 4) Ստեփանոս Շահումյան
- 5) Միքայել Չամչյան

դ. «Համատարած աշխարհացոյց»
ե. «Պատմություն Դավիթ բեկին»
գ. «Պատմություն Հայոց»

- 3) 1-գ, 2-ա, 3-ե, 4-դ, 5-գ
- 4) 1-դ, 2-գ, 3-ա, 4-բ, 5-գ

30. Կատարել համապատասխանեցում.

Հիմնադրման տարեթիվ

- 1) 1810 թ.
- 2) 1815 թ.

Կրթական հաստատություն

ա. Լազարյան ճեմարան
բ. Երևանի թեմական դպրոց

- 1) 1-ա, 2-բ, 3-ե, 4-գ
- 2) 1-ե, 2-ա, 3-բ, 4-դ

- 3) 1824 թ.
- 4) 1838 թ.

գ. Ներսիսյան դպրոց
դ. Շուշիի թեմական դպրոց
ե. Աղաբաբյան դպրոց

- 3) 1-ե, 2-ա, 3-գ, 4-դ
- 4) 1-ե, 2-գ, 3-ա, 4-դ

31. Կատարել համապատասխանեցում.

Հիմնադրման վայր

- 1) Վենետիկ
- 2) Ջմյունիս

Կրթական հաստատություն

ա. Ռափայելյան դպրոց
բ. Մեսրոպյան դպրոց

- 3) Կ. Պոլիս
4) Կալկաթա

- 1) 1-ա, 2-բ, 3-ե, 4-գ
2) 1-գ, 2-ա, 3-բ, 4-դ

32. Կատարել համապատասխանեցում.

Հրապարակման վայր

- 1) Վենետիկ
2) Կալկաթա
3) Կ. Պոլիս
4) Թիֆլիս

- 1) 1-ա, 2-բ, 3-ե, 4-դ
2) 1-գ, 2-ա, 3-բ, 4-դ

- գ. Մարդասիրաց ճեմարան
դ. Կարապետյան դպրոց
ե. Սկյուտարի դպրոց

- 3) 1-ա, 2-ե, 3-գ, 4-դ
4) 1-ա, 2-դ, 3-ե, 4-գ

Պարբերական

- ա. «Ազգասեր»
բ. «Լրո գիր»
գ. «Բազմավեպ»
դ. «Արարատ»
ե. «Հյուսիսափայլ»

- 3) 1-գ, 2-ա, 3-ե, 4-դ
4) 1-դ, 2-գ, 3-ա, 4-բ

33. Կատարել համապատասխանեցում.

N	Իրադարձությունը	N	Տարեթիվը	N	Վայրը
1	Ներսիսյան դպրոցի հիմնումը	1	1810 թ.	1	Մոսկվա
2	Լազարյան ճեմարանի բացումը	2	1794 թ.	2	Կ. Պոլիս
3	Աղաբաբյան դպրոցի հիմնումը	3	1772 թ.	3	Թիֆլիս
4	«Ազդարարի» տպագրումը	4	1815 թ.	4	Աստրախան
		5	1824 թ.	5	Մադրաս

1.

1	4	4
2	2	1
3	1	3
4	5	5

2.

1	5	3
2	4	1
3	3	4
4	2	2

3.

1	5	3
2	4	1
3	1	4
4	2	5

4.

1	3	1
2	4	2
3	5	4
4	2	5

34. Հայտնի գիտնականների անունները համապատասխանեցնել մասնագիտություններին.

- 1) Անդրեաս Արծրունի
2) Զակոմո Չամչյան
3) Հովհաննես Ադամյան
4) Խորեն Սինանյան
5) Նազարեթ Տաղավարյան

- 1) 1-ա, 2-գ, 3-գ, 4-ե, 5-դ
2) 1-դ, 2-ա, 3-բ, 4-ե, 5-գ

- ա. երկրաբան, բյուրեղաքիմիկոս
բ. քիմիկոս
գ. բժիշկ
դ. հայագետ
ե. աստղագետ
զ. ֆիզիկոս

- 3) 1-ե, 2-ա, 3-գ, 4-դ, 5-բ
4) 1-ա, 2-բ, 3-գ, 4-ե, 5-գ

35. XIX դ. երկրորդ կեսի հայ պատմագիտության հայտնի դեմքերի անունները համապատասխանեցնել իրենց գործունեությանը.

1) Ղևոնդ Ալիշան	3) Անտոն Գարագաշյան
2) Հովսեփ Գաթրըճյան	4) Ալեքսանդր Երիցյան

ա. Նրա հեղինակած «Տիեզերական պատմություն» երկհատորյակը հայերենով գրված համաշխարհային պատմության առաջին ձեռնարկն է:

բ. Նրա «Քննական պատմություն հայոց» ուսումնասիրությունն ընդգրկում է հայ ժողովրդի ծագումից մինչև V դարի ավարտն ընկած ժամանակաշրջանը:

գ. Գրել է բազմահատոր հայագիտական աշխատություններ, որոնցից ամենանշանավորներն են միջնադարյան Հայաստանի առանձին «աշխարհներին» նվիրված գործերը:

դ. Նրա «Պատմութիւն Հայոց» աշխատությունը շուրջ քառորդ դար որպես դասագիրք է ծառայել հայկական դպրոցներում:

ե. Նրա աշխատանքի գլուխգործոցը «Ամենայն հայոց կաթողիկոսությունը և Կովկասի հայք XIX դարում» երկհատոր ուսումնասիրությունն է:

1) 1-ա, 2-բ, 3-ե, 4-գ	3) 1-գ, 2-ա, 3-բ, 4-դ
2) 1-գ, 2-ա, 3-բ, 4-ե	4) 1-դ, 2-գ, 3-ա, 4-բ

36. XIX դ. երկրորդ կեսի հայ պատմագիտության հայտնի դեմքերի անունները համապատասխանեցնել իրենց գործունեությանը.

1) Ստեփանոս Պալասանյան	3) Լեո (Առաքել Բաբախանյան)
2) Մաղաքիա Օրմանյան	4) Նիկողայոս Ադոնց

ա. Մեծ է նրա «Ազգապատում» աշխատության դերը՝ հայ ժողովրդի պատմության բազմաթիվ հիմնահարցերի մասին ունեցած ուրույն վերաբերմունքով:

բ. Նրա «Քննական պատմություն հայոց» ուսումնասիրությունն ընդգրկում է հայ ժողովրդի ծագումից մինչև V դարի ավարտն ընկած ժամանակաշրջանը:

գ. Նա հետազոտել ու գրել է հայոց պատմության բոլոր շրջանների ու հիմնախնդիրների մասին:

դ. «Հայաստանը Հուստինիանոսի դարաշրջանում» աշխատությունում նա ներկայացրել է Հայաստանի պատմաաշխարհագրական պայմանները, հայ բյուզանդական հարաբերությունները, գիտականորեն վերլուծել հայկական ավատատիրության խնդիրները:

ե. Նրա «Պատմութիւն Հայոց» աշխատությունը շուրջ քառորդ դար որպես դասագիրք է ծառայել հայկական դպրոցներում:

1) 1-ե, 2-բ, 3-ա, 4-դ	3) 1-ե, 2-ա, 3-գ, 4-դ
2) 1-դ, 2-ա, 3-բ, 4-ե	4) 1-դ, 2-գ, 3-ա, 4-ե

37. Կատարել համապատասխանեցում.

N	Իրադարձությունը	N	Տարեթիվը	N	Գործիչը
1	Յուպիտերի վեցերորդ արբանյակի հայտնաբերումը	1	1900 թ.	1	Ա. Տիգրանյան
2	Հայկական նոր ծայնագրության ստեղծումը	2	1912 թ.	2	Հ. Լիմոնճյան
3	Հայ առաջին օպերայի ստեղծումը	3	1894 թ.	3	Խ. Սինանյան
4	«Անուշ» օպերայի առաջին բեմադրումը	4	1815 թ.	4	Տ. Չուխաճյան
		5	1868 թ.	5	Մ. Ավետիսյան

1.

1	4	3
2	2	1
3	1	4
4	5	5

2.

1	3	3
2	4	1
3	5	4
4	2	2

3.

1	3	3
2	4	2
3	5	4
4	2	1

4.

1	5	2
2	4	1
3	1	3
4	2	5

38. Կատարել համապատասխանեցում.

N	Բնագավառ	N	Ներկայացուցիչ	N	Երկը / ստեղծագործությունը
1	Պատմագիտություն	1	Նիկողայոս Մառ	1	«Գիրք պատմութեանց»
2	Հայագիտություն	2	Եղիշե Թադևոսյան	2	«Անի»
3	Երաժշտություն	3	Առաքել Դավրիժեցի	3	«Գրիգոր Լուսավորչի տեսիլքը»
4	Կերպարվեստ	4	Տիգրան Չուխաճյան	4	«Արշակ Բ»
		5	Զակոնո Չամչյան	5	«Պատմութիւն պատերազմաց»

1.

1	4	4
2	3	2
3	1	5
4	5	1

2.

1	3	1
2	4	2
3	5	4
4	2	5

3.

1	3	4
2	1	1
3	4	2
4	2	3

4.

1	3	1
2	1	2
3	4	4
4	2	3

39. Կատարել համապատասխանեցում.

N	Իրադարձությունը	N	Տարեթիվը	N	Գործիչը	N	Վայրը
1	Տարածության մեջ գունավոր պատկեր հաղորդելու առաջին փորձը	1	1912 թ.	1	Խ. Սինանյան	1	Կ. Պոլիս
2	Հայերեն և թուրքերեն ներկայացումներով հանդես եկող թատրոնի ստեղծումը	2	1894 թ.	2	Հ. Ադամյան	2	Բեռլին
3	«Անուշ» օպերայի բեմադրումը	3	1907 թ.	3	Հ. Վարդուվյան	3	Ալեքսանդրապոլ
4	Յուպիտերի վեցերորդ արբանյակի հայտնաբերումը	4	1868 թ.	4	Ա. Տիգրանյան	4	Ս. Ղազար կղզի

1.

1	4	4	3
2	3	2	4
3	1	3	2
4	2	1	1

 2.

1	3	2	2
2	4	3	1
3	1	4	3
4	2	1	4

 3.

1	3	4	3
2	1	1	4
3	4	2	1
4	2	3	2

 4.

1	2	2	2
2	1	1	4
3	4	4	1
4	3	3	3

7-II. Կարճ (վանդակավոր) պատասխանով առաջադրանքներ

1. Կատարել համապատասխանեցում.

- ա. Գյուլիստանի հաշտության պայմանագրի կնքումը
- բ. Սան Ստեֆանոյի հաշտության պայմանագրի կնքումը
- գ. Փարիզի հաշտության պայմանագրի կնքումը
- դ. Թուրքմենչայի հաշտության պայմանագրի կնքումը
- ե. Բուխարեստի հաշտության պայմանագրի կնքումը

- 1) 1813 թ. հոկտեմբեր
- 2) 1801 թ. մարտ
- 3) 1828 թ. փետրվար
- 4) 1878 թ. փետրվար
- 5) 1856 թ. մարտ
- 6) 1812 թ. մայիս

2. Կատարել համապատասխանեցում.

- ա. Կ. Պոլսում ռուս-թուրքական պայմանագրի կնքումը
- բ. թուրքական բանակի ներխուժումը Արարատյան դաշտ
- գ. Պետրոս I-ի Կասպիական արշավանքը
- դ. Երևանի անձնատուր լինելը թուրքերին
- ե. թուրքական բանակի ներխուժումը Թիֆլիս

- 1) 1722 թ.
- 2) 1723 թ. հունիս
- 3) 1724 թ. գարուն
- 4) 1724 թ. հունիս
- 5) 1724 թ. սեպտեմբեր
- 6) 1725 թ. մարտ

3. Կատարել համապատասխանեցում.

- ա. մահտեսի Շահմուրատի ժամանումը Փարիզ
- բ. Հակոբ Ջուղայեցի կաթողիկոսի գլխավորությամբ պատվիրակության ժամանումը Կ. Պոլիս
- գ. Հակոբ Ջուղայեցի կաթողիկոսի բանակցությունները Ռեչ Պոսպոլիտայի թագավոր Յան Սոբեսկու հետ
- դ. Օսմանյան կայսրության և Վենետիկի հանրապետության միջև պատերազմի սկիզբը
- ե. Հակոբ Ջուղայեցի կաթողիկոսի գլխավորությամբ գաղտնի ժողովի գումարումը էջմիածնում

1) 1645 թ.	3) 1672 թ.	5) 1678 թ.
2) 1666 թ.	4) 1677 թ.	6) 1679 թ.

4. Կատարել համապատասխանեցում.

Հեղինակ

- ա. Մաղաքիա արքեպիսկոպոս Օրմանյան
- բ. Անտոն Գարագաշյան
- գ. Ալեքսանդր Երիցյան
- դ. Նիկողայոս Ադոնց
- ե. Ստեփանոս Պալասանյան

Աշխատություն

- 1) «Քննական պատմություն հայոց»
- 2) «Հայաստանը Հուստինիանոսի դարաշրջանում»
- 3) «Ազգապատում»
- 4) «Գիրք պատմությանց»
- 5) «Պատմութիւն Հայոց»
- 6) «Ամենայն հայոց կաթողիկոսությունը և Կովկասի հայք XIX դարում»

5. Մասնագիտությունները համապատասխանեցնել անուններին.

- ա. Միհրան Ղասաբյան
- բ. Մարգար Առուստամով
- գ. Լևոն Օրբելի
- դ. Ջակոմո Չամչյան
- ե. Խորեն Սինանյան

1) ֆիզիկոս	4) ֆիզիոլոգ
2) քիմիկոս	5) ռենտգենաբան
3) աստղագետ	6) բժիշկ

6. Կատարել համապատասխանեցում.

Ռուսաստանին անցած տարածք

- ա. Լոռի, Փամբակ, Շամշադին, Գանձակ, Ղարաբաղ, Շիրակ
- բ. Երևանի և Նախիջևանի խանություններ
- գ. Կարս, Կաղզվան, Օլթի, Արդահան, Ալաշկերտ, Բայազետ
- դ. Բեսարաբիա
- ե. Փոթի, Ախալցխա, Ախալքալաք

Պայմանագիր

- 1) Բուխարեստի հաշտության պայմանագիր
- 2) Ադրիանուպոլսի հաշտության պայմանագիր
- 3) Բեռլինի հաշտության պայմանագիր
- 4) Գյուլիստանի հաշտության պայմանագիր
- 5) Թուրքմենչայի հաշտության պայմանագիր
- 6) Սան Ստեֆանոյի հաշտության պայմանագիր

7. Հայ ազգային գործիչների անունները համապատասխանեցնել նրանց մականուններին.

ա. Գարուն Աղասի	դ. Մարտիկ
բ. Իշխան	ե. Վարդան
գ. Պետո	

1) Ալեքսանդր Պետրոսյան	4) Կարապետ Թուր-Սարգսյան
2) Մարտիրոս Սարուխանյան	5) Սարգիս Մեհրաբյան
3) Սերոբ Վարդանյան	6) Հովսեփ Արղության

8. Գործիչների անունները համապատասխանեցնել նրանց հետ կապված իրադարձություններին.

- ա. Նրա գլխավորած «Մրիկ» ձիավոր խումբը, 1903 թ. դուրս գալով Կարսից, անցավ սահմանը և ամռանն անվնաս հասավ Սասուն:
- բ. Նրա գլխավորությամբ 1895 թ. աշնանը Մալաթիայի հայերը ջարդեցին ու քաղաքից դուրս քշեցին թուրք ոստիկաններին ու թուրքական խուժանին:
- գ. Նրա և մի քանի հայ հերոսների գլխավորությամբ շուրջ 250 հայդուկներ, անցնելով պարսկաթուրքական սահմանը, Խանասորի դաշտում անակնկալ հարձակվեցին քրդական մագրիկ ցեղի վրա:
- դ. Նրա տանը 1894 թ. հուլիսին հրավիրվեց ինքնապաշտպանական ուժերի ժողով:
- ե. Նրա գլխավորությամբ 78-հոգանոց հայդուկ-կամավորների ջոկատն անցավ ռուս-թուրքական սահմանը և մարտի բռնվեց թուրքերի և քրդերի հետ:

1) Գրգո (Գրիգոր Մոսեյան)	4) Կարապետ Բասիլոսյան
2) Նիկոլ Դուման	5) Թորգոմ
3) Սարգիս Կուկունյան	6) Եղիշե քահանա Խաչատրյան

9. Տարեթվերը համապատասխանեցնել Առաջին աշխարհամարտի տարիներին ձևավորված հայկական կամավորական ջոկատների մասնակցությամբ տեղի ունեցած իրադարձություններին.

- ա. Ռևանդուզի մոտ տեղի ունեցած արյունալի կռիվը
- բ. Խնուսի գրավումը Դրոյի ջոկատի կողմից
- գ. Բիթլիսի գրավումը Անդրանիկի ջոկատի կողմից
- դ. Խեչոյի և իր 150 հեծյալների մուտքը Վան
- ե. Անդրանիկի ջոկատի փայլուն հաղթանակը Դիլմանի ճակատամարտում

- 1) 1915 թ. ապրիլի 16–18
- 2) 1915 թ. մայիսի 5
- 3) 1916 թ. հունվարի 13

- 4) 1916 թ. փետրվարի 2
- 5) 1916 թ. փետրվարի 7
- 6) 1916 թ. մայիսի 15

10. Տարեթվերը համապատասխանեցնել Մեծ եղեռնի ընթացքում թուրքական իշխանությունների կողմից իրականացված միջոցառումներին.

- ա. Օսմանյան տերության քաղաքացիների մուտքն ու ելքը կայսրությունից արգելող հատուկ օրենքի հրապարակումը
- բ. Վանի ազատագրումը
- գ. հայ զինձառայողներին հրամանատարական պաշտոններում նշանակելու արգելքը
- դ. Թալեաթի, Էնվերի և Նազըմի կողմից ստորագրված հայերի ոչնչացման հրամանի ուղարկումը Օսմանյան կայսրության նահանգային իշխանություններին
- ե. ըստ վաղորոք կազմված ցուցակների՝ ավելի քան 2300 մարդու կալանումը Կ. Պոլսում

- 1) 1915 թ. ապրիլի 11 (նոր տոմարով՝ ապրիլի 24)
- 2) 1915 թ. փետրվարի 25
- 3) 1915 թ. ապրիլի 15
- 4) 1915 թ. ապրիլի 5
- 5) 1915 թ. ապրիլի 7
- 6) 1915 թ. մայիսի 5

11. 1915 թ. ինքնապաշտպանական մարտերի վայրերը համապատասխանեցնել մարտերը ղեկավարած գործիչների անուններին.

- ա. Մկրտիչ Յոթնեղբայրյան
- բ. Հայկակ Կոտոյան
- գ. Ղուկաս Տեովլեթյան
- դ. Տիգրան Անդրեասյան
- ե. Հակոբ Կոտոյան

- 1) Շապին Կարահիսար
- 2) Վանի Այգեստան թաղամաս
- 3) Մուսա լեռ
- 4) Մուշ
- 5) Ուրֆա
- 6) Վանի Քաղաքամեջթաղամաս

12. Կատարել համապատասխանեցում.

- ա. հայ ազգային քաղաքական կազմակերպությունների ներկայացուցիչների խորհրդակցությունը Ալեքսանդրապոլում
- բ. արևելահայերի ներկայացուցչական համաժողովը՝ Հայոց ազգային համախորհրդակցությունը Թիֆլիսում
- գ. Շիրակում՝ Սոգյուլուի ճակատում, հայկական ուժերի հաղթական կռիվները թուրքերի դեմ
- դ. արևմտահայերի առաջին համագումարը
- ե. թուրք-անդրկովկասյան բանակցությունները Տրապիզոնում

- 1) 1917 թ. սեպտեմբերի 29 – հոկտեմբերի 13
- 2) 1918 թ. մարտի 1 – ապրիլի 1
- 3) 1917 թ. հունիսի 24 – հուլիսի 7
- 4) 1918 թ. ապրիլի 6–8
- 5) 1918 թ. մայիսի 16–27
- 6) 1917 թ. մայիսի 2–11

13. Մասնագիտությունները համապատասխանեցնել գործիչների անուններին.

- ա. Մարգար Առուստամով
- բ. Վարդգես Սուրենյանց
- գ. Մակար Եկմալյան

- դ. Պետրոս Աղամյան
- ե. Գրիգոր Ղափանցյան

- 1) դերասան
- 2) նկարիչ
- 3) բժիշկ

- 4) բանասեր
- 5) երգահան
- 6) կովկասագետ

14. Մասնագիտությունները համապատասխանեցնել գործիչների անուններին.

- ա. Մաղաքիա Օրմանյան
- բ. Գևորգ Բաշինջաղյան
- գ. Հովհաննես Աբեյան

- դ. Մակար Եկմալյան
- ե. Նազարեթ Տաղավարյան

- 1) բժիշկ, գյուղատնտես
- 2) երգահան
- 3) բնանկարիչ

- 4) ռենտգենաբան
- 5) պատմաբան, բանասեր
- 6) դերասան

15. Ստեղծագործությունների անվանումները համապատասխանեցնել հեղինակների անուններին.

- ա. Ստեփանոս Շահումյան
- բ. Սերգեյ Գլինկա
- գ. Եսայի Հասան-Ջալալյան

- դ. Անտոն Գարազաշյան
- ե. Հովսեփ Գաթրըրյան

- 1) «Համառոտ պատմություն Աղուանից»
- 2) «Քննական պատմություն հայոց»
- 3) «Հայ ժողովրդի պատմության տեսություն»
- 4) «Տիեզերական պատմություն»
- 5) «Պատմություն պատերազմաց»
- 6) «Պատմություն Դավիթ բեկին»

16. Կրթական հաստատությունները համապատասխանեցնել հիմնադրման տարեթվերին.

- ա. 1815 թ.
- բ. 1838 թ.
- գ. 1824 թ.

- դ. 1837 թ.
- ե. 1810 թ.

- 1) Ներսիսյան դպրոց
- 2) Լազարյան ճեմարան
- 3) Մարդասիրաց ճեմարան

- 4) Շուշիի թեմական դպրոց
- 5) Աղաբաբյան դպրոց
- 6) Երևանի թեմական դպրոց

17. Տարեթվերը համապատասխանեցնել իրադարձություններին.

- ա. Հալիձորի ճակատամարտը
- բ. Իսրայել Օրու ժամանումը Պարսկաստան
- գ. Դավիթ բեկի մահը
- դ. Անգեղակոթի գաղտնի խորհրդակցությունը
- ե Մխիթար սպարապետի հաղթանակը Օրդուբադում

- 1) 1709 թ.
- 2) 1730 թ.
- 3) 1729 թ.
- 4) 1728 թ
- 5) 1727 թ.
- 6) 1699 թ.

18. Կատարել համապատասխանեցում.

Հիմնադրման վայր

- ա. Երևան
- բ. Ալեքսանդրապոլ
- գ. Մոսկվա
- դ Վան
- ե Կարին

Կազմակերպություն

- 1) «Հայրենիքի սիրո գրասենյակ»
- 2) «Հայասեր-ազգասեր»
- 3) «Միություն ի փրկություն»
- 4) «Բարենպատակ ընկերություն»
- 5) «Հայրենասերների միություն»
- 6) «Պաշտպան հայրենյաց»

19. Կատարել համապատասխանեցում.

Տարեթիվ

- ա. 1812 թ. մայիսի 16
- բ. 1829 թ. սեպտեմբերի 2
- գ. 1918 թ. հունիսի 4

- դ. 1813 թ. հոկտեմբերի 12
- ե. 1828 թ. փետրվարի 10

Պայմանագիր

- 1) Բաթումի
- 2) Թուրքմենչայի
- 3) Բրեստ-Լիտովսկի
- 4) Ադրիանուպոլսի
- 5) Գյուլիստանի
- 6) Բուխարեստի

8. ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՓԱՍՏԱՐԿՆԵՐԻ, ՊՆԴՈՒՄՆԵՐԻ ՀԱՄԱԴՐՈՒՄ ԵՎ ԽՄԲՎՈՐՈՒՄ

8-1. Պատմական փաստարկների, պնդումների համադրում և խմբավորում

1. Ընտրել ճիշտ պատասխանները.

Ինչ նշանակություն է ունեցել Իսրայել Օրոն գործունեությունը հայ ազատագրական պայքարի պատմության մեջ:

- ա. Նա Հայաստանի ազատագրության հարցը դրել է գործնական հողի վրա:
- բ. Նա կանխել է վրաց բանակի կողմից Արարատյան դաշտի հայկական գյուղերի բնակչության կողոպուտն ու հնարավոր արյունահեղությունը:
- գ. Նա միավորել է Արցախի և Շիրվանի զինված ջոկատներին պարսիկների դեմ պայքարում:
- դ. Նա համախմբող դեր է կատարել հայ հասարակության տարբեր խավերի միջև:
- ե. Նրա շնորհիվ Արցախում ստեղծվել են կիսանկախ հայկական իշխանություններ:
- զ. Նա մարտական շունչ է հաղորդել քաղաքական բանակցություններին:

- 1) գ, ե, զ   2) ա, դ, զ   3) բ, դ, ե   4) ա, ե, զ

2. Ընտրել ճիշտ պնդումները.

- 1) Հովհաննես Թութունջին 1666 թ. ժամանել է Փարիզ և հավաստիացրել ֆրանսիական արքունիքին, որ հայերը հույների հետ միասին պատրաստ են ապստամբելու Օսմանյան կայսրության դեմ:
- 2) Մահտեսի Շահմուրատը ճանապարհորդել է Եթովպիա՝ այդ երկիրը ևս հակաթուրքական պայքարի մեջ ընդգրկելու նպատակով:
- 3) Իսրայել Օրին տեղափոխվել է Գերմանիա, հաստատվել Պֆալց երկրամասի կենտրոն Դյուսելդորֆ քաղաքում:
- 4) Անգեղակոթի գաղտնի խորհրդակցությունում Իսրայել Օրուն խորհուրդ են տվել դադարեցնել բանակցությունները եվրոպական երկրների հետ:
- 5) Ռազմական օգնության դիմաց հայ մելիքները խոստացել են Հովհան Վիլիելմին ճանաչել Հայաստանի թագավոր:
- 6) Մոսկովյան ծրագրով նախատեսվում էր կազմակերպել 25-հազարանոց բանակ, որի մի մասը՝ 10 հազարը, Հյուսիսային Կովկասից պետք է մտնե՛ր Վրաստան:
- 7) Պարսկաստանից Ռուսաստան վերադառնալու ժամանակ Իսրայել Օրուն է միացել Մելիք Սաֆրազը:

3. Որո՞նք են Արցախի հայտնի սղնախները.

- ա. Շիրվանի
- բ. Գյուլիստանի
- գ. Երնջակի
- դ. Շարուրի
- ե. Գանձակի
- ը. Զրաբերդի

դ. Շոշի

ե. Ավետարանոց

թ. Շամախիի

ժ. Քարազլխի

1) ա, գ, ե, զ, ժ

2) բ, դ, զ, է, թ

3) բ, դ, ե, ը, ժ

4) գ, ե, զ, է, ը

4. Ընտրել երեք ճիշտ պնդում.

ա. Գանձասարի հայոց կաթողիկոս Եսայի Հասան-Ջալալյանը խոչընդոտել է արցախահայության պայքարը:

բ. Սղնախների շնորհիվ Արցախում ստեղծվել են կիսանկախ հայկական թագավորություններ:

գ. 1724 թ. Կարբի գյուղի բնակիչները 4 ամիս դիմադրություն են ցույց տվել թուրքական բանակին:

դ. 1724 թ. Երևանի պաշտպանությունը շարունակվել է ավելի քան երեք ամիս:

ե. Դավիթ բեկի մահից հետո Կապանի զինվորական հրամանատարությունը ամբողջությամբ անցել է տեր Ավետիսի ձեռքը:

զ. 1724 թ. Արցախի ազատագրական ուժերը թուրքական բանակի դեմ համատեղ պայքարի պայմանագիր են կնքել Գանձակի մահմեդականների հետ:

է. Պարսկական շահը ճանաչել է Դավիթ բեկի իշխանությունը, իրավունք է վերապահել դրամ հատելու և նրա հետ դաշինք է կնքել:

1) դ, ե, զ

2) դ, զ, է

3) բ, դ, է

4) գ, ե, զ

5. Ինչ նշանակություն է ունեցել 1724 թ. Երևանի պաշտպանությունը.

1) Որոշ ժամանակով կասեցվել է թուրքերի առաջխաղացումը Սյունիք ու Արցախ:

2) Թուրքիան ճանաչել է Մերձկասպյան շրջանների միացումը Ռուսաստանին:

3) Կնքվել է հաշտություն Թուրքիայի և Ռուսաստանի միջև:

4) Կասեցվել է պարսիկների առաջխաղացումը Սյունիք:

6. Տրվածներից առանձնացնել երեք կետ, որոնք Շահամիր Շահամիրյանի կազմած հայկական պետականության վերականգնման նախագծի հոդվածներից չեն.

ա. Ռուսաստանի օգնությամբ ազատագրված Հայաստանը հռչակել հանրապետություն՝ խորհրդարանական կառուցվածքով:

բ. Հայաստանում 20 տարի ժամանակով տեղակայել 6-հազարանոց ռուսական զորք:

գ. Ռուսաստանում բնակվող հայերից և վրացիներից կազմել կամավորական զորաջոկատներ և ռուսական զորքերի հետ ուղարկել Վրաստան:

դ. Հայաստանի և Ռուսաստանի միջև սահմանել ազատ երթևեկություն:

ե. Հայոց թագավորին ընտրել ռուսական կայսրի կողմից, իսկ այնուհետև օժել էջմիածնում:

զ. Պետերբուրգում ունենալ Հայաստանի կառավարության դեսպան:

է. Հայաստանի մայրաքաղաք դարձնել Վաղարշապատը կամ Անին:

1) ա, գ, է

2) գ, դ, զ

3) բ, ե, զ

4) գ, ե, է

7. Տրվածներից որ երեք կետը Հայաստանի ազատագրության՝ Մովսես Սարաֆյանի կազմած ծրագրից չեն.

- ա. Հակաթուրքական պայքարի մեջ ընդգրկել Արցախի մելիքներին՝ նրանց տրամադրելով ռազմական հանդերձանք և զենք:
- բ. Կասպից ծովի ափին Հայաստանին տրամադրել նավահանգիստ:
- գ. Ռուսաստանում բնակվող հայերից և վրացիներից կազմել կամավորական զորաջոկատներ և ռուսական զորքերի հետ ուղարկել Վրաստան:
- դ. Հայաստանի կառավարությունը Պետերբուրգում պետք է ունենար իր դեսպանը:
- ե. Հայաստանն ազատագրելուց հետո ստեղծել հայկական պետություն, և Արցախի մելիքներից մեկին դարձնել Հայաստանի թագավոր:
- զ. Հայերից և վրացիներից կազմավորված զորաջոկատների հրամանատարը պետք է լիներ հայազգի և ենթարկվեր ռուսական հրամանատարությանը:
- է. Հայաստանի մայրաքաղաք դարձնել Վաղարշապատը կամ Անին:

- 1) բ, դ, ե   2) ա, դ, է   3) բ, դ, է   4) գ, ե, զ

8. Տրվածներից որ երեքը Հովսեփ Արղությանի և Հովհաննես Լազարյանի կազմած՝ Հայաստանի ազատագրման և հայ-ռուսական դաշնագրի նախագծին վերաբերող կետերից չեն.

- ա. Կասպից ծովի ափին Հայաստանին տրամադրվելու էր նավահանգիստ:
- բ. Հայաստանում լինելու էր որոշակի քանակությամբ ռուսական զորք՝ երկիրը հնարավոր հարձակումներից պաշտպանելու համար:
- գ. Ռուսաստանում բնակվող հայերից և վրացիներից կազմվելու էր 25-հազարանոց բանակ, որից 10 հազարը պետք է մտներ Վրաստան:
- դ. Հայոց թագավորն ընտրվելու էր ռուսաց կայսրի կողմից, որն այնուհետև օժվելու էր էջմիածնում:
- ե. Նախկին հողատերերին վերադարձվելու էին իրենց կալվածքները, սակայն առանց գյուղացիներին ճորտացնելու իրավունքի:
- զ. Զորաջոկատների հրամանատարը լինելու էր հայազգի և ենթարկվելու էր ռուսական հրամանատարությանը:
- է. Հայաստանն ազատագրելուց հետո ստեղծվելու էր հայկական պետություն, և Արցախի մելիքներից մեկը դառնալու էր Հայաստանի թագավոր:

- 1) ա, բ, է   2) գ, զ, է   3) ա, դ, ե   4) գ, դ, զ

9. Բերված փաստերից ընտրել երեքը, որոնք տեղ են գտել «Նոր տետրակ, որ կոչի յորդորակ» գրքում.

- ա. Ներկայացված է ապագա պետության կառավարման համար նախատեսված օրենքների հավաքածու:
- բ. Ներկայացված է խորհրդարանական հանրապետություն ստեղծելու ծրագիր:
- գ. Ներկայացված է ապագա պետության բարձրագույն գործադիր իշխանության կառուցվածքը:

- դ. Ներկայացված են հայ ժողովրդի հերոսական անցյալը, նրա աշխարհագրական լայնարձակ սահմանները:
- ե. Ներկայացված է ապագա պետության բարձրագույն օրենսդիր իշխանության կառուցվածքը:
- զ. Գիրքը կոչ է անում հայ երիտասարդներին դուրս գալու օտար բռնակալների դեմ և զենքի ուժով հասնելու ազատության:
- է. Քննադատվում է միապետական կարգը՝ այն համարելով հայոց պետականության անկման պատճառներից մեկը:

- 1) գ, դ, ե   2) դ, գ, է   3) բ, գ, է   4) ա, գ, ե

10. Ո՞ր պատասխաններն են արտացոլում «Նոր տետրակ»-ի բովանդակությունը.

- 1) Կոչ էր անում հայ երիտասարդներին դուրս գալու օտար բռնակալների դեմ և զենքի ուժով հասնելու ազատության:
- 2) Զգուշացնում էր հայ երիտասարդներին հեռու մնալ ապստամբելու գաղափարից:
- 3) Առաջարկվում էր վերականգնել հայոց թագավորությունը և երկիրը կառավարել բացարձակ միապետի միջոցով:
- 4) Առաջարկվում էր ստեղծել սահմանադրություն և երկիրը կառավարել ժողովրդի ընտրովի ներկայացուցիչների միջոցով:
- 5) Առաջարկվում էր Արցախի մելիքներից մեկին դարձնել Հայաստանի թագավոր:

11. XIX դ. սկզբին Արևելյան Հայաստանի մեծագույն մասն ընդգրկված էր ..... խանությունների կազմում.

- 1) Երևանի, Էրզրումի, Նախիջևանի, Ախալցխայի, Ղարաբաղի
- 2) Երևանի, Նախիջևանի, Ղարաբաղի, Գանձակի, Մակուի
- 3) Երևանի, Նախիջևանի, Դիարբեքրի, Գանձակի, Սեբաստիայի
- 4) Երևանի, Կարսի, Վանի, Գանձակի, Մակուի

12. Ընտրել թուրքերին վերադարձված տարածքներից կազմված շարքը՝ ըստ Բուխարեստի հաշտության պայմանագրի.

- 1) Ախալքալաքի գավառ, Անապա, Փոթի
- 2) Կարս, Անապա, Փոթի
- 3) Ախալքալաքի գավառ, Ախալցխա, Փոթի
- 4) Անապա, Ղարաքիլիսա, Ախալքալաքի գավառ

13. Ընտրել Ռուսաստանին անցած Արևելյան Հայաստանի տարածքներից կազմված շարքը՝ ըստ Գյուլիստանի հաշտության պայմանագրի.

- 1) Լոռի, Փամբակ, Շամշադին, Օրդուբադ, Նախիջևան, Շիրակ
- 2) Լոռի, Փամբակ, Շամշադին, Գանձակ, Ղարաբաղ, Շիրակ
- 3) Օրդուբադ, Նախիջևան, Լոռի, Փամբակ, Շամշադին, Գանձակ
- 4) Լոռի, Փամբակ, Նախիջևան, Գանձակ, Շիրակ, Երևան

14. Ընտրել Ռուսաստանին անցած տարածքներից կազմված շարքը՝ ըստ Ադրիանուպոլսի հաշտության պայմանագրի.

- 1) Երևանի և Նախիջևանի խանություններ, Օրդուբադի գավառ
- 2) Անդրկովկասի սևծովյան առափնյա շրջաններ, Ախալցխա ու Ախալքալաք
- 3) Ախալցխա, Ախալքալաք, Կարս
- 4) Լոռի, Փամբակ, Շամշադին, Գանձակ, Ղարաբաղ, Շիրակ

15. Ըստ Փարիզի հաշտության պայմանագրի՝

- 1) Ռուսաստանին է մնացել միայն Կարսը՝ շրջակա գավառներով
- 2) Արևմտյան Հայաստանի տարածքում իրականացվել են մի շարք բարեփոխումներ
- 3) Ռուսաստանը և Թուրքիան կատարել են գրաված տարածքների փոխանակում
- 4) Ռուսաստանին են անցել Սև ծովի առափնյա շրջանները՝ Բաթում նավահանգստով

16. Տրված պնդումներից որոնք են ճիշտ.

ա. XIX դարի կեսերին մեծ տերությունների միջև պայքար է սկսվել Ռուսաստանում ազդեցություն տարածելու համար:

բ. Օսմանյան կայսրությունում ազդեցություն տարածելու նպատակով եվրոպական մեծ տերությունների միջև պայքարի արդյունքում առաջացած միջազգային հարաբերությունների հիմնախնդիրը ստացել է «Արևելյան հարց» անվանումը:

գ. Ըստ Լոնդոնի հաշտության պայմանագրի՝ Ռուսաստանի և Թուրքիայի միջև կատարվել է գրաված տարածքների փոխանակում:

դ. Արևմտյան Հայաստանի խնդիրն ուղղակիորեն դարձել է Արևելյան հարցի բաղկացուցիչ մաս և «Հայկական հարց» անունով հայտնվել միջազգային դիվանագիտության կիզակետում:

ե. Ղրիմը վերադարձնելու համար Ռուսաստանը հերթական անգամ հրաժարվել է Արևմտյան Հայաստանի գրաված հողերից և կորցրել իր ազդեցիկ դիրքը միջազգային ասպարեզում:

- 1) գ, դ, ե   2) ա, գ, ե   3) բ, դ, ե   4) բ, գ, դ

17. Ո՞ր տարածքներն են անցել Ռուսաստանին՝ ըստ Սան Ստեֆանոյի հաշտության պայմանագրի (ընտրել ճիշտ շարքը).

1) Կարսի, Կաղզվանի, Օլթիի, Արդահանի, Ալաշկերտի, Բայազետի գավառները և Սև ծովի առափնյա շրջանները՝ Բաթում նավահանգստով

2) Էրզրումի, Կաղզվանի, Օլթիի, Արդահանի, Ալաշկերտի, Բայազետի գավառները և Սև ծովի առափնյա շրջանները՝ Բաթում նավահանգստով

3) Կարսի, Բասենի, Օլթիի, Արդահանի, Ալաշկերտի, Բայազետի գավառները և Սև ծովի առափնյա շրջանները՝ Բաթում նավահանգստով

4) Կարսի, Էրզրումի, Օլթիի, Բասենի, Ալաշկերտի, Բայազետի գավառները և Սև ծովի առափնյա շրջանները՝ Բաթում նավահանգստով

18. Բեռլինի վեհաժողովից հետո Մ. Խրիմյանը և բազմաթիվ այլ գործիչներ հասկացել են, որ՝

- 1) արևմտաեվրոպական տերությունների հետ հույսերը կապելու փոխարեն անհրաժեշտ է ապավինել միայն Ռուսաստանի օժանդակությանը
- 2) կարելի է առիթն օգտագործել և ստեղծել ոչ թե ինքնավար, այլ անկախ Հայաստան
- 3) օտար տերությունների հետ հույսերը կապելու փոխարեն անհրաժեշտ է կազմակերպել սեփական ժողովրդի զինված ազատագրական պայքարը
- 4) օտար տերությունների հետ հույսերը կապելու փոխարեն անհրաժեշտ է կազմակերպել հայ-քրդական զինական համագործակցություն

19. Տրված պնդումներից որոնք են ճիշտ.

- ա. Ըստ Սան Ստեֆանոյի հաշտության պայմանագրի՝ Թուրքիային են անցնում Կարսի, Կաղզվանի, Օլթիի, Արդահանի, Ալաշկերտի և Բայազետի գավառները:
- բ. Ըստ Սան Ստեֆանոյի հաշտության պայմանագրի՝ Էրզրումը և Բասենը մնում են Ռուսական կայսրության կազմում:
- գ. Սան Ստեֆանոյի պայմանագրում արձարծվում է նաև Արևելյան հարցի բաղկացուցիչ մասը կազմող, արևմտահայության ազատագրությանը վերաբերող Հայկական հարցը:
- դ. Սան Ստեֆանոյի պայմանագրի 16-րդ հոդվածով Բարձր դուռը պարտավորվում է Արևմտյան Հայաստանում անհապաղ բարեփոխումներ անցկացնել և ապահովել հայերի անվտանգությունը քրդերից ու չերքեզներից:
- ե. Սան Ստեֆանոյի պայմանագրի 25-րդ հոդվածը իրավունք է տալիս ռուսական զորքին 6 ամիս ժամկետով մնալու Հայաստանում:

- 1) գ, դ, ե   2) ա, դ, ե   3) բ, գ, ե   4) ա, գ, դ

20. Տրված պնդումներից որոնք են ճիշտ.

- ա. Ազգային գործիչ Մինաս Չերազի առաջարկությամբ Բեռլինի վեհաժողովին մասնակցելու նպատակով Եվրոպա մեկնող հայկական պատվիրակությունը գլխավորել է Մկրտիչ Խրիմյանը:
- բ. Բեռլինի վեհաժողովին մասնակցելու նպատակով Մկրտիչ Խրիմյանի ղեկավարությամբ ստեղծված հայկական պատվիրակության կազմում էին Մինաս Չերազը, Ստեփան Փափազյանը և Խորեն Նարբեյը:
- գ. Բեռլինի վեհաժողովի նախօրյակին՝ մայիսի 25-ին կնքված համաձայնագրով Ֆրանսիան Թուրքիայից ստացել է Կիպրոս կղզին՝ փոխարենը խոստանալով պաշտպանել թուրքական պահանջները:
- դ. 1878 թ. հունիսի 1-ին Բեռլինում սկսված վեհաժողովն ընթացել է Մեծ Բրիտանիայի մշակած սցենարով:
- ե. Մ. Խրիմյանն ու Մ. Չերազը Բեռլինի վեհաժողովի վերջին օրը բողոք են ներկայացրել մեծ տերություններին:

- 1) բ, գ, ե   2) բ, դ, ե   3) ա, բ, դ   4) ա, գ, ե

21. Ըստ արևմտահայերի ազգային սահմանադրության՝ ստեղծվելու էին՝

- 1) Ազգային ժողով
- 2) դատական իշխանություն
- 3) Ազգային կենտրոնական վարչություն
- 4) կրթական հաստատություններ
- 5) ազգային կյանքի տարբեր բնագավառները սպասարկող խորհուրդներ
- 6) ինքնապաշտպանական խորհուրդ
- 7) հոգևոր խորհուրդներ

22. Տրված պնդումներից որոնք են ճիշտ.

- 1) Բեռլինի վեհաժողովից հետո հայ հասարակական-քաղաքական գործիչներն իրենց հույսը սկսում են կապել Ռուսաստանի ռազմաքաղաքական աջակցությամբ զինված պայքար ծավալելու հետ:
- 2) Չեյթոնի 1862 թ. ապստամբությունը խոշոր ազդեցություն ունեցավ հայ ժողովրդի ազգային ինքնագիտակցության աննախընթաց բարձրացման վրա:
- 3) Արևմտյան Հայաստանում ստեղծված առաջին խմբակներից հայտնի է «Հայրենիքի սիրո գրասենյակը»:
- 4) Գ. Արծրունու ազատագրական խմբակը հիմնվել է Վանում:
- 5) «Բարենպատակ ընկերություն» և «Հայրենիքի սիրո գրասենյակ» խմբակների նպատակն է եղել ոչ միայն ազատագրել Արևմտահայաստանը, այլև հասնել ազգի երկու հատվածների միավորմանը:
- 6) «Հայասեր-ազգասեր» կազմակերպության դատապարտված 40 անդամներից հինգի նկատմամբ մահապատժի վճիռ է կայացվել:
- 7) «Պաշտպան հայրենյաց» կազմակերպությունն ունեցել է մոտ 30 անդամ, որոնք փորձել են գեներալ առաքել «թուրքահայ եղբայրներին»:

23. Տրված պնդումներից որոնք են ճիշտ.

- ա. Հայկական հարցը միջազգային դիվանագիտության առարկա է դարձել Փարիզի հաշտության պայմանագրով:
- բ. Արևմտահայ համայնքի ներքին կյանքին վերաբերող կանոնադրությունը հայտնի է նաև «Ազգային սահմանադրություն» անվամբ:
- գ. Չեյթոնի 1862 թ. ապստամբությունը մեծապես բարձրացրել է հայ ժողովրդի ազգային ինքնագիտակցությունը:
- դ. 1895 թ. «Մայիսյան բարենորոգումների ծրագիրը» իրական ինքնավարություն է տվել արևմտահայությանը:
- ե. Տարբեր վայրերում ձևավորված գաղտնի խմբակները հիմք են դարձել հայ ազգային-քաղաքական կուսակցությունների ձևավորման համար:

- 1) գ, դ, ե   2) բ, գ, ե   3) բ, գ, դ   4) ա, բ, ե

24. Տրված պնդումներից որոնք են ճիշտ.

- ա. Ժնևի համալսարանի մի խումբ արևելահայ ուսանողներ, հետևելով «Կոլոկոլ» թերթի օրինակին, 1887 թ. հիմնադրած իրենց պաշտոնաթերթը կոչել են «Հնչակ»:
- բ. 1898 թ. աշնանը «Հնչակ» թերթում հրատարակվել է Հնչակյան կուսակցության ծրագիրը:
- գ. Հնչակյան կուսակցության ծրագրում որպես հեռավոր նպատակ սահմանվել է Արևմտյան Հայաստանի ազատագրումը թուրքական բռնապետությունից:
- դ. Հայ ազգային կուսակցություններից հնչակյաններն առաջինն են, որ Հայկական հարցի լուծումը համարել են ամբողջական հայրենիքում պետության վերաստեղծումը:
- ե. 1896 թ. Հնչակյան կուսակցությունը պառակտվել է երկու թևի՝ սոցիալիստական և ազգային:

- 1) գ, դ, ե   2) ա, դ, ե   3) ա, գ, ե   4) բ, գ, դ

25. Տրված պնդումներից որոնք են ճիշտ.

- ա. Արմենականները կրել են Ա. Գերցենի «Կոլոկոլ» թերթի գաղափարական ազդեցությունը:
- բ. Վան քաղաքի մտավորականների գաղափարական ոգեշնչողներն են եղել Խրիմյան Հայրիկը, Մկրտիչ Փորթուգալյանը և Մկրտիչ Ավետիսյանը:
- գ. Ընդհանուր ժողովում «Հայ հեղափոխական դաշնակցություն» կուսակցությունը վերանվանվել է «Հայ հեղափոխականների դաշնակցության»:
- դ. Արմենականները եղել են հայրենի հողի վրա ստեղծված առաջին ազգային կուսակցությունը:
- ե. Հնչակյանների ազգային թևը Ա. Արփիարյանի գլխավորությամբ հեռացել է կուսակցությունից և հանդես է եկել «Վերակազմյալ հնչակյաններ» անունով:

- 1) բ, գ, ե   2) բ, դ, ե   3) ա, բ, գ   4) ա, դ, ե

26. Տրված պնդումներից որոնք են ճիշտ.

- ա. Արմենականները Հայկական հարցի լուծումը կապել են Եվրոպայի օգնության և համաժողովրդական ապստամբության հետ:
- բ. Հայ քաղաքական մտքի պատմության մեջ արմենականներն առաջինն են եղել, որ Հայկական հարցի լուծումը համարել են ամբողջական հայրենիքում պետության վերաստեղծումը:
- գ. Որպես հեռավոր նպատակ՝ հնչակյանները սահմանել են մարդու կողմից մարդու շահագործման վերացումը և սոցիալիզմի կառուցումը, իսկ մոտակա խնդիր՝ Արևմտյան Հայաստանի ազատագրումը թուրքական բռնապետությունից:
- դ. Արմենականների սոցիալիստական թևը, որը կարևոր խնդիր է համարել սոցիալական ազատագրությունը, կազմել է մեծամասնություն, իսկ ազգայինը՝ փոքրամասնություն:
- ե. ՀՅԴ ծրագրի «Միջոցներ» բաժնում նախատեսվել է ժողովրդի զինում, մարտական խմբերի ձևավորում, ապստամբական և ահաբեկչական գործողությունների իրականացում:

- 1) բ, գ, ե   2) ա, դ, ե   3) ա, բ, գ   4) ա, գ, ե

27. Տրված պնդումներից որոնք են սխալ.

- 1) Նորաստեղծ «Հայ հեղափոխականների դաշնակցություն» կուսակցության կորիզը Քրիստափոր Միքայելյանի գլխավորած «Դրոշակ» խմբավորումն է եղել:
- 2) «Դրոշակ» թռուցիկ թերթի անդրանիկ համարում հրապարակած հոշակագրով դաշնակցությունն Արևմտյան Հայաստանի քաղաքական և տնտեսական ազատագրությունն ազդարարել է իր գլխավոր խնդիրը:
- 3) 1891 թ. սկզբին կնքված համաձայնագրով Արմենական կուսակցությունը միացել է ՀՅԴ-ին:
- 4) 1892 թ. Երևանում տեղի է ունեցել ՀՅԴ առաջին համագումարը:
- 5) 1894 թ. «Դրոշակում» տպագրվել է ՀՅԴ ծրագիրը:

28. Ընտրել ճիշտ պնդումները.

- 1) Ազատագրական պայքարի այն ձևը, երբ թուրքահայատակ ժողովուրդները իրենց ապրելու իրավունքն ու արժանապատվությունը պաշտպանելու համար անկազմակերպ դուրս են եկել կենաց ու մահու կռվի, հայտնի է «հայդուկային» կամ «ֆիդայական» շարժում անունով:
- 2) Հրայր Դժոխքի կարծիքով՝ կուսակցությունները միայն միջոց են ժողովրդի ազատագրական պայքարը կազմակերպելու համար:
- 3) Սասունում «Մեծ չեղյի» առաջնորդը Թորոս Ծառուկյանն էր:
- 4) Աղբյուր Սերոբը զգալի աշխատանք է տարել հայ-քրդական դաշինք ստեղծելու ուղղությամբ:
- 5) Հրայրի համոզմամբ՝ օսմանյան բռնատիրությունից ազատագրումը հնարավոր է միայն կայսրության բոլոր ժողովուրդների համատեղ պայքարի շնորհիվ:
- 6) Հայդուկային շարժմանը մասնակից էին միայն արևելահայերը:
- 7) 1880-ական թթ. կեսին ֆիդայական խմբի նշանավոր ղեկավարներից էր Սպաղանցի Մակարը:

29. Թվարկվածներից որոնք Ա. Մանդելշտամի կազմած նախագծի դրույթներից չեն.

- 1) Հայկական Էրզրում, Վան, Բիթլիս, Դիարբեքիր, Խարբեթո, Սեբաստիա նահանգներից կազմվելու էր մեկ նահանգ:
- 2) Նորակազմ նահանգի գերագույն կառավարիչը պետք է լիներ ռուսահայ:
- 3) Նահանգի ներկայացուցչական ժողովը կազմվելու էր հավասարապես մահմեդականներից և քրիստոնյաներից:
- 4) Ազգային հավասարության սկզբունքը կիրառվելու էր վարչական, դատական և ոստիկանական մարմիններում:
- 5) Թուրքերենը, հայերենը և ռուսերենը ճանաչվելու էին որպես պաշտոնական լեզուներ:

30. Տրված պնդումներից որոնք են 1914 թ. ռուս-թուրքական համաձայնագրի պայմաններից.

- ա. Յոթ նահանգներից ձևավորվում էին երկու վարչական միավոր՝ Էրզրում, Տրապիզոն, Սեբաստիա և Վան, Բիթլիս, Խարբեթո, Դիարբեքիր կազմով:
- բ. Դրանք կառավարվելու էին երկու օտարերկրյա ընդհանուր տեսուչների կողմից:

- գ. Տեսուչներն իրավունք էին ստանում նշանակելու և պաշտոնանկ անելու ապաշնորհ կամ օրինազանց պաշտոնյաներին:
- դ. Հողային հարցերը պետք է վճռեին սուլթանի կազմած խորհուրդները:
- ե. Վերացվում էին համիդիե գնդերը:

- 1) գ, դ, ե   2) բ, գ, դ   3) ա, բ, գ   4) ա, դ, ե

31. Տրված պնդումներից որո՞նք են սխալ.

- 1) Սան Ստեֆանոյի հաշտությանը Ռուսաստանին էին անցնում Կարսի, Կաղզվանի, Օլթիի, Արդահանի, Ալաշկերտի և Բայազետի գավառները, Սև ծովի առափնյա շրջանները՝ Բաթում նավահանգստով:
- 2) Սան Ստեֆանոյի պայմանագրի 61-րդ հոդվածով Բարձր դուռը պարտավորվում է Արևմտյան Հայաստանում ռուսների գրաված և Թուրքիային վերադարձվող գավառներում անհապաղ բարեփոխումներ անցկացնել:
- 3) «Հայասեր-ազգասեր» խմբակը գաղտնի կերպով տպագրում է «Ազատության ավետաբեր» թերթը:
- 4) Սայքս-Պիկոյի համաձայնագրով Օսմանյան կայսրության տարածքները բաժանվում են Մեծ Բրիտանիայի, Ֆրանսիայի և Ռուսաստանի միջև:
- 5) Բեռլինի պայմանագրով Ալաշկերտն ու Բայազետը վերադարձվում են Օսմանյան կայսրությանը:

32. Ընտրել երեք ճիշտ պնդում.

- ա. Սայքս-Պիկոյի համաձայնագրով Օսմանյան կայսրության տարածքները բաժանվելու էին Մեծ Բրիտանիայի, Ֆրանսիայի և Ռուսաստանի միջև:
- բ. Հայոց Մեծ եղեռնը փաստացի սկսվել է 1909 թ. հոկտեմբերի վերջին և շարունակվել մինչև 1915 թ. ամառը:
- գ. Բեռլինի պայմանագրով Բայազետը վերադարձվել է Թուրքիային:
- դ. Երիտթուրքերի իշխանության օրոք Օսմանյան կայսրության ժողովուրդները չէին ստացել իրական ազատություն և հավասարություն:
- ե. Բեռլինի պայմանագրով Ռուսաստանին էին անցնելու Վանը, Կարսը, Արդահանը, Կաղզվանը, Օլթին, Ալաշկերտը:
- զ. 1916 թ. մարտի 9-ին Սայքսը և Պիկոն համաձայնության նախնական տարբերակը Մոսկվայում հանձնեցին Ռուսաստանի արտաքին գործերի նախարար Իզվոլսկուն:
- է. 1914 թ. հունվարի 26-ի ռուս-թուրքական համաձայնագրով Արևմտյան Հայաստանում ստեղծվում էր միացյալ ինքնավար հայկական տարածք:

- 1) գ, դ, ե   2) ա, գ, դ   3) ա, գ, զ   4) բ, գ, է

33. Տրված պնդումներից որո՞նք են ճիշտ.

- ա. Հայրուկ արաբերեն նշանակում է տասնապետ:
- բ. Երիտթուրքերի իշխանության օրոք Օսմանյան կայսրության ժողովուրդները ստացել են իրական ազատություն և հավասարություն:
- գ. Հայոց Մեծ եղեռնը փաստացի սկսվել է 1914 թ. հոկտեմբերի վերջին և շարունակվել մինչև 1916 թ. ամառը:

դ. 1914 թ. հունվարի 26-ի ռուս-թուրքական համաձայնագրով Արևմտյան Հայաստանում ստեղծվում էր միացյալ ինքնավար հայկական տարածք:

ե. Վանի հայության 1915 թ. ինքնապաշտպանությունն ավարտվեց փայլուն հաղթանակով, և Վանի նահանգում թեև կարճ, բայց գոյություն ունեցավ ազգային տեղական իշխանություն:

զ. Արցախում XVIII դ. սկզբներին ստեղծված պաշտպանական հենակետային ամրոցները կոչվել են սղնախներ:

է. Կ. Պոլսում Ռուսաստանի դեսպան Մ. Գիրսը և Գերմանիայի դեսպան Լ. Վեստենենկը 1913 թ. սեպտեմբերի 10-ին Արևմտյան Հայաստանի համար կազմեցին 6 կետից բաղկացած բարենորոգումների ծրագիր:

- 1) բ, դ, ե   2) գ, ե, զ   3) ա, բ, զ   4) ա, գ, է

34. Տրված պնդումներից որոնք են ճիշտ.

ա. Ժամանակավոր կառավարության նախագահ է ընտրվել իշխան Խառվամովը:

բ. Անդրկովկասյան հատուկ կոմիտեի նախագահն էր Լվովը:

գ. Արևմտահայ ազգային խորհրդի նախագահ է ընտրվել Վ. Փափազյանը:

դ. Հայոց ազգային խորհրդի նախագահն էր Ա. Ահարոնյանը:

ե. Անդրկովկասյան կոմիսարիատի նախագահ է ընտրվել Գեգեչկորին:

զ. Առանձին հայկական կորպուսի հրամանատար դարձավ Անդրանիկը:

- 1) գ, դ, զ   2) բ, գ, ե   3) գ, դ, ե   4) ա, բ, զ

35. Տրված փաստարկներից որոնք են սխալ.

1) 1917 թ. մայիսի 2-11-ը կայացել է արևմտահայերի առաջին համագումարը:

2) 1917 թ. հունիսի 12-25-ը կայացել է արևելահայերի ներկայացուցչական համաժողովը:

3) 1918 թ. մայիսի 7-ից հունիսի 6-ը ընթացել են Բաթումի հաշտության բանակցությունները Թուրքիայի և Հայաստանի միջև:

4) 1918 թ. մարտի 1-ից մինչև ապրիլի 1-ը ընթացել են Տրապիզոնի բանակցությունները Անդրկովկասյան սեյմի և Թուրքիայի միջև:

5) 1918 թ. ապրիլի 6-8-ը Ալեքսանդրապոլում տեղի է ունեցել հայ ազգային-քաղաքական կազմակերպությունների ներկայացուցիչների խորհրդակցություն:

36. Տրված պնդումներից որոնք են սխալ.

1) 1918 թ. մարտի 1-ից ապրիլի 1-ը Տրապիզոնում Անդրկովկասյան Սեյմի և Թուրքիայի միջև ընթացել են բանակցություններ:

2) 1918 թ. մայիսի 16-27-ը Ներքին Թալինում հայկական ուժերը հաղթական կոիվներ են մղել թուրքերի դեմ:

3) 1918 թ. մայիսի 22-ից մինչև մայիսի 28-ը տեղի է ունեցել Սարդարապատի ճակատամարտը:

4) 1918 թ. մայիսի 20-29-ը տեղի է ունեցել Կարսի հերոսամարտը:

5) 1918 թ. մայիսի 11-ից Բաթումում Անդրկովկասի իշխանությունները վերսկսել են հաշտության բանակցությունները թուրքերի հետ:

37. Ընտրել ճիշտ պնդումները.

- 1) Անդրկոմիսարիատը Տրապիզոնի բանակցությունների արդյունքում ընդունել է Բրեստ–Լիտովսկի պայմանագիրը:
- 2) Առաջին աշխարհամարտի Կովկասյան ճակատում պատերազմը 1918 թ. ապրիլի սկզբից թուրք–անդրկովկասյանից վերաճել է թուրք–հայկականի:
- 3) Տրապիզոնում ընդհատված բանակցությունները թուրքերի հետ վերսկսվել են Թիֆլիսում:
- 4) Երևանի Հայոց ազգային խորհրդի կողմից Արամ Մանուկյանը հաստատվել է Հայաստանի կոմիսար:
- 5) Թուրք–հայկական պատերազմում թշնամին առաջին խոշոր պարտությունը կրել է Սարդարապատում:
- 6) Ղարաքիլիսայի ճակատամարտում հայոց զորքը փայլուն հաղթանակ է տարել:
- 7) Մայիսյան հերոսամարտերի շնորհիվ արևելահայությունը փրկվել է բնաջնջումից:

38. Ընտրել սխալ պնդումները.

- 1) Առաքել Դավրիժեցու աշխատությունը կարևոր տեղեկություններ է պարունակում շահ Աբասի և նրա հաջորդների՝ Հայաստանում վարած քաղաքականության մասին:
- 2) Միքայել Չամչյանի «Պատմութիւն Հայոց» աշխատությունը, ինչպես Խորենացու «Հայոց պատմությունը», ամբողջական պատկերացում է տալիս հայ ժողովրդի անցած ուղու մասին:
- 3) Աղաբաբյան դպրոցը հատկապես մեծ ճանաչում է ձեռք բերել Խաչատուր Աբովյանի տեսուչ եղած ժամանակ:
- 4) XIX դ. առաջին կեսին տարրական, հոգևոր–ծխական դպրոցների կողքին ստեղծվել են բարձրագույն ուսումնական հաստատություններ:
- 5) Լազարյան ճեմարանը ժամանակին եղել է Օսմանյան կայսրության միակ արևելագիտական բարձրագույն ուսումնական հաստատությունը:

39. Ընտրել երեք ճիշտ պնդում.

- ա. Ռուս պատմաբան Մարի Բրոսեն գրել է «Հայ ժողովրդի պատմության տեսություն» աշխատությունը:
- բ. Ղուկաս Ինճիճյանն ամենայն մանրամասնությամբ անդրադարձել է հին և նոր Հայաստանի նահանգների, բնակավայրերի, դրանց բնակչության ու տեղագրության հարցերին:
- գ. 1836–1837 թթ. Մադրասում հրատարակվել է «Նոր բառգիրք Հայկազեան լեզուի» մեծարժեք բառարանը:
- դ. Հայտնի նկարիչ Ստեփանոս Ներսիսյանին մեծ ճանաչում են բերել Մ. Մաշտոցի, Ս. Պարթևի, Ա. Տեր–Ղուկասյանի, Վ. Բեհբույթովի դիմանկարները, «Խնջույք Քուռ գետի ափին» գեղանկարը:
- ե. Հայերենով գրված համաշխարհային պատմության առաջին ձեռնարկը՝ «Տիեզերական պատմության» երկհատորյակը, մեծ ճանաչում է բերել պատմաբան Հովսեփ Գաթրոճյանին:

- գ. XVIII դ. առաջին կեսին ասպարեզ են իջնում բնանկարիչ Մկրտում Հովնաթանյանը և նրա որդիները՝ Հակոբն ու Աղաթոնը:
- է. 1827 թ. Գալուստ Շերմազանյանը թատերական շենքի վերածած իր երկհարկանի տանը բեմադրել է հայ և օտար դրամատուրգների պիեսներ:

- 1) ա, գ, զ   2) բ, դ, ե   3) դ, ե, է   4) բ, գ, ե

40. Ընտրել սխալ պնդումները.

- 1) «Տարեգրություն» պարբերականը հրատարակվել է Ղուկաս Ինճիճյանի խմբագրությամբ:
- 2) Ճանաչված քիմիկոս Հովհաննես Աղամյանը համարվում է ժամանակակից օրգանական լուսաքիմիայի հայրը:
- 3) «Ազդարարը» ունեցել է քաղաքական, տնտեսական և լուրերի բաժիններ, նրանում տպագրվել են նաև բանավիճային ու պատմական բնույթի հոդվածներ:
- 4) Անդրեաս Արծրունին ուսումնասիրել է Ուրալի օգտակար հանածոների հանքավայրերը, հետազոտել Կովկասի և Հայաստանի մի շարք տեղանքներ:
- 5) Նազարեթ Տաղավարյանի ռենտգենաբանությանը նվիրված աշխատություններն այժմ էլ որպես դասագիրք օգտագործվում են ԱՄՆ բժշկական ինստիտուտներում:

41. Ո՞ր երեք նկարներն են պատկանում Գ. Բաշինջաղյանի վրձինին.

- ա. «Չանգեզուր»
- բ. «Սևանա լիճ»
- գ. «Խրիմյան Հայրիկը Էջմիածնում»
- դ. «Նոյը իջնում է Արարատից»
- ե. «Դեպի Արագած տանող ճանապարհը»
- զ. «Արարատ»
- է. «Հայերի ջարդը Տրապիզոնում»

- 1) գ, ե, զ   2) ա, գ, է   3) բ, դ, է   4) ա, ե, զ

42. Տրված պնդումներից որոնք են ճիշտ.

- ա. Նշանավոր երկրաբան Անդրեաս Արծրունին ուսումնասիրել է Ուրալի օգտակար հանածոների հանքավայրերը, հետազոտել Կովկասի և Հայաստանի մի շարք տեղանքներ:
- բ. Ռուսաստանի վարչապետ Գոլիցինին ներկայացված Հովսեփ Էմինի ծրագիրը կոչվել է «Պֆալցյան»:
- գ. Ազգային գործիչ Մինաս Չերազի առաջարկությամբ Բեռլինի վեհաժողովին մասնակցելու նպատակով Եվրոպա մեկնող հայկական պատվիրակությունը գլխավորել է Մկրտիչ Խրիմյանը:
- դ. Հնչակյանների ազգային թևը Ա. Արփիարյանի գլխավորությամբ հեռացել է կուսակցությունից և հանդես է եկել «Վերակազմյալ հնչակյաններ» անունով:
- ե. Բժշկասանիտարական գործի հմուտ կազմակերպիչ Զակոնո Չամչյանի ռենտգենաբանությանը նվիրված աշխատություններն այժմ էլ որպես դասագիրք օգտագործվում են ԱՄՆ-ի բժշկական ինստիտուտներում:

զ. Անտոն Գարագաշյանը հրատարակել է «Ազգապատում» եռահատոր աշխատությունը:

է. 1915 թ. սեպտեմբերի սկզբին ֆրանսիական «Գիշեն» հաժանավն անսպասելիորեն հայտնվում է Մուսա լեռան ավիամերձ շրջանում:

ը. Արմենականները կրել են «Պաշտպան հայրենյաց» կազմակերպության գաղափարական ազդեցությունը:

1) ա, դ, է

2) բ, գ, ե

3) ա, գ, ը

4) բ, դ, է

43. Տրված փաստարկներից որո՞նք են սխալ.

ա. 1724 թ. Արցախի ազատագրական ուժերը թուրքական բանակի դեմ համատեղ պայքարի պայմանագիր են կնքել Գանձակի մահմեդականների հետ:

բ. Ըստ 1878 թ. Բեռլինի հաշտության պայմանագրի՝ Ռուսաստանի և Թուրքիայի միջև կատարվել է գրաված տարածքների փոխանակում:

գ. 1828 թ. փետրվարի 10-ին Թուրքմենչայ գյուղում կնքել է ռուս-պարսկական հաշտության պայմանագիր:

դ. Բեռլինի վեհաժողովի նախօրյակին՝ մայիսի 25-ին կնքված համաձայնագրով Ֆրանսիան Թուրքիայից ստացել է Կիպրոս կղզին՝ փոխարենը խոստանալով պաշտպանել թուրքական պահանջները:

ե. Սան Ստեֆանոյի պայմանագրի 16-րդ հոդվածով Բարձր դուռը պարտավորվել է Արևմտյան Հայաստանում անհապաղ բարեփոխումներ անցկացնել և ապահովել հայերի անվտանգությունը քրդերից ու չերքեզներից:

զ. 1878 թ. հունիսի 1-ին Բեռլինում սկսված վեհաժողովն ընթացել է Մեծ Բրիտանիայի մշակած սցենարով:

է. 1914 թ. հունվարի 26-ի ռուս-թուրքական համաձայնագրով Արևմտյան Հայաստանում ստեղծվել է միացյալ ինքնավար հայկական տարածք:

ը. Սայքս-Պիկոյի համաձայնագրով Օսմանյան կայսրության տարածքները բաժանվելու էին Մեծ Բրիտանիայի, Ֆրանսիայի և Ռուսաստանի միջև:

թ. Բեռլինի պայմանագրով Բայազետը վերադարձվել է Թուրքիային:

1) ա, գ, ե

2) գ, ը, թ

3) դ, է, թ

4) բ, դ, է

44. Տրված պնդումներից որո՞նք են սխալ.

ա. XIX դարի կեսերին մեծ տերությունների միջև պայքար է սկսվել Ռուսաստանում ազդեցություն տարածելու համար:

բ. Ղրիմը վերադարձնելու համար Ռուսաստանը հերթական անգամ հրաժարվել է Արևմտյան Հայաստանում գրաված հողերից և կորցրել իր ազդեցիկ դիրքը միջազգային ասպարեզում:

գ. ՀՅԴ ծրագրում որպես մոտակա խնդիր սահմանվել է Արևմտյան Հայաստանի անկախանալը թուրքական բռնապետությունից:

դ. Բեռլինի վեհաժողովից հետո հայ հասարակական-քաղաքական գործիչներն իրենց հույսերը սկսում են կապել Ռուսաստանի ռազմաքաղաքական աջակցությանը զինված պայքար ծավալելու հետ:

ե. Օսմանյան կայսրությունում ազդեցություն տարածելու նպատակով Եվրոպական մեծ տերությունների միջև պայքարի արդյունքում առաջացած միջազգային հարաբերությունների հիմնախնդիրը ստացել է «Արևելյան հարց» անվանումը:

զ. Արմենականները Հայկական հարցի լուծումը կապել են Եվրոպայի օգնության և համաժողովրդական ապստամբության հետ:

է. Հնչակյանները որպես մոտակա նպատակ սահմանել են մարդու կողմից մարդու շահագործման վերացումը և սոցիալիզմի կառուցումը:

ը. Տարբեր վայրերում ձևավորված գաղտնի խմբակները հիմք են դարձել հայ ազգային կուսակցությունների ձևավորման համար:

1) ա, գ, է

2) բ, դ, ե

3) գ, է, ը

4) ա, գ, ը

45. Տրված պնդումներից որոնք են սխալ.

ա. Արևմտյան Հայաստանում ստեղծված առաջին խմբակներից հայտնի է «Հայրենիքի սիրո գրասենյակը»:

բ. Ժնևի համալսարանի մի խումբ արևելահայ ուսանողներ, հետևելով «Կոլոկոլ» թերթի օրինակին, 1887 թ. հիմնադրած իրենց պաշտոնաթերթը կոչել են «Հնչակ»:

գ. «Ազդարարը» ունեցել է քաղաքական, տնտեսական և լուրերի բաժիններ, նրանում տպագրվել են նաև բանավեճային ու պատմական բնույթի հոդվածներ:

դ. «Դրոշակ» թուրքիլ թերթի անդրանիկ համարում հրապարակված հոչակագրով դաշնակցությունն Արևմտյան Հայաստանի քաղաքական և տնտեսական ազատագրությունն ազդարարել է իր գլխավոր խնդիրը:

ե. «Հայասեր-ազգասեր» խմբակը գաղտնի կերպով տպագրել է «Ազատության ավետաբեր» թերթը:

զ. Արևմտահայ համայնքի ներքին կյանքին վերաբերող կանոնադրությունը հայտնի է նաև «Ազգային սահմանադրություն» անվամբ:

է. Հայտնի նկարիչ Ստեփանոս Ներսիսյանին մեծ ճանաչում են բերել Մ. Մաշտոցի, Ս. Պարթևի, Ա. Տեր-Ղուկասյանի, Վ. Բեհրուֆոլի դիմանկարները, «Ինչոյք Քուռ գետի ափին» գեղանկարը:

ը. Ժողովրդավարական սկզբունքի համաձայն՝ «Պաշտպան հայրենյաց» կազմակերպության անդամները գիտեին իրենց ղեկավարներին և անդամների մեծ մասին:

թ. ՀՅԴ ծրագրի «Միջոցներ» բաժնում նախատեսվել է ժողովրդի զինում, մարտական խմբերի ձևավորում, ապստամբական և ահաբեկչական գործողությունների իրականացում:

1) բ, դ, թ

2) գ, գ, է

3) ա, ե, ը

4) ա, գ, ը

46. Ընտրել սխալ փաստարկները.

1) 1836–1837 թթ. հրատարակվել է «Նոր բառգիրք Հայկազեան լեզուի» մեծարժեք բառարանը:

2) 1891 թ. սկզբին կնքված համաձայնագրով Հնչակյան կուսակցությունը միացել է ՀՅԴ-ին:

3) 1892 թ. Երևանում տեղի է ունեցել ՀՅԴ առաջին համագումարը:

- 4) 1896 թ. Հնչակյան կուսակցությունը պառակտվել է երկու թևի՝ սոցիալիստական և ազգային:
- 5) 1918 թ. մայիսի 7-ից հունիսի 6-ը ընթացել են Բաթումի հաշտության բանակցությունները Թուրքիայի և Հայաստանի միջև:
- 6) Հայոց Մեծ եղեռնը փաստացի սկսվել է 1914 թ. հոկտեմբերի վերջին և շարունակվել մինչև 1916 թ. ամառը:
- 7) 1918 թ. մայիսի 25-30-ը տեղի է ունեցել Ղարաքիլիսայի հերոսամարտը:
- 8) 1917 թ. մայիսի 2-11-ը կայացել է արևմտահայերի երկրորդ համագումարը Երևանում:

47. Ընտրել սխալ փաստարկները.

- 1) 1826 թ. սեպտեմբերի սկզբներին հայազգի գեներալ Վալերիան Մադաթովի զորագունդը հետ է գրավում Գանձակը:
- 2) 1827 թ. Գալուստ Շերմազանյանը թատերական շենքի վերածած իր երկհարկանի տանը բեմադրել է հայ և օտար դրամատուրգների պիեսներ:
- 3) 1829 թ. հունիսի 24-ին Ի. Պասկևիչի գլխավորած ռուսական հիմնական ուժերը գրավում են Հասան կալան:
- 4) 1894 թ. «Դրոշակում» տպագրվել է ՀՅԴ ծրագիրը:
- 5) 1918 թ. ապրիլի 6-8-ը Ալեքսանդրապոլում տեղի է ունեցել հայ ազգային-քաղաքական կազմակերպությունների ներկայացուցիչների խորհրդակցություն:
- 6) 1918 թ. ապրիլի 11-ից հունիսի 4-ը Անդրկովկասի իշխանությունները Բաթումում հաշտության բանակցություններ են վարել թուրքերի հետ:
- 7) 1918 թ. մարտի 1-ից ապրիլի 1-ը Տրապիզոնում Անդրկովկասյան Սեյմի և Թուրքիայի միջև ընթացել են բանակցություններ:
- 8) 1918 թ. մայիսի 16-27-ը Ղարաքիլիսայում հայկական ուժերը հաղթական կռիվներ են մղել թուրքերի դեմ:

48. Ընտրել սխալ պնդումները.

- 1) Մ. Խրիմյանն ու Մ. Փորթուգալյանը Բեռլինի վեհաժողովի վերջին օրը բողոք են ներկայացրել մեծ տերություններին:
- 2) 1880-ական թթ. Հայկական հարցի շուրջ ստեղծված միջազգային անբարենպաստ իրավիճակը՝ բարենորոգումների խնդրի նկատմամբ եվրոպական երկրների, մասնավորապես Ռուսաստանի սառն ու անտարբեր վերաբերմունքը հուսախաբ են արել պայքարի զինված ուղին նախընտրած գործիչների մի մասին:
- 3) Հայ քաղաքական մտքի պատմության մեջ էսէռներն առաջինն են, որ Հայկական հարցի լուծումը համարել են ամբողջական հայրենիքում հայկական պետության վերաստեղծումը:
- 4) Վան քաղաքի մտավորականների գաղափարական ոգեշնչողներն են եղել Խրիմյան Հայրիկը, Մկրտիչ Փորթուգալյանը և Մկրտիչ Ավետիսյանը:
- 5) Արմենականները եղել են հայրենի հողի վրա ստեղծված առաջին ազգային կուսակցությունը:
- 6) Հրայր Դժոխքի կարծիքով՝ կուսակցությունները միայն միջոց են ժողովրդի ազատագրական պայքարը կազմակերպելու համար:

7) Գևորգ Չավուշի համոզմամբ՝ օսմանյան բռնատիրությունից ազատագրումը հնարավոր է միայն կայսրության բոլոր ժողովուրդների համատեղ պայքարի շնորհիվ:

8-II. Պնդումների փունջ

1. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Հովհաննես Թութունջին ճանապարհորդել էր Եթովպիա՝ այդ երկիրը ևս հակաթուրքական պայքարի մեջ ընդգրկելու նպատակով:
- 2) Մահտեսի Շահնուրատը մեկ անգամ էր եղել Փարիզում և կարողացել էր համոզել ֆրանսիական արքունիքին օգնելու հայերին Օսմանյան կայսրության դեմ մղվող ազատագրական պայքարում:
- 3) Հակոբ Ջուղայեցի կաթողիկոսը բանակցություններ էր սկսել Հունգարիայի թագավոր Յան Սոբեսկու հետ:
- 4) Իսրայել Օրին, տեղափոխվելով Գերմանիա, հաստատվել է Պֆալց երկրամասի կենտրոն Դորտմունդ քաղաքում:
- 5) Ռազմական օգնության դիմաց հայ մելիքները խոստացել էին Հովհան Վիլիելմին ճանաչել հայոց թագավոր:
- 6) Պարսկաստանից Ռուսաստան վերադառնալու ժամանակ Իսրայել Օրուն է միացել Մելիք Սաֆրազը:

2. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Սղնախների շնորհիվ Արցախում ստեղծվել են կիսանկախ հայկական թագավորություններ:
- 2) Գանձասարի հայոց կաթողիկոս Եսայի Հասան-Ջալալյանը ղեկավարել է Արցախի զինված պայքարը:
- 3) Պարսկական շահը ճանաչել է Դավիթ բեկի իշխանությունը, նրա հետ դաշինք է կնքել և իրավունք վերապահել դրամ հատելու:
- 4) Ռուսաստանի վարչապետ Վորոնցովին ներկայացրած՝ Հովսեփ Էմինի ազատագրական ծրագիրը կոչվել է «Հյուսիսային»:
- 5) Արցախի XVIII դ. 20-ական թթ. զինված պայքարի ընթացքում հայ ազատագրական ուժերը թուրքական բանակի դեմ համատեղ պայքարի պայմանագիր են կնքել Գանձակի մահմեդականների հետ:
- 6) Հայկական մարզը ստեղծվել է Թուրքմենչայի հաշտության պայմանագրի կնքումից հետո:

3. Գտնել ճիշտ և սխալ պնդումները:

Շահամիր Շահամիրյանի կազմած Հայաստանի ազատագրության ծրագիրը նախատեսում էր՝

- 1) Թուրքիայի դեմ արշավանք սկսել Թիֆլիս — Ախալցխա — Կարս և Երևան — Բայազետ — Վան ուղղություններով
- 2) Ռուսաստանում բնակվող հայերից և վրացիներից կազմել կամավորական զորաջոկատներ և ռուսական զորքերի հետ ուղարկել Վրաստան

- 3) Հայաստանում քսան տարի ժամկետով տեղակայել վեցհազարանոց ռուսական զորք
- 4) Հայաստանի և Ռուսաստանի միջև սահմանել ազատ երթևեկություն
- 5) Ռուսաստանի օգնությամբ ազատագրված Հայաստանը հռչակել սահմանադրական միապետություն
- 6) Պետերբուրգում ունենալ Հայաստանի դեսպան

4. Գտնել ճիշտ և սխալ պնդումները:

Հովսեփ Արղությանի և Հովհաննես Լազարյանի կազմած Հայաստանի ազատագրման և հայ-ռուսական դաշնագրի նախագծով՝

- 1) Ռուսաստանում բնակվող հայերից և վրացիներից կազմվելու էր 25-հազարանոց բանակ, որից 10 հազարը Հյուսիսային Կովկասից մտնելու էր Վրաստան
- 2) Հայաստանում լինելու էր որոշակի քանակությամբ ռուսական զորք՝ երկիրը հնարավոր հարձակումներից պաշտպանելու համար
- 3) Հայաստանն ազատագրելուց հետո ստեղծվելու էր հայկական պետություն, և Արցախի մելիքներից մեկը դառնալու էր Հայաստանի թագավոր
- 4) Հայաստանի թագավորն ընտրվելու էր ռուսաց կայսրի կողմից, որն այնուհետև օժվելու էր էջմիածնում
- 5) նախկին հողատերերին վերադարձվելու էին իրենց կալվածքները՝ գյուղացիներին ճորտացնելու իրավունքի պահպանմամբ
- 6) Կասպից ծովի ափին Հայաստանին տրամադրվելու էր նավահանգիստ

5. Գտնել ճիշտ և սխալ պնդումները: XIX դարասկզբին՝

- 1) Արևելյան Հայաստանի մեծագույն մասը ենթակա էր Իրանին և կազմված էր Երևանի, Նախիջևանի, Ղարաբաղի, Գանձակի ու Մակուի խանություններից:
- 2) Արևելյան Հայաստանի ամենամեծ խանությունը Ղարաբաղին էր:
- 3) Նախիջևանի խանությունը կազմված էր 20 մահալներից:
- 4) Երևանի խանության կառավարիչը սարդարն էր, որն օժտված էր ռազմավարչական մեծ իշխանությամբ:
- 5) Երևանի ու Նախիջևանի խանությունների ավելի քան 2 հազար բնակավայրերի մոտ 1/3-ը ամայի և անմարդաբնակ էր:
- 6) Արևելյան Վրաստանն ընդգրկող Քարթլի-Կախեթի թագավորության սահմաններում ներառված էին հայկական մի քանի գավառներ՝ Լոռին, Փամբակը, Շամշադինը, Ղարաբաղի հարավային մասը:

6. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Արևելյան պատերազմում կրած պարտությունից հետո Ղրիմը վերադարձնելու համար Ռուսաստանը հերթական անգամ հրաժարվեց Արևմտյան Հայաստանի գրաված հողերից և կորցրեց իր ազդեցիկ դիրքը միջազգային ասպարեզում:
- 2) Սան Ստեֆանոյի հաշտության պայմանագրով Էրզրումը և Բասենը մնում էին Օսմանյան կայսրությանը:
- 3) Սան Ստեֆանոյի պայմանագրի 61-րդ հոդվածով Բարձր դուռը պարտավորվում էր Արևմտյան Հայաստանում անհապաղ բարեփոխումներ անցկացնել և ապահովել հայերի անվտանգությունը քրդերից ու չերքեզներից:

- 4) Բեռլինի վեհաժողովի նախօրյակին կնքված անգլո-թուրքական գաղտնի համաձայնագրով Մեծ Բրիտանիան Օսմանյան կայսրությունից ստացավ Կիպրոս կղզին:
- 5) Արևմտյան Հայաստանի խնդիրն ուղղակիորեն դարձել է Արևելյան հարցի բաղկացուցիչ մաս և «Հայկական հարց» անունով հայտնվել միջազգային դիվանագիտության կիզակետում:
- 6) XIX դ. վերջին մեծ տերությունների միջև ավարտվեց պայքարը Օսմանյան կայսրությունում ազդեցություն ձեռք բերելու համար:

7. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Ազգային գործիչ Եր. Օտյանի առաջարկությամբ Բեռլինի վեհաժողովին մասնակցելու նպատակով Եվրոպա մեկնող հայկական պատվիրակությունը գլխավորել է Մկրտիչ Խրիմյանը:
- 2) Բեռլինի վեհաժողովին մասնակցելու նպատակով Եվրոպա մեկնող հայկական պատվիրակության կազմում Մկրտիչ Խրիմյանին որպես թարգմանիչ ուղեկցել է Մինաս Չերազը:
- 3) Բեռլինի վեհաժողովի նախօրյակին՝ մայիսի 18-ին, Լոնդոնում կնքված ռուս-անգլիական համաձայնագրով նախատեսվում էր վերանայել Սան Ստեֆանոյի պայմանագրի մի շարք կետեր:
- 4) Բեռլինի պայմանագրով Սարիղամիշն ու Բայազետը վերադարձվեցին Օսմանյան կայսրությանը:
- 5) Մկրտիչ Խրիմյանն ու Մինաս Չերազը Բեռլինի վեհաժողովի վերջին օրը՝ 1878 թ. հուլիսի 1-ին, բողոք ներկայացրին մեծ տերություններին:
- 6) Բեռլինի վեհաժողովն ընթացավ Մեծ Բրիտանիայի մշակած սցենարով:

8. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Հայկական հարցի շուրջ 1880-ական թթ. ստեղծված միջազգային անբարենպաստ իրավիճակը՝ եվրոպական երկրների, մասնավորապես Ռուսաստանի սառն ու անտարբեր վերաբերմունքը հուսախաբ արեցին պայքարի զինված ուղին նախընտրած հայ գործիչների մի մասին:
- 2) Վան քաղաքի մտավորականների գաղափարական ոգեշնչողներն են եղել Խրիմյան Հայրիկը, Մկրտիչ Փորթուգալյանը և Մկրտիչ Պեշկեթաշյանը՝ «նշանավոր երեք Մկրտիչները»:
- 3) Արմենականները հայրենի հողի վրա ստեղծված առաջին ազգային կուսակցությունն են:
- 4) Հայ քաղաքական մտքի պատմության մեջ դաշնակցականներն առաջինն են, որ Հայկական հարցի լուծումը համարել են ամբողջական հայրենիքում հայկական պետության վերաստեղծումը:
- 5) Հնչակյաններն առանձնակի տեղ էին տալիս սոցիալիզմի գաղափարին, որին հասնելու միջոցը նրանք համարում էին գյուղական համայնքը:
- 6) Հրայր Դժոխքի կարծիքով կուսակցությունները միայն միջոց են ժողովրդի ազատագրական պայքարը կազմակերպելու համար:

9. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Արևելյան Հայաստանում ստեղծված առաջին խմբակներից հայտնի է «Հայրենասերների միությունը»:
- 2) Արևմտահայ համայնքի ներքին կյանքին վերաբերող կանոնադրությունը հայտնի է նաև «Ազգային սահմանադրություն» անվամբ:
- 3) «Ազատության ավետաբեր» թերթը գաղտնի կերպով տպագրել է «Միություն ի փրկություն» խմբակը:
- 4) Ժողովրդավարական սկզբունքի համաձայն՝ «Պաշտպան հայրենյաց» կազմակերպության անդամները գիտեին իրենց ղեկավարներին և անդամների մեծ մասին:
- 5) Ժնևի համալսարանի մի խումբ արևելահայ ուսանողներ, հետևելով ռուս հեղափոխական Գ. Պլեխանովի «Կոլկոլ» թերթի օրինակին, իրենց պաշտոնաթերթը կոչել են «Հնչակ»:
- 6) «Դրոշակ» թռուցիկ թերթի առաջին համարում հրապարակված հռչակագրով դաշնակցությունն Արևմտյան Հայաստանի քաղաքական և տնտեսական ազատագրությունն ազդարարել է իր գլխավոր խնդիրը:

10. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Ազատագրական պայքարի այն ձևը, երբ թուրքահպատակ ժողովուրդներն իրենց ապրելու իրավունքն ու արժանապատվությունը պաշտպանելու համար անկազմակերպ դուրս են եկել կենաց ու մահու կռվի, հայտնի է «հայդուկային կամ ֆիդայական շարժում» անունով:
- 2) Հայդուկային շարժմանը մասնակից էին միայն արևմտահայերը:
- 3) Կիլիկիայում հայտնի «Մեծ չելլոյի» առաջնորդը Թորոս Ծառուկյանն էր:
- 4) Հրայրի համոզմամբ՝ օսմանյան բռնատիրությունից ազատագրումը հնարավոր էր միայն կայսրության բոլոր ժողովուրդների համատեղ պայքարի շնորհիվ:
- 5) 1880–ական թթ. կեսին գործող ֆիդայական խմբերի նշանավոր ղեկավարներից էր Անդրանիկը:
- 6) Աղբյուր Սերոբը Ռումինիայում գտնվելու ժամանակ է անցել դաշնակցության շարքերը:

11. Գտնել ճիշտ և սխալ պնդումները:

Ա. Մանդելշտամի կազմած նախագծի համաձայն՝

- 1) հայկական Դիարբեքիր, Խարբերդ, Սեբաստիա, Էրզրում, Վան, Բիթլիս նահանգներից կազմվելու էր մեկ նահանգ
- 2) նահանգի ներկայացուցչական ժողովի 2/3–ը կազմվելու էին քրիստոնյաները, 1/3–ը՝ մահմեդականները
- 3) նահանգի գերագույն կառավարիչը պետք է լիներ ռուսահպատակ քրիստոնյա կամ եվրոպացի
- 4) ազգային հավասարության սկզբունքը կիրառվելու էր նահանգի վարչական խորհուրդներում, դատարաններում և ոստիկանական մարմիններում
- 5) թուրքերենը, հայերենը և ռուսերենը ճանաչվելու էին որպես պաշտոնական լեզուներ
- 6) համիդիե գնդերը պահպանվելու էին

12. Գտնել ճիշտ և սխալ պնդումները:

1914 թ. ռուս-թուրքական համաձայնագրով՝

- 1) յոթ նահանգներից ձևավորվում էին երկու վարչական միավոր. մեկը՝ Էրզրում, Տրապիզոն, Խարբերդ, մյուսը՝ Բիթլիս, Վան, Սեբաստիա, Դիարբեքիր կազմով
- 2) այդ վարչական միավորների կենտրոններն էին Էրզրումը և Բիթլիսը
- 3) դրանք կառավարվելու էին երկու օտարերկրյա ընդհանուր տեսուչների կողմից
- 4) վերացվում էին համիդիե գնդերը
- 5) վարչական երկու միավորների զինապարտները խաղաղ ժամանակ ծառայությունը անցկացնելու էին Կիլիկիայում
- 6) հողային հարցերը պետք է վճռվեին տեսուչների անմիջական վերահսկողությամբ

13. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Հայկական հարցը միջազգային դիվանագիտության առարկա է դարձել Փարիզի հաշտության պայմանագրով:
- 2) Համայն հայության ներքին կյանքին վերաբերող կանոնադրությունը, որը վավերացվել է 1863 թվականին, հայտնի է նաև «Ազգային սահմանադրություն» անվամբ:
- 3) Ձեյթունի 1895–1896 թթ. ապստամբությունն ավարտվել է հայերի հաղթանակով:
- 4) 1895 թ. Մայիսյան բարենորոգումների ծրագիրը իրական ինքնավարություն է տվել արևմտահայությանը:
- 5) Վանի 1896 թ. հերոսամարտի շնորհիվ տեղում ստեղծված հայկական իշխանությունը գոյություն ունեցավ երկու ամիս:
- 6) Համիդյան վարչակարգի կողմից 1890–ական թթ. իրականացված ցեղասպանության ժամանակ ոչնչացվել է 300 հազար հայ, նույնքան էլ արտագաղթել է:

14. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Ավստրիայի արքունիքը Իսրայել Օրոն մերժեց Հայաստանի ազատագրման գործին օժանդակել, քանի որ Թուրքիայի հետ 1699 թ. արդեն կնքել էր հաշտության պայմանագիր:
- 2) Հայերի XVIII դ. 20–ական թթ. զինված պայքարին օժանդակելու ռուսական խոստումներով Արցախ էր ժամանել հայազգի Իվան Կարապետը:
- 3) Խամսայի մելիքություններից բացի՝ Արցախի ինքնավարության մարմնավորում էր նաև Գանձասարի կաթողիկոսությունը:
- 4) XVIII դ. երկրորդ կեսին Հայաստանի ազատագրության համար պայքարի կենտրոններ էին դարձել հնդկահայ և ռուսահայ գաղութները:
- 5) Աստրախանի մեծահարուստ Մովսես Սարաֆյանի ծրագրով առաջարկվում էր Հայաստանն ազատագրելուց հետո ստեղծել խորհրդարանական կառուցվածքով հանրապետություն:
- 6) Հայ իրականության մեջ առաջին հրապարակախոսական տպագիր աշխատությունը Շահամիր Շահամիրյանի «Որոգայթ փառաց»-ն է:

15. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) 1880–ական թթ. կեսերից պահպանողական և ազատական հոսանքներն իրենց սպառում են:
- 2) Արևմտյան Հայաստանում ստեղծված առաջին խմբակը հայտնի է «Հայասեր–ազգասեր» անունով:
- 3) Գ. Արծրունու ազատագրական խմբակը հիմնվել էր Երևանում:
- 4) «Բարենպատակ ընկերություն» և «Հայրենիքի սիրո գրասենյակ» խմբակների նպատակն է եղել ոչ միայն ազատագրել Արևմտահայաստանը, այլև հասնել ազգի երկու հատվածների միավորմանը:
- 5) Բեռլինի վեհաժողովից հետո հայ հասարակական–քաղաքական գործիչներն իրենց հույսը սկսեցին կապել Գերմանիայի ռազմաքաղաքական զորեղ աջակցությամբ ծավալված հայ զինված պայքարի հետ:
- 6) «Պաշտպան հայրենյաց» կազմակերպությունն ունեցել է մոտ 300 անդամ, որոնք փորձել են զենք առաքել «թուրքահայ եղբայրներին»:

16. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Հնչակյան կուսակցության ծրագրում Արևմտյան Հայաստանի ազատագրումը թուրքական բռնապետությունից սահմանվել է որպես հեռավոր նպատակ:
- 2) Հնչակյաններն առաջինն են հայ քաղաքական մտքի պատմության մեջ, որ Հայկական հարցի լուծումը համարել են ամբողջական հայրենիքում պետականության վերաստեղծումը:
- 3) Արմենականը արտերկրում ստեղծված առաջին հայկական կուսակցությունն էր:
- 4) Հնչակյանների ազգային թևը Ա. Արփիարյանի գլխավորությամբ հեռացել է կուսակցությունից և հանդես է եկել «Վերակազմյալ հնչակյաններ» անունով:
- 5) Նորաստեղծ ՀՅԴ կուսակցության կորիզը Ռոստոմի գլխավորած «Դրոշակ» խմբավորումն էր:
- 6) Ընդհանուր առաջին ժողովում «Հայ հեղափոխական դաշնակցություն» կուսակցությունը վերանվանվել է «Հայ հեղափոխականների դաշնակցություն»:

17. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Արմենականները Հայկական հարցի լուծումը կապում էին միայն համաժողովրդական ապստամբության հետ:
- 2) Հնչակյաններն իրենց ծրագրում որպես մոտակա խնդիր սահմանել էին Արևմտյան Հայաստանի ազատագրումը թուրքական բռնապետությունից:
- 3) Հնչակյանների սոցիալիստական թևը, որը կարևոր խնդիր է համարել սոցիալական ազատագրությունը և սոցիալիզմի համար պայքարը, կազմել է մեծամասնություն, իսկ ազգային թևը՝ փոքրամասնություն:
- 4) ՀՅԴ առաջին ընդհանուր ժողովը՝ համագումարը, տեղի է ունեցել Երևանում:
- 5) Ընդհանուր առաջին ժողովը «Հայ հեղափոխականների դաշնակցություն» կուսակցությունը վերանվանել է «Հայ հեղափոխական դաշնակցություն»:
- 6) ՀՅԴ ծրագրի «Նպատակ» բաժնում նախատեսվել էր ժողովրդի զինում, մարտական խմբերի ձևավորում, ապստամբական և ահաբեկչական գործողությունների իրականացում:

18. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Հայկական մարզը ստեղծվել է Ադրիանուպոլսի հաշտության պայմանագրի կնքումից հետո:
- 2) Կ. Պոլսի հայ համայնքի Ազգային ժողովը և Կովկասի փոխարքայությունը ստեղծվել են նույն թվականին:
- 3) «Ազատության ավետաբեր» թերթը գաղտնի կերպով տպագրել է «Հայրենասերների միություն» խմբակը:
- 4) Արմենականները Հայկական հարցի լուծումը կապում էին Եվրոպայի օգնության և համաժողովրդական ապստամբության հետ:
- 5) Հնչակյաններն իրենց ծրագրում որպես մոտակա նպատակ սահմանել էին մարդու կողմից մարդու շահագործման վերացումը և սոցիալիզմի կառուցումը:
- 6) ՀՅԴ ծրագրի «Միջոցներ» բաժնում ասվում էր, որ ապստամբության ճանապարհով պետք է հասնել Արևմտյան Հայաստանի ազատությանը:

19. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Համայն հայության ներքին կյանքին վերաբերող կանոնադրությունը, որը հաստատվել է 1860 թվականին, հայտնի է նաև «Ազգային սահմանադրություն» անվամբ:
- 2) Հայկական հարցը միջազգային դիվանագիտության առարկա է դարձել Սան Ստեֆանոյի և Բրեստ-Լիտովսկի հաշտության պայմանագրերով:
- 3) Սասունի 1894 թ. հերոսամարտի ընդհանուր ղեկավարը Մեծն Մուրադն էր:
- 4) Չեյթոնի 1894 թ. ապստամբությունն ավարտվել է հայերի հաղթանակով:
- 5) 1895 թ. Մայիսյան բարենորոգումների ծրագիրը արևմտահայությանը իրական ինքնավարություն չտվեց:
- 6) Համիդյան վարչակարգի կողմից 1890-ական թթ. իրականացված ցեղասպանության ժամանակ ոչնչացվել է 250 հազար հայ, նույնքան էլ արտագաղթել է հայրենիքից:

20. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Երևանի Հայոց ազգային խորհրդի կողմից Արամ Մանուկյանը հաստատվել է Հայաստանի գլխավոր կոմիսար:
- 2) Անդրկոմիսարիատը Տրապիզոնի բանակցությունների արդյունքում ընդունել է Բրեստ-Լիտովսկի պայմանագիրը:
- 3) Առաջին աշխարհամարտի Կովկասյան ճակատում պատերազմը 1917 թ. գարնանը թուրք-անդրկովկասյանից վերաճել է թուրք-հայկականի:
- 4) Բաթումում ընդհատված թուրք-անդրկովկասյան բանակցությունները վերսկսվել են Թիֆլիսում:
- 5) Թուրք-հայկական 1918 թ. պատերազմում թշնամին առաջին խոշոր պարտությունը կրել է Սարդարապատում:
- 6) Ղարաքիլիսայի ճակատամարտում հայոց զորքը փայլուն հաղթանակ է տարել:

21. Բրեստ–Լիտովսկի պայմանագրին վերաբերող ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Նախկին ռուս–թուրքական պետական սահմանից որոշակի հեռավորության վրա գտնվող տարածքից Ռուսաստանը պետք է հեռացներ իր բոլոր զորքերը և զորացրեր Առանձին հայկական կորպուսը:
- 2) Կովկասում Ռուսաստանը պահելու էր ընդամենը մեկ դիվիզիա, իսկ Թուրքիան իր բանակը պահելու էր պատերազմական վիճակում:
- 3) Ռուսաստանը պարտավորվում էր իր զորքերը շուտափույթ դուրս բերել Արևմտյան Հայաստանից:
- 4) Արևմտյան Հայաստանում անհապաղ իրականացվելու էին Ռուսաստանի երաշխավորությամբ բարենորոգումներ:
- 5) Ռուսաստանը պարտավորվում էր իր զորքերը դուրս բերել նաև Կարսի մարզից:
- 6) Անտանտի նախկին անդամ Ռուսաստանը, անջատ հաշտություն կնքելով Քառյակ միության հետ, աշխարհամարտը շարունակելու էր այդ միության կողմից:

22. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Երիտթուրքերի հեղաշրջման արդյունքում Օսմանյան կայսրությունը դարձավ սահմանադրական միապետություն:
- 2) Երիտթուրքերի իշխանության օրոք Օսմանյան կայսրության ժողովուրդներն ստացան իրական ազատություններ և հավասարություն:
- 3) Հայոց ցեղասպանության այն փուլը, որ փաստացի սկսվել է 1914 թ. հոկտեմբերի վերջին և շարունակվել մինչև 1916 թ. ամառը, հայտնի է Մեծ եղեռն անունով:
- 4) Ռուս–թուրքական 1914 թ. հունվարի 26–ի համաձայնագրով Արևմտյան Հայաստանում ստեղծվում էր միացյալ ինքնավար հայկական տարածք:
- 5) Մեծ Բրիտանիայի վարչապետ Զեյնս Բրայսը ասում էր, որ հաշտության պայմանագրով հայկական հողերը պետք է վերջնականորեն ազատագրվեն թուրքերից:
- 6) 1921 թ. ապրիլի 17–ին Հռոմում Արամ Երկանյանի գնդակից սպանվեց Օսմանյան կայսրության նախկին վարչապետ Սալիդ Հալիմը:

23. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Ազգային գործիչ Գր. Օտյանի առաջարկությամբ Բեռլինի վեհաժողովին մասնակցելու նպատակով Եվրոպա մեկնող հայկական պատվիրակությունը գլխավորել է Մկրտիչ Խրիմյանը:
- 2) Հայրենիքից դուրս առաջինը ստեղծվել է Հնչակյան կուսակցությունը:
- 3) Ֆիդայական ջոկատների մեծ մասը 1890–ական թթ. կեսերից արդեն գործում էր ՀՅԴ հովանու ներքո:
- 4) Սասունի 1904 թ. ինքնապաշտանության ղեկավար մարմինը գլխավորում էր Գևորգ Չավուշը:

- 5) Կովկասի փոխարքա Ի. Վորոնցով-Դաշկովն էր հեղինակել Հայ եկեղեցու ունեցվածքի բռնագրավման ծրագիրը:
- 6) Հայ եկեղեցու ունեցվածքի բռնագրավման մասին ցարական օրենքը չեղյալ է համարվել ռուսաստանյան առաջին հեղափոխության առաջին տարվա ընթացքում:

24. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Զաքարիա Քանաքեռցու և Երեմիա Չելեպի Քեոմուրճյանի պատմագիտական աշխատություններում լուսաբանվել են ոչ միայն բուն Հայաստանի, այլև Օսմանյան կայսրությունում և Պարսկաստանում տեղի ունեցած իրադարձությունները:
- 2) Նշանավոր երկրաբան, բյուրեղաքիմիկոս Անդրեաս Արծրունին սովորել է Պետերբուրգի և Բոլոնիայի համալսարաններում:
- 3) Աղաբաբյան դպրոցը հատկապես մեծ ճանաչում է ձեռք բերել Սերովբե Պատկանյանի տեսուչ եղած ժամանակ:
- 4) XVIII դ. վերջին տարրական, հոգևոր-ճխական հայկական դպրոցների կողքին ստեղծվել են բարձրագույն ուսումնական հաստատություններ:
- 5) Լազարյան ճեմարանը ժամանակին եղել է Ռուսաստանի միակ արևելագիտական բարձրագույն ուսումնական հաստատությունը:
- 6) Հայտնի բժիշկ Լևոն Տիգրանյանի ռենտգենաբանությանը նվիրված աշխատություններն այժմ էլ որպես դասագիրք օգտագործվում են ԱՄՆ-ի բժշկական ինստիտուտներում:

25. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Ղ. Ինճիճյանի խմբագրությամբ լույս տեսնող «Տարեգրություն» պարբերականը ամփոփել է քաղաքական, պատերազմական, եկեղեցական անցուդարձի մասին լուրեր և հրատարակվել է ժողովրդին հասանելի լեզվով:
- 2) Ծանաչված քիմիկոս Զակոմո Չամչյանը ժամանակակից երկրաքիմիա գիտաճյուղի հիմնադիրն է:
- 3) Առաջին հայ պարբերական «Ազդարարը» ունեցել է քաղաքական, տնտեսական և լուրերի բաժիններ, նրանում տպագրվել են նաև բանավիճային ու պատմական բնույթի հոդվածներ:
- 4) Անդրեաս Արծրունին ժամանակակից օրգանական լուսաքիմիայի հիմնադիրն է:
- 5) Միհրան Ղասաբյանի ռենտգենաբանությանը նվիրված աշխատություններն այժմ էլ որպես դասագիրք օգտագործվում են ԱՄՆ բժշկական ինստիտուտներում:
- 6) Լևոն Օրբելին էվոլյուցիոն ֆիզիոլոգիայի հիմնադիրն է:

26. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Մադրասում 1836-1837 թթ. հրատարակվել է «Նոր բառգիրք Հայկազեան լեզուի» մեծարժեք բառարանը:
- 2) Ղուկաս Ինճիճյանն ամենայն մանրամասնությամբ անդրադարձել է հին և նոր Հայաստանի նահանգների, բնակավայրերի, դրանց բնակչության ու տեղագրության հարցերին:

- 3) Հայերենով գրված համաշխարհային պատմության առաջին ձեռնարկը՝ «Տիեզերական պատմություն» երկհատորյակը, մեծ ճանաչում է բերել պատմաբան Անտոն Գարագաշյանին:
- 4) Հայտնի նկարիչ Վարդգես Սուրենյանցին մեծ ճանաչում են բերել Մ. Մաշտոցի, Ս. Պարթևի, Ա. Տեր-Ղուկասյանի, Վ. Բեհրուծովի դիմանկարները, «Խնջույք Քուռ գետի ափին» գեղանկարը:
- 5) Ռուս պատմաբան Մարի Բրոսեն գրել է «Հայ ժողովրդի պատմության տեսություն» աշխատությունը:
- 6) XIX դ. առաջին կեսին ասպարեզ է իջել դիմանկարիչ Մկրտում Հովնաթանյանը, ապա՝ նրա որդիներ Հակոբն ու Աղաթոնը:

1. ՏԱՐԵԹՎԵՐ

---

1. Հայոց ազգային խորհուրդը Երբ է քննարկել Հայաստանի անկախության խնդիրը.

- 1) 1918 թ. մայիսի 26–ին
- 2) 1918 թ. մայիսի 30–ին
- 3) 1918 թ. մայիսի 28–ին
- 4) 1919 թ. մայիսի 28–ին

2. Անդրկովկասյան Սեյմը լուծարվել է՝

- 1) 1918 թ. մայիսի 11–ին
- 2) 1918 թ. մայիսի 26–ին
- 3) 1918 թ. ապրիլի 9–ին
- 4) 1919 թ. մայիսի 28–ին

3. Երբ է կնքվել Բաթումի հաշտության պայմանագիրը.

- 1) 1918 թ. հունիսի 4–ին
- 2) 1918 թ. մայիսի 28–ին
- 3) 1918 թ. մարտի 3–ին
- 4) 1918 թ. հոկտեմբերի 30–ին

4. ՀՀ–ում դատական հիմնարկությունների մասին օրենքն ընդունվել է՝

- 1) 1918 թ.
- 2) 1920 թ.
- 3) 1919 թ.
- 4) 1921 թ.

5. Պետական լեզվի մասին օրենքն ընդունվել է՝

- 1) 1920 թ. մայիսի 30–ին
- 2) 1919 թ. դեկտեմբերի 26–ին
- 3) 1919 թ. մայիսի 30–ին
- 4) 1920 թ. հունիսի 23–ին

6. ՀՀ զինանշանի մասին օրենքն ընդունվել է՝

- 1) 1920 թ. մայիսի 28–ին
- 2) 1919 թ. հունիսի 23–ին
- 3) 1918 թ. մայիսի 28–ին
- 4) 1920 թ. հուլիսի 23–ին

7. Հայաստանի կոմիտեն (Արմենկոմ) ստեղծվել է՝

- 1) 1919 թ. սեպտեմբերին
- 2) 1919 թ. հունիսին
- 3) 1920 թ. մայիսին
- 4) 1920 թ. հունվարին

8. ՀՅԴ 9–րդ ընդհանուր ժողովը գումարվել է՝

- 1) 1917 թ.
- 2) 1918 թ.
- 3) 1919 թ.
- 4) 1920 թ.

9. «Սպարտակ» երիտասարդական կազմակերպությունը ստեղծվել է՝

- 1) 1921 թ.
- 2) 1920 թ.
- 3) 1919 թ.
- 4) 1918 թ.

10. Ալեքսանդրապոլի ՌՀԿ-ն իշխանությունը քաղաքում իր ձեռքը վերցնելու մասին կոչը հրապարակեց՝

1) 1920 թ. մայիսի 10-ին	3) 1920 թ. մայիսի 7-ին
2) 1920 թ. մայիսի 1-ին	4) 1920 թ. մայիսի 13-ին

11. Վրաստանում ՀՀ դիվանագիտական առաքելությունը հիմնվել է՝

1) 1918 թ. մայիսին	3) 1918 թ. հոկտեմբերին
2) 1918 թ. հունիսին	4) 1918 թ. հուլիսին

12. Հայաստանի և Վրաստանի միջև զինադադար հաստատվեց՝

1) 1918 թ. հոկտեմբերի 30-ին	3) 1919 թ. հունվարի 19-ին
2) 1918 թ. դեկտեմբերի 31-ին	4) 1918 թ. նոյեմբերի 11-ին

13. Անտանտի ներկայացուցիչների մասնակցությամբ հայ-վրացական հաշտության կոնֆերանսը տեղի է ունեցել՝

1) 1919 թ. հոկտեմբերի 20-25-ին	3) 1918 թ. հունվարի 9-17-ին
2) 1918 թ. նոյեմբերի 10-17-ին	4) 1919 թ. հունվարի 9-17-ին

14. «Լոռու չեզոք գոտի» ժամանակավորապես վրացական զորքեր մտցնելու մասին հայ-վրացական համաձայնագիրը կնքվել է՝

1) 1920 թ. նոյեմբերի 13-ին	3) 1920 թ. հոկտեմբերի 31-ին
2) 1920 թ. նոյեմբերի 25-ին	4) 1920 թ. նոյեմբերի 22-ին

15. Թուրքական գերակշիռ ուժերին հաջողվեց Բաքու մտնել՝

1) 1918 թ. հուլիսի 25-ին	3) 1918 թ. սեպտեմբերի 15-ին
2) 1918 թ. դեկտեմբերի 13-ին	4) 1918 թ. նոյեմբերի 25-ին

16. Բաքվի կոմունայի 26 կոմիսարները գնդակահարվեցին՝

1) 1918 թ. օգոստոսի 31-ին	3) 1918 թ. սեպտեմբերի 20-ին
2) 1918 թ. սեպտեմբերի 15-ին	4) 1918 թ. հոկտեմբերի 30-ին

17. Արցախահայության առաջին համագումարը տեղի է ունեցել՝

1) 1918 թ. հուլիսի 22-26-ին	3) 1918 թ. սեպտեմբերի 10-14-ին
2) 1919 թ. հուլիսի 22-26-ին	4) 1919 թ. սեպտեմբերի 10-14-ին

18. Ջանգեզուրի հայկական ազգային խորհուրդը վերակազմավորվեց Ջանգեզուր-Ղարաբաղի մարզային խորհրդի՝

1) 1919 թ. սկզբին	3) 1918 թ. սկզբին
2) 1918 թ. վերջին	4) 1919 թ. վերջին

19. Անգլիացիները հայատյաց խոսքով բեկ Սուլթանովին Ղարաբաղի և Ջանգեզուրի ժամանակավոր գեներալ-նահանգապետ նշանակեցին՝

1) 1919 թ. հունվարին	3) 1919 թ. նոյեմբերին
2) 1919 թ. մայիսին	4) 1920 թ. հունվարին

20. Շարուր-Նախիջևանը Հայաստանի Հանրապետությանը հանձնելու մասին հրամանը անգլիացի գեներալ Դևին և Դրոն ստորագրեցին՝

1) 1919 թ. ապրիլի 30-ին	3) 1918 թ. հուլիսի 22-ին
2) 1919 թ. մայիսի 3-ին	4) 1920 թ. մայիսի 5-ին

21. Գողթան գավառի Վերին և Ներքին Ագուլիս գյուղերի հայությունը բնաջնջվեց ադրբեջանցիների կողմից՝

1) 1919 թ. սկզբին	3) 1918 թ. վերջին
2) 1919 թ. վերջին	4) 1920 թ. սկզբին

22. Գարեգին Նժդեհը Ջանգեզուրի ինքնապաշտպանությունն ամրապնդելու նպատակով երկրամաս ժամանեց՝

1) 1918 թ. հոկտեմբերին	3) 1919 թ. հոկտեմբերին
2) 1919 թ. մայիսին	4) 1920 թ. հոկտեմբերին

23. Արցախում ադրբեջանական բանակը և տեղի մուսուլմանների զինված խմբերը լայնածավալ հարձակման դիմեցին հայերի դեմ՝

1) 1918 թ. սեպտեմբերի 20-ին	3) 1919 թ. սեպտեմբերի 20-ին
2) 1919 թ. մարտի 20-ին	4) 1920 թ. մարտի 20-ին

24. Պարտված թուրք-ադրբեջանական հրոսակները Շուշի անգն հայ բնակչության կոտորածներ սկսեցին՝

1) 1918 թ. օգոստոսի 31-ին	3) 1919 թ. սեպտեմբերի 20-ին
2) 1920 թ. մարտի 22-ին	4) 1920 թ. հոկտեմբերի 31-ին

25. Դրոյի և Նժդեհի ջոկատները Ջանգեզուրից մտան Արցախ՝

1) 1920 թ. ապրիլին	3) 1919 թ. ապրիլին
2) 1919 թ. հոկտեմբերին	4) 1918 թ. հոկտեմբերին

26. Արցախահայության 9-րդ համագումարը տեղի է ունեցել՝

1) 1919 թ. օգոստոսի 1-ին	3) 1920 թ. դեկտեմբերի 25-ին
2) 1920 թ. ապրիլի 25-ին	4) 1921 թ. ապրիլի 27-ին

27. Գարեգին Նժդեհի գլխավորությամբ հայկական ուժերը ազատագրեցին Գորիսը՝

1) 1918 թ. նոյեմբերի 25-ին	3) 1920 թ. նոյեմբերի 21-ին
2) 1919 թ. հունիսի 23-ին	4) 1921 թ. հունիսի 12-ին

28. Փարիզի հաշտության խորհրդաժողովը սկսեց իր աշխատանքները՝

1) 1919 թ. հունվարի 18-ին	3) 1919 թ. կեսերին
2) 1919 թ. հունիսի 19-ին	4) 1920 թ. ապրիլին

29. Հայկական պահանջների համատեղ հուշագիրը հայկական երկու պատվիրակությունների կողմից ստորագրվեց՝

1) 1919 թ. հունվարի 18-ին	3) 1919 թ. փետրվարի 25-ին
2) 1919 թ. փետրվարի 12-ին	4) 1919 թ. փետրվարի 6-ին

30. Հայկական պահանջների համատեղ հուշագիրը Փարիզի խորհրդածողովի Տասի խորհրդին ներկայացվեց՝

1) 1918 թ. հունիսի 4-ին	3) 1919 թ. փետրվարի 25-ին
2) 1919 թ. փետրվարի 12-ին	4) 1920 թ. ապրիլի 19-ին

31. Արևմտահայերի երկրորդ համագումարը տեղի է ունեցել՝

1) 1917 թ. մայիսի 2-11-ին	3) 1917 թ. հոկտեմբերի 29-ին
2) 1918 թ. հուլիսի 22-26-ին	4) 1919 թ. փետրվարի 6-13-ին

32. Փարիզում Անտանտի գլխավոր տերությունների ղեկավարների նիստը փաստացի ճանաչեց Հայաստանի կառավարությունը՝

1) 1919 թ. հունվարի 19-ին	3) 1920 թ. հունվարի 19-ին
2) 1919 թ. հունիսի 19-ին	4) 1920 թ. ապրիլի 19-ին

33. ԱՄՆ-ի կառավարությունը փաստացի ճանաչեց Հայաստանի Հանրապետությունը՝

1) 1920 թ. ապրիլի 23-ին	3) 1920 թ. հունվարի 19-ին
2) 1920 թ. հունիսի 1-ին	4) 1919 թ. ապրիլի 23-ին

34. ԱՄՆ-ի Սենատը մերժեց Հայաստանի մանդատը ստանձնելու մասին նախագահ Վիլսոնի առաջարկը՝

1) 1920 թ. ապրիլի 23-ին	3) 1920 թ. օգոստոսի 10-ին
2) 1920 թ. հունիսի 1-ին	4) 1920 թ. նոյեմբերի 22-ին

35. Սևրում Թուրքիայի հետ խաղաղության պայմանագիրը ստորագրվեց՝

1) 1920 թ. ապրիլի 26-ին	3) 1920 թ. օգոստոսի 10-ին
2) 1920 թ. հունիսի 10-ին	4) 1920 թ. հունիսի 4-ին

36. ԱՄՆ-ի նախագահ Վիլսոնի իրավարար որոշումը հայ-թուրքական սահմանագծման վերաբերյալ հայտնի դարձավ՝

1) 1920 թ. մայիսի 22-ին	3) 1920 թ. օգոստոսի 10-ին
2) 1920 թ. հունիսի 1-ին	4) 1920 թ. նոյեմբերի 22-ին

37. «Արևելյան (Հայկական) լեգեոնը» ստեղծվել է՝

1) 1920 թ. ապրիլին	3) 1916 թ. հոկտեմբերին
2) 1918 թ. սեպտեմբերին	4) 1915 թ. հոկտեմբերին

38. Հայ ազգային-քաղաքական ուժերը Ադանայում Կիլիկիայի ինքնավարությունը հռչակեցին՝

1) 1920 թ. մայիսի 30-ին	3) 1920 թ. օգոստոսի 4-ին
2) 1920 թ. հունիսի 1-ին	4) 1921 թ. հոկտեմբերի 20-ին

39. Քեմալական զորքերը պաշարեցին Այնթապը՝

1) 1920 թ. ապրիլի 1-ին	3) 1920 թ. օգոստոսի 1-ին
2) 1920 թ. հունիսի 1-ին	4) 1920 թ. նոյեմբերի 1-ին

40. ՀՀ-ի և ՌՍԴԽՀ-ի միջև Թիֆլիսում համաձայնագիր ստորագրվեց՝

1) 1919 թ. օգոստոսի 10-ին	3) 1920 թ. դեկտեմբերի 2-ին
2) 1920 թ. օգոստոսի 10-ին	4) 1921 թ. մարտի 16-ին

41. «Թուրքական ազգային ուխտ» փաստաթուղթն ընդունվել է՝

1) 1919 թ. հունվարի 28-ին	3) 1920 թ. հունվարի 28-ին
2) 1919 թ. հուլիսի 24-ին	4) 1920 թ. օգոստոսի 24-ին

42. Մոսկվայում տեղի ունեցած հայ-ռուսական բանակցությունները ընդմիջվելուց հետո վերսկսվեցին Թիֆլիսում՝

1) 1920 թ. մայիսի սկզբին	3) 1920 թ. օգոստոսի սկզբին
2) 1920 թ. հուլիսի սկզբին	4) 1920 թ. սեպտեմբերի սկզբին

43. Թուրք-հայկական պատերազմը սկսվել է՝

1) 1920 թ. սեպտեմբերի 23-ին	3) 1920 թ. նոյեմբերի 7-ին
2) 1920 թ. հոկտեմբերի 31-ին	4) 1920 թ. նոյեմբերի 18-ին

44. Թուրք-հայկական պատերազմի ժամանակ Ալեքսանդրապոլը գրավվեց՝

1) 1920 թ. սեպտեմբերի 23-ին	3) 1920 թ. նոյեմբերի 7-ին
2) 1920 թ. հոկտեմբերի 31-ին	4) 1920 թ. նոյեմբերի 18-ին

45. Թուրք-հայկական պատերազմն ավարտվել է՝

1) 1920 թ. սեպտեմբերի 23-ին	3) 1920 թ. նոյեմբերի 7-ին
2) 1920 թ. հոկտեմբերի 31-ին	4) 1920 թ. նոյեմբերի 18-ին

46. Թուրք-հայկական հաշտության բանակցությունները Ալեքսանդրապոլում սկսվեցին՝

1) 1920 թ. հոկտեմբերի 31-ին	3) 1920 թ. նոյեմբերի 18-ին
2) 1920 թ. նոյեմբերի 7-ին	4) 1920 թ. նոյեմբերի 25-ին

47. Երբ է ստորագրվել հայ-ռուսական համաձայնագիրը իշխանափոխության մասին.

1) 1920 թ. նոյեմբերի 29-ին	3) 1920 թ. դեկտեմբերի 2-ին
2) 1920 թ. նոյեմբերի 30-ին	4) 1920 թ. դեկտեմբերի 4-ին

48. ՌՍԴԽՀ և ՀՀ ներկայացուցիչների միջև «Եզրափակիչ որոշման արձանագրությունը» Երևանում նախաստորագրվեց՝

1) 1920 թ. օգոստոսի 10-ին	3) 1920 թ. հոկտեմբերի 28-ին
2) 1920 թ. սեպտեմբերի 18-ին	4) 1920 թ. հոկտեմբերի 11-ին

49. ՀՍԽՀ-ում պարենհարկը մտցվեց՝

1) 1921 թ. մարտի 16-ին	3) 1921 թ. հունիսի 24-ին
2) 1921 թ. ապրիլի 24-ին	4) 1921 թ. սեպտեմբերի 24-ին

- 50. Հայիեղկոմը վերակազմավորվեց ՀՍԽՀ ժողովրդական կոմիսարների խորհրդի՝**
1) 1921 թ. մարտի 25-ին	3) 1921 թ. մայիսի 1-ին
2) 1921 թ. ապրիլի 24-ին	4) 1921 թ. մայիսի 21-ին
- 51. Փետրվարյան ապստամբության բոլոր մասնակիցներին համաներում շնորհվեց Հայիեղկոմի ..... դեկրետով.**
1) 1921 թ. ապրիլի 4-ի	3) 1921 թ. մարտի 25-ի
2) 1921 թ. ապրիլի 24-ի	4) 1921 թ. մայիսի 21-ի
- 52. Կարմիր բանակի զորամասերը Երևան մտան՝**
1) 1921 թ. փետրվարի 18-ին	3) 1921 թ. մարտի 25-ին
2) 1921 թ. մարտի 21-ին	4) 1921 թ. ապրիլի 2-ին
- 53. Կարմիր բանակի զորամասերը ապստամբների դեմ վճռական հարձակման անցան՝**
1) 1921 թ. փետրվարի 18-ին	3) 1921 թ. մարտի 25-ին
2) 1921 թ. մարտի 21-ին	4) 1921 թ. ապրիլի 2-ին
- 54. Խորհրդային Հայաստանին արտաքին օգնության կազմակերպման գործում նշանակալից դեր կատարած Հայաստանի օգնության կոմիտեն հիմնվել էր՝**
1) 1919 թ.	3) 1921 թ.
2) 1920 թ.	4) 1922 թ.
- 55. Երբ է ավարտվել Փետրվարյան ապստամբությունը.**
1) 1921 թ. ապրիլի 2-ին	3) 1921 թ. փետրվարի 18-ին
2) 1920 թ. դեկտեմբերի 8-ին	4) 1920 թ. դեկտեմբերի 6-ին
- 56. Երբ ՀԿ(Բ)Կ կենտկոմը կոչ արեց հայ գյուղացիներին առանց հապաղելու հաց տրամադրել Կարմիր բանակին.**
1) 1920 թ. դեկտեմբերի 1-ին	3) 1920 թ. դեկտեմբերի 2-ին
2) 1920 թ. դեկտեմբերի 8-ին	4) 1920 թ. դեկտեմբերի 10-ին
- 57. Հայաստանում Երբ իշխանությունն ամբողջապես անցավ ՀՍԽՀ Ռազմահեղափոխական կոմիտեին.**
1) 1921 թ. ապրիլի 2-ին	3) 1921 թ. փետրվարի 18-ին
2) 1920 թ. դեկտեմբերի 8-ին	4) 1920 թ. դեկտեմբերի 6-ին
- 58. ՀՍԽՀ-ում Արտակարգ հանձնաժողովը հիմնվեց՝**
1) 1921 թ. ապրիլի 2-ին	3) 1921 թ. փետրվարի 18-ին
2) 1920 թ. դեկտեմբերի 8-ին	4) 1920 թ. դեկտեմբերի 6-ին
- 59. Հայիեղկոմի «Պարենային մթերքների և այլ նյութերի հայտնաբերման մասին» հրամանը հրապարակվել է՝**
1) 1920 թ. դեկտեմբերի 2-ին	3) 1920 թ. դեկտեմբերի 6-ին
2) 1920 թ. դեկտեմբերի 8-ին	4) 1920 թ. դեկտեմբերի 10-ին

60. Նախկին ցարական կայսրության տարածքում առաջացած խորհրդային հանրապետությունների միջև փոխհարաբերությունները կարգավորելու նպատակով հատուկ հանձնաժողով ստեղծվեց՝

1) 1921 թ. մարտին	3) 1922 թ. օգոստոսին
2) 1922 թ. ապրիլին	4) 1922 թ. դեկտեմբերին

61. Վ. Լենինի առաջարկի հիման վրա խորհրդային հանրապետությունները դաշնային սկզբունքով միավորելու մասին նոր նախագիծն ընդունվեց՝

1) 1922 թ. մարտի 12-ին	3) 1922 թ. դեկտեմբերի 30-ին
2) 1922 թ. հոկտեմբերի 6-ին	4) 1922 թ. դեկտեմբերի 10-ին

62. Խորհրդային չորս հանրապետությունների ներկայացուցիչները ԽՍՀՄ-ի կազմավորման մասին փաստաթղթերը ստորագրեցին՝

1) 1922 թ. մարտի 12-ին	3) 1922 թ. դեկտեմբերի 30-ին
2) 1922 թ. հոկտեմբերի 6-ին	4) 1922 թ. դեկտեմբերի 13-ին

63. Կարսի թուրք-անդրկովկասյան կոնֆերանսն ավարտվեց՝

1) 1921 թ. փետրվարի 26-ին	3) 1921 թ. հոկտեմբերի 13-ին
2) 1921 թ. մարտի 16-ին	4) 1921 թ. սեպտեմբերի 26-ին

64. Կարսի թուրք-անդրկովկասյան կոնֆերանսը բացվեց՝

1) 1921 թ. փետրվարի 26-ին	3) 1921 թ. հոկտեմբերի 13-ին
2) 1921 թ. մարտի 16-ին	4) 1921 թ. սեպտեմբերի 26-ին

65. Մոսկվայի ռուս-թուրքական երկրորդ կոնֆերանսն ավարտվեց՝

1) 1921 թ. փետրվարի 26-ին	3) 1921 թ. հոկտեմբերի 13-ին
2) 1921 թ. մարտի 16-ին	4) 1921 թ. սեպտեմբերի 26-ին

66. Մոսկվայի կոնֆերանսի նախօրեին թուրքական պատվիրակությունը Ստալինի հետ հանդիպեց՝

1) 1920 թ. դեկտեմբերի 21-ին	3) 1921 թ. փետրվարի 23-ին
2) 1921 թ. հունվարի 21-ին	4) 1921 թ. հունիսի 23-ին

67. Ռուս-թուրքական երկրորդ կոնֆերանսին մասնակցելու նպատակով հայկական պատվիրակությունը Մոսկվա ուղևորվեց՝

1) 1920 թ. մայիսին	3) 1921 թ. հունվարին
2) 1920 թ. հոկտեմբերին	4) 1921 թ. ապրիլին

68. ՀԿ(բ)Կ կենտկոմը բողոքեց կովկասյան բյուրոյի պլենումի Ղարաբաղյան հարցի վերաբերյալ հակահայ որոշման դեմ՝

1) 1921 թ. ապրիլի 16-ին	3) 1921 թ. օգոստոսի 10-ին
2) 1921 թ. հուլիսի 16-ին	4) 1921 թ. հոկտեմբերի 14-ին

69. Համազանգեզուրյան երկրորդ համագումարը հրավիրվել է՝

1) 1920 թ. դեկտեմբերի 25–ին	3) 1921 թ. ապրիլի 27–ին
2) 1921 թ. փետրվարի 25–ին	4) 1921 թ. հունիսի 1–ին

70. Համազանգեզուրյան առաջին համագումարը հրավիրվել է՝

1) 1920 թ. դեկտեմբերի 25–ին	3) 1921 թ. ապրիլի 27–ին
2) 1921 թ. փետրվարի 25–ին	4) 1921 թ. մայիսի 27–ին

71. Ադրբեջանի հեղկոմը «Լեննային Ղարաբաղը, Ձանգեզուրը և Նախիջևանը Խորհրդային Հայաստանի հանրապետության մաս ճանաչելու» հայտարարությամբ հանդես եկավ՝

1) 1921 թ. նոյեմբերի 30–ին	3) 1920 թ. դեկտեմբերի 30–ին
2) 1921 թ. դեկտեմբերի 30–ին	4) 1920 թ. նոյեմբերի 30–ին

72. Անդրկովկասի հանրապետությունների ներքին սահմանները որոշելու հանձնաժողովի նիստը Թիֆլիսում գումարվեց՝

1) 1921 թ. փետրվարի 26–ից մարտի 16–ը
2) 1921 թ. ապրիլի 20–24–ը
3) 1921 թ. հունիսի 25–27–ը
4) 1921 թ. սեպտեմբերի 26–ից հոկտեմբերի 13–ը

73. Լոռիում վրացական ռազմակալման դեմ ապստամբությունը սկսվեց՝

1) 1920 թ. դեկտեմբերի 10–ին	3) 1921 թ. ապրիլի 14–ին
2) 1921 թ. փետրվարի 11–ին	4) 1921 թ. մայիսի 11–ին

74. Կարմիր բանակի զորամասերը Թիֆլիս մտան՝

1) 1920 թ. ապրիլի 28–ին	3) 1921 թ. հունվարի 25–ին
2) 1920 թ. դեկտեմբերի 2–ին	4) 1921 թ. փետրվարի 25–ին

75. Լենինականի հէկը գործարկվեց՝

1) 1925 թ.	2) 1927 թ.	3) 1928 թ.	4) 1931 թ.

76. Խորհրդային պետության ստալինյան ղեկավարությունը նէպից հրաժարվելու և կուլակությունը որպես դասակարգ վերացնելու քաղաքականությանն անցնելու մասին հայտարարեց՝

1) 1923 թ.	2) 1927 թ.	3) 1929 թ.	4) 1933 թ.

77. ԽՍՀՄ–ում հացամթերումների բնագավառում դժվարություններ առաջացան՝

1) 1922 թ.	3) 1924–1925 թթ.
2) 1927–1928 թթ.	4) 1938 թ.

78. Երբ է սկսվել Երևանի արհեստական կաուչուկի գործարանի կառուցումը.

1) 1937 թ.	2) 1940 թ.	3) 1935 թ.	4) 1933 թ.

91. Երբ է խորհրդային երկրի կուսակցական իշխանությունն անցել Ն. Խրուշչովին.

1) 1953 թ. հունիսին	3) 1953 թ. մարտին
2) 1953 թ. հուլիսին	4) 1956 թ. փետրվարին

92. Երբ է մահացել խորհրդային երկրի ղեկավար Ի. Ստալինը.

1) 1952 թ. մարտի 19-ին	3) 1953 թ. մարտի 5-ին
2) 1953 թ. հունիսի 26-ին	4) 1953 թ. մայիսի 30-ին

93. Խորհրդային կառավարությունը երբ պաշտոնապես հայտարարեց, որ Թուրքիայից ոչ մի տարածքային պահանջ չունի.

1) 1951 թ. մարտի 19-ին	3) 1953 թ. մարտի 5-ին
2) 1952 թ. հուլիսի 30-ին	4) 1953 թ. մայիսի 30-ին

94. Պոստդամի կոնֆերանսի ռը նիստերում քննարկվեց հայկական տարածքների հարցը.

1) 1945 թ. հուլիսի 16-17-ի	3) 1945 թ. հուլիսի 22-23-ի
2) 1945 թ. հուլիսի 29-30-ի	4) 1945 թ. օգոստոսի 1-2-ի

95. ԽՍՀՄ արտաքին գործերի ժողկոմը Թուրքիայի դեսպանին տարածքային պահանջներ ներկայացրեց՝

1) 1944 թ. մայիսին	3) 1945 թ. նոյեմբերին
2) 1945 թ. հունիսին	4) 1945 թ. փետրվարին

96. ԽՍՀՄ կառավարությունը չեղյալ հայտարարեց խորհրդա-թուրքական բարեկամության և չեզոքության պայմանագիրը՝

1) 1944 թ. հունիսի 6-ին	3) 1945 թ. նոյեմբերի 29-ին
2) 1945 թ. մայիսի 9-ին	4) 1945 թ. մարտի 19-ին

97. ՀԽՍՀ 16 շրջաններում հատուկ դրություն մտցվեց՝

1) 1988 թ. հունիսի 15-ից	3) 1988 թ. նոյեմբերի 29-ից
2) 1988 թ. օգոստոսի 19-ից	4) 1988 թ. դեկտեմբերի 5-ից

98. Երբ է ստեղծվել «Ղարաբաղ» կոմիտեն.

1) 1988 թ. հունիսի 15-ին	3) 1989 թ. նոյեմբերի 4-ին
2) 1988 թ. փետրվարի 22-ին	4) 1989 թ. դեկտեմբերի 1-ին

99. Հայաստանի նորընտիր Գերագույն խորհուրդն իր նստաշրջանը սկսեց՝

1) 1990 թ. օգոստոսի 23-ին	3) 1990 թ. հուլիսի 20-ին
2) 1990 թ. մայիսի 20-ին	4) 1990 թ. օգոստոսի 4-ին

100. ՀՀԾ վարչության նախագահ Լ. Տեր-Պետրոսյանը Հայաստանի Գերագույն խորհրդի նախագահ ընտրվեց՝

1) 1990 թ. օգոստոսի 4-ին	3) 1990 թ. մայիսի 20-ին
2) 1990 թ. օգոստոսի 23-ին	4) 1991 թ. հոկտեմբերի 16-ին

101. Հայաստանի Գերագույն խորհուրդը «Հռչակագիր Հայաստանի անկախության մասին» պատմական փաստաթուղթն ընդունել է՝

1) 1990 թ. օգոստոսի 23-ին	3) 1990 թ. մայիսի 20-ին
2) 1991 թ. սեպտեմբերի 21-ին	4) 1991 թ. հոկտեմբերի 16-ին

102. Երբ է ընդունվել ՀՀ Սահմանադրությունը.

1) 1995 թ. սեպտեմբերի 21-ին	3) 1995 թ. հունիսի 5-ին
2) 1995 թ. հուլիսի 5-ին	4) 2005 թ. նոյեմբերի 27-ին

103. Երբ են ՀՀ-ում անցկացվել առաջին նախագահական ընտրությունները.

1) 1991 թ. մարտի 1-ին	3) 1991 թ. սեպտեմբերի 23-ին
2) 1991 թ. սեպտեմբերի 21-ին	4) 1991 թ. հոկտեմբերի 16-ին

104. Երբ է ՀՀ Գերագույն խորհուրդը Հայաստանը հռչակել անկախ պետություն.

1) 1991 թ. մարտի 1-ին	3) 1991 թ. սեպտեմբերի 23-ին
2) 1991 թ. սեպտեմբերի 21-ին	4) 1991 թ. հոկտեմբերի 16-ին

105. Լեռնային Ղարաբաղը Հայաստանին միավորելու շարժումը սկսվեց.

1) 1985 թ. մարտին	3) 1988 թ. փետրվարին
2) 1986 թ. դեկտեմբերին	4) 1989 թ. մարտին

106. Երբ են անցկացվել ՀՀ նախագահական հինգերորդ ընտրությունները.

1) 2003 թ. փետրվարի 19-ին	3) 2007 թ. մայիսի 12-ին
2) 2003 թ. մայիսի 25-ին	4) 2008 թ. փետրվարի 19-ին

107. Երբ են անցկացվել ՀՀ նախագահական չորրորդ ընտրությունները.

1) 2012 թ.	3) 2007 թ.
2) 2003 թ.	4) 2008 թ.

108. Երբ է տեղի ունեցել ահաբեկչությունը ՀՀ ԱԺ նիստերի դահլիճում.

1) 1999 թ. մայիսի 30-ին	3) 2003 թ. փետրվարի 24-ին
2) 1999 թ. հոկտեմբերի 27-ին	4) 2003 թ. մայիսի 25-ին

109. Ո՞ր խորհրդարանական ընտրություններում է հաղթել «Միասնություն» դաշինքը.

1) 1995 թ. հուլիսի 5-ի	3) 2003 թ. մայիսի 25-ի
2) 1999 թ. մայիսի 30-ի	4) 2007 թ. մայիսի 12-ի

110. Լևոն Տեր-Պետրոսյանը հրաժարական տվեց՝

1) 1996 թ. սեպտեմբերին	3) 1997 թ. փետրվարին
2) 1998 թ. փետրվարին	4) 1999 թ. հունիսին

111. Երբ է ՀՀ-ն դարձել ԱՊՀ-ի անդամ.

1) 1991 թ. դեկտեմբերի 8-ին	3) 1991 թ. դեկտեմբերի 21-ին
2) 1991 թ. օգոստոսի 23-ին	4) 1992 թ. մայիսի 21-ին

112. Երբ է Ադրբեջանը դարաբաղա-ադրբեջանական պատերազմի դադարեցման խնդրանքով դիմել Ռուսաստանի Դաշնության միջնորդությանը և Մինսկի խմբի օգնությանը.

1) 1991 թ. մայիսին	3) 1994 թ. մայիսին
2) 1992 թ. մայիսին	4) 1993 թ. մայիսին

113. Երբ է զոհվել Մոնթե Մելքոնյանը.

1) 1994 թ. ապրիլին	3) 1992 թ. հունիսին
2) 1992 թ. օգոստոսին	4) 1993 թ. հունիսին

114. Երբ է սկսվել «Կուլցո» («Օղակ») գործողությունը.

1) 1991 թ. ապրիլին	3) 1992 թ. հունվարին
2) 1992 թ. օգոստոսին	4) 1991 թ. հունիսին

115. Երբ է տեղի ունեցել Լեոնային Ղարաբաղի անկախության հանրաքվեն.

1) 1991 թ. օգոստոսի 30-ին	3) 1991 թ. դեկտեմբերի 10-ին
2) 1991 թ. սեպտեմբերի 2-ին	4) 1991 թ. հունվարի 8-ին

116. Երբ է ընդունվել «Հռչակագիր ԼՂՀ հռչակման մասին» փաստաթուղթը.

1) 1991 թ. օգոստոսի 30-ին	3) 1991 թ. դեկտեմբերի 2-ին
2) 1991 թ. սեպտեմբերի 2-ին	4) 1991 թ. հունվարի 8-ին

117. Երբ է Ադրբեջանի կողմից հրահրվել դարաբաղա-ադրբեջանական պատերազմը.

1) 1991 թ. հունվարին	3) 1991 թ. հուլիսին
2) 1991 թ. մայիսին	4) 1991 թ. օգոստոսին

118. Ազգերի լիգան Երբ ընդունեց հայերի համար «ազգային օջախ» ստեղծելու վերաբերյալ որոշում.

1) 1921 թ. դեկտեմբերին	3) 1922 թ. նոյեմբերին
2) 1921 թ. սեպտեմբերին	4) 1923 թ. հուլիսին

119. Հայ գաղթականների առաջին խումբը Իրաքից Հայաստան ժամանեց՝

1) 1921 թ. դեկտեմբերին	3) 1923 թ. նոյեմբերին
2) 1922 թ. սեպտեմբերին	4) 1922 թ. հունվարին

120. Հայկական բարեգործական ընդհանուր միությունը (ՀԲԸՄ) ստեղծվել է.

1) 1905 թ.	2) 1916 թ.	3) 1906 թ.	4) 1921 թ.

121. Երբ ընդունվեց ԽՍՀՄ կառավարության որոշումը սփյուռքահայության ներգաղթը Խորհրդային Հայաստան իրականացնելու մասին.

1) 1946 թ. մարտի 16-ին	3) 1945 թ. դեկտեմբերի 17-ին
2) 1946 թ. նոյեմբերի 21-ին	4) 1945 թ. նոյեմբերի 21-ին

122. Մեծ հայրենադարձությունն ընթացել է՝

1) 1921–1936 թթ.	3) 1948–1952 թթ.
2) 1946–1948 թթ.	4) 1962–1982 թթ.

123. Հայկական համաշխարհային կոնգրեսն իր աշխատանքներն սկսեց.

1) 1945 թ. մայիսի 28-ին	3) 1945 թ. մարտի 19-ին
2) 1946 թ. ապրիլի 30-ին	4) 1947 թ. ապրիլի 30-ին

124. Երբ է Եվրախորհրդարանը դատապարտել 1915 թ. Հայոց ցեղասպանությունը և Թուրքիայի կառավարությանը կոչ արել ճանաչելու ցեղասպանության փաստը.

1) 1983 թ. հուլիսի 18-ին	3) 1989 թ. հուլիսի 19-ին
2) 1987 թ. հունիսի 18-ին	4) 1991 թ. հունիսի 19-ին

125. ԽՍՀՄ գիտությունների ակադեմիայի հայկական մասնաճյուղը (Արմֆան) բացվել է՝

1) 1925 թ.	2) 1935 թ.	3) 1937 թ.	4) 1943 թ.

126. Երևանի պետական համալսարանը երբվանից է սկսել հրատարակել Հ. Աճառյանի բազմահատոր բառարանը.

1) 1926 թ.	2) 1927 թ.	3) 1932 թ.	4) 1933 թ.

127. Մինչև երբ է գործել Գիտության և արվեստի ինստիտուտը.

1) 1940 թ.	2) 1925 թ.	3) 1935 թ.	4) 1930 թ.

128. Երբ է Էջմիածնում հիմնվել մշակութային-պատմական ինստիտուտը.

1) 1921 թ.	2) 1925 թ.	3) 1932 թ.	4) 1933 թ.

129. Երբ է աշխարհում առաջինը ստեղծվել և Երևանում ցուցադրվել եռագույն հեռուստատեսության և լուսահեռագրության սարքը.

1) 1922 թ.	2) 1925 թ.	3) 1932 թ.	4) 1933 թ.

130. Երբ է հիմնադրվել ռուսական դրամատիկական թատրոնը.

1) 1937 թ.	2) 1935 թ.	3) 1929 թ.	4) 1928 թ.

131. Երբ է բացվել Ալեքսանդր Սպենդիարյանի անվան օպերայի և բալետի պետական թատրոնը.

1) 1933 թ.	2) 1925 թ.	3) 1932 թ.	4) 1938 թ.

132. Հայաստանի կերպարվեստի թանգարանը բացվել է՝

- 1) 1935 թ.   2) 1925 թ.   3) 1932 թ.   4) 1929 թ.

133. Երբ է ստեղծվել Հայաստանի ճարտարապետների միությունը.

- 1) 1932 թ.   2) 1925 թ.   3) 1922 թ.   4) 1938 թ.

134. Երբ է ստեղծվել այն երաժշտական ստուդիան, որի հիման վրա հետագայում բացվեց պետական կոնսերվատորիան.

- 1) 1923 թ.   2) 1925 թ.   3) 1920 թ.   4) 1921 թ.

135. Երբ է կազմակերպվել պետական ֆիլիարմոնիան.

- 1) 1922 թ.   2) 1925 թ.   3) 1932 թ.   4) 1933 թ.

136. Երբ է Հայաստանում գործարկվել էլեկտրոնային արագացուցիչը.

- 1) 1958 թ.   2) 1967 թ.   3) 1957 թ.   4) 1947 թ.

137. Երբ է Հայաստանի գիտությունների ակադեմիայի նախագահ ընտրվել Վիկտոր Համբարձումյանը.

- 1) 1935 թ.   3) 1947 թ.   2) 1943 թ.   4) 1967 թ.

138. Վիկտոր Համբարձումյանը Աստղագետների միջազգային միության նախագահի պատվավոր պաշտոնը զբաղեցրել է.

- 1) 1952–1955 թթ.   3) 1972–1975 թթ.
2) 1943–1947 թթ.   4) 1962–1965 թթ.

2. ՓԱՍՏԵՐ ԵՎ ԵՐԵՎՈՒՅԹՆԵՐ

1. Գերմանիայի աջակցությունը ստանալու նպատակով Ֆոն Լոսովի խորհրդով ովքեր մեկնեցին Բեռլին.

- 1) Հ. Քաջազունին և Ա. Խատիսյանը
- 2) Հ. Օհանջանյանը և Ա. Խատիսյանը
- 3) Հ. Քաջազունին և Ա. Զուրաբյանը
- 4) Հ. Օհանջանյանը և Ա. Զուրաբյանը

2. Բաթումում վերսկսված թուրք-անդրկովկասյան բանակցություններում ո՞վ էր գլխավորում անդրկովկասյան պատվիրակությունը.

- 1) Ա. Ահարոնյանը
- 2) Ն. Չխեիձեն
- 3) Ե. Գեգեչկորին
- 4) Ա. Չխենկելին

3. ՀՀ զինանշանի հեղինակներն էին՝

- 1) Վարդգես Սուրենյանցը և Հակոբ Կոջոյանը
- 2) Հակոբ Կոջոյանը և Ալեքսանդր Թամանյանը
- 3) Ալեքսանդր Թամանյանը և Մարտիրոս Սարյանը
- 4) Մարտիրոս Սարյանը և Հակոբ Կոջոյանը

4. «Մեր հայրենիք» օրհներգի երաժշտության հեղինակն է՝

- 1) Ա. Խաչատրյանը
- 2) Ա. Տիգրանյանը
- 3) Բ. Կանաչյանը
- 4) Ա. Սպենդիարյանը

5. Ո՞վ էր 1918 թ. սեպտեմբերին վերակազմավորված դիվիզիայի հրամանատարը.

- 1) Ա. Շահմազյան
- 2) Հ. Բազրատունի
- 3) Թ. Նազարբեկյան
- 4) Մ. Սիլիկյան

6. Որքան էր հայկական բանակի մարտական ուժը 1920 թ. թուրք-հայկական պատերազմի ժամանակ.

- 1) 15000
- 2) 25000
- 3) 20000
- 4) 40000

7. Ո՞վ էր Հայաստանի առաջին հանրապետության նորընտիր խորհրդարանի նախագահը.

- 1) Արամ Մանուկյանը
- 2) Ավետիս Ահարոնյանը
- 3) Սիմոն Վրացյանը
- 4) Ավետիք Սահակյանը

8. Թվարկված կուսակցություններից ո՞րը չի եղել Հայաստանի խորհրդում.

- 1) ՀԺԿ
- 2) ՀՍՈԿ
- 3) ՀՅԴ
- 4) Էսէններ

9. Առաջին հանրապետությունում քանի՞ կուսակցություն էր գործում.

- 1) 3
- 2) 5
- 3) 8
- 4) 9

10. Առաջին հանրապետությունում հիմնական կառավարող կուսակցությունն էր՝
 1) ՀԺԿ-ն   2) Ս. Դ. Հնչակյան-ը   3) ՀՅԴ-ն   4) ՀՍՌԿ-ն
11. Ո՞ր կուսակցությունների հետ է կապիցիոն կառավարություն կազմել ՀՅԴ-ն 1918-1920 թթ.
 1) ՀՍՌԿ-ի և մենշևիկների   3) բոլշևիկների և էսէռների
 2) մենշևիկների և բոլշևիկների   4) էսէռների և ՀԺԿ-ի
12. Նշված կազմակերպություններից ո՞րն էր բոլշևիկների ազդեցության ներքո.
 1) գյուղացիական   3) սկաուտների
 2) Կարմիր խաչի   4) «Սպարտակ»
13. Մայիսյան ապստամբության գլխավոր նպատակն էր՝
 1) Հայկական հարցի լուծումը
 2) հողային հարցի լուծումը
 3) Հայաստանի խորհրդայնացումը
 4) ժողովրդավարության հաստատումը
14. Մայիսյան ապստամբության ժամանակ կարմիր զորքերի հրամանատարն էր՝
 1) Սեպուհը   3) Սարգիս Մուսայելյանը
 2) Արտաշես Մելքոնյանը   4) Ստեփան Ալավերդյանը
15. Արմենկոմի ո՞ր ներկայացուցիչները մեկնեցին Ալեքսանդրապոլ՝ ապստամբության հարցի հետ կապված.
 1) Դ. Տեր-Սիմոնյան և Ա. Մելքոնյան   3) Ս. Մուսայելյան և Ս. Ալավերդյան
 2) Ա. Մելքոնյան և Ս. Մուսայելյան   4) Ս. Ալավերդյան և Ե. Սևյան
16. «Վարդան Զորավար» զրահագնացքի հրամանատարն էր՝
 1) Բ. Ղարիբջանյանը   3) Ս. Ալավերդյանը
 2) Ս. Մուսայելյանը   4) Ե. Սևյանը
17. Բաթումի պայմանագիրը վերանայելու նպատակով Կ. Պոլիս մեկնած ՀՀ պատվիրակությունը գլխավորում էր՝
 1) Հովհաննես Քաջազնունին   3) Լևոն Շանթը
 2) Համո Օհանջանյանը   4) Ավետիս Ահարոնյանը
18. Բաթումի պայմանագիրը վերանայելու նպատակով Բեռլին և Վիեննա մեկնած ՀՀ պատվիրակությունը գլխավորում էր՝
 1) Հովհաննես Քաջազնունին   3) Լևոն Շանթը
 2) Համո Օհանջանյանը   4) Ավետիս Ահարոնյանը
19. Վրաստանում ՀՀ դիվանագիտական առաքելության ղեկավարն էր՝
 1) Հովսեփ Լազյանը   3) Արշակ Զամալյանը
 2) Դրաստամատ Կանայանը   4) Ավետիս Ահարոնյանը

20. ՀՀ-ի և Վրաստանի միջև ճոր գավառների համար էր հակամարտություն առաջացել, որը վերածվեց պատերազմի.

- 1) Լոռու և Բորչալուի
- 2) Բորչալուի և Ախալքալաքի
- 3) Ախալքալաքի և Ղազախի
- 4) Ղազախի և Զավախքի

21. Ո՞ր շրջանը չէր մտնում «Լոռու չեզոք գոտու» մեջ.

- 1) Ալավերդու
- 2) Բոլնիսի
- 3) Ուզունլարի
- 4) Վորոնցովկայի

22. «Լոռու չեզոք գոտի» ժամանակավորապես վրացական զորքեր մտցնելու մասին հայ-վրացական համաձայնագիրը կնքվել է՝

- 1) Երևանում
- 2) Ալավերդիում
- 3) Բաթումում
- 4) Թիֆլիսում

23. Որքան հայ էր ապրում Բաքու քաղաքում 1918 թ. աշնան սկզբին.

- 1) 55000
- 2) 85000
- 3) 100000
- 4) 200000

24. Բոլշևիկները Գորիսից նահանջելուց առաջ գնդակահարեցին ՀՀ խորհրդարանի անդամներ՝

- 1) Արշակ Շիրինյանին և Վահան Խորենուն
- 2) Վահան Խորենուն և Արսեն Շահմազյանին
- 3) Արսեն Շահմազյանին և Սերգեյ Մելիք-Յուլյանին
- 4) Պողոս Տեր-Դավթյանին և Արշակ Շիրինյանին

25. Ո՞ւմ գլխավորությամբ Կապանում և Սիսիանում 1920 թ. սեպտեմբեր-հոկտեմբեր ամիսներին բռնկվեցին հակախորհրդային ապստամբություններ.

- 1) Գարեգին Նժդեհի
- 2) Սիմոն Վրացյանի
- 3) Պողոս Տեր-Դավթյանի
- 4) Դրոյի

26. Հայկական ուժերը Գարեգին Նժդեհի գլխավորությամբ 1920 թ. նոյեմբերի 21-ին ազատագրեցին՝

- 1) Կապանը
- 2) Գորիսը
- 3) Շուշին
- 4) Սիսիանը

27. Փարիզի խորհրդաժողովում ճվ էր գլխավորում ՀՀ պատվիրակությունը.

- 1) Ավետիս Ահարոնյանը
- 2) Սիմոն Վրացյանը
- 3) Պողոս Նուբարը
- 4) Համո Օհանջանյանը

28. Փարիզի խորհրդաժողովում ճվ էր գլխավորում Հայոց ազգային պատվիրակությունը.

- 1) Ավետիս Ահարոնյանը
- 2) Սիմոն Վրացյանը
- 3) Պողոս Նուբարը
- 4) Համո Օհանջանյանը

29. Արևմտահայերի երկրորդ համագումարը տեղի է ունեցել՝

- 1) Թիֆլիսում
- 2) Ալեքսանդրապոլում
- 3) Էրզրումում
- 4) Երևանում

30. Ո՞ր խորհրդատուական վերջնական տեսքի բերվեց Թուրքիայի հետ կնքվելիք հաշտության պայմանագրի նախագիծը.

1) Փարիզի	3) Սևրի
2) Լոնդոնի	4) Սան Ռեմոյի

31. Սան Ռեմոյի խորհրդատուական մասնակցում էին՝

- 1) Ավետիս Ահարոնյանը և Ալեքսանդր Խատիսյանը
- 2) Ալեքսանդր Խատիսյանը և Համո Օհանջանյանը
- 3) Համո Օհանջանյանը և Պողոս Նուբարը
- 4) Պողոս Նուբարը և Ավետիս Ահարոնյանը

32. Առաջին աշխարհամարտում պարտված Թուրքիայի հետ խաղաղության պայմանագիրը ստորագրվեց՝

1) Մուդրոսում	3) Սևրում
2) Վերսալում	4) Սան Ռեմոյում

33. Ո՞ւմ միջև ձեռք բերված համաձայնությամբ ստեղծվեց «Արևելյան (Հայկական) լեգեոնը».

- 1) Մ. Սայքսի ու Լ. Ջորջի և Մ. Տամատյանի
- 2) Մ. Սայքսի ու Ժ. Պիկոյի և Պողոս Նուբարի
- 3) Վ. Վիլսոնի ու Ժ. Պիկոյի և Մ. Տամատյանի
- 4) Ժ. Պիկոյի ու Լ. Ջորջի և Պողոս Նուբարի

34. Հաճընի 1920 թ. ինքնապաշտպանական ուժերի հրամանատարն էր՝

1) Ներսես Թավուզճյանը	3) Պետրոս Սարաճյանը
2) Միհրան Տամատյանը	4) Սարգիս Ճեպեճյանը

35. Այնթապի 1920 թ. ինքնապաշտպանության կազմակերպիչներից էր՝

1) Ներսես Թավուզճյանը	3) Պետրոս Սարաճյանը
2) Միհրան Տամատյանը	4) Սարգիս Ճեպեճյանը

36. Հաճընի 1920 թ. ինքնապաշտպանության բարձրագույն խորհրդի նախագահն էր՝

1) Ներսես Թավուզճյանը	3) Պետրոս Սարաճյանը
2) Միհրան Տամատյանը	4) Սարգիս Ճեպեճյանը

37. Կիլիկիայի հայկական ինքնավարության կառավարությունը գլխավորում էր՝

1) Ներսես Թավուզճյանը	3) Պետրոս Սարաճյանը
2) Միհրան Տամատյանը	4) Սարգիս Ճեպեճյանը

38. ՀՀ-ի և ՌՍԴԽՀ-ի միջև համաձայնագիր ստորագրվեց՝

1) Բաքվում	3) Մոսկվայում
2) Թիֆլիսում	4) Կարսում

39. Մոսկվայում տեղի ունեցած հայ-ռուսական բանակցությունները ընդմիջվելուց հետո վերսկսվեցին՝

1) Բաթումում	3) Թիֆլիսում
2) Բաքվում	4) Երևանում

40. ՌՍԴԽՀ կառավարության կողմից Մոսկվայում հայկական պատվիրակության հետ նախնական փուլում բանակցում էին՝

1) Գ. Չիչերինը և Լ. Կարախանը	3) Գ. Օրջոնիկիձեն և Օ. Սիլինը
2) Լ. Կարախանը և Գ. Օրջոնիկիձեն	4) Օ. Սիլինը և Պ. Մդիվանին

41. 1920 թ. թուրք-հայկական պատերազմի ժամանակ թուրքական զորքի հրամանատարն էր՝

1) Մ. Քեմալը	3) Էնվերը
2) Բ. Կարաբեքիրը	4) Իսմեթը

42. 1920 թ. թուրք-հայկական պատերազմի ժամանակ թուրքական զորքի ընդհանուր թիվն անցնում էր՝

1) 50 հազարից	3) 70 հազարից
2) 60 հազարից	4) 80 հազարից

43. 1920 թ. թուրք-հայկական պատերազմի ժամանակ հայկական զորքի ընդհանուր թիվը հաշվվում էր՝

1) 50 հազար	3) 30 հազար
2) 40 հազար	4) 20 հազար

44. Հայ-ռուսական բանակցությունները շարունակելու նպատակով Երևան էր ժամանել ՌՍԴԽՀ լիազոր ներկայացուցիչ՝

1) Գ. Չիչերինը	3) Ս. Կիրովը
2) Բ. Լեգրանը	4) Լ. Կարախանը

45. Հայկական բանակից որքան սպա աքսորվեց Ռյազան քաղաքի համակենտրոնացման ճամբարները.

1) 1000	2) 1200	3) 1400	4) 500

46. Հայկական բանակի թվարկված սպաներից ովքեր սպանվեցին բանտում.

1) Հ. Սրվանձտյանը և Ն. Ղորղանյանը
2) Ա. Հովսեփյանցը և Ա. Բեյ-Մամիկոնյանը
3) Թ. Նազարբեկյանը և Մ. Սիլիկյանը
4) Մ. Սիլիկյանը և Ա. Հովսեփյանցը

47. Ո՞վ էր Խորհրդային Հայաստանի Ժողկոմխորհի առաջին նախագահը.

1) Սարգիս Կասյանը	3) Ալեքսանդր Մյասնիկյանը
2) Աղասի Խանջյանը	4) Ասքանազ Մռավյանը

48. Փետրվարյան ապստամբության սկզբում ապստամբական ուժերի ընդհանուր հրամանատարն էր՝

1) Կուռոն	3) Մարտիրոսը
2) Խնկոն	4) Սեպուհը

49. Ինչ օգնություն տրամադրեց Խորհրդային Ռուսաստանը Ղանարլու-Վեդի-Բասարում պաշարված հայկական խորհրդային ուժերին.

1) 47 տ ալյուր	3) 47 կգ արծաթ
2) 47 կգ ոսկի	4) 47 տ վառելիք

50. Հայաստանի օգնության կոմիտեի առաջին նախագահն էր՝

1) Ալ. Մյասնիկյանը	3) Ս. Լուկաշինը
2) Հ. Թումանյանը	4) Ե. Չարենցը

51. «ՌՍԴԽՀ և անկախ հանրապետությունների փոխհարաբերությունների մասին բանաձևի նախագիծը» մշակել էր՝

1) Ս. Կիրովը	3) Ի. Ստալինը
2) Վ. Լենինը	4) Գ. Չիչերինը

52. Խորհրդային չորս հանրապետությունների ներկայացուցիչները ԽՍՀՄ-ի կազմավորման մասին ինչ փաստաթղթեր ստորագրեցին Մոսկվայում.

- 1) Հոչակագիր և Միութենական պայմանագիր
- 2) Միութենական պայմանագիր և Ինքնիշխանության հոչակագիր
- 3) Ինքնավարության պայմանագիր և Հոչակագիր
- 4) Դաշնային սահմանադրություն և Հոչակագիր

53. Խորհրդային չորս հանրապետությունների ներկայացուցիչները ԽՍՀՄ-ի կազմավորման մասին փաստաթղթերը ստորագրեցին՝

1) Պետրոգրադում	3) Կիևում
2) Թիֆլիսում	4) Մոսկվայում

54. Կարսի թուրք-անդրկովկասյան կոնֆերանսում ՌՍԽԴՀ լիազոր ներկայացուցիչն էր՝

1) Յ. Գանեցկին	3) Պ. Մդիվանին
2) Բ. Լեգրանը	4) Ս. Կիրովը

55. Ինչ պաշտոն է զբաղեցրել Ռուբեն Տեր-Մինասյանը ՀՀ-ում.

1) արտաքին գործերի նախարար	3) կրթության նախարար
2) զինվորական նախարար	4) ֆինանսների նախարար

56. Անդրկովկասի հանրապետությունների ներքին սահմանները որոշելու համար ստեղծված հանձնաժողովի նախագահն էր՝

1) Ս. Կիրովը	3) Ի. Ստալինը
2) Գ. Օրջոնիկիձեն	4) Գ. Չիչերինը

57. Համազանգեզուրյան առաջին համագումարը հրավիրվել է՝

1) Տաթևում	3) Կապանում
2) Սիսիանում	4) Գորիսում

58. Համազանգեզուրյան երկրորդ համագումարը հրավիրվել է՝

1) Գորիսում	3) Տաթևում
2) Կապանում	4) Շուշիում

59. Լեռնահայաստանի վարչապետ ընտրվեց՝

1) Թևանը	3) Ա. Շահմազյանը
2) Գ.Նժդեհը	4) Ս. Վրացյանը

60. 1921 թ. քանի՞ տոկոս էին կազմում հայերը Լեռնային Ղարաբաղի բնակչության մեջ.

1) 95	2) 97	3) 85	4) 80

61. Ռուս-թուրքական երկրորդ կոնֆերանսին մասնակցելու նպատակով Մոսկվա ուղևորված հայկական պատվիրակությունը գլխավորում էր՝

1) Ս. Կասյանը	3) Ա. Բեկզադյանը
2) Ա. Մյասնիկյանը	4) Ա. Մռավյանը

62. Ռուս-թուրքական երկրորդ կոնֆերանսում թուրքական պատվիրակությունը գլխավորում էր՝

1) Բ. Կարաբեքիրը	3) Մ. Քեմալը
2) Յ. Քեմալը	4) Ն. Նարիմանովը

63. Մոսկվայի ռուս-թուրքական երկրորդ կոնֆերանսի բացման օրը թուրքական պատվիրակության հետ հանդիպում ունեցավ՝

1) Ստալինը	2) Կիրովը	3) Լենինը	4) Գանեցկին

64. Խորհրդային Հայաստանում 1930-ական թթ. վերջի դրությամբ կոլտնտեսություններում որքան՞ գյուղացիական տնտեսություն էր ընդգրկվել.

1) 180000	2) 40000	3) 280000	4) 370000

65. Խորհրդային Հայաստանում 1930-ական թթ. վերջի դրությամբ որքան՞ կոլեկտիվ տնտեսություն էր ստեղծվել.

1) 400	2) 700	3) 1000	4) 3000

66. Ապրուստի միջոց հայթայթելու նպատակով 1933 թ. որքան՞ ընտանիք լքեց Սևանա լճի ավազանի շրջանները.

1) 3550	2) 4750	3) 5850	4) 6750

67. Խորհրդային Հայաստանում 1930 թ. ապրիլի դրությամբ որքան՞ տնտեսություն էր ունեգրվել որպես «կուլակ».

1) 500	2) 1100	3) 2200	4) 3100

68. Խորհրդային Հայաստանում 1929 թ. հողագուրկ գյուղացիների թիվը կազմում էր՝
 1) 40000   2) 60000   3) 80000   4) 100000
69. Նէպին անցնելու առաջին միջոցառումները որ ոլորտում իրականացվեցին.
 1) արդյունաբերության   3) գյուղատնտեսության
 2) առևտրի   4) շինարարության
70. Հայաստանում 1937 թ. վերջի դրությամբ որքան եկեղեցի էր փակվել.
 1) 1500   2) 3000   3) 500   4) 800
71. Ո՞վ է Գևորգ Ե Սուրենյանցից հետո ընտրվել Ամենայն հայոց կաթողիկոս.
 1) Գարեգին Հովսեփյան   3) Խորեն Մուրադբեգյան
 2) Գևորգ Չորեքյան   4) Վազգեն Պալճյան
72. Խորհրդային Հայաստանում 1930-ական թթ. որքան մարդ է բռնաճնշումների ենթարկվել.
 1) 15000   2) 20000   3) 25000   4) 30000
73. Թվարկվածներից ո՞վ է քաղաքական բռնաճնշումների տարիներին աքսորվել Հայաստանից.
 1) Եղիշե Չարենց   3) Հայկ Բժշկյանց
 2) Ակսել Բակունց   4) Գուրգեն Մահարի
74. Ո՞վ է 1930 թ. ընտրվել ՀԿ(Բ)Կ կենտկոմի առաջին քարտուղար.
 1) Աղասի Խանջյան   3) Ներսիկ Ստեփանյան
 2) Սահակ Տեր-Գաբրիելյան   4) Գրիգոր Հարությունյան
75. Խորհրդային Հայաստանի տարածքը քանի՞ շրջանների բաժանվեց 1930 թ. վարչական փոփոխությամբ.
 1) 15   2) 25   3) 36   4) 10
76. Հայրենական մեծ պատերազմի տարիներին ցուցաբերած սխրանքների համար որքան հայ է արժանացել ԽՍՀՄ հերոսի կոչման.
 1) 101   2) 64   3) 108   4) 119
77. Հայկական Թամանյան դիվիզիայի անձնակազմից քանիսն են արժանացել ԽՍՀՄ հերոսի կոչման.
 1) 5   2) 19   3) 15   4) 9
78. Հայկական որ դիվիզիան Հայրենական պատերազմի տարիներին չի մասնակցել ռազմական գործողություններին.
 1) 51-րդ   2) 408-րդ   3) 261-րդ   4) 409-րդ

79. Հայ զորահրամանատարներից ով է Հայրենական պատերազմի տարիներին եղել ռազմաճակատի հրամանատար.

1) Միքայել Պարսեղով	3) Բագրատ Առուշանյան
2) Համազասպ Բաբաջանյան	4) Հովհաննես Բաղդամյան

80. Ո՞վ է Հայրենական մեծ պատերազմի առաջին հայ հերոսը.

1) Գևորգ Վարդանյան	3) Հունան Ավետիսյան
2) Լազր Չափչախյան	4) Նելսոն Ստեփանյան

81. ԱՄԿ-ի կողմից 1967 թ. գաղտնի հրատարակվող թերթն էր՝

1) «Փարոս»	3) «Մշակ»
2) «Արարատ»	4) «Հորիզոն»

82. Թվարկվածներից ով ԱՄԿ հիմնադիրներից չէ.

1) Հայկազ Խաչատրյան	3) Վիգեն Բաբայան
2) Ստեփան Զատիկյան	4) Շահեն Հարությունյան

83. Թվարկվածներից ո՞րն է Հայաստանում ստեղծված այլախոհական կազմակերպություն.

1) Ազատ եկեղեցական եղբայրություն	3) Սպարտակ
2) Հայկական երիտասարդական միություն	4) Սև խաչ

84. ԽՄԿԿ XX համագումարում «Անհատի պաշտամունքի և նրա հետևանքների մասին» զեկուցումով հանդես եկավ՝

1) Լ. Բերիան	3) Վ. Մոլոտովը
2) Ա. Միկոյանը	4) Ն. Խրուշչովը

85. Արցախյան շարժման սկզբում Երևանի ո՞ր հրապարակում էին ընթանում ամենօրյա հանրահավաքները՝ ի պաշտպանություն Լեռնային Ղարաբաղի վերամիավորման.

1) Հանրապետության	3) Անկախության
2) Թատերական	4) Բարեկամության

86. ԼՂԻՄ մարզխորհրդի 1988 թ. փետրվարի 20-ի արտահերթ նստաշրջանին 150 պատգամավորներից ներկա էր՝

1) 96-ը	2) 130-ը	3) 140-ը	4) 110-ը

87. Պաշտոնական տվյալներով Սումգաիթում զոհված հայերի թիվը կազմում է՝

1) 100	2) 57	3) 27	4) 70

88. 1995 թ. դեկտեմբերին ՀՀ-ում կատարված վարչաքաղաքական փոփոխությունների արդյունքում քանի՞ մարզ ստեղծվեց.

1) 15	2) 10	3) 11	4) 12

- 89. Ո՛վ է Հայաստանի երրորդ հանրապետության առաջին նախագահը.**
- 1) Վազգեն Մանուկյանը
2) Ռոբերտ Քոչարյանը
3) Սերժ Սարգսյանը
4) Լևոն Տեր-Պետրոսյանը
- 90. Հայաստանի անկախության հանրաքվեին որքան մարդ մասնակցեց.**
- 1) 1043000
2) 1543000
3) 2043000
4) 2243000
- 91. 2007 թ. ՀՀ ԱԺ ընտրություններում 5 %-ի շեմը հաղթահարելու շնորհիվ քանի՞ պատգամավորական տեղ ապահովեց «Ժառանգություն» կուսակցությունը.**
- 1) 5
2) 6
3) 7
4) 8
- 92. Արտահերթ ընտրություններից հետո ո՞ր կուսակցությունը դադարեցրեց ընդդիմադիր պայքարը և սատարեց նորընտիր նախագահին.**
- 1) ՀՅԴ-ն
2) ՀԿԿ-ն
3) ՀԺԿ-ն
4) ՕԵԿ-ը
- 93. Արտահերթ նախագահական ընտրությունների արդյունքում ՀՀ նախագահ ընտրվեց՝**
- 1) Կարեն Դեմիրճյանը
2) Ռոբերտ Քոչարյանը
3) Լևոն Տեր-Պետրոսյանը
4) Սերժ Սարգսյանը
- 94. Առաջին խորհրդարանում ո՞րն էր ամենամեծ խմբակցությունը.**
- 1) ՀՅԴ-ն
2) ՀԿԿ -ն
3) ՀՌԱԿ-ը
4) ՀՀՇ-ն
- 95. 2003 թ. խորհրդարանական ընտրություններից հետո ո՞ր երեք կուսակցությունները կազմեցին կոալիցիա.**
- 1) ՀՅԴ, ՀՀԿ, ԲՀԿ
2) ՀԿԿ, ՀՅԴ, ՕԵԿ
3) ՀՀԿ, ՀԺԿ, Ժառանգություն
4) ՀՀԿ, ՕԵԿ, ՀՅԴ
- 96. Միջազգային ո՞ր կազմակերպությանն է անդամակցել ՀՀ-ն 1991 դեկտեմբերի 21-ին.**
- 1) ԱՊՀ
2) Եվրամիություն
3) ՄԱԿ
4) Եվրախորհուրդ
- 97. 1991 թ. դեկտեմբերին ո՞ր պետությունը ճանաչեց, սակայն դիվանագիտական կապեր չհաստատեց ՀՀ-ի հետ.**
- 1) Ադրբեջանը
2) Թուրքիան
3) Իրանը
4) Կանադան
- 98. 1992 թ. սկզբին ԼՂՀ Գերագույն խորհրդի նախագահ ընտրվեց՝**
- 1) Սերժ Սարգսյանը
2) Ռոբերտ Քոչարյանը
3) Արթուր Մկրտչյանը
4) Օլեգ Եսայանը
- 99. Ռազմավարական նշանակություն ունեցող ո՞ր շրջանն են ազատագրել հայկական զորքերը 1993 թ. ապրիլին.**
- 1) Քարվաճառը
2) Աղդամը
3) Լաչինը
4) Հորադիզը

100. Ո՞վ նշանակվեց ԼՂՀ ինքնապաշտպանական ուժերի հրամանատար 1992 թ. սկզբներին.

1) Արկադի Տեր-Թադևոսյանը	3) Սիմոն Աչիքցյուզյանը
2) Արթուր Մկրտչյանը	4) Ռոբերտ Քոչարյանը

101. 1920-ական թթ. որտեղ ձևավորվեցին ամենամարդաշատ հայկական գաղթօջախները՝

1) ԱՄՆ-ում և Կանադայում	3) Սիրիայում և Լիբանանում
2) Ֆրանսիայում և Իրանում	4) Բուլղարիայում և Ռումինիայում

102. Ո՞ր համաձայնագրով Ֆրանսիան Կիլիկիան հանձնեց քեմալական Թուրքիային.

1) Լոնդոնի	2) Փարիզի	3) Անկարայի	4) Սան Ռեմոյի

103. Աշխարհի քանի՞ երկրներից հայեր վերադարձան Խորհրդային Հայաստան 1962-1982 թթ. ընթացքում.

1) 17	2) 30	3) 50	4) 12

104. Աշխարհի քանի՞ երկրներից հայեր վերադարձան Խորհրդային Հայաստան գանգվածային հայրենադարձության ժամանակ.

1) 17	2) 15	3) 22	4) 12

105. ԽՍՀՄ կառավարության որոշմամբ՝ 1947 թ. որքան սփյուռքահայեր պետք է ներգաղթեին Խորհրդային Հայաստան.

1) 51000	2) 63000	3) 25000	4) 90000

106. ԽՍՀՄ արտասահմանյան ներկայացուցչությունների և Սփյուռքի հայկական կոմիտեների տվյալներով՝ ներգաղթելու համար 1945 թ. վերջին -1946 թ. սկզբին որքան մարդ էր ցուցակագրվել.

1) 360000	2) 260000	3) 160000	4) 60000

107. Որքան մարդ վերադարձավ հայրենիք Մեծ հայրենադարձության արդյունքում.

1) 42000	2) 90000	3) 63000	4) 32000

108. Արմֆանի կազմում 1941 թ. որքան գիտահետազոտական հիմնարկներ էին գործում.

1) 21	2) 11	3) 16	4) 15

109. ԽՍՀՄ գիտությունների ակադեմիայի հայկական մասնաճյուղի (Արմֆան) առաջին նախագահն էր՝

1) Լևոն Ռոտինյանը	3) Ֆրանց Լևինսոն-Լեսինգը
2) Հակոբ Մանանդյանը	4) Հովսեփ Օրբելին

110. Ո՞ւմ ղեկավարությամբ է Լենինականում (Գյումրի) հիմնվել պետական թատրոնը.

1) Վարդան Աճեմյանի	3) Լևոն Քալանթարյանի
2) Հրաչյա Ղափլանյանի	4) Արմեն Գուլակյանի

111. Ո՞վ է «Ալմաստ» օպերայի հեղինակը.

1) Ա. Խաչատրյանը	3) Ա. Սպենդիարյանը
2) Տ. Չուխաճյանը	4) Տ. Մանսուրյանը

112. Հայաստանում որքան թատրոն էր գործում մինչև Հայրենական մեծ պատերազմը.

1) 20	2) 16	3) 36	4) 26

113. Ո՞վ էր Գաբրիել Սունդուկյանի անվան պետական դրամատիկական թատրոնի առաջին գլխավոր ռեժիսորը.

1) Վարդան Աճեմյանը	3) Վաղարշ Վաղարշյանը
2) Լևոն Քալանթարյանը	4) Հովհաննես Աբելյանը

114. Ալեքսանդր Թամանյանի նախագծով կառուցվել է՝

1) «Հրազդան» մարզադաշտը	3) օպերայի և բալետի թատրոնը
2) Սասունցի Դավթի արձանը	4) մարզահամերգային համալիրը

115. Ո՞վ է հայկական ազգային կերպարվեստի դպրոցի նահապետը.

1) Մարտիրոս Սարյանը	3) Հովհաննես Չարդարյանը
2) Գրիգոր Խանջյանը	4) Հովհաննես Այվազովսկի

116. 1967 թ. տվյալներով Հայաստանի գիտահետազոտական հիմնարկներում կար ավելի քան ..... գիտական աշխատող.

1) 8000	2) 20000	3) 1500	4) 180

117. Հայաստանում 1967 թ. որքան գիտահետազոտական հիմնարկներ էին գործում.

1) 130	2) 150	3) 121	4) 112

118. Թվարկվածներից ո՞ր կինոնկարն է ստեղծվել Հայրենական մեծ պատերազմի տարիներին.

1) «Նոան գույնը»	3) «Մենք ենք, մեր սարերը»
2) «Եռանկյունի»	4) «Դավիթ Բեկ»

3. ԱՇԽԱՏԱՆՔ ՍԿԶԲՆԱՂԲՅՈՒՐՆԵՐԻ ՀԵՏ

1. Ո՞վ է ձևակերպել Հայոց ազգային խորհրդի հրապարակած կոչը, որից մեջբերված է մի հատված.

«... Հայոց ազգային խորհուրդն իրեն հայտարարում է հայկական գավառների գերազույն և միակ իշխանությունը՝ որոշ ծանրակշիռ պատճառներով թողնելով մոտիկ օրերում կազմելու հայոց ազգային կառավարություն...».

- 1) Լ. Շանթ
- 2) Ն. Աղբալյան
- 3) Ա. Խատիսյան
- 4) Ա. Մանուկյան

2. Պատմական դր փաստաթղթից է մեջբերված հատվածը.

«Հայաստանի կառավարությունը, համաձայն բովանդակ հայ ժողովրդի միահամուռ կամքի և ցանկության, հայտարարում է, որ այսօրվանից Հայաստանի բաժան-բաժան մասերը մշտնջենապես միացած են իբրև անկախ պետական միություն».

- 1) Սևրի պայմանագիր
- 2) Հայաստանի անկախության հռչակագիր
- 3) ՀՀ Սահմանադրություն
- 4) Միացյալ Հայաստանի անկախության հռչակագրի ակտ

3. Ո՞ր մարմնի որոշումից է մեջբերված հատվածը.

«Շարունակել բանակցությունները Հայաստանի կառավարության հետ և չստանձնել ռուսական զորքերի օգնությամբ անմիջապես խորհրդայնացնելու նախաձեռնությունը».

- 1) ՌՍԴԽՀ Ժողկոմխորի
- 2) ՌԿ (Բ)Կ կենտկոմի քաղբյուրո
- 3) ՌԿ(Բ)Կ կկ կովկասյան բյուրոյի պլենում
- 4) Ալեքսանդրապոլի ՌՀԿ

4. Ովքե՞ր էին ներքոբերյալ տեսակետի հեղինակները.

Նրանք հայ ժողովրդին կոչ էին անում «հրաժարվելու ոչ միայն Մեծ Հայաստանի ...այլև, հնարավոր է, նույնիսկ մշտապես հայկական անվանված հողադարածքների միավորման ավելի համեստ ցանկությունից: Հայաստանին... այլ ելք չի մնում, քան հաշտվել դրա հետ և համաշխարհային հեղափոխության շահերին զոհաբերել և՛ իր երբեմնի հողադարածքները, և՛ իր ժողովրդի այնպեղ մնացած հատվածները»:

- 1) քեմալականները
- 2) բոլշևիկները
- 3) վրացիները
- 4) ադրբեջանցիները

5. Ո՞ր իրադարձության հետ կապված է ասվել հետևյալ տեսակետը.

Նրանք հայ ժողովրդին կոչ էին անում «հրաժարվելու ոչ միայն Մեծ Հայաստանի ...այլև, հնարավոր է, նույնիսկ մշտապես հայկական անվանված հողատարածքների միավորման ավելի համեստ ցանկությունից: Հայաստանին... այլ ելք չի մնում, քան հաշտվել դրա հետ և համաշխարհային հեղափոխության շահերին զոհաբերել Ա՜ իր երբեմնի հողատարածքները, Ա՜ իր ժողովրդի այնպեղ մնացած հարվածները»:

- 1) Բաթումի պայմանագրի կնքման
- 2) Սևրի պայմանագրի կնքման
- 3) ռուս-թուրքական երկրորդ կոնֆերանսի
- 4) ԽՍՀՄ-ի կազմավորման

6. Ո՞վ է մեջբերված խոսքի հեղինակը.

«Մենք չենք կարող երբևիցե հրաժարվել հողային պահանջներից, որոնք մեզ համար անհրաժեշտություն են, մեր կենսունակության և ապրելու կարելիության առաջին պայմանը»:

- 1) Ա. Մյասնիկյանը
- 2) Ա. Մանուկյանը
- 3) Գ. Նժդեհը
- 4) Ա. Մռավյանը

7. Ո՞ր իրադարձության հետ կապված է այս դիրքորոշումն արտահայտվել.

«Մենք չենք կարող երբևիցե հրաժարվել հողային պահանջներից, որոնք մեզ համար անհրաժեշտություն են, մեր կենսունակության և ապրելու կարելիության առաջին պայմանը»:

- 1) Կարսի պայմանագրի կնքման
- 2) Զավախքի և Լոռու պատկանելության որոշման
- 3) Սևրի պայմանագրի կնքման
- 4) Լոզանի պայմանագրի կնքման

8. Հետագայում որտեղ ստորագրվեց ստորև հիշատակվող «կնքվելիք» պայմանագիրը.

Մոսկվայի ռուս-թուրքական պայմանագրի այդ հոդվածով Ռուսաստանը պարտավորվում էր անհրաժեշտ միջոցներ ձեռնարկել, որպեսզի Թուրքիայի և Անդրկովկասի խորհրդային հանրապետությունների միջև կնքվելիք պայմանագրում վերջիններս «պարտադիր կերպով ճանաչեն սույն պայմանագրի այն հոդվածները, որոնք անմիջականորեն վերաբերում են իրենց»:

- 1) Բաթումում
- 2) Թիֆլիսում
- 3) Կարսում
- 4) Երևանում

9. Երբ է տեղի ունեցել հետևյալ ելույթը.

Խոսելով «Թուրքիայի կողմից զավթված հայկական մարզերի» մասին՝ նա ասաց. «Մենք հաստատականորեն կձգտենք մեր առաջադրած հարցի դրական լուծմանը, որը կենսական նշանակություն ունի ամբողջ հայ ժողովրդի հետագա զարգացման համար»:

1) 1945 թ. մայիսի 9–ին	3) 1946 թ. փետրվարի 1–ին
2) 1921 թ. հոկտեմբերի 16–ին	4) 1965 թ. ապրիլի 24–ին

10. Ո՞վ է մեջբերված խոսքի հեղինակը.

Խոսելով «Թուրքիայի կողմից զավթված հայկական մարզերի» մասին՝ նա ասաց. «Մենք հաստատականորեն կձգտենք մեր առաջադրած հարցի դրական լուծմանը, որը կենսական նշանակություն ունի ամբողջ հայ ժողովրդի հետագա զարգացման համար»:

1) Աղասի Խանջյան	3) Ասքանազ Մոսվյան
2) Գրիգոր Հարությունյան	4) Յակով Զարոբյան

11. Երբ են ասվել մեջբերված խոսքերը.

«Լեոնային Ղարաբաղը մշտնջենապես բնակեցված է եղել հայերով և նրանց հայրենիքի մի հատվածն է, որը, Սյրայինի մեղքով հայտնվելով Ադրբեջանի կազմում, 65 տարի շարունակ ենթարկվել է ստորացման, վիրավորանքների ու ամեն տեսակի ճնշումների... Լեոնային Ղարաբաղի ճակատագիրը կարող են լուծել միայն Լեոնային Ղարաբաղի բնակիչները... Սրտեղծված իրավիճակի միակ ճշմարիտ լուծումը կարող է լինել Լեոնային Ղարաբաղի դուրսբերումը Ադրբեջանի կազմից»:

1) 1988 թ. հունիսի 15–ին	3) 1988 թ. փետրվարի 20–ին
2) 1988 թ. հուլիսի 18–ին	4) 1990 թ. օգոստոսի 23–ին

12. Ո՞վ է մեջբերված խոսքերի հեղինակը.

«Լեոնային Ղարաբաղը մշտնջենապես բնակեցված է եղել հայերով և նրանց հայրենիքի մի հատվածն է, որը, Սյրայինի մեղքով հայտնվելով Ադրբեջանի կազմում, 65 տարի շարունակ ենթարկվել է ստորացման, վիրավորանքների ու ամեն տեսակի ճնշումների... Լեոնային Ղարաբաղի ճակատագիրը կարող են լուծել միայն Լեոնային Ղարաբաղի բնակիչները... Սրտեղծված իրավիճակի միակ ճշմարիտ լուծումը կարող է լինել Լեոնային Ղարաբաղի դուրսբերումը Ադրբեջանի կազմից»:

1) Զորի Բալայան	3) Յակով Զարոբյան
2) Վաչե Սարուխանյան	4) Հենրիխ Պողոսյան

13. Երբ է ընդունվել պատմական այս որոշումը.

«Ընդառաջելով ԼՂԻՄ-ի աշխատավորների ցանկություններին՝ խնդրել Ադրբեջանական ԽՍՀ Գերագույն խորհրդին՝ խոր ըմբռնման զգացում դրսևորել Լեռնային Ղարաբաղի հայ բնակչության իղձերին և ԼՂԻՄ-ը Ադրբեջանական ԽՍՀ-ի կազմից Հայկական ԽՍՀ-ի կազմ հանձնելու հարցի դրական լուծմանը»:

- 1) 1988 թ. հունիսի 15-ին
- 2) 1989 թ. դեկտեմբերի 1-ին
- 3) 1988 թ. փետրվարի 20-ին
- 4) 1990 թ. օգոստոսի 23-ին

14. Ո՞ր մարմինն է ընդունել ստորև տրված որոշումը.

«Ընդառաջելով ԼՂԻՄ-ի աշխատավորների ցանկություններին՝ խնդրել Ադրբեջանական ԽՍՀ Գերագույն խորհրդին՝ խոր ըմբռնման զգացում դրսևորել Լեռնային Ղարաբաղի հայ բնակչության իղձերին և ԼՂԻՄ-ը Ադրբեջանական ԽՍՀ-ի կազմից Հայկական ԽՍՀ-ի կազմ հանձնելու հարցի դրական լուծմանը»:

- 1) Լեռնային Ղարաբաղի Ազգային խորհուրդը
- 2) Լեռնային Ղարաբաղի Հատուկ կառավարման կոմիտեն
- 3) ԼՂԻՄ մարզային խորհուրդը
- 4) Հայաստանի Գերագույն խորհուրդը

4. ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՏԵՐՄԻՆՆԵՐ ԵՎ ՀԱՍԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

- Առաջին հանրապետության օրենսդիր բարձրագույն մարմնի միակ ընտրություններն ինչ ընտրակարգով անցկացվեցին.**
  - 1) մեծամասնական
  - 2) համամասնական
  - 3) մեծամասնական և համամասնական
  - 4) եռաստիճան
- Առաջին հանրապետության բարձրագույն օրենսդիր մարմինը կոչվում էր՝**
  - 1) Ազգային խորհուրդ
  - 2) Ազգային ժողով
  - 3) Հայաստանի խորհրդարան
  - 4) Սահմանադիր ժողով
- Առաջին հանրապետությունում համայնքային ինքնավարությունները կոչվում էին՝**
  - 1) խորհուրդներ
  - 2) զեմստվոներ
  - 3) շրջկոմներ
  - 4) հեղկոմներ
- Մայիսյան ապստամբության ժամանակ բուլշևիկների ստեղծած ղեկավար մարմինը կոչվում էր՝**
  - 1) Չեկա
  - 2) ԺԿԽ
  - 3) ՌՀԿ
  - 4) ՌԿ(Բ)Կ
- Երկրամասը կառավարելու համար Նժդեհի ղեկավարությամբ ստեղծված մարմինը կոչվում էր՝**
  - 1) Զանգեզուրի գյուղացիության ժամանակավոր խորհուրդ
  - 2) Զանգեզուրի բանվորական ժամանակավոր խորհուրդ
  - 3) Զանգեզուրի միացյալ խորհուրդ
  - 4) Զանգեզուրի կոմիտե
- Դե ֆակտո նշանակում է՝**
  - 1) իրականում
  - 2) իրավաբանորեն
  - 3) փաստացի
  - 4) օրենքով
- Հայաստանը խորհրդայնացնելու նպատակով Բաքվում կազմավորված մարմինը կոչվում էր՝**
  - 1) Հայաստանի օգնության կոմիտե
  - 2) Հայաստանի խորհուրդ
  - 3) Հայաստանի ժողկոմխորհ
  - 4) Հայաստանի ռազմահեղափոխական կոմիտե
- Ս. Կասյանի հրամանով ստեղծված Արտակարգ հանձնաժողովը հայտնի է նաև ..... անունով.**
  - 1) Ժողկոմխորհ
  - 2) Կենտգործկոմ
  - 3) Չեկա
  - 4) ՌՀԿ

9. Փետրվարյան ապստամբության ժամանակ Երևանում ստեղծված իշխանության նոր մարմինը կոչվում էր՝

- 1) Հայաստանի հեղափոխական կոմիտե
- 2) Հայաստանի փրկության կոմիտե
- 3) Հայրենիքի փրկության կոմիտե
- 4) Հայաստանի օգնության կոմիտե

10. Խորհրդային Հայաստանին արտաքին օգնություն կազմակերպելու գործում նշանակալից դեր կատարած կազմակերպությունը, որ հիմնվել էր Երևանում, կոչվում էր՝

- 1) Հայ օգնության միություն
- 2) Հայաստանի օգնության խորհուրդ
- 3) Հայրենիքի օգնության կոմիտե
- 4) Հայաստանի օգնության կոմիտե

11. Ստալինի մշակած «ՌՍԴԽՀ և անկախ հանրապետությունների փոխհարաբերությունների մասին բանաձևի նախագիծը» ինչ անվանում ստացավ.

- 1) միութենական ծրագիր
- 2) անկախության հռչակագիր
- 3) ինքնավարացման ծրագիր
- 4) միութենական հռչակագիր

12. Ո՞րն էր նէպի նպատակը.

- 1) շուկայական հարաբերությունների հիման վրա պարենհարկի արմատավորմամբ աշխուժացնել և զարգացնել երկրի տնտեսությունը
- 2) ազգայնացնել մասնավոր ձեռնարկությունները, շինություններն ու բանկերը
- 3) ինդուստրացնել երկիրը
- 4) ավարտին հասցնել կոլտուրական հեղափոխությունը

13. Ինչ էր արտելը.

- 1) գյուղում տեղական իշխանության մարմին
- 2) գյուղացիների միավորում
- 3) գյուղացիական միացյալ տնտեսություն
- 4) գյուղացիական խորհրդային տնտեսություն

14. Թվարկվածներից որո՞նք են բնորոշում նէպը.

- 1) վերականգնվեց ազատ առևտուրը
- 2) արգելվեց դրամական աշխատավարձի կիրառումը
- 3) աշխուժացան ապրանքադրամական հարաբերությունները քաղաքի և գյուղի միջև
- 4) պարենհարկի փոխարեն մտցվեց պարենմասնատրումը
- 5) խոշոր և միջին բոլոր ձեռնարկությունները սեփականաշնորհվեցին

15. Թվարկվածներից որո՞նք խորհրդային ամբողջատիրական համակարգի բնորոշ գծերից չեն.

- 1) երկրուսակցական համակարգի հաստատումը
- 2) իշխանության երեք ճյուղերի իրական տարանջատումը
- 3) միակուսակցական համակարգի հաստատումը

21. Խորհրդային Հայաստան ներգաղթն իրականացնելու համար կառավարությանն առընթեր ստեղծված մարմինը կոչվում էր՝

- 1) Գաղթականների զբաղվածության կոմիտե
- 2) Ներգաղթողների պետական կոմիտե
- 3) Սփյուռքահայության հետ մշակութային կապի կոմիտե
- 4) Արտասահմանից ներգաղթող հայերի ընդունման կոմիտե

22. Հայ ազգաբնակչության շահերը պաշտպանելու և ազգային հիմնախնդիրներին հետամուտ լինելու նպատակով ԱՄՆ-ում դաշնակցության կողմից ստեղծված կազմակերպությունը կոչվում էր՝

- 1) Հայկական համաշխարհային կոնգրես կամ Ազգային խորհուրդ
- 2) Հայկական ազգային կոմիտե կամ Հայ դատի հանձնախումբ
- 3) Ազգային պատվիրակություն
- 4) Սփյուռքահայության հետ մշակութային կապի կոմիտե

23. Հասկացությունները համապատասխանեցնել իրենց բացատրությանը.

1) նէպ	3) արդյունաբերացում
2) կոմունա	4) համատարած կոլեկտիվացում
	5) կուլակաթափություն

ա. խորհրդային երկրում կիրառված քաղաքական կուրս, որի շնորհիվ երկրի համախառն արտադրանքի մեջ արդյունաբերական արտադրանքի ծավալը պետք է գերազանցեր գյուղատնտեսական արտադրանքի ծավալին

բ. խորհրդային երկրում կիրառված քաղաքական կուրս, որի շնորհիվ երկրի համախառն արտադրանքի մեջ արդյունաբերական արտադրանքի ծավալը պետք է հասներ առևտրի ծավալին

գ. միջակ և չքավոր բոլոր գյուղացիների բռնի անդամագրումը կոլեկտիվ տնտեսություններին

դ. գյուղացիական միացյալ տնտեսություն

ե. ունևոր գյուղացիության ունեզրկում

զ. խորհրդային երկրում կիրառված քաղաքական կուրս, որի նպատակն էր շուկայական հարաբերությունների հենքի վրա վերականգնել ու զարգացնել տնտեսությունը

1) 1-բ, 2-ա, 3-գ, 4-ե, 5-զ	3) 1-բ, 2-դ, 3-գ, 4-ա, 5-ե
2) 1-գ, 2-դ, 3-ա, 4-զ, 5-ե	4) 1-գ, 2-ա, 3-բ, 4-զ, 5-ե

24. Թվարկվածներից որոնք են բնորոշ նէպին.

- 1) դրամական աշխատավարձի կիրառումից հրաժարումը
- 2) ազատ առևտրի վերականգնումը
- 3) քաղաքի և գյուղի միջև ապրանքադրամական հարաբերությունների աշխուժացումը
- 4) պարենհարկի փոխարեն պարենմասնատրման կիրառումը

- 5) հարկի չափի որոշվելը մինչև ցանքսը և տարվա ընթացքում այն երկու անգամ փոփոխելը
- 6) գյուղատնտեսական մթերքների բռնագրավումների ժամանակավոր դադարեցումը
- 7) մանր և միջին բոլոր ձեռնարկությունների պետականացումը
- 8) հացահատիկի և այլ մթերքների բռնագրավումների արգելումը

25. Գտնել սխալ պատասխանը:

Ինչ էր Ստալինի անձի պաշտամունքը.

- 1) Ստալինի տեղի և դերի օբյեկտիվ արժևորումը
- 2) Ստալինի դերի խիստ գերազնահատում, երբ նրան էին վերագրվում ողջ ժողովրդի ջանքերով նվաճված հաջողությունները, ԽՍՀՄ առաջընթացը և հաղթանակները
- 3) խորհրդային հասարակության մեջ տեղ գտած խիստ բացասական երևույթ, որը հանգեցրեց հասարակության բարոյահոգեբանական մթնոլորտի խեղման
- 4) խորհրդային հասարակության մեջ տեղ գտած խիստ բացասական երևույթ, որը հանգեցրեց անօրինականությունների, անմեղ մարդկանց հալածանքների ու ոչնչացման

26. Գտնել ճիշտ պատասխանը.

ԽՍՀՄ-ն արդյունաբերացնել նշանակում էր՝

- 1) հաստատել կառավարման վարչահրամայական եղանակ և կուսակցական ամենատիրություն
- 2) վերացնել մանր, անհատական գյուղացիական տնտեսությունները և ստեղծել կոլտնտեսություններ
- 3) ստեղծել արդյունաբերական ճյուղեր, կառուցել գործարաններ, ֆաբրիկաներ, երկաթուղիներ, հասնել նրան, որ ԽՍՀՄ-ի տնտեսության մեջ գերիշխող դառնար արդյունաբերությունը
- 4) երկրում վերացնել անգրագիտությունը

27. Ո՞րն է «ՕՄՕՆ» հասկացության բացատրությունը.

- 1) բանակի մասնագիտացված ջոկատայիններ
- 2) բանակի հատուկ նշանակության ջոկատներ
- 3) միլիցիայի հատուկ նշանակության ջոկատներ
- 4) զինված մասնավոր գրոհայիններ

28. Իրանական Ատրպատականի անունով առաջին անգամ պայմանականորեն «Ադրբեջան» կոչված պետությունը 1918 թ. մայիսի 27-ին ինչ անվանումով հայտարարվեց անկախ.

- 1) Արևելաադրբեջանական մուսուլմանական հանրապետություն
- 2) Հյուսիսային Ադրբեջան
- 3) Արևելակովկասյան մուսուլմանական հանրապետություն
- 4) Խորհրդային Ադրբեջան

29. Ինչ անվանում ստացավ Առանձին հայկական կորպուսի հիման վրա 1918 թ. սեպտեմբերին վերակազմավորված զորամիավորումը.

- 1) Հայկական կորպուս
- 2) Հայկական դիվիզիա
- 3) Հայկական առանձին հարվածային զորամաս
- 4) Հատուկ գունդ

30. 1919 թ. մայիսի 28-ին Հայաստանի կառավարության կողմից ընդունված փաստաթուղթը կոչվում էր.

- 1) Հայաստանի անկախության հռչակագիր
- 2) Արևմտյան Հայաստանում գեներալ-կոմիսարության ստեղծման ակտ
- 3) ՀՀ-ում խորհրդարանական ընտրություններ անցկացնելու հրամանագիր
- 4) Միացյալ Հայաստանի անկախության հռչակագրի ակտ

31. 1920 թ. մայիսին Հայաստանում ստեղծված վարչական չորս միավորները կոչվում էին՝

- 1) մարզ
- 2) շրջան
- 3) նահանգ
- 4) գավառ

32. Ինչ կարգավիճակ (պաշտոն) ուներ Միհրան Տամատյանը 1920 թ. օգոստոսի 4-ին՝ Ադանայում Կիլիկիայի ինքնավարության հռչակման նախօրյակին.

- 1) Հայկական լեգեոնի հրամանատար
- 2) Հայ ազգային պատվիրակության Կիլիկիայի լիազոր ներկայացուցիչ
- 3) Հաճընի ինքնապաշտպանական ուժերի հրամանատար
- 4) Օսմանյան խորհրդարանի պատգամավոր

33. Փետրվարյան ապստամբությունից հետո Խորհրդային Հայաստանում կիրառված քաղաքականությունը կոչվում էր՝

- 1) ռազմական կոմունիզմ
- 2) արդյունաբերացում
- 3) կոլեկտիվացում
- 4) նէպ

34. Ռոբերտ Քոչարյանի գլխավորությամբ 1992 թ. օգոստոսի 15-ին ԼՂՀ-ում ստեղծված մարմինը կոչվում էր՝

- 1) Պաշտպանության պետական կոմիտե
- 2) Ինքնապաշտպանության կոմիտե
- 3) ԼՂՀ պաշտպանության բանակ
- 4) Արցախի պաշտպանության պետական խորհուրդ

35. Ընտրել տերմինների կամ հասկացությունների սխալ բացատրությունները.

- 1) 1919 թ. սեպտեմբերին ստեղծված Հայաստանի միավորված բոլշևիկյան կազմակերպությունների կենտրոնական ղեկավար մարմինը հայտնի էր «Հայաստանի կոմիտե» անունով:
- 2) Մենչևիկներն ու բոլշևիկները սոցիալ-դեմոկրատական ուղղության ներկայացուցիչներ էին:

- 3) Հայաստանի առաջին հանրապետության օրենսդիր բարձրագույն մարմինը կոչվում էր խորհրդարան:
- 4) Հայաստանում 1919 թ. ստեղծված սկաուտական կազմակերպություններից մեկը կոչվում էր «Սպարտակ»:
- 5) Սոցիալ-դեմոկրատներին անվանում էին նաև էսեռներ:

36. Ինչ անուններով էր հայտնի 1916 թ. հոկտեմբերի վերջին Լոնդոնում ձեռք բերված համաձայնությամբ հիմնականում հայ կամավորականներից ստեղծված զորամիավորը.

- 1) Հայկական գումարտակ
- 2) Արևելյան լեգեոն
- 3) Հայկական հարվածային գունդ
- 4) Պաղեստինյան լեգեոն
- 5) Հայկական լեգեոն

37. Ընտրել տերմինների կամ հասկացությունների ճիշտ բացատրությունները.

- 1) ԽՍՀՄ-ում առաջնահերթ կարգով թեթև արդյունաբերական և սննդի ձեռնարկությունների ստեղծման քաղաքականությունը կոչվեց արդյունաբերացում:
- 2) 1920-ական թթ. երկրորդ կեսից ԽՍՀՄ-ում իրականացված քաղաքական կուրսը կոչվում է «ռազմական կոմունիզմ»:
- 3) Նէպի տարիներին իրենց աշխատանքի շնորհիվ կայուն գյուղացիական տնտեսություն ստեղծած խավը հայտնի էր կուլակ անվանումով:
- 4) 1920-ական թթ. ստեղծված գյուղացիական միացյալ տնտեսությունների ձևերից էին սովխոզները, արտելները, կոմունաները:
- 5) Գյուղացիության մեծամասնությունը կազմող միջակ գյուղացուն ունեզրկման, ընտանիքով գյուղից վտարման քաղաքականությունը կոչվեց կուլակաթափություն:

38. Ընտրել տերմինների կամ հասկացությունների սխալ բացատրությունները.

- 1) Նէպի տարիներին իրենց աշխատանքի շնորհիվ կայուն գյուղացիական տնտեսություն ստեղծած խավը հայտնի էր կուլակ անվանումով:
- 2) 1923 թ. նոյեմբերին Երևանում գումարված այն համաժողովը, որտեղ հնչակյանները հանդես եկան իրենց վերացման մասին հայտարարությամբ, կոչվեց ինքնավերացման համագումար:
- 3) Լենինի մահից հետո Լ. Տրոցկու, Ի. Ստալինի և Լ. Կամենևի գլխավորությամբ հանդես եկած ընդդիմությունը հայտնի է տրոցկիստական անունով:
- 4) 1930-ական թթ. կեսից ԽՍՀՄ-ում հաստատված համակարգը հայտնի է տոտալիտար անունով:
- 5) Այն կազմակերպությունը, որին պաշտոնական եկեղեցու դեմ պայքարում օգտագործում էին խորհրդային իշխանությունները, կոչվում էր «Ազատ եկեղեցական եղբայրություն» կամ «Նոր եկեղեցի»:

39. Ընտրել տերմինների կամ հասկացությունների ճիշտ բացատրությունները.

- 1) Խորհրդային իրականությունն առանց ուժային միջոցների, գաղափարական ճանապարհով փոփոխելու պայքարի ուղին ընտրած մարդկանց կոչում էին 1960-ական թթ. հայտնված նոր հասկացությամբ՝ այլախոհ:

- 2) Երևանում տեղի ունեցող հանրահավաքների վայր Թատերական հրապարակն այժմ կոչվում է Անկախության հրապարակ:
- 3) 1989 թ. դեկտեմբերի 1-ին Հայաստանի Գերագույն խորհրդի արտահերթ նստաշրջանում ընդունված որոշումը վերնագրված էր «Հայաստանի Հանրապետության և Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության վերամիավորման մասին»:
- 4) Ազգային միացյալ կուսակցության 1973 թ. ձևավորված ղեկավար մարմինը՝ խորհուրդը, որդեգրեց մի ռազմավարություն, որը կոչվեց «Անկախություն՝ հանրաքվեի ճանապարհով»:
- 5) 1991 թ. գարնանը ԼՂԻՄ Մարտակերտի շրջանի Գետաշեն, Մարտունաշեն և Շահումյան բնակավայրերում խորհրդային բանակի հետ համագործակցությամբ ադրբեջանական իշխանությունների իրականացրած գործողությունը կոչվում էր «Կուլցո»՝ «Օղակ»:

40. Ընտրել տերմինների կամ հասկացությունների սխալ բացատրությունները.

- 1) Մինչև 1991 թ. նոյեմբերի կեսերը նոր ինքնիշխան պետությունների ղեկավարների քննարկած միութենական պայմանագրի նախագծի վերջնական տարբերակում նոր միությունը բնութագրվում էր որպես «համադաշնային ժողովրդական պետություն»:
- 2) 1947 թ. ապրիլի 30-ից մայիսի 4-ը Նյու Յորքում կայացած Հայկական համաշխարհային կոնգրեսի նախաձեռնող կազմակերպությունը կոչվում էր Ամերիկայի Հայկական ազգային խորհուրդ:
- 3) 1987 թ. հունիսի 18-ին 1915 թ. հայերի ցեղասպանությունը դատապարտած մարմինը կոչվում էր Եվրոպական միություն:
- 4) Էջմիածնում հիմնված մշակութային-պատմական ինստիտուտը 1925 թ. վերափոխվելուց հետո կոչվեց Գիտության և արվեստի ինստիտուտ:
- 5) 1988 թ. փետրվարի 20-ին ԼՂԻՄ մարզխորհրդի արտահերթ նստաշրջանի օրակարգում դրված հարցը վերնագրված էր՝ «Լեռնային Ղարաբաղի Ինքնավար Մարզի Գերագույն խորհրդի միջնորդությունը՝ երկրամասը Ադրբեջանական ԽՍՀ-ից հանելու և Հայկական ԽՍՀ-ի կազմի մեջ մտցնելու մասին»:
- 6) 1920-ական թթ. ստեղծված գյուղացիական միացյալ տնտեսությունների ձևերից էին սովխոզները, արտելները, կոմունաները:

41. Ընտրել այն տերմինները կամ հասկացությունները, որոնց կիրառումը կապված է խորհրդային Հայաստանի պատմության հետ.

- 1) Արտակարգ հանձնաժողով
- 2) Զեմաստվային հանձնաժողով
- 3) Զանգեզուր-Ղարաբաղի մարզային խորհուրդ
- 4) Ազգային բյուրո
- 5) Ժողովրդական կոմիսարների խորհուրդ

5. ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԻՐԱԴԱՐՁՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԵՐԵՎՈՒՅԹՆԵՐԻ ՊԱՏՃԱՌՆԵՐ ՈՒ ՀԵՏԵՎԱՆՔՆԵՐ

---

1. Բոլշևիկների 1920 թ. Մայիսյան ապստամբությունը պարտվեց, որովհետև՝

- 1) ընթանում էր թուրք-հայկական պատերազմը, և բնակչությունը չպաշտպանեց նրանց
- 2) Խորհրդային Ռուսաստանը չաջակցեց
- 3) Վրաստանը չտրամադրեց խոստացված օգնությունը
- 4) լուրջ նախադրյալներ չկային
- 5) բոլշևիկները հույսը դրել էին միայն իրենց ուժերի վրա
- 6) ապստամբությունը միաժամանակ չսկսվեց տարբեր վայրերում
- 7) Ադրբեջանը խորհրդայնացվել էր

2. Անգլիան Անդրկովկասում վարում էր ադրբեջանամետ քաղաքականություն, որովհետև՝

- 1) կարիք ուներ Ադրբեջանի զինված ուժերի աջակցությանը Բաքվի կոմունայի դեմ պայքարում
- 2) ձգտում էր իր վերահսկողության տակ պահելու անդրկովկասյան երկաթուղին
- 3) ձգտում էր իր տնօրինության տակ պահելու Բաքվի նավթը
- 4) օգտագործում էր Ադրբեջանին որպես հակակշիռ Թուրքիայի դեմ

3. ՀՀ-ն 1920 թ. վերջին խորհրդայնացվեց, որովհետև՝

- 1) Վրաստանը չտրամադրեց խոստացված օգնությունը
- 2) Խորհրդային Ռուսաստանն այդ ժամանակ դրեց Հայաստանն անմիջապես խորհրդայնացնելու պահանջ
- 3) Թուրքիան ու Ռուսաստանը դարձել էին սերտ դաշնակիցներ և ուզում էին կործանել Անտանտի դաշնակից Հայաստանի Հանրապետությունը
- 4) Անտանտի երկրները ՀՀ կառավարությանը ուշացումով տրամադրեցին խոստացված օգնությունը
- 5) հայ բոլշևիկներին աջակցեցին ռուսական Կարմիր բանակը և Խորհրդային Ադրբեջանը
- 6) հաղթականորեն ավարտվեց աշխատավոր ժողովրդի ապստամբությունը
- 7) ՀՀ խորհրդարանական ընտրություններում հաղթեցին բոլշևիկները

4. Փետրվարյան ապստամբությունը ավարտվեց պարտությամբ, որովհետև՝

- 1) ընթանում էր թուրք-հայկական պատերազմը, և բնակչությունը չպաշտպանեց ապստամբներին
- 2) Խորհրդային Ռուսաստանը կանգնած էր Հայիեդկոմի թիկունքին
- 3) Վրաստանը չտրամադրեց խոստացված օգնությունը
- 4) Փետրվարյան ապստամբությունը համաժողովրդական բնույթ չունեց

5. Թվարկվածներից որոնք են Փետրվարյան ապստամբության հետևանքներ.

- 1) Այն սթափեցնող ազդեցություն ունեցավ խորհրդային իշխանությունների վրա, ստիպեց առավել զգուշորեն գործել:
- 2) Արցախը և Սյունիքը մնացին ՀՍԽՀ-ի կազմում:
- 3) Հայաստանում սկսեցին կիրառել ռազմական կոմունիզմի քաղաքականությունը:
- 4) Հասարակության մեջ հանդուրժողականության մթնոլորտ ստեղծելու նպատակով Հայիեդկոմը համաներում ընդունեց:
- 5) Խորհրդային իշխանությունները ձեռնամուխ եղան հայկական բանակի աքսորված սպաներին հանրապետություն վերադարձնելու գործին:
- 6) Սկսվեց Խորհրդային Հայաստանի գյուղատնտեսության համատարած կոլեկտիվացումը:
- 7) Խորհրդային իշխանությունը ձեռնամուխ եղավ հայկական բանակի աքսորված սպաներին ազատ արձակելու և հանրապետություն վերադարձնելու գործին:

6. Հայ-վրացական սահմանազատման համաձայնագրով՝

- ա. Ջավախքն ամբողջությամբ միացվեց Խորհրդային Հայաստանին
- բ. Լոռին, բացառությամբ Հյուսիսային Լոռու հայկական մի խումբ գյուղերի (Աղ-Քյորիի, Օփրեթ, Խոժոռնի և այլն), մնում էր Խորհրդային Հայաստանին
- գ. Լոռին, բացառությամբ Հարավային Լոռու հայկական մի խումբ գյուղերի, միացվեց Խորհրդային Վրաստանին
- դ. Ջավախքն անցավ Վրաստանին
- ե. Ախալքալաքը մնաց Հայաստանին, իսկ Ախալցխան՝ Վրաստանին

- 1) ա, դ   2) բ, ե   3) բ, դ   4) գ, ե

7. Թվարկվածներից որոնք են Խորհրդային Հայաստանի արդյունաբերացման արդյունքներ.

- ա. Հիմնադրվեց քիմիական արդյունաբերությունը:
- բ. Գյումրին դարձավ պղնձարդյունաբերության կենտրոն:
- գ. Երկրորդ հնգամյակի տարիներին կառուցվեց 18 արդյունաբերական ձեռնարկություն:
- դ. Առաջին երկու հնգամյակների տարիներին կառուցվեց 44 արդյունաբերական ձեռնարկություն:
- ե. Ղափանը դարձավ ոսկու արդյունահանման կենտրոն:
- զ. Բանվորների թիվն աճեց և 1940 թ. կազմեց 500 000:
- է. Երևանում կառուցվեց արհեստական կաուչուկի ԽՍՀՄ առաջին գործարանը:

- 1) ա, դ, է   2) ա, գ, ե   3) բ, ե, գ   4) բ, դ, է

8. Նէպի ձախողման և այդ քաղաքականությունից հրաժարվելու պատճառներից էին՝

- 1) ռազմական կոմունիզմի ժամանակների գործելակերպի վերականգնումը
- 2) գների ազատականացումը
- 3) պետության՝ տարեցտարի մեծացող միջամտությունը երկրի տնտեսական կյանքին

- 4) հացամթերումների բնագավառում 1927–1928 թթ. առաջացած դժվարությունները
- 5) ձեռնարկությունների տնտեսական ինքնուրույնության ավելացումը
- 6) անցումը կառավարման ժողովրդավարական եղանակին
- 7) ազգային հարցի լուծման անհրաժեշտությունը

9. Թվարկվածներից որո՞նք են Հայաստանում նէպի կենսագործման արդյունքներ.

- ա. դասակարգային պայքարի վերացումը երկրում
- բ. գյուղատնտեսության վերականգնումը
- գ. ձեռնարկությունների տնտեսական ինքնուրույնության վերացումը
- դ. արդյունաբերության կարևորագույն ճյուղերից մեկի՝ պղնձարդյունաբերության վերականգնումը
- ե. տնտեսության արդյունաբերացումը
- զ. տնտեսության հասնելը զարգացման նախապատերազմյան՝ 1939 թ. մակարդակին
- է. բնակչության կենսամակարդակի բարելավումը

- 1) դ, գ, է   2) բ, դ, է   3) բ, դ, է   4) ա, գ, զ

10. Նէպի սկզբնական շրջանում շուկայական հարաբերությունների աշխուժացումը նպաստեց, որ՝

- 1) պետությունը հրաժարվի տնտեսական կյանքին միջամտելուց
- 2) երկրում հաստատվի իրական ժողովրդավարություն
- 3) անցում կատարվի խորհուրդների իշխանությունից հեղկոմների իշխանության
- 4) բնամթերային հարկը փոխարինվի դրամական հարկաձևով

11. Խորհրդային կառավարությունը 1953 թ. մայիսին պաշտոնապես հայտարարեց, որ Թուրքիայից ոչ մի տարածքային պահանջ չունի, որովհետև՝

- ա. Թուրքիան դարձել էր ԽՍՀՄ-ի դաշնակից երկիր
- բ. սկսվել էր սառը պատերազմը
- գ. Ստալինը խուսափեց Թուրքիայի հետ ռազմական բախումից
- դ. ստեղծվել էր Հյուսիսատլանտյան դաշինքը, և Թուրքիան անդամակցել էր դրան
- ե. Վարշավյան դաշինքի երկրները չաջակցեցին խորհրդային պետությանը այդ հարցում

- 1) ա, դ   2) բ, գ   3) բ, դ   4) գ, է

12. Ինչո՞ւ Ստալինը Պոտսդամի կոնֆերանսում զիջեց և քննարկումից հանեց հայկական տարածքների հարցը.

- 1) ԱՄՆ-ի նախագահ Ռուզվելտը պաշտպանում էր Թուրքիային:
- 2) Անգլիայի վարչապետ Չերչիլը պաշտպանում էր Թուրքիայի շահերը:
- 3) Ճապոնիան և Գերմանիան պաշտպանում էին Թուրքիային:
- 4) Ստալինը զգուշացավ, թե ԱՄՆ-ն կհարձակվի ԽՍՀՄ-ի վրա:
- 5) ԱՄՆ-ի նախագահ Թրումանը փորձում էր հարցը դարձնել խորհրդա-թուրքական երկկողմ քննարկման առարկա:

13. Թվարկվածներից որոնք են «Հոչակագիր Հայաստանի անկախության մասին» պատմական փաստաթղթի դրույթների կենսագործման արդյունքներ.

- ա. ՀԽՍՀ-ն վերանվանվեց Հայաստանի Հանրապետություն. Հայաստանի պատմության մեջ սկսվեց առաջին հանրապետության շրջանը:
- բ. Հանրապետությունում ամբողջ գործավարությունը կատարվում է միայն հայերենով:
- գ. Երկրի տնտեսության հիմքում դրվեցին պետական սեփականատիրական և պլանային տնտեսության սկզբունքները:
- դ. Հայաստանը ստեղծեց սեփական դրամական միջոցներ:
- ե. Բոլոր ձեռնարկությունները պետականացվեցին:
- զ. Հողը՝ իբրև մասնավոր սեփականություն, տրվեց գյուղացուն:

- 1) բ, դ, գ   2) ա, գ, դ   3) բ, ե, գ   4) գ, դ, ե

14. 1991 թ. սեպտեմբերի 21-ի հանրաքվեի արդյունքում Հայաստանի Հանրապետությունը՝

- 1) ընդունեց «Հայաստանի անկախության մասին հոչակագիրը»
- 2) դուրս եկավ ԱՊՀ-ի կազմից
- 3) մտավ ԱՊՀ-ի կազմը
- 4) հոչակվեց անկախ պետություն

15. 1996 թ. սեպտեմբերի 22-ի նախագահական ընտրությունների հետևանքով՝

- 1) հանրապետության նախագահ ընտրվեց Ռ. Քոչարյանը
- 2) մարդիկ դուրս եկան հանրահավաքի և ցույցերի
- 3) ընդդիմադիր հիմնական ուժերը միավորվեցին ՀՀԾ-ի շուրջը
- 4) վարչապետ նշանակվեց Անդրանիկ Մարգարյանը

16. 1991 թ. փետրվարին ընդունված օրենքի արդյունքում՝

- 1) ՀՀ-ում ստեղծվեց բազմակուսակցական համակարգ
- 2) կասեցվեց դաշնակցության գործունեությունը Հայաստանում
- 3) ձևավորվեց «Հանրապետություն» քաղաքական միավորումը
- 4) սկսվեցին ընդդիմության առաջնորդների ձերբակալությունները

17. ՀՀ ընդդիմադիր ուժերի միավորման հետևանքով 2008 թ. օգոստոսին ձևավորվեց՝

- 1) ՀԱԿ-ը   2) ՀՀԿ -ն   3) ԲՀԿ -ն   4) ՄԱԿ-ը

18. Թվարկվածներից որոնք 1930-ական թթ. երկրորդ կեսին հայրենադարձության ընդհատման պատճառ չէր.

- 1) Խորհրդային երկրում ծավալված քաղաքական բռնությունները
- 2) Խորհրդային Հայաստանի վրա Թուրքիայի հարձակման վտանգի աճը
- 3) Խորհրդային Հայաստանի և Սփյուռքի միջև հարաբերությունների ընդհատումը
- 4) հայրենադարձների նկատմամբ Խորհրդային իշխանությունների կիրառած բռնությունները

19. Հայ գաղթականներն առաջին հերթին ձգտում էին հաստատվելու այն երկրներում, ուր կար հայկական համայնք, որովհետև՝

- 1) ակնկալում էին այդ երկրների սոցիալիստական իշխանությունների աջակցությունը
- 2) այդ երկրներում կար ժողովրդավարական ուժեղ իշխանություն
- 3) ակնկալում էին իրենց ազգակիցների օժանդակությունը
- 4) այդ երկրները հեռու էին Թուրքիայից

20. Անկարայի պայմանագրի արդյունքում՝

- 1) Ռուսաստանը հրաժարվեց Սևրի պայմանագիրը իրագործելուց
- 2) սրվեցին հարաբերությունները Ռուսաստանի և Ֆրանսիայի միջև
- 3) Ֆրանսիան Կիլիկիայի մանդատը հանձնեց Անգլիային
- 4) Ֆրանսիան Կիլիկիան հանձնեց թուրքերին

21. Գտնել սխալ պատասխանը.

Չմերժելով հայրենադարձության կարևորությունը՝ դաշնակցությունը տրամադրված էր զանգվածային ներգաղթ իրականացնելու հարցի վերաբերյալ, որովհետև՝

- 1) Հայ դատի, հայ պահանջատիրության միակ արժարժողը մնում էր սփյուռքահայությունը
- 2) Խորհրդային Հայաստանը զրկված էր ինքնուրույն արտաքին քաղաքականություն վարելու հնարավորությունից, իսկ ԽՍՀՄ-ը մտադիր չէր հանդես գալ Հայկական հարցի լուծման օգտին
- 3) զանգվածային ներգաղթը կարող էր վնասել խոշոր և կայացած գաղթօջախներին
- 4) ԽՍՀՄ կառավարությունը հրաժարվել էր հայկական հողերը վերադարձնելու պահանջից

22. Թվարկվածներից որոնք են Երկրորդ աշխարհամարտից հետո սկսված զանգվածային հայրենադարձության պատճառներից.

- 1) ԱՄՆ-ի հեղինակության բարձրացումը
- 2) Հայկական հողերը Թուրքիայից պահանջելու և Հայաստանին միացնելու հայ քաղաքական-ազգային ուժերի մտայնության աճը
- 3) Խորհրդային Հայաստանի հեղինակության բարձրացումը
- 4) Յալթայի կոնֆերանսի կողմից հայանպաստ որոշումների ընդունումը
- 5) Թուրքիայի անդամակցելը ՆԱՏՕ-ին

23. Թվարկվածներից որոնք են Երկրորդ աշխարհամարտից հետո սկսված զանգվածային հայրենադարձության ընդհատման պատճառներից չէր.

- 1) սառը պատերազմի իրողությունը
- 2) խորհրդա-թուրքական բարեկամական հարաբերությունների սերտացումը
- 3) խորհրդային երկրի տնտեսական դժվարությունները
- 4) ԽՍՀՄ-ի ամբողջատիրական համակարգի նոր բացասական դրսևորումները

24. Թվարկվածներից որը Արմֆանի ստեղծման պատճառ չէր.

- 1) գիտահետազոտական հիմնարկների թվաքանակի աճը
- 2) գիտական աշխատանքների համակարգման անհրաժեշտությունը
- 3) միասնական գիտական կենտրոնի ստեղծման անհրաժեշտությունը
- 4) գիտատեխնիկական հեղափոխության ծավալումը

25. Թվարկվածներից որոնք են 1950–1960–ական թթ. հայագիտության զարգացման արդյունքներ.

ա. «Հայ ժողովրդի պատմություն» բազմահատորյակի հրատարակման սկիզբը
բ. «Հրազդան», «Նաիրի» և այլ էլեկտրոնային հաշվիչ բարդ մեքենաների նախագծումը
գ. «Հայ նոր գրականության պատմություն» երեք հատորների հրատարակումը
դ. ուրարտական և հելլենիստական շրջանի հուշարձանների պեղումները
ե. Բյուրականի աստղադիտարանի վերածվելը գիտահետազոտական խոշոր կենտրոնի
զ. «Երկունք» և «Նահապետ» պատմական կինոնկարների ստեղծումը

1) բ, գ, զ	3) ա, բ, դ
2) գ, դ, ե	4) ա, գ, դ

26. Սևրի պայմանագիրը պատմական տվյալ պայմաններում չիրագործվեց, որով հետև՝

- 1) Անկարայի երիտթուրքական կառավարությունը չճանաչեց պայմանագիրը և վարեց այն ձախողելու քաղաքականություն
- 2) Խորհրդային Ռուսաստանը չկատարեց իր վրա դրված պայմանագրային պարտավորությունները
- 3) Թուրքիայի սուլթանական կառավարությունը երկրում այլևս փաստական իշխանություն չունեց
- 4) քեմալականները չճանաչեցին այդ պայմանագիրը
- 5) դաշնակից երկրները ոչ միայն ճնշում չգործադրեցին քեմալականների վրա պայմանագիրը կատարելու հարցում, այլև համագործակցեցին նրանց հետ
- 6) Հայաստանը չստացավ Վրաստանի աջակցությունը
- 7) հայկական երկու պատվիրակությունները միասնական չէին գործում

27. Թվարկվածներից որոնք են ճիշտ արտահայտում պատմական իրադարձությունների պատճառները.

- 1) Հայաստանի Հանրապետությունում բռնապետական վարչակարգի առկայությունը պատճառ դարձավ 1920 թ. Մայիսյան ապստամբության:
- 2) Հայաստանում կոմկուսի իշխանության գլուխ անցնելու գլխավոր պատճառը ժողովրդական լայն զանգվածների շրջանում հայ բոլշևիկների մեծ ազդեցությունն էր:
- 3) 1920 թ. հայ-ռուսական հարաբերությունների կտրուկ սրման պատճառը Կարմիր բանակի կողմից հայկական տարածքների ուզանակալումն էր:

- 4) 1920 թ. «Սրտագին և անկեղծ բարեկամության» պայմանագրի ի հայտ գալը պայմանավորված էր թուրք-ֆրանսիական համագործակցությամբ:
- 5) Հայկական Սփյուռքի առաջացման պատճառը թուրքական պետության կողմից իրականացված ցեղասպանությունն էր:

28. Թվարկվածներից որո՞նք են ճիշտ արտահայտում պատմական իրադարձությունների պատճառահետևանքային կապերը.

- 1) 1919 թ. Արմենկոմի գործունեության արդյունքը որբ ու անապաստան հայ երեխաների փրկությունն էր:
- 2) Գարեգին Նժդեհի գլխավորած հերոսական պայքարի արդյունքում Զանգեզուրը մնաց ՀՍԽՀ անբաժան մասը:
- 3) 1991 թ. փետրվարին ընդունված որոշման հետևանքով ՀՀ-ում ձևավորվեց միակուսակցական համակարգ:
- 4) «Հոչակագիր Հայաստանի անկախության մասին» փաստաթղթի դրույթների կենսագործման արդյունքում երկրի տնտեսության հիմքում դրվեցին մասնավոր սեփականատիրական և շուկայական տնտեսության սկզբունքները:
- 5) 1920–1930–ական թթ. կոմունիստական կուսակցության ղեկավարության կողմից բռնությունների ու հալածանքների կիրառման գլխավոր պատճառը հրաժարումն էր «Ռեզմական կոմունիզմից»:
- 6) Փետրվարյան ապստամբության գլխավոր պատճառը «Դաշնակցություն» կուսակցության և նախկին կառավարության անդամների բացահայտ հակախորհրդային քարոզչական և կազմակերպչական աշխատանքն էր:

29. Թվարկվածներից որո՞նք են պատմական իրադարձությունների իրական արդյունքներ.

- 1) Հայ-վրացական սահմանազատման համաձայնագրի արդյունքը Վրաստանի կազմում Զավախքի ինքնավարությունն էր:
- 2) Ի. Ստալինի մշակած «ՌՍԴԽՀ և անկախ հանրապետությունների փոխհարաբերությունների մասին բանաձևի նախագծի» արդյունքը խորհրդային ազգային հանրապետությունների ինքնիշխանության ընդլայնումն էր:
- 3) Համազանգեզուրյան 1-ին համագումարի արդյունքը Ինքնավար Սյունիքը Հայաստանի Հանրապետություն հռչակելն էր:
- 4) Խորհրդա-թուրքական «Սրտագին և անկեղծ բարեկամության» պայմանագրի արդյունքը Նախիջևանի բռնակցումն էր Խորհրդային Ադրբեջանին:
- 5) Խորհրդային Հայաստանի արդյունաբերացման արդյունքն առաջին երկու հնգամյակների տարիներին 44 արդյունաբերական ձեռնարկության հիմնումն էր:
- 6) Հայաստանում նէպի կենսագործման արդյունքը ժողովրդական տնտեսության վերականգնումն էր:

30. Ոչ միայն Արևմտյան, այլև Արևելյան Հայաստանի տարածքների զգալի մասը դուրս մնաց Խորհրդային Հայաստանի սահմաններից, որովհետև՝

- 1) Պարսկաստանը չտրամադրեց Հայաստանին խոստացված օգնությունը
- 2) Խորհրդային ազգային հանրապետությունների կողմից ճանաչվեցին հայ-ադրբեջանական և հայ-վրացական՝ մինչ այդ գոյություն ունեցող սահմանները

- 3) Հայ-թուրքական, հայ-ադրբեջանական և հայ-վրացական սահմանների վերաբերյալ վերջնական իրավարար վճիռ էր կայացվել դեռևս Փարիզի խաղաղության խորհրդաժողովում
- 4) Խորհրդային Ռուսաստանի բուլշևիկյան ղեկավարությունը ՀՍԽՀ սահմանների որոշման հարցում ունեցավ ոչ հայանպաստ դիրքորոշում

31. Թվարկվածներից որոնք են ճիշտ արտահայտում պատմական իրադարձությունների պատճառահետևանքային կապերը.

- 1) Արևելյան լեգեոնի ստեղծման նպատակը ռուսական զորքերի կազմում թուրքերի դեմ պատերազմում հայ կամավորների մասնակցությունն ապահովելն էր:
- 2) Նէպի շնորհիվ բարելավվեց Խորհրդային Հայաստանի սոցիալ-տնտեսական վիճակը:
- 3) 1918 թ. Կ. Պոլսում կոնֆերանս հրավիրելու համար Գերմանիայի շահագրգիռ լինելու իրական պատճառը Բրեստ-Լիտովսկի պայմանագիրը վերանայելու ձգտումն էր:
- 4) Մայիսյան ապստամբության հետևանքը Հայաստանում խորհրդային իշխանության հաստատումն էր:
- 5) Փետրվարյան ապստամբության հետևանքը հայկական բանակի աքսորված սպաներին ազատ արձակելու և հանրապետություն վերադարձնելու գործընթացի ծավալումն էր:

32. Ընտրել սխալ պատասխանները:

1920 թ. նոյեմբերի 18-ին Հայաստանի կառավարությունը ընդունեց զինադադարի թուրքական պայմանները, որովհետև՝

- 1) սթափ էր գնահատում պատերազմում Հայաստանի անհուսալի դրությունը
- 2) Հայաստանին օգնության կոչն անարձագանք մնաց մեծ տերությունների կողմից
- 3) ձգտում էր կասեցնելու թուրքերի առաջխաղացումը դեպի Երկրի խորքերը
- 4) գերվել էին մի քանի տասնյակ բարձրաստիճան հայ սպաներ
- 5) անհրաժեշտ էր ժամանակ շահել՝ Ռուսաստանից ուղարկված անհրաժեշտ ռազմական օգնությունը ստանալու համար
- 6) թուրքական կողմն ընդունել էր ռուսական կողմի միջնորդությունը՝ Հայաստանի հետ արդարացի, դեմոկրատական հաշտություն կնքելու վերաբերյալ

33. Ընտրել սխալ պատասխանը:

Խորհրդային Հայաստանի իշխանությունները խոր դժգոհություն հայտնեցին Կարսի պայմանագրից, որովհետև՝

- 1) Նախիջևանը՝ որպես «Նախիջևանի մարզ», ինքնավար տարածքի կարգավիճակով փոխանցվելու էր Խորհրդային Ադրբեջանի խնամակալությանը՝ պայմանով, որ վերջինս այն չի զիջելու մի երրորդ պետության
- 2) Խորհրդային Հայաստանը Կարսի պայմանագիրը ստորագրեց Խորհրդային Ռուսաստանի պարտադրանքով

37. Թվարկվածներից որո՞նք են ճիշտ արտահայտում պատմական իրադարձությունների պատճառները.

- ա. Ս. Կիրովի սպանությունը պատճառ հանդիսացավ տրոցկիստների ազատ գործունեության համար:
- բ. 1949 թ. Հայաստանից բոլոր սփյուռքահայերի՝ Ալթայի երկրամաս արտաքսվելու իրական պատճառը նրանց անդամակցությունն էր «Դաշնակցություն» կուսակցությանը:
- գ. 1925 թ. դեկտեմբերի 17-ի խորհրդա-թուրքական պայմանագրի դեմոնստրացիան պայմանավորված էր Երկրորդ աշխարհամարտում Թուրքիայի՝ Գերմանիային փաստացի դաշնակցելով:
- դ. Ա. Խանփերյանցի ձերբակալման պատճառը դավաճանությունն էր հայրենիքին:
- ե. Սառը պատերազմը պատճառ հանդիսացավ, որ ԽՍՀՄ ղեկավարությունը հրաժարվի Թուրքիայից հայկական հողերի պահանջներից:

- 1) ա, գ   2) բ, դ   3) գ, ե   4) ա, ե

38. 1950–1970–ական թթ. Հայաստանում այլախոհների գործունեության արդյունքում՝

- 1) հոչակվեց ԼՂՀ անկախությունը
- 2) պայքար ծավալվեց խորհրդային օրենքների ու արժեքների պաշտպանության համար
- 3) վերացավ կոմունիստների մենիշխանությունը
- 4) պայքար ծավալվեց մայրենի լեզվի ու մշակույթի պահպանման համար
- 5) ակտիվացավ պայքարը Հայոց ցեղասպանության ճանաչման համար
- 6) զինված պայքար կազմակերպվեց խորհրդային իշխանության դեմ

39. Թվարկվածներից որո՞նք են ճիշտ արտահայտում պատմական իրադարձությունների պատճառահետևանքային կապերը.

- 1) Քելբաջարի շրջանի հյուսիսային մասի և Օմարի լեռնանցքի ազատագրման հետևանքով ապահովվեց Մարտակերտի շրջանում հայկական պաշտպանական ուժերի թիկունքը:
- 2) Արցախյան գոյամարտում Գետաշենի պարտության ու հայաթափման պատճառը իրագործված «Հարսանիք լեռներում» ռազմական գործողությունն էր:
- 3) Արցախյան գոյամարտում Խոջալուի համար մղվող պայքարի հետևանքը այնտեղ տեղակայված ադրբեջանական ռազմական ուժերի ջախջախումն էր:
- 4) «Օղակ» (Կոլցո) ռազմական գործողության իրականացման հետևանքը Շուշիի ազատագրումն էր:
- 5) 1991 թ. Ադրբեջանի անկախության հռչակագրի ընդունման հետևանքով Նախիջևանը և Լեռնային Ղարաբաղը դարձան նրա տարածքի անբաժան մասը:

40. Թվարկվածներից որոնք են ճիշտ արտահայտում պատմական իրադարձությունների պատճառահետևանքային կապերը.

- 1) 1994 թ. մայիսին հրադադարի հաստատումը զուտ հայկական իշխանությունների նախաձեռնության արդյունք էր:
- 2) Գիտության և արվեստի ինստիտուտի՝ հասարակական գիտությունների հիմնահարցերով զբաղվելու պատճառը այդ ոլորտում անվանի գիտնականների ու հալազիտության ավանդույթների առկայությունն էր:
- 3) 1999 թ. մայիսի 30–ի խորհրդարանական ընտրությունների հետևանքը Հայաստանում իշխանափոխությունն էր:
- 4) Արդյունաբերացումը Խորհրդային Հայաստանում առաջացրել է բնապահպանական խնդիրներ:
- 5) Հայ–թուրքական հարաբերությունների ծախսողման պատճառը Հայաստանի կողմից Թուրքիային ներկայացված նախապայմաններն էին:

41. Թվարկվածներից որոնք են ճիշտ արտահայտում պատմական իրադարձությունների պատճառահետևանքային կապերը.

- ա. Լոզանի կոնֆերանսի արդյունքը Կիլիկիայում հայերի համար «ազգային օջախի» ստեղծումն էր:
- բ. 1930–ական թթ. ՀՕԿ–ի և ՀԲԸՄ–ի գործունեության արգելումը պատճառ դարձավ հայրենադարձության ընդհատման:
- գ. Երեք հայ քաղաքական կուսակցությունների կողմից Համազգային կենտրոնական մարմնի ստեղծման նպատակը ֆաշիստական ճամբարներից հայ ռազմագերիների ազատագրումն էր:
- դ. Խորհրդային շրջանում Սփյուռքն էր հիմնականում զբաղվում Հայ դատի և պահանջատիրության խնդրով, որովհետև Խորհրդային Հայաստանը զրկված էր ինքնուրույն արտաքին քաղաքականություն վարելուց:
- ե. Մոսկվայի և Կարսի 1921 թ. պայմանագրերի արդյունքում Հայաստանը զգալի տարածքային կորուստներ ունեցավ:
- 1) ա, բ
  - 2) գ, ե
  - 3) ա, դ
  - 4) բ, դ

42. Թվարկվածներից որոնք են ճիշտ արտահայտում պատմական իրադարձությունների պատճառահետևանքային կապերը.

- 1) Մայիսյան ապստամբության հետևանքը Հ. Օհանջանյանի բյուրո–կառավարության հրաժարականն էր:
- 2) Նէպի սկզբնական շրջանում շուկայական հարաբերությունների աշխուժացման հետևանքը դրամական հարկաձևը բնամթերայինով փոխարինելն էր:
- 3) 1920–ական թթ. խորհրդային իշխանության հողային քաղաքականության շնորհիվ բարելավվեց գյուղի սոցիալ–տնտեսական վիճակը:
- 4) Ստալինի վարած քաղաքականության արդյունքում ԽՍՀՄ–ում հաստատվեց ամբողջատիրական վարչակարգ:
- 5) Արդյունաբերացման ուղղակի արդյունք էր կոլտնտեսային գյուղացիության թվաքանակի աճը:

43. Ընտրել սխալ պատասխանները:

«Հ-ն 1920 թ. վերջին խորհրդայնացվեց, որովհետև»

- 1) Խորհրդային Ռուսաստանն այդ ժամանակ դրեց Հայաստանն անմիջապես խորհրդայնացնելու պահանջ
- 2) Թուրքիան ու Խորհրդային Ռուսաստանը դարձել էին սերտ դաշնակիցներ և ուզում էին կործանել Անտանտի դաշնակից Հայաստանի Հանրապետությունը
- 3) Անտանտի երկրները երես թեքեցին «Հ-ից»
- 4) Հայ բոլշևիկներին աջակցեցին ռուսական Կարմիր բանակը և Խորհրդային Ադրբեջանը
- 5) Մայիսյան ապստամբությունն ավարտվեց իշխանությունների պարտությամբ
- 6) քաղաքացիական կռիվները Հայաստանում ավարտվեցին բոլշևիկների հաղթանակով

44. Մայիսյան ապստամբության ճնշման արդյունքում՝

- 1) գնդակահարվեցին ապստամբության մի շարք ղեկավարներ ու մասնակիցներ
- 2) բռնություններ կիրառվեցին ազգային կուսակցությունների ճանաչված անդամների, այլախոհների և բանակի սպայակազմի նկատմամբ
- 3) բոլշևիկյան կազմակերպությունները հայտարարվեցին օրենքից դուրս
- 4) բանակից հեռացվեցին և երկրից արքորվեցին ավելի քան 1000 սպա և զինծառայող
- 5) ընդլայնվեցին մարդկանց իրավունքները

45. Ինչո՞ւ էր Արմենկոմը կողմ Մայիսյան ապստամբությունը Ղազախից սկսելու մարտավարությանը.

- 1) Կարևորում էր Ղազախում բոլշևիկյան կազմակերպությունների առկայությունը:
- 2) Ակնկալում էր ռուսական կարմիր բանակի օգնությունը:
- 3) Կարևորում էր Խորհրդային Ադրբեջանին մոտ գտնվելը:
- 4) Ակնկալում էր անհաջողության դեպքում երկրի սահմանները հեշտությամբ լքելը:
- 5) Ակնկալում էր Ղազախի զինվորական կայազորի զգալի մասի անցնելը բոլշևիկների կողմը:

46. Ընտրել սխալ պատասխանը:

Մոսկվայի ռուս-թուրքական կոնֆերանսում Խորհրդային Ռուսաստանի քաղաքականությունը զիջողական էր, որովհետև՝

- 1) խորհրդա-թուրքական սահմանի որոշման հարցը Ռուսաստանի իշխանությունները շարունակում էին կապել քեմալականների հետ հակաիմպերիալիստական դաշինք ստեղծելու խնդրի հետ:
- 2) զիջումները համարվում էին ժամանակավոր և վերանայվելու էին Կարսի կոնֆերանսում:
- 3) բոլշևիկները շարունակում էին Թուրքիան համարել հակաիմպերիալիստական երկիր:
- 4) Լոնդոնում ընթացող միջազգային կոնֆերանսում քեմալականները կարող էին «նետվել Անտանտի գիրկը», ինչը հակասում էր խորհրդային երկրի շահերին:

47. Թվարկվածներից որո՞նք են Երկրորդ աշխարհամարտից հետո սկսված զանգվածային հայրենադարձության պատճառները.

- ա) ԽՍՀՄ հեղինակության աճը
  - բ) սառը պատերազմի իրողությունը
  - գ) հայկական գաղթօջախներում Հայ դատի համար պայքարի պայմանների բացակայությունը
  - դ) ԽՍՀՄ ղեկավարության հայանպաստ դիրքորոշումը
  - ե) Թուրքիայի անդամակցելը ՆԱՏՕ–ին
- 1) բ, դ   2) բ,ե   3) ա, գ   4) ա, դ

48. Նէպը ձախողվեց, որովհետև՝

- 1) երկրում անցում կատարվեց կառավարման վարչաիրամայական եղանակին:
- 2) նէպի տարիներին տնտեսության ֆինանսավորման հիմնական աղբյուրը գյուղացիության վրա դրված ծանր հարկերն էին:
- 3) նէպի շրջանում խիստ սահմանափակ էր արդյունաբերական ձեռնարկությունների տնտեսական ինքնուրույնությունը:
- 4) նէպի տարիներին վերականգնվել էր ազատ առևտուրը և վարձու աշխատանքի կիրառումը:

49. Գտնել սխալ պատասխանները:

Որո՞նք էին 1920–ական թթ. ԽՍՀՄ–ում միջկուսակցական ու ներկուսակցական պայքարի հետևանքները.

- ա) կոմունիստական կուսակցության մենիշխանության հաստատումը
  - բ) քաղաքական բռնաճնշումների ծավալումը
  - գ) ժողովրդավարական համակարգի ձևավորումը
  - դ) ամբողջատիրական համակարգի ձևավորումը
  - ե) նէպի քաղաքականության ծավալումը
  - զ) անհատի պաշտամունքի ձևավորումը
- 1) դ, ե   2) գ, ե   3) բ,դ   4) ա,զ

50. Երկրորդ աշխարհամարտում Գերմանիայի դաշնակից Թուրքիան հատկապես վտանգավոր էր Հայաստանի համար, որովհետև՝

- 1) դաշնակիցների շարքում Թուրքիան ուներ ամենամեծ ներուժը:
- 2) խրախուսվելով Գերմանիայից՝ Թուրքիայում գլուխ էին բարձրացրել պանթյուրքիստական գաղափարախոսները:
- 3) Թուրքիան ծրագրել էր զավթել Խորհրդային Հայաստանի տարածքը:
- 4) Թուրքիան պաշտոնապես չէր ընդունում 1925 թ. կնքված խորհրդա–թուրքական պայմանագիրը:
- 5) Թուրքիան անդամակցել էր Հյուսիսատլանտյան խմբավորմանը:

51. Գտնել սխալ պատասխանները:

Ի՞նչ արդյունքներ արձանագրեցին 1990 թ. մայիսի 20-ի ընտրությունները.

- ա) Դրանք դարձան խորհրդային իշխանության հաստատումից հետո առաջին ժողովրդավարական ընտրությունները:
- բ) Դրանք դարձան խորհրդային իշխանության հաստատումից հետո առաջին այլ-ընտրանքային ընտրությունները:
- գ) Այդ ընտրությունները ստացան համընդհանուր ճանաչում:
- դ) Ընտրակեղծիքների պատճառով դրանք չեղյալ հայտարարվեցին:
- ե) Ընտրություններում ձայների մեծամասնությամբ հաղթեց «Հանրապետություն» դաշինքի առաջադրած թեկնածուն:

- 1) ա, գ   2) բ, ե   3) բ, դ   4) դ, ե

52. Գտնել սխալ պատասխանը:

Ի՞նչ հեղինակն է ունեցավ ՀՅԴ գործունեության կասեցումը 1994 թ. վերջին.

- 1) ՀՅԴ-ն չմասնակցեց ընթացիկ խորհրդարանական ընտրություններին:
- 2) ՀՅԴ-ն մեկուսացվեց հասարակական-քաղաքական կյանքից:
- 3) ՀՅԴ մեկուսացումը բացասաբար ազդեց ժողովրդավարական վերափոխումների ընթացքի և քաղաքական իրավիճակի վրա:
- 4) Երկրում հաստատվեց միակուսակցական համակարգ:

53. Գտնել սխալ պատասխանը:

Լոնդոնի ու Լոզանի կոնֆերանսներից հետո Հայկական հարցը՝ առժամանակ միջազգային դիվանագիտության քննարկման առարկա չդարձավ, որովհետև՝

- 1) խորհրդային իշխանությունը հրաժարվեց Հայկական հարցից:
- 2) Թուրքիան հայերի հողային պահանջները լուծված համարեց Արևելյան Հայաստանում:
- 3) Հայկական հարցը փոխարինվեց հայ գաղթականությանը օգնություն ցույց տալու հարցով:
- 4) Թուրքիան անդամակցեց Հյուսիսատլանտյան դաշինքին:

6. ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԻՐԱԴԱՐՁՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԵՐԵՎՈՒՅԹՆԵՐԻ ԺԱՄԱՆԱԿԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՋՈՐԴԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

6-1. Ընտրովի և կարճ (ժամանակագրական դասավորության խախտմամբ) պատասխանով առաջադրանքներ

1. Պետականությունները դասավորել ըստ ստեղծման ժամանակագրական հաջորդականության.

ա. Վրաստանի Հանրապետություն

բ. Անդրկովկասի Ժողովրդավարական Դաշնային Հանրապետություն

գ. Հայաստանի առաջին հանրապետություն

դ. Արևելակովկասյան մուսուլմանական հանրապետություն

1) դ, բ, ա, գ

2) բ, գ, ա, դ

3) դ, ա, բ, գ

4) բ, ա, դ, գ

2. Դասավորել ըստ ժամանակագրական հաջորդականության.

ա. ՀՀ խորհրդարանի առաջին ընտրությունները

բ. Հայաստանի անկախության մասին կոչի հրապարակումը Թիֆլիսի մամուլում

գ. Հայաստանի խորհրդի անդրանիկ նիստի բացումը

դ. Հ. Քաջազնունու ընտրվելը ՀՀ վարչապետ

ե. ՀՀ առաջին կառավարության ժամանումը Երևան

1) դ, բ, ա, գ, ե

3) բ, ե, ա, գ, դ

2) դ, բ, ե, գ, ա

4) բ, դ, ե, գ, ա

3. Դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

ա. Արևելքի ժողովուրդների առաջին համագումարը Բաքվում

բ. Նժդեհի զորաջոկատի հաղթանակը Որոտանի կիրճում Նուրի փաշայի զորքի նկատմամբ

գ. «Զանգեզուր-Ղարաբաղի մարզային խորհրդի» ստեղծումը

դ. Անդրանիկի հռչակվելը Զանգեզուրի գերագույն զինվորական հրամանատար

ե. Ադրբեջանի խորհրդայնացումը

զ. արցախահայության առաջին համագումարը Շուշիում

է. Ա. Իսախանյանի կառավարության հրաժարականը

ը. Մայիսյան ապստամբության պարտությունը

թ. Բաքվի հայության կոտորածը թուրքական զորքերի և թուրք-թաթարական խաժամովի կողմից

ժ. վրաց-հայկական կարճատև պատերազմի ավարտը

1) թ, գ, դ, ժ, գ, բ, ե, է, ա, ը

3) գ, թ, դ, ժ, գ, բ, ե, է, ը, ա

2) գ, թ, ժ, դ, գ, ե, բ, է, ը, ա

4) թ, գ, բ, ե, ա, դ, է, ժ, գ, ը

4. Գտնել այն իրադարձությունը, որն, ըստ ժամանակագրական հաջորդականության, տեղի է ունեցել վերջինը.

- 1) Պողոս Նուբարի նախաձեռնությամբ Փարիզում Հայոց ազգային համագումարը
- 2) ՀՅԴ 9-րդ ընդհանուր ժողովը
- 3) Արևմտահայերի երկրորդ համագումարը
- 4) Հայաստանի առաջին հանրապետության խորհրդարանական առաջին ընտրությունները

5. Գտնել այն իրադարձությունը, որն, ըստ ժամանակագրական հաջորդականության, տեղի է ունեցել առաջինը.

- 1) ՀՀ փաստացի ճանաչումը Անտանտի գլխավոր երկրների ղեկավարների նիստի կողմից
- 2) գեներալ Հարբրդի պատվիրակության գործուղումը Փոքր Ասիա և Անդրկովկաս
- 3) Սան Ռեմոյի կոնֆերանսը
- 4) ՀՀ կառավարության կողմից Միացյալ Հայաստանի անկախության հռչակումը

6. Տրված իրադարձություններից որն է խախտում տրված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությունը.

- 1) Արարայի ճակատամարտը
- 2) «Լոռու չեզոք գոտու» ստեղծումը
- 3) Արցախահայության 9-րդ համագումարը
- 4) Վիլսոնի իրավարար վճռի հրապարակումը
- 5) ՀՀ զինանշանի մասին օրենքի ընդունումը
- 6) թուրք-հայկական երկրորդ պատերազմի ավարտը

7. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. ԱԽԴԱՀ-ի ստեղծումը
- բ. պարենհարկի ընդունումը Խորհրդային Հայաստանում
- գ. Հայրենիքի փրկության կոմիտեի (ՀՓԿ) ստեղծումը
- դ. Հայիեդկոմի որոշմամբ բոլոր տեսակի բռնագրավումների արգելումը, առևտրի և գների ազատականացումը
- ե. Վրաստանի ամբողջ տարածքում խորհրդային կարգերի հաստատումը
- զ. Հայաստանի օգնության կոմիտեի ստեղծումը

1) գ, ե, դ, բ, զ, ա	3) ե, բ, գ, դ, զ, ա
2) ե, գ, բ, զ, ա, դ	4) գ, դ, ե, բ, ա, զ

8. Դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. խորհրդային զորքերի մուտքը Կապան
- բ. Լեռնահայաստանի վերանվանումը Հայաստանի Հանրապետություն
- գ. խորհրդային զորքերի մուտքը Գորիս
- դ. Ինքնավար Սյունիքի ստեղծումը
- ե. խորհրդային զորքերի մուտքը Սիսիան
- զ. Ինքնավար Սյունիքի հռչակումը «Լեռնահայաստան»

1) գ, բ, ե, դ, ա, զ	3) դ, բ, գ, գ, ե, ա
2) գ, դ, ա, բ, ե, գ	4) դ, գ, բ, ե, գ, ա

9. Դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Մոսկվայի ռուս-թուրքական երկրորդ կոնֆերանսի բացումը
- բ. Կարսի թուրք-անդրկովկասյան կոնֆերանսի սկիզբը
- գ. քեմալական զորքերի հեռանալը Ալեքսանդրապոլի գավառից
- դ. Ա. Բեկզադյանի պատվիրակության մեկնումը Մոսկվա
- ե. ՌԿ(Բ)Կ կովկասյան բյուրոյի կողմից «Կարսի կոնֆերանսի մասին» որոշման ընդունումը
- զ. Խորհրդային զորքերի մուտքը Մեդրի. Չանգեզուրի Խորհրդայնացման ավարտը

- 1) ա, գ, դ, բ, գ, ե
- 2) ա, գ, ե, գ, բ, դ
- 3) դ, ա, գ, գ, ե, բ
- 4) դ, գ, ա, ե, գ, բ

10. Դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. համատարած կոլեկտիվացման անցկացումը Երևանի գավառում, Լենինականի ու Լոռու գավառների մեծ մասում
- բ. ՀՅԴ, այսպես կոչված, ինքնավերացման համագումարը Երևանում
- գ. Հայաստանում գավառային բաժանման վերացումը և շրջանների ստեղծումը
- դ. Հնչակյան կուսակցության գործունեության դադարեցումը ԽՍՀՄ տարածքում
- ե. Լենինականի հէկի գործարկումը
- զ. ՀԿԵՄ-ի ստեղծումը

- 1) գ, բ, ե, դ, ա, գ
- 2) գ, բ, դ, ե, ա, գ
- 3) բ, գ, գ, ե, դ, ա
- 4) բ, դ, գ, ե, ա, գ

11. Ըստ ժամանակագրական հաջորդականության՝ թվարկված իրադարձություններից որն է տեղի ունեցել վերջինը.

- ա. Հայաստանի Ժողկոմխորհի նախկին նախագահ Ս. Տեր-Գաբրիելյանի մահը
- բ. ԽՍՀՄ ներքին գործերի նախարար Լ. Բերիայի ձերբակալությունը
- գ. ահավոր սովը Խորհրդային Միությունում
- դ. Խորհրդա-գերմանական չհարձակման պայմանագրի կնքումը
- ե. Խորհրդային Միության Ժողովուրդների Հայրենական մեծ պատերազմի սկիզբը
- զ. Երկրորդ աշխարհամարտի սկիզբը

- 1) ե
- 2) դ
- 3) գ
- 4) բ

12. Հայաստանի կոմկուսի կենտկոմի առաջին քարտուղարներին դասավորել ըստ նրանց գործունեության ժամանակագրական հաջորդականության.

- ա. Ամատունի
- բ. Ա. Խանջյան
- գ. Ս. Թովմասյան
- դ. Յ. Չարոբյան
- ե. Գ. Հարությունյան
- զ. Ս. Հարությունյան
- է. Կ. Դեմիրճյան

- 1) ա, բ, ե, գ, դ, է, գ
- 2) բ, ա, գ, ե, դ, է, գ
- 3) բ, ա, ե, գ, դ, է, գ
- 4) բ, ա, դ, գ, ե, է, գ

13. Թվարկված քաղաքական կուրսերը դասավորել ըստ դրանց գործադրման սկզբի ժամանակագրական հաջորդականության.

ա. գյուղատնտեսության կոլեկտիվացում
բ. վերակառուցում

գ. արդյունաբերացում
դ. ռազմական կոմունիզմ

1) դ, բ, ա, գ   2) դ, ա, գ, բ   3) գ, ա, բ, դ   4) դ, գ, ա, բ

14. Ըստ ժամանակագրական հաջորդականության՝ թվարկված իրադարձություններից ո՞րն է տեղի ունեցել առաջինը.

ա. ԽՍՀՄ պահպանման վերաբերյալ հանրաքվեի անցկացումը
բ. Մ. Գորբաչովի դիմումի հրապարակումը ԽՍՀՄ նախագահի լիազորությունները կամավոր վայր դնելու մասին

գ. ԽՍՀՄ ժողովրդական պատգամավորների առաջին համագումարի սկիզբը

դ. Բելովեժյան հայտարարությունը ԽՍՀՄ-ի վերացման և ԱՊՀ-ի ստեղծման մասին

ե. Լ. Տեր-Պետրոսյանի ընտրվելը Հայաստանի Գերագույն խորհրդի նախագահ

զ. ՀԽՍՀ 16 շրջաններում հատուկ դրություն մտցնելը խորհրդային կենտրոնական իշխանությունների կողմից

է. Լեռնային Ղարաբաղի ազգաբնակչության լիազոր ներկայացուցիչների համագումարում Ազգային խորհրդի ընտրությունը

ը. Հայոց համազգային շարժման առաջին համագումարի բացումը

թ. Զ. Բալայանի, Վ. Համբարձումյանի, Ս. Սարգսյանի և Ղարաբաղի մի քանի պատգամավորների հացադուլը Մոսկվայում

ժ. Վ. Մանուկյանի նշանակվելը Հայաստանի նախարարների խորհրդի նախագահ

1) գ   2) ժ   3) զ   4) ը

15. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

ա. Զ. Բալայանի, Վ. Համբարձումյանի, Ս. Սարգսյանի և Ղարաբաղի մի քանի պատգամավորների հացադուլը Մոսկվայում

բ. Մ. Գորբաչովի դիմումի հրապարակումը՝ ԽՍՀՄ նախագահի լիազորությունները կամավոր վայր դնելու մասին

գ. ԽՍՀՄ ժողովրդական պատգամավորների առաջին համագումարի սկիզբը

դ. Բելովեժյան հայտարարությունը ԽՍՀՄ-ի վերացման և ԱՊՀ-ի ստեղծման մասին

ե. Վ. Մանուկյանի նշանակվելը Հայաստանի նախարարների խորհրդի նախագահ

զ. ՀԽՍՀ 16 շրջաններում հատուկ դրություն մտցնելը խորհրդային կենտրոնական իշխանությունների կողմից

է. Լ. Տեր-Պետրոսյանի ընտրվելը Հայաստանի Գերագույն խորհրդի նախագահ

ը. Հայոց համազգային շարժման առաջին համագումարի բացումը

թ. ԽՍՀՄ պահպանման վերաբերյալ հանրաքվեի անցկացումը

ժ. Լեռնային Ղարաբաղի ազգաբնակչության լիազոր ներկայացուցիչների համագումարում Ազգային խորհրդի ընտրությունը

1) ժ, ը, գ, գ, է, ա, ե, բ, թ, դ

3) գ, գ, ժ, ը, է, ե, ա, թ, դ, բ

2) գ, գ, ժ, ը, է, ա, ե, թ, բ, դ

4) ժ, ը, գ, է, ա, թ, ե, դ, գ, բ

16. Դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Գետաշենի հերոսական ինքնապաշտպանության ավարտը և շրջանի հայաթափումը
- բ. Սպիտակի աղետալի երկրաշարժը
- գ. Լեռնային Ղարաբաղը Հայաստանին վերամիավորելու՝ արցախցիների ստորագրությամբ պահանջագրի ուղարկումը Մոսկվա
- դ. «Ղարաբաղ» կոմիտեի մի շարք անդամների կալանավորումը և տեղափոխումը Մոսկվա
- ե. Բաքվի հայության կոտորածները և տեղահանությունը
- զ. ԽՍՀՄ Գերագույն խորհրդի նախագահության նիստը, որտեղ մերժվեց ԼՂԻՄ-ը Խորհրդային Հայաստանին միացնելու արցախահայության արդարացի պահանջը
- է. Խորհրդային Հայաստանի պատմության մեջ առաջին ժողովրդավարական և այլընտրանքային ընտրությունները
- ը. ՀԽՍՀ Գերագույն խորհրդի նստաշրջանի կողմից ԼՂԻՄ մարզխորհրդի փետրվարի 20-ի որոշմանը համաձայնություն տալը
- թ. «Օղակ» գործողության իրականացման սկիզբը Հյուսիսային Արցախում
- ժ. «Ղարաբաղ» կոմիտեի համալրումը նոր անդամներով

- 1) գ, ժ, դ, ե, է, ա, զ, բ, ը, թ
- 2) ժ, գ, ը, գ, բ, դ, ե, է, թ, ա

- 3) գ, ժ, ը, գ, բ, դ, ե, է, թ, ա
- 4) ժ, բ, դ, ե, է, գ, ը, ա, գ, թ

17. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. «Հանրապետություն» քաղաքական միավորման ձևավորումը
- բ. Եռաստիճան դատական համակարգի ներդրումը ՀՀ-ում
- գ. ՀՀ-ի վարչատարածքային բաժանումը՝ մարզերի ստեղծումը
- դ. նախկին խորհրդային հանրապետությունների հայտարարությունը Անկախ Պետությունների Համագործակցություն ստեղծելու մասին
- ե. Հայաստանի անկախության մասին հռչակագրի ընդունումը
- զ. Շուշիի ազատագրումը

- 1) դ, ե, գ, ա, գ, բ
- 2) ե, դ, գ, ա, գ, բ

- 3) դ, ե, գ, բ, ա, գ
- 4) ե, դ, գ, ա, գ, բ

18. ՀԿ(բ)Կ կամ ՀԿԿ կենտկոմի առաջին քարտուղարների, ՀՀ նախագահների անունները դասավորել ըստ պաշտոնավարման հերթականության.

- ա. Կարեն Դեմիրճյան
- բ. Լևոն Տեր-Պետրոսյան
- գ. Գրիգոր Հարությունյան
- դ. Սուրեն Հարությունյան
- ե. Յակով Զարոբյան

- գ. Աղասի Խանջյան
- է. Սերժ Սարգսյան
- ը. Սուրեն Թովմասյան
- թ. Ռոբերտ Քոչարյան

- 1) գ, գ, ե, ա, ը, բ, դ, է, թ
- 2) գ, գ, ը, ե, ա, դ, թ, է, բ

- 3) գ, գ, ե, ը, դ, թ, բ, ա, է
- 4) գ, գ, ը, ե, ա, դ, բ, թ, է

19. Դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. ահաբեկչությունը ՀՀ Ազգային ժողովում
- բ. բազմակուսակցական համակարգի ձևավորման սկիզբը ՀՀ-ում
- գ. Թուրքիայի նախագահի այցը ՀՀ՝ Հայաստան-Թուրքիա ֆուտբոլային խաղին
- դ. Հրանտ Դինքի սպանությունը Ստամբուլում
- ե. Թուրքիայի կողմից ՀՀ անկախության ճանաչումը
- զ. ՀՀ Սահմանադրության ընդունումը

1) բ, ե, գ, ա, դ, զ

3) գ, գ, ա, ե, դ, բ

2) գ, գ, ե, ա, բ, դ

4) բ, գ, ա, ե, դ, գ

20. Արցախյան պատերազմի իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ

- ա. Պաշտպանության պետական կոմիտեի ստեղծումը ԼՂ-ում՝ Ռ. Քոչարյանի գլխավորությամբ
- բ. Շուշիի ազատագրումը
- գ. Մարտակերտի ազատագրումը
- դ. Լաչինի հաղթական գործողությունները
- ե. Քելբաջարի հյուսիսային մասի և Օմարի լեռնանցքի ազատագրումը

1) գ, դ, բ, ա, ե

3) բ, դ, ա, գ, ե

2) գ, բ, դ, ա, ե

4) բ, ա, գ, ե, դ

21. Դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. ԼՂՀ ինքնապաշտպանական ընդհատակյա կոմիտեի ստեղծումը
- բ. ԼՂՀ պետական դրոշի հաստատումը
- գ. ԼՂՀ անկախության հռչակագրի ընդունումը
- դ. Արցախյան պատերազմի ավարտը, զինադադարի հաստատումը
- ե. ԼՂՀ ինքնապաշտպանական ուժերի ստեղծումը
- զ. դարաբաղա-ադրբեջանական պատերազմի սկիզբը
- է. «Հարսանիք լեռներում» գործողության սկիզբը
- ը. ԼՂՀ պաշտպանության պետական կոմիտեի ստեղծումը

1) գ, է, գ, ա, ե, բ, ը, դ

3) գ, ա, գ, ե, է, բ, ը, դ

2) գ, գ, ը, է, ե, ա, բ, դ

4) գ, գ, է, ա, ե, ը, դ, բ

22. Դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Լեռնային Ղարաբաղի անկախության հանրաքվեի անցկացումը
- բ. հայերի զանգվածային աքսորվելը Ալթայի երկրամաս
- գ. Երկրորդ համաշխարհային պատերազմի սկիզբը
- դ. ՀՀ-ի անկախության հանրաքվեի անցկացումը

ե. անհատի պաշտամունքի դատապարտումը՝ ստալինիզմի վերացման գործընթացի սկիզբը

զ. Հայրենական մեծ պատերազմի սկիզբը

1) գ, բ, գ, դ, ե, ա

2) բ, ե, դ, ա, գ, գ

3) գ, գ, բ, ե, դ, ա

4) ե, բ, դ, ա, գ, գ

23. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

ա. Քարվաճառի ազատագրումը

բ. Խոջալուի մարտերը

գ. Լաչինի գրավումը

դ. Մարտակերտի ազատագրումը

ե. Օմարի լեռնանցքի ազատագրումը

զ. Քարինտակի մարտերը

է. Հորադիզի շրջանի ազատագրումը

ը. Շուշիի ազատագրումը

1) դ, գ, ա, ե, բ, ը, է, գ

2) բ, գ, ա, է, դ, գ, ը, ե

3) գ, բ, գ, ը, է, դ, ե, ա

4) գ, բ, ը, գ, ա, դ, է, ե

24. Տրված իրադարձություններից որն է տեղի ունեցել չորրորդը՝ ըստ ժամանակագրական հաջորդականության.

ա. հայ ազգային երեք կուսակցությունների կողմից համազգային կենտրոնական մարմնի ստեղծումը՝ Հայկական հարցի լուծման համար գործողության միասնական ծրագիր մշակելու նպատակով

բ. ԽՍՀՄ կառավարության որոշումը սկիյուռքահայերի զանգվածային ներգաղթը դադարեցնելու մասին

գ. «Տրանսիլվանիա» շոգենավով հայրենադարձների առաջին խմբի ժամանումը Բաթում

դ. Ամերիկայի Հայկական ազգային խորհրդի կողմից հեռագրի ուղարկումը երեք տերությունների ղեկավարներին՝ Հայկական հարցը առաջիկա կոնֆերանսի օրակարգում ընդգրկելու խնդրանքով

ե. «Ազգային օջախ» ստեղծելու մասին Ազգերի լիգայի որոշման ընդունումը

զ. Անկարայի պայմանագրի կնքումը Ֆրանսիայի և Թուրքիայի միջև

1) դ

2) բ

3) ա

4) գ

25. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

ա. ՄԱԿ–ի հիմնադիր կոնֆերանսը Սան Ֆրանցիսկոյում

բ. Լատինական Ամերիկայի միջխորհրդարանական համագումարի՝ ՄԱԿ–ում Հայկական հարցի քննարկմանը օժանդակելու մասին որոշման ընդունումը

գ. Լոզանի կոնֆերանսի ավարտը

դ. Թուրքիայի կողմից Հյուսիսային Կիպրոսի բռնազավթումը

ե. Լոնդոնի կոնֆերանսի ավարտը

զ. ՀԽՍՀ նախարարների խորհրդին առընթեր ներգաղթի կոմիտեի գործունեության դադարեցումը

1) ե, գ, ա, գ, բ, դ

2) ե, գ, ա, գ, բ, դ

3) գ, ե, բ, գ, դ, ա

4) գ, բ, ե, գ, ա, դ

26. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Խորհրդա-թուրքական բարեկամության և չեզոքության պայմանագրի դադարեցման մասին ԽՍՀՄ կառավարության որոշումը
- բ. Եվրախորհրդարանի կողմից 1915 թ. հայերի ցեղասպանության դատապարտումը
- գ. Լոզանի կոնֆերանսի սկիզբը
- դ. Հայկական համաշխարհային կոնգրեսի գումարումը
- ե. Կիպրոսի արտաքին գործերի նախարարի կոչը ՄԱԿ-ի ամբիոնից՝ Հայկական հարցը քննարկելու մասին
- զ. Հայաստանում ՀՕԿ-ի և ՀԲԸՄ-ի գործունեության արգելումը

1) գ, գ, ա, դ, ե, բ

3) բ, գ, ե, գ, դ, ա

2) գ, գ, դ, ա, ե, բ

4) գ, բ, ե, գ, ա, դ

27. Դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. ականավոր աստղաֆիզիկոս Վ. Համբարձումյանի ընտրվելը աստղագետների միջազգային միության պատվավոր նախագահ
- բ. նուրբ օրգանական քիմիայի ինստիտուտի ստեղծումը
- գ. ակադեմիկոս Հովսեփ Օրբելու նշանակվելը Արմֆանի նախագահ
- դ. էլեկտրոնային արագացուցչի շահագործումը
- ե. Երևանի գլխավոր հատակագծի կազմումը Ա. Թամանյանի կողմից
- զ. Արմֆանի հիմնադրումը

1) ե, գ, գ, բ, ա, դ

3) բ, ե, գ, դ, ա, գ

2) ե, գ, ա, բ, գ, դ

4) բ, ա, գ, գ, ե, դ

28. Թվարկվածներից ո՞ր երկուսն են խախտում իրադարձությունների տրված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությունը.

- 1) գյուղմիասնարկի շրջանառության մեջ մտնելը
- 2) Ա. Սպենդիարյանի տեղափոխվելը Դրիմից Հայաստան
- 3) Գ. Սունդուկյանի անվան պետական դրամատիկական թատրոնի բացումը
- 4) Լենինականի պետական թատրոնի հիմնադրումը
- 5) պատանի հանդիսատեսի թատրոնի բացումը
- 6) ռուսական դրամատիկական թատրոնի հիմնադրումը
- 7) Հայաստանի խորհրդային կերպարվեստագետների միության ստեղծումը
- 8) Հայաստանի կերպարվեստի թանգարանի կազմակերպումը
- 9) Երևանի գեղարվեստական ինստիտուտի հիմնադրումը

29. Դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. խորհրդա-գերմանական չհարձակման պայմանագրի կնքումը
- բ. Պոտոսդամի կոնֆերանսի գումարումը
- գ. ահավոր սովը Խորհրդային Միությունում
- դ. կաթողիկոս Խորեն Մուրադբեգյանի մահը

ե. Խորհրդային Միության ժողովուրդների Հայրենական մեծ պատերազմի սկիզբը
զ. Երկրորդ աշխարհամարտի սկիզբը

1) գ, դ, ա, գ, ե, բ

3) գ, դ, գ, ա, ե, բ

2) դ, ա, գ, ե, բ, գ

4) ե, բ, գ, դ, ա, գ

30. Դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

ա. Հայաստանի Գերագույն խորհրդի առաջին ժողովրդավարական և այլընտրանքային ընտրությունները

բ. Հայաստանի անկախության վերաբերյալ հանրաքվեի անցկացումը

գ. Բաքվում հայ բնակչության կոտորածը և տեղահանությունը

դ. Հայաստանի անկախության հռչակագրի ընդունումը

ե. Սումգաիթ քաղաքում հայերի ջարդը

1) գ, ա, բ, ե, դ

3) ե, գ, ա, դ, բ

2) գ, ե, դ, բ, ա

4) ե, գ, դ, բ, ա

31. Ստորև բերված պատմական իրադարձություններից որն է տեղի ունեցել չորրորդը՝ ըստ ժամանակագրական հաջորդականության.

ա) Հրանտ Դինքի սպանությունը

բ) Լաչինի ազատագրումը

գ) «Երկկողմ դիվանագիտական հարաբերությունների հաստատման և զարգացման մասին» արձանագրությունների ստորագրումը

դ) Արթուր Մկրտչյանի ընտրվելը ԼՂՀ Գերագույն խորհրդի նախագահ

ե) հայ ազատամարտիկների կողմից Կրկժանի ազատագրումը

զ) եռաստիճան դատական համակարգի ներդրումը ՀՀ-ում

1) դ

2) ա

3) գ

4) ե

32. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

ա) Հայ ժողովրդական կուսակցության 2-րդ համագումարը

բ) Արևմտահայերի 2-րդ համագումարը

գ) թուրքական զորքերի՝ դեպի Բաքու ռազմարշավի սկիզբը

դ) «Արևելակովկասյան մուսուլմանական հանրապետության» անկախության հայտարարությունը

ե) Հայաստանի առաջին հանրապետությունում պետական լեզվի մասին օրենքի ընդունումը

1) գ, դ, ա, ե, բ

3) դ, գ, բ, ե, ա

2) դ, գ, բ, ա, ե

4) ա, դ, բ, գ, ե

33. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

ա) Հայաստանի առաջին հանրապետության զինանշանի մասին օրենքի հաստատումը

բ) Սևանա լճի վրա «Աշոտ Երկաթ» ռազմանավի գործարկումը

գ) Հայաստանի կոմիտեի (Արմենկոմ) ստեղծումը

դ) Հայաստանի առաջին հանրապետությունում խորհրդարանի ընտրությունների անցկացումը

ե) Հայաստանի առաջին հանրապետության դիվանագիտական առաքելության հիմնումը Վրաստանի Հանրապետությունում

1) դ, ե, ա, բ, գ

3) ե, դ, գ, ա, բ

2) ե, դ, գ, բ, ա

4) գ, ե, դ, ա, բ

34. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

ա) Արցախահայության 1-ին համագումարը

բ) թուրքական զորքերի՝ դեպի Բաքու ռազմարշավի սկիզբը

գ) Այնթապի պաշարման սկիզբը քեմալական զորքերի կողմից

դ) Հայ-թուրքական սահմանագծի վերաբերյալ ԱՄՆ նախագահ Վիլսոնի իրավաբար որոշման հայտնումը

ե) Կապանում և Սիսիանում Պողոս Տեր-Դավթյանի գլխավորած հակախորհրդային նոր ապստամբությունները

1) ա, բ, ե, դ, գ

3) ա, գ, ե, դ, բ

2) բ, ա, գ, դ, ե

4) բ, ա, գ, ե, դ

35. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

ա) Հայիեդկոմի՝ «Պարենային մթերքների և այլ նյութերի հայտնաբերման մասին» հրամանի հրապարակումը

բ) Արևելքի ժողովուրդների 1-ին համագումարը Բաքվում

գ) Կիլիկիայի ինքնավարության հռչակումը Ֆրանսիայի հովանավորության ներքո

դ) ՌՄԴԽԿ կառավարության և Հայաստանի Հանրապետության միջև Թիֆլիսում համաձայնագրի ստորագրումը

ե) «Քարոզչության և գործողության խորհրդի» կողմից հակահայ բանաձև-փաստաթղթի ընդունումը

1) գ, դ, բ, ե, ա

3) գ, դ, ե, ա, բ

2) դ, բ, գ, ա, ե

4) բ, դ, գ, ե, ա

36. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

ա) ՀՄԽԸ Ռազմահեղափոխական կոմիտեի ժամանումը Երևան

բ) Անկարայում ֆրանս-թուրքական զինադադարի ստորագրումը

գ) «Եզրափակիչ որոշման արձանագրության» նախաստորագրումը

դ) Հայաստանի հռչակումը «խորհրդային սոցիալիստական հանրապետություն» Հայիեդկոմի կողմից

ե) Երևանում հայ-ռուսական համաձայնագրի ստորագրումը

1) գ, դ, ա, ե, բ

3) բ, գ, դ, ե, ա

2) բ, գ, դ, ա, ե

4) դ, գ, ե, բ, ա

3. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Ալեքսանդր Խատիսյանի գլխավորած կառավարության իրաժարականը
- 2) հայ-վրացական պատերազմի ավարտը
- 3) «Լոռու չեզոք գոտի» ժամանակավորապես վրացական զորքեր մտցնելու մասին Թիֆլիսում հայ-վրացական համաձայնագրի ստորագրումը
- 4) պետական լեզվի մասին օրենքի ընդունումը ՀՀ խորհրդարանի կողմից
- 5) Հայաստանի բոլշևիկյան կազմակերպությունների միավորումը և կենտրոնական ղեկավար մարմնի՝ Հայաստանի կոմիտեի (Արմենկոմ) ստեղծումը

4. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Շարուր-Նախիջևանը ՀՀ-ին հանձնելու մասին անգլիացի գեներալ Դևիի և Դրոյի հրամանի ստորագրումը
- 2) Փարիզում դաշնակից տերությունների Խաղաղության խորհրդաժողովի սկիզբը
- 3) արևմտահայերի երկրորդ համագումարը Երևանում
- 4) Թիֆլիսում Անտանտի ներկայացուցիչների մասնակցությամբ հայ-վրացական հաշտության կոնֆերանսի հրավիրումը
- 5) արցախահայության առաջին համագումարը Շուշիում

5. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) ռազմական գործողությունները դադարեցնելու վերաբերյալ ՌՄԴԽՀ կառավարության և ՀՀ-ի միջև Թիֆլիսում համաձայնագրի ստորագրումը
- 2) հայ-թուրքական սահմանագծի վերաբերյալ ԱՄՆ նախագահ Վիլսոնի իրավարար որոշման հայտնումը
- 3) Գարեգին Նժդեհի ուժերի հաղթանակը Նուրի փաշայի զորքերի նկատմամբ Որոտանի կիրճում
- 4) «Միացյալ Հայաստանի անկախության հռչակագրի ակտի» հռչակումը
- 5) թուրք-ադրբեջանցի հրոսակների կողմից Շուշի քաղաքի հայկական թաղամասերի հրկիզումը

6. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Արևելքի ժողովուրդների առաջին համագումարը Բաքվում
- 2) Արարայի ճակատամարտը
- 3) Սան Ռեմոյի կոնֆերանսը
- 4) ֆրանսիական իշխանությունների կողմից Հայկական լեգեոնի լուծարումը
- 5) «Թուրքական ազգային ուխտի» ընդունումը քեմալական խորհրդարանի կողմից

7. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) ՀԿ(Բ)Կ կենտկոմի կոչ անելը հայ գյուղացիությանը՝ «առանց հապաղելու հաց տրամադրել կարմիր բանակին»
- 2) ՀՅԴ բոլոր կոմիտեների և կազմակերպությունների ղեկավարներին, նախկին կառավարության անդամներին ձերբակալելու և մեկուսացնելու մասին Հայկոմ-կուսի պլենումի որոշման ընդունումը
- 3) Արտակարգ հանձնաժողովի (Չեկա) հիմնումը ՀՍԽՀ-ում

- 4) Բորիս Լեգրանի գլխավորած պատվիրակության ժամանումը Երևան
- 5) Հայիեղկոմի «Պարենային մթերքների և այլ նյութերի հայտնաբերման մասին» հրամանի հրապարակումը

8. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Հայաստանի օգնության կոմիտեի (ՀՕԿ) հիմնումը
- 2) Հայիեղկոմի վերակազմավորվելը ՀՍԽՀ ժողովրդական կոմիսարների խորհրդի
- 3) Անդրկովկասի խորհուրդների առաջին համագումարի հրավիրումը Բաքվում
- 4) Փետրվարյան ապստամբության բոլոր մասնակիցներին՝ ներառյալ ղեկավարներին, համաներում շնորհելու մասին Հայիեղկոմի դեկրետի ընդունումը
- 5) Կարսի պայմանագրի ստորագրումը

9. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) ԱԽՍՀԴՄ-ի կազմավորումը
- 2) «Ռուս-թուրքական բարեկամության և եղբայրության» պայմանագրի ստորագրումը
- 3) «Լեռնահայաստանի» հռչակումը
- 4) «Լոռու չեզոք գոտում» ապստամբության սկիզբը
- 5) Լեռնային Ղարաբաղին ինքնավար մարզի կարգավիճակ տրամադրելը

10. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) մշակութային-պատմական ինստիտուտի վերափոխվելը գիտության և արվեստի ինստիտուտի
- 2) դաշնակցության երիտասարդական միության «ինքնավերացման» համագումարը
- 3) գյուղմիասնարկի շրջանառության մեջ մտնելը Հայաստանում
- 4) Հայաստանի տնտեսության հասնելը նախապատերազմյան՝ 1913 թ. մակարդակին
- 5) Երևանում արհեստական կաուչուկի գործարանի կառուցման սկիզբը

11. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) ԽՍՀՄ հերոս Նելսոն Ստեփանյանի զոհվելը
- 2) 409-րդ հրաձգային դիվիզիայի կազմացումը
- 3) հայկական 390-րդ դիվիզիայի մասնակցելը Կերչի մարտերին
- 4) օդաչու Լազր Չափչախյանին ԽՍՀՄ հերոսի կոչում շնորհելը
- 5) Թամանյան դիվիզիայի կազմացումը

12. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) հայկական 390-րդ դիվիզիայի հրամանատար Սիմոն Զաքյանի զոհվելը
- 2) Նվեր Սաֆարյանի՝ հայկական 89-րդ հրաձգային դիվիզիայի հրամանատար նշանակվելը
- 3) ԽՍՀՄ-ի և Գերմանիայի միջև չհարձակման պայմանագրի կնքումը
- 4) ԽՍՀՄ կառավարության կողմից 1925 թ. դեկտեմբերի 17-ի խորհրդա-թուրքական բարեկամության և չեզոքության պայմանագիրը չեղյալ հայտարարելը
- 5) Երկրորդ համաշխարհային պատերազմի սկիզբը

13. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) ԽՄԿԿ XX համագումարը
- 2) ավիացիայի մարշալ Սերգեյ Խուդյակովին հայրենիքի դավաճանության անհիմն մեղադրանքով ձերբակալելը
- 3) Ազգային միացյալ կուսակցության (ԱՄԿ) ստեղծումը
- 4) Պոտսդամի կոնֆերանսը
- 5) Հյուսիսատլանտյան դաշինքի ստեղծումը

14. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Արկադի Վոլսկոյ նշանակվելը ԼՂԻՄ Հատուկ կառավարման կոմիտեի նախագահ
- 2) Ազգային միացյալ կուսակցության ղեկավար մարմնի՝ խորհրդի ձևավորումը
- 3) ԽՍՀՄ ժողովրդական պատգամավորների առաջին համագումարի սկիզբը
- 4) Հայոց համազգային շարժման առաջին համագումարի բացումը
- 5) «Ղարաբաղ» կոմիտեի ստեղծումը

15. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Ամերիկայի Հայկական ազգային խորհրդի նախաձեռնությամբ Նյու Յորքում Հայկական համաշխարհային կոնգրեսի կայանալը
- 2) հայ-թուրքական սահմանի փակումը
- 3) Հայաստանի անկախության ճանաչումը Թուրքիայի կողմից՝ առանց դիվանագիտական հարաբերությունների հաստատման
- 4) ՀՀ Գերագույն խորհրդի սահմանադրական հանձնաժողովի ստեղծումը
- 5) Եվրախորհրդարանի կողմից Հայոց ցեղասպանության դատապարտումը

16. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Միավորված ազգերի կազմակերպության (ՄԱԿ) անդրանիկ կոնֆերանսը
- 2) ՀՀ խորհրդարանական ընտրություններում «Միասնություն» դաշինքի հաղթանակը
- 3) Հայաստանում կուսակցությունների վերաբերյալ օրենքը խախտելու պատճառաբանությամբ դաշնակցության գործունեության կասեցումը
- 4) ՀՀ-ում եռաստիճան դատական համակարգի ներդրումը
- 5) ՀՀ Գերագույն խորհրդի կողմից հանրապետությունում բազմակուսակցական համակարգ ստեղծելու մասին օրենքի ընդունումը

17. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) «Հայկական ԽՍՀ-ի և Լեռնային Ղարաբաղի վերամիավորման մասին» համատեղ որոշման ընդունումը
- 2) ՀԽՍՀ Գերագույն խորհրդի առաջին այլընտրանքային ընտրությունները
- 3) «Հռչակագիր Հայաստանի անկախության մասին» փաստաթղթի ընդունումը
- 4) Սուվաթիթի եռօրյա ոճրագործությունը հայ բնակչության նկատմամբ
- 5) «Ղարաբաղ» կոմիտեի վերանվանվելը «Ղարաբաղյան շարժման Հայաստանի կոմիտե»-ի

18. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) ՀՀ Սահմանադրության փոփոխությունների հաստատումը համաժողովրդական հանրաքվեի միջոցով
- 2) Հայաստանի անկախության ճանաչումը Թուրքիայի կողմից՝ առանց դիվանագիտական հարաբերությունների հաստատման
- 3) ՀՀ-ում առաջին նախագահական ընտրությունների անցկացումը
- 4) ԱՊՀ-ի ստեղծումը
- 5) ՀՀ-ում վարչատարածքային նոր միավորների՝ 10 մարզերի ստեղծումը

19. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) «Հարսանիք լեռներում» գործողությունն սկսելու մասին որոշման ընդունումը
- 2) ԼՂՀ Գերագույն խորհրդի հատուկ որոշման ընդունումը բոլոր զինված ջոկատները ԼՂՀ ինքնապաշտպանական ուժեր կոչելու մասին
- 3) ՀՀ բարձրագույն օրենսդիր մարմնի՝ Գերագույն խորհրդի վերանվանվելը Ազգային ժողովի
- 4) ԼՂՀ պաշտպանության պետական կոմիտեի ստեղծումը
- 5) Շուշիի ազատագրումը

20. Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) առաջին դրամատիկական թատրոնի բացումը Երևանում
- 2) Հայաստանի օգնության կոմիտեի (ՀՕԿ) ստեղծումը
- 3) Գիտության և արվեստի ինստիտուտի գործունեության ավարտը
- 4) մեծ պետությունների Լոնդոնի կոնֆերանսը
- 5) Իրաքից հայ գաղթականների առաջին խմբի տեղափոխվելը Հայաստան

7. ՀԱՄԱՊԱՏԱՍԽԱՆԵՑՈՒՄ

7-1. Ընտրովի պատասխանով առաջադրանքներ

1. Կատարել համապատասխանեցում.

Անուն

- 1) Ա. Մանուկյան
- 2) Հ. Հախվերդյան
- 3) Խ. Կարճիկյան
- 4) Գ. Պետրոսյան
- 5) Ա. Խատիսյան

- 1) 1-ե, 2-բ, 3-դ, 4-գ, 5-ա
- 2) 1-ե, 2-գ, 3-ա, 4-գ, 5-բ

Պաշտոն

- ա. կառավարության նախագահ
  - բ. բանակի հրամանատար
  - գ. զինվորական նախարար
  - դ. ֆինանսների նախարար
  - ե. ներքին գործերի նախարար
  - զ. արդարադատության նախարար
- 3) 1-գ, 2-դ, 3-գ, 4-բ, 5-ա
  - 4) 1-ե, 2-գ, 3-դ, 4-գ, 5-ա

2. Կատարել համապատասխանեցում.

Իրադարձություն

- 1) Հայաստանի անկախության վերաբերյալ Հայոց ազգային խորհրդի կոչի հրապարակումը
- 2) Բաթումի հայ-թուրքական բանակցությունները
- 3) ՀՀ բանակի կազմավորումը
- 4) Մայիսյան ապստամբությունը բուլղարիկների կողմից
- 5) Զանգեզուր-Ղարաբաղի մարզային խորհրդի ստեղծումը
- 6) Հայաստանի խորհրդի նախագահ ընտրվելը

Անուն

- ա. Արսեն Շահմազյան
  - բ. Բարսեղ Կանաչյան
  - գ. Ավետիք Սահակյան
  - դ. Թովմաս Նազարբեկյան
- 1) 1-ե, 2-է, 3-դ, 4-գ, 5-ա, 6-գ
  - 2) 1-ե, 2-դ, 3-գ, 4-բ, 5-ա, 6-գ

- ե. Նիկոլ Աղբալյան
- զ. Ստեփան Ալավերդյան
- է. Ալեքսանդր Խատիսյան

- 3) 1-գ, 2-բ, 3-գ, 4-ա, 5-ե, 6-դ
- 4) 1-գ, 2-է, 3-ե, 4-բ, 5-ա, 6-գ

3. Կատարել համապատասխանեցում.

Անուն

- 1) Ա. Ահարոնյան
- 2) Ֆոն Լոսով
- 3) Ա. Սահակյան

- 4) Իսաիլ Բեյ
- 5) Ա. Չխենկելի
- 6) Պողոս Նուբար

Պաշտոն

- ա. Հայոց ազգային պատվիրակության ղեկավար
- բ. անդրկովկասյան պատվիրակության ղեկավարը Բաթումի բանակցություններում
- գ. Մոսկվա մեկնած ՀՀ պատվիրակության ղեկավար

- դ. Գերմանիայի ներկայացուցիչը Բաթումի բանակցություններում
- ե. Հայաստանի խորհրդի նախագահ
- զ. թուրքական պատվիրակության ղեկավարը Բաթումի բանակցություններում
- է. Փարիզի վեհաժողովում ՀՀ պատվիրակության ղեկավար

- 1) 1-ե, 2-բ, 3-գ, 4-զ, 5-դ, 6-ա
- 2) 1-ե, 2-զ, 3-է, 4-դ, 5-բ, 6-զ
- 3) 1-է, 2-դ, 3-ե, 4-զ, 5-բ, 6-ա
- 4) 1-է, 2-զ, 3-ա, 4-դ, 5-բ, 6-զ

4. Կատարել համապատասխանեցում.

Թվաքանակ

- 1) 40000
- 2) 30000
- 3) 180000
- 4) 70000
- 5) 160000

Փաստ

- ա. «Միացյալ Հայաստանի» տարածքը (քառ. կմ) ըստ Վ. Վիլսոնի սահմանագծման
- բ. Առաջին հանրապետության տարածքը (քառ. կմ) 1918 թ.
- գ. Բաքվում թուրքերի կողմից կոտորված հայերի թիվը
- դ. Առաջին հանրապետության տարածքը (քառ. կմ) 1929 թ. դրությամբ
- ե. կոլտնտեսություններում ընդգրկված գյուղացիական տնտեսությունների թիվը 1930-ական թթ. վերջին
- զ. հողագուրկ գյուղացիների քանակը 1929 թ. դրությամբ

- 1) 1-զ, 2-զ, 3-ե, 4-դ, 5-ա
- 2) 1-զ, 2-դ, 3-զ, 4-բ, 5-ա
- 3) 1-զ, 2-բ, 3-զ, 4-ա, 5-ե
- 4) 1-զ, 2-դ, 3-ե, 4-բ, 5-ա

5. Կատարել համապատասխանեցում.

N	Իրադարձությունը	N	Տարեթիվը	N	Գործիչը	N	Վայրը
1	Հայաստանի խորհրդի անդրանիկ նիստը	1	1920 թ. օգոստոսի 10	1	Ա. Զամալյան	1	Թեհրան
2	ՀՀ դիվանագիտական առաքելության հիմնումը հարևան երկրում	2	1919 թ. փետրվարի 24	2	Ա. Սահակյան	2	Սևր
3	Օսմանյան Թուրքիայի հետ դաշնակիցների կողմից խաղաղության պայմանագրի կնքումը	3	1918 թ. հուլիս	3	Պողոս Նուբար	3	Երևան
4	Հայոց ազգային համագումարի սկիզբը	4	1918 թ. օգոստոսի 1	4	Ա. Ահարոնյան	4	Փարիզ
		5	1920 թ. ապրիլի 22	5	Լ. Շանթ	5	Թիֆլիս

1.

1	5	4	3
2	2	2	1
3	3	5	2
4	4	3	5

2.

1	4	2	3
2	3	1	5
3	1	4	2
4	2	3	4

3.

1	4	3	5
2	3	1	4
3	1	4	2
4	2	5	1

4.

1	4	2	2
2	3	1	5
3	1	5	3
4	5	3	4

6. Կատարել համապատասխանեցում.

Թվաքանակ

- 1) 150000
- 2) 6000
- 3) 5000

- 4) 8000
- 5) 18000

Փաստ

- ա. Հաճըն վերադարձած տարագրված հայեր
- բ. «Հայկական լեգեոնի» կազմը 1918 թ. նոյեմբեր-դեկտեմբերին
- գ. Մարաշի հայ բնակչության թիվը 1920 թ. սկզբին
- դ. Այնթապ վերադարձած տարագրված հայեր
- ե. Կիլիկիայում 1920 թ. սկզբներին ապրող հայեր
- զ. մինչև 1923 թ. Կիլիկիայից հեռացած ուրֆահայեր

- 1) 1-ե, 2-զ, 3-բ, 4-ա, 5-դ
- 2) 1-ե, 2-դ, 3-զ, 4-բ, 5-ա

- 3) 1-ե, 2-զ, 3-բ, 4-դ, 5-զ
- 4) 1-զ, 2-դ, 3-ե, 4-բ, 5-ա

7. Կատարել համապատասխանեցում.

Տարեթիվ

- 1) 1920 թ. օգոստոսի 10
- 2) 1918 թ. հունիսի 4
- 3) 1920 թ. մայիսի 30

- 4) 1918 թ. մարտի 3
- 5) 1920 թ. օգոստոսի 24
- 6) 1921 թ. հոկտեմբերի 20

Պայմանագիր կամ համաձայնագիր

- ա. Հայ-վրացական զինադադարի
- բ. Անկարայի ֆրանս-թուրքական հաշտության
- գ. Մոսկվայում նախաստորագրված ռուս-թուրքական «Սրտագին և անկեղծ բարեկամության»
- դ. Սևրի խաղաղության
- ե. Անկարայի ֆրանս-թուրքական զինադադարի
- զ. Բրեստ-Լիտովսկի հաշտության
- է. Բաթումի հաշտության

- 1) 1-դ, 2-է, 3-ե, 4-զ, 5-գ, 6-բ
- 2) 1-զ, 2-ա, 3-ե, 4-զ, 5-դ, 6-բ

- 3) 1-դ, 2-ա, 3-զ, 4-բ, 5-զ, 6-ե
- 4) 1-դ, 2-է, 3-բ, 4-զ, 5-զ, 6-ե

8. Կատարել համապատասխանեցում.

Տարեթիվ

1) 1920 թ. հունվար	4) 1920 թ. օգոստոս
2) 1920 թ. ապրիլ	5) 1920 թ. սեպտեմբեր
3) 1920 թ. մայիս	6) 1921 թ. սկիզբ

Իրադարձություն

- ա. Այնթապի ինքնապաշտպանության սկիզբը
 բ. թուրք-հայկական պատերազմի սկիզբը
 գ. Մարաշի գրավումը թուրքերի կողմից
 դ. ՀՀ պատվիրակության գործուղումը Մոսկվա
 ե. «Հայկական լեգեոնի» լուծարումը
 զ. Արարայի ճակատամարտը
 է. Այնթապիցիների՝ իրենց քաղաքը լքելը

1) 1-գ, 2-ա, 3-դ, 4-ե, 5-բ, 6-է	3) 1-գ, 2-ա, 3-բ, 4-դ, 5-է, 6-ե
2) 1-ա, 2-գ, 3-բ, 4-ե, 5-դ, 6-է	4) 1-ա, 2-գ, 3-դ, 4-բ, 5-է, 6-զ

9. Կատարել համապատասխանեցում.

N	Իրադարձությունը	N	Գործիչը	N	Տարեթիվը
1	Ընտրվելը ՀՀ վարչապետ	1	Սեպուհ	1	1920 թ. մայիս
2	Վերջնագրի ներկայացումը ապստամբ բոլշևիկներին	2	Լ. Շանթ	2	1918 թ. հունիսի 7
3	ՀՀ պատվիրակության մեկնումը Մոսկվա	3	Մ. Սիլիկյան	3	1920 թ. մայիսի 13
4	Հայկական դիվիզիայի հրամանատար նշանակվելը	4	Հ. Քաջազնունի	4	1918 թ. սեպտեմբեր

1.	<table border="1"><tr><td>1</td><td>4</td><td>1</td></tr><tr><td>2</td><td>1</td><td>3</td></tr><tr><td>3</td><td>2</td><td>2</td></tr><tr><td>4</td><td>3</td><td>4</td></tr></table>	1	4	1	2	1	3	3	2	2	4	3	4	2.	<table border="1"><tr><td>1</td><td>3</td><td>2</td></tr><tr><td>2</td><td>1</td><td>4</td></tr><tr><td>3</td><td>2</td><td>1</td></tr><tr><td>4</td><td>4</td><td>3</td></tr></table>	1	3	2	2	1	4	3	2	1	4	4	3	3.	<table border="1"><tr><td>1</td><td>2</td><td>2</td></tr><tr><td>2</td><td>4</td><td>1</td></tr><tr><td>3</td><td>3</td><td>3</td></tr><tr><td>4</td><td>1</td><td>4</td></tr></table>	1	2	2	2	4	1	3	3	3	4	1	4	4.	<table border="1"><tr><td>1</td><td>4</td><td>2</td></tr><tr><td>2</td><td>1</td><td>3</td></tr><tr><td>3</td><td>2</td><td>1</td></tr><tr><td>4</td><td>3</td><td>4</td></tr></table>	1	4	2	2	1	3	3	2	1	4	3	4
1	4	1																																																					
2	1	3																																																					
3	2	2																																																					
4	3	4																																																					
1	3	2																																																					
2	1	4																																																					
3	2	1																																																					
4	4	3																																																					
1	2	2																																																					
2	4	1																																																					
3	3	3																																																					
4	1	4																																																					
1	4	2																																																					
2	1	3																																																					
3	2	1																																																					
4	3	4																																																					

10. Կատարել համապատասխանեցում.

Անուն

- 1) Թ. Նազարբեկյան
 2) Գ. Պետրոսյան
 3) Ս. Շահումյան
 4) Ս. Վրացյան
 5) Ս. Կասյան

- 1) 1-գ, 2-բ, 3-ե, 4-զ, 5-ա
 2) 1-գ, 2-զ, 3-ե, 4-բ, 5-ա

Պաշտոն

- ա. Հայաստանի ՌՀԿ նախագահ
 բ. ՀՀ կառավարության նախագահ
 գ. բանակի սպարապետ
 դ. զինվորական նախարար
 ե. Բաքվի կոմունայի ղեկավար
 զ. արդարադատության նախարար

- 3) 1-դ, 2-զ, 3-ա, 4-զ, 5-ե
 4) 1-դ, 2-զ, 3-ա, 4-բ, 5-ե

11. Կատարել համապատասխանեցում.

Պաշտոն

- 1) ՀՀ ներքին գործերի նախարար
- 2) Փարիզի խորհրդաժողովում ՀՀ պատվիրակության ղեկավար
- 3) Կիլիկիայի հայկական կառավարության ղեկավար
- 4) ՀՀ վարչապետ
- 5) Լեոնահայաստանի վարչապետ
- 6) ՀՀ խորհրդի նախագահ
- 7) ՀՀ զինվորական նախարար
- 8) Ազգային պատվիրակության ղեկավար
- 9) Հայաստանի ՌՀԿ նախագահ

Անուն

ա. Գարեգին Նժդեհ	գ. Մովսես Սիլիկյան
բ. Ավետիք Սահակյան	է. Ավետիս Ահարոնյան
գ. Սարգիս Կասյան	ը. Միհրան Տամատյան
դ. Արամ Մանուկյան	թ. Համո Օհանջանյան
ե. Հովհաննես Հախվերդյան	ժ. Պողոս Նուբար

- 1) 1-դ, 2-է, 3-ը, 4-թ, 5-ա, 6-բ, 7-ե, 8-ժ, 9-գ
- 2) 1-բ, 2-ժ, 3-ե, 4-դ, 5-գ, 6-է, 7-զ, 8-թ, 9-ա
- 3) 1-դ, 2-է, 3-ը, 4-թ, 5-ա, 6-բ, 7-զ, 8-ժ, 9-գ
- 4) 1-բ, 2-ժ, 3-զ, 4-դ, 5-ա, 6-է, 7-ե, 8-թ, 9-գ

12. Կատարել համապատասխանեցում.

Տարեթիվ

1) 1920 թ. հոկտեմբերի 11	4) 1920 թ. նոյեմբերի 23
2) 1920 թ. հոկտեմբերի 14	5) 1920 թ. նոյեմբերի 29
3) 1920 թ. հոկտեմբերի 28	6) 1920 թ. դեկտեմբերի 2

Իրադարձություն

- ա. Կարսի անկումը
- բ. Երևանի հայ-ռուսական համաձայնագրի կնքումը
- գ. հայ-ռուսական «Եզրափակիչ որոշման արձանագրության» նախաստորագրումը
- դ. Հ. Օհանջանյանի կառավարության հրաժարականի ընդունումը
- ե. Հայաստանը խորհրդայնացնելու համար վճռական գործողությունների դիմելու մասին ՌԿ(Բ)Կ կենտկոմի քաղքյուրոյի որոշման ընդունումը
- զ. Բ. Լեզգրանի գլխավորած պատվիրակության ժամանումը Երևան
- է. Հայաստանի ՌՀԿ-ի մուտքը Հայաստան և «խորհրդային սոցիալիստական հանրապետության» հռչակումը

1) 1-ե, 2-զ, 3-բ, 4-դ, 5-ա, 6-գ	3) 1-զ, 2-ե, 3-ա, 4-բ, 5-է, 6-գ
2) 1-ե, 2-զ, 3-ա, 4-զ, 5-դ, 6-բ	4) 1-զ, 2-ե, 3-զ, 4-դ, 5-է, 6-բ

13. Կատարել համապատասխանեցում.

Պաշտոն

- 1) ՀՍԽՀ Ժողովրդական տնտեսության խորհրդի նախագահ
- 2) Ղարաբաղում տեղի ունեցած ապստամբության ղեկավար
- 3) Ինքնավար Սյունիքի սպարապետ
- 4) ՀՍԽՀ Ժողկոմխորհի նախագահ
- 5) ՀՍԽՀ արտակարգ կոմիսար Ղարաբաղում
- 6) Հայրենիքի փրկության կոմիտեի նախագահ

Անուն

- ա. Ա. Մռավյան
- բ. Ա. Մյասնիկյան
- գ. Ա. Կասյան

- դ. Ս. Վրացյան
- ե. Գ. Նժդեհ
- զ. Թևան (Ստեփանյան)
- է. Ս. Լուկաշին

- 1) 1-բ, 2-գ, 3-դ, 4-զ, 5-ա, 6-ե
- 2) 1-է, 2-զ, 3-դ, 4-գ, 5-բ, 6-ա

- 3) 1-է, 2-զ, 3-ե, 4-բ, 5-ա, 6-դ
- 4) 1-բ, 2-է, 3-զ, 4-գ, 5-ա, 6-դ

14. Կատարել համապատասխանեցում.

Տարեթիվ

- 1) 1921 թ. ապրիլի 14
- 2) 1921 թ. հունիսի 1
- 3) 1921 թ. դեկտեմբեր

- 4) 1921 թ. հունիսի 12
- 5) 1922 թ. դեկտեմբերի 10-13
- 6) 1923 թ. հուլիսի 7

Իրադարձություն

- ա. Լեռնային Ղարաբաղի Ինքնավար Մարզի ստեղծումը
- բ. ԽՍՀՄ կազմավորումը
- գ. Լեռնահայաստանի վերանվանումը Հայաստանի Հանրապետություն
- դ. ՀՍԽՀ խորհուրդների առաջին ընտրությունները
- ե. Վ. Լենինի նամակը Հայաստանի, Վրաստանի և Ադրբեջանի կոմունիստներին
- զ. Անդրկովկասի խորհուրդների առաջին համագումարը
- է. «Լեռնային Ղարաբաղը Հայաստանին պատկանելու» մասին ՀՍԽՀ Ժողկոմխորհի հայտարարության հրապարակումը

- 1) 1-ե, 2-զ, 3-դ, 4-է, 5-գ, 6-ա
- 2) 1-դ, 2-զ, 3-ա, 4-ե, 5-է, 6-բ

- 3) 1-դ, 2-զ, 3-ե, 4-է, 5-գ, 6-ա
- 4) 1-ե, 2-զ, 3-դ, 4-բ, 5-է, 6-ա

15. Կատարել համապատասխանեցում.

Տարեթիվ

- 1) 1922 թ. դեկտեմբերի 30
- 2) 1921 թ. մարտի 16

- 3) 1922 թ. մարտի 12
- 4) 1921 թ. նոյեմբերի 6
- 5) 1921 թ. հոկտեմբերի 13

Պայմանագիր կամ համաձայնագիր

ա. ԱԽԴԱՀ-ի ստեղծման

բ. հայ-վրացական սահմանազատման

գ. Մոսկվայի «Ռուս-թուրքական բարեկամության և եղբայրության»

դ. ԽՍՀՄ-ի ստեղծման

ե. Կարսի թուրք-անդրկովկասյան

զ. ԱԽՍՀԴՄ-ի ստեղծման

1) 1-գ, 2-ե, 3-ա, 4-դ, 5-բ

3) 1-դ, 2-գ, 3-զ, 4-բ, 5-ե

2) 1-դ, 2-գ, 3-բ, 4-ա, 5-ե

4) 1-դ, 2-ե, 3-զ, 4-գ, 5-բ

16. Կատարել համապատասխանեցում.

N	Իրադարձությունը	N	Տարեթիվը	N	Գործիչը	N	Վայրը
1	Լեռնահայաստանի հռչակումը	1	1920 դեկտեմբերի 2	1	Ս. Վրացյան	1	Գորիս
2	Հայ-վրացական սահմանազատման համաձայնագրի կնքումը	2	1921 թ. հոկտեմբերի 13	2	Գ. Նժդեհ	2	Կարս
3	Հայ-ռուսական համաձայնագրի ստորագրումը	3	1921 թ. ապրիլի 27	3	Ա. Մյասնիկյան	3	Երևան
4	Թուրք-անդրկովկասյան պայմանագրի ստորագրումը	4	1921 թ. նոյեմբերի 6	4	Ա. Մոավյան	4	Տաթև
		5	1920 թ. դեկտեմբերի 25	5	Դրո	5	Թիֆլիս

1.

1	3	1	4
2	5	5	3
3	2	4	5
4	4	3	2

2.

1	3	2	4
2	4	3	5
3	1	5	3
4	2	4	2

3.

1	3	1	1
2	4	3	5
3	5	4	3
4	1	5	2

4.

1	3	2	4
2	1	5	3
3	5	1	2
4	2	4	5

17. Իրադարձությունները համապատասխանեցնել տարեթվերին.

1) 1929 թ. նոյեմբեր

3) 1936 թ. հուլիս

2) 1934 թ. դեկտեմբեր

4) 1938 թ. ապրիլ

5) 1924 թ. փետրվար

ա. Հայաստանի գրողների միության ստեղծումը

բ. կաթողիկոս Խորեն Մուրադբեգյանի եղերական մահը

գ. Ստալինի «Մեծ բեկման տարին» հոդվածի հրապարակումը

դ. Ա. Խանջյանի սպանությունը

ե. Ս. Կիրովի սպանությունը

զ. դաշնակցության երիտասարդական միության ինքնավերացման համագումարը

1) 1-գ, 2-ե, 3-դ, 4-բ, 5-զ

3) 1-գ, 2-դ, 3-ե, 4-ա, 5-զ

2) 1-ե, 2-գ, 3-բ, 4-դ, 5-ա

4) 1-գ, 2-դ, 3-ե, 4-բ, 5-զ

18. Կատարել համապատասխանեցում.

Անուն

1) Խ. Մուղղուսի

3) Ն. Ստեփանյան

2) Լ. Բերիա

4) Ս. Կիրով

5) Ամատունի

Պաշտոն

ա. ՀԿ(Բ)Կ կենտկոմի առաջին քարտուղար

բ. Լենինգրադի կուսմարզկոմի առաջին քարտուղար

գ. Հայաստանի ներքին գործերի ժողկոմ

դ. մարքսիզմ-լենինիզմի ինստիտուտի տնօրեն

ե. Անդրկովկասի կուսակցական երկրային կոմիտեի առաջին քարտուղար

զ. Հայաստանի արտաքին գործերի ժողկոմ

1) 1-գ, 2-ե, 3-դ, 4-բ, 5-ա

3) 1-դ, 2-ա, 3-գ, 4-բ, 5-զ

2) 1-դ, 2-ա, 3-գ, 4-ե, 5-զ

4) 1-գ, 2-դ, 3-ե, 4-գ, 5-ա

19. Կատարել համապատասխանեցում.

Անուն

1) Կարապետ Սիմոնյան

3) Նելսոն Ստեփանյան

2) Սիմոն Զաքյան

4) Գևորգ Վարդանյան

5) Նվեր Սաֆարյան

Փաստ

ա. հայկական 89-րդ դիվիզիայի հրամանատարը 1943 թ. փետրվարից

բ. ԽՍՀՄ կրկնակի հերոս

գ. Երկրորդ աշխարհամարտում առաջին հայ ԽՍՀՄ հերոսը

դ. հայկական 390-րդ դիվիզիայի հրամանատար

ե. Հայրենական մեծ պատերազմի առաջին հայ ԽՍՀՄ հերոսը

զ. ԽՍՀՄ հերոս, լեգենդար հետախույզ

1) 1-գ, 2-դ, 3-գ, 4-ա, 5-բ

3) 1-գ, 2-դ, 3-բ, 4-գ, 5-ա

2) 1-գ, 2-գ, 3-դ, 4-բ, 5-ա

4) 1-գ, 2-ե, 3-դ, 4-ա, 5-բ

20. Իրադարձությունները համապատասխանեցնել տարեթվերին.

1) 1939 թ. օգոստոսի 23

4) 1942 թ. հունիսի 14

2) 1940 թ. հունվարի 15

5) 1945 թ. հուլիսի 2

3) 1938 թ. օգոստոսի 4

6) 1945 թ. մարտի 19

- ա. Պոտսդամի կոնֆերանսի սկիզբը
- բ. Կ. Սիմոնյանին ԽՍՀՄ հերոսի կոչման շնորհումը
- գ. 390-րդ հայկական դիվիզիայի կազմացումը
- դ. խորհրդային կառավարության կողմից խորհրդա-թուրքական 1925 թ. պայմանագրի դեմոնստրացիան
- ե. 409-րդ հայկական դիվիզիայի կազմացումը
- զ. խորհրդա-գերմանական չհարձակման պայմանագրի կնքումը
- է. Էջմիածնի վանքը փակելու, կաթողիկոսությունը վերացնելու մասին ՀԿ(Բ)Կ կենտրոնի որոշման ընդունումը

- 1) 1-գ, 2-բ, 3-դ, 4-ա, 5-է, 6-զ
- 2) 1-ա, 2-ե, 3-զ, 4-բ, 5-դ, 6-գ
- 3) 1-գ, 2-ե, 3-է, 4-զ, 5-ա, 6-դ
- 4) 1-գ, 2-բ, 3-է, 4-զ, 5-ե, 6-դ

21. Կատարել համապատասխանեցում.

N	Իրադարձությունը	N	Տարեթիվը	N	Գործիչը	N	Վայրը
1	Հակախորհրդային ապստամբությունը կոլեկտիվացման շրջանում	1	1934 թ. դեկտեմբեր	1	Ա. Մռավյան	1	Երևան
2	Հայոց մեծ եղեռնի տարելիցը առաջին անգամ պետական մակարդակով նշելը	2	1921 թ. հունիս	2	Ա. Կիրով	2	Գորիս
3	Խորհրդային հայտնի գործիչ սպանությունը	3	1965 թ.	3	Մարտիրոս	3	Լեռնային Ղարաբաղ
4	Արտակարգ կոմիսար նշանակվելը	4	1930 թ. մարտ-մայիս	4	Յ. Զարոբյան	4	Լենինգրադ
		5	1988 թ. հուլիսի 18	5	Հ. Պողոսյան	5	Դարալագյազ

- 1.

1	4	3	5
2	3	4	2
3	2	2	4
4	1	1	3
- 2.

1	2	5	4
2	4	2	1
3	5	3	5
4	3	1	3
- 3.

1	3	5	1
2	4	3	2
3	2	4	3
4	1	2	4
- 4.

1	4	3	5
2	3	4	1
3	1	2	4
4	2	1	3

22. Կատարել համապատասխանեցում.

Անուն

- 1) Ա. Վոլսկի
- 2) Ա. Խանջյան
- 3) Ն. Ռիժկով
- 4) Յ. Զարոբյան
- 5) Հ. Պողոսյան

Պաշտոն

- ա. ՀԿԿ կենտկոմի քարտուղար
- բ. ԼՂԻՄ մարզկոմի առաջին քարտուղար
- գ. ԽՍՀՄ նախարարների խորհրդի նախագահ
- դ. ԼՂԻՄ-ում հատուկ կառավարման կոմիտեի նախագահ
- ե. ՀԿ(Բ)Կ կենտկոմի քարտուղար
- զ. ԽՍՀՄ Գերագույն խորհրդի նախագահ

- 1) 1-գ, 2-ա, 3-գ, 4-բ, 5-դ
- 2) 1-դ, 2-ա, 3-գ, 4-ե, 5-բ
- 3) 1-դ, 2-ե, 3-գ, 4-ա, 5-բ
- 4) 1-գ, 2-ա, 3-գ, 4-ե, 5-դ

23. Կատարել համապատասխանեցում.

Թվաքանակ

- 1) ավելի քան 60000
- 2) 108
- 3) մոտ 3000
- 4) մոտ 15500
- 5) ավելի քան 100000
- 6) 515000

Փաստ

- ա. ամբողջ Անդրկովկասից 1949 թ. արտրված հայեր
- բ. Երևանի հանրահավաքում ցուցարարների թիվը 1988 թ. փետրվարի 25-26-ին
- գ. հայկական ազգային դիվիզիաների շարքերում Հայրենական մեծ պատերազմին մասնակցած հայորդիներ
- դ. Սպիտակի երկրաշարժից հետո անօթևան մնացածներ
- ե. Հայաստանում 1945-1952 թթ. քաղաքական մեղադրանքով բռնադատվածներ
- զ. Հայաստանում 1950-1970-ական թթ. հակախորհրդային գործունեության համար դատապարտվածներ
- է. պատերազմի տարիներին գործած սխրանքների համար ԽՍՀՄ հերոսի կոչման արժանացած հայորդիներ

- 1) 1-բ, 2-ե, 3-դ, 4-ա, 5-գ, 6-զ
- 2) 1-բ, 2-ե, 3-գ, 4-ա, 5-դ, 6-զ
- 3) 1-գ, 2-ե, 3-ե, 4-գ, 5-ա, 6-դ
- 4) 1-գ, 2-ե, 3-ե, 4-ա, 5-բ, 6-դ

24. Կատարել համապատասխանեցում.

Թվաքանակ

- 1) 18500
- 2) մոտ 40000
- 3) մոտ 3620
- 4) շուրջ 1100
- 5) 2600

Փաստ

- ա. Խորհրդային իշխանության կողմից 1932 թ. սկզբին առանց դատարանի վճռի գնդակահարված և ազատազրկման դատապարտված մարդկանց թիվը
- բ. Անդրկովկասի հանրապետություններից 1949 թ. արտրված հայ ընտանիքներ
- գ. հողազուրկ գյուղացիների թիվը 1929 թ. դրությամբ
- դ. հայ փախստականների թիվը ԼՂԻՄ-ում 1989 թ. հուլիսի 1-ի դրությամբ

ե. 1930 թ. դրությամբ որպես «կուլակ» ունեզրկված տնտեսություններ
զ. Հայաստանում 1945–1952 թթ. քաղաքական մեղադրանքով բռնադատվածներ

- 1) 1–դ, 2–զ, 3–բ, 4–ե, 5–ա
- 2) 1–ե, 2–բ, 3–զ, 4–դ, 5–զ

- 3) 1–բ, 2–դ, 3–զ, 4–ե, 5–զ
- 4) 1–դ, 2–ե, 3–բ, 4–զ, 5–ա

25. Իրադարձությունները համապատասխանեցնել տարեթվերին.

- 1) 1989 թ. օգոստոսի 16
- 2) 1989 թ. դեկտեմբերի 1
- 3) 1989 թ. նոյեմբերի 30

- 4) 1991 թ. դեկտեմբերի 21
- 5) 1988 թ. նոյեմբերի 24
- 6) 1989 թ. նոյեմբերի 28

ա. ԽՍՀՄ–ի վերացման և ԱՊՀ ստեղծելու մասին հայտարարությունը Բելովեժյան արգելանոց–անտառում
բ. Լեոնային Ղարաբաղի Ազգային խորհրդի անդամների մասնակցությամբ Հայաստանի Գերագույն խորհրդի արտահերթ նստաշրջանի սկիզբը
գ. Լեոնային Ղարաբաղի ազգաբնակչության լիազոր ներկայացուցիչների համագումարը
դ. ԱՊՀ ստեղծելու մասին հայտարարությունը Ալմա Աթայում
ե. ԼՂԻՄ–ում Հատուկ կառավարման կոմիտեն վերացնելու մասին ԽՍՀՄ ԳԽ որոշման ընդունումը
զ. պարետային դրություն մտցնելը Երևանում
է. ՀԽՍՀ ԳԽ արտահերթ նստաշրջանի կողմից «Հայկական ԽՍՀ–ի և Լեոնային Ղարաբաղի վերամիավորման մասին» համատեղ որոշման ընդունումը

- 1) 1–զ, 2–է, 3–բ, 4–դ, 5–զ, 6–ե
- 2) 1–դ, 2–զ, 3–ա, 4–ե, 5–է, 6–բ

- 3) 1–զ, 2–է, 3–բ, 4–զ, 5–դ, 6–ա
- 4) 1–դ, 2–զ, 3–ա, 4–ե, 5–զ, 6–բ

26. Իրադարձությունները համապատասխանեցնել տարեթվերին.

- 1) 1990 թ. մայիսի 20
- 2) 1989 թ. հունվարի 9
- 3) 1988 թ. մայիսի 21

- 4) 1990 թ. հունվարի 13–20
- 5) 1988 թ. փետրվարի 27–29
- 6) 1987 թ. նոյեմբեր
- 7) 1988 թ. փետրվարի 21

ա. Լեոնային Ղարաբաղը Հայաստանին վերամիավորելու՝ արցախցիների ստորագրությամբ պահանջագրի ուղարկումը Մոսկվա
բ. «Ղարաբաղ» կոմիտեի համալրումը նոր անդամներով
գ. Կ. Դեմիրճյանին ՀԿԿ կենտկոմի առաջին քարտուղարի պաշտոնից ազատելը
դ. «Ղարաբաղ» կոմիտեի մի շարք անդամների կալանավորումը և տեղափոխումը Մոսկվա
ե. Բաքվի հայության կոտորածները և տեղահանությունը
զ. ԽՄԿԿ կենտկոմի որոշման ընդունումը՝ Արցախյան շարժման որակումը որպես «ծայրահեղական»

է. Խորհրդային Հայաստանի պատմության մեջ առաջին ժողովրդավարական և այլ-
ընտրանքային ընտրությունները
ը. հայերի ջարդերը Սումգաիթում

- 1) 1-է, 2-դ, 3-գ, 4-ե, 5-ը, 6-ա, 7-զ
- 2) 1-դ, 2-գ, 3-ա, 4-ե, 5-է, 6-բ, 7-զ
- 3) 1-է, 2-դ, 3-ը, 4-գ, 5-ա, 6-բ, 7-զ
- 4) 1-զ, 2-ե, 3-դ, 4-բ, 5-է, 6-ա, 7-զ

27. Կատարել համապատասխանեցում.

Իրադարձություն

- 1) Մարտունաշենի հերոսական ինքնապաշտպանությունը
- 2) Դարալագյազի շրջանի գյուղացիության զինված ելույթը բռնի կոլեկտիվացման դեմ
- 3) «Ղարաբաղ» կոմիտեի ստեղծումը
- 4) Հայրենական պատերազմի ավարտից քիչ անց ձերբակալված հայ մարշալը
- 5) գետաշենցիների հերոսական ինքնապաշտպանությունը
- 6) ՀՀՇ համագումարը

Անուն

- ա) Թաթուլ Կրպեյան
- բ) Իգոր Մուրադյան
- գ) Սերգեյ Խուդյակով

- դ) Սիմոն Աչիբգյոզյան
- ե) Սերգեյ Ագանով
- զ) Ղարղաշխան
- է) Լևոն Տեր-Պետրոսյան

- 1) 1-ա, 2-զ, 3-բ, 4-գ, 5-դ, 6-է
- 2) 1-դ, 2-գ, 3-բ, 4-ե, 5-ա, 6-զ

- 3) 1-ա, 2-ե, 3-է, 4-գ, 5-դ, 6-բ
- 4) 1-դ, 2-զ, 3-բ, 4-գ, 5-ա, 6-է

28. Կատարել համապատասխանեցում.

Իրադարձություն

- 1) ՀՀ Սահմանադրության ընդունում
- 2) ՀՀ վարչատարածքային փոփոխությունների իրականացում
- 3) ՀՀ Սահմանադրության փոփոխությունների հանրաքվե
- 4) ՀՀ նախագահական առաջին ընտրություններ
- 5) սահմանադրական հանձնաժողովի ստեղծում
- 6) եռաստիճան դատական համակարգի ներդրում

Տարեթիվ

- ա. 1992 թ. հունվար
- բ. 1990 թ. նոյեմբեր
- գ. 1991 թ. հոկտեմբեր

- դ. 1995 թ. հուլիս
- ե. 1995 թ. դեկտեմբեր
- զ. 1999 թ. հունիս
- է. 2005 թ. նոյեմբեր

- 1) 1-դ, 2-ե, 3-է, 4-գ, 5-բ, 6-զ
- 2) 1-է, 2-զ, 3-ա, 4-ե, 5-գ, 6-բ

- 3) 1-դ, 2-ե, 3-գ, 4-է, 5-բ, 6-զ
- 4) 1-է, 2-ե, 3-դ, 4-ա, 5-զ, 6-բ

29. Կատարել համապատասխանեցում.

Իրադարձություն

- 1) ՀՀ նախագահական I ընտրություններ
- 2) ՀՀ խորհրդարանական I ընտրություններ
- 3) ՀՀ անկախության հանրաքվե
- 4) ՀՀ արտահերթ նախագահական ընտրություններ
- 5) ՀՀ խորհրդարանական II ընտրություններ
- 6) ՀՀ նախագահական II ընտրություններ

Տարեթիվ

ա. 1991 թ. հոկտեմբերի 16	դ. 1998 թ. մարտ
բ. 1991 թ. սեպտեմբերի 21	ե. 1999 թ. մայիսի 30
գ. 1996 թ. սեպտեմբերի 22	զ. 1999 թ. հոկտեմբերի 27
	է. 1995 թ. հուլիսի 5
-
1) 1-ա, 2-ե, 3-զ, 4-է, 5-զ, 6-դ	3) 1-ա, 2-է, 3-բ, 4-դ, 5-ե, 6-զ
2) 1-է, 2-զ, 3-ա, 4-ե, 5-զ, 6-բ	4) 1-է, 2-ա, 3-դ, 4-բ, 5-ե, 6-զ

30. Կատարել համապատասխանեցում.

Իրադարձություն

- 1) ՀՀ Սահմանադրության ընդունումը
- 2) Հրանտ Դինքի սպանությունը
- 3) Լ. Տեր-Պետրոսյանի հրաժարականը
- 4) ՀՀ անկախության հանրաքվե
- 5) ԼՂՀ անկախության հանրաքվե
- 6) ՀՀ-ի և Թուրքիայի միջև «Երկկողմ դիվանագիտական կապերի հաստատման և զարգացման մասին» արձանագրությունների ստորագրումը

Տարեթիվ

ա. 2007 թ. հունվարի 19	ե. 1991 թ. դեկտեմբերի 10
բ. 1991 թ. սեպտեմբերի 21	զ. 1998 թ. փետրվար
գ. 1991 թ. սեպտեմբերի 2	է. 1995 թ. հուլիսի 5
դ. 2009 թ. հոկտեմբերի 10	
-
1) 1-է, 2-ա, 3-զ, 4-ե, 5-զ, 6-դ	3) 1-զ, 2-է, 3-բ, 4-դ, 5-ե, 6-ա
2) 1-է, 2-ա, 3-զ, 4-բ, 5-ե, 6-դ	4) 1-ե, 2-ա, 3-դ, 4-բ, 5-է, 6-զ

31. Կատարել համապատասխանեցում.

N	Իրադարձությունը	N	Գործիչը	N	Տարեթիվը
1	Շուշիի ազատագրում	1	Ռոբերտ Քոչարյան	1	1993 թ.
2	Մարտունաշենի պաշտպանություն	2	Մոնթե Մելքոնյան	2	1992 թ. օգոստոսի 15
3	ԼՂՀ-ի ՊՊԿ-ի ստեղծում	3	Սիմոն Աչիբաբյան	3	1992 թ. մայիսի 8
4	Մարտունու ուղղությամբ մարտական գործողություններ	4	Սեյրան Օհանյան	4	1991 թ. ապրիլ

1.

1	2	3
2	1	4
3	4	2
4	3	1

2.

1	3	2
2	4	4
3	2	1
4	1	3

3.

1	1	4
2	4	1
3	2	3
4	3	2

4.

1	4	3
2	3	4
3	1	2
4	2	1

32. Կատարել համապատասխանեցում.

Անուն

- 1) Գագիկ Հարությունյան
- 2) Վազգեն Մանուկյան
- 3) Արթուր Մկրտչյան
- 4) Սերժ Սարգսյան
- 5) Կարեն Դեմիրճյան

- 1) 1-գ, 2-դ, 3-գ, 4-ե, 5-բ
- 2) 1-բ, 2-ե, 3-գ, 4-դ, 5-ա

Պաշտոն

- ա. ՀԿ(Բ)Կ կենտրոնի առաջին քարտուղար
- բ. ՀՀ Ազգային ժողովի նախագահ
- գ. ՀՀ փոխնախագահ
- դ. ԱԺՄ նախագահ
- ե) ՀՀ երրորդ նախագահ
- զ. ԼՂՀ Գերագույն խորհրդի նախագահ

- 3) 1-գ, 2-գ, 3-դ, 4-ե, 5-ա
- 4) 1-դ, 2-գ, 3-ա, 4-գ, 5-բ

33. Կատարել համապատասխանեցում.

Տարեթիվ

- 1) 1949 թ. օգոստոս
- 2) 1922 թ. հունվարի 10
- 3) 1948 թ. սեպտեմբերի 14

- 4) 1922 թ. նոյեմբերի 20
- 5) 1946 թ. հունիսի 23
- 6) 1921 թ. մարտի 14

Իրադարձություն

- ա. Մոսկվայի խորհրդա-թուրքական պայմանագրի կնքումը
- բ. ԽՍՀՄ կառավարության որոշումը սիյուրքահայերի ներգաղթը դադարեցնելու մասին
- գ. Լոնդոնի կոնֆերանսի ավարտը
- դ. հայրենադարձների առաջին խմբի մեկնումը Բեյրութից «Տրանսիլվանիա» շոգենավով
- ե. Ներգաղթի կոմիտեի գործունեության դադարեցումը

գ. Լոզանի կոնֆերանսի սկիզբը

է. Միջազգետրում ապաստանած հայերի երկրորդ խմբի ժամանումը Բաթում

1) 1-բ, 2-է, 3-ե, 4-ա, 5-դ, 6-գ

3) 1-բ, 2-դ, 3-ե, 4-գ, 5-է, 6-ա

2) 1-ե, 2-դ, 3-բ, 4-գ, 5-է, 6-ա

4) 1-ե, 2-է, 3-բ, 4-գ, 5-դ, 6-գ

34. Կատարել համապատասխանեցում.

Տարեթիվ

Ներգաղթողների թվաքանակ

1) 1962–1982 թթ.

ա) 4000

2) 1947 թ.

բ) 10000

3) 1946 թ.

գ) 8000

4) 1921–1936 թթ.

դ) 42000

5) 1948 թ.

ե) 25000

6) 1950–ական թթ.

զ) 32000

է) 51000

1) 1-դ, 2-բ, 3-է, 4-գ, 5-զ, 6-ա

3) 1-ե, 2-բ, 3-զ, 4-ա, 5-է, 6-գ

2) 1-զ, 2-ե, 3-է, 4-դ, 5-բ, 6-ա

4) 1-զ, 2-դ, 3-ե, 4-բ, 5-ա, 6-է

35. Կատարել համապատասխանեցում.

N	Իրադարձությունը	N	Մասնակիցը	N	Տարեթիվը
1	Լոնդոնի կոնֆերանս	1	Հ. Օհանջանյան	1	1921 թ. սեպտեմբեր-հոկտեմբեր
2	Կարսի կոնֆերանս	2	Վ. Միլոտով	2	1945 թ. մայիսի 28
3	Հայկական հարցի արդարացի լուծման համար դիմումը Ստալինին, Թրումանին և Չերչիլին	3	Ա. Ահարոնյան	3	1953 թ. մայիսի 30
4	Թուրքիայի հանդեպ եղած տարածքային պահանջներից հրաժարում	4	Ա. Մոսվյան	4	1921 թ. փետրվար-մարտ

1.

1	2	3
2	1	4
3	3	1
4	4	2

2.

1	4	1
2	1	4
3	3	3
4	2	2

3.

1	3	4
2	4	1
3	1	2
4	2	3

4.

1	3	1
2	4	4
3	2	3
4	1	2

36. Կատարել համապատասխանեցում.

Անուն

1) Թ. Թորամանյան

2) Ա. Ալիխանյան

3) Մ. Աբեղյան և Կ. Մելիք-Օհանջանյան

- 4) Հ. Աղամյան
 5) Ս. Ղամբարյան և Լ. Ռոտինյան

Իրադարձություն

- ա. «Սասունցի Դավիթ» էպոսի մշակում և հրատարակում
 բ. սինթետիկ կաուչուկի արտադրության սկզբնավորումը Հայաստանում
 գ. էլեկտրոնային արագացուցչի կառուցում
 դ. կենսաբանական ակտիվ միացությունների սինթեզում
 ե. Զվարթնոց տաճարի հատակագծի վերականգնում
 զ. եռագույն հեռուստատեսության և լուսահեռագրության սարքի՝ աշխարհում առաջինը ստեղծելը և Երևանում ցուցադրելը

- 1) 1-ե, 2-գ, 3-գ, 4-ա, 5-բ
 2) 1-գ, 2-գ, 3-դ, 4-բ, 5-ա
 3) 1-ե, 2-գ, 3-ա, 4-գ, 5-բ
 4) 1-գ, 2-ե, 3-դ, 4-ա, 5-գ

37. Կատարել համապատասխանեցում.

Նշանավոր ներկայացուցիչներ

- 1) Արուս Ոսկանյան
 2) Տիգրան Զրբաշյան
 3) Հովսեփ Օրբելի
 4) Ստեփան Ղամբարյան
 5) Հայկանուշ Դանիելյան
 6) Երվանդ Քոչար

Մասնագիտություն

- ա. քիմիկոս
 բ. պատմաբան
 գ. երգիչ
 դ. քանդակագործ
 ե. երկրաբան
 զ. արևելագետ
 է. դերասան

- 1) 1-է, 2-ե, 3-բ, 4-ա, 5-գ, 6-դ
 2) 1-է, 2-ե, 3-գ, 4-ա, 5-գ, 6-դ
 3) 1-է, 2-գ, 3-բ, 4-դ, 5-ե, 6-ա
 4) 1-գ, 2-դ, 3-բ, 4-ե, 5-է, 6-ա

38. Կատարել համապատասխանեցում:

N	Իրադարձությունը	N	Հեղինակ կամ ղեկավար	N	Տարեթիվը
1	Հայկական կինեմատոգրաֆի հնչյունային առաջին կինոնկարի ցուցադրումը	1	Ալեքսանդր Թամանյան	1	1958 թ.
2	Էլեկտրոնային արագացուցչի նախագծումը և կառուցման սկիզբը	2	Թաթուլ Ալթունյան	2	1935 թ.
3	Երևանի գլխավոր հատակագծի կազմումը	3	Համո Բեկնազարյան	3	1938 թ.
4	Հայկական ժողովրդական երգի-պարի անսամբլի ստեղծումը	4	Արտեմ Ալիխանյան	4	1924 թ.
		5	Արմենակ Մնջոյան	5	1956 թ.

1.

1	3	2
2	5	5
3	1	3
4	2	4

2.

1	3	2
2	4	1
3	1	4
4	2	3

3.

1	4	2
2	2	5
3	3	4
4	5	3

4.

1	3	1
2	1	4
3	2	5
4	4	2

39. Կատարել համապատասխանեցում.

Հեղինակ

- 1) Արամ Խաչատրյան
- 2) Սարգիս Մուրադյան
- 3) Համո Բեկնազարյան

- 4) Արտաշես Հովսեփյան
- 5) Նաիրի Զարյան
- 6) Մինաս Ավետիսյան

Սյրեղծագործություն

- ա. «Անլրելի զանգակատուն» պոեմի պատկերազարդում
- բ. «Ալեքսանդր Թամանյան» արձան
- գ. «Սպարտակ» բալետ
- դ. «Ծնողներս» կտավ
- ե. «Պեպո» կինոնկար
- զ. «Կոմիտասի վերջին գիշերը» նկարաշար
- է. «Արա Գեղեցիկ» ողբերգություն

- 1) 1-գ, 2-է, 3-դ, 4-ե, 5-զ, 6-ա
- 2) 1-է, 2-զ, 3-բ, 4-ե, 5-ա, 6-դ

- 3) 1-գ, 2-զ, 3-ե, 4-բ, 5-է, 6-դ
- 4) 1-է, 2-ե, 3-դ, 4-բ, 5-զ, 6-ա

40. Կատարել համապատասխանեցում.

Նշանավոր ներկայացուցիչներ

- 1) Էդվարդ Միրզոյան
- 2) Նիկողայոս Բունիաթյան
- 3) Գևորգ Զահուկյան

- 4) Դավիթ Մալյան
- 5) Բաբկեն Առաքելյան
- 6) Շարա Տալյան

Մասնագիտություն

- ա. հնագետ
- բ. կոմպոզիտոր
- գ. երգիչ
- դ. ճարտարապետ

- ե. երկրաբան
- զ. լեզվաբան
- է. դերասան

- 1) 1-բ, 2-ա, 3-ե, 4-դ, 5-զ, 6-գ
- 2) 1-ե, 2-բ, 3-զ, 4-է, 5-զ, 6-դ

- 3) 1-ե, 2-զ, 3-ա, 4-զ, 5-է, 6-դ
- 4) 1-բ, 2-դ, 3-զ, 4-է, 5-ա, 6-զ

41. Կատարել համապատասխանեցում.

Իրադարձություն

- 1) Գեղարվեստի դպրոցի հիմնադրումը Երևանում
- 2) «Նամուս» կինոնկարի առաջին ցուցադրումը

- 3) Երևանի Լենինի հրապարակի (Հանրապետության հրապարակի) ճարտարապետական համալիրի կառուցման ավարտը
 4) ՀՀ ԳԱ նուրբ օրգանական քիմիայի ինստիտուտի ստեղծումը
 5) Ա. Խարազյանի գլխավորությամբ պետական շրջիկ թատրոնի կազմակերպումը

Տարեթիվ

- ա. 1967 թ.
 բ. 1956 թ.
 գ. 1925 թ.

- դ. 1958 թ.
 ե. 1922 թ.
 զ. 1928 թ.

- 1) 1-ե, 2-ա, 3-գ, 4-դ, 5-զ
 2) 1-բ, 2-զ, 3-ա, 4-ե, 5-գ

- 3) 1-ե, 2-զ, 3-դ, 4-բ, 5-զ
 4) 1-զ, 2-ա, 3-բ, 4-դ, 5-զ

42. Կատարել համապատասխանեցում.

Սրբեղծագործություն

- ա. «Ալմաստ» օպերա
 բ. «Պեպո» կինոնկար
 գ. «Արա Գեղեցիկ» ողբերգություն
 դ. «Սպարտակ» բալետ
 ե. «Ջաջուռ» կտավ

Հեղինակ

- 1) Արամ Խաչատրյան
 2) Սերգեյ Փարաջանով
 3) Ալեքսանդր Սպենդիարյան
 4) Մինաս Ավետիսյան
 5) Համո Բեկնազարյան
 6) Նաիրի Զարյան

- 1) ա-4, բ-5, գ-6, դ-1, ե-3
 2) ա-4, բ-5, գ-6, դ-3, ե-1

- 3) ա-3, բ-2, գ-5, դ-1, ե-4
 4) ա-3, բ-5, գ-6, դ-1, ե-4

43. Կատարել համապատասխանեցում.

Նշանավոր ներկայացուցիչներ

- 1) Աշ. Հովհաննիսյան, Ս. Երեմյան
 2) Գ. Արեշյան, Հ. Քեչեկ
 3) Ա. Հարությունյան, Է. Հովհաննիսյան
 4) Մ. Աբեղյան, Ա. Տերտերյան
 5) Հ. Աճառյան, Գ. Ղափանցյան
 6) Ս. Մերկուրով, Ա. Սարգսյան

Մասնագիտություն

- ա. գրականագետ
 բ. կոմպոզիտոր
 գ. երգիչ
 դ. քանդակագործ

- ե. պատմաբան
 զ. լեզվաբան
 է. բժիշկ

- 1) 1-ե, 2-բ, 3-գ, 4-է, 5-զ, 6-դ
 2) 1-զ, 2-բ, 3-գ, 4-ե, 5-ա, 6-է

- 3) 1-ե, 2-է, 3-բ, 4-ա, 5-զ, 6-դ
 4) 1-զ, 2-ա, 3-դ, 4-բ, 5-է, 6-զ

44. Կատարել համապատասխանեցում.

Սպիտակի երկրաչափը.

Թվաքանակ

1) 25000	3) 16000
2) 250000	4) 515000
	5) 17000

Փաստ

- ա) անօթևան մնացածներ
- բ) հիմնահատակ ավերված Սպիտակի բնակչությունը
- գ) վիրավորվածներ
- դ) զոհվածներ
- ե) Լենինականի բնակչության թիվը
- զ) ավերված բնակավայրեր

1) 1-դ, 2-ե, 3-բ, 4-ա, 5-գ	3) 1-բ, 2-ե, 3-դ, 4-ա, 5-զ
2) 1-բ, 2-զ, 3-դ, 4-գ, 5-ե	4) 1-դ, 2-ե, 3-բ, 4-գ, 5-ա

45. Իրադարձությունները համապատասխանեցնել տարեթվերին.

1) 1920 թ. նոյեմբերի 22	4) 1920 թ. հոկտեմբերի 28
2) 1920 թ. օգոստոսի 24	5) 1920 թ. սեպտեմբերի 1
3) 1919 թ. մայիսի 28	

ա. խորհրդա-թուրքական «Արտագին և անկեղծ բարեկամության» պայմանագրի նախաստորագրումը

բ. Արևելքի ժողովուրդների առաջին համագումարի բացումը

գ. հայ-ռուսական «Եզրամիակիչ որոշման արձանագրության» նախաստորագրումը

դ. «Միացյալ Հայաստանի անկախության հռչակագրի ակտի» ստորագրումը և հռչակումը

ե. հայ-ռուսական համաձայնագրի ստորագրումը Ալեքսանդրապոլում

զ. ԱՄՆ-ի նախագահ Վիլսոնի իրավարար վճռի հայտնելը հայ-թուրքական սահմանագծի վերաբերյալ

1) 1-ա, 2-բ, 3-դ, 4-գ, 5-զ	3) 1-գ, 2-զ, 3-ե, 4-բ, 5-ա
2) 1-զ, 2-ա, 3-գ, 4-ե, 5-բ	4) 1-զ, 2-ա, 3-դ, 4-գ, 5-բ

46. Տարեթվերը համապատասխանեցնել իրադարձություններին.

- 1) Էջմիածնի վանքը փակելու, կաթողիկոսությունը վերացնելու մասին ՀԿ(բ)Կ կենտրոնի որոշման ընդունումը
- 2) խորհրդային իշխանության՝ Հայոց եկեղեցու կողմից Մեծ եղեռնի օրվա՝ ապրիլի 24-ի նշումն արգելող որոշման ընդունումը
- 3) Դաշնակցության երիտասարդական միության «ինքնավերացման» համագումարը

- 4) Ստալինի 50-ամյակի նշումը և անձի պաշտամունքի բացահայտ դառնալը
 5) ՀԿ(Բ)Կ կենտկոմի առաջին քարտուղար Աղասի Խանջյանի սպանությունը

ա. 1926 թ.
 բ. 1936 թ.
 գ. 1933 թ.

դ. 1924 թ.
 ե. 1929 թ.
 զ. 1938 թ.

- 1) 1-ա, 2-գ, 3-դ, 4-ե, 5-զ
 2) 1-դ, 2-գ, 3-ա, 4-ե, 5-բ

- 3) 1-ե, 2-ա, 3-գ, 4-բ, 5-դ
 4) 1-զ, 2-ա, 3-դ, 4-ե, 5-բ

47. Հայկական ազգային դիվիզիաների անվանումները համապատասխանեցնել դրանց հետ կապված փաստերին.

- 1) մասնակցել է Թամանյան թերակղզու ազատագրմանը
 2) պաշտպանել է Խորհրդային Հայաստանի՝ Թուրքիայի հետ սահմանը
 3) Կերչի մարտերում զոհվել է նրա հրամանատարը
 4) մասնակցել է Ստալինգրադի ճակատամարտին

ա. 408-րդ հրաձգային դիվիզիա
 բ. 390-րդ դիվիզիա
 գ. 76-րդ լեռնահրաձգային դիվիզիա
 դ. 261-րդ հրաձգային դիվիզիա
 ե. 89-րդ հրաձգային դիվիզիա

- 1) 1-դ, 2-ա, 3-ե, 4-գ
 2) 1-ե, 2-դ, 3-բ, 4-գ

- 3) 1-զ, 2-ա, 3-ե, 4-բ
 4) 1-ե, 2-դ, 3-բ, 4-ա

48. Հայազգի զորահրամանատարների անունները համապատասխանեցնել իրենց կոչումներին.

- 1) ԽՍՀՄ մարշալ, կրկնակի հերոս
 2) ավիացիայի մարշալ
 3) ինժեներական զորքերի մարշալ
 4) զրահատանկային զորքերի գլխավոր մարշալ

ա. Իվան Իսակով
 բ. Սերգեյ Ագանով (Ագանյան)
 գ. Համազասպ Բաբաջանյան
 դ. Արմենակ Խանփերյանց (Սերգեյ Խուդյակով)
 ե. Հովհաննես Բաղդամյան

- 1) 1-դ, 2-ա, 3-բ, 4-գ
 2) 1-ե, 2-դ, 3-բ, 4-գ

- 3) 1-զ, 2-ա, 3-ե, 4-բ
 4) 1-ե, 2-դ, 3-բ, 4-ա

49. Կատարել համապատասխանեցում.

- 1) Հայկազ Խաչատրյան, Ստեփան Զատիկյան
- 2) Իգոր Մուրադյան, Վաչե Սարուխանյան
- 3) Պարույր Հայրիկյան, Աշոտ Նավասարդյան
- 4) Սոս Սարգսյան, Վիկտոր Համբարձումյան

ա. ի նշան բողոքի արտահայտության՝ հացադուլի հայտարարումը Մոսկվայում

բ. «Ղարաբաղ» կոմիտեի ստեղծումը

գ. Ազգային միացյալ կուսակցության (ԱՄԿ) ստեղծումը

դ. «Յոթ հայրենասերներ» անվամբ հայտնի «Հայկական երիտասարդական միության» գործունեությունը

ե. «Երկունք» թերթի հրատարակումը

1) 1-գ, 2-ա, 3-բ, 4-դ

3) 1-բ, 2-դ, 3-ե, 4-ա

2) 1-ա, 2-բ, 3-գ, 4-դ

4) 1-գ, 2-բ, 3-ե, 4-ա

50. Պաշտոնները համապատասխանեցնել գործիչների անուններին.

1) Սերգեյ Կիրով

4) Սահակ Տեր-Գաբրիելյան

2) Ներսիկ Ստեփանյան

5) Գրիգոր Հարությունյան

3) Լավրենտի Բերիա

ա. Հայաստանի մարքսիզմ-լենինիզմի ինստիտուտի տնօրեն

բ. ՀԿ(բ)Կ կենտկոմի առաջին քարտուղար

գ. Հայաստանի ներքին գործերի ժողկոմ

դ. Անդրկովկասի կուսակցական երկրային կոմիտեի առաջին քարտուղար

ե. Հայաստանի Ժողկոմխորհի նախագահ

զ. Լենինգրադի կուսմարզկոմի առաջին քարտուղար

1) 1-ա, 2-բ, 3-դ, 4-գ, 5-զ

3) 1-գ, 2-զ, 3-ե, 4-բ, 5-ա

2) 1-գ, 2-ա, 3-զ, 4-ե, 5-բ

4) 1-գ, 2-ա, 3-դ, 4-ե, 5-բ

51. Որոշումները համապատասխանեցնել դրանց ընդունման տարեթվերին.

1) 1991 թ. սեպտեմբերի 2

3) 1988 թ. մայիսի 31

2) 1989 թ. դեկտեմբերի 1

4) 1989 թ. նոյեմբերի 28

ա. «Լեռնային Ղարաբաղի մարզում իրադրությունը կարգավորելու միջոցառումների մասին» ԽՍՀՄ Գերագույն խորհրդի որոշումը

բ. «Ղարաբաղ» կոմիտեի վերանվանվելը «Ղարաբաղյան շարժման Հայաստանի կոմիտե»-ի

գ. «Հոչակազիր Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության հռչակման մասին» որոշումը

դ. «ՀՀԾ ծրագիրն ու կանոնադրությունը ընդունելու մասին» որոշումը

ե. ՀԽՍՀ ԳԽ արտահերթ նստաշրջանի «Հայկական ԽՍՀ-ի և Լեռնային Ղարաբաղի վերամիավորման մասին» համատեղ որոշումը

1) 1-գ, 2-դ, 3-ա, 4-բ

3) 1-դ, 2-բ, 3-ա, 4-գ

2) 1-գ, 2-ե, 3-բ, 4-ա

4) 1-ա, 2-դ, 3-բ, 4-ե

52. Գործիչների անունները համապատասխանեցնել մեջբերված խոսքերին.

- 1) «Մենք չենք կարող երբևիցե հրաժարվել հողային պահանջներից, որոնք մեզ համար անհրաժեշտություն են, մեր կենսունակության և ապրելու կարելիության առաջին պայմանը»:
- 2) «Լեոնային Ղարաբաղը մշտնջենապես բնակեցված է եղել հայերով և նրանց հայրենիքի մի հատվածն է, որը, Ստալինի մեղքով հայտնվելով Ադրբեջանի կազմում, 65 տարի շարունակ ենթարկվել է ստորացման, վիրավորանքների ու ամեն տեսակի ճնշումների...»:
- 3) «Մենք հաստատակամորեն կձգտենք մեր առաջադրած հարցի դրական լուծմանը, որը կենսական նշանակություն ունի ամբողջ հայ ժողովրդի հետագա զարգացման համար»:
- 4) «...Հայոց ազգային խորհուրդն իրեն հայտարարում է հայկական գավառների գերագույն և միակ իշխանությունը՝ որոշ ծանրակշիռ պատճառներով թողնելով մոտիկ օրերում կազմելու հայոց ազգային կառավարություն...»:

- ա. Յակով Զարոբյան
- բ. Ասքանազ Մռավյան
- գ. Գրիգոր Հարությունյան

- դ. Նիկոլ Աղբալյան
- ե. Հենրիխ Պողոսյան

- 1) 1-ա, 2-բ, 3-գ, 4-դ
- 2) 1-բ, 2-դ, 3-գ, 4-ե

- 3) 1-ա, 2-բ, 3-դ, 4-գ
- 4) 1-բ, 2-ե, 3-գ, 4-դ

53. 1991 թ. տեղի ունեցած իրադարձությունները համապատասխանեցնել ամսաթվերին.

- 1) դեկտեմբերի 25
- 2) սեպտեմբերի 21
- 3) հոկտեմբերի 16

- 4) մարտի 17
- 5) դեկտեմբերի 8

- ա. Հայաստանի Հանրապետության անկախության հանրաքվեի անցկացումը
- բ. ԽՍՀՄ-ի վերացման և ԱՊՀ-ի ստեղծման մասին հայտարարությունը
- գ. խորհրդային ինքնիշխան հանրապետությունների միություն ստեղծելու մասին պայմանագրի հանդիսավոր ստորագրումը
- դ. առաջին համաժողովրդական նախագահական ընտրությունների անցկացումը Հայաստանում
- ե. ԽՍՀՄ պահպանման վերաբերյալ հանրաքվեի անցկացումը
- զ. ԽՍՀՄ նախագահի լիազորությունները կամավոր վայր դնելու մասին Մ. Գորբաչովի դիմումի հրապարակումը

- 1) 1-ա, 2-բ, 3-դ, 4-գ, 5-զ
- 2) 1-բ, 2-ա, 3-գ, 4-ե, 5-դ

- 3) 1-գ, 2-զ, 3-ե, 4-բ, 5-ա
- 4) 1-գ, 2-ա, 3-դ, 4-ե, 5-բ

54. Կատարել համապատասխանեցում.

- 1) Շուշիի ազատագրման ժամանակ հայկական կողմի վիրավորների թիվը
- 2) Շուշիի ազատագրման ժամանակ զոհված հայ քաջերի թիվը
- 3) Շուշիի համար մղված մարտերում թշնամու զինյալների թիվը
- 4) Շուշիի ազատագրմանը մասնակցած հայկական ուժերի ընդհանուր թիվը

ա. 2300

գ. 300

ե. 120

բ. 1700

դ. 70

1) 1-ե, 2-դ, 3-ա, 4-բ

3) 1-բ, 2-դ, 3-ա, 4-գ

2) 1-ա, 2-ե, 3-դ, 4-բ

4) 1-ե, 2-բ, 3-ա, 4-գ

55. Գործիչների անունները համապատասխանեցնել նրանց հետ կապված փաստերին.

- 1) Հայկական հարցի քննարկման վերաբերյալ ՄԱԿ-ի ամբիոնից 1965 թ. հոկտեմբերին արված կոչը
- 2) Հայաստանի Հանրապետության պատվիրակության մասնակցությունը Լոնդոնի կոնֆերանսին
- 3) Հայկական բարեգործական ընդհանուր միության (ՀԲԸՄ) հիմնադրումը
- 4) Հայկական հարցի արդարացի լուծման համար ՄԱԿ-ի անդրանիկ կոնֆերանսին հուշագրի ներկայացումը

ա. Արամ Մանուկյան

դ. Ավետիս Ահարոնյան

բ. Պողոս Նուբար փաշա

ե. Կիպրիանու

գ. Սիմոն Վրացյան

1) 1-դ, 2-ա, 3-բ, 4-գ

3) 1-գ, 2-բ, 3-ե, 4-ա

2) 1-ե, 2-դ, 3-բ, 4-գ

4) 1-ե, 2-դ, 3-բ, 4-ա

56. Տարեթվերը համապատասխանեցնել իրադարձություններին.

- 1) Լոնդոնի կոնֆերանսը
- 2) Հայկական բարեգործական ընդհանուր միության (ՀԲԸՄ) հիմնադրումը
- 3) Լոզանի կոնֆերանսի բացումը
- 4) ԱՄՆ պետքարտուղարի տեղակալին հայկական հողային պահանջների վերաբերյալ հուշագիր ներկայացնելը
- 5) Խորհրդային Հայաստան սփյուռքահայության ներգաղթի մասին ԽՍՀՄ կառավարության որոշումը և արտասահմանից ներգաղթող հայերի ընդունման կոմիտեի ստեղծումը

ա. 1906 թ.

դ. 1922 թ.

բ. 1945 թ.

ե. 1947 թ.

գ. 1923 թ.

զ. 1921 թ.

1) 1-գ, 2-ա, 3-զ, 4-ե, 5-դ

3) 1-ե, 2-ա, 3-զ, 4-բ, 5-դ

2) 1-դ, 2-զ, 3-ա, 4-ե, 5-բ

4) 1-զ, 2-ա, 3-դ, 4-ե, 5-բ

57. Հայ գիտնականների անունները համապատասխանեցնել իրենց գործունեության բնագավառներին.

- 1) երկրաբանություն
- 2) արևելագիտություն
- 3) աստղաֆիզիկա

- 4) քիմիա
- 5) պատմագիտություն

- ա. Հովսեփ Օրբելի
բ. Աշոտ Հովհաննիսյան
գ. Մարկ Գրիգորյան

- դ. Վիկտոր Համբարձումյան
ե. Ստեփան Ղամբարյան
զ. Հովհաննես Կարապետյան

- 1) 1-ա, 2-բ, 3-դ, 4-զ, 5-զ
- 2) 1-բ, 2-ա, 3-զ, 4-ե, 5-դ

- 3) 1-զ, 2-զ, 3-ե, 4-բ, 5-ա
- 4) 1-զ, 2-ա, 3-դ, 4-ե, 5-բ

58. Հայ արվեստագետների անունները համապատասխանեցնել իրենց մասնագիտություններին.

- 1) քանդակագործ
- 2) ռեժիսոր
- 3) դերասան

- 4) կոմպոզիտոր
- 5) նկարիչ

- ա. Լևոն Քալանթարյան
բ. Գրիգոր Խանջյան
գ. Մարկ Գրիգորյան

- դ. Բաբկեն Ներսիսյան
ե. Առնո Բաբաջանյան
զ. Արա Սարգսյան

- 1) 1-ա, 2-բ, 3-դ, 4-զ, 5-զ
- 2) 1-բ, 2-ա, 3-զ, 4-ե, 5-դ

- 3) 1-զ, 2-զ, 3-ե, 4-բ, 5-ա
- 4) 1-զ, 2-ա, 3-դ, 4-ե, 5-բ

59. Մշակութային գործիչների անունները համապատասխանեցնել իրենց ստեղծագործություններին.

- 1) «Միքայել Նալբանդյան» մոնումենտալ ստեղծագործություն
- 2) «Սասունցի Դավիթ» մոնումենտալ ստեղծագործություն
- 3) «Ծնողներս», «Սպասում» կտավներ
- 4) «Իմ ժողովրդի պատմության տարեթվերից» նկարաշար
- 5) «Կոմիտասի վերջին գիշերը» նկարաշար

- ա. Երվանդ Քոչար
բ. Սարգիս Մուրադյան
գ. Հարություն Կալենց

- դ. Մինաս Ավետիսյան
ե. Գրիգոր Խանջյան
զ. Նիկողայոս Նիկողոսյան

- 1) 1-ե, 2-ա, 3-բ, 4-զ, 5-դ
- 2) 1-զ, 2-զ, 3-դ, 4-բ, 5-ե

- 3) 1-ա, 2-ե, 3-զ, 4-դ, 5-բ
- 4) 1-զ, 2-ա, 3-դ, 4-ե, 5-բ

7-II. Կարճ (վանդակավոր) պատասխանով առաջադրանքներ

1. Կատարել համապատասխանեցում.

- ա. Արարայի ճակատամարտը
- բ. Այնթափի պաշարման սկիզբը քենալական զորքերի կողմից
- գ. Հաճընի նվաճումը և հայ բնակչության կոտորածները
- դ. Կիլիկիայի ինքնավարության հռչակումը
- ե. Ֆրանս-թուրքական պայմանագրի կնքումը Անկարայում

1) 1921 թ. հոկտեմբերի 20	4) 1918 թ. սեպտեմբերի 19
2) 1920 թ. հոկտեմբերի կեսեր	5) 1920 թ. նոյեմբերի 29
3) 1920 թ. ապրիլի 1	6) 1920 թ. օգոստոսի 4

2. Կատարել համապատասխանեցում.

- ա. «Ռուս-թուրքական բարեկամության և եղբայրության մասին» պայմանագրի կնքումը Մոսկվայում
- բ. Լեռնային Ղարաբաղի Ինքնավար Մարզի ստեղծումը
- գ. Համազանգեզուրյան երկրորդ համագումարը Տաթևի վանքում
- դ. հայ-թուրքական սահմանագծի վերաբերյալ ԱՄՆ-ի նախագահ Վիլսոնի իրավարար որոշման հայտնումը
- ե. Լեռնային Ղարաբաղի հռչակումը ՀՀ անբաժանելի մաս

1) 1922 թ. փետրվարի 3	4) 1923 թ. հուլիսի 7
2) 1920 թ. ապրիլի 25	5) 1921 թ. ապրիլի 27
3) 1921 թ. մարտի 16	6) 1920 թ. նոյեմբերի 22

3. Կատարել համապատասխանեցում.

- ա. Երևանի արհեստական կաուչուկի գործարանի կառուցման սկիզբը
- բ. Լենինականի հէկի գործարկումը
- գ. Երևանի գինու-կոնյակի «Արարատ» գործարանի վերագործարկումը
- դ. Հայաստանի գրողների միության ստեղծումը
- ե. «Մեծ բեկման տարին» հոդվածի տպագրումը

1) 1928 թ.	3) 1929 թ.	5) 1921 թ.
2) 1933 թ.	4) 1923 թ.	6) 1932 թ.

4. Փաստերը համապատասխանեցնել հայկական ազգային դիվիզիաների անուններին.

ա. 76-րդ լեռնահրաձգային դիվիզիա	դ. 409-րդ հրաձգային դիվիզիա
բ. 390-րդ դիվիզիա	ե. 89-րդ հրաձգային դիվիզիա
գ. 408-րդ հրաձգային դիվիզիա	

- 1) Կազմավորվել է ՀՀ բանակի, ապա Հայկական կարմիր բանակի վերակառուցման արդյունքում:
- 2) Փակել է գերմանական զորքերի ճանապարհը դեպի Անդրկովկաս Նովոռոսիյսկ-Տուապսե շրջանում:

- 3) Մարտական ուղին ձգվել է Մոզդոկից մինչև Ռումինիա, Հունգարիա, Ավստրիա, Չեխոսլովակիա:
- 4) 1942 թ. մարտի սկզբներին մասնակցել է Կերչի մարտերին:
- 5) Դիվիզիայի անձնակազմից 18 հոգի արժանացել են ԽՍՀՄ հերոսի կոչման:
- 6) Թամանյան թերակղզու ազատագրման գործում ունեցած հերոսական մասնակցության համար շնորհվել է Թամանյան անունը:

5. Կատարել համապատասխանեցում.

ա. 1940 թ. հունվարի 15	դ. 1941 թ. հունիսի 22
բ. 1942 թ. հունիսի 14	ե. 1945 թ. հուլիսի 2
գ. 1939 թ. սեպտեմբերի 1	

- 1) Հայրենական մեծ պատերազմի սկիզբը
- 2) 409-րդ հրաձգային դիվիզիայի կազմացումը Հունգարիայում
- 3) Կարապետ Սիմոնյանին ԽՍՀՄ հերոսի կոչում շնորհելը
- 4) Երկրորդ համաշխարհային պատերազմի ավարտը
- 5) Երկրորդ համաշխարհային պատերազմի սկիզբը
- 6) ԽՍՀՄ պաշտպանության ժողկոմի հրամանով 390-րդ դիվիզիայի կազմացումը

6. Կատարել համապատասխանեցում.

ա. շուրջ 800	դ. շուրջ 2100
բ. շուրջ 500	ե. 15000
գ. 3620	

- 1) 1930-ական թթ. Հայաստանում բռնությունների ենթարկված մարդկանց թիվը
- 2) 1937 թ. վերջի դրությամբ Հայաստանում փակված եկեղեցիների թիվը
- 3) 1920-1930-ական թթ. Հայաստանում կոմունիստների թիվը
- 4) 1932 թ. սկզբին առանց դատաքնության ու դատարանի վճիռների գնդակահարված մարդկանց թիվը
- 5) 1949 թ. Անդրկովկասի հանրապետություններից Ալթայի երկրամաս աքսորված հայ ընտանիքների թիվը
- 6) 1932 թ. սկզբին առանց դատաքնության ու դատարանի վճիռների ազատագրված ենթարկված մարդկանց թիվը

7. Կատարել համապատասխանեցում.

ա. Հայկական տարածքների հարցի քննարկումը Պոտսդամի կոնֆերանսում
բ. ԽՄԿԿ XX համագումարի բացումը
գ. ԽՍՀՄ կառավարության կողմից 1925 թ. խորհրդա-թուրքական բարեկամության պայմանագրի չեղյալ հայտարարելը
դ. Թուրքիայից տարածքային պահանջներ չունենալու մասին խորհրդային կառավարության կողմից պաշտոնապես հայտարարելը
ե. Ազգային միացյալ կուսակցության (ԱՄԿ) ստեղծումը

1) 1945 թ. մարտի 19	4) 1945 թ. հուլիսի 22-23
2) 1953 թ. մայիսի 30	5) 1956 թ. փետրվարի 14
3) 1953 թ. մարտի 5	6) 1966 թ. ապրիլի 24

8. 1989 թ. տեղի ունեցած իրադարձությունները համապատասխանեցնել ամսաթվերին.

- ա. դեկտեմբերի 1
- բ. նոյեմբերի 4
- գ. մայիսի 25

- դ. օգոստոսի 16
- ե. հունվարի 9

- 1) Հայոց համազգային շարժման առաջին համագումարի բացումը
- 2) ԽՍՀՄ ժողովրդական պատգամավորների 1–ին համագումարի բացումը
- 3) «Ղարաբաղ» կոմիտեի մի շարք անդամների կալանավորումը և տեղափոխումը Մոսկվա
- 4) պարետային ժամի հայտարարումը Երևանում
- 5) Լեռնային Ղարաբաղի ազգաբնակչության լիազոր ներկայացուցիչների համագումարի հրավիրումը
- 6) ՀԽՍՀ ԳԽ արտահերթ նստաշրջանի կողմից «Հայկական ԽՍՀ–ի և Լեռնային Ղարաբաղի վերամիավորման մասին» համատեղ որոշման ընդունումը

9. Տարեթվերը համապատասխանեցնել Արցախյան ազատագրական պատերազմի հետ կապված իրադարձություններին.

- ա. հայկական ուժերի մուտքը Լաչին
- բ. Քելբաջարի շրջանի հյուսիսային մասի և Օմարի բարձրադիր լեռնանցքի ազատագրումը
- գ. Կրկժանի ազատագրումը
- դ. Շուշիի ազատագրումը
- ե. հայկական ուժերի հաղթանակը Աղդամի մոտ

- 1) 1992 թ. հունվարի 19–20
- 2) 1992 թ. մայիսի 8–9
- 3) 1994 թ. մայիսի 12
- 4) 1992 թ. մայիսի 18
- 5) 1993 թ. հուլիսի 23
- 6) 1994 թ. փետրվարի 18

10. Կատարել համապատասխանեցում.

- ա. Թաթուլ Կրպեյան
- բ. Մոնթե Մելքոնյան
- գ. Արկադի Տեր–Թադևոսյան

- դ. Սիմոն Աչիբգյոզյան
- ե. Աշոտ Ղուլյան (Բեկոր)

- 1) 1993 թ. Մարտունաշենի պաշտպանության ղեկավարը
- 2) 1991 թ. Մարտունաշենի պաշտպանության ղեկավարը
- 3) 1991 թ. գետաշենցիների հերոսական պայքարի ղեկավարը
- 4) 1992 թ. ԼՂՀ ինքնապաշտպանական ուժերի հրամանատարը
- 5) 1993 թ. Մարտունիի ուղղությամբ մարտնչող հայկական զորամասերի ղեկավարը
- 6) 1992 թ. Խոջալուի ուղղությամբ հայերի ռազմական գործողությունների ղեկավարը

11. Կատարել համապատասխանեցում.

- ա. 1991 թ. մարտի 17
- բ. 2008 թ. սեպտեմբերի 6
- գ. 2005 թ. նոյեմբերի 27

- դ. 2009 թ. հոկտեմբերի 10
- ե. 2015 թ. հունվարի 29

- 1) Հայաստանի և Թուրքիայի միջև «Երկկողմ դիվանագիտական հարաբերությունների հաստատման և զարգացման մասին» արձանագրությունների ստորագրումը
- 2) «Հայոց ցեղասպանության 100-րդ տարելիցի համահայկական հռչակագրի» ընդունումը
- 3) ԽՍՀՄ-ի պահպանման վերաբերյալ հանրաքվեի անցկացումը
- 4) «Ակոս» թերթի խմբագիր Հրանտ Դինքի սպանությունը
- 5) ՀՀ Սահմանադրության փոփոխությունների հաստատումը
- 6) Հայաստանի և Թուրքիայի ֆուտբոլային հավաքականների հանդիպումը («ֆուտբոլային դիվանագիտություն»)

12. Պաշտոնները համապատասխանեցնել գործիչների անուններին.

ա. Արթուր Մկրտչյան	1) ՀՀ վարչապետ
բ. Կարեն Դեմիրճյան	2) ՀԿ(Ք)Կ կենտկոմի առաջին քարտուղար
գ. Վազգեն Սարգսյան	3) ՀՀ Ազգային ժողովի նախագահ
դ. Րաֆֆի Հովհաննիսյան	4) ԼՂՀ նախագահ
ե. Աղասի Խանջյան	5) «Ժառանգություն» կուսակցության նախագահ
	6) ԼՂՀ Գերագույն խորհրդի առաջին նախագահ

13. Կատարել համապատասխանեցում.

- ա. «Տրանսիլվանիա» շոգենավով հայ առաջին հայրենադարձների խմբի ժամանումը Բաթում
  - բ. սփյուռքահայերի ներգաղթը դադարեցնելու մասին ԽՍՀՄ կառավարության որոշման ընդունումը
  - գ. Հայկական համաշխարհային կոնգրեսի բացումը Նյու Յորքում
  - դ. ՀԽՍՀ նախարարների խորհրդին առընթեր ներգաղթի կոմիտեի գործունեության դադարեցումը
  - ե. ՄԱԿ-ի ամբիոնից Կիպրոսի արտաքին գործերի նախարարի՝ Հայկական հարցը քննարկելու մասին արված կոչը
1) 1947 թ. ապրիլ	4) 1946 թ. հունիս
2) 1949 թ. օգոստոս	5) 1965 թ. հոկտեմբեր
3) 1969 թ. մայիս	6) 1948 թ. սեպտեմբեր

14. Կատարել համապատասխանեցում.

- ա. Ազգերի լիգա
  - բ. Լոզանի կոնֆերանս
  - գ. Հայկական համաշխարհային կոնգրես
  - դ. Անկարայում Թուրքիայի և Ֆրանսիայի միջև կնքված համաձայնագիր
  - ե. Լոնդոնի կոնֆերանս
- 1) Կիլիկիային ինքնավարություն տրամադրելու վերաբերյալ հայկական պատվիրակությունների պահանջի ներկայացումը
  - 2) Կիլիկիայի հանձնումը Թուրքիային
  - 3) հայկական հողային պահանջների վերաբերյալ փաստաթղթի պատրաստումը և

- հանձնումը ԱՄՆ պետքարտուղարի տեղակալին
- 4) Թուրքիայում հայերի «ազգային օջախ» ստեղծելու առաջարկի մերժումը Թուրքիայի արտգործնախարար Իսմեթ փաշայի կողմից
  - 5) համաշխարհային հանրությանը 1915–1923 թթ. Թուրքիայի իրականացրած քաղաքականությանը ծանոթացնելու նպատակով համազգային կենտրոնական մարմնի ստեղծումը
  - 6) հայերի համար «ազգային օջախի» ստեղծման մասին որոշման ընդունումը

15. Կատարել համապատասխանեցում.

ա. Երվանդ Քոչար	դ. Շարա Տալյան
բ. Արուս Ոսկանյան	ե. Լևոն Քալանթարյան
գ. Մինաս Ավետիսյան	
1) կոմպոզիտոր	4) դերասան
2) քանդակագործ	5) ռեժիսոր
3) երգիչ	6) գեղանկարիչ

16. Կատարել համապատասխանեցում.

- ա. «Սասունցի Դավիթ» էպոսի համահավաք տեքստի մշակումը և հրատարակումը
- բ. սինթետիկ կաուչուկի արտադրության հիմնադրումը
- գ. եռագույն հեռուստատեսության ստեղծումը
- դ. Բյուրականի աստղադիտարանի վերածումը աշխարհում աստղագիտության ոլորտի գիտահետազոտական խոշոր կենտրոնի
- ե. Զվարթնոց տաճարի հատակագծի վերականգնումը
- 1) Ստեփան Ղամբարյան, Լևոն Ռոտինյան
  - 2) Հովհաննես Ադամյան
  - 3) Մանուկ Աբեղյան, Կարապետ Մելիք–Օհանջանյան
  - 4) Մկրտիչ Ներսիսյան
  - 5) Վիկտոր Համբարձումյան
  - 6) Թորոս Թորամանյան

17. Կատարել համապատասխանեցում.

ա. Հովսեփ Օրբելի	դ. Ֆրանց Լևինսոն–Լեսինգ
բ. Լևոն Քալանթարյան	ե. Վարդան Աճեմյան
գ. Վիկտոր Համբարձումյան	
1) Լենինականի (Գյումրու) պետական թատրոնի առաջին ռեժիսորը	
2) Հայաստանի գրողների միության առաջին նախագահը	
3) ԽՍՀՄ գիտությունների ակադեմիայի հայկական մասնաճյուղի՝ Արմֆանի երկրորդ նախագահը	
4) 1947 թ. ընտրված՝ Հայաստանի գիտությունների ակադեմիայի նախագահը	
5) ԽՍՀՄ գիտությունների ակադեմիայի հայկական մասնաճյուղի՝ Արմֆանի առաջին նախագահը	
6) Գ. Սունդուկյանի անվան դրամատիկական թատրոնի առաջին գլխավոր ռեժիսորը	

18. Իրադարձությունները համապատասխանեցնել տարեթվերին.

- ա. Մոսկվայի ռուս-թուրքական երկրորդ կոնֆերանսի սկիզբը
- բ. հայ-թուրքական սահմանագծի վերաբերյալ ԱՄՆ-ի նախագահ Վիլսոնի իրավարար վճռի հայտնումը
- գ. Անդրկովկասյան սեյմի լուծարումը
- դ. Լեռնահայաստանի վերանվանումը Հայաստանի Հանրապետություն
- ե. Անկարայում ֆրանս-թուրքական պայմանագրի կնքումը

- 1) 1918 թ. մայիսի 26
- 2) 1921 թ. հոկտեմբերի 20
- 3) 1921 թ. փետրվարի 26

- 4) 1920 թ. նոյեմբերի 22
- 5) 1920 թ. օգոստոսի 24
- 6) 1921 թ. հունիսի 1

19. Կատարել համապատասխանեցում.

- ա. Գրիգոր Եղիազարյան
- բ. Նիկողայոս Բունիաթյան
- գ. Հրաչյա Աճառյան

- դ. Աշոտ Հովհաննիսյան
- ե. Շարա Տալյան

- 1) լեզվաբան
- 2) դերասան
- 3) ճարտարապետ

- 4) երգիչ
- 5) կոմպոզիտոր
- 6) պատմաբան

8. ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՓԱՍՏԱՐԿՆԵՐԻ, ՊՆԴՈՒՄՆԵՐԻ ՀԱՄԱԴՐՈՒՄ ԵՎ ԽՄԲԱՎՈՐՈՒՄ

8-1. Պատմական փաստարկների, պնդումների համադրում և խմբավորում

1. ՀՀ-ում 1920 թ. ստեղծված նահանգներն են՝

- 1) Սյունյաց, Վանանդի, Գուգարքի, Արարատյան
- 2) Շիրակի, Սյունյաց, Արարատյան, Վանանդի
- 3) Արարատյան, Վանանդի, Նախիջևանի, Կոտայքի
- 4) Կարսի, Շիրակի, Արարատյան, Գուգարքի

2. Տրված պնդումներից որո՞նք են ճիշտ.

ա. Հայաստանի առաջին հանրապետության խորհրդարանի ընտրություններին մասնակցելու իրավունք ունեին 18 տարին լրացած ՀՀ քաղաքացիները՝ առանց սեռի, ազգության և կրոնական խտրականության, ընդհանուր, գաղտնի, հավասար և բազմաստիճան քվեարկությամբ:

բ. Բաթումի պայմանագրով Թուրքիային անցան Սուրմալուն, Կարսը, Ախալցխան, Նախիջևանը, Չանգեզուրը:

գ. 1920 թ. կեսերին ՀՀ տարածքը կազմում էր շուրջ 70 հազար քառ. կմ:

դ. Հայաստանի առաջին հանրապետության ընտրովի խորհրդարանն ուներ 80 անդամ:

ե. Խորհրդային իշխանությունը Հայաստանում քաղաքական բնույթի հետապնդումներ և բռնություններ չգործադրեց միայն հայկական բանակի սպայակազմի նկատմամբ:

զ. Թիֆլիսում համապատասխան հանձնաժողովում Ա. Բեկզադյանն առաջարկում էր ՀԽՍՀ-ին միացնել Լոռին, Լեռնային Ղարաբաղը և Ախալքալաքի գավառը:

է. Կարսի կոնֆերանսում թույլատրվում էին Կովկասի հանրապետությունների մեկուսի ելույթները:

1) ա, դ, է

2) գ, ե, զ

3) բ, գ, ե

4) գ, դ, զ

3. Տրված պնդումներից որո՞նք են ճիշտ.

ա. Մուսավաթական Ադրբեջանը, ոգևորվելով Անդրկովկասում Թուրքիայի նվաճողական քաղաքականությունից, հավակնություններ դրսևորեց հայկական տարածքներ Շարուր-Դարալագյազի, Չանգեզուրի, Ղարաբաղի, Կարսի և Լոռու նկատմամբ:

բ. Բաթումի պայմանագրով հայկական կողմը պետք է լուծարեր հայկական բոլոր զորամասերը:

գ. Թուրքական զորքերի հարձակումը դեպի Բաքու սկսվեց 1918 թ. մայիսին, սակայն մինչև հոկտեմբեր ամիսը նրանց չհաջողվեց գրավել քաղաքը:

դ. Գերմանիան դրականորեն վերաբերվեց Բաթումի պայմանագիրը վերանայելու հարցին, որովհետև նա ցանկանում էր Անդրկովկասը պահել իր ազդեցության ոլորտում:

ե. Հայ-վրացական հաշտության համաձայն՝ «Լոռու չեզոք գոտում» տեղակայվեցին անգլիական զորամասեր:

զ. «Լոռու չեզոք գոտում» սահմանվեց հատուկ կառավարում, որն իրականացվելու էր Հայաստանի և Վրաստանի լիազոր ներկայացուցիչների համատեղ ղեկավարությամբ և անգլիացի գեներալ-նահանգապետի ընդհանուր վերահսկողությամբ:

է. Բաթումի պայմանագրի համաձայն՝ ՀՀ-ն պահպանեց Առանձին հայկական կորպուսը:

ը. Սևրի պայմանագրի համաձայն՝ հայ-վրացական սահմանը որոշելու էր ԱՄՆ-ի նախագահ Վիլսոնը:

թ. Թուրք-հայկական պատերազմի ժամանակ Թիֆլիսում կնքված հայ-վրացական համաձայնագրով երեք ամսով «Լոռու չեզոք գոտի» մտցվեցին վրացական զորքեր:

1) դ, գ, թ 2) ա, գ, ը

3) բ, դ, է

4) ե, գ, թ

4. Տրված փաստարկներից որո՞նք են ճիշտ.

1) Շուշիում կայացած արցախահայության առաջին համագումարը երկրամասը հոչակեց անկախ վարչաքաղաքական միավոր և կազմեց «Ղարաբաղի ժողովրդական կառավարությունը»:

2) Մուրրուսի զինադադարից հետո Կիլիկիան զինագրավվեց ֆրանսիական զորքերի կողմից, իսկ 1919 թ. նոյեմբերին նրանց փոխարինեցին անգլիական զորքերը:

3) Կապիտան Արսեն Շահմազյանը 1919 թ. նոյեմբերին ժամանեց Գորիս և ստանձնեց Արցախի գեներալ-կոմիսարի պաշտոնը:

4) Արսեն Շահմազյանին գեներալ-կոմիսարի պաշտոնում փոխարինեց Սերգեյ Մելիք-Յուլյանը:

5) Բաքվի 1918 թ. ինքնապաշտպանության գործում մեծ դեր ունեցան գեներալ Նազարբեկյանը, Դրոն, Համազասպը, Գրիգորի Կորգանովը և ուրիշներ:

6) Այնթափի ինքնապաշտպանության բարձրագույն խորհրդի նախագահն էր հոգևոր առաջնորդ Պետրոս Սարաճյանը:

7) Մուրրուսի զինադադարից հետո Անդրկովկասում ամրապնդվեցին Անգլիայի դիրքերը:

8) Բաքվի 26 կոմիսարները 1918 թ. սեպտեմբերի 15-ին գնդակահարվեցին անդրկասպյան էսէռական իշխանությունների և անգլիացիների կողմից:

9) Կիլիկիայում 1920 թ. սկզբներին ապրում էր 300 հազար հայ, սակայն տեղում հաստատված ֆրանսիական վարչությունը լուրջ քայլեր չձեռնարկեց հայերի անվտանգությունն ապահովելու համար:

5. Տրված պնդումներից որո՞նք են ճիշտ.

ա. Նախիջևանի կորուստով ՀՀ-ն զրկվում էր Երևան-Ջուլֆա երկաթուղով հարևան Իրանի հետ կապից, խոցելի էին դառնում Ջանգեզուրի արևմտյան սահմանները:

բ. Նժդեհը, որ իր փոքրաթիվ ուժերով հեռացել էր Խուստուփի լեռը, 1920 թ. հոկտեմբերի կեսերից գլխավորեց համաարցախյան ապստամբությունը:

գ. Գեներալ Թոմսոնը 1920 թ. մայիսին դարձավ Բաքվի գեներալ նահանգապետ:

դ. Արցախահայության 9-րդ համագումարը երկրամասը հռչակեց Հայաստանի Հանրապետության անբաժանելի մասը:

ե. Գեներալ Թոմսոնի պահանջով կասեցվեց Անդրանիկի զորախմբի առաջխաղացումը դեպի Շուշի:

զ. Ադրբեջանի խորհրդայնացումից հետո Խորհրդային Ռուսաստանը Հայաստանից պահանջեց անհապաղ իր զորքերը դուրս բերել Զանգեզուրից և Կարսից:

է. Թիֆլիսում ստորագրված հայ-ռուսական համաձայնագրով Ղարաբաղը, Զանգեզուրը և Նախիջևանը հայտարարվում էին Հայաստանի անբաժան տարածքներ:

1) ա, ե, է

2) ա, դ, ե

3) բ, գ, զ

4) գ, դ, ե

6. Ո՞ր նահանգներով էր անցնելու ՀՀ-ի և Թուրքիայի սահմանն ըստ Սևրի պայմանագրի.

1) Էրզրումի, Սեբաստիայի, Վանի, Բիթլիսի

2) Էրզրումի, Տրապիզոնի, Վանի, Բիթլիսի

3) Դիարբեքրի, Խարբերդի, Տրապիզոնի, Սեբաստիայի

4) Դիարբեքրի, Խարբերդի, Վանի, Բիթլիսի

7. Թվարկվածներից որո՞նք են հայկական երկու պատվիրակությունների՝ Տասի խորհրդին ներկայացված Հուշագրում ներառված պահանջներից.

1) Ճանաչել հայ-վրացական գոյություն ունեցող սահմանները:

2) Ճանաչել Միացյալ Հայաստան անկախ պետությունը:

3) Առնվազն 99 տարով դաշնակից պետություններից մեկին հանձնել Հայաստանի մանդատը (հովանավորությունը):

4) Միացյալ Հայաստանը ներառելու էր Արևմտյան Հայաստանի նահանգները (Վան, Բիթլիս, Էրզրում և Տրապիզոն), Կիլիկիայի վեց սանջակները, ինչպես նաև Հայաստանի Հանրապետությունը՝ ընդլայնված սահմաններով:

5) Միացյալ Հայաստանը ներառելու էր Արևմտյան Հայաստանի չորս նահանգները (Վան, Բիթլիս, Էրզրում և Տրապիզոն), ինչպես նաև Հայաստանի Հանրապետությունը՝ ընդլայնված սահմաններով:

6) Առնվազն 20 տարով դաշնակից պետություններից մեկին հանձնել Հայաստանի մանդատը (հովանավորությունը):

7) Պատժի ենթարկել հայկական ջարդերի կազմակերպիչներին, պարտավորեցնել Թուրքիային փոխհատուցելու հայերի կրած վնասները:

8. Տրված պնդումներից որո՞նք են ճիշտ.

1) «Հայկական լեգեոնի» կազմում 1918 թ. նոյեմբեր-դեկտեմբերին կար երկու գումարտակ՝ ավելի քան 3000 զինվոր:

2) Արևմտահայերի առաջին համագումարը բանաձև ընդունեց Միացյալ և ազատ Հայաստան հռչակելու անհրաժեշտության մասին:

3) Հաճընի 1920 թ. ինքնապաշտպանական ուժերի հրամանատարը Ներսես Թավուզյանն էր:

- 4) Միացյալ Հայաստանի հռչակագիրը վճռական քայլ էր հայության երկու հատվածների մերձեցման համար, բայց այն արտաքին քաղաքական որևէ նշանակություն չունեցավ:
- 5) Սան Ռեմոյի կոնֆերանսը հավանություն տվեց միացյալ հայկական պետության ստեղծմանը, սակայն դաշնակիցները շարունակում էին հարցը կապել ԱՄՆ-ի կողմից Հայաստանի մանդատը ստանձնելու խնդրի հետ:
- 6) Կիլիկիայի հայերի կոտորածների պատասխանատվությունը դնելով Մ. Քեմալի և Կ. Պոլսի օսմանյան կառավարության վրա՝ դաշնակիցները գործնական որևէ քայլ չարեցին դրանք դադարեցնելու համար:
- 7) ԱՄՆ-ի Սենատը մերժեց Հայաստանի մանդատը ստանձնելու և այնտեղ ամերիկյան զորքեր ուղարկելու նախագահ Վիլսոնի առաջարկը:
- 8) Ֆրանսիայի վարչապետ Կլեմանսոն համաձայնվեց ստանձնելու հայ-թուրքական սահմանները որոշելու իրավարարի առաքելությունը:

9. Տրված պնդումներից որոնք են ճիշտ.

- 1) Անգլիայի վարչապետ Դ. Լոյդ Ջորջը համաձայնվեց ստանձնելու հայ-թուրքական սահմանները որոշելու իրավարարի առաքելությունը:
- 2) Սան Ռեմոյի կոնֆերանսը հավանություն տվեց միացյալ հայկական պետության ստեղծմանը, սակայն դաշնակիցները շարունակում էին հարցը կապել Ռուսաստանի կողմից Հայաստանի մանդատը ստանձնելու խնդրի հետ:
- 3) Հաճրնի 1920 թ. ինքնապաշտպանության բարձրագույն խորհրդի նախագահն էր Պետրոս Սարաճյանը, զինված ուժերի հրամանատարը՝ Սարգիս Ճեպեճյանը:
- 4) Միացյալ Հայաստանի հռչակագիրը վճռական քայլ էր հայության երկու հատվածների մերձեցման համար, բայց այն արտաքին-քաղաքական որևէ նշանակություն չունեցավ:
- 5) ԱՄՆ-ի Սենատը մերժեց Հայաստանի մանդատը ստանձնելու և այնտեղ ամերիկյան զորքեր ուղարկելու նախագահ Ռուզվելտի առաջարկը:
- 6) Կիլիկիայի հայերի կոտորածների պատասխանատվությունը դնելով Մ. Քեմալի և Կ. Պոլսի օսմանյան կառավարության վրա՝ դաշնակիցները գործնական որևէ քայլ չարեցին դրանք դադարեցնելու համար:

10. Խորհրդային Ռուսաստանի զորքերը 1920 թ. մայիս-օգոստոսին ՀՀ-ից զինագրավեցին՝

- 1) Կարսը, Լոռին, Ղարաբաղը
- 2) Ղարաբաղը, Նախիջևանը, Զանգեզուրը
- 3) Զանգեզուրը, Նախիջևանը, Սուրմալուն
- 4) Սուրմալուն, Կարսը, Ղարաբաղը

11. Թվարկվածներից որոնք են Թիֆլիսի 1920 թ. օգոստոսի 10-ի հայ-ռուսական համաձայնագրի պայմաններից.

- ա. Խորհրդային Ռուսաստանը ճանաչում էր ՀՀ անկախությունը:
- բ. Հայաստանի կառավարությունը հրաժարվում էր միացյալ Հայաստանի պահանջից:
- գ. Խորհրդային Ռուսաստանը խոստանում էր աջակցել ՀՀ-ին Իրանի դեմ պայքարում:

- դ. Հայաստանը համաձայնվում էր, որպեսզի խորհրդային զորքերը ժամանակավորապես զբաղեցնեն Ղարաբաղը, Ջանգեզուրը և Նախիջևանը:
- ե. Խորհրդային Ռուսաստանը ճանաչում էր Լեռնահայաստանի ինքնավարությունը:
- զ. Հայաստանը խոստանում էր աջակցել Ռուսաստանին Արևմուտքի դեմ պայքարում:

- 1) ա, դ
- 2) ա, դ, ե
- 3) գ, ե
- 4) բ, դ, գ

12. Արևելքի ժողովուրդների առաջին համագումարին վերաբերող պնդումներից որո՞նք են ճիշտ.

- ա) Արևելքի ժողովուրդների առաջին համագումարը տեղի ունեցավ Անկարայում և նպաստեց ռուս-թուրքական բարեկամության ամրապնդմանը:
- բ) Համագումարը կարևոր դեր խաղաց Արևելք-Արևմուտք համագործակցությունն ամրապնդելու գործում:
- գ) Արևելքի ժողովուրդների առաջին համագումարի ստեղծած «Քարոզչության և գործողության խորհուրդը» 1920 թ. սեպտեմբերի 18-ին ընդունեց մի բանաձև-փաստաթուղթ, որի հիմնական դրույթներն ամբողջությամբ ուղղված էին ՀՀ-ի և հայ ժողովրդի դեմ:
- դ) Այդ խորհրդի մշակած փաստաթղթի համաձայն՝ Ռուսաստանը՝ որպես փրկարար և հաշտարար, պետք է մտներ Հայաստան և այնտեղ հաստատեր խորհրդային վարչակարգ:
- ե) Այդ բանաձևով առաջարկվում էր հնարավոր բոլոր միջոցներով օգնել քեմալականներին և Հայաստանի վրա նրանց ռազմարշավի միջոցով նպաստել վերջինիս խորհրդայնացմանը:
- զ) Դավադիր այս փաստաթղթի ընդունումից երկու ամիս անց Թուրքիան առանց պատերազմ հայտարարելու ռազմական գործողություններ սկսեց Հայաստանի ու Վրաստանի դեմ:
- է) Համագումարը որոշեց ռազմական և նյութական օգնություն տրամադրել Հայաստանի Հանրապետությանը:

- 1) ա, գ, է
- 2) գ, դ, ե
- 3) բ, դ, ե
- 4) բ, գ, գ

13. Խորհրդային ռբ հանրապետությունների ներկայացուցիչները ստորագրեցին ԽՍՀՄ-ի կազմավորման մասին փաստաթղթերը.

- 1) Ռուսաստանի, Ուկրաինայի, Բելառուսի, Վրաստանի
- 2) Ռուսաստանի, Ուկրաինայի, Հայաստանի, Վրաստանի
- 3) Ռուսաստանի, Ուկրաինայի, Բելառուսի, Անդրդաշնության
- 4) Ռուսաստանի, Բելառուսի, Վրաստանի, Մոլդովայի

14. Տրված պնդումներից որո՞նք են ճիշտ.

- ա. 1921 թ. փետրվարի 22-28-ը ապստամբությունն արագ ընդգրկեց Հայաստանի կենտրոնական մի քանի շրջանները՝ Բաշ Գյառնին, Կոտայքը, Թալինը, Դարալագյազը, Բաշ Ապարանը:
- բ. Փետրվարյան համաժողովրդական ապստամբության ընդհանուր ղեկավարությունը ստանձնել էր Հայ հեղափոխական դաշնակցությունը:

- գ. Անդրկովկասի երեք խորհրդային հանրապետությունների միավորման ձև ընտրվեց համադաշնությունը:
- դ. ՀՍԽՀ պետական ու կուսակցական մարմինները հավատարիմ զորամասերի և «Ազատամարտ» ու «Վարդան զորավար» զրահագնացքների պաշտպանության ներքո հեռացան Աշտարակ-Բաշ Ապարան ուղղությամբ:
- ե. Փետրվարյան ապստամբությունը ճնշելու և Հայաստանում խորհրդային իշխանությունը վերահաստատելու խնդիրը ստանձնեց ՌԿ(Բ)Կ կենտկոմի կովկասյան բյուրոն:

- 1) բ, ե
- 2) բ, գ
- 3) դ, ե
- 4) ա, գ

15. Տրված պնդումներից որոնք են ճիշտ.

- 1) Վրաստանի հեղկոմի նախագահ Պ. Մդիվանին և իր կողմնակիցները գտնում էին, որ Անդրկովկասի Դաշնություն ստեղծելու համար կան իրական նախադրյալներ և կողմ էին դրա ստեղծմանը:
- 2) «Ստալինյան ինքնավարացման ծրագրին» հավանություն տվեցին խորհրդային բոլոր հանրապետությունների կոմկուսները:
- 3) Հայաստանի իշխանությունները դեմ էին Անդրդաշնության ստեղծմանը, որովհետև այն հնարավորություն չէր տա երկիրը ու ժողովրդին արտաքին վտանգներից պաշտպանելու և հասարակական-տնտեսական ծանր վիճակից դուրս բերելու:
- 4) Անդրկովկասի խորհուրդների առաջին համագումարն ընդունեց ԱԽԴՍՀ Սահմանադրությունը և որոշեց մյուս խորհրդային հանրապետությունների հետ միավորվել ԽՍՀՄ-ի կազմում:
- 5) ԱԽՍՀԴՄ-ն գոյատևեց մինչև 1936 թվականը:
- 6) ԽՍՀՄ-ը իրականում ոչ թե դաշնային միություն էր, այլ միաձույլ կենտրոնացված պետություն:

16. Անդրկովկասի հանրապետությունների ներքին սահմանները որոշող հանձնաժողովի՝ Թիֆլիսում գումարված նիստում Խորհրդային Հայաստանի ներկայացուցիչը առաջարկեց ՀՍԽՀ-ին միացնել՝

- 1) Կարսը, Լոռին, Ջավախքը
- 2) Լեռնային Ղարաբաղը, Սյունիքը, Ախալցխան
- 3) Լոռին, Լեռնային Ղարաբաղը, Ախալքալաքի գավառը
- 4) Նախիջևանը, Կարսը, Լոռին

17. Ադրբեջանի հեղկոմը 1920 թ. վերջին արված իր հայտարարությամբ Խորհրդային Հայաստանի հանրապետության մաս էր ճանաչում՝

- 1) Նախիջևանը, Ղազախը և Լեռնային Ղարաբաղը
- 2) Լեռնային Ղարաբաղը, Ղազախը և Զանգեզուրը
- 3) Զանգեզուրը, Ղազախը և Նախիջևանը,
- 4) Լեռնային Ղարաբաղը, Զանգեզուրը և Նախիջևանը

18. Համազանգեզուրյան առաջին համագումարը՝

- 1) երկրամասը հռչակեց Լեռնահայաստան
- 2) Լեռնահայաստանը հռչակեց Ինքնավար Սյունիք
- 3) երկրամասը հռչակեց Ինքնավար Սյունիք
- 4) Լեռնահայաստանը վերանվանեց Հայաստանի Հանրապետություն

19. Տրված պնդումներից որո՞նք են ճիշտ.

- ա. Հայաստանի խորհրդային իշխանությունը, խախտելով դեկտեմբերի 2-ի իշխանափոխության համաձայնագիրը, ձևավորեց միակուսակցական վարչակազմ:
- բ. Հայաստանում խորհրդային վարչակարգը հաստատելու և ամրապնդելու գործընթացը կազմակերպում և ուղղորդում էր Հայաստանի խորհուրդների համագումարը:
- գ. Հայաստանի խորհրդային իշխանությունը առաջին իսկ օրերից սկսեց կիրառել նոր տնտեսական քաղաքականություն:
- դ. Խորհրդային իշխանությունը Հայաստանում քաղաքական հետապնդումներ և բռնություններ գործադրեց նախորդ կառավարության, ազգային կուսակցությունների ճանաչված անդամների, այլախոհների և հայկական բանակի սպայակազմի նկատմամբ:
- ե. Հայաստանում խորհրդային կարգեր «ներդնելու» նպատակով ներքին գործերի և արտաքին գործերի ժողկոմատները սկսեցին բռնություններ գործադրել բնակչության նկատմամբ:
- զ. Գարեգին Նժդեհի գլխավորած Զանգեզուրի ինքնապաշտպանության շնորհիվ այդ երկրամասը մնաց Հայաստանի կազմում:
- է. Թիֆլիսի 1921 թ. նոյեմբերի 6-ի համաձայնագրով Զավախքը մնում էր Խորհրդային Հայաստանին:
- ը. Լենինի նախագծի համաձայն՝ խորհրդային հանրապետությունները պետք է մտնեին ՌՍԴԽՀ-ի կազմը:

- 1) բ, գ, է   2) ա, դ, ը   3) գ, ե, զ   4) ա, դ, զ

20. Տրված պնդումներից որո՞նք են ճիշտ.

- 1) Խորհրդային Հայաստանին Առաջին հանրապետությունից փոխանցվեց հարևան չորս երկրների հետ տարածքային-սահմանային չլուծված խնդիրների «ժառանգությունը»:
- 2) Հայ-վրացական տարածքային խնդիր էր նաև Զավախքի հարցը, որը ՌԿ(Բ)Կ կովկասյան բյուրոյի ջանքերով տրվեց Վրաստանին:
- 3) Հայ-ադրբեջանական տարածքային խնդիրները կապված էին Նախիջևանի, Լեռնային Ղարաբաղի և Զանգեզուրի հետ, որոնք, ի վերջո, բոլորը ՌԿ(Բ)Կ կովկասյան բյուրոյի ջանքերով տրվեցին Ադրբեջանին:
- 4) Զանգեզուրը 1921 թ. գարնան և ամռան ամիսներին մնացել էր անկախության միակ կղզյակն Անդրկովկասում և իր վրա էր սևեռել բոլշևիկների ուշադրությունը:
- 5) ՀՍԽՀ կառավարությունը 1921 թ. հունիսի 13-ին պայքարը դադարեցնելու և խորհրդայնացումն ընդունելու հերթական կոչն ուղղեց Արցախի կառավարությանը՝ նշելով, որ երկրամասը լինելու է Հայաստանի կազմում:

23. Տրված պնդումներից որո՞նք են ճիշտ.

- 1) Մոսկվայի պայմանագրի 10–րդ հոդվածով Ռուսաստանը պարտավորվում էր անհրաժեշտ միջոցներ ձեռնարկել, որպեսզի Անդրկովկասի խորհրդային հանրապետությունները «պարտադիր կերպով ճանաչեն սույն պայմանագրի այն հոդվածները, որոնք անմիջականորեն վերաբերում են իրենց»:
- 2) ՌԿ(Բ)Կ կովկասյան բյուրոյի պլենումը 1921 թ. հուլիսի 4–ի նիստում ընդունում է արդարացի որոշում՝ Լեռնային Ղարաբաղը միացնելու Խորհրդային Հայաստանին:
- 3) Մոսկվայի ռուս–թուրքական պայմանագրի՝ հայ–թուրքական սահմանին վերաբերող դրույթները օրինական չէին, որովհետև Խորհրդային Ռուսաստանը և քեմալական Թուրքիան առանց հայկական կողմի մասնակցության վճռեցին հայկական տարածքների հարցը:
- 4) ՌԿ(Բ)Կ կովկասյան բյուրոն «Կարսի կոնֆերանսի մասին» իր որոշմամբ հնարավորություն էր տալիս, որպեսզի Անդրկովկասի երեք խորհրդային հանրապետությունները որոշ փոփոխություններ կատարեն Մոսկվայի պայմանագրի՝ իրենց վերաբերող պայմաններում:
- 5) Ի տարբերություն Մոսկվայի պայմանագրի, որով Նախիջևանի մարզի խնամակալությունը Ադրբեջանը իրավունք չունեի զիջելու «մի երրորդ պետության», Կարսի պայմանագրով այն տրվեց Հայաստանին:
- 6) Խորհրդային Ռուսաստանի բոլշևիկյան ղեկավարության քաղաքականության արդյունքում ոչ միայն Արևմտյան Հայաստանը, այլև Արևելյան Հայաստանի տարածքների զգալի մասը դուրս մնացին Խորհրդային Հայաստանի սահմաններից:
- 7) Խորհրդային Հայաստանի իշխանություններն անվերապահ ընդունեցին Մոսկվայի և Կարսի պայմանագրերի պահանջները և ոչ մի դժգոհություն չարտահայտեցին:

24. Կարսի կոնֆերանսի հետ կապված՝ ՀՍԽՀ կառավարությունը ձևակերպեց իր պահանջները. թվարկվածներից որո՞նք են այդ պահանջներից.

- ա) Ղարաբաղի խնամակալությունը թողնել Ադրբեջանին:
- բ) Հայաստանին տրամադրել Օլթիի և Կաղզվանի հանքավայրերի, Սարիղամիշի անտառների, Կարսի խոտհարքերի, Կողբի աղի հանքերի շահագործման իրավունքը:
- գ) Արևմտահայ գաղթականներին թույլ տալ վերադառնալ հայրենի օջախները և փոխհատուցել նրանց կրած վնասները:
- դ) Թուրք–հայկական սահման որոշել Արածանի և Արաքս գետերը՝ հայկական կողմում թողնելով Խնուսի մարզը:
- ե) Թուրքիայի և Հայաստանի միջև ազատ առևտրի իրավունք տալ:
- զ) Զավախքը՝ որպես ինքնավար տարածք, հանձնել Վրաստանի խնամակալությանը:
- է) Կարսի մարզի խնամակալությունը հանձնել Հայաստանին:

- 1) ա, բ, դ   2) բ, գ, ե   3) ա, դ, գ   4) բ, գ, է

25. Թվարկվածներից որո՞նք Կարսի կոնֆերանսում հայկական պատվիրակության կողմից թուրքերին ներկայացրած առաջարկներից չեն.

- 1) վերադարձնել Սևրի պայմանագրով որոշված տարածքները
- 2) վերադարձնել Կողբի աղահանքերը

է) Խորհրդային երկրում ձևավորվում էր Ստալինի անձի պաշտամունքը, որը բացահայտ դարձավ 1924 թ.՝ Լենինի մահվանից հետո:

1) ա, դ, է

2) ա, գ, գ

3) բ, գ, ե

4) բ, դ, ե

29. Տրված պնդումներից որո՞նք են ճիշտ.

1) 1923 թ. շրջանառության մեջ մտավ գյուղմիասնարկը:

2) Հնգամյակներով կենտրոնացված պլանավորումն իրականացվեց միայն Ստալինի կառավարման շրջանում:

3) Հայոց եկեղեցու դեմ պայքարն ավելի սաստկացավ լճացման տարիներին. հոգևորականությունը դիտվեց որպես հակահեղափոխական և հակախորհրդային տարր:

4) ԽՍՀՄ բարձրագույն ղեկավարությունը 1920–ական թթ. երկրորդ կեսից երկրի տեխնիկատնտեսական հետամնացությունը արագորեն վերացնելու նպատակով որոշեց իրականացնել գյուղատնտեսության կոլեկտիվացում:

5) ՀՅԴ ինքնավերացման համագումարից անմիջապես հետո Խորհրդային Հայաստանում լուծարվեցին դաշնակցության ընդհատակյա կառույցները:

6) Արդյունաբերացման նպատակը ԽՍՀՄ–ը մեքենաներ և սարքավորումներ ներմուծող երկրից դրանք արտադրող երկրի վերածելն էր:

7) 1938 թ. միջազգային իրավիճակով պայմանավորված՝ Խորհրդային իշխանությունները փոքր–ինչ մեղմացրին բռնությունները:

30. Տրված փաստարկներից որո՞նք են սխալ.

1) Խորհրդա–ֆիննական պատերազմում հայերից 4 հոգի արժանացել են ԽՍՀՄ հերոսի կոչման:

2) 390–րդ հայկական դիվիզիան Կերչի մոտ մղված մարտերից հետո մասնակցեց նաև Բեռլինի գրավման օպերացիային:

3) ԽՍՀՄ հերոսներ Հունան Ավետիսյանը և Սուրեն Առաքելյանը կոլվել են Թամանյան դիվիզիայի կազմում:

4) Հայրենական մեծ պատերազմի 64 հայ գեներալներից 6–ը հետագայում դարձել են մարշալներ:

5) Հայկական 76–րդ լեռնահրաձգային դիվիզիան, որ կազմավորվել էր դեռ 1920–1922 թթ. Հայաստանում, աչքի ընկավ Ստալինգրադի ճակատամարտում և վերակազմավորվեց 51–րդ գվարդիական հրաձգային դիվիզիայի:

6) Ստալինգրադի ճակատամարտում ցուցաբերած անձնվիրության համար ԽՍՀՄ կրկնակի հերոսի կոչմանն արժանացավ օդաչու Նելսոն Ստեփանյանը:

7) Հայ ժողովրդի ավելի քան 60000 զավակներ պատերազմին մասնակցել են հայկական ազգային դիվիզիաների կազմում:

31. Գտնել սխալ պնդումը.

1) 1973 թ. ձևավորված ԱՄԿ ղեկավար խորհուրդը որդեգրեց «Անկախություն՝ հանրաքվեի ճանապարհով» ռազմավարությունը:

2) 1970–ական թթ. կեսերի ազգային զարթոնքի և կորցրած պատմական տարածքները վերադարձնելու գաղափարի շուրջ համախմբված այլախոհները Հայաստանում ստեղծեցին առաջին այլախոհական կազմակերպությունները:

- 3) Խորհրդային Միությունում հետզհետե սրվող ազգային հարցին գործնական լուծում տալու փոխարեն Մոսկվան վարում էր երկդիմի և խուսանավելու քաղաքականություն:
- 4) Հայաստանում հակախորհրդային գործունեության մեղադրանքով դատապարտվածների պայքարի հիմնական նպատակն էր հայկական հողերի վերամիավորումը, լեզվի և մշակույթի պահպանումը, կոմունիստների իշխանության վերացումը և անկախ Հայաստանի ստեղծումը:

32. Տրված պնդումներից որոնք են սխալ.

- ա. «Այլախոհ» հասկացությունը ի հայտ եկավ 1970–ական թթ., որը բնութագրում էր այն մարդկանց, ովքեր պայքարում էին խորհրդային իրականությունը փոփոխելու համար:
- բ. Հայաստանում այլախոհությունը կրում էր հիմնականում ազգային բնույթ:
- գ. 1960–ական թթ. սկզբին ազգային զարթոնքի և կորցրած պատմական տարածքները վերադարձնելու գաղափարի շուրջ համախմբված այլախոհները Հայաստանում ստեղծեցին առաջին այլախոհական կազմակերպությունները:
- դ. Մեծ եղեռնի հիսնամյա տարելիցի օրը Երևանում տեղի ունեցան զանգվածային ցույցեր և հանրահավաքներ. Հայաստանում նման ելույթներ եղել էին նաև 1930–ական թթ.:
- ե. Պարույր Հայրիկյանին, Աշոտ Նավասարդյանին և ուրիշներին 1970 թ. ազատագրված դատապարտեցին այն մեղադրանքով, որ «ակտիվ ընդհատակյա գործունեություն են վարել՝ նպատակ ունենալով անջատելու Հայաստանը ԽՍՀՄ–ից և ստեղծելու անկախ հայկական պետություն»:

- 1) ա, գ   2) գ, ե   3) բ, դ   4) ա, դ

33. «Հռչակագիր Հայաստանի անկախության մասին» պատմական փաստաթղթին վերաբերող պնդումներից որոնք են սխալ.

- 1) Հատուկ հոդվածով ընդունվում էր Հայաստանի Հանրապետության օրենքների գերակայությունը ԽՍՀՄ օրենքների նկատմամբ: Եթե ԽՍՀՄ օրենքը հաստատվում էր ՀՀ Գերագույն խորհրդի կողմից, ապա այն գործելու էր հանրապետությունում:
- 2) Հռչակագրի մշակութային բաժնում հատուկ ուշադրություն էր հատկացվում հայերենի՝ իբրև պետական լեզվի կիրառման հիմնահարցին. հանրապետությունում ամբողջ գործավարությունը կատարվելու էր հայերենով և ռուսերենով:
- 3) 22 հոդվածից բաղկացած այդ հիմնարար փաստաթուղթը նախանշում էր Հայաստանի տնտեսական և մշակութային զարգացման ուղիները:
- 4) Վերականգնվում էին Հայ առաքելական եկեղեցու ոտնահարված իրավունքները:
- 5) Հայաստանի բանակը պետք է ունենար իր խաղաղարար առաքելությունները բոլոր երկրներում:
- 6) Հռչակագիրը հաստատում էր ՀՀ վճռականությունն Արցախին իր տարածքի անբաժանելի մասը ճանաչելու վերաբերյալ:
- 7) Հատուկ կետով արձանագրվում էր, որ Հայաստանը պետք է ունենա իր մասնաբաժինը ԽՍՀՄ զինված ուժերի սպառազինությունից, պիտի հասնի սեփական դրամական միջոցների ստեղծմանը:

34. «Հոչակագիր Հայաստանի անկախության մասին» պատմական փաստաթղթին վերաբերող պնդումներից որոնք են ճիշտ.

- ա. Փաստաթղթի քաղաքական բաժնում նշված էր, որ ՀԽՍՀ-ն վերանվանվում է Հայաստանի Հանրապետություն: Հայաստանի պատմության մեջ սկսվում էր Երրորդ հանրապետության շրջանը:
- բ. Հոչակագրում հատուկ հոդվածով ընդունվում էր ԽՍՀՄ օրենքների գերակայությունը հանրապետության օրենքների նկատմամբ: Եթե ԽՍՀՄ օրենքը հաստատված չէր ՀՀ Գերագույն խորհրդի կողմից, հանրապետությունում չէր գործելու:
- գ. Հանրապետությունում ամբողջ գործավարությունը կատարվելու էր հայերենով և ազգային փոքրամասնությունների լեզուներով:
- դ. Երկրի տնտեսության հիմքում պետք է ընկած լինեին մասնավոր սեփականատիրական և ազատ շուկայական հարաբերությունները:
- ե. Հայաստանի տարածքում հողը, ընդերքը, ձեռնարկությունները համարվում էին մասնավոր սեփականություն:
- զ. Մինչև նոր Սահմանադրության՝ երկրի հիմնական օրենքի ընդունումը, Հոչակագիրը ծառայում էր որպես պետության իրավական կարգավիճակը որոշող փաստաթուղթ:

- 1) ա, դ, զ   2) բ, դ, զ   3) բ, գ, ե   4) ա, դ, ե

35. Տրված պնդումներից որոնք են ճիշտ.

- ա. Ըստ ՀՀ Սահմանադրության՝ պետության ղեկավարը հանրապետության նախագահն է, ով ընտրվում է չորս տարի ժամկետով, ոչ ավել, քան երեք անգամ անընդմեջ:
- բ. Մինչև նոր Սահմանադրության ընդունումը ՀՀ-ում շարունակում էին գործել ՀԽՍՀ Սահմանադրության այն դրույթները, որոնք հակասում էին Անկախության հռչակագրի հիման վրա ստեղծված օրենքներին:
- գ. ՀՀ Սահմանադրությամբ հռչակվում էր, որ պետությունը երաշխավորում է սեփականության բոլոր ձևերի ազատ զարգացումը:
- դ. ՀՀ Սահմանադրությամբ բարձրագույն օրենսդիր մարմինը՝ Ազգային ժողովը, վերանվանվեց Գերագույն խորհուրդ:
- ե. ՀՀ շուրջ չորս տասնյակի հասնող շրջանները միավորվեցին՝ ստեղծելով 10 մարզեր:
- զ. ՀՀ սահմանադրական փոփոխություններով տեղական ինքնակառավարման մարմինների լիազորությունների ժամկետը դարձավ չորս տարի:
- է. ՀՀ սահմանադրական փոփոխությունների վերջնական տարբերակը հաստատվեց Ազգային ժողովի կողմից:

- 1) գ, ե, զ   2) գ, ե, է   3) բ, դ, զ   4) ա, գ, է

36. Տրված փաստարկներից որոնք են ճիշտ.

- ա. 1995 թ. խորհրդարանական ընտրություններում ընդդիմադիր հիմնական կուսակցությունները համախմբվեցին «Հանրապետություն» քաղաքական միավորման շուրջ:
- բ. 2008 թ. աշնանը ՀՀ նախագահի առաջարկությամբ ստեղծվեց հանրային խորհուրդ:

գ. 1991 թ. սեպտեմբերի 23-ին ՀՀ Գերագույն խորհուրդը Հայաստանը հռչակեց անկախ պետություն:

դ. 1990 թ. հոկտեմբերի 16-ին Հայաստանում առաջին անգամ անցկացվեցին նախագահական համաժողովրդական, ուղղակի, այլընտրանքային ընտրություններ:

ե. 1997 թ. փետրվարին հրաժարական տվեց ՀՀ նախագահ Լ. Տեր-Պետրոսյանը, և ՀՀ-ում տեղի ունեցավ իշխանափոխություն:

զ. 1990 թ. նոյեմբերի 15-ին ստեղծվել էր Հայաստանի Գերագույն խորհրդի սահմանադրական հանձնաժողովը, որը զբաղվում էր նոր Սահմանադրության նախագծի մշակմամբ:

1) գ, դ, ե

2) ա, դ, գ

3) բ, գ, գ

4) բ, դ, գ

37. Տրված փաստարկներից ընտրել երեք ճիշտը.

ա) 1991 թ. մայիսին Թուրքիայի կողմից հրահրվեց ղարաբաղա-ադրբեջանական պատերազմ:

բ) ԼՂՀ ինքնապաշտպանական ուժերի ղեկավար նշանակվեց Արթուր Մկրտչյանը:

գ) 1992 թ. ամռանը ադրբեջանական բանակը գրավեց Լաչինը:

դ) 1994 թ. մայիսի 12-ի համաձայնագրով հաստատվեց հրադադար:

ե) Շահումյանի շրջանի ու Մարտակերտի շրջանի մի մասի ռազմակալված տարածքներում սկսվեցին հայ բնակչության կողոպուտը և խոշտանգումները ադրբեջանական ուժերի կողմից:

զ) 1992 թ. օգոստոսի 15-ին ստեղծվեց ԼՂՀ պաշտպանության պետական կոմիտե՝ Ռոբերտ Քոչարյանի գլխավորությամբ:

1) բ, ե, գ

2) ա, գ, դ

3) գ, դ, գ

4) դ, ե, գ

38. Տրված պնդումներից որո՞նք են ճիշտ.

ա. Հայկական 408-րդ դիվիզիան կռվել է Ռումինիայում, Հունգարիայում, Ավստրիայում և Չեխոսլովակիայում:

բ. Առաջին հնգամյակի տարիներին Հայաստանում շահագործման հանձնվեց 18, իսկ երկրորդ հնգամյակի տարիներին՝ 26 արդյունաբերական ձեռնարկություն:

գ. Ազգային հարցը դարձավ ՌՄԴԽՀ-ի փլուզման գլխավոր պատճառներից մեկը:

դ. Ադրբեջանի կողմից 1991 թ. մայիսին հրահրվեց ղարաբաղա-ադրբեջանական պատերազմ:

ե. Հայաստանում խորհրդային կարգեր հաստատելուց հետո Հայ եկեղեցու դեմ ուղղված առաջին քայլը եղավ նրան անշարժ և շարժական գույքից զրկելը:

զ. Գորբաչովյան վերակառուցման քաղաքականության ընձեռած ազատության պայմաններում Արցախի բնակչությունը սկսեց ավելի համարձակ պայքարել ԽՍՀՄ-ի կազմից դուրս գալու համար:

1) գ, դ, գ

2) բ, գ, ե

3) բ, դ, ե

4) ա, դ, գ

39. Ո՞ր շարքում թվարկված բոլոր բնակավայրերն են հայրենադարձների համար կառուցվել և հետագայում ներառվել Երևանի վարչական տարածքի մեջ.

- 1) Նոր Արաբկիր, Նոր Բուֆանիա, Նոր Սեբաստիա, Աբովյան, Նուբարաշեն
- 2) Նոր Արմավիր, Նուբարաշեն, Նորք, Նոր Բուֆանիա, Նոր Սեբաստիա
- 3) Նոր Հաճըն, Նուբարաշեն, Նոր Բուֆանիա, Նոր Սեբաստիա, Քանաքեռ
- 4) Նոր Արաբկիր, Նոր Բուֆանիա, Նոր Սեբաստիա, Նոր Մարաշ, Նուբարաշեն

40. Տրված պնդումներից որո՞նք են ճիշտ.

- ա. Խորհրդային իշխանությունը Փարիզի և Լոնդոնի պայմանագրերով, ըստ էության, հրաժարվեց Հայկական հարցից, և համազգային այդ խնդրի ամբողջ ծանրությունն իր վրա վերցրեց Սփյուռքը:
- բ. 1920–ական թթ. սկզբին Հայկական հարցի համար դիվանագիտական պայքարը շարունակում էին Ազգային պատվիրակությունը՝ Պողոս Նուբար փաշայի, ապա՝ Լ. Շանթի գլխավորությամբ, և տակավին իր գոյությունը շարունակող նախկին Հայաստանի Հանրապետության պատվիրակությունը՝ Ավ. Ահարոնյանի նախագահությամբ:
- գ. Խորհրդային իշխանության տարիներին Հայ դատի և պահանջատիրության խնդիրներով հիմնականում զբաղվում էր Սփյուռքը, որովհետև Խորհրդային Հայաստանը զրկված էր ինքնուրույն արտաքին քաղաքականություն վարելու հնարավորությունից:
- դ. Սփյուռքում հայապահպանության և Հայ դատի լուծման գործում զգալի դեր էին խաղում հայ ազգային քաղաքական կուսակցությունները՝ ՀԶԴ–ն, Արմենական կուսակցությունը և Ազգային միացյալ կուսակցությունը:
- ե. Հայկական ազգային կոմիտեի կամ Հայ դատի հանձնախմբի նպատակն է Արևելյան և Արևմտյան Հայաստանի միավորումը և միասնական հայկական պետության կազմումը միայն Վիլսոնի նախանշած սահմաններում:
- զ. Սևրի պայմանագիրը ստորագրած երկրները Լոնդոնի կոնֆերանսում հրաժարվեցին իրենց ստորագրություններից և փաստորեն վերանայեցին իրենց մոտեցումները Հայկական հարցի լուծման վերաբերյալ:
- է. Սփյուռքի հետ հարաբերությունները մասնակիորեն վերականգնվեցին միայն Հայրենական մեծ պատերազմի տարիներին՝ հակաֆաշիստական ընդհանուր ճակատի ստեղծման ընթացքում:

- 1) ա, դ, ե   2) գ, գ, է   3) դ, ե, գ   4) բ, գ, է

41. Տրված փաստարկներից որո՞նք են ճիշտ.

- 1) Ըստ Սահմանադրության՝ Հայաստանի Հանրապետությունը ինքնիշխան, ժողովրդավարական, սոցիալական և իրավական պետություն է:
- 2) 1920–ական թվականներին խոշոր գաղթօջախ ձևավորվեց նաև Ամերիկայում (ԱՄՆ և Կանադա)՝ շուրջ 130 հազար հայերով:
- 3) 1945 թ. մայիսի 28–ին ՀՀ նախկին վարչապետ Հ. Քաջազունին դիմեց Ստալինին, Ռուզվելտին և Չերչիլին՝ խնդրելով ջանքեր գործադրել Հայկական հարցի արդարացի լուծման ուղղությամբ:

- 4) Հայկական համաշխարհային կոնգրեսին մասնակցում էին 12 երկրների 715 պատգամավորներ:
- 5) Հայ օգնության միությունը (ՀՕՄ) գործում է 1910 թվականից:
- 6) Հայրենադարձությունը սկսվել էր դեռևս Հայաստանի առաջին հանրապետության օրոք:
- 7) 1921 թ. դեկտեմբերին Խորհրդային Հայաստան ներգաղթածների թիվը 8000 էր:

42. Տրված պնդումներից որոնք են ճիշտ.

- 1) 1920–ական թվականների սկզբին ամենամարդաշատ հայկական գաղթօջախները Ֆրանսիայում և ԱՄՆ–ում էին, որոնց պետությունների բարեկամական վերաբերմունքի շնորհիվ ապաստան գտան հարյուրիցավազարավոր հայեր:
- 2) Հայկական բարեգործական ընդհանուր միությունը նյութական մեծ օժանդակություն ցուցաբերեց արևմտահայ գաղթականներին, Սփյուռքի կրթական գործին, հայրենադարձության կազմակերպմանը, ինչպես նաև Խորհրդային Հայաստանի տնտեսական և մշակութային զարգացմանը:
- 3) Վերջին անգամ Հայկական հարցը քննարկվեց Սևրում և որոշվեց ստեղծել «ազգային օջախ»:
- 4) Դաշնակցությունը ԱՄՆ–ում ստեղծել էր Հայկական ազգային կոմիտե կամ Հայ դատի հանձնախումբ՝ հայոց պահանջատիրության հարցը պաշտպանելու նպատակով:
- 5) Հայկական հարցի արդարացի և վերջնական լուծման ամբողջ ծանրությունն իր վրա վերցրեց խորհրդային պետությունը:
- 6) Նյու Յորքում կայացած Հայկական համաշխարհային կոնգրեսը, ներգաղթի կազմակերպման, Հայրենիք–Սփյուռք կապերի ամրապնդման հարցերը քննարկելուց բացի, փաստաթուղթ պատրաստեց հայկական հողային պահանջների վերաբերյալ և ներկայացրեց ԱՄՆ–ի նախագահ Ռուզվելտին:
- 7) Սփյուռքում հայապահպանության համար կարևոր դեր ուներ նաև Հայ առաքելական եկեղեցին:

43. Տրված պնդումներից որոնք են ճիշտ.

- ա. Ա. Մնջոյանի գլխավորած նուրբ օրգանական քիմիայի ինստիտուտը մեծ հաջողությունների հասավ դեղանյութերի ստեղծման, կենսաբանական ակտիվ միացությունների սինթեզման ասպարեզում:
- բ. 1920–1941 թթ. հայկական մշակույթը հասավ հաջողությունների. դրանք ավելին կլինեին, եթե 1930–ական թթ. խորհրդային երկրում չմոլեգնեին խրուչչովյան քաղաքական բռնաճնշումները:
- գ. Գիտության և արվեստի ինստիտուտը գործում էր ակադեմիական սկզբունքներով, նրա մեջ մտնում էին երեք տարով ընտրված իսկական և թղթակից անդամներ:
- դ. Վարդան Աճեմյանի ղեկավարությամբ կազմակերպվեց պետական շրջիկ թատրոն:
- ե. 1920–ական թթ. ստեղծագործում էին Մարտիրոս Սարյանը, Հովհաննես Այվազովսկին, Եղիշե Թադևոսյանը, Մինաս Ավետիսյանը, Հակոբ Կոջոյանը, որոնց գործերը մեծ ազդեցություն էին ունենում երիտասարդ նկարիչների վրա:

զ. 1940–ական թթ. վերջին արվեստի վարպետների շարքը համալրեցին հայրենադարձ նկարիչները. հատկապես ծանրակշիռ էր Հարություն Կալենցի և Հակոբ Հակոբյանի դերը նուրբ գույների ներդաշնակությամբ գեղանկարչական նոր դպրոցի կազմավորման գործում:

1) բ, դ, ե

2) ա, գ, զ

3) բ, գ, ե

4) ա, գ, դ

44. Բերված փաստարկներից որոնք են ճիշտ.

- 1) 1925 թ. ստեղծվեց Հայաստանի խորհրդային կերպարվեստագետների միությունը, որի մեջ ձուլվեցին գոյություն ունեցող խմբերն ու ընկերությունները:
- 2) Հայ երաժշտական արվեստի նշանավոր ներկայացուցիչներից էին Հասմիկը, Շարա Տալյանը և ուրիշներ. ընդ որում՝ Հասմիկին առաջինը շնորհվեց ԽՍՀՄ ժողովրդական արտիստուհու կոչում:
- 3) 1933 թ. հանրապետությունում գործում էին շուրջ 40 ինքնուրույն գիտահետազոտական հիմնարկներ:
- 4) 1941 թ. Արմֆանի կազմում գործում էին 11 գիտահետազոտական հիմնարկներ՝ 180 գիտաշխատողներով:
- 5) Գիտության և արվեստի ինստիտուտը գործեց մինչև Հայրենական մեծ պատերազմի սկիզբը:
- 6) 1934 թ. «Նամուս» կինոնկարով ամփոփվեց Հայկինոյի համր շրջանը:
- 7) 1924 թ. Ղրիմից Հայաստան տեղափոխված մեծանուն կոմպոզիտոր Ա. Սպենդիարյանը դրեց հայկական ազգային սիմֆոնիզմի հիմքը:

45. Տրված պնդումներից որոնք են ճիշտ.

- 1) 1935 թ. ստեղծվեց Հայաստանի խորհրդային կերպարվեստագետների միությունը, որի մեջ ձուլվեցին գոյություն ունեցող խմբերն ու ընկերությունները:
- 2) 1967 թ. Հայաստանում գործում էր 112 գիտահետազոտական հիմնարկ՝ 20 հազար գիտաշխատողներով:
- 3) 1950–ական թվականների կեսերից Հայաստանում մեծ զարգացում են ստացել մաթեմատիկայի գծով տարվող հետազոտական աշխատանքները, իսկ այդ ասպարեզում ձեռք բերված առաջին հաջողությունները կապված են ակադեմիկոսներ Արտաշես Շահինյանի, Տիգրան Ջրբաշյանի և Սերգեյ Մերկուրովի անունների հետ:
- 4) 1950–ական թթ. հայկական արվեստի վերելքը պայմանավորվեց նաև 1945 թ. Երևանի գեղարվեստական ինստիտուտի հիմնադրումով. ասպարեզ մտավ նոր սերունդ, որը ձգտում էր նորովի արտահայտելու հասարակությանը հուզող խնդիրները:
- 5) Անկախության հռչակումից հետո ՀՀ–ում ստեղծվեցին ազատ ստեղծագործելու հնարավորություններ, բայց առկա սոցիալ–տնտեսական դժվարին իրադրությունը բացասական ազդեցություն ունեցավ հոգևոր կյանքի վրա:
- 6) 1940–1950–ական թվականներին կառուցվել են պատմության նշանավոր դեպքերն ու դեմքերը հավերժացնող հուշարձաններ, որոնցից են Մեծ եղեռնի զոհերի հուշահամալիրը Ծիծեռնակաբերդում, Սարդարապատի հերոսամարտի հուշահամալիրը Ապարանում, «Մայր Հայաստան» հուշարձանը Լենինականում (այժմ՝ Գյումրի) և այլն:

7) 1950–1970–ական թթ. հայկական գեղանկարչության ամենաբնորոշ գծերն էին ավանդական ժանրերի միաձուլումը, մարդկանց և բնապատկերի համադրումը:

46. ՀՀ խորհրդարանական ընտրությունների համար «Միասնություն դաշինքը» կազմեցին՝

- 1) ՀԺԿ–ն, ՀՀԿ–ն, Երկրապահ–կամավորականների միությունը
- 2) ՀՀԿ–ն, ԲՀԿ–ն, Երկրապահ–կամավորականների միությունը
- 3) «Ժառանգություն»–ը, ՀԺԿ–ն, ԲՀԿ–ն
- 4) Երկրապահ–կամավորականների միությունը, ԲՀԿ–ն, «Ժառանգություն»–ը

47. Ընտրել ճիշտ պնդումները.

- 1) Մեծ եղեռնի հիսնամյա տարելիցի օրը Երևանում տեղի ունեցան զանգվածային ցույցեր և հանրահավաքներ. Հայաստանում նման ելույթներ եղել էին նաև 1930–ական թթ.:
- 2) Գորբաչովյան վերակառուցման քաղաքականության ընձեռած ազատության պայմաններում Արցախի բնակչությունը սկսեց ավելի համարձակ պայքարել ԽՍՀՄ–ի կազմից դուրս գալու համար:
- 3) Առաջին հնգամյակի տարիներին Հայաստանում շահագործման հանձնվեց 18, իսկ երկրորդ հնգամյակի տարիներին՝ 26 արդյունաբերական ձեռնարկություն:
- 4) Հարկադրաբար ստեղծված կոլտնտեսությունները լուծարելուց հետո խորհրդային պետությունը որպես ճնշման միջոց գյուղացիական տնտեսությունների նկատմամբ կիրառեց հարկերի ավելացման քաղաքականությունը:
- 5) Կերչի մոտ մղված մարտերից հետո 390–րդ հայկական դիվիզիան մասնակցեց նաև Բեռլինի գրավման օպերացիային:
- 6) Սփյուռքում կարևոր դերակատարում ունեին հայ ավանդական կուսակցությունները, որոնց գործունեության առաջնային թիրախները Հայկական հարցի լուծումը և ցեղասպանության միջազգային ճանաչումն էին:
- 7) Մինչև նոր սահմանադրության ընդունումը ՀՀ–ում շարունակում էին գործել ՀԽՍՀ Սահմանադրության այն դրույթները, որոնք նույնիսկ հակասում էին Անկախության հռչակագրի հիման վրա ստեղծված օրենքներին:
- 8) Հայաստանում 1950–ական թվականների կեսերից մեծ զարգացում են ստացել մաթեմատիկայի գծով տարվող հետազոտական աշխատանքները, իսկ այդ ասպարեզում ձեռք բերված առաջին հաջողությունները կապված էին ակադեմիկոսներ Արտաշես Շահինյանի, Տիգրան Զրբաշյանի և Սերգեյ Մերկուրովի անունների հետ:

48. Թվարկվածներից որոնք Մոսկվայի «Ռուս–թուրքական բարեկամության և եղբայրության» պայմանագրի պայմաններից չեն.

- 1) Ռուսաստանը ճանաչում էր Սևրի պայմանագիրը:
- 2) Թուրք–հայկական սահմանն անցնելու էր Ախուրյան և Արաքս գետերով՝ թուրքական կողմում թողնելով Կարսի մարզը, Նախիջևանի գավառը:
- 3) Ռուսաստանը ճանաչում էր քեմալականների «Ազգային ուխտը», որը թուրքական տարածք էր հռչակում ամբողջ Արևմտյան Հայաստանը:

- 4) Թուրք-հայկական սահմանն անցնելու էր Ախուրյան և Արաքս գետերով՝ թուրքական կողմում թողնելով Կարսի մարզը, Սուրմալուի գավառը:
- 5) Ղարաբաղը՝ որպես «Լեռնային Ղարաբաղի ինքնավար մարզ», փոխանցվում էր Խորհրդային Ադրբեջանի խնամակալությանը:
- 6) Նախիջևանը՝ որպես «Նախիջևանի մարզ», ինքնավար տարածքի կարգավիճակով փոխանցվում էր Խորհրդային Ադրբեջանի խնամակալությանը:
- 7) Նախիջևանի ինքնավար մարզի խնամակալությունը Խորհրդային Ադրբեջանը չէր զիջելու մի երրորդ պետության:

49. Թվարկվածներից որոնք են Սևրի պայմանագրի պայմաններից.

- 1) Թուրքիան ճանաչում էր Հայաստանը որպես ազատ և անկախ պետություն:
- 2) Հայաստանի սահմանները Վրաստանի և Ադրբեջանի հետ որոշելու էին ԱՄՆ-ն և Ֆրանսիան:
- 3) Ճանաչվում էին հայ-ադրբեջանական գոյություն ունեցող սահմանները:
- 4) Հայ-թուրքական սահմանների վերաբերյալ վերջնական իրավարար վճիռը տալու էր Ֆրանսիայի նախագահը:
- 5) Պատժի պետք է ենթարկվեին հայկական ջարդերի կազմակերպիչները, Թուրքիան պարտավորվում էր փոխհատուցելու հայերի կրած վնասները:
- 6) Թուրքիան պարտավորվում էր իրավարար վճռի հրապարակման օրվանից հրաժարվել պայմանագրով Հայաստանին տրված տարածքների նկատմամբ բոլոր իրավունքներից:

50. Ովքեր էին Անդրկովկասի հանրապետությունների միջև սահմանային հարցերը լուծելու համար ստեղծված հանձնաժողովի նախագահը և այդ հանձնաժողովում Հայաստանի ներկայացուցիչը.

- 1) Գ. Օրջոնիկիձեն, արտգործոժողկոմ Ա. Մոավյանը
- 2) Ս. Կիրովը, արտգործոժողկոմ Ա. Բեկզադյանը
- 3) Ստալինը, կառավարության նախագահ Ա. Մյասնիկյանը
- 4) Ն. Նարիմանովը, արտգործոժողկոմ Ա. Բեկզադյանը

51. Ընտրել այն շարքը, որտեղ տրված են 1922 թ. ԽՍՀՄ կազմում ընդգրկված խորհրդային հանրապետությունները.

- 1) ՌՍԴԽՀ, ԱԽԴՍՀ, Ուկրաինա, Բելոռուս
- 2) ԱԽԴՍՀ, Ուկրաինա, Մոլդովա, ՌՍԴԽՀ
- 3) ԱԽՍՀԴՄ, Ուզբեկստան, Ղազախստան, Ուկրաինա
- 4) ՀՍԽՀ, Ուկրաինա, Բելոռուս, ՌՍԴԽՀ

52. Ընտրել այն շարքը, որտեղ տրված են Քառյակ միության երկրները.

- 1) Ֆրանսիա, Մեծ Բրիտանիա, Ռուսաստան, Իտալիա
- 2) Գերմանիա, Ավստրո-Հունգարիա, Իտալիա, Թուրքիա
- 3) Գերմանիա, Ավստրո-Հունգարիա, Բուլղարիա, Թուրքիա
- 4) Գերմանիա, Ավստրո-Հունգարիա, Իտալիա, Բուլղարիա

53. Ըստ 1920 թ. օգոստոսի 10-ի Սևրի պայմանագրի՝ Հայաստանի և Թուրքիայի սահմանն անցնելու էր՝

- 1) Բիթլիսի, Խարբերդի, Տրապիզոնի նահանգներով
- 2) Սեբաստիայի, Տրապիզոնի, Էրզրումի նահանգներով
- 3) Էրզրումի, Վանի, Տրապիզոնի, Բիթլիսի նահանգներով
- 4) Խարբերդի, Դիարբեքիրի, Վանի, Բիթլիսի նահանգներով

8-II. Պնդումների փունջ

1. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Բաթումի պայմանագրով Թուրքիային անցան Սուրմալուն, Կարսը, Ախալցխան, Արդահանը, Օլթին, Կաղզվանը, Ախալքալաքը և այլ հայկական տարածքներ:
- 2) Բաթումի պայմանագրի համաձայն՝ ՀՀ-ն զորք ուղարկեց Թիֆլիս:
- 3) Բաթումի պայմանագրով հայկական կողմը պետք է լուծարեր հայկական բոլոր զորամասերը:
- 4) Գերմանիան դրականորեն վերաբերվեց Բաթումի պայմանագիրը վերանայելու հարցին, որովհետև նա ցանկանում էր Անդրկովկասը պահել իր ազդեցության ոլորտում:
- 5) Հայ-վրացական հաշտության համաձայն՝ «Լոռու չեզոք գոտում» տեղակայվելու էին անգլիական զորամասեր:
- 6) Սևրի պայմանագրի համաձայն՝ հայ-վրացական սահմանը որոշելու էր ԱՄՆ-ի նախագահ Վիլսոնը:

2. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Շուշիում կայացած արցախահայության առաջին համագումարը երկրամասը հռչակել է ՀՀ անբաժանելի մասը:
- 2) Բաքվի 1918 թ. ինքնապաշտպանության գործում մեծ դեր են ունեցել գեներալ Հակոբ Բագրատունին, Սեբաստացի Մուրադը, Սեպուհը և ուրիշներ:
- 3) Զանգեզուրի հայկական ազգային խորհուրդը 1919 թ. սկզբին վերակազմվել է Զանգեզուր-Ղարաբաղի մարզային խորհրդի:
- 4) Մուդրոսի զինադադարից հետո Անդրկովկասում ամրապնդվել են Քառյակ միության դիրքերը:
- 5) Մուդրոսի զինադադարից հետո Կիլիկիան զինագրավվել է ֆրանսիական զորքերի կողմից, իսկ հաջորդ տարի նրանց փոխարինել են անգլիական զորքերը:
- 6) Հաճրնի ինքնապաշտպանության բարձրագույն խորհրդի նախագահն էր քահանա Ներսես Թավուզյանը:

3. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Ադրբեջանի խորհրդայնացումից հետո Խորհրդային Ռուսաստանը Հայաստանից պահանջեց անհապաղ իր զորքերը դուրս բերել Զանգեզուրից և «Լոռու չեզոք գոտուց»:
- 2) Նախիջևանի կորստով ՀՀ-ն կզրկվեր երկաթուղով հարևան Վրաստանի հետ կապից, դրանով խոցելի կդառնային Զավախքի սահմանները:

- 3) Գեներալ Թոմսոնը 1918 թ. նոյեմբերի կեսերին դարձել է Բաքվի գեներալ նահանգապետ:
- 4) Գեներալ Թոմսոնի համաձայնությամբ Անդրանիկի զորախումբն առաջացել է դեպի Շուշի:
- 5) Արցախահայության 9-րդ համագումարը երկրամասը հռչակել է Հայաստանի Հանրապետության անբաժանելի մասը:
- 6) Նժդեհը, որ իր փոքրաթիվ ուժերով հեռացել էր Խուստուփի լեռը, 1920 թ. հոկտեմբերի կեսերից գլխավորել է համազանգեզուրյան ապստամբությունը:

4. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Միացյալ Հայաստանի հռչակագիրը վճռական քայլ էր հայության երկու հատվածների մերձեցման համար, բայց այն արտաքին-քաղաքական որևէ նշանակություն չունեցավ:
- 2) Սան Ռեմոյի կոնֆերանսը հավանություն տվեց միացյալ հայկական պետության ստեղծմանը, սակայն դաշնակիցները շարունակում էին հարցը կապել ԱՄՆ-ի կողմից Հայաստանի մանդատը ստանձնելու խնդրի հետ:
- 3) ԱՄՆ գեներալ Ջեյմս Հարբորդը համաձայնվել էր ստանձնելու հայ-թուրքական սահմանները որոշելու իրավարարի առաքելությունը:
- 4) ԱՄՆ-ի Սենատը մերժել էր Հայաստանի մանդատը ստանձնելու և այնտեղ ամերիկյան զորքեր ուղարկելու նախագահ Ու. Հարդինգի առաջարկը:
- 5) Կիլիկիայի հայերի կոտորածների պատասխանատվությունը դնելով Անկարայի Մ. Քեմալի և Կ. Պոլսի երիտթուրքական կառավարության վրա՝ ֆրանսիացիները գործնական որևէ քայլ չարեցին դրանք դադարեցնելու համար:
- 6) Հաճընի 1920 թ. ինքնապաշտպանության զինված ուժերի հրամանատարն էր սպա Պետրոս Սարաճյանը:

5. Գտնել ճիշտ և սխալ պնդումները:

- Թիֆլիսի 1920 թ. օգոստոսի 10-ի հայ-ռուսական համաձայնագրի պայմաններից են.*
- 1) Հայաստանը խոստանում էր աջակցել Ռուսաստանին Արևմուտքի դեմ պայքարում:
  - 2) Հայաստանի կառավարությունը Հայկական հարցի լուծումը փոխանցում էր Խորհրդային Ռուսաստանին:
  - 3) Խորհրդային Ռուսաստանը ճանաչում էր ՀՀ անկախությունը:
  - 4) Խորհրդային Ռուսաստանը պարտավորվում էր աջակցել ՀՀ-ին մուսավաթական Ադրբեջանի դեմ պայքարում:
  - 5) Հայաստանը համաձայնվում էր, որպեսզի Խորհրդային զորքերը ժամանակավորապես զբաղեցնեն Ղարաբաղը, Ջանգեզուրը և Նախիջևանը:
  - 6) Խորհրդային Հայաստանը հրաժարվում էր արևմտյան կողմնորոշումից:

6. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Արևմտահայերի առաջին համագումարը բանաձև է ընդունել Միացյալ և ազատ Հայաստան հռչակելու անհրաժեշտության մասին:
- 2) ՀՀ կառավարության կողմից ընդունված Միացյալ Հայաստանի հռչակագիրը վճռական քայլ էր հայության երկու հատվածների մերձեցման համար. այն ունեցել է արտաքին քաղաքական կարևոր նշանակություն:

- 3) Սան Ռեմոյի կոնֆերանսը մերժել է միացյալ հայկական պետության ստեղծման բանաձևը՝ այն կապելով ԱՄՆ-ի կողմից Հայաստանի մանդատը ստանձնելու հետ:
- 4) ԱՄՆ-ի Սենատը մերժել է Հայաստանի մանդատը ստանձնելու և այնտեղ ամերիկյան զորքեր ուղարկելու նախագահ Վիլսոնի առաջարկը:
- 5) «Հայկական լեգեոնի» կազմում 1918 թ. նոյեմբեր-դեկտեմբերին եղել է չորս գումարտակ՝ ավելի քան 5000 զինվորով:
- 6) Կիլիկիայում 1920 թ. սկզբներին ապրում էր 150 հազար հայ, սակայն տեղում հաստատված ֆրանսիական վարչությունը լուրջ քայլեր չի ձեռնարկել հայերի անվտանգությունն ապահովելու համար:

7. Փետրվարյան ապստամբությանը վերաբերող ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Ապստամբության ընդհանուր ղեկավարությունը ստանձնել էր Հայ հեղափոխական դաշնակցությունը:
- 2) Ապստամբների զինված բոլոր ուժերի ընդհանուր հրամանատարն էր խմբապետ Մարտիրոսը:
- 3) ՀՍԽՀ պետական ու կուսակցական մարմինները հավատարիմ զորամասերի և «Վարդան զորավար» ու «Ազատամարտ» գրահազնացքների պաշտպանության ներքո հեռացել էին Ղամարլու-Վեդի-Բասար ուղղությամբ:
- 4) Ապստամբությունը ճնշելու և Հայաստանում խորհրդային իշխանությունը վերահաստատելու խնդիրը ստանձնել էր ՌԿ(Բ)Կ կենտկոմի կովկասյան բյուրոն:
- 5) 1921 թ. մարտի 20-ից 11-րդ բանակի զորամասերն անցան վճռական հարձակման:
- 6) Ապստամբության ավարտից քիչ անց Հայիեղկոմի դեկրետով բոլոր մասնակից ապստամբներին, բացառությամբ ղեկավարների, շնորհվել է համաներում:

8. Գտնել ճիշտ և սխալ պնդումները:

Կարսի կոնֆերանսի հետ կապված ՀՍԽՀ կառավարության ձևակերպած առաջարկներն էին.

- 1) Արևմտահայ գաղթականներին թույլ տալ վերադառնալ հայրենի օջախները և փոխհատուցել նրանց կրած վնասները:
- 2) Թուրք-հայկական սահման որոշել Կուր և Արաքս գետերը՝ թուրքական կողմում թողնելով Սուրմալուի գավառը:
- 3) Ղարաբաղի խնամակալությունը հանձնել Հայաստանին:
- 4) Հայաստանին տրամադրել Օլթիի և Կաղզվանի հանքավայրերի, Սարիղամիշի անտառների, Կարսի խոտհարքերի, Կողբի աղի հանքերի շահագործման իրավունքը:
- 5) Թուրքիայի և Հայաստանի միջև ազատ առևտրի իրավունք տալ:
- 6) Հավասար իրավունքներ տալ Թուրքիայի հայ բնակչությանը:

9. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Արցախը 1921 թ. գարնան և ամռան ամիսներին մնացել էր անկախության միակ կղզյակն Անդրկովկասում և իր վրա էր սևեռել բոլշևիկների ուշադրությունը:
- 2) ՌԿ(Բ)Կ կովկասյան բյուրոյի պլենումը 1921 թ. հուլիսի 5-ին ընդունել է արդարացի որոշում՝ Լեռնային Ղարաբաղը միացնելու Խորհրդային Հայաստանին:

- 3) Մոսկվա մեկնած Ա. Բեկզադյանի գլխավորած հայկական պատվիրակությունը այն տեսակետին էր, որ ՀՍԽՀ սահմաններում պետք է լինեին 1920 թ. թուրք-հայկական պատերազմի նախօրեի դրությամբ ՀՀ-ին պատկանող տարածքները:
- 4) Մոսկվայի ռուս-թուրքական պայմանագրի համաձայն՝ ՀՍԽՀ-ին էր մնալու Սուրմալուի գավառը:
- 5) Մոսկվայի ռուս-թուրքական կոնֆերանսում թուրքական պատվիրակության նախագահն էր Մուստաֆա Քեմալը:
- 6) Քեմալա-բոլշևիկյան 1920-1921 թթ. գործարքներով Հայաստանից խլվել և Թուրքիային, Ադրբեջանին, Իրանին ու Վրաստանին է նվիրաբերվել հայկական տարածքների զգալի մասը:

10. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Առաջին աշխարհամարտի Կովկասյան ճակատում ստեղծվել է Հայկական կորպուս:
- 2) ԱՄՆ նախագահ Վիլսոնը հայ-ադրբեջանական և հայ-վրացական սահմանների վերաբերյալ իր իրավարար վճիռը հայտնել է 1920 թ. նոյեմբերի 22-ին:
- 3) Արևմտահայերի երկրորդ համագումարն ընտրել է «Մեկ ազգ, մեկ հայրենիք» կարգախոսով առաջնորդվող, օրենսդրական իրավասություններ ունեցող Արևմտահայ ազգային ժողով:
- 4) Արևելքի ժողովուրդների առաջին համագումարի կողմից կազմավորվել էր «Քարոզչության և գործողության խորհուրդ»:
- 5) Արսեն Շահմազյանի ղեկավարությամբ ստեղծվել էր Զանգեզուրի գյուղացիության ժամանակավոր խորհուրդ երկրամասը կառավարելու նպատակով:
- 6) Տաթևում կայացած համազանգեզուրյան երկրորդ համագումարը Լեռնահայաստանը վերանվանել է Հայաստանի Հանրապետություն:

11. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Խորհրդային երկրում արդյունաբերացման գործընթացն սկսվել է այն ժամանակ, երբ ԽՍՀՄ ղեկավարությունը դեռ չէր հայտարարել նէպից հրաժարվելու մասին:
- 2) ԽՍՀՄ արագ արդյունաբերացման համար անհրաժեշտ միջոցները հայթայթվեցին երկրի ներսում, մասնավորապես՝ չափազանց ծանր հարկեր դրվեցին բանվորների վրա:
- 3) Ստալինի «Մեծ բեկման տարին» հոդվածը գյուղատնտեսության կոլեկտիվացումն արագացնելու կոչ էր, որին հետևեց համատարած կոլեկտիվացումը:
- 4) Խորհրդային երկրի գյուղատնտեսության կոլեկտիվացումն ապահովեց տնտեսական մեծ վերելք, աճեց գյուղացու աշխատանքի արտադրողականությունը:
- 5) Խորհրդային Հայաստանում ամենազանգվածային հասարակական կազմակերպություններից էին արհեստակցական միությունները, որոնց գործունեությունը կենտրոնացնելու համար ստեղծվեց ՀԱՄԻ-ն:
- 6) Խորհրդային Հայաստանում ստալինյան բռնությունների ալիքը գագաթնակետին հասավ 1939 թվականին:

12. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Մինչև նոր սահմանադրության ընդունումը ՀՀ-ում դադարեցվել էր ՀԽՍՀ Սահմանադրության այն դրույթների գործողությունը, որոնք հակասում էին Անկախության հռչակագրի հիման վրա ստեղծված օրենքներին:
- 2) ՀՀ Սահմանադրությամբ հռչակվում էր, որ պետությունը երաշխավորում է սեփականության բոլոր ձևերի ազատ զարգացումը:
- 3) Ըստ ՀՀ Սահմանադրության՝ պետության ղեկավարը հանրապետության նախագահն է, ով ընտրվում է հինգ տարի ժամկետով, ոչ ավելի, քան երկու անգամ անընդմեջ:
- 4) ՀՀ Սահմանադրությամբ պետության բարձրագույն օրենսդիր մարմինը՝ Գերագույն խորհուրդը, վերանվանվել է Ազգային ժողով:
- 5) Ըստ ՀՀ Սահմանադրության՝ Հայաստանի Հանրապետությունը ինքնիշխան, ժողովրդավարական, իրավական և սոցիալիստական պետություն է:
- 6) Նորանկախ ՀՀ-ում ներդրվել է եռաստիճան դատական համակարգ:

13. «Հռչակագիր Հայաստանի անկախության մասին» պատմական փաստաթղթին վերաբերող ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Այս հիմնարար փաստաթուղթը բաղկացած է 12 հոդվածից, նախանշում էր Հայաստանի տնտեսական, քաղաքական և մշակութային զարգացման ուղիները:
- 2) Եթե ՀՀ օրենքը չէր հաստատվում ԽՍՀՄ Գերագույն խորհրդի կողմից, ապա այն չէր գործելու Հայաստանում:
- 3) Հայաստանը պետք է ունենար իր մասնաբաժինը ԽՍՀՄ զինված ուժերի սպառազինությունից:
- 4) Հռչակագրի մշակութային բաժնում հատուկ ուշադրություն էր հատկացվում պետական լեզվի հիմնահարցին. հանրապետությունում ամբողջ գործավարությունը կատարվելու էր միայն հայերենով:
- 5) Երկրի տնտեսության հիմքում դրվում էին կոլեկտիվ սեփականատիրական և ազատ շուկայական հարաբերությունները:
- 6) Հռչակագիրը հաստատում էր ՀՀ վճռականությունն Արցախին իր տարածքի անբաժանելի մասը ճանաչելու վերաբերյալ:

14. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Հայաստանում խորհրդային կարգեր հաստատելուց հետո Հայ եկեղեցու դեմ ուղղված առաջին քայլն էր նրան անշարժ և շարժական գույքից զրկելը:
- 2) Հնգամյակներով կենտրոնացված պլանավորումը կիրառվել է ԽՍՀՄ գոյության բոլոր տարիներին:
- 3) Առաջին երկու հնգամյակների ընթացքում Հայաստանում շահագործման է հանձնվել 44 արդյունաբերական ձեռնարկություն:
- 4) Կաթողիկոս Խորեն Մուրադբեգյանի մահից հետո Մոսկվան անմիջապես թույլ է տվել նոր կաթողիկոսի ընտրություններ անցկացնել և չի հաստատել հայոց կաթողիկոսությունը վերացնելու մասին ՀԿ(Բ)Կ կենտկոմի որոշումը:

- 5) Գորբաչովյան վերակառուցման քաղաքականության ընձեռած ազատության պայմաններում Արցախի բնակչությունը սկսել է ավելի համարձակ պայքարել ԽՍՀՄ-ի կազմից դուրս գալու համար:
- 6) Անկախացումից քիչ անց Հայաստանում առաջին անգամ անցկացվել են նախագահական համաժողովրդական, ուղղակի, այլընտրանքային առաջին ընտրությունները:

15. Սևրի պայմանագրին վերաբերող ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Հայաստանի սահմանները Վրաստանի և Ադրբեջանի հետ որոշելու էր Անգլիան:
- 2) Պայմանագիրը ստորագրած ՀՀ պատվիրակության ղեկավարն էր Պողոս Նուբարը:
- 3) Կիլիկիան բաժանվում էր Անգլիայի և Ֆրանսիայի միջև:
- 4) Հայ-թուրքական սահմանի վերջնական որոշումը իրականացնելու էր ԱՄՆ նախագահը:
- 5) Միացյալ Հայաստանը, ըստ իրավարար վճռի, Տրապիզոն նավահանգստով ստանում էր ելք դեպի ծով:
- 6) Պայմանագիրը թեև ժամանակին չի իրագործվել, սակայն Լոնդոնի 1921 թ. կոնֆերանսում այն վերահաստատվել է:

16. Մոսկվայում կնքված ռուս-թուրքական պայմանագրի բովանդակությանը վերաբերող ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Խիստ սահմանափակվում էին Հայաստանի զինված ուժերը, մնում էր մեկ դիվիզիա:
- 2) Արցախում մտցվում էր հատուկ կառավարում՝ Ռուսաստանի պաշտպանության ներքո:
- 3) Նախիջևանի մարզը դառնում էր ինքնավար տարածք՝ Ադրբեջանի խնամակալության տակ, որը չէր զիջվելու երրորդ պետության:
- 4) Թուրք-հայկական սահմանն անցնում էր Ախուրյան և Արաքս գետերի հունով՝ թուրքական կողմում թողնելով Կարսի մարզը և Սուրմալուի գավառը:
- 5) Հայաստանին էին վերադարձվում Ալեքսանդրապոլ քաղաքն ու գավառը:
- 6) Հայաստանին էին վերադարձվելու նաև պատմական Անին և Կողբի աղահանքերը:

17. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Ստալինյան բռնաճնշումների զոհ են դարձել հայ զորահրամանատարներ Հայկ Բժշկյանցը, Ստեփան Շահումյանը, Գրիգոր Հարությունյանը և ուրիշներ:
- 2) Աղասի Խանջյանը տասը տարի ղեկավարել է Հայաստանի կոմկուսը:
- 3) Երկրորդ աշխարհամարտում առաջին հայ հերոսը Կարապետ Սիմոնյանն էր:
- 4) Հայրենական մեծ պատերազմի ժամանակ հայկական ազգային դիվիզիաներից առաջինը կոմի դաշտ է մեկնել 51-րդ գվարդիական դիվիզիան:
- 5) Բալթիկայի համար 1944 թ. մղված մարտերից մեկում է զոհվել ԽՍՀՄ հերոս Նելսոն Ստեփանյանը:
- 6) Հայրենիքի դավաճանության անհիմն մեղադրանքով 1945 թ. վերջերին ձերբակալվել է ավիացիայի մարշալ Սերգեյ Խուդյակովը (Արմենակ Խանփերյանց):

18. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Հետխորհրդային առաջին բազմակուսակցական Գերագույն խորհրդում ամենամեծ խմբակցությունն ուներ Հայոց համազգային շարժումը:
- 2) Հայաստանի երրորդ հանրապետությունում բազմակուսակցական համակարգը ներդրվել է անկախության հանրաքվեից հետո:
- 3) Կուսակցությունների վերաբերյալ օրենքը խախտելու ամբաստանությամբ 1994 թ. դեկտեմբերի վերջին կասեցվել է դաշնակցության գործունեությունը:
- 4) ՀՀ սահմանադրական փոփոխություններով վերանայվել է ՀՀ Ազգային ժողովի գերիշխող դիրքը իշխանության ճյուղերի համակարգում:
- 5) ՀՀ վարչատարածքային փոփոխություններով նախկին շրջանների միավորման միջոցով ստեղծվել են 12 մարզեր:
- 6) ԼՂՀ Գերագույն խորհրդի նստաշրջանը 1992 թ. հունվարի 8-ին Գերագույն խորհրդի նախագահ է ընտրել Արթուր Մկրտչյանին:

19. Կրոնի և եկեղեցու նկատմամբ խորհրդային պետության վարած քաղաքականությանը վերաբերող ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Հայաստանում խորհրդային կարգերի հաստատումից հետո իշխանության կողմից եկեղեցու շարժական և անշարժ գույքը թողնվել էր նրա տնօրինությանը:
- 2) Հատուկ որոշմամբ թույլատրվել էր ճեմարանի վերաբացումը և հոգևոր դպրոցի գործունեությունը:
- 3) 1924 թ. հատուկ որոշումով արգելվել էր եկեղեցու կողմից Հայոց եղեռնի օրվա՝ ապրիլի 24-ի նշումը:
- 4) Պաշտոնական եկեղեցու դեմ պայքարում իշխանություններն օգտագործել են «Ազատ եկեղեցական եղբայրությունը» կամ «Նոր եկեղեցին»:
- 5) Խիստ սահմանափակվել էին կրոնական քարոզչության հնարավորությունները, և ուժեղ պայքար էր ծավալվել եկեղեցու դեմ:
- 6) ԽՍՀՄ իշխանությունների կարգադրությամբ փակված կամ ավերված մի շարք եկեղեցիներ 1930-ական թվականներին վերականգնվել և սկսել են գործել:

20. Թվարկված իրադարձությունները տեղի են ունեցել 1920 թ. հունվարին.

- 1) Փարիզի Խաղաղության խորհրդաժողովի սկիզբը
- 2) նպաստավոր պայմանների դեպքում ապստամբելու և իշխանությունը գրավելու մասին Հայաստանի բոլշևիկների կոնֆերանսի որոշման ընդունումը
- 3) Հայաստանի Հանրապետության փաստացի (դե ֆակտո) ճանաչումը ԱՄՆ-ի կողմից
- 4) քեմալականների կողմից Այնթապի պաշարումը
- 5) քեմալականների ներխուժումը հայաբնակ Մարաշ
- 6) Փարիզում Անտանտի հինգ տերությունների ղեկավարների նիստում Հայաստանի Հանրապետության կառավարության փաստացի ճանաչումը

21. Թվարկված իրադարձությունները տեղի են ունեցել 1920 թ. ապրիլին.

- 1) Հայաստանի առաջին հանրապետության զինանշանի մասին օրենքի հաստատումը
- 2) քեմալական զորքերի կողմից Այնթապի պաշարման սկիզբը

- 3) հայ ազգային-քաղաքական ուժերի կողմից Կիլիկիան Ֆրանսիայի հովանավորության ներքո ինքնավար հանրապետություն հռչակելը
- 4) Արցախահայության 9-րդ համագումարի կողմից Լեռնային Ղարաբաղը Հայաստանի Հանրապետության անբաժանելի մաս հռչակելը
- 5) Լ. Շանթի գլխավորած ՀՀ պատվիրակության մեկնումը Մոսկվա
- 6) Հայաստանի Հանրապետության փաստացի (դե ֆակտո) ճանաչումը ԱՄՆ-ի կողմից

22. Թվարկված իրադարձությունները տեղի են ունեցել 1920 թ. սեպտեմբերին.

- 1) հայ ազգային-քաղաքական ուժերի կողմից Կիլիկիան Ֆրանսիայի հովանավորության ներքո ինքնավար հանրապետություն հռչակելը
- 2) Արևելքի ժողովուրդների առաջին համագումարը
- 3) Հայաստանի առաջին հանրապետության զինանշանի մասին օրենքի հաստատումը
- 4) թուրք-հայկական պատերազմի սկիզբը
- 5) Կարսի գրավումը թուրքական զորքի կողմից
- 6) «Աշոտ Երկաթ» ռազմանավի գործարկումը Սևանա լճում

23. Թվարկված իրադարձությունները տեղի են ունեցել 1989 թվականին.

- 1) Հայոց համազգային շարժման առաջին համագումարի հրավիրումը
- 2) ԽՍՀՄ ժողովրդական պատգամավորների առաջին համագումարի հրավիրումը
- 3) ՀԿԿ կենտկոմի առաջին քարտուղար Կարեն Դեմիրճյանի ազատումը պաշտոնից
- 4) ԽՍՀՄ Գերագույն խորհրդի նախագահության նիստում «Լեռնային Ղարաբաղի վերաբերյալ Հայկական ԽՍՀ և Ադրբեջանական ԽՍՀ Գերագույն խորհուրդների որոշումների մասին» հարցի քննարկումը և Հենրիխ Պողոսյանի հայտարարությունը
- 5) «Օղակ» ռազմական գործողության իրականացումը Գետաշենում և Մարտունաշենում
- 6) Լեռնային Ղարաբաղի ազգաբնակչության լիազոր ներկայացուցիչների համագումարը և Ազգային խորհրդի ստեղծումը

24. Թվարկված իրադարձությունները տեղի են ունեցել 1932 թվականին.

- 1) Հայաստանի խորհրդային կերպարվեստագետների միության ստեղծումը
- 2) պետական ֆիլիարմոնիայի կազմակերպումը
- 3) ռուսական դրամատիկական թատրոնի հիմնադրումը
- 4) Խորեն արքեպիսկոպոս Մուրադբեգյանի՝ կաթողիկոս ընտրվելը
- 5) համատարած կոլեկտիվացման սկիզբը ՀՍԽՀ-ում
- 6) Հայաստանի ճարտարապետների միության ստեղծումը

25. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Արմֆանի առաջին նախագահին էր նշանավոր արևելագետ, ակադեմիկոս Հովսեփ Օրբելին:
- 2) Առաջին պետական դրամատիկական թատրոնի գլխավոր ռեժիսորն էր Վարդան Աճեմյանը:

- 3) Արմֆանի կազմում 1941 թ. գործում էին 21 գիտահետազոտական հիմնարկներ՝ 150 աշխատողներով:
- 4) Խորհրդային Հայաստանի առաջին ռուսական դրամատիկական թատրոնը բացվել է Գարբիել Սունդուկյանի «Պեպո» պիեսի բեմադրությամբ:
- 5) Ա. Խարազյանի ղեկավարությամբ բացվել է Լենինականի պետական թատրոնը:
- 6) 1921 թ. ղեկտեմբերին ստեղծված երաժշտական ստուդիայի հիման վրա մի քանի տարի անց բացվել է պետական կոնսերվատորիան:

26. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Առաջին աշխարհամարտի Կովկասյան ճակատում հայ կամավորական ութ ջոկատներից ստեղծվել է վեց հայկական գումարտակ:
- 2) Խորհրդային Ռուսաստանի կառավարության ընդունած «Թուրքահայաստանի մասին» հրովարտակն իրական ազատություն է տվել Արևմտյան Հայաստանին:
- 3) Խորհրդային Ռուսաստանի բուշևիկյան ղեկավարության քաղաքականության արդյունքում Արևելյան Հայաստանի տարածքների զգալի մասը նույնպես դուրս է մնացել Խորհրդային Հայաստանի սահմաններից:
- 4) Անդրկովկասի Ժողովրդավարական Դաշնային Հանրապետության կառավարությունը գլխավորել է Ա. Չխենկելին:
- 5) Արևելքի ժողովուրդների առաջին համագումարի կողմից կազմավորվել էր «Քարոզչության և գործողության խորհուրդ»:
- 6) Հայրենական մեծ պատերազմի տարիներին եղել են վեց հայկական ազգային դիվիզիաներ:

27. Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Տաթևում կայացած համազանգեզուրյան առաջին համագումարը Սյունիքը հռչակել է անկախ վարչաքաղաքական միավոր՝ «Լեռնահայաստան» անունով:
- 2) Արցախահայության 9-րդ համագումարը երկրամասը հռչակել է Հայաստանի Հանրապետության անբաժան մասը:
- 3) «Փարոս» թերթը գաղտնի կերպով հրատարակվել է Ազգային միացյալ կուսակցության կողմից:
- 4) Ամերիկայի Հայկական ազգային խորհուրդը դիմել էր երեք տերությունների ղեկավարներին՝ Հայկական հարցը Պոտոսդամի կոնֆերանսի օրակարգում ընդգրկելու համար:
- 5) ՀԽՍՀ Գերագույն խորհրդի այլընտրանքային առաջին ընտրություններում ընտրողների ձայները համարյա հավասարապես էին բաժանվել Հայկոմկուսի և ՀՀԾ-ի թեկնածուների միջև:
- 6) ՀԽՍՀ-ն վերանվանվել է Հայաստանի Հանրապետություն՝ անկախության հանրաքվեով:

ՄԱՍ Ա

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ՁԵՎԱԿՈՐՈՒՄՆ ՈՒ ԶԱՐԳԱՑՈՒՄԸ

1. ՏԱՐԵԹՎԵՐ											
հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.
1	3	14	3	27	2	40	1	53	3	66	1
2	2	15	2	28	2	41	2	54	2	67	3
3	3	16	4	29	1	42	4	55	1	68	4
4	2	17	4	30	1	43	2	56	2	69	4
5	3	18	2	31	4	44	3	57	1	70	4
6	1	19	2	32	2	45	2	58	3	71	4
7	4	20	3	33	2	46	3	59	2	72	3
8	4	21	3	34	3	47	3	60	3	73	3
9	4	22	3	35	4	48	3	61	3	74	3
10	1	23	1	36	3	49	4	62	3		
11	2	24	2	37	3	50	4	63	2		
12	1	25	2	38	4	51	4	64	4		
13	2	26	4	39	2	52	2	65	3		

2. ՓԱՍՏԵՐ ԵՎ ԵՐԵՎՈՒՅԹՆԵՐ											
հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.
1	3	30	4	59	2	88	2	117	3	146	3
2	3	31	2	60	3	89	2	118	4	147	3
3	1	32	2	61	3	90	3	119	3	148	3
4	4	33	2	62	3	91	3	120	4	149	2
5	2	34	3	63	1	92	3	121	2	150	3
6	4	35	4	64	2	93	1	122	4	151	2
7	4	36	4	65	4	94	3	123	3	152	2
8	3	37	2	66	2	95	4	124	2	153	3
9	3	38	1	67	4	96	3	125	4	154	1
10	1	39	2	68	4	97	2	126	3	155	2
11	2	40	3	69	2	98	2	127	3	156	3
12	1	41	4	70	2	99	4	128	4	157	3
13	2	42	2	71	4	100	3	129	2	158	4
14	2	43	4	72	3	101	3	130	2	159	3
15	3	44	3	73	3	102	3	131	4	160	2
16	3	45	4	74	2	103	3	132	2	161	2
17	3	46	2	75	3	104	3	133	2	162	1
18	2	47	3	76	2	105	2	134	3	163	2
19	1	48	2	77	2	106	3	135	2	164	4
20	2	49	2	78	2	107	3	136	2	165	2
21	2	50	4	79	3	108	2	137	2	166	1
22	3	51	2	80	4	109	2	138	3	167	4
23	2	52	4	81	3	110	3	139	2	168	1

24	1	53	1	82	1	111	2	140	3	169	1
25	1	54	3	83	3	112	3	141	1	170	4
26	1	55	1	84	2	113	4	142	4	171	2
27	2	56	3	85	2	114	3	143	4	172	4
28	3	57	1	86	2	115	2	144	4	173	1
29	4	58	2	87	3	116	4	145	3		

3. ԱՇԽԱՏԱՆՔ ՍԿԶԲՆԱԴՐՅՈՒՐՆԵՐԻ ՀԵՏ

հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.
1	2	4	4	7	3	10	2	13	4		
2	2	5	3	8	3	11	2	14	2		
3	1	6	3	9	3	12	2	15	3		

4. ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՏԵՐՄԻՆՆԵՐ ԵՎ ՀԱՍԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.
1	3	5	2	9	2	13	1	17	3	21	2,4
2	1	6	1, 2, 4	10	3	14	1	18	2	22	1,5
3	4	7	2	11	3	15	3	19	4,5	23	1,2
4	1	8	2	12	3	16	4	20	2,5		

5. ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԻՐԱԴԱՐՁՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԵՐԵՎՈՒՅԹՆԵՐԻ ՊԱՏՃԱՌՆԵՐ ՈՒ ՀԵՏԵՎԱՆՔՆԵՐ

հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.
1	3	5	2, 4	9	4	13	1,4	17	4,5	21	4
2	1	6	3	10	4	14	1,4	18	1,4	22	1,6
3	4	7	2	11	1	15	1,5	19	2,3		
4	1	8	1,5	12	1,3	16	2,4	20	2,4		

6. ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԻՐԱԴԱՐՁՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԵՐԵՎՈՒՅԹՆԵՐԻ ԺԱՄԱՆԱԿԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՋՈՐԴԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

6-1. Ընտրովի և կարճ (ժամանակագրական դասավորության խախտմամբ) պատասխանով առաջադրանքներ

հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.
1	3	6	4	11	3	16	4	21	2	26	2
2	1	7	1	12	1	17	3	22	3, 8	27	4
3	4	8	3	13	3	18	2	23	3	28	3, 5
4	4	9	2	14	2	19	3	24	4	29	2
5	2	10	3	15	2	20	3	25	3		

6-II. Կարճ (վանդակավոր) պատասխանով առաջադրանքներ

Հարց	1	2	3	4	5	6	7	8	9
ՂՊՎՈՒՄՆ	3	2	1	3	3	5	1	2	1
	2	1	3	1	5	3	3	3	3
	4	5	5	5	4	1	2	4	4
	5	3	2	4	1	4	4	1	2
	1	4	4	2	2	2	5	5	5

Հարց	10	11	12	13	14	15
ՂՊՎՈՒՄՆ	3	1	3	2	1	5
	1	2	4	3	3	1
	5	4	5	5	4	4
	2	3	1	1	5	3
	4	5	2	4	2	2

7. ՀԱՄԱՊԱՏԱՍԻԱՆԵՑՈՒՄ

7-I. Ընտրովի պատասխանով առաջադրանքներ

հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.
1	3	3	1	5	3	7	1	9	1	11	4
2	2	4	3	6	1	8	2	10	3		

7-II. Կարճ (վանդակավոր) պատասխանով առաջադրանքներ

Հ/Պատ.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
ա	3	5	3	1	6	5	5	5	5	5
բ	6	4	5	3	2	6	1	4	3	6
գ	1	2	6	4	1	2	6	2	2	2
դ	5	3	2	2	3	4	3	6	6	3
ե	2	1	1	5	4	3	2	3	1	1

Հ/Պատ.	11	12	13	14	15
ա	4	4	2	2	6
բ	6	6	5	1	1
գ	1	1	3	6	4
դ	2	3	6	5	2
ե	5	2	4	4	5

8. ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՓԱՏՏԱՐԿՆԵՐԻ, ՊՆԴՈՒՄՆԵՐԻ ՀԱՄԱԴՐՈՒՄ ԵՎ ԽՄԲԱՎՈՐՈՒՄ

8-I. Պատմական փաստարկների, պնդումների համադրում և խմբավորում

հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.
1	2	6	3	11	2	16	1	21	3, 4, 7	26	1, 2, 5
2	4	7	1, 4	12	3	17	1, 3, 6	22	2, 5	27	2, 4
3	1	8	3	13	4	18	3	23	2, 5	28	4
4	1	9	2	14	2	19	1, 2, 7	24	3, 5, 7	29	2, 3, 7
5	2	10	3	15	4	20	1, 5	25	4	30	3

8-II. Պնդումների փունջ

Հարց	1	2	3	4	5	6
1	Սխալ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Սխալ է	Ճիշտ է
2	Ճիշտ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է
3	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է
4	Սխալ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Սխալ է	Սխալ է
5	Սխալ է	Սխալ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Ճիշտ է
6	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Ճիշտ է
7	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է
8	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է
9	Ճիշտ է	Սխալ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Սխալ է
10	Սխալ է	Սխալ է	Սխալ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է
11	Ճիշտ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Սխալ է
12	Սխալ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Սխալ է
13	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Սխալ է
14	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Սխալ է	Սխալ է	Ճիշտ է
15	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Սխալ է
16	Ճիշտ է	Սխալ է	Սխալ է	Սխալ է	Սխալ է	Սխալ է
17	Ճիշտ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Սխալ է
18	Սխալ է	Սխալ է	Սխալ է	Սխալ է	Սխալ է	Սխալ է
19	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է

ՄԱՍ Բ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿՐԹՈՒԹՅՈՒՆԸ ՄԻՋԻՆ ԴԱՐԵՐՈՒՄ

1. ՏԱՐԵԹՎԵՐ											
հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.
1	2	27	3	53	1	79	1	105	3	131	4
2	4	28	4	54	2	80	1	106	3	132	2
3	4	29	2	55	1	81	2	107	4	133	2
4	1	30	1	56	4	82	2	108	1	134	1
5	4	31	3	57	2	83	1	109	3	135	2
6	4	32	1	58	1	84	2	110	2	136	4
7	2	33	4	59	3	85	4	111	2	137	3
8	2	34	4	60	2	86	1	112	3	138	1
9	2	35	1	61	3	87	3	113	1	139	2
10	2	36	2	62	2	88	2	114	3	140	4
11	2	37	3	63	4	89	2	115	4	141	1
12	4	38	4	64	1	90	4	116	3	142	1
13	3	39	3	65	2	91	3	117	3	143	2
14	4	40	4	66	3	92	3	118	3	144	4
15	3	41	3	67	3	93	1	119	4	145	3
16	3	42	3	68	3	94	4	120	2	146	2
17	2	43	4	69	1	95	3	121	4	147	4
18	4	44	4	70	3	96	2	122	1	148	4
19	3	45	3	71	2	97	4	123	3	149	3
20	2	46	2	72	4	98	1	124	2	150	3
21	4	47	4	73	1	99	2	125	4	151	3
22	4	48	2	74	3	100	1	126	3	152	2
23	2	49	4	75	4	101	1	127	1	153	1
24	3	50	4	76	1	102	3	128	3	154	3
25	4	51	3	77	3	103	2	129	1	155	3
26	4	52	2	78	2	104	4	130	3	156	2

2. ՓԱՍՏԵՐ ԵՎ ԵՐԵՎՈՒՅԹՆԵՐ											
հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.
1	1	36	2	71	2	106	2	141	3	176	2
2	2	37	2	72	3	107	1	142	3	177	3
3	4	38	2	73	4	108	4	143	1	178	1
4	2	39	2	74	3	109	3	144	2	179	2
5	4	40	2	75	3	110	2	145	1	180	1
6	2	41	3	76	1	111	4	146	4	181	3
7	2	42	3	77	2	112	3	147	1	182	4
8	4	43	2	78	2	113	4	148	1	183	3
9	3	44	4	79	1	114	3	149	2	184	3
10	4	45	2	80	2	115	3	150	1	185	2
11	1	46	2	81	3	116	4	151	2	186	3
12	2	47	3	82	1	117	1	152	4	187	3

13	4	48	2	83	4	118	1	153	3	188	2
14	2	49	2	84	2	119	4	154	1	189	4
15	4	50	3	85	2	120	1	155	2	190	2
16	2	51	4	86	2	121	2	156	3	191	4
17	2	52	2	87	4	122	1	157	3	192	3
18	3	53	4	88	1	123	2	158	3	193	1
19	3	54	3	89	4	124	4	159	2	194	4
20	4	55	2	90	2	125	2	160	4	195	1
21	2	56	3	91	3	126	2	161	1	196	2
22	2	57	4	92	1	127	3	162	1	197	3
23	2	58	4	93	2	128	2	163	1	198	3
24	3	59	2	94	1	129	3	164	1	199	1
25	3	60	2	95	1	130	2	165	3	200	2
26	4	61	1	96	4	131	2	166	2	201	4
27	4	62	2	97	1	132	2	167	2	202	1
28	1	63	2	98	3	133	2	168	2	203	3
29	2	64	4	99	1	134	3	169	2	204	3
30	1	65	3	100	3	135	2	170	2	205	1
31	2	66	1	101	2	136	3	171	2	206	2
32	3	67	2	102	2	137	2	172	3	207	1
33	3	68	1	103	4	138	1	173	4	208	1
34	4	69	4	104	1	139	1	174	1		
35	2	70	4	105	1	140	4	175	4		

3. ԱՇԽԱՏԱՆՔ ՍԿԶԲԱՂԲՅՈՒՐՆԵՐԻ ՀԵՏ

հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.
1	3	6	4	11	4	15	2	19	4	23	4
2	2	7	4	12	4	16	2	20	2	24	3
3	1	8	4	13	3	17	2	21	3	25	4
4	4	9	2	14	4	18	4	22	2	26	3
5	3	10	2								

4. ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՏԵՐՄԻՆՆԵՐ ԵՎ ՀԱՍԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.
1	4	11	2	21	1	31	3	41	2	51	1, 3
2	3	12	4	22	4	32	4	42	4	52	3, 5
3	4	13	3	23	1	33	3	43	3	53	2, 4
4	3	14	4	24	3	34	2	44	1	54	2, 3
5	3	15	3	25	4	35	2	45	3, 4	55	2, 3
6	3	16	2	26	3	36	4	46	2, 5	56	4, 5
7	4	17	2	27	1	37	1	47	2, 3	57	2, 5
8	2	18	1	28	3	38	1	48	1, 4		
9	1	19	4	29	1, 3	39	4	49	2, 4		
10	2	20	3	30	2	40	2	50	1, 3		

**5. ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԻՐԱԴԱՐՁՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ
ԵՐԵՎՈՒՅԹՆԵՐԻ ՊԱՏՃԱՌՆԵՐ ՈՒ ՀԵՏԵՎԱՆՔՆԵՐ**

հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.
1	3	7	3	13	2	19	4, 5	25	1	31	1, 4
2	2	8	4	14	3, 5	20	4	26	3	32	1, 2
3	2	9	2	15	4	21	1	27	2, 3	33	4
4	3	10	2	16	1	22	4	28	2, 5	34	3
5	2, 4	11	2	17	4, 5	23	3	29	2	35	2
6	3	12	2	18	1	24	4	30	1, 5	36	4

**6. ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԻՐԱԴԱՐՁՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԵՐԵՎՈՒՅԹՆԵՐԻ
ԺԱՄԱՆԱԿԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՋՈՐԴԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ**

6-I. Ընտրովի և կարճ (ժամանակագրական դասավորության խախտմամբ)
պատասխանով առաջադրանքներ

հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.
1	3	13	1	25	3	37	3	49	1	61	3
2	5	14	2	26	4	38	3	50	3	62	4
3	1	15	4	27	2, 7	39	4	51	1	63	3
4	3, 4	16	2	28	4, 7	40	3	52	3	64	4
5	2	17	3	29	2	41	4	53	2	65	5
6	3	18	4	30	3	42	3	54	4	66	1
7	3	19	4	31	1	43	1	55	4		
8	3	20	1	32	1	44	4, 7	56	1		
9	1	21	3	33	3	45	3, 6	57	3		
10	3	22	2, 8	34	2	46	1	58	1		
11	1	23	1	35	4	47	4	59	1		
12	2	24	1	36	4, 5	48	2	60	4		

6-II. Կարճ (վանդակավոր) պատասխանով առաջադրանքներ

Հարց	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
ՂԴՎՈՒՏՈՆ	2	3	2	3	3	3	4	1	2	4
	3	4	1	2	4	2	3	3	3	1
	1	5	5	1	1	4	5	5	5	5
	5	1	4	4	5	1	1	2	1	3
	4	2	3	5	2	5	2	4	4	2

Հարց	11	12	13	14	15	16	17	18
ԴՊՎՈՒՄ	2	3	1	4	4	5	3	5
	3	5	4	1	1	3	2	2
	5	2	3	5	2	1	5	4
	4	4	5	3	3	2	1	3
	1	1	2	2	5	4	4	1

7. ՀԱՄԱՊԱՏԱՍԻԱՆԵՑՈՒՄ

7-I. Ընտրովի պատասխանով առաջադրանքներ

հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.
1	3	9	3	17	3	25	1	33	1	41	4
2	2	10	4	18	3	26	4	34	1	42	4
3	3	11	1	19	3	27	3	35	2	43	4
4	1	12	3	20	2	28	3	36	1		
5	1	13	1	21	3	29	4	37	3		
6	3	14	4	22	4	30	1	38	1		
7	1	15	4	23	4	31	3	39	3		
8	2	16	3	24	1	32	3	40	2		

7-II. Կարճ (վանդակավոր) պատասխանով առաջադրանքներ

Հ/Պատ.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
ա	6	4	3	4	4	1	4	1	3	5	6	6	4
բ	5	6	5	6	1	3	5	4	6	6	4	5	5
գ	1	1	6	1	6	4	1	2	5	2	3	4	1
դ	2	2	2	5	3	2	2	3	1	4	2	2	2
ե	3	5	4	2	5	6	6	6	2	1	1	1	6

Հ/Պատ	14	15	16	17	18	19
ա	3	6	4	4	5	5
բ	2	1	3	6	2	6
գ	4	5	1	5	6	4
դ	1	2	2	3	1	2
ե	6	3	6	2	3	1

8. ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՓԱՏՏԱՐԿՆԵՐԻ, ՊՆԴՈՒՄՆԵՐԻ ՀԱՄԱԴՐՈՒՄ ԵՎ ԽՄԲԱՎՈՐՈՒՄ

8-I. Պատմական փաստարկների, պնդումների համադրում և խմբավորում

հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.
1	4	14	3	27	2, 4	40	1, 5, 7	53	1, 4	66	2
2	1, 2, 7	15	1, 4, 7	28	1, 4	41	1, 4, 7	54	1, 3	67	1
3	3	16	3, 5	29	3	42	5, 6	55	1, 2, 6	68	2
4	4	17	4	30	2	43	2, 3	56	4, 5	69	1, 2, 4
5	3	18	1, 5, 7	31	3	44	2, 4	57	2, 4, 5	70	4, 6
6	3, 5, 7	19	4	32	3, 6	45	3	58	3, 6, 7	71	2
7	2	20	1, 3, 6	33	3	46	4, 6, 7	59	1, 4	72	2, 3, 6
8	3	21	1, 6, 7	34	2	47	2	60	2	73	1, 4, 7
9	2	22	3, 6, 7	35	2	48	1, 4, 7	61	2	74	2
10	4	23	3	36	1	49	2	62	2, 5, 7	75	4
11	1	24	3	37	2, 6, 7	50	1, 2, 6	63	3	76	1, 4
12	1	25	2	38	1	51	2, 4, 7	64	4, 5, 6		
13	2, 4, 5	26	4	39	1	52	1, 2, 7	65	2, 3		

8-II. Պնդումների փունջ

1	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է
2	Սխալ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է
3	Սխալ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Ճիշտ է
4	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Սխալ է
5	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Սխալ է	Սխալ է	Ճիշտ է
6	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է
7	Սխալ է	Սխալ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Սխալ է
8	Սխալ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է
9	Ճիշտ է	Սխալ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Սխալ է
10	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Սխալ է	Սխալ է	Ճիշտ է
11	Սխալ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Սխալ է
12	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է
13	Ճիշտ է	Սխալ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Սխալ է
14	Սխալ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է
15	Սխալ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Ճիշտ է
16	Սխալ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Ճիշտ է
17	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է
18	Սխալ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Սխալ է	Ճիշտ է
19	Ճիշտ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Սխալ է	Սխալ է

20	Ճիշտ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Սխալ է	Ճիշտ է
21	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Սխալ է	Սխալ է	Սխալ է
22	Ճիշտ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Սխալ է	Ճիշտ է
23	Սխալ է	Սխալ է	Սխալ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է
24	Սխալ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Ճիշտ է
25	Սխալ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Սխալ է
26	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Ճիշտ է
27	Սխալ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է
28	Ճիշտ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Սխալ է	Սխալ է
29	Ճիշտ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Սխալ է	Ճիշտ է
30	Սխալ է	Սխալ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Սխալ է
31	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է
32	Սխալ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է
33	Սխալ է	Սխալ է	Սխալ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է
34	Սխալ է	Սխալ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Սխալ է
35	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Ճիշտ է

ՄԱՍ Գ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿՐԹՈՒԹՅՈՒՆԸ ՆՈՐ ՇՐՋԱՆՈՒՄ

1. ՏԱՐԵԹՎԵՐ											
հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.
1	3	32	1	63	2	94	2	125	3	156	4
2	1	33	2	64	1	95	3	126	3	157	3
3	3	34	3	65	1	96	4	127	4	158	4
4	2	35	2	66	4	97	3	128	1	159	1
5	3	36	4	67	1	98	2	129	2	160	2
6	4	37	3	68	2	99	3	130	4	161	3
7	2	38	4	69	4	100	3	131	4	162	2
8	3	39	4	70	2	101	1	132	3	163	3
9	2	40	1	71	2	102	2	133	4	164	1
10	1	41	3	72	3	103	1	134	3	165	3
11	3	42	3	73	3	104	4	135	2	166	3
12	4	43	2	74	4	105	3	136	3	167	4
13	4	44	3	75	2	106	3	137	3	168	2
14	1	45	4	76	3	107	4	138	2	169	1
15	1	46	1	77	2	108	3	139	3	170	2
16	3	47	3	78	3	109	4	140	1	171	3
17	2	48	3	79	1	110	2	141	1	172	4
18	4	49	4	80	2	111	3	142	1	173	1
19	4	50	4	81	3	112	1	143	3	174	3
20	3	51	2	82	4	113	2	144	2	175	4
21	4	52	3	83	4	114	3	145	2	176	3
22	4	53	4	84	2	115	4	146	3	177	3
23	2	54	4	85	3	116	3	147	1	178	1
24	1	55	2	86	3	117	4	148	2	179	2
25	2	56	3	87	4	118	2	149	3	180	4
26	2	57	1	88	4	119	3	150	1	181	1
27	3	58	1	89	4	120	2	151	2		
28	4	59	2	90	3	121	1	152	2		
29	2	60	2	91	3	122	2	153	2		
30	3	61	2	92	3	123	2	154	2		
31	3	62	4	93	1	124	3	155	2		

2. ՓԱՍՏԵՐ ԵՎ ԵՐԵՎՈՒՅԹՆԵՐ											
հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.
1	1	20	2	39	4	58	3	77	4	96	2
2	3	21	4	40	4	59	3	78	1	97	3
3	2	22	1	41	2	60	2	79	2	98	4
4	1	23	3	42	2	61	3	80	1	99	4
5	3	24	4	43	4	62	3	81	2	100	3
6	1	25	4	44	1	63	3	82	1	101	1
7	3	26	1	45	3	64	2	83	2	102	1

8	3	27	2	46	4	65	4	84	4	103	3
9	3	28	2	47	4	66	4	85	1	104	1
10	2	29	2	48	2	67	2	86	3	105	2
11	2	30	3	49	1	68	4	87	1	106	2
12	4	31	1	50	2	69	3	88	3	107	1
13	2	32	3	51	2	70	2	89	3	108	3
14	4	33	2	52	3	71	4	90	4	109	1
15	3	34	3	53	1	72	3	91	2	110	2
16	2	35	2	54	4	73	1	92	4		
17	2	36	3	55	4	74	1	93	3		
18	3	37	2	56	3	75	4	94	3		
19	2	38	1	57	2	76	2	95	1		

3. ԱՇԽԱՏԱՆՔ ՍԿԶԲՆԱԴՐՅՈՒՐՆԵՐԻ ՀԵՏ

հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.
1	3	2	1	3	3	4	2	5	3	6	3

4. ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՏԵՐՄԻՆՆԵՐ ԵՎ ՀԱՍԿԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.
1	2	6	1	10	2, 4	14	1,3	18	2	22	1,5
2	2	7	3	11	4, 5	15	2	19	1,4	23	2
3	1	8	4	12	2, 5, 7	16	2	20	2,3	24	3,5
4	3	9	2	13	2	17	1	21	2,3	25	1,3
5	3										

5. ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԻՐԱԴԱՐՁՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԵՐԵՎՈՒՅԹՆԵՐԻ ՊԱՏՃԱՌՆԵՐ ՈՒ ՀԵՏԵՎԱՆՔՆԵՐ

հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.
1	4	4	3	7	1	10	1,3	12	1,3	14	3,4
2	4	5	3	8	3	11	1,5	13	2,4	15	3,6
3	4	6	3	9	1, 3						

6. ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԻՐԱԴԱՐՁՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԵՐԵՎՈՒՅԹՆԵՐԻ ԺԱՄԱՆԱԿԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՋՈՐԴԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

6-1. Ընտրովի և կարճ (ժամանակագրական դասավորության խախտմամբ) պատասխանով առաջադրանքներ

հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.
1	1	7	2	12	2	17	1	22	4	27	1
2	3	8	3	13	1	18	2	23	1	28	1, 6
3	2	9	3	14	2	19	3	24	3	29	5, 7
4	3	10	3	15	2	20	3	25	1	30	2, 6
5	3	11	2	16	3	21	3	26	2	31	3, 5
6	2										

6-11. Կարճ (վանդակավոր) պատասխանով առաջադրանքներ

Հարց	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
ԴՊՈՒՄՆ	5	1	1	3	1	4	3	5	1	3
	1	3	3	2	4	3	5	3	3	4
	4	5	2	1	2	5	4	1	5	5
	2	2	4	4	5	2	2	4	2	1
	3	4	5	5	3	1	1	2	4	2

Հարց	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
ԴՊՈՒՄՆ	4	4	3	2	5	5	1	2	3	4
	5	3	1	1	4	4	5	3	1	1
	3	2	5	3	1	2	2	4	4	2
	2	5	4	5	3	1	3	1	5	5
	1	1	2	4	2	3	4	5	2	3

7. ՀԱՄԱՊԱՏԱՍԽԱՆԵՑՈՒՄ

7-1. Ընտրովի պատասխանով առաջադրանքներ

հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.
1	2	8	2	15	4	22	1	29	2	36	3
2	4	9	2	16	3	23	2	30	3	37	3
3	4	10	3	17	4	24	4	31	1	38	4
4	4	11	2	18	3	25	3	32	2	39	2
5	3	12	3	19	3	26	3	33	3		
6	3	13	1	20	1	27	1	34	4		
7	3	14	1	21	2	28	3	35	2		

7-11. Կարճ (վանդակավոր) պատասխանով առաջադրանքներ

Հ/Պատ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
ա	1	4	2	3	5	4	4	5	6	4
բ	4	3	5	1	6	5	6	6	3	6
գ	5	1	6	6	4	6	1	2	5	2
դ	3	5	1	2	2	1	2	1	2	3
ե	6	2	4	5	3	2	5	3	1	1

Հ/Պատ	11	12	13	14	15	16	17	18	19
ա	5	4	3	5	6	2	5	2	6
բ	6	1	2	3	3	4	1	4	4
գ	1	5	5	6	1	1	4	5	1
դ	3	6	1	2	2	6	6	3	5
ե	4	2	4	1	4	5	2	6	2

8. ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՓԱՏՏԱՐԿՆԵՐԻ, ՊՆԴՈՒՄՆԵՐԻ ՀԱՄԱԴՐՈՒՄ ԵՎ ԽՄԲԱՎՈՐՈՒՄ

8-1. Պատմական փաստարկների, պնդումների համադրում և խմբավորում

հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.
1	2	9	2	17	1	25	2	33	2	41	4
2	3, 5, 6	10	1, 4	18	3	26	4	34	3	42	1
3	3	11	2	19	1	27	3, 4	35	2, 3	43	4
4	2	12	1	20	2	28	1, 2, 5	36	2, 4	44	1
5	1	13	2	21	1, 3, 5	29	2, 5	37	2, 5, 7	45	3
6	4	14	2	22	1, 2, 5	30	3	38	3, 5	46	3, 5, 8
7	3	15	3	23	2	31	2, 3	39	2	47	2, 6, 8
8	2	16	3	24	2	32	2	40	2, 5	48	1, 3, 7

8-II. Պնդումների փունջ

Հարց	1	2	3	4	5	6
1	Ճիշտ է	Սխալ է	Սխալ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է
2	Սխալ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է
3	Սխալ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Ճիշտ է
4	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Ճիշտ է
5	Ճիշտ է	Սխալ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Սխալ է
6	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Սխալ է
7	Սխալ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է
8	Ճիշտ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է
9	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Սխալ է	Սխալ է	Ճիշտ է
10	Ճիշտ է	Սխալ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Ճիշտ է
11	Ճիշտ է	Սխալ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Սխալ է
12	Սխալ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Սխալ է	Ճիշտ է
13	Սխալ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Սխալ է	Ճիշտ է
14	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Սխալ է
15	Ճիշտ է	Սխալ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Սխալ է
16	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Սխալ է
17	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է
18	Սխալ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Սխալ է
19	Սխալ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է
20	Սխալ է	Սխալ է	Սխալ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է
21	Սխալ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է
22	Ճիշտ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Սխալ է	Սխալ է
23	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Սխալ է	Ճիշտ է
24	Ճիշտ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է
25	Ճիշտ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է
26	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Սխալ է	Սխալ է	Ճիշտ է

ՄԱՍ Դ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿՐԹՈՒԹՅՈՒՆԸ ՆՈՐԱԳՈՒՅՆ ՇՐՋԱՆՈՒՄ

1. ՏԱՐԵԹՎԵՐ											
հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.
1	3	24	2	47	3	70	1	93	4	116	2
2	2	25	1	48	3	71	4	94	3	117	2
3	1	26	2	49	3	72	3	95	2	118	2
4	1	27	3	50	4	73	2	96	4	119	1
5	2	28	1	51	2	74	4	97	4	120	3
6	4	29	2	52	4	75	3	98	2	121	4
7	1	30	3	53	3	76	3	99	3	122	2
8	3	31	4	54	3	77	2	100	1	123	4
9	3	32	3	55	1	78	4	101	1	124	2
10	1	33	1	56	4	79	1	102	2	125	2
11	4	34	2	57	4	80	3	103	4	126	1
12	2	35	3	58	4	81	2	104	3	127	4
13	4	36	4	59	2	82	4	105	3	128	1
14	1	37	3	60	3	83	3	106	4	129	2
15	3	38	3	61	2	84	3	107	1	130	1
16	3	39	1	62	3	85	2	108	2	131	4
17	1	40	2	63	3	86	4	109	2	132	1
18	1	41	3	64	4	87	3	110	2	133	1
19	1	42	3	65	2	88	1	111	3	134	4
20	2	43	1	66	3	89	3	112	3	135	3
21	2	44	3	67	3	90	4	113	4	136	2
22	3	45	4	68	2	91	2	114	1	137	3
23	4	46	4	69	3	92	3	115	3	138	4

2. ՓԱՍՏԵՐ ԵՎ ԵՐԵՎՈՒՅԹՆԵՐ											
հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.
1	4	21	2	41	2	61	3	81	1	101	3
2	4	22	4	42	1	62	2	82	3	102	3
3	2	23	3	43	2	63	3	83	2	103	2
4	3	24	1	44	2	64	1	84	4	104	4
5	4	25	3	45	4	65	3	85	2	105	2
6	2	26	2	46	1	66	4	86	4	106	1
7	2	27	1	47	3	67	2	87	3	107	2
8	2	28	3	48	1	68	1	88	2	108	2
9	3	29	4	49	2	69	3	89	4	109	3
10	3	30	4	50	2	70	4	90	3	110	1

11	4	31	4	51	3	71	3	91	3	111	3
12	4	32	3	52	1	72	1	92	1	112	3
13	3	33	2	53	4	73	4	93	2	113	2
14	3	34	4	54	1	74	1	94	4	114	3
15	1	35	1	55	2	75	2	95	4	115	1
16	2	36	3	56	1	76	3	96	1	116	1
17	4	37	2	57	1	77	4	97	2	117	4
18	2	38	2	58	3	78	3	98	3	118	4
19	3	39	3	59	2	79	4	99	1		
20	2	40	1	60	1	80	2	100	1		

3. ԱՇԽԱՏԱՆՔ ՍԿԶԲՆԱԴՐՅՈՒՐՆԵՐԻ ՀԵՏ

հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.
1	2	4	2	7	1	9	3	11	2	13	3
2	4	5	3	8	3	10	2	12	4	14	3
3	2	6	4								

4. ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՏԵՐՄԻՆՆԵՐ ԵՎ ՀԱՍԿԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.
1	2	8	3	15	1, 2, 6	22	2	29	2	36	2,5
2	3	9	3	16	3	23	2	30	4	37	3,4
3	2	10	4	17	2, 4	24	2, 3, 8	31	3	38	2,3
4	3	11	3	18	2	25	1	32	2	39	1,4
5	1	12	1	19	3	26	3	33	4	40	3,5
6	3	13	3	20	3	27	3	34	1	41	1,5
7	4	14	1, 3	21	4	28	3	35	4, 5		

5. ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԻՐԱԴԱՐՁՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԵՐԵՎՈՒՅՑՆԵՐԻ ՊԱՏՃԱՌՆԵՐ ՈՒ ՀԵՏԵՎԱՆՔՆԵՐ

հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.
1	2, 4, 6	10	4	19	3	28	2,4	37	3	46	2
2	3	11	3	20	4	29	5,6	38	4,5	47	4
3	2, 3, 5	12	2, 5	21	4	30	4	39	1,3	48	1
4	2	13	1	22	2, 3	31	2,5	40	2,4	49	2
5	1, 4, 7	14	4	23	2	32	5,6	41	4	50	2,3
6	3	15	2	24	4	33	1	42	3,4	51	4
7	1	16	1	25	4	34	1	43	5,6	52	4
8	1, 3, 4	17	1	26	3, 4, 5	35	4	44	1,3	53	4
9	3	18	2	27	3,5	36	1	45	2,3		

**6. ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԻՐԱԴԱՐՁՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԵՐԵՎՈՒՅԹՆԵՐԻ
ԺԱՄԱՆԱԿԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՋՈՐԴԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ**

6-I. Ընտրովի և կարճ (ժամանակագրական դասավորության խախտմամբ)
պատասխանով առաջադրանքներ

հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.
1	4	8	4	15	3	22	3	29	1	36	3
2	4	9	3	16	3	23	4	30	3	37	2
3	3	10	2	17	2	24	4	31	3	38	3
4	2	11	4	18	4	25	2	32	2		
5	4	12	3	19	1	26	1	33	3		
6	4	13	4	20	3	27	1	34	4		
7	1	14	3	21	3	28	3,6	35	1		

6-II. Կարճ (վանդակավոր) պատասխանով առաջադրանքներ

Հարց	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
ՂՊՎՈՒՄ	4	3	2	5	4	2	4	4	4	3
	2	5	5	4	5	5	3	2	2	2
	5	2	4	2	3	3	5	1	3	1
	3	4	1	3	1	4	1	5	1	4
	1	1	3	1	2	1	2	3	5	5

Հարց	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
ՂՊՎՈՒՄ	3	3	4	2	1	1	4	3	2	4
	4	5	2	5	5	5	5	2	1	2
	1	1	5	1	4	3	1	4	5	5
	2	2	1	3	3	2	2	5	4	1
	5	4	3	4	2	4	3	1	3	3

7. ՀԱՄԱՊԱՏԱՍԽԱՆԵՑՈՒՄ

7-I. Ընտրովի պատասխանով առաջադրանքներ

հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.
1	4	11	1	21	4	31	4	41	3	51	2
2	1	12	4	22	3	32	1	42	4	52	4
3	3	13	3	23	4	33	4	43	3	53	4
4	1	14	1	24	1	34	2	44	1	54	1
5	2	15	3	25	1	35	3	45	4	55	2
6	1	16	2	26	1	36	3	46	4	56	4
7	1	17	1	27	4	37	2	47	2	57	4
8	1	18	1	28	1	38	2	48	2	58	4
9	4	19	3	29	3	39	3	49	4	59	4
10	2	20	4	30	2	40	4	50	4		

7-11. Կարճ (վանդակավոր) պատասխանով առաջադրանքներ

Հ/Պատ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
ա	4	3	2	1	3	2	4	6	4	3
բ	3	4	1	4	6	4	5	1	6	5
գ	2	5	4	2	5	5	1	2	1	4
դ	6	6	6	3	1	6	2	5	2	2
ե	1	2	3	6	2	1	6	3	5	6

Հ/Պատ	11	12	13	14	15	16	17	18	19
ա	3	6	4	6	2	3	3	3	5
բ	6	3	6	4	4	1	6	4	3
գ	5	1	1	3	6	2	4	1	1
դ	1	5	2	2	3	5	5	6	6
ե	2	2	5	1	5	6	1	2	4

8. ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՓԱՏՏԱՐԿՆԵՐԻ, ՊՆԴՈՒՄՆԵՐԻ ՀԱՄԱԴՐՈՒՄ ԵՎ ԽՄԲԱՎՈՐՈՒՄ

8-1. Պատմական փաստարկների, պնդումների համադրում և խմբավորում

հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.	հարց	պատ.
1	2	12	2	23	2, 3, 6	34	1	45	4, 5, 7
2	4	13	3	24	2	35	1	46	1
3	1	14	1	25	1, 4	36	3	47	3, 4, 6
4	1, 4, 7	15	4, 6	26	4	37	4	48	1, 2, 5
5	2	16	3	27	2	38	3	49	1, 6
6	2	17	4	28	3	39	4	50	2
7	2, 6, 7	18	3	29	1, 6, 7	40	2	51	1
8	5, 6, 7	19	4	30	2, 4, 6	41	1, 2, 5	52	3
9	3, 6	20	2, 4, 6	31	2	42	2, 4, 7	53	3
10	2	21	2	32	4	43	2		
11	1	22	4	33	2, 3, 5	44	3, 4, 7		

8-11. Պնդումների փունջ

Հարց	1	2	3	4	5	6
1	Ճիշտ է	Սխալ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Սխալ է
2	Սխալ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Սխալ է	Սխալ է
3	Սխալ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է
4	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Սխալ է	Սխալ է	Սխալ է
5	Սխալ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է
6	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է
7	Ճիշտ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Սխալ է
8	Ճիշտ է	Սխալ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է
9	Սխալ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Սխալ է	Սխալ է
10	Ճիշտ է	Սխալ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Սխալ է
11	Ճիշտ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է
12	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Ճիշտ է
13	Ճիշտ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Ճիշտ է
14	Ճիշտ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Սխալ է	Ճիշտ է
15	Սխալ է	Սխալ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Սխալ է
16	Սխալ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Սխալ է
17	Սխալ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է
18	Ճիշտ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Սխալ է	Ճիշտ է
19	Սխալ է	Սխալ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Սխալ է
20	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է
21	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Ճիշտ է
22	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Ճիշտ է
23	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Սխալ է	Սխալ է	Ճիշտ է
24	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Սխալ է	Ճիշտ է
25	Սխալ է	Սխալ է	Սխալ է	Սխալ է	Սխալ է	Ճիշտ է
26	Ճիշտ է	Սխալ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է
27	Սխալ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Ճիշտ է	Սխալ է

ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ

2018 թ. պետական ավարտական և միասնական
քննությունների թեստային առաջադրանքների շտեմարան

ԳԻՐՔ ԱՌԱՋԻՆ

Վեցերորդ՝ լրամշակված հրատարակություն

Հրատարակչության տնօրեն՝
Համակարգչային ձևավորումը՝
Վերստուգող սրբագրիչ՝

Է. Մկրտչյան
Գ. Գրիգորյանի
Ս. Մելքունյան

ZANGAK

Տպագրությունը՝ օֆսեթ: Չափսը՝ 70x100 1/16: Թուղթը՝ օֆսեթ:
Ծավալը՝ 28 տպ. մանուկ:

ԶԱՆԳԱԿ

ՀՐԱՏԱՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՀ, 0051, Երևան, Կոմիտասի պող. 49/2, հեռ.՝ (+37410) 23 25 28
Էլ. փոստ՝ info@zangak.am, էլ. կայքեր՝ www.zangak.am, www.book.am
Ֆեյսբուքյան կայքէջ՝ www.facebook.com/zangak